

တော်လှန်ရေးဆိုတာ
ဂုဏ်ပြုလစာစားပွဲတစ်ခု မဟုတ်သလို
စာစီစာကုံးတစ်ပုဒ်လည်း မဟုတ်ဘူး၊
ပန်းချိကားတစ်ချုပ် မဟုတ်သလို
အထိုးပန်းထိုးတစ်ခုလည်း မဟုတ်ဘူး။

တော်လှန်ရေးဆိုတာ
ညင်ညင်သာသာ
တရွှေ့ရွှေ့
ကန္ဒု့ကလျှော်
ထောက်ထားစာနာ
ယဉ်ကျေးပျော်
ရုံးသားစွာ
ကုန္ခြေရှိရှိ ရွှေ့တိုးဖို့မဟုတ်ဘူး။

တော်လှန်ရေးဆိုတာ
လူတန်းစားတစ်ရပ်က
အခြားလူတန်းစားတစ်ရပ်ကို
အုံကြပြီး တွန်းလှန်ဖယ်ရှားပစ်ခြင်းဖြစ်တယ်။

ဥက္ကာကြီး မော်

ပြည်သူတရာတ်ပြည်သစ်ကိုဖုန်းလုပ်ငန်းမြို့တော်လှန်ရေးဆိုတာ

ပြည်သူတရာတ်ပြည်သစ်ကိုဖုန်းလုပ်ငန်းမြို့တော်လှန်ရေးဆိုတာ

သန်းရွှေ့လော် အောင်ရှိုး ပြော

နိုးသွေး (ပြန်ဟပ်)
(ဒုတိယအကြံ့ပြု)

မြန်လင်း စီ၏ ထုတ်ဝေသည်

မြန်လင်း စီ၏ ထုတ်ဝေသည်

တံခွန်တိုင် စာအုပ်တိုက်

အမှတ် ၁၂၊ ရန်လင်း စီ၏ ထုတ်ဝေသည်
နှင့် ဝေ ရဇ်ခြေား ရွှေ ရွှေ မြို့။ ၁၉၇၅ ခုနှစ်

နိုးသည့် စာအုပ်များ

1. Initial Political Movements of Mao Tse-Tung
by Lee Lwai
  2. Mao Tse-Tung *by Stuart Schram*
  3. From Yenan to Peking *by Laio Kailung*
  4. Red Star Over China *by Edgar Snow*
  5. The Long Revolution *by Edgar Snow*
  6. The Other Side Of The River *by Edgar Snow*
  7. Thirty Years Of The Communist Party Of China
by Hu Chiao-Mu
  8. On The Long March With Chairman Mao *by Chen Chaung-Feng*
  9. The Political Thought Of Mao Tse-Tung *by Stuart Schram*
  10. China Yesterday And Today

Edited by Molly Joe Coye And Jon Livingston

- ## 11. New China's Quarters-Century. *Foreign Languages Press, Peking.*

ତାରେ:ବୁଣୀ ମରେ:ଫ୍ରେଣ୍ଟରେ:ରହେ ଆଖୁତା

ဘပတ်ခြင်းအားပြင့် ဘဝကို ထွန်းတောက်ပြေားလဲစေနိုင်၏၊
ဘအုပ်စာပေသည် စိတ်ခွင့်အားကိုပေးသည်။ ဘဝ၏ ပါးရှုံးတန်းဆောင်ပြု၍
သည်။ ဘအုပ်စာပေမှ သဘောတရား၊ အတွေးအချော်၊ အယူအဆကောင်း
များ၊ ရရှိစေနိုင်သည်။

ထိ စိတ်ဓရ၊ ထို့ပဲတို့သည် စာရေးသူအား နှစ်များစွာ တူး
ခိုက်ခိုက် ဖွဲ့စ်ပဲနဲ့ လုပ်တတ်သောအကျင့်ကို ပြစ်ပေါ်စေခဲ့သူပြင့် စာရေးသူသည်
ကြီးဘားသော စာပေတာဝန်များကို ထမ်းဆောင်ခို့ခဲ့သည်။ အင်လိပ်နှင့်
အဘိဓာန် အကြိုး၊ အသေး၊ အလတ်များကို ပြရှိခို့ခဲ့သည်။ စာရေးသူ၏သန္တမှာ
လူငယ်များကို စိတ်ခွဲအားပေးစေလျှင့် စာပေများကို မပြင်ဆင် ပတ်စေခဲငျင်
သည်။ ထို့ပဲ စာရေးသူပတ်စေခဲငျင်သော စာအုပ်များအနက်တွင် “သန္တူးရှုပ်ရာ
၏၉၂၂၅၅ကြိုးဖော်” စာအုပ်သည်လည်း တိတ်အုပ်အပါအဝင်ပြစ်သည်။
ကြုံတာအုပ်၏ ပြည်သူ့တရာတ်ပြည်သစ်ကို ထူထောင်သူ ရဲတော် ဖော်စီကုန်း၏
လုံလုံ ဂိဂိုလ်၊ ဒွဲ၊ သုတေသန၊ အားပေါ်၊ အယူအဆ၊ အမူအကျင့်
များကို မျက်ငါးတင်ထင် သိမြင်နိုင်ပည်ပြစ်သည်။

ရဲဘော်မော်စိတုန်း၏ အဆိုအမိန့်များသည် လေးစားနာယူဖွယ် အလွန်ကောင်းသည်။

“သဘောတရားမပါသော လက်တွေ့လုပ်ရပ်သည် အကန်နှင့် တူးပြီး လက်တွေ့လုပ်ရပ်မပါသော သဘောတရားသည် အကျိုးခြင်တူသည်”

“တွေ့ဝေးမေးရာတွေကို အသာထားပြီး ဦးနှာက်ကို အလုပ်ပေးထားပါ”

“ထက်ပြောက်အောင် ဆည်းပူး၊ ပြောင်ပြောက်အောင်လွှဲကျိုးပြီး ပြည်သူကို အလုပ်အကျေးပြီ”

“တော်လျှန်ရေးဆိုတာ ဂုဏ်ပြုပြာစာစားပွဲ မဟုတ်သလို စာစိစာကုံးတော်ပုဒ်လည်းမဟုတ်ဘူး၊ ပန်းချိကားချပ်တစ်ခု မဟုတ်သလို အထိုပ်နှုန်းထိုးတစ်ခုလည်း မဟုတ်ဘူး၊ ရွှေကို စိုးရာများ ညဉ်ညဉ်သာသာလေး၊ တရွှေ့ရွှေ့ ကန္တာလျှော့ ထောက်ထားစာနာ၊ ယဉ်ကျေးများတာ ရိုးသားစွာ၊ ဇူနိုင်းရှုံး ရွှေ့ပို့မဟုတ်ဘူး၊ တော်လျှန်ရေးဆိုတာ လူ့တုန်းစား တစ်ရပ်က အခြားလူတုန်းစားတစ်ရပ်ကို အုံကြိုး တွေ့လျှော့ ဖယ်ရှားခြင်း ပြစ်တယ်”

ရုပ်ကျားကျောစ်၊ ပြည်တွင်းစ် ကာလတလျောက်လုံး၌ တပ်နှဲရဲဘော်များကို အေးတက်စေသည့် အဆိုအမိန့်များကို ပြောဟောခဲ့သည်။ မိမိကိုယ်တိုင်လည်း စံနှုန်းပြုပြုကျိုးကြံ့ခဲ့သည်။

ရဲဘော်မော်စိတုန်းသည် ကဗျာဆရာ၊ စာရေးဆရာ၊ သေနှစ် မျှုပာသရာ၊ အတွေးအသေးပေါ်သူရှင် ... စသမြိုင် ဘက်ပေါင်းစုံတွင် ထူးချွဲ ထင်ရှားသည်။ ကဗျာဖွံ့ရာတွင် ပြောင်ပြောက်သကဲ့သို့ အတွေးအသေးက လေးနှုံးပြီး သေနှစ်မျှုပာဘွဲ့ အလွန်ကျွမ်းကျင်သည်။

မော်စိတုန်းရေးခဲ့သော ကဗျာများကို ယနေ့တက်တိုင်အောင် ပြည်သူ တရာတ်ပြည်၌ အတန်းဝယ်များတွင် ပြောန်းစာအဖြစ် ပြောန်းထားသည်။ သေနှစ်မျှုပာကျင်း၊ သဘောတရားရေးရာကျင်းများသည် ကမ္ဘာအနဲ့ ပျံ့နှံ ကျော်ပြေားခဲ့သည်။

“ကျွန်ုင်တို့ ပြည်သူအပေါ်မှ ယံကြည်မှုရှုရမယ်။ ပါတီ အပေါ်မှ ယံကြည်မှုရှုရမယ်။ ဒါဟာ ပစ္စကျတဲ့ မှန်စ်ရပ် ပြစ်တယ်။ ဒီမှန်စ်ရပ်ကို သံသယရှိနေရင်တော့ ဘာကိုမှ ကျွန်ုင်တို့ ပြီးခါးအောင် လုပ်နိုင်မှာမဟုတ်ဘူး” ...

ဟူ၍ ‘စာအုပ်နီလေး’ ဟု ကျော်ပြေားသော တော်လျှန်ရေးအတွေးအသေး စာအုပ်တွင် မော်စိတုန်းက ဆိုထားခဲ့သည်။

ရဲဘော်မော်စိတုန်းသည် တရာတ်ကွန်ပြုအောင်ပါတီ၏ ပထမဦးဆုံး သော ဥက္ကားပြစ်သည်။ မတ်လ (၂၀)ရက်၊ ဘဏ္ဍာရှင်မှ စက်တော်ဘာ (၉၃)ရက် ဘဇ္ဇာ ခုနှစ်အထိ (၃၃)နှစ် (၁၇၃၈)ရက်ထိ ပါတီဥက္ကားတာဝန်ကို ယူခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် သူကို ဥက္ကားပြုးဖော်ဟု တငေးတမ်းတို့ ဆိုထားခဲ့ပေါ်တယ်။

ပြောက်ကျားစစ်ကာလအတွင်း မော်၏ “တစေ့စေ့ခွေ့ ရေရှည် တိုက်” ဆိုသော ဆောင်ပုံးသည် အလွန်ထူးချွဲးထိုးရောက်ခဲ့သည်။ “လက်ပြီး မှုယ့်၊ ရန်သူ့မောပမ်း တို့တိုက်ခိုက်၊ ရန်သူ့ဆုတ်ဘာ တို့ထက်ကြပ်လိုက်” ဟူသော ပြောက်ကျားစစ် အဆိုအမိန့်များသည် တပ်နှဲတော်အနဲ့ အထူး တန်ဖိုးထားလေးစားစား သဘောတရားများဖြစ်သည်။

၁၂၀၂၂

အပိုင်း (၁)

ဖော်ကို သည်သိမ်းမြင်သည်။

၁။	ရဲသာ်ပေါ်စိတုနှင့် ကျောင်းသားဘဝါ အမှတ်(၁)ဆရာတော်သင်	၂၁
၂။	ကျောင်းနှင့်ကျောင်းသရာ	၂၃
၃။	ပင်ကိုယ်အတွေးအခေါ်နှင့် ပင်ကိုယ်ပျိုးထောင်မှု	၂၁
၄။	မှတ်ရန်ဆောင်ချက်များ (မီးဘားပုဂ္ဂိုလ်လာသော မှတ်စုတေဇ်နှစ်အုပ်)	၉၃
၅။	ရိုးအြောင်သောအမှုအကျင့်၊ တော်လုန်တိုက်စိုက်ရဲသာ်သင်ရည်	၁၁၃
၆။	ကျောင်းသားသမဂ္ဂရှိရှိုးဆောင်၊ အလုပ်သမားညာကျောင်းကိုတည်ထောင်သူ	၁၂၉
၇။	ပြည်သူသစ် ကျောင်းသားအသင်းကို ဖွဲ့စည်းခြင်း	၁၄၉
၈။	ကိုယ်တွင်တို့ပုံမှန်သော်မူ တိုင်ပြည်အတွက် သောကမီး တောက်လောင်နေသူ	၁၄၃
၉။	လေလ(၄)ရှုက လုပ်ရှုံးမြှုပြုးအတိုကိုရှင်း အနေးကျလ ရဲသာ်ပေါ်စိတုနှင့် တော်လုန်ရေးလုပ်ဆောင်ချက်များ	၁၉၅
၁၀။	“ရှုံးကျန်းဆောင်ချက်”အပတ်စဉ်သတင်းရှုနှင့်ကို ကွပ်ကဲရေးသားသူ	၂၁၁
၁၁။	ပအေးသရားစောင်းရှင် ကျွန်းကျင့်ရောင်ကို ဟေားထုတ်သည့် လူပုဂ္ဂိုလ်ကို ဦးဆောင်ခြင်း	၂၂၃
၁၂။	တရာ်ပြည်ကွန်ပြုအုပ်ပါတီကို ထူထောင်ခြင်း	၂၃၃
၁၃။	ပထမအကြိမ်နှင့် ဒုတိအကြိမ်ပြောက် ပြည်တွင်စောင်ကျလ	၂၄၅

၁၄။	ဂျိန်ကျူးကော်မှုကဲ ခုခံတွန်းလုပ်သောစောင့်	၂၂၉
၁၅။	တတိယအောက်မြို့မြို့တော်လုပ်သော ပြည်တွင်းစစ်နှင့် တရာ် ပြည်သူမြေတစ်နှင့်ထူထောင်ပြုင်း	၂၆၃
၁၆။	မဟာဟစ္ၢၢ်မဲ့ယဉ်ကျေးမှု တော်လုပ်ရေးဤီးနှင့် ပါတီတွင်း သန်စွင်ရေးအောင်ပဲ	၂၇၁
၁၇။	တော်လုပ်ရေးတော်လုပ်ရေးအကြော်များမှ သံသောကျေးမားကလေများ	၂၈၇
၁၈။	နိဂုံးများသော နိဂုံး	၃၁၁

အပိုင်း (j)

ခရီးရည် ချိတက်ပွဲတလျောက်

၁။ ကော်မိတ္ထိဝင်ဖော်နှင့် သူ့ရှိယ်ရုတော်	၃၇၅
၂။ ဥက္ကဋ္ဌပြီးဟောနှင့် အကူးချောက်မြတ်စော်တော်	၃၂၉
၃။ ဥက္ကဋ္ဌပြီးဟောအား အားလုံးမြှုပ်နည်းသွေးတော်	၃၃၇
၄။ တိုင်းရှင်းသားလူမျိုးများနှင့် ဥက္ကဋ္ဌပြီးဟော	၃၆၃
၅။ ရှုပြစ်ကုန်းတွင် နှစ်သစ်ကူးစဉ်	၃၂၃
၆။ "အလုပ်ဘဏ်မာနဲ့"ဟုဆိုသော ဥက္ကဋ္ဌပြီးဟော	၃၆၅
၇။ နှင့်တောင်များနှင့် ပြောကိုယ်မြှင့်းပြု	၃၀၁
၈။ ဒေါ်မြို့ရောက်သွားခြင်း	၄၁၃
၉။ ကျွန်ုတ်တို့များရေးကို ဝရီစိုက်လာသော ဥက္ကဋ္ဌပြီးဟော	၄၂၃
၁၀။ ဘတ်ဝိုင်းဟောအား တော့သွေးတ်ဆက်ခြင်း	၄၃၁

ଫୋର୍ମ୍ ପାତ୍ର (୩)

- ## ■ ပျော်ပျော်ရှင်ရှင် အောက်မူဖွယ်ဖြစ်၏

ပြည့်စုံမှုမြန်မာနိုင်ငံ

- ၁. ပြောက်ကျားစစ်
(၁၉၃၇)
- ၂. လက်တွေး
(၁၉၃၈)
- ၃. ပဋိပက္ခ
(၁၉၃၉)
- ၄. နောက်မန်ဘဏ်သွန်း အမှတ်တရ^၁
(၁၉၃၉)
- ၅. ဒီဇင်ဘရီသစ်
(၁၉၄၀)
- ၆. တာပေနှင့်အနုပညာအမြင်
(၁၉၄၂)
- ၇. ပြည်သူကို အလုပ်အကျော်ပြု
(၁၉၄၄)
- ၈. တောင်တွေကိုရွှေပြောင်းလိုတဲ့သူမို့က်အမိုးဒါ
(၁၉၄၅)
- ၉. သေနှစ်ဖူးဟာကျင်း
(၁၉၄၅)
- ၁၀. ပြည်သူလူထုအတွင်း ပဋိပက္ခကို
မှန်ကုန်စွာတိုင်တွယ်ဖြေရှင်းရေး
(၁၉၄၇)

မော်ကို သည်သို့ မြင်သည်

သဘောထားကြီးမြတ်သူ

ပါတီတွင်း၌ မော်ကို အကြီးအကျယ် ဆန့်ကျင်တိုက်ခိုက် ခဲ့သူ ပါတီခေါင်းဆောင် သုံးယောက်ရှိခဲ့၏။ တစ်ယောက်ကား လီလီဆန်း။ ကူမင်တန်တို့၏ ထောက်ခံမှုကို ရယူပြီး မော်ကို နှစ်ရှည်လများ ဆန့်ကျင်တိုက်ခိုက်လာဖူးသည်။ သို့သော် မော်အမိုးရဖွဲ့စီးသောအခါ အလုပ်သမားငြာန ဝန်ကြီးနေရာတွင် နေရာပေးသည်။ ဒုတိယ မော်ဆန့်ကျင်ရေးသမားတစ်ယောက်ကား ဝမ်မင်းဖြစ်သည်။ စောစောပိုင်းကာလတွင် အာဏာလုရန်ပင် ကြိုးစားအားထုတ်ဖူးသည်။ သူသည် ကူမင်တန်များ၏ ထောက်ခံ

မှုရခဲ့သူဖြစ်၏။ မောက ဝမ်းမင်းအား ပါတီဆန့်ကျင်ရေးသမား အဖြစ်လည်း သတ်မှတ်ထားသည်။ သို့သော် ဝမ်းမင်းသည် ဗဟို ကော်မတီဝင် အဖြိုဖြစ်နေခဲ့၏။ မောက သူ့အား “ရဲဘော်” ဟုပင် ခေါ်ပေသည်။

တိတုယ မော်ဆန့်ကျင်ရေးသမားကား ချိန်ကောတော် ဖြစ်သည်။ ချိန်အား မော်ပြုမှုပုံသည် စတာလင်က ထရောစတီး နောက်သို့ လိုက်ခိုင်းစေပုံနှင့် ခြားနားလွန်းစွာ ခရီးရှည်ချိတက်၍ ဆုတ်ပေးရစဉ်အတွင်း ချိန်သည် ပါတီအတွင်း လက်နက်ကိုင် ပုံနှင့်မှတစ်ရုံကို ဦးဆောင်ခဲ့ဖူးသည်။ ပါတီကို နှစ်ခြမ်းကွဲအောင် ခဲ့သူဖြစ်ပြီး သဘောအုပ်းဆန့်ကျင်သော မော့ဘက်တော်သားများကို ရာနှင့်ချိသတ်ပစ်သည်ဟု ကြားရဖူးသည်။ ခရီးရှည်ချိတက်ခြင်း လမ်းဆုံးသို့ရောက်သောအခါ ချိန်အား ယင်အန်း၌ ဗဟိုကော်မတီမှ ထုတ်ပယ်ခဲ့သည်။ အနောက် ပြောက်နယ်စပ်အေသ အစိုးရအဖွဲ့၏ ခုတိယသဘာပတီအဖြစ်မှ ဆက်လက်ထားရှိသည်ဟု ဆိုသည်။ ၁၉၃၈ ခုနှစ်တွင် ချိန်သည် နယ်စပ်ကိုဖြတ်ကော်ပြီး ကူမင်တန် တိုက်နှင့် ပူးပေါင်းလိုက်သည်။ သူတွက်မပြီးဆိုင်အောင် ပစ်ခတ်ခဲ့သဖြင့် သူသက်တောင့် သေနတ်ထိမှန်ခဲ့ရသည်ဟု ချိန်က စွဲပွဲခဲ့သည်။ သို့သော် မော်ပြုပြု၍ အရ ချိန်သက်တောင့်မှာ သေနတ်မမှန်ခဲ့မက စစ်ဘတွင် အရာရှိအဖြစ် ယခုတိုင် ဘာဝန်ထမ်းဆောင်လျက်ရှိသည်ဟု ဆိုသည်။

စစ်ကြီးပြီးသွားသည်တွင် ချိန်သည် စစ်ပြီးအဖြစ် ဟောင် ကောင်သို့ ထွက်ပြီးသည်။ ချိန်၏ ကျိုးမာရေးမကောင်းဟု ကြားရသည်တွင် ပြည်သူတရှုတပြည်တွင် သားသမီးများနှင့်အတူ နေထိုင်

ကျိုးရစ်သော ချိန်၏နေ့အား မောက အခေါ်လွှတ်သည်။ လင် ယောက်ဗျား အတိဒုက္ခရောက်နေချိန်မျိုးတွင် နေ့သည်သည် လင့် အနီးတွင် ရှိခိုန်အပ်သည်ဟု မောကပြောပြီး ဟောင်ကောင်သို့ လိုက်သွားဖို့ အကြံပေးသည်။ ချိန်၏နေ့က လိုက်သွားရန် သဘော တူသောကြောင့် ငွောကြေးအလုံအလောက် ထောက်ပဲ၍ ကလေးများ နှင့်တာကွဲ ဟောင်ကောင်သို့ စေလွှတ်ခဲ့သည်။

ကျွန်းတော်ကမေးသဖြင့် ထိုအကြောင်းအချက်များ မှန်ကန်ကြောင်း အတည်ပြုပြောဆိုကာ ရယ်လျက် “ဒါနဲ့များ တောင်ပျာ...”၊ မစွေတာဒါးလက်စိုက် ကျိုးတိုက္ခန်မြှေနှစ်တွေဟာ လင်တကွဲသားတကွဲဖြစ်အောင် ဖန်တီးပြီး အိမ်ထောင်စုတွေကို ဖြို့ခဲ့တယ်လို့ စွဲပွဲခဲ့နေသေးတယ်” ဟု မောက ဆိုသည်။

သွေးမဆာတတ်သူ

ရှည်ကြာသော တော်လှုန်ရေးကာလအတွင်း၌ အလွန် သော့သွေးဆိုးယုတ်သည့် ရာဇ်ဝတ်ကောင်များကို တရားနည်းလမ်း တကျ စစ်ဆေးစိရင်ခြင်းများ မပြုနိုင်ဘဲ သုတ်သင်ခဲ့ရသည်များ ရှိဖူးသည်။ သည်အတွက် မော့တွင်လည်း တာဝန်ရှိသည်ဟု ဆိုနိုင်သည်။ သို့သော် မော်သည် သွေးဆာ၍ဖြစ်ခြင်းမျိုးကား မဟုတ်ချေ။

“တော်လှုန်ရေးဆိုတာက ညာထာယမင်း ဖိတ်ကျွေးသလို မျိုး၊ စာစိစာကုံးတစ်ပုံ သို့ကုံးရသလိုမျိုး၊ ပန်းချိကားတစ်ချပ် ရေးဆွဲရသလိုမျိုး၊ ကိုယ့်စိတ်ကူးလေးနဲ့ကိုယ် ပန်းထိုးနေရသလိုမျိုးနဲ့ တော့ ဘယ်တူနိုင်ပါမလဲပျား။ တော်လှုန်ရေးဆိုတာက ညင်ညင်

သာသာ၊ သိမ်သိမ်မွေ့မွေ့၊ ချမ်းချမ်းမြေ့မြေ့၊ ကြိုင်ကြိုင်နာနာ၊ ယဉ်ယဉ်ကျေးကျေးနဲ့ ဘယ်ဖြစ်နိုင်ပါမလဲ” ဟူ၍ တောင်သူလယ် သမားသူပုံးများအား တစ်ခါက ပြောဖူးသည်။

မပေါ်လှင်စွဲချင်သူ

မော်သည် တရှတ်ကွန်မြှုနစ်ပါတီ ဗဟိုကော်မီတို့ အဆို တစ်ခု တင်သွင်းဖူးသည်။ မည်သည်မြှုံးရှုံးကိုမှ သူနာမည်၊ သို့မဟုတ် အသက်ထင်ရှားရှိသူ အခြားသူတစ်ဦးတစ်ယောက်၏ အမည်မှည့် ခေါ်ခြင်းမပြုရန် အဆိုပင်။ သူမွေးနောက်းပြင်းကိုလည်း တားဆီးခဲ့သူ ဖြစ်သည်။

အတ်တူသား မစားသူ

ပေါ်လစ်ပူရှိအတွင်း၌ မော်သည် အပြင်းအထန် အတိုက် အခံပြုခြင်းများကို ခံရဖူးသည်။ အရေးနိုင် အလျော့ပေးရခြင်းများ လည်း ရှိဖူးသည်။ မော်သည် သူအတိုက်အခံများကို သတ်ပစ်သည် ဟူ၍မှ မကြားရဖူးခဲ့။

ရုတန်းစားည် လူတန်းစားအာမြင်ကို စွန့်သူ

ကျောင်းသားသာဝေအချိန်က ကျွန်တော့စိတ်၌ ပညာတတ် လူတန်းစားသာ အသန့်ရှင်းဆုံး၊ လယ်သမားတို့သည် အလွန်

ည်စပတ်စုတ်ပဲသည်ဟု အယူအဆရှိခဲ့ဖူးသည်။

တော်လှန်ရေးသမားဘဝရောက်တော့မှ ကျွန်တော်ကိုယ် တိုင် အလုပ်သမား၊ လယ်သမား တော်လှန်ရေးတပ်မတော်သား တွေ့နှင့် တစ်တန်းတစ်စားတည်းရှိလာ၍ ကျွန်တော်က တနေ့တာခြား ပိုပြီး ရင်းနှီးလာသလို သူတိုကလည်း ကျွန်တော်အပေါ် ပိုပြီး ရင်းနှီးလာခဲ့သည်။ သည်တွင်မှ ကျွန်တော်တွင် ကိန်းအောင်းနေခဲ့ဖူးသော ဓနရှင်ပေါက်စနှင့် ပညာတတ်ညှုံများ ပေဪ့က်သွားတော့ သည်။ သည်တွင်မှ တကယ်တမ်း ည်စပတ်သူများသည် မိမိကိုယ်မိမိ မပြုပြင်ရသေးသော ပညာတတ်များဖြစ်၍ လယ်သမားနှင့် အလုပ်သမားလူတန်းစားမှာမှ သူတို့လက်တွင် စွဲဘယ်လောက် ပေနေ ပေနေ၊ သူတို့ခြေထောက်တွေ့၍ စွဲဘယ်လောက် ပေကျံနေပေကျံနေ တကယ်တမ်း သန့်ရှင်းသူများ ဖြစ်သည်ဟု သဘောပေါက်လာ သည်။ လူတန်းစားအာမြင်ကို ပြောင်းပစ်ဖို့လိုအပ်ပါသည်ဟု မော်ရေးသားဖူးသည်။

ပစ္စည်းမဲ့များနှင့် မကင်းကွာသူ

မော်သည် သူသတင်းကို သူယူသူဖြစ်၏။ ပျမ်းမျှအားဖြင့် တစ်နှစ်လျှင် လေးလသာ ပိုကင်းတွင် နေသည်။ ကျွန်ရှုစ်လတာ အတွင်း တစ်ပြည်လုံး၏ တန်တလျားကို ခရီးဆန့်သည်။ မြို့ကြီးများကို မှန်မှန်ရောက်သလို ပြည်နယ်ခေါင်းဆောင်များနှင့် မပြတ်ထိတွေ့သည်။ ပါတီတွင်း အောက်ခြေအဖွဲ့အစည်းများနှင့် မပြတ်ဆက်သွယ်သည်။ အစိုးရ၏ စီမံကိန်းသစ်၊ ဘုံအဖွဲ့၊ စက်ရုံးကလေး

ထိန်းငြာန၊ သူငယ်တန်းကျောင်းနှင့် ပညာပေးအလုပ်စခန်းများ သို့လည်း အနှစ်ရောက်ဖြစ်သည်။ အချိန်းအချက်မပြု၊ တင်တြဲ အကြောင်းမကြားဘဲနှင့် လယ်တောများ၊ စက်ရှုကလေးများဆီသို့ ရောက်သွားတတ်ပြီး လယ်သမားများနှင့် ဆွေးနွေးသည်။ သူတိနှင့် အတူ ရောနောစားသောက်သွားလေ ရှိတတ်သည်။

တာဝန်ကို လေးစားသူ

သူကို လူတိုင်းက လေးစားရှိကျိုးသော်လည်း မေ့တွင် သူရဲကောင်းဆန်လို့များ ကျော်ကြားလို့များ မရှိခဲ့။

ကျွန်းတော်အဖို့မှ မော်သည် စိတ်ဝင်စားစရာ ပုဂ္ဂိုလ် တစ်ဦးပင်။ သူသည် ရှိုးသားပွင့်လင်းသည်။ ပျော်ပျော်ရွှေ့ရွင်နှင့် ရယ်ရွမ်းပတ်ရွမ်း နေတတ်သူလည်း ဖြစ်သည်။ စကားကို တိကျ ပွင့်လင်းစွာ ပြောတတ်သလို နေပုံထိုင်ပုံသည် တရှတ်လယ်သမား များကဲ့သို့ ရှိုးသားသည်။

မော်သည် စကားပြောကောင်းသလောက် ထူးထူးခြားခြား မှတ်ဉာဏ်ကောင်းသူလည်း ဖြစ်သည်။ စာရေးရာတွင်လည်း ထူးချွန် သည်။ သူ စားဝတ်နေရေးကိုမှ အလျဉ်းရှုထူးသူမဟုတ်။ ဖြစ်သလို ဝတ်စားနေထိုင်သည်။ သို့သော် တာဝန်များကိုတော့မေ့လျှော့ခြင်းမရှိတတ်။ မမေ့နိုင်မပန်းနိုင် လုပ်နိုင်သူလည်း ဖြစ်သည်။ စစ်ရေးနှင့် နိုင်ငံရေးတွင် သူမတူအောင်ပင် ကျမ်းကျင်သည်။ ထို့ကြောင့် စစ်ရေးစစ်ရာတွင် ဂျပန်များက သူအား လေးစားစံထားခဲ့ရ၏။

ရောင့်ရဲလွယ်သူ

စင်စစ် မော်သည် သူဘဝကိုသူ ရောင့်ရဲသူ၊ တပ်နိတော်သားများမခြား နေထိုင်ရခြင်းကို သဘောကျသူ ဖြစ်သည်။ အနီးများ ကို ဆယ်နှစ်ကျော် ခေါင်းဆောင်မှုပေးလာသည် သက်တမ်း တလျှောက်တွင် ဓနရှင်ကြီးများ၊ အစိုးရအရာရှိကြီးများနှင့် အခွန် ဝန်ကြီးများထံမှ အဖိုးတန်ပစ္စည်းအမြောက်အမြားကို သိမ်းပိုက်ရရှိဖူးသော်လည်း မေ့တွင် သူပိုင်ပစ္စည်းအဖြစ်ထားရှိသည်မှာ စောင်၊ ဖျာနှင့် ဝတ်စုနှစ်ထည် အပါအဝင် အခြားအသုံးအဆောင်အနည်းငယ်သာပင်။

မော်သည် တပ်နိတော်အကြီးအကဲ ကွန်မြှုန်စိုး၏ ဥက္ကဋ္ဌဗြို့မော်သည်။ သို့သော် သာမန်တပ်နိသားကလေးတစ်ယောက်ကဲ့သို့ပင် ကုတ်အကျိုးကော်လာတွင် အနီးတန်းကလေးနှစ်တန်းပါသည့် တံဆိပ်လောက်ကိုသာ တပ်ဆင်ထား၏။

မော်သည် နေစဉ် ၁၉ နာရီမှ ၁၄ နာရီအထိ အလုပ်လုပ်သည်။ တစ်ခါတစ်ရုံ ညဉ်နက်သန်းခေါင်တိုင်အောင် အလုပ်လုပ်သည်။ သို့သော် သူကျန်းမာရေးသည် သံမဏီသားကဲ့သို့ ထုသားပေသား ခံသည်။

ခံစားတတ်သောနှစ်လုံးသားရှိသူ

မော်သည် အတွေ့အကြီးတစ်ခုနှင့်ပတ်သက်၍ ခံစားမှုရှိသူ တစ်ဦးလည်းဖြစ်၏။ တိုက်ပွဲတွင် ကျခုံးခဲ့သော ရဲသော်များ

အကြောင်းကို ပြန်ပြောင်းပြောပြရာတွင် သူ မျက်လုံးတွင် မျက်ရည် ထွေနေတတ်ကြောင်း ကျွန်တော်တွေရ၏။ ဟူနှစ်နယ်တွင် ငတ်မွတ် ခေါင်းပါသည့်ဘေးနှင့် ကြံးရရှိတဲ့န်းက ဆူပူလှပ်ရှားစဉ် ဆုံးရှုံး ထိခိုက်မှုများကို ပြန်ပြောင်းပြောပြရာတွင် သူအသံသည် တိမ်၍ တိမ်၍ ဝင်သွားတတ်၏။ ရွှေ့တန်းစစ်မျက်နှာတစ်ခုတွင် ဒက်ရာရ သော စစ်သားတစ်ဦးအား မော်သည် သူကူးတာကျိုးကို ချွောတေး ခဲ့ဖူးကြောင်း တပ်နိတော်သားတစ်ယောက်က ပြန်ပြောပြသည်။ သူ၏ တပ်နိတော်သားများတွင် ဖိနပ်မရှိသောအခါ မော်ကလည်း ဖိနပ်စီးရန် ငြင်းဆိုသည်ဟု တပ်နိတော်သားတစ်ယောက်က ပြန်ပြောပြဖူးသည်။

မော်အား နှစ်လိုခင်မင်ဖွှာတောင်းသော လေးစားကြည် ညီထိုက်သော ခေါင်းဆောင်ကောင်းပီသသော ခေါင်းဆောင် တစ်ယောက်အဖြစ် ကျွန်တော် ထင်မြင်လက်ခံသည်။ ကျွန်တော် ထင်မြင်ယူဆချက်များ မှန်ကန်ကြောင်းကိုလည်း အဖြစ်သနစ်များ က သက်သေခံခဲ့ပြီ။

အဂ္ဂိုလ်း

(စာရေးဆရာ/သတင်းတဆရာ)

မြို့စိတ်သောမမော်၊ ဖော်ခြေသောဟန်ပို့ကို လှစ်ဟတော်
အပြေးကိုဆောင်လိုက်ပေါ်။

ပြည်သူ့လွတ်လပ်ရေးတပ်မတော်ကို လှည့်လည်စစ်ဆေးနေသော
ဥက္ကဋ္ဌကြီးမော

ဗဟိုကော်မီတီဌာနချုပ်
'ယင်အနဲ့' မှ ပိုကင်းသို့
ရွှေ့ပြောင်းသည့်တွင်
ဥက္ကဋ္ဌကြီးမော်အား
အမြာကိုနှင့် သံချုပ်ကာ
ယဉ်ရားတပ်နှင့်အတူ
တွေ့ဖြင့်ရတ်
(၁၉၄၅ ခု၊ မတ်လ)

ပိုကင်းမြို့၊
တိအာန်ပင်ရင်ပြင်တွင်
၁၉၄၉ ခု အောက်တိုဘာလ
(၁)ရက်နေ့၏
တရာတိပြည်သူ့သမ္မတရွှေ့
ဗဟိုပြည်သူ့အထိုးရ
နဲ့ စည်းပြီးသိနိုင်
မြှုပ်ဟနေသော
ဥက္ကဋ္ဌကြီးမော်။

ခန်းကြိုးမြောက်
တရာတိဂွန်မြို့နှစ်ပါတီ
ဂွန်ဂရက်တွင်
ဤသို့
တက်ကြွေ့စာတွေ့ရသော
ဥက္ကဋ္ဌကြီးမော်။
(၁၉၁၅ ခု၊ ဧပြီ)

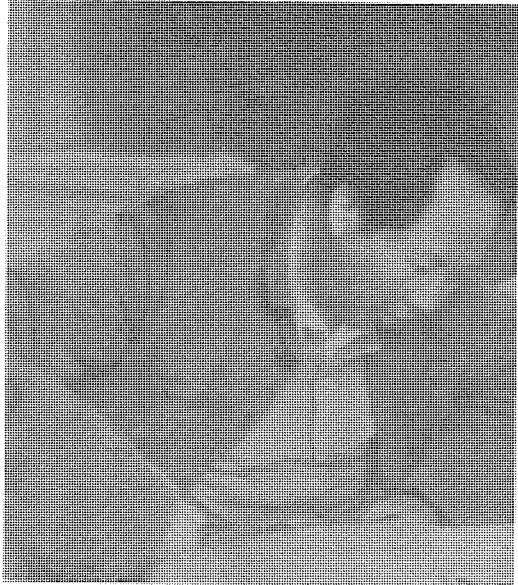
‘ယင်အန်း’တွင် ရှိစဉ် ကွဲပ်းဆင်းလေ့လာရင်း တေဘင်သူဦးကြီးများနှင့်
တရင်းတန်းတွေ့ရသည် ဥက္ကဋ္ဌကြီးမော်။

တင်နိုဝင်ယုံတင်ဦး
တင်ခွဲ့ဝ်ကင်လေးများကို
ဝိတ်ရှုည်ထံ့ရှုည်
ရှင်းထင်းခပြာဖို့စွာသည်
ဥက္ကဋ္ဌကြီးမော်။ (၁၉၃၉)

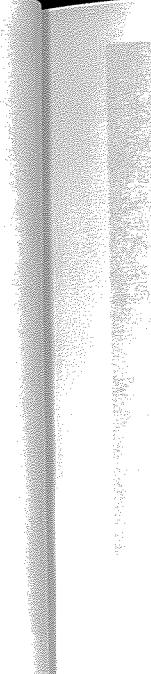
ပြည်သူ့လွှတ်မြောက်ရေးတပ်မေတာ်က ကူပင်တန်များကို
အောင်ပွဲခံပြီးနောက် ဗဟိုကော်မီတိပိုက်းသို့ ရောက်ရှိစဉ်တွင်
ဝိန်ကြားနေသော ဥက္ကဋ္ဌကြီးမော်။
(၁၉၅၉ ခု၊ မတ်လ)

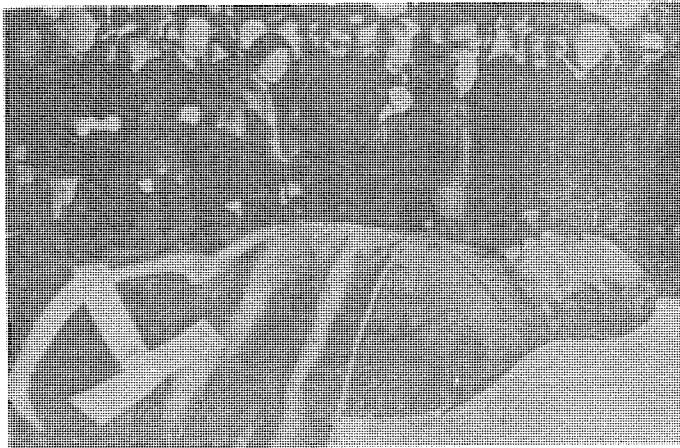
စစ်မဟာဗျာဗျာအတွက်
ရူးစိုက်အလုပ်များနေသူ
ဥက္ကဋ္ဌကြီး ဖော်။

တော်လှန်ရေးမီးလျှံများ
အကြားမှ
သံယောစဉ်
မီးပျားလေးများ။
(တော်လှန်ရေးအတွက်
အသက်ကိုစတေးသွားသူ
ဖီး ‘ယန်ကိုင်းပေါ်’အား
သားငယ်နှစ်ယောက်နှင့်
အတူ ထွေးရည်)

‘ယင်အနိုင်’ တွင်ရှိစုံ ကြိုင်စည်းဖီး ‘ချိန်ချင်း’ နှင့်အတူ ထွေးရသော
ဥက္ကဋ္ဌကြီး ဖော်။

‘သေခြင်းတရားဟူသည် သေသူအတွက် အကြောင်းမဟုတ်၊
ကျို့ရှင်သူများအတွက်သာလျှင် အကြောင်းပြစ်သည်’ ဆိုသောစကားနှင့်
လျှော့ညီစွာ ထာဝရ မနီးထတော့သော အိပ်စက်ခြင်းပျီးဖြစ်
အိပ်စက်သွားရခိုနိတွင် ကျို့သူများက ရောက်ဆုံးဂါရဝါပြုရင်း
ပူဇွဲး တသနကြေညီ။

ဥက္ကမြို့မောင်အတွက် သည်နယ် ဖြေဆည်မနိုင်
မျက်ရည်ဖြေဖြိုင်ကျကြစဉ်။

နီးကြားတက်ကြသော လူငယ်ထုကာလည်း
သည်နယ် နှိုက်ကြီးတင် စိကြေးနေကြစဉ်။

‘တိအန်မင်’ ရင်ပြင်တွင် ပြည်သူ့စစ်တပ်ဖွဲ့များနှင့် ရင်းရင်းနှီးနှီး တွေ့ရမည်။

ပြည်တွင်းစစ်ကာလတွင် စစ်မဟာဗျာဗျာအရ
‘ယင်အန်း’ မှ ‘ဆန်းပေါ်’ သို့ ဆုတ်ခွာခဲ့စဉ်။ (၁၉၄၇)

သန်းရှစ်ရာ၏ ဥက္ကာဌီးမော်

နိုင်းခွဲး (မြန်မာပြန်)

အမြတ်ဆင့်မြတ်သွေး
မြတ်သွေး မြတ်သွေး မြတ်သွေး
မြတ်သွေး မြတ်သွေး မြတ်သွေး

ဘယ်တူးပါမလဲစွာ

ဥက္ကာဌီးမော်

မြတ်သွေး မြတ်သွေး မြတ်သွေး

အပိုင်း - ၃

ဥက္ကာဌီးမော်၏...

- ပအေသရာဇ် တွန်းလှန်တိုက်ဖျက်ရေး
- နယ်ချေစစ် ရုံးတွန်းလှန်ရေး
- ဓာတ်ရှုထဲလစ်တည်ဆောက်ရေးခုရီး
- အစ နှင့် အဆုံး၊

တွန်းလှန်တိုင်စာဝေ □ ၂၉

ရုပောင်းမောင်စီတုန်း ကျောင်းသားဘဝ

သန်းရှစ်ရာ၏ ဥက္ကဋ္ဌတိုးဟော

နိုင်ငံ၊ (မြန်မာပြည့်)

အခန်း (၁)

ရုပောင်းမောင်စီတုန်း၏ ကျောင်းသားဘဝ
ဟူနှင့် အမှတ်(၁) ဆရာအတတ်သင်ကျောင်း မဝင်ပါ
ရှုပိုင်းကာလ သမိုင်းနာက်ခံ

ရဲဟော မော်စီတုန်းအား ၁၈၉၃-ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၂၆
ရက်နေ့တွင် ‘ဟူနှင့်’ တိုင်း၊ ‘ရှုန်းထန်’ ခရိုင် ‘ရှောင်စန်းချောင်း’
ဒေသတွင် ဖွားမြင်သည်။

‘ရှောင်စန်း’ သည် ‘ရှုန်းထန်’ မြို့နယ် ပိုင် ၉၀ (တရာတ်ပိုင်)
ကွာဝေး၏။ အမျိုးအမည်တူ အစုသုံးလေးစုတို့ ပေါင်းစည်းနေထိုင်
ကြသော အတန်ငယ်ဆင်းရဲသည့် ဟူနှင့်၏ ကျေးဇာကလေးတစ်ရွာ
သာလျှင်ဖြစ်သည်။

ရှိန်းထန်သည် ဟူနှစ်၏ နာမည်ကြီးသော ကုန်သွယ်ရေး အချက်အချာကျသည့် မြို့တိမြို့၊ ဖြစ်သည်။ ထိုအခါန်က ဟူနှစ်နှင့် ကွမ်တုန်၏ ကုန်စည်ကူးသန်းသွားလာရေး ဗဟိုအချက်အချာချေး ကွက်လည်း ဖြစ်ခဲ့သည်။

ထိုကြောင့် စလေ့ထုံးတမ်းသစ် အတွေးအခေါ်သစ်များ အလွယ်တကူ စီးဝင်ပြန်ကျနိုင်သည်။ ထိုကြောင့် ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် မိဘရိပ်မှ မလွတ်ကင်းသေးသည့် ကလေးဘဝကပင်လှုပ် ဟူနှစ်၏ ခေတ်သစ်လှုပ်ရှားများ၏ ဂယက်လှုပ်းကို တွေ့ထိခဲ့စား ရလေသည်။ ရဲဘော်မော်စီတုန်း၏ဖခင် မော်ရှုန်ရှင်းသည် စော စောပိုင်း၍ ဆင်းရဲသောလယ်သမားတစ်ယောက်သာ ဖြစ်သည်။ နောက်ပိုင်းတွင် လယ်ယာလုပ်ငန်းအပြင် စပါးနှင့် ဝက်ရောင်းဝယ်သည့်လုပ်ငန်းကိုပါ အလျဉ်းသင့်သလို ပူးတွဲလုပ်ကိုင်လာသည်။

ထိုမှုရသည့်အမြတ်ကို လယ်ယာလုပ်ငန်းတွင်းသို့ မြှုပ်နှံပြန်သည်။ ဤသို့ဖြင့် ဆင်းရဲသော သာမဏ်လယ်သမားအဖြစ်မှ အလယ်အလတ် လယ်သမားဘဝီ ထိုမှုတဆင့် ကြွယ်ဝသောအဆင့် ရှိ လယ်သမားဘဝသို့ တစ်စွဲ တိုးတက်လာခဲ့သည်။

ရဲဘော်မော်စီတုန်း၏ ဖခင်သည် စည်းကမ်းအလွန်တင်းကျပ်သူ၊ သားသမီးများကို တင်းတင်းကျပ်ကျပ် သွှန်သင်ပဲ့ပြင် သူတစ်ယောက်ဖြစ်၏။

သားသမီးများကို ရှုမြင်ပဲ့ပြင်ရာတွင်လည်း ချမ်းသာ ကြွယ်ဝသည့် လယ်သမားတစ်ယောက်၏ ရှုထောင့်မှုနော်၍ ရှုမြင်သုံးသပ်ပြီး ပြကျင့်တတ်သူ ဖြစ်သည်။ ထိုကြောင့် အသက် ၁၆ နှစ် မပြည့်သေးသော ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် အားလပ်သည်

ဟူ၍မရှိခဲ့။

အလုပ်လုပ်သောဖခင်၏ အကျင့်မှုနည်ကို လိုက်၍ အလုပ်လုပ်ခဲ့ရသည်။ ထိုကြောင့် ရဲဘော်မော်စီတုန်း၏ နေ့စဉ်ဘဝသည် ကျောင်းနှင့် လယ်ယာအကြားတွင် လူးလွန်နေခဲ့ရသည်သာ။ ကျောင်းသား လယ်ယာလုပ်သားလေး မော်စီတုန်းအဖြစ် တွေ့မြင်ရ သည်။

ကျောင်းသားဘဝနှင့် လယ်ယာလုပ်သားဘဝကို လူငယ် မော်စီတုန်းသည် ဒွန်တွဲခံယူခဲ့ရ၏။ သည်မျှ မကသေး၊ ဖခင်ကြီး၏ စာရင်းအင်းရှင်းတမ်း လုပ်ငန်းကိုပါ တွဲဖက်တာဝန်ယူ ဆောင်ရွက် ခဲ့ရပေသေးသည်။

ဓားက်နှစ်သား အရွယ်ကပင်

ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် ၆-နှစ်သား အရွယ်ကပင် လယ်တော့သို့လိုက်ပြီး တိုလီမိုလီ လုပ်စရာကိုင်စရာတိုကို တနိုင်တထမ်းပါဝင်ဆောင်ရွက်ခဲ့၏။

အသက် ၈-နှစ်အရွယ်တွင် စတင် စာဖတ်သည်။ အသက် ၁၃ နှစ်အထိ နေရင်းဒေသရှိ ကိုယ်ပိုင်ကျူးရှင်ကျောင်းကလေးတွင် စာသင်ယူခဲ့သည်။ အလွန် စာဖတ်ပါသနာကြီးသူဖြစ်သည်။

ဆရာများပင် မရှုင်းလင်းတတ်သည့် နားလည်ရန် ခက်ခဲ သော ကျမ်းစာအဟောင်းကြီးများကို ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် အာရုံ ဆောင်ပြနိုင်သည်အထိ ကျမ်းကျော့ခဲ့၏။

သို့သော ထိုကျမ်းစာများကို သူ စိတ်ဝင်စားခြင်း မရှိချေး စာဖတ်ပါသနာကြီးသူ ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် ရတတ်သမျှစာအုပ်

များကို တပင်တပန်းရှာဖွေကာ ကြီးစားပမ်းစားဖတ်ခဲ့၏။ တရုတ်ရွေးဟောင်းဝထ္ထာများကို ရရှိသဖြင့် ထိုဝထ္ထာများကို တမော်တမော်ကြီး ဖတ်ရှုခဲ့သည်။

ဖတ်ရှုသော စာအုပ်အမျိုးအစားကလည်း စုံသည်။ မကောင်းဆိုးဝါး၊ ဆေးနည်းလမ်းများ စသည်ဖြင့် ရတတ်ရာရာကို မလွတ်တမ်းဖတ်သည်။

ဖခင်ကြီးက မကြိုက်သောကြောင့် အနောက်ခရီးစဉ် 'ဆွေဟူ' သုံးပြည်ထောင်းကတ် စသည့် စာအုပ်များကို ရှာဖွေပြီး တိတ်တခိုး ဖတ်ရှုခဲ့သည်။ သုံးသည် တရုတ်ရွေးဟောင်း ဝထ္ထာကြီးများကို ဖတ်ရှုရာတွင် သာမန်ကာလျှောက် မဖတ်။ အလွန်မှ စောပ်သောချာသည်။

ကျောင်းစာများကို သင်ယူမှတ်သားသကဲ့သို့ပင် လက်သည်းကွွင်းများ၊ အစက်များ၊ မျိုးများဖြင့် ကျကျနှင့် မှတ်သားထားသည်။ ထို့ပြင် ဖတ်ပြီးသမျှကို ဝေဖန်သုံးသပ်သည်။

စာအုပ်၏ လွှတ်နေသောအဖြူသားပေါ်တွင် မိမိအမြင် မိမိအယူအဆကို ရေးမှတ်ထားလေ့ရှိသည်။ ဤသည်ကပင် အမြတ်များ သူထိန်းသိမ်းထားခဲ့သော ကောင်းမွန်သည့် စာဖတ်အကျင့်ဖြစ်၏။

ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် မှတ်ညောက်ကောင်းသည်။ သဘောပေါက်လွယ်သည်။ မိမိကြိုက်နှစ်သက်မှုကို အတူယူခြင်းမျိုးလည်း ရှိသည်။ ဝထ္ထာထဲရှိ လူစွမ်းကောင်း တော်တော်များများနှင့် ပတ်သက်သော သူကြိုက်နှစ်သက်သည် အကြောင်းအချက်များကို နှုတ်ယူသုံးစွဲတတ်သည်။

ဘဝဖြစ်ရပ်နှင့် အကြောနေကို သုံးသပ်၍သော်လည်း နှိုင်းစာ၍ သော်လည်း ပြုကျင့်လေ့ရှိသူ တစ်ယောက်လည်း ဖြစ်သည်။

'အနောက်ခရီးစဉ်' စာအုပ်သည် ၁၆-ရာစု 'မင်း' မင်းဆက်ခန့်တွင် နာမည်ကြီးစာရေးဆရာတစ်ဦးဖြစ်သူ 'စူကျင်အင်း' ရေးသားထားသော အတ်လမ်းဖြစ်သည်။

အလွန်တရာ့မှ ထူးဆန်းအံ့ဩဖွယ်ရာ၊ ဖြစ်နိုင်ဖွယ်ရာ မရှိသော အတ်လမ်းမျိုးဖြစ်သည်။ 'သုံးပြည်ထောင်းကတ်' ကမူ ၁၄ ရာစု 'ရွှေမြို့' မင်းဆက်အဆုံး 'မင်း' မင်းဆက်အစတွင် စာရေးဆရာကြီး 'လိုက္ခမှုကျိုး' က 'ချိန်စုတ်'၏ 'သုံးပြည်ထောင်' နှင့် အများပြည်သူများ၏ ပါးစပ်တွင် ရေနှင့်သေနှင့်တို့ကို တွဲစပ်စုစည်းပြီး ရေးသားလိုက်သည် သမိုင်းနောက်ခံ ရာဇ်ဝင်တွေကြီး တစ်ပုံဖြစ်သည်။

'ဟန်' မင်းဆက်အကုန်တွင် 'ဝေး' 'စူး' နှင့် 'ပူး' ဟူသည့် သုံးပြည်ထောင်းအတွင်း စစ်ရေး နှင့်ငံရေး ယူဉ်ပြုပြင်ခြင်းများကို ဖော်ပြထားသည်။ 'ဆွေဟူ'သည် တရုတ်ပြည်၏မြောက် 'စုန်း' မင်းဆက်တွင် တိုင်းကျော်ပြည်ကျော်ဖြစ်ခဲ့သော လယ်သမားအရေးတော်ပုံကို ဖော်ကျူးထားသည့် ဝထ္ထာပြည်ကြီးဖြစ်သည်။ ၁၄-ရာစု တွင် 'စီးနိုက်ရမ်း' က ရေးသားခဲ့သည်ဟု ဆိုကြ၏။

အသက် ၁၃ နှစ်အရွယ်မှ ၁၆ နှစ်အရွယ်အထိ ထော်ရွယ်သော မော်စီတုန်းသည် အမြဲပင် လယ်တဲ့တွင် လူကြီးတစ်ယောက် စာအလုပ်ကို လုပ်ခိုင်းခံခဲ့ရ၏။ သို့သော သူသည် စာတော်သကဲ့သို့ အလုပ်လုပ်ရာ တွင်လည်းတော်၏။ သူနှင့် အတူတက္ခလုပ်ကိုင်ခဲ့သော ရှောင်ခန်းမှ လယ်သမားကြီးက ဤသို့ပြောခဲ့သည်ဟု ဆို

သည်။ သူများတကာ၏လယ်တွင် ပေါင်း နှစ်ခါသာနှစ်သည်။ ရဲဘော်မော်စီတုန်းကမူ သံခါနှစ်သည်ဟုဆိုသည်။ ပေါင်းပင်တွေ တိုင်းလည်း သွား၍ နှစ်လေးရှိသည်ဟုဆိုသည်။

ထို့ကြောင့်လည်း ရဲဘော်မော်စီတုန်းလုပ်သော လယ်သည် အခြားသူများ၏၏လယ်ထက် သိုးနှုန်းထွက်သည် ဟူ၏။ ထိုများက မိမိ၏ အမိမိရှုံးနှင့် ရေကန်ကလေး၏ဘေးတွင် ဟင်းသီးဟင်းရွက် မျိုးစုံအောင် စိုက်ပျိုးခဲ့သည်ဟု ဆိုသည်။ စိုက်ခင်းကိုလည်း စည်း စနစ်တကျပြုစုတတ်ပြီး နွားကောင်းခြင်း၊ ဝက်မွေးမြှုပြင်း အလုပ် တို့တွင်လည်း ကျမ်းကျင်သည်ဟု ဆိုသည်။ နွားတင်းကုပ်နှင့် ဝက်မွေးမြှုပေးခြီးကို အမြဲပင် သန်းသန်းပြန်ပြန် ရှင်းလင်းထားသဖြင့် သူမွေးသောနွားနှင့် ဝက်တို့သည် အနာရောဂါကြောင့် အဖိတ် အစင်းမရှိခဲ့ဟု ဆိုသည်။

စတင်နိုးကြားလာသော လူငယ်မော်စီတုန်း

လယ်ယာလုပ်ငန်းနှင့် ဖခင်ကြီးကိုကြုံ စာရင်းအင်းများ ပြုလုပ်ပေးခြင်း လုပ်ငန်းများအကြားမှ ရတန်သမျှသော အချိန် ပိုင်းကို ကုတ်ခြစ်၍ ယူကာ အပန်းမဖြော စာကို စွဲစွဲမြှုမြှု ဖတ်ခဲ့လေ သည်။ ကျေးရွာကလေးရှိ ငှားရမ်းရနိုင်သည့် စာအုပ်ဟုသမျှကို လည်း ဖတ်ရှုပြီးသလောက်ပင်။

ထိုနောက်တွင် ရှားရှားပါးပါးရှားဖွေတွေ၏ရှိသော ‘ယခု ခေတ် အန္တရာယ်’ နှင့် ‘ပြည်သူသစ်သတင်းစုံ’ စာစောင်(၁၁)စောင် တိုကို ဖတ်ခွင့်ရခဲ့သည်။ စာကို လွှတ်လွှတ်လပ်လပ် မဖတ်ရ။ ဖခင်ကြီးမသိအောင် ခိုးကြောင်ခိုးဝှက်ဖတ်ရသည်။ ညတိုင်ကျလျှင်

စောင်ဖြင့် အလင်းရောင်ကိုကွယ်ပြီး ချပ်ချယ်သည့် ဖခင်ကြီးမသိအောင် ဖတ်ရ၏။

ရဲဘော်မော်စီတုန်းအား အမျိုးသားစီတ် နှီးကြားလာအောင် လျှော်မှုအပေးခုံးသောစာအုပ်သည် အထက်တွင် ဖော်ပြပြီးသော ၁၈၉၃ ခုနှစ်ထုတ် ‘ကျင့်ကွမ်းရှင်’ ဆိုသူ ရေးသားသည့် ‘ယခုခေတ်အန္တရာယ်’ စာအုပ်ပင်ဖြစ်သည်။ ထိုစာအုပ်တွင် ထိုစဉ်က အဖက်ဖက်မှ နံချာနေသည့် တရှတ်ပြည်ကြီးအတွက် တိုးတက်နိုင်မည့်နည်းလမ်းများကို ညွှန်ပြထားသည်။ ကျောက်မီးသွေးနှင့် ဓမ္မတတ်သူတူးတော်ခြင်း၊ လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေး ကောင်းမွန်စေရန် လမ်းဖောက်ခြင်း၊ စက်မှုကုန်စည်ကူးသန်း ရောင်းဝယ်မှုကို အားပေးခြင်း၊ လွှတ်တော်တည်ထောင်၍ ‘ဘုရင်နှင့်ပြည်သူ တရားအတူစီရှင်ရေး’ သတင်းစာတို့ကိုထောင်ခြင်း၊ စာကြည့်တိုက်များ ဖွင့်လှစ်ခြင်း၊ အများပြည်သူတို့၏ ပညာရေး အဆင့် အတန်းကို မြှင့်တင်ပျိုးထောင်ပေးခြင်း စသည်စသည်တိုကို ပြုလုပ်ရန် အကြံပေးတို့က်တုန်းထားသည်။

ဤသည်မှာ ၁၈၉၄ ခုနှစ် ရုပ်နှုန်းကျင်ရေးစစ်မတိုင်မီ ခေတ်ဟောင်းတရှတ်ပြည်၏ တိုးတက်သော ပညာတတ်လူတန်းစားက ကြွေးကြော်သည့် ပြင်ဆင်ရောဂါဒတစ်မျိုးဖြစ်သည်။

ထိုအချိန်တွင် ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် အခြားအခြားသော တရှတ်တစ်မျိုးသားလုံး၏ဘဝ တိုးတက်ပြောင်းလဲရော်နှင့် စပ်လျဉ်းသည့် ကြွေးကြော်သံများပါရှိသော စာအုပ်ငယ်ပေါင်းများစွာ ဖတ်ခဲ့ရသည်။ အထူးသဖြင့် အင်အားကြီးနိုင်ငံများက တရှတ်ပြည်ကြီးကို ဖရဲသီးစိတ်ခွဲသလို ခွဲစိတ်ဝေယူခြင်းနှင့် ပတ်

သက်သည့် စာအုပ်တစ်အုပ်ကို ဖတ်ရှုရပြီးနောက် ‘တိုင်းပြည်၏ အောင်ပွဲနှင့်အရှုံးအတွက် လူတိုင်းတွင် တာဝန်ရှိသည်’ ဟူသော မှန်ကန်သည့် နိုင်ငံရေးအမြင်နှင့် အသိစိတ်ကို ရဲဘော်မော်စီတုန်း စီပိုပြင်ပြင် သိရှိလာသည်။

‘ခုချိန်အထိ ကျွန်တော် မှတ်သားမိပါသေးတယ်။ အဲဒီ စာအုပ်၏အစမှာ ကိုးရီးယားနဲ့တိုင်ဝမ်တိုကို ဂျပန်က ဘယ်ပုံဘယ် နည်း နယ်ချုံကျူးကျော်ခဲ့တယ်၊ ‘အန်နန်’ နဲ့ ‘မြန်မာပြည်’ တို့မှာ တရာ်ပြည်ရဲ့ဂုဏ်သတင်းဟာ မေးမြိုန်ပျောက်ကွယ်ခဲ့တယ်ဆိတာ တွေ့ကို ဖော်ပြထားတယ်။ အဲဒီစာပိုဒ်တွေ့ကို ဖတ်လိုက်ရတဲ့အခါမှာ အမိတိုင်းပြည်ရဲ့အနာဂတ်ကို အတော်လေး စိုးရိမ်ပူးပန်မိတယ်။

အမိတိုင်းပြည်ကို ကြိုးစားကယ်တင်ရေးဟာ ပြည်သူ ပြည်သားတို့၏ ကြိုးမြတ်တဲ့ သမိုင်းပေးတာဝန်တစ်ရပ် ဖြစ်တယ်လို ကျွန်တော် စတင်တွေ့လိုက်ရတော့တယ်’ ဟု ရဲဘော်မော်စီတုန်း ကိုယ်တိုင်က ဖွင့်ဟပြာဆိုခဲ့ပုံကို အမေရိကန်လူမျိုး စာရေးဆရာ ကြီးအက်ဂါစနီးက ‘အနောက်တွေ့င် လည်ပတ်ခြင်းမှတ်တမ်း’ စာအုပ်၏ အခန်း(၄)တွင် ဖော်ပြထားသည်။

သည်အချိန်မှာပင် ရှောင်စန်းသို့ ခေတ်သစ်ကျောင်းဆရာ တစ်ယောက် ရောက်ရှိလာသည်။ သူသည် ခေတ်ဟောင်းအယူ အဆများ၊ အယူသည်းခြင်းများကို ပြင်းပြင်းထန်ထန့်ကျင်သော တိုးတက်သည့် အမြင်ရှိသူတစ်ယောက်ဖြစ်သည်။ ပြည်သူတို့၏ အသိဉာဏ်ဖွံ့ဖြိုးရေးအတွက် ကျောင်းကန်ပုံတိုးထက် စာသင် ကျောင်းများကို ဦးစားပေးရန် လိုအပ်ကြောင်း ထိုဆရာကလုံးဆော် ခဲ့၏။ ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် ထိုအယူအဆကို အလွန်နှစ်သက်

သဘောကျခဲ့သည်။

နှစ်ယောက်သည့် ရဲဘော်မော်စီတုန်း၏ စိတ်ကဗ္ဗာလေးကို သိမ့်သိမ့်တုန်အောင် လူပ်စေခဲ့သည့်အကြောင်းတစ်ရပ်က ရှိသေး သည်။ ‘ဆင်းဟိုက်’ တော်လှန်ရေးမတိုင်မိ လေးဝါးနှစ်ခန့်တွင် ‘ချင်း’ မင်းဆက်၏ ဟောင်းမျဉ်းဆွဲးမြော်၍ နှုံချာသော အုပ်ချုပ်ရေး စက်ယန်ရားကြောင့် တိုင်းပြည်နှင့်အတွမ်း တော်မွတ်ခေါင်းပါးသည့် ဘေးနှင့် ကြံကြိုက်နေသဖြင့် ဆူပူပုံကန်မှုများ ဖြစ်ပေါ်နေခြင်း ပင်။

ချုန်ဆားမြို့တွင်ပင် ထောင်ပေါင်းများစွာသော ငတ်မွတ် နေသည့် ပြည်သူပြည်သားများသည် ထက္ကပုန်ကန်ကြော်။ တိုင်း သို့မဟုတ် ပြည်နယ်တစ်ခုလုံး၏ စီမံခန့်ခွဲအုပ်ချုပ်ရေးနှင့် စစ်ဆင်ရေးရာ အာကာ တိုကိုချုပ်ကိုင်သည့် ‘ဖူတိုင်’ ခေါ်၊ ‘ရွင်ဗျာ’ ခေါ် အရာရှိကြိုးများကို လူထုက ရာထူးချုပြီး မောင်းထုတ်ကြသည်။ နောက်ပိုင်းတွင် အချို့သော ပုံန်ကန်သူများသည် ခေါင်းဖြတ်စီရင် ခြင်းကိုပင် ခဲ့ခဲ့ရလေသည်။

ရှောင်စန်းကျေးရွာ၏ ပြည်သူ့မြေအောက်အဖွဲ့အစည်း ဖြစ်သည့် ‘ကိုးလောင်ဟွေ့’ နှင့် မြေရှင်အရင်းရှင်များ၏ ပဋိပက္ခ သည် အဟုန်ပြင်းထန်လာသည်။

‘ချင်း’ မင်းဆက် အစိုင်းအချိန်တွင် စတင်ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည့် ပြည်သူမြေအောက်အဖွဲ့အစည်းမျိုးတွင် အဓိကပါဝင်သူများ မှာ အိုးမဲ့အိမဲ့ လယ်ယာလုပ်သားများ၊ အလုပ်လက်မဲ့ စက်ရုံ လုပ်သားကြီးများနှင့် ပုံကျဆင်းရသားများဖြစ်ကြသည်။ ရှောင်စန်း ကျေးရွာ၏ ပြည်သူ့ မြေအောက်အဖွဲ့အစည်းကို ဦးဆောင်သည့်

ပန်းပဲဆရာတစ်ယောက်သည် အသက်ကိုပင် စတေးခဲ့သည်။ တစ်နှစ်ကြားပြီးသည်တွင် ရောင်စန်းကျေးရွှေ့၍ ဆင်းရွှေ့မှုးပါးသူများက ချမ်းသာကြွောက်ထဲတို့၏ ဓနစည်းစိမ့်ကို လုယက်ယူငင်သည် အကြမ်းဖက်မှု့များ ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည်။

ထိုစဉ်တွင် ရဲဘော်မော်စိတုန်းသည် တောင်သူလယ် သမားတို့၏ ဖွတ်ကျော်ပြာစု ခရာဆံကျော်ဘဝနှင့် ကျောမွဲများ၏ ဘဝကို အတွင်းကျကျ ထွင်းဖောက်ပြီး သဘောပေါက်အောင် ရှုမြင် ခွင့်ရဲ့သည်။ သူတို့တတော်၏ တော်လှန်ပုံနှင့်ကန်မှု့ကိုလည်း ကိုယ်ချင်းစာခဲ့သည်။

လောင်းရိပ်မှ လွတ်လာသူဘဝ

ရဲဘော်မော်စိတုန်းသည် စည်းစနစ်လွန်ကဲလွန်းသော ဖခင်ကြီး၏ လောင်းရိပ်အောက်တွင် ရောက်နေခဲ့ရသည်။ သို့သော် သက်ရီးဆံပိုင်ဆန်သော၊ ကပ်စေးနဲ့ကော်တရာကျလွန်းသော ဖခင်ကြီး၏ အပြုအမှုများကို ရဲဘော်မော်စိတုန်းသည် ကြောင်းကျိုး ဆီလျော်စွာ ဆန့်ကျင်တွန်းလှန်ခဲ့၏။ ဖခင်ကြီးက သူ့အားကျောင်းထားသည့် တစ်ခုတည်းသောရည်မှုန်းချက်သည် သားဖြစ်သူ မော်စိတုန်းအား သူတဲ့သို့ ‘ကြီးပွားချမ်းသာ’ ရန်သာဖြစ်သည်။ သားဖြစ်သူ၏ စာဖတ်ခြင်းများသည် မိမိဖြစ်စေချင်သည်နှင့် သွေ့လွှေ့လောသည်ကို တွေ့ရသည်တွင် ဖခင်ကြီးက ရဲဘော်မော်စိတုန်းကို အမြဲတစေ အကြောင်းမဲ့ ဆူပူကြိမ်းမောင်းလာသည်။

ရဲဘော်မော်စိတုန်းသည် ဖခင်ဖြစ်သူ၏ အမြဲတွင် မြောင်းမှု့ကို အချက်ကျကျ ပြန်လှန်ပြင်းချက်ထဲတတ်တတ်လေသည်။

ဖခင်ကြီးအား အနည်းနည်းအဖုံးဖုံး ဆန္ဒပြုခဲ့သည်။

တစ်ခါသော် အလွန် စိတ်ဒေါသတွက်သဖြင့် အိမ်မှ ထွက်ခွာခြင်းဖြင့်ပင် ဆန္ဒပြုခဲ့ဖူးသောဟူ၏။ နောက်ဆုံးတွင် ဖခင်ကြီး၏ သင့်တင့် လျော်က်ပတ်သော လိုက်လျော်မှုနှင့် အခွင့်အလမ်း ဖွင့်ပေးမှု့တို့ကို ရဲဘော်မော်စိတုန်း ရရှိခဲ့သည်။

ရဲဘော်မော်စိတုန်းအနေနှင့် သူဖခင်ကို ခွင့်မလွတ်နိုင်သော အချက်တစ်ချက်ကား ရှိခဲ့သည်။ ဆင်းရဲသားများ အလွန်ပင် စားဝတ်နေရေး ကျပ်တည်းကျဉ်းမြောင်းနေသည့် နှစ်တစ်နှစ်တွင် ရဲဘော် မော်စိတုန်း၏ဖခင်သည် စားနုန်ရိက္ခာများကို သို့လောင်ထားရှိ၍ ဖျေးမှုန်အတိုင်း မရောင်းချုခြင်းပင်။

ဤသို့သော ဖခင်ကြီး၏လုပ်ဆောင်ချက်များသည် လူသားတစ်ယောက်အနေနှင့် ခွင့်လွှာတိနိုင်စရာမရှိဟု ရဲဘော်မော်စိတုန်း ယူဆခဲ့သည်။

တစ်နှစ်သော်နှစ်ကုန် (တရုတ်ပြက္ခနိန်အရ)ချိန်တွင် ဖခင်က သူ့အား ဝက်ရောင်းရငွောတစ်ရပ်ကို သွားသိမ်းယူခိုင်းသည်။ ငွေးသိမ်းပြီးအပြန်တွင် ရဲဘော်မော်စိတုန်းသည် ဆင်းရွှေ့မှုးပါးသူ သုံးလေးသီးကို တွေ့ရသဖြင့် ရငွေးအားလုံးကို စွဲဝေပေးခဲ့သည်ဟု ‘ကျွန်တော်သိသော မစွောဘော်စိတုန်း၏ အကြောင်းအရာများ’ ဟူသော ခေါင်းစဉ်ဖြင့် ၁၉၄၅ ခုနှစ်တွင် ‘လျှိုလျှိုဝ်န်’ ဆိုသူက ဆောင်းပါးတစ်ပုံဖြီးဖြီး ဖော်ပြုဖူးသည်။

ရဲဘော်မော်စိတုန်း၏မိခင်ကုမှု ခင်ပွဲန်းသည်နှင့် ဆန့်ကျင်ဘက်ပင်။ ရဲဘော်မော်စိတုန်း၏ မိခင်၏ကောင်းသတင်းသည် ရောင်စန်းဒေသတရိုက်တွင် သင်းပုံးမွှေးလိုင်နေခဲ့သည်။ ဆွဲမျိုး

မိတ်သင်ဟများအပေါ်တွင် စိတ်သဘောဖြူစင်သူ၊ ရှိုးသားဖြောင့် မတ်သူ၊ သူတပါး၏ အခက်အခဲကို ကူညီသူ၊ မကြားဝါတတ်သူ စသည်စသည်ဖြင့် အချို့မွမ်းခံရ၏။ ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည်လည်း အများနည်းတူ မိခင်ကြီး၏ စိတ်နေမြှင့်မြတ်ခြင်းကို အလွန် လေးမြတ်သည်။ လေးစားရှိသေသည်။ ထိုကြောင့်လည်း ရဲဘော် မော်စီတုန်းသည် လူမှုဆက်ဆံရေးတွင် မိခင်ထံမှ မွန်မြတ်သော အမွှေအနှစ်ကို ဆက်ခံရရှိသည်ဟုဆိုနိုင်သည်။

ရဲဘော်မော်စီတုန်း၏ မိခင်သည် ၁၉၁၉ ခုနှစ်တွင် ကွယ်လွန်ခဲ့သည်။ ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် မိခင်ကြီးနှင့် ဝေးကွာ နေစဉ်အတွင်း မိခင်အား အလေးပြု လွမ်းဆွဲတမ်းတသည်စာကို အောက်ပါအတိုင်း ရေးသားထားခဲ့သောဟူ၏။

ကျွန်တော်၏မိခင်ကြီးသည် အလွန် စိတ်နေမြှင့် မြတ်ပါပေသည်။ လူအချင်းချင်း ချစ်ခင်လေးစားခြင်းကို အလေးထားသူလည်းဖြစ်သည်။ ရပ်ဆွဲရပ်မျိုး ဆွဲမျိုး သားချင်းနှီးဝေးဟူသမျှသည် မိခင်ကြီးကို ချစ်ခင်ကြည်ညံးကြသည်။ မိခင်ကြီး၏ သိမ်မွှေ့သော စိတ်နေစိတ်ထားများ သည် လူမနောက် ရောင်ပြန်ဟပ်စေနိုင်သည်။ ချစ်ခြင်း မေတ္တာဖြင့် လူ၏ ပင်ကိုယ်ရှိုးသားစိတ်ကို နှီးကြားစေနိုင်သူလည်းဖြစ်သည်။ မှုသားစကား၊ မဆိုတတ်ချေား၊ အနိုင်ကျင့်ရန်၊ နှိုင်ထက်စီးနှင်းဆန်ရန် စိတ်ရှင်းမျိုးမရှိပေါ်။ ခေါင်းအေးအေးနှင့် အရာခပ်သိမ်းကို ခွဲခြမ်းစိတ်ဖြာကာ ကြည့်မြင်သံ့သပ်သူလည်းဖြစ်သည်။ အိပ်ယာထက်တွင် မမာမကျန်းရှိစဉ်၍ပင် ကျွန်တော်တို့အား စာကြီးစားရန်။

လူမွန်လူခွဲနဲ့များဖြစ်ရန် ကြိုးစားဖို့ တဖွဲ့ မှာကြားခဲ့ဖူး သည်။

ဖခ်ကြီးအား အဆက်မပြတ် နားပူးနားဆာလုပ်ရင်း အခွင့်အလမ်းတိုက်ပွဲကို ဆင်နဲ့ခဲ့ပြီးနောက် ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် အသက် ၁၆ နှစ်အချို့၌ နေအိမ်မှုနေရင်း မိုင်(၅၀) ကွာလှမ်းသည် မိခင်ဖြစ်သူ၏ အတိအရပ်ဖြစ်သော ‘ရှန်ရှန်း’ ရှိ ခရိုင်မှုလတန်းကျောင်းတွင် ကျောင်းနေခွင့်ရခဲ့ပြီး ဖခ်ကြီး၏ တင်းကျပ်လွန်းသော လောင်းရိုင်မှ လွှတ်ထွက်လာနိုင်ခဲ့ပေသည်။

ဤကျောင်းသို့ ရောက်ကာမှပင် ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် မိမိ၏ အချိန်ဖော်အားလုံးကို ကိုယ်တိုင်စိတ်တိုင်းတကျ စီမံခန့်ခွဲရိုင်ခွင့် ရခဲ့လေသည်။

ပညာရေးအခြေအနေသည် အလွန်ကောင်းမွန်တိုးတက်ခဲ့သည်။ ဆရာဖြစ်သူက ရဲဘော်မော်စီတုန်းရေးသားသည် စာစီစာကုံးများကို အမြဲတမ်း အမွှေမ်းတတ်ပေါင်း ပြောကြားနေရလေ၏။

တော်လုန်ရေး ဒီဂိုင်းနှင့်အကူ

‘တုန်းစန်း’ မှုလတန်းကျောင်းသည် ထိုခေတ်က ခေတ်အလွန်မီသည် ကျောင်းတစ်ကျောင်းဖြစ်သည်။ ရေးက သင်ရှိုးညွှန်းတမ်းကျမ်းစာအပြင် သဘာဝသိပ္ပါယ်များကိုလည်း သင်ကြားပေးသည်။

အနောက်တိုင်းမှ ဘာသာရပ်သစ်များကို မိတ်ဆက်ပေးသည်။ ဆရာများအတွက် ကျွန်းမြို့အတုတပ်ဆင်ထားသည့် ဂျပန်ပြည်မှ ပညာတော်သင်ပြန် ကျောင်းသားကြီးများလည်း

သည်ကောင်းတွင် ရှိသည်။

ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် သည်ကောင်းသို့ရောက်ပါမှ အသစ်အဆန်းအမျိုးမျိုးကို လေ့လာဆည်းလွှာခွင့် ရခဲ့၏။ မျက်စီမြင်ကွင်းမှာလည်း ရေးကနှင့် မတူတော့ချေး။ တစ် ကျယ်ပြန်လာခဲ့သည်။

တရုတ်ပြည် ရေးဟောင်းရာအဝင်များထဲတွင်သာ ခေါင်းမြှုပ်ထားခဲ့သော ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် နိုင်ငံရပ်ခြား၏ သမိုင်းပထမိန္ဒို 'ကမ္မာ့သူရဲတောင်းများ အထူးပွဲ' စသည် ဟအုပ်များကို စွဲမက်လာလေသည်။

ထိုခေါ်က သူစိတ်အဝင်စားဆုံးမှာ တစ်နှစ်ငံလုံးတွင် ပြန့်ကြ လွှမ်းမိုးနေခဲ့သော ဒီမိုကရေစိတ်ဒေါ်ရေးရာနှင့် တိုးတက်ကျင့်ကြံ့၍ သတ္တိဖွဲ့ရှိသော 'ပြည်သူသစ်သတင်းစု' ပင် ဖြစ်လေသည်။

အရေးအသား ပြတ်တောင်းမှာကျော်ပြီး လျှော့မှု အင်အား အပြည့်ပါရှိသော 'ချင်း' မင်းဆက်၏ နောက်ပိုင်းကာလလူငယ်ထူကို သြော အကော်လွှမ်းနိုင်ခဲ့သူတစ်ယောက်ဖြစ်သော သတင်းစာ၊ မဂ္ဂဇင်း သုံးလေးမျိုး၏ ဦးဆောင်အယ်ဒီတာ တစ်ဦးဖြစ်သူ 'လျှန်ချီချောင်' (၁၈၇၃-၁၉၂၉) ၏ ကလောင်ထိပ်ဖျားတွင် အမြဲခံစားမှုပါသော ဆောင်းပါးများသည် ရဲဘော်မော်စီတုန်း၏ စိတ်ဝင်စားမှုကို အထွေတ်အထိပ်သို့ ပို့ဆောင်နှင့်စွမ်း ရှိခဲ့၏။

လျှန်ချီချောင်နှင့် တပြုပို့တည်းပေါ်ထွန်းခဲ့သော ခန်းယို ၁၀ (၁၈၇၈-၁၉၂၂) သည်လည်း မပြည့်ဝသေးသော မော်စီတုန်း၏ လူငယ်ဘဝအမြင်တွင် ရှိသေးလောက်သောသူ၊ ချီးကျူးထိုက်သော သူတစ်ယောက် ဖြစ်နေခဲ့သည်။

ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် 'တုန်းစန်း' မူလတန်းကျောင်းတွင် တစ်နှစ်သာနေခဲ့သည်။ ပိုမိုကျယ်ဝန်းသော အပြင်လောကသစ်ကို င့်မျှော်တောင်းတနေသူဖြစ်သဖြင့် ဘဏာ-ခုနှစ်တွင် ချွန်ဆားသို့ ရောက်သွားသည်။ တဆက်တည်းတွင် 'ရှုန်းရှုန်း' အလယ်တန်းကျောင်းသို့ တက်ရောက်ပညာသင်ကြားခွင့်လည်း ရခဲ့၏။

ရဲဘော်မော်စီတုန်း၏ စိတ်အစဉ်သို့ 'ချင်း' မင်းဆက်အာဏာကို တော်လှုန်ဖိဆန်သည့် တော်လှုန်ရေးလေဆင်နှာမောင်းသည် ရှိက်ခတ်လာပြီမို့ တော်လှုန်ရေးဒီလိုင်းနှင့်အတူ ရဲဘော်မော်စီတုန်း၏ စိတ်အစဉ်သည် ထထွေကြ ရှိလာခဲ့၏။

ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် ဆွန်ယက်ဆင် (၁၈၆၆-၁၉၂၂) ဦးဆောင်ဖွဲ့စည်းသည့် မဟာမိတ်အသင်းထုတ် 'မင်လိပါက်' သတင်းစာ၏ စိတ်အသားထက်သန်လွန်းသော သတင်းစာဖတ်ပရီသတ်တစ်ယောက် ဖြစ်လာသည်။

သတင်းစာတွင်ပါရှိသော 'ချင်း' မင်းဆက်အာဏာဆန်ကျင်ရေး အရေးအသားနှင့် တော်လှုန်ရေးလှုံးဆော်ချက်များကို အလေးအနက် ခံစားရမိရင်းက မိမိ၏နိုင်ငံရေးအမြဲင်ကို ဆောင်းပါးတစ်ပုံ့ပို့ ရေးချုပြီး ကျောင်းပါးရုံးပေါ်တွင် ကပ်မိလေ၏။

ဤအချိန်တွင် 'ဟူန်' သည် တော်လှုန်ရေးပါတီ၏ လှုပ်ရှုံးမှ အများဆုံးနေရာဖြစ်သည်။ ထိုကြောင့် ရဲဘော်မော်စီတုန်းမျက်မှောက်ပြု ကျင်လည်နေရသည့် လောကတခွင့်လုံးသည် အသစ်အဆန်းများဖြင့် ပြည့်လွှမ်းနေလေသည်။ တော်လှုန်ရေးဒီလိုင်း၏ ရှိက်ခတ်မှု အရှိန်အဟုန်ကြောင့် ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည်

မိမိ၏ကျစ်ဆံမြို့ကို ယတိပြတ် ဖြတ်ခဲ့လေ၏။

ထိုအပြင် အခြားကျောင်းနေဘက်များကိုလည်း ကျစ်ဆံမြို့
ဖြတ်တောက်ရန် လျှော့ဆောင်စည်းရုံးခဲ့သည်။ သည်သို့ဖြင့် ရဲဘော်
မော်စီတုန်းသည် ‘ချင်း’ မင်းဆက်ဆန်းကျင်ရေး သန့်ဖွာန်ကို
ခုံမှတ်ခဲ့လေသည်။

တပ်မတော်သားဘဝ

၁၉၀၅-ခု မှ ၁၉၁၁- ခုနှစ်အတွင်းတွင် ဆွန်ယက်ဆင်
သည် စုစည်းပါတီအဖွဲ့နှင့် ဆန်းကျင်ပုန်ကန်မှ အကြိမ်ကြိမ်ပြုခဲ့
သည်။

‘ဆင်းဟိုက်’ တော်လှန်ရေး စတင်ပြီးနောက် ‘ဟူနန်’ သည်
တိုင်းပြည်တစ်ပြည်လုံးတွင် ပထီးဆုံး လွတ်လပ်မှုကို တုန်ပြန်အား
ပေးသည့် တိုင်းတစ်တိုင်းဖြစ်ခဲ့သည်။

တော်လှန်ရေးပါတီနှင့် တော်လှန်သော ‘တပ်မတော်သစ်’
သို့ဝင်ရန် ‘ချွန်ဆား’ မြို့တွင် တော်လှန်ရေးစစ်ကပင် ရဲဘော်
မော်စီတုန်းသည် ဆုံးဖြတ်ခဲ့၏။

ချွန်ဆားရှိ ဖူထိုင်အာဏာပိုင်ရုံးတော်ရှုံးတွင် ဟန့်ချိ
အလုံကို လွင့်ထဲကတည်းကပင် ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် တပ်
မတော်သစ်ထဲသို့ သာမန်ရဲဘော်တစ်ယောက်အဖြစ် ဝင်ရောက်ခဲ့
လေသည်။

တပ်မတော်သစ်သို့ ဝင်ရောက်ခဲ့ပြီးနောက် ရဲဘော်
မော်စီတုန်းသည် စစ်ရေးလေ့ကျင့်ခြင်းနှင့် စစ်မှုအတတ်ပညာများ
ကို လေ့လာသင်ကြားခဲ့ရ၏။ သူရရှိသည့်လစာလေးဖြင့် ဟူနန်

တိုင်းနှင့် တိုင်း၏ ပြင်ပထုတ် သတင်းစာလေးဝါးတောင်ကို မှာယူ၍
နေ့စဉ်နေ့တိုင်း ပြီးမြောက်အောင် ဖတ်ရှုလေ့လာခဲ့သည်။

ထိုအချိန်တွင် ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် တရာတ်ပြည်
နိုင်ငံရေး၊ ကမ္မာ့ဗေးရာတို့အပြင် ပဟုသာတများကို အထူးလေ့လာ
မှတ်ယူလျက် ရှိနေပြီ။ တပ်ထဲမှ ဘဝတူတပ်သားအချိန့်နှင့် တပ်စိတ်
မှုးကလေးများသည် ရဲဘော်မော်စီတုန်းနှင့် အထူးအကျမ်းတဝ်
ရှိခဲ့၏။ ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် ဘဝတူတော်များအတွက် စာများ
ရေးပေးလေ့ရှိသည်သာမက သူမှတ်သားဖတ်ရှုရသော သတင်းစာ
ပါအကြောင်းအရာများကို ရဲဘော်များအား ရှင်းလင်းပြောကြားလေ့
ရှိသည်။

‘ဆင်းဟိုက်’ တော်လှန်ရေးအတော်အတွင်း တပ်မတော်
သစ်တွင် ရာထူးလုလှပူမှုများ ဖြစ်ပွားခဲ့သည်။ ဘူရာဓာရာရာ၏
သက်ရီးဆံပိုင်စနစ်ကို တွန်းလှန်ဖြို့ဖျက်ခဲ့သည့် တော်လှန်ရေး၏
ရလဒ်သည် ခေတ်ဟောင်းဓကရာဇ်စနစ် အငွေးအသက်မကုန်စင်
သည် စစ်ခေါင်းဆောင်များ၏လက်သို့ ရောက်ရှိသွားခဲ့၏။

ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် ထိုတော်လှန်ရေးကြီးကို လုံးဝစိတ်
ပျက်သွားသည်။ သာမန်စစ်သားကလေးသာဝါဖြင့် နှစ်ဝက်ခန့် စစ်မှု
ထမ်းဆောင်ခဲ့ပြီးနောက် ‘တပ်မတော်သစ်’ မှ နှစ်ထွက်လိုက်သည်။
တရာတ်ပြည်၏ထွက်ရပ်လမ်းကို ရှာဖွေရန်အတွက် စာပေများ ဆက်
လက်ဖတ်ရှုလေ့လာရန် ဆုံးဖြတ်လိုက်သည်။

ကိုယ်တိုင်လေ့လာရေးစနစ်နှင့် စာပေသစ်

ထိုအချိန်တွင် ဟူနန်၏ ကျောင်းစာသင်စနစ်သည်

အတော်ကလေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်နေသည်။ လက်တွေ့လုပ်ငန်း၊ ဥပဒေပညာ၊ နိုင်ငံရေးနှင့် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးစသည် အထူးသင်ကျောင်းများသည်လည်း ရှုံးဆင့်နောက်ဆင့် ပေါ်ထွန်းခဲ့သည်။

ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် ထိုသို့သော ကျောင်းသုံးလေး ကျောင်းသို့ ဝင်ခွင့်စာမေးပွဲဖြေရာ အောင်မြင်ပြီး ကျောင်းဝင်ခွင့်ရဲခဲ့၏။ သို့သော်လည်း အားလုံးကို သူစိတ်တိုင်းမကျခဲ့ချေ။ တချို့ကျောင်းတွင်မူ တစ်လခန့်သာနေပြီး ပြန်လည်နှစ်ထွက်ခဲ့သည်။ နောက်ဆုံးတွင် တိုင်းအလယ်တန်းကျောင်း အမှတ်(၁)သို့ အဆင့်(၁)ဖြင့် ဝင်ခွင့်စာမေးပွဲ အောင်မြင်ခဲ့၏။ သို့သော် တိုးတက်ပြောင်းလဲခြင်းမရှိသည် သင်ခန်းစာများနှင့် နည်းစနစ်များကို မရှိစိတ်သက်သောကြောင့် နှစ်ဝက်ခန့်သာနေခဲ့ပြီး ကျောင်းမှ နှုတ်ထွက်ခဲ့ပြန်သည်။

တိုးတက်ပြောင်းလဲခြင်း မရှိသည့် သင်ခန်းစာများကို မူသေသင်ကြားနေသည့်ကျောင်းသို့ တက်ရောက်နေမည့်အစားကိုယ်တိုင် ကြိုက်နှစ်သက်ရာဘာသာရပ်ကို လေလာဖတ်ရှုခြင်းကပိုမိုအကျိုးရှိမည်ဟု ယူဆသောကြောင့် ကိုယ်တိုင်လေလာရေးအတွက် ပြင်ဆင်ခဲ့၏။ စားစရိတ်အလွန်ကျဉ်းသည့် 'ရှုန်ရှုန်း' စာစစ်ရှုတွင် တည်းခို၍ အမြဲသာပြုပြီး နေ့စဉ် နံနက်စာစားပြီး တိုင်းစာကြည့်တိုက်သို့ သွားရောက်၍ စာပေများကို ဖတ်ရှုလေလာလေသည်။ နေ့လည်ချိန်တွင် မုန်နစ်ချပ်မျှလောက်ကိုသာစားပြီး စာကြည့်တိုက်ပိတ်ချိန်အထိ စာကြည့်လေသည်။

ဤနည်းဖြင့် စာကြည့်တိုက်ကို အသုံးပြု၍ လေလာသင်ကြားရေးလုပ်ခဲ့သည်မှာ နှစ်ဝက်ခန့်ကြာခဲ့၏။ ထိုခြောက်လ

ဆိုသည့် ကာလအတွင်း၌ ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် စာပေသစ်တော်တော်များများကို ဖတ်ရှုလေလာဖြစ်သည်။

'တာလ်ဝန်' ၏ 'ပြပ်ဝတ္ထာအခြေခံကျမ်း'၊ 'အာဒမ်စမစ်' ၏ 'မူလကြွယ်ဝခြင်း'၊ 'ဟယ်ရှိုးလီး' ၏ 'အာကာသ သွှေတ္တရကျမ်း'၊ 'မူလက်' ၏ 'မျိုးမည်ပညာ'၊ 'စာဆိုင်းလုံး' ၏ 'လူထုပညာရေး'၊ 'ဂျုန်မိယာ' ၏ 'မျိုးရှိုးပညာ'၊ 'မွန်တက်ကျား' ၏ 'ဥပဒေသဘာတရား'၊ 'စူးဆိုး' ၏ 'ပြည်သူသတိကျမ်း'။

ထိုအပြင် ကမ္မားပထရီ၊ ကမ္မားသမိုင်း၊ ဂရိုင်းရောမခေတ်ဟောင်းဆိုင်ရာ အနုပညာအရေးအသားများနှင့် ထိုခေတ်ထုတ်စာပေအမြိုးမြိုးကို ဖတ်ရှုလေလာဖြစ်ခဲ့သည်။

'စူးဆိုး' ၏ 'ပြည်သူသတိကျမ်း'သည် ၁၈ ရာစုနှင့် ၁၉ ရာစု ခေတ်အရင်းရှင်များ၏ လောကသိပ္ပါနှင့် သဘာဝသိပ္ပါရာအင်စာပေကျမ်းရန်များ ဖြစ်ကြသည်။ တရှုတ်ပြည်သို့ ချင်းမင်းဆက်အဆုံးတွင် ပြန့်ပွားလာခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ မေ (၄)ရက်လူပ်ရားမှု မတိုင်ခင်တွင် အရင်းရှင်လူတန်းစား စာပေသစ်နှင့် ပဒေသရာဇ်လူတန်းစား၏ စာပေဟောင်းတို့ တိုက်ပွဲသည် တရှုတ်ပြည်တွင် တစ်ရက်ထက်တစ်ရက် ပြင်းထန်လာသည်။

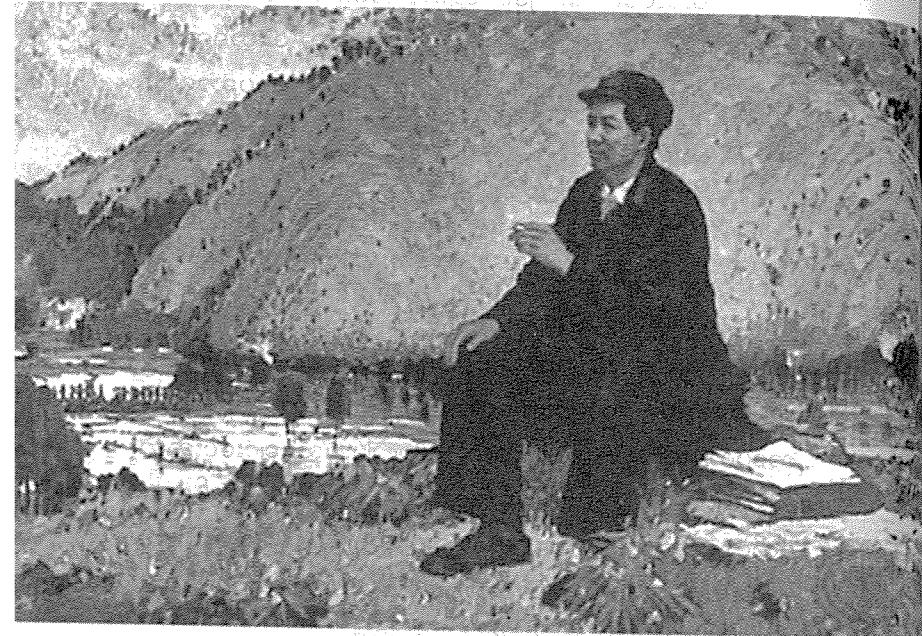
ထိုခေတ်ထိုအချိန်တွင် ရဲဘော်မော်စီတုန်းဖတ်ခဲ့သည့် စာပေများသည် စာပေသစ်၏ ကိုယ်စားလှယ် စံပြောတွေးအခေါ်များ ဖြစ်လေသည်။

သန်းရှစ်ရာ၏ ပဲလဲ့

ଶ୍ରୀମଦ୍ଭଗବତ

တော်လုန်ရေးကာလအတွင်း ‘ဥက္ကဋ္ဌကြီးဖော်’ ၏
ပုံတူပန်းချီကား

$$\frac{\partial^2 \psi_{\text{ext}}}{\partial x^2} + \frac{\partial^2 \psi_{\text{ext}}}{\partial y^2} = -\frac{1}{r^2} \left(\frac{\partial^2 \psi_{\text{ext}}}{\partial r^2} + \frac{2}{r} \frac{\partial \psi_{\text{ext}}}{\partial r} \right)$$

ପ୍ରକାଶକୁ ଆମେ ଏହାର ଅଧିକାର କରିଛି ।

መመሪያ የኩስ መመሪያ አገልግሎት

第二十章 亂世之亂世
第二十一章 亂世之亂世

ရဲဘေး မောင်စိတုန်သည် ၁၉၁၃-ခုနှစ် ဒွဲပြီးပါက်ချိန် တွင် အသက် ၂၀ ရှုံးလေပြီ။ ဟူနှစ်အစိုးရ အမှတ်(၁) ဆရာ အတတ်သင်ကျောင်းသို့ ဝင်ရောက်ခဲ့၏။

ရဲဘော်မော်စီတန်းနှင့် ဟူနှင့်အမှတ်(၁) ဆရာအတတ်
သင်ကျောင်းသည် ဂ နှစ်ခုန့် ရင်းရင်းနှီးနှီး အဆက်အသွယ်ရှိခဲ့ခြင်း။
၁၉၁၃ခု နေ့မှာ ၁၉၁၄ ခု ၂၇ရာရိအထိ ၅ နှစ်ခုန့် အမှတ်
(၁) ကျောင်းတွင် ပညာဆည်းပူးခဲ့သည်။

တဖန် ၁၉၂၀ပြည့်နှစ်၊ ဆောင်းရီးမှ ၁၉၂၂၂၂ ဆောင်းတွင်း
ထိ နောက်ထပ် နှစ်နှစ်ခွဲခန်းကာလအတွင်း ချုပ်ဆား၌ တော်လျှန်

ရေးလှပ်ရားမှုများကို ကျယ်ကျယ်ဝန်းဝန်းပြုလုပ်ရင်း အမှတ်(၁) ဆရာအတတ်သင်ကျောင်း၏ တွဲဖက်မှုလတန်းကျောင်းတွင် အထွေထွေအမှုဆောင်အဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။

ထို့ပြင် ဆရာအတတ်သင်ကျောင်း၏ တရာ်ဘာသာပြ ဆရာအဖြစ်လည်း တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့လေသည်။

ရဲဘော်မော်စိတ်န်း အမှတ်(၁) ဆရာအတတ်သင်ကျောင်းတွင် ပညာသင်ကြားနေစဉ်ကာလ ၅ နှစ်ခဲ့အတွင်း၌ တရာ်ပြည် တွင် နှစ်ဆက် ပြည်တွင်းစစ် ဖြစ်ပွားနေ၏။

ဟူနှစ်သည်လည်း 'ပေရန်' စစ်ခေါင်းဆောင်ကြီး၏ အပ်ချုပ်မှုအောက်သို့ သုံးကြိုမ်တိုင် ရောက်ခဲ့လေသည်။

ဂျပန်နိုင်ငံ၏ နယ်ချုပ်စစ်အရှိန်အဟုန်ကလည်း တစ်နေ့ထက်တစ်နေ့ ပြင်းထန်လာချိန်။ တဖန် မဟာမိတ်စစ်နိုင်ငံကြီးများ က ကမ္မာစစ်ကြီးကို ဆင်ခဲ့နေချိန်။

ပြီးတော့ အမှတ်(၁) ဆရာအတတ်သင်ကျောင်း၏ ပတ်ဝန်းကျင်တွင် ချိန်ဆားရှိ ခဲ့နက်ကျိုစက်ရှု၊ မီးလုံးစက်ရှုနှင့် ငွေဒရီးသွန်း စက်ရှုတို့ကို စုစုည်းထားရှိလာချိန်။

၁၉၁၅ ခု စက်တင်ဘာလတွင် ထုတ်ဝေသည့် 'ချိန်တူရှု' က အယ်ဒီတာအဖြစ် ဆောင်ရွက်၍ 'လိုတူကျောင်း' နှင့် 'လူရှုန်း' တို့က ပင်တိုင်ဆောင်းပါးရှင်များအဖြစ် ပါဝင်ရေးသားကြသော 'လူလယ်သစ်' ဂျာနယ်ကို ပဟိုပြု၍ စာပေသစ်လှပ်ရားမှု၏ တိုက်စားခြင်းကြောင့် နှစ်ပေါင်းထောင်နှင့်ချိန် ရှိခဲ့သော 'ကွန်ဖူးရှု' အဆိုအမိန်များသည် ခြေမခိုင်တော့သဲ လှပ်ယိုင်လာသည့်အချိန်။ အတွေးအခေါ်အသစ်နှင့်အဟောင်းတို့၏ တိုက်ပွဲအသွင်

သည် တစ်နေ့ထက်တစ်နေ့ ပြင်းထန်သည်ထက် ပြင်းထန်လျက် ရှိနေသည်။ တို့တက်ချင်သော တရာ်တူလူမျိုးတိုင်းသည် တရာ်ပြည် အား အခြေအနေဆုံးမှုကယ်တင်ရန် အနောက်တိုင်းသို့ နည်းကောင်းနည်းမှုန်များကို အလောသုံးဆယ် အရှာအဖွေထွေက်ကြသည်။

နောက်ဆုံးတွင် မေလ (၄)ရက်နေ့အရေးအခင်း မတိုင်းမြှုမှု 'အောက်တို့ဘာတော်လှန်ရေး' အောင်မြင်မှုအမြောက်သံကိုကြားရလေသည်။

ဟူနှစ်သည် အစပထမတွင် ခေတ်နောက်ကျသည့် ပြည်နယ်တစ်ခု ဖြစ်ခဲ့သည်။ အသက်ရှားပေါက်များကို ပိတ်ဆိုထားသည့် တောင်တန်းတိုင်းပြည်တစ်ခုနှင့် တူနေသည်။

သို့သော် လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေး တဖြေးဖြေး တို့တက်ကောင်းမွန်လာသည် ယခုချိန်တွင် တောင်နှင့်မြောက် ကူးသန်းသွားလာရာ လမ်းကြားဝရ်တာကလေးဖြစ်လာသည်။ ခေတ်နောက်ကျခြင်း၊ ပိတ်ဆိုခြင်းတို့ကြောင့် ပအေသရာဇ်အတွေးအခေါ်သည် သည်နေရာတွင် အခြားကမ်းခြေဒေသတို့တက် ပို၍ခိုင်မာသော အခြေခံရရှိခဲ့၏။

သို့သော် ယခုခေတ်တွင် တောင်နှင့်မြောက် ဆက်သွယ်ရာလမ်းကြားဖြစ်ပြန်သဖြင့် ခေတ်နောက်ကျခြင်းနှင့် ပိတ်ဆိုခြင်းသဏ္ဌာန်များကို ဟူနှစ်သည် ဆက်လက်မထိန်းသိမ်းနိုင်တော့ချေ။ ထိုကြောင့် ၁၉ ရာစု ၂၀ ခုနှစ်နောက်ပိုင်းတွင် ဟူနှစ်သည် အသစ်နှင့်အဟောင်းတို့ တိုက်ခိုက်ရာ အပြင်းထန်ဆုံးသောစစ်တလင်းပမာ ရှိတော့သည်။

သို့သော် သည်နေရာတွင် ဒီမိုကရေစိစနစ် ကျင့်သုံးရေး အတွက် လုံးပမ်းသည် အပြင်းထန်ဆုံးသော တိုက်စစ်သမားများ ပေါ်ထွန်းခဲ့လေသည်။

ဟူနှင့်သည် မန်ချူးအစိုးရကို အပြင်းအထန်ဆန့်ကျင်ခဲ့သည် တစ်ပြည်လုံး၏ အတိုးတက်ဆုံးသော အလှပ်ရွားဆုံးသော ပြည်နယ်တစ်ခုဖြစ်လာသည်။

အမှတ်(၁) ဆရာအတတ်သင်ကျောင်းသည် အစိုးရက တည်ထောင်ခဲ့သည့် အခမဲ့ကျောင်းတစ်ဆောင်ဖြစ်သည်။ ယင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ မူလတန်းကျောင်းဆရာများကို မွေးထုတ်ပေးရန် ပင် ဖြစ်သည်။

အလယ်လတ်နှင့် အထက်တန်းလွှာအဆင့်ရှိ လူတန်းစား လွှာများ၏ သားသမီးများသည် တဗ္ဗာသို့လ်သို့ ဝင်ရောက်ရန်သာ ရည်သန်ကြသည်။ အမှတ်(၁) ဆရာအတတ်သင်ကျောင်း ကုံးသို့သော ကျောင်းမျိုးကို ထိုလူတန်းစားများသည် စိတ်ကူးပင်မထည့်ခဲ့ခြေ။

ထိုကြောင့် အလယ်လတ်နှင့် အထက်လွှာများ၏ သားသမီးများသည် အစိုးရ သို့မဟုတ် ပုဂ္ဂလိကတို့၏ အလယ်တန်းကျောင်းသို့သာ ဝင်ရောက်ပညာသင်ယူကြသည်။

ဆင်းရွှေမြဲဗိုလ်မြေးမြေးမြေး တစ်ဖက်တွင် လူသားတို့၏ဘဝနှင့် တိုင်းပြည်ကို ကယ်တင်ရန် အခြေခံသဘောတရားများကို စူးစမ်းလေ့လာခဲ့သည်။ လယ်ယာစိုက်ပျိုးသူသည် မြေယာကိုပိုင်ဆိုင်ရမည်ဟုသော အကြံပြုချက်ကို ထုတ်ဖော်ပြောကြားခဲ့သည်။

သည်လူငယ်ထုသည် မရေတွက်နိုင်အောင် များပြားလွန်း

ရကား အမှတ်(၁)ဆရာအတတ်သင်ကျောင်းသို့ ဝင်ရောက်နိုင်ရန် ပညာထူးချွန်ရ၏။ အရည်အချင်းပြည့်ပါမှ သည်ကျောင်းသို့ ဝင်ရောက်နိုင်သည်။

သို့သော် ထိုအချိန်သည် တိုင်းပြည့် မြှင့်မာသက်ဖြစ်နေ သည့်အချိန်။ စီမံကိန်းလျှေထားချက်အတိုင်း အကောင်အထည်ဖော်ရန်လည်း မဖြစ်နိုင်သည့်အချိန်။ ဆရာအတတ်သင်ကျောင်းမှ သင်တန်းနှစ်ကုန်၍ စာမေးပွဲအောင်မြင်သွားပြီးကြသူများ၏ နောင်ရေးမှုးလည်း အာမခံချက်မရှိခဲ့။

ကျောင်းသားများသည် မိမိတို့၏ရွှေရေးကို တွေးပူရင်း ဝါသနာတူချင်း စိတ်သဘောကိုကြည့်သူချင်း ပေါင်းစည်းဖြစ်သည်။ တူညီသောစိတ်ဆန္ဒနှင့် တူညီသောရည်မှန်းချက်ကြောင့် ပေါင်းစည်းမိကြသူတွေ့လည်း ရှိသည်။

ရဲဘော်မော်စိတ်နှင့်သည် အမှတ်(၁)ဆရာအတတ်သင်ကျောင်းသို့ ဝင်ရောက်ခဲ့စဉ်ကတည်းက သည်အခြေအနေနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ကို ကောင်းစွာအသုံးချခဲ့သည်။

တစ်ဖက်တွင် ပညာရေးအုတ်မြစ်ကိုခိုင်မာရန် အားလိုက်ထုတ်ခဲ့ပြီး တစ်ဖက်တွင် လူသားတို့၏ဘဝနှင့် တိုင်းပြည်ကို ကယ်တင်ရန် အခြေခံသဘောတရားများကို စူးစမ်းလေ့လာခဲ့သည်။ လယ်ယာစိုက်ပျိုးသူသည် မြေယာကိုပိုင်ဆိုင်ရမည်ဟုသော အကြံပြုချက်ကို ထုတ်ဖော်ပြောကြားခဲ့သည်။

‘ချင်း’ မင်းဆက် ဆန့်ကျင်ရေးသမား ဝမ်းချွမ်စန်း (၁၆၀၉-၁၆၁၂)နှင့် မစွေတာဆွဲနယ်ယက်ဆင် မတိုင်မီခေတ်က တရှတ်ပြည် ဒီမိုကရေစိတ်တော်လှန်ရေးကာလတွင် အတိုးတက်ဆုံးသော

အတွေးအခေါ်ရှင်ဖြစ်သည့် ထန်ရှိထဲ (၁၈၆၅-၁၈၉၈)တို့၏ စိတ်ဓာတ်မျိုးကို ဆက်ခံလာသူ ဆရာကောင်းတစ်ယောက်နှင့် ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် အမှတ်(၁) ဆရာအတတ်သင်ကျောင်းတွင် လာတွေ့သည်။ စိတ်တူလက်တူရှိသော သူငယ်ချင်းကောင်းတစ်စုနှင့်လည်း သိရှိပေါင်းဖက် ဖြစ်သည်။

ထန်ရှိထဲ့ စိတ်ဓာတ်မျိုးကိုဆက်ခံသော ဆရာဆိုသူသည် ဝမ်ချွမ်စန်း(၁၆၁၄-၁၇၉၂) ဖြစ်သည်။ ချင်းမင်းဆက်ကို တော်လှန် ပုန်ကန်သူတစ်ယောက်ဖြစ်သည်။ အရေးနှင့်မြဲလေသောကြောင့် ‘ဝမ်ချွမ်စန်း’ သည် ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်သွားရ၏။

ကျမ်းစာပေများကို အနှစ် ၄၀ တိုင်တိုင် ပြုစွဲခဲ့သည်။ စုစုပေါင်း အမျိုးပေါင်း(၇၀)ကျော်သည်။ နောင်လာနောင်သား များက ‘မစွာတာချွမ်စန်း’ ဟု တမြတ်တန်းခေါ်ကြ၏။ ကြီးမြတ်သည့် တိုင်းချစ်ပြည်ချစ်ဝါဒီ အတွေးအခေါ်ပညာရှင်ကြီးဟု ယူဆခံရသူ လည်း ဖြစ်သည်။

နိုင်ငံရေးတွင် ခေတ်ဟောင်းသို့ ပြန်ဆုတ်ခြင်းကို ဆန်ကျင် သည်။ လယ်ယာစိုက်ပိုးသူသည် ပြောပိုင်ဆိုင်ရမည် ဟူသော အယူအဆကို ထုတ်ဖော်ပြောကြားခဲ့၏။ ရဲဘော်မော်စီတုန်း အပါအဝင် တိုးတက်သော ခေတ်ပညာတတ်လူငယ်များက ကိုးစားကြ၏။ သူ၏ အဆိုအမိန့်နှင့် အယူအဆများသည် အထူးသဖြင့် ယူနှစ်နယ်တွင် အရှိန်အစောင် လွှမ်းမိုးခဲ့လေသည်။

ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် ထိုစဉ်က အခြေအနေများကို ပြန်လည်တွေးတော့ စမြဲပြန်ရာတွင် ဤသို့ပြောခဲ့သည်။

‘ကျွန်တော် အမှတ်(၁) ဆရာအတတ်သင် နေ့ခဲ့စဉ်က

အတွေးအကြီး မျိုးစုံခဲ့ပါတယ်။ ထိုအချိန်ကစပြီး ကျွန်တော်ရဲ့ နိုင်ငံရေးစိတ်ဓာတ် နှီးကြွေ့မှုဟာ အရှိန်ရလာပါတယ်။ ရင့်ကျက် လာပါတယ်။ လောကရဲ့ လူပုံရှားတိုးတက်မှုအစဉ်နဲ့ ပဟုသုတ အတွေ့ထွေကိုလဲ ထို အမှတ်(၁)ကျောင်းမှုပင် ရရှိခဲ့ပါတယ်’

ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် ၁၉၁၃ ခုနှစ်တွင် ‘ပြည်သူသစ် ပညာအဖွဲ့အစည်း’ကို ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။ အသင်းဝင်များသည် အများ အားဖြင့် အမှတ်(၁)ဆရာအတတ်သင်ကျောင်းမှု ကျောင်းသားများ ဖြစ်ကြသည်။

တရှတ်ကွန်မြို့နယ်ပါတီ၏ အစောဆုံးသော အမာခံများမှာ လည်း အမှတ်(၁)ကျောင်းမှု ကျောင်းသားနှင့် ကျောင်းဆရာများ သာလျှင် ဖြစ်လေသည်။

၁၉၂၇ ခုနှစ် မေလတွင် ‘မာလွှဲ’ အရေးအခင်းဖြစ်ခဲ့သည်။ ထိုအရေးအခင်းပြီးသည် နောက်ပိုင်းတွင် ရဲဘော်မော်စီတုန်း နှင့် အခြားကျောင်းသားတော်တော်များများ ကျောင်းဝင်စာရင်းမှ ပယ်ဖျက်ခဲ့ရသည်။

ဝင်စစ် အမှတ်(၁) ဆရာအတတ်သင်ကျောင်းသည် ရဲဘော်မော်စီတုန်း၏ တော်လှန်ရေးစိတ်ဓာတ်ကို မြေတောင် မြောက်ပေးသော ဘူမ်းနှင့်နှုန်းနှင့် စာအုပ်စာတမ်းများစွာ ထားရှိ သဖြင့် စာပေပညာစိတ်ကို စိတ်ဆန္ဒရှိသောက် လေ့လာခွင့်ရဲ့ သည်နည်းတဲ့ အမြော်အမြှင်ကျယ်သော ဆရာကောင်း သမား ကောင်းများနှင့်လည်း အဆက်အသွယ်ရခဲ့သည်။

ထို့ကြောင့် ရဲဘော်မော်စီတုန်းက ဤသို့ပြောဖူး၏။

‘ကျွန်တော်ဟာ တဏ္ဍာသို့လိုကို တက်ရောက်ပညာမသင်ဖူးပါ။ နိုင်ငံခြားသို့လည်း ပညာတော်သင်မသွားရောက်ဖူးပါ။ ကျွန်တော်၏ ပညာမဟုသုတေသဲ အသိဉာဏ်အားလုံးကို တကယ်တမ်း မြင့်တင်ပေးလိုက်တာကတော့ အမှတ်(၁) ဆရာအတတ်သင်ကျောင်းသာ ဖြစ်ပါတယ်’

အမှတ်(၁)ဆရာအတတ်သင်ကျောင်း၏ ဆရာများနှင့် ထိုဆရာများ၏ စွမ်းဆောင်ချက်များနှင့်ပတ်သက်၍ ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် အာမျိုးတင်ပြောခဲ့ဖူးသည်။

‘ကျွန်တော်ရဲ့ဦးနောက်ထဲမှာ အလေးအနက် စွဲထင်နေရှစ်တဲ့ဆရာများ၊ ရန်ချိန်းကျို့’ ပင်ဖြစ်ပါတယ်။ . . .။ သူဟာ အင်လန်မှ ပြန်လာတဲ့ ပညာတော်သင်ကျောင်းသားတစ်ယောက် ဖြစ်ပါတယ်။ သူရဲ့ နေထိုင်စားသောက်ပုံဟာ နောက်ပိုင်းမှာ ကျွန်တော်နဲ့အလွန် နိုးစပ်သလို ရှိခဲ့ပါတယ်။ သူက ကျင့်ဝတ်သိကွာဘာသာရပ်ကို သင်ကြားပေးတဲ့ ဆရာတစ်ယောက်ဖြစ်ပါတယ်။ သူကိုယ်တိုင်ကလည်း မြင့်မြတ်တဲ့ အကျင့်စာရိတ္ထရှိသွားတစ်ယောက် ဖြစ်ပါတယ်. . .။ သူရဲ့ တပည့်တပန်းများကို ရှိုးသားသော၊ ကိုယ်ကျင့်တရားစောင့်ထိန်းသော၊ ဖြောင့်မတ်သော၊ ကမ္မာလောကဗြီးကို အကျိုးပြေသော စိတ်ဓမ္မတ်မျိုးကို ဖြည့်စွမ်းပေးခဲ့ပါတယ်’

ထိုအချိန် ထိုသမယသည် ပဒေသရာဇ်စနစ်၏ ဟောင်းမျိုးသောယဉ်ကျေးမွှန်င့် ပညာသင်စနစ်တို့အား တွေ့နှုန်းလှန်ရန် အားပြုနေချိန်ပင်။ သည်အခြေအနေတွင် တိုးတက်သော အတွေးအခြေချို့သည့် အကျင့်စာရိတ္ထ ဖြောင့်ဖြောင့်မတ်သည့် ‘ရန်ချိန်းကျို့ကဲ့သို့သော ဆရာတစ်ယောက်ရှိုံးမှာ ကျောင်းသားများအတွက်

အတိုင်းအဆ မရှိပေး။ အကျိုးကျေးဇူးနှင့် ချမ်းသာပျော်ရွင်ခြင်းကို ရရှိခဲ့စားခဲ့ရ၏။

ထိုကြောင့် အမှတ်(၁)ဆရာအတတ်သင်ကျောင်းမှ တိုးတက်သည် ကျောင်းသားများသည် အလိုအလောက် မစွဲတာရန်ချိန်းကျိုး၏ အနီးဝန်းကျင်တွင် လာရောက်စုစည်းမိုက်သည်။ ကျောင်းသားများသည် မစွဲတာရန်ချိန်းကျိုးအား သည်းလိုက်အူလိုက်လေးစားရှိသောကြ၏။ မြတ်နိုင်ချိန်းကျင်တွင် သူသည် သင်ခန်းစာများကို သင်ကြားနေချိန်းကျင်တွင် ကျောင်းသားများသည် ရရှိတစိုက်လေ့လာမှတ်သားကြ၏။

ကျောင်းဆင်းသော်မှ ရဲဘော်မော်စီတုန်းနှင့် စိတ်တူသော့တူလူငယ်များသည် မစွဲတာရန်းကျိုးအိမ်သို့ သွားရောက်၍ ဆုံးမစကားကို နာယူကြပြန်၏။

ရံဖန်ရံခါ ဆရာအား မှတ်စုများကို ပြင်ဆင်ပေးခိုင်းတတ်ကြသည်။ ရံဖန်ရံခါ ကမ္မာ့တလ္ား၏ သတင်းများကို ဆွေးနွေးတိုင်ပင် ဖြစ်ကြသည်။ မစွဲတာ ‘ရန်’သည် သူကျောင်းသားတစ်စုကို အလွန် သံယောဇ်ကြီးသည်။ နှစ်သက်သော့ကျသည်။ အထူးသဖြင့် ရဲဘော်မော်စီတုန်းကို ပို၍သူဘောကျသည်။

သူတို့၏ ဆရာတပည့်ဆက်ဆံရေးကို အာဇာနည်တစ်ယောက်ဖြစ်သူ ‘ကျွန်းခွန်းတီ’ ၏ ၁၉၁၃ ခု ပြုဂုတ်လမှစက်တင်ဘာလအထိ နေ့စဉ်မှတ်တမ်းတွင် အောက်ပါအတိုင်းရေးသားထားသည်ကိုတွေ့ရ၏။

အြိုတ် ၂၂ ရက်

ညနေစာ စားပြီးသော် ‘ပန်ချိန်းရန်ကျို’ (ဆရာ မစွဲတာ့ရန်၏နေအိမ်) သို့ သွားသည်။ ဆရာကြီးက စာဖတ်ခြင်း၏ အဓိက အရေးကြီးသည် အချက်သည် အပြန်ပြန်အလှန်လှန် ပြန်လည်ဖတ်ရှုခြင်းပင်ဟု မိန့်ကြား၏။

လိုရင်းအဓိပါယ်ကို ထုတ်ယူကောက်နှုတ်တတ်ရ မည်။ စာအုပ်ရေး များများဖတ်ခြင်းပေါ်တွင် မူမတည်။ အမြန်လိုကလည်း အနေးရတတ်သည်။ မိမိ၏ရည်မှန်း ချက်ပန်းတိုင်သို့ မရောက်မနေကြီးစားရာတွင် သူတစ်ပါး နောက်တွင် ကျွန်ရစ်သည့်တိုင် မမှုပါနှင့်။ ပစ္စက္ခအခြေ အနေကို မညည်းတွားပါနှင့်။ ကိုယ်စွမ်းညက်စွမ်းအားကို ပေါင်းစည်းနိုင်မိသည့် အချိန်အခါတွင် အပြည့်အဝ ညွှန်ထုတ် သုံးစွဲရမည် စသည်ဖြင့် ဆုံးမစကားပြောကြားသည်။

စက်တင်ဘာ ၈ ရက်

မနေ့က ဆရာ‘ရန်’ ဤသို့ ဆုံးမဖူးသည်။ မိမိကိုယ်ကို ထိန်းချုပ်ရာတွင် အားစိုက်ရမှု များနေသည်။ ကျင့်ကြီးမှုတက်တွင် လျော့နေသေးသည်။ ကျင့်ကြီးမှုဖက်တွင် အားကောင်းလာလျှင် မိမိကိုယ်ကို ထိန်းချုပ်ရာ၌ အားစိုက်မှု သိပ်မလိုဘဲ မပင်မပန်းရှိမည်ဟု၍ ဖြစ်သည်။

ယခု အချိန်မှတ်၍ ‘တင်းတိမ်ရောင့်ခြောင်း၊ ဂုဏ်ပကာသန မက်မောမှု ကင်းခြင်း’ တို့မှုတဲ့ ကျင့်ကြီးရမည်။

အထက်တွင် ဖော်ပြပါရှိသည့် ‘ကျင့်ကြီးခြောင်း’ သည် မိမိကိုယ်ကိုမိမိ ထိန်းကောင်းချုပ်တည်းရန် ဆိုလိုခြင်းဖြစ်သည်။ မိမိကိုယ်မိမိ မကြာခဏ စစ်ဆေးစေနိုင်ရန်၊ ကျင့်ဝတ်သိက္ာကို စောင့်စည်းရန်၊ ပင်ကိုယ်ပါ၏ မွန်မြတ်သောအရည်အသွေးကို ဆက်လက်ထိန်းသိမ်းပေးရန်၊ လောကမှု ညွှန်ညွှန်းလုံးဖျင့်သည်။

စက်တင်ဘာ ၁၃ ရက်

ညနေ ထမင်းစားပြီးချိန်တွင် ‘ပန်ချိန်းရန်ကျို’ သို့ ရောက်ဖြစ်ပြန်သည်။ ဆရာ‘ရန်’ သည် ကျွန်တော်တို့ တတွေအား ‘တာယွှကျိုင်း’ စာဖတ်မှုတ်တမ်းကို ရှင်းလင်းပြောပြသည်။ ပြီးလျှင် လူတစ်ဦးတစ်ယောက်အနေနှင့် အကျိုးဖြစ်ထွန်းလိုလျှင် အလုပ်တခုခုကို ဇော်ချုပ် အုတ်မြစ်ခုင်ခိုင် ဆောင်ရွက်သွားဖို့ လိုအပ်သည်ဟု ဆုံးမလေသည်။

ရဲဘော်မော်စီတုန်း၏ ကောင်းသားဘဝကို ပြန်လည် ဆန်းစစ်ကြည့်လျှင် မည်မျှ အတွေးအခေါ်နက်ရှိုင်းပြီး ပညာ ပဟုသုတေသနလိုဝင်း ကိုယ်ကျင့်သိက္ာကောင်းမွန်သော ဆရာ

ကောင်းထံမှ အတူလူအတတ်သင်မှုများ များစွာလွှမ်းမြီးခြင်း ရှိကြောင်း တွေ့ရသည်။

ကျောင်းသားများသည် ဆရာ 'ရန်'ထံမှ ပညာပဟုသာတဲ့ များကို ရသမျှ မှတ်ယူဆည်းပူးသည်သာမက ဆရာတော် အမှုအကျင့် ကိုပါ အတူခိုးယူသည်။ ရဲဘော်မော်စီတုန်းအပါအဝင် ကျောင်းသား တစ်စုသည် ဆရာ 'ရန်ချိန်းကျိုး' ထံမှ နက်ရှိင်းထိရောက်သော အကျိုးတရားများကို ဆက်ခံရှိခဲ့လေသည်။

ပထမအချက်မှာ အတွေးအခေါ်အယူအဆာ စိတ်ပြောန်းချက်နှင့် ရည်မှန်းချက်တို့ဖြစ်သည်။ တရာ်ပြည်၏ ခေတ်ဟောင်းပဒေသရာ၏ ပညာရေးအတွေးအခေါ်အား ဝေဖန်ရာတွင် မစွာတာ 'ရန်'သည် ထိရောက်လေးနက်စွာ ဝေဖန်နှင့်ခဲ့၏။

မစွာတာ 'ရန်' သည် လူတိုင်းအား မိမိဘာသာမိမိရပ် တည်ရသည့်၊ တိုက်ခိုက်ရသည့် စိတ်ဓာတ်မျိုး ကိန်းအောင်းရန် အားပေးတိုက်တွန်းခဲ့၏။ သားနှင့်ဖောင်၊ ညီရင်းအကိုပင်ဖြစ်စေ မှုခိုလိုစိတ်မထားရန် တားဖြစ်သည်။

မစွာတာ 'ရန်'သည် ရဲဘော်မော်စီတုန်းနှင့် ကျောင်းသားများအား အတွေးအခေါ်သစ်နှင့် မိတ်ဆက်ပေးရာတွင် အထူးထက်မြေကျွမ်းကျင်သွာတစ်ယောက်လည်း ဖြစ်သည်။ လူငယ်သစ် စာစောင် ထုတ်ဝေဖြစ်သည်တွင် သုံးလေးစောင်ကိုမှာယူပြီး အတန်းထံ၌ စာတော်သည့်ကျောင်းသားများကို လက်ဆောင်အဖြစ် ပေးလေသည်။

ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် 'လူငယ်သစ်စာစောင်'၊ လက်ဆောင်အပေးခံရသည့် ကျောင်းသားတစ်ယောက်ဖြစ်၏။ လက်

ဆောင်မရသူ ကျောင်းသားများကလည်း ကြုံ 'လူငယ်သစ် စာစောင်'ကို မှာယူ၍ ဖတ်ရှုလေ့လာကြသည်။ မစွာတာ 'ရန်' သည် 'လူငယ်သစ်စာစောင်'တွင် ဆောင်းပါးများရေးသည်။ ရဲဘော်မော်စီတုန်း၏ ဆောင်းပါးကိုလည်း မဂ္ဂဇင်းတိုက်ထို့ မိတ်ဆက်စာနှင့်တကွေ ပေးပို့ပြီး ဖော်ပြေပေးစေခဲ့သည်။

မစွာတာရန်းသည် 'အရာရှိတစ်ယောက်ဖြစ်ရှိရေး' ဆိုသည့် ရည်မှန်းချက်မျိုးကို မနှစ်မြို့ချေ။ ဆန့်ကျင်၏။ လူဘဝတွင် ပြီးပြီး ပျောက်ပျောက် ပေါ့ပေါ့နေပေါ့ပေါ့စားနေခြင်းမျိုးကိုလည်း ငြင်းဆန်၏။ ကျောင်းသားများသည် ဝေးလံသည့် ရည်မှန်းချက်များ ထားရှိရမည်ဟု အမြိုပင် သွေးသင်မြှက်ဟသည်။

ပညာပိုင်တစ်မျိုး၊ အတတ်ပညာတစ်ခုခုတွင် ကျေကျေလည်လည် တတ်မြောက်ထူးခွာန်ရန် အားထုတ်ဖို့ တိုက်တွန်း၏။ အလုပ်တစ်ခုခုကို အစကောင်းကောင်း အနောက်းသေခာ ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ ပြင်ပလောကကို အကျိုးပြုခြင်း၊ မိမိတစ်ဦးတည်း ကောင်းစားရေးအတွက် မရည်ရွယ်ခြင်းတို့မှာ သူ အမြိုတစ်မြှက်ဟလေ့ရှိသည့် ဆုံးမစကားနှင့် အကြိုပေးချက်များပင်တည်း။

'အကျင့်ဆိုးထဲကဲ 'ငါ' အဟောင်းကိုဖျက်၊ ရည်မှန်းချက်မှ 'ငါ' အသစ်ကိုတည်'ဟူ၍ အမြိုတစေ ဆုံးမလေ့ရှိသည်။ သု၏ လူဘဝသဘောတရားတိုကို ရှင်းလင်းဖော်ပြသည့် မှတ်စု၏ ပထမအခန်းတွင် 'ရည်မှန်းချက်ထားခြင်း' ကို အလေးထား ဖော်ပြသည်။

'စစ်တပ်ကြီးတစ်တပ်မှ စစ်ဦးစီးများကို ဖမ်းဆီးရ လွယ်သော်လည်း လူပြီးတစ်ယောက်ထံမှ ရည်မှန်းချက်

ကို ရယူရန် ခဲယဉ်းသည်' ဟု ဆိုတားသည်။

တစ်ဖန် 'စိတ်ဓာတ်ကြံ့ခိုင်သူသည် မိမိကိုယ်မိမိ ချုပ်ထိန်းနိုင်သည်။ ကာမဂ္ဂ၏ မက်မောခြင်းမှလည်း ချုပ်ထိန်းနိုင်သည်။ ကျင့်ဝတ္ထားဆိုသည် မိမိကိုယ်မိမိ ထိန်းချုပ်ခြင်းနှင့် အမြဲမပြတ် ဆက်စပ်နေသည်။ လူဘဝ ဟူသည် အဆက်မပြတ် ယုံ့ပြုင်ခြင်းပင်ဖြစ်သည်။

သူတစ်ပါး၏ သွေးစပ်ခြင်းကို တွန်းလှန်နိုင်သည့် စိတ်ဓာတ်မျိုးသည်သာ အတူမရှိသော စိတ်ဓာတ်မျိုး တည်း။ မတိမ်းရွှေ့ငွေ့ဘဲ ရင်ဆိုင်ရခြင်း၊ အန္တရာယ်နှင့် မျက်နှာချင်းဆိုင်ရှုံး အသက်ပေးခဲခြင်းတို့သည် စိတ်ဓာတ် ကြံ့ခိုင်ခြင်း၏ ပြယုဂ်များတည်း။

စိတ်စေတနာကောင်းခြင်းသည် စိတ်ကျန်းမာရေးနှင့် ပြည့်စုံခြင်းပင်။ ရွှေးပဝေသက္ကကပင် ပါဒတစ်ခု ကို ယုံကြည်ကိုးစားသူများသည် အသက်သွေးကိုပင် စတေးရဲသည်။

စိတ်ဓာတ်နှင့် ဂုဏ်သိက္ခာကိုမှ အထိခိုက် မခံတတ်ကြပေ။ အရှုံးမပေးတတ်ကြချေ။ ရန်သူသည် ထိုပုဂ္ဂိုလ်မျိုး၏ ကိုယ်ခွဲနာကိုသာ နှိပ်စက်ကလူ ပြုနိုင်သည်။

ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏ စိတ်ဓာတ်ကိုမှ မချုပ်ချုပ် မည်းပန်းနိုင်ချေ။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်မျိုး၏ ရည်မှန်းချက်ပန်းတိုင်သည် ခဏပန်းသာလျှင် ထိခိုက်ချို့နှိမ်ခံရတတ်ပြီး ရေရှည်တွင် ထိုပုဂ္ဂိုလ်မျိုး၏ စိတ်ဓာတ်နှင့် ရည်မှန်းချက်သည် ဥစ္စာန်း

တွင် ရှစ်မြို့တည်း။"

"လူအဖွဲ့အစည်းသည် လောကကြီး၏ အဖွဲ့ အစည်းဖြစ်သည်။ လူသည် အသိင်းအဝိုင်းနှင့်နေသည့် သုတေသနဖြစ်သည်။ ထိုကြောင့် လူတို့းသည် မိမိ၏ အသိင်းအဝိုင်းနှင့် လောကကြီးအတွက် အကျိုးစီးပွားကို ဖော်ဆောင်ပေးရမည်သာတည်း။

လူပုဂ္ဂိုလ် တစ်ဦးတစ်ယောက်တည်း၏ ပင်ကိုယ် အကျိုးအမြတ်သည် အများ၏အကျိုးအမြတ်နှင့် ဆန်ကျင် ဖိလာခဲ့သည့်အခါတွင် လောကနှင့် အများ၏အကျိုးကို ငဲ့၍ မိမိ၏အကျိုးကို စွမ်းလွှတ်နိုင်ရမည်။

သို့သော် ဤသို့မိမိတစ်ကိုယ်ရေ၏ အကျိုး အမြတ်ကို စွမ်းလွှတ်နိုင်သော်လည်း မိမိ၏ရည်မှန်းချက် ကိုကား မစွမ်းလွှတ်ရချေ။ မိမိ၏ရည်မှန်းချက်ကို မစွမ်းပယ်သူသည် မည်သူမျှ မချို့နှိမ်နိုင်သော စိတ်ဓာတ်၏ ပိုင်ရှုံးသာတည်း" ဟူ၍ သူ ရေးသားပြုစုသည့် 'ကျမ်းကို စကား ချိုးတူမှတ်စု' တွင် ဆိုတားခဲ့သည်။

ဒုတိယအချက်ကား စာပေဖတ်ရှုခြင်းနှင့် ပညာသင်ကြား ရေးဖြစ်သည်။ မစွဲတာ 'ရန်' ၏ ပညာသင်ကြားရေးနည်းစနစ်မှာ 'ရှေးဟောင်းစာပေနှင့် ခေတ်ပေါ်စာပေကို ယုံ့တွဲလေ့လာရေး၊ တရုတ်ပြည့်နှင့် အနောက်တိုင်းစာပေယဉ်ကျေးမှုကို ပေါင်းစပ်စေ' တိုတွင် အခြေခံလေသည်။

စင်စစ် ရဲဘော်မော်စီတုန်းနှင့် သူ၏သူငယ်ချင်း အပေါင်းအသင်းတို့သည် စာပေဖတ်ရှုရာတွင် ကျယ်ပြန်ကိုရှိုံးမှုရှိခြင်း၊

ပြဿနာတစ်ခုကို စောင့်လောက်သည့် အလေ့ အထ ရှိခြင်း၊ စာဖတ်မှတ်စုထားခြင်း၊ ဖတ်ရှုသောစာအုပ်၏ ဘေးသားတွင် တေးမှတ်ခြင်း၊ အချက်အလက်များကို မျဉ်းတား ခြင်း၊ စာကို ကြေညာက်အောင်ဖတ်ခြင်း စသည့် အလေ့အလာ ကောင်းများကိုလည်း မစွဲတာ‘ရန်’ ထံမှပင် အတူယူရရှိခြင်း ဖြစ်လေသည်။

တတိယအချက်အနေနှင့် လက်တွေ့လုပ်ခြင်းကို အလေး ထားခြင်းဖြစ်သည်။ လုပ်ငန်းကိစ္စတစ်ခုတွင် လုပ်ဆောင်ရာတွင် စွဲလုပ်လိပ်စာရှိခြင်း၊ လေးလေးနက်နက် ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် တွေ့ယူ စဉ်းစားတတ်ခြင်း၊ နေထိုင်စားသောက်မှုကို တင်းကျပ်စွာ စနစ်ကျ စေခြင်းနှင့် အကြမ်းဒဏ္ဍာ ခံနိုင်ရည်ရှိခြင်းစသည့် စိတ်နေစရိတ် တို့သည် ရဲဘော်မော်စီတုန်းနှင့် ကျောင်းသားများအဖို့ အတူယူ ဖွယ်သော မစွဲတာ‘ရန်’ ၏ စိတ်နေစရိတ်တို့တည်း။

မစွဲတာ‘ရန်’ သည် သူ၏ကျင့်ဝတ်နှင့် ပတ်သက်၍ ဤသို့ ပြောခဲ့သည်။

‘ကျပ်တွင် သူတပါးထက်သာသည့်နေရာ မရှိပါ။ လုံလ ပိုရိယရှိခြင်းနှင့် ဒုက္ခအခက်အခဲကို ကြံ့ကြံ့ခံနိုင်ခြင်းတို့တွင်မှ သူများထက် အောက်မကျပါ။ ကြောရှည် တောင့်ခံနိုင်ခြင်းဖြင့် အောင်ပွဲရခဲ့သည်ချည်း ဖြစ်သည်။ သူတပါး သုံးလေးနှစ်နှင့် ပြီးချင်ပြီးပါစေ... ကျပ်ကမူ နှစ်ပေါင်းသုံးဆယ် ကြောလျှင်လည်း ကြား မဖြစ်မနေကြိုးစားမည်သာ ဖြစ်သည်။’

အလုပ်လုပ်ကိုင်ခြင်းနှင့် ပတ်သက်သော သူ၏ အယူ အဆကိုလည်း သည်သို့ ဖောက်ပြုခဲ့သည်။

မည်သည့်ကိစ္စရပ်ကိုမဆို လုပ်တော့မည် စိတ်ပြောန်းလျှင် စိတ်စူးစိုက်ပြီး အားသွန်ခွန်စိုက်လုပ်ပါ။ သို့မှုလည်း ရှိုးနိမ့်ခြင်းမှ လွှာဖယ်၍ အောင်မြင်ခြင်းကို ဆွတ်ခွဲးနိုင်မည်သာ။ တဖက်တွင် လူ၏စွမ်းအားသည် အကန့်အသတ်ရှိသည်။ ထိုကြောင့် အလုပ်ကို လောမကြီးနှင့် ဆန္ဒမစေနှင့် အလုပ်များလာလျှင် အာရုံထွေပြား လာတတ်သည်။ အာရုံစူးစိုက်မှ လျှော့နည်းသွားတတ်၏။ သို့နှင့် အလုပ်မတွင် ခရီးမပေါ်က ဖြစ်တတ်သည်။

‘မစွဲတာရန်’ သည် ပညာရေးပုံးနှင့်မှုအတွက် အထူးပင် ကြိုးကုပ်အားထုတ်ခဲ့၏။ ဉာဏ်ပေးပွဲရန် ကျောင်းသားများအား ကူညီခဲ့သည်။

ကိုယ်ကျင့်တရား ကောင်းမွန်သည်။ အပြောအဆို အနေ အထိုင် နှိမ့်ချေသည်။

မာန်မာနမရှိ။ စာသင်ခြင်း၊ ဆွေးနွေးခြင်းလုပ်ငန်းများ မရှိလျှင် တကိုယ်တည်း အတွေးနက်နေတတ်၏။ မူသားစကား မဆိတ်တတ်။ ခြိုးခြှေချွေတာ၍ နေထိုင်စားသောက်သည်။

စည်းစိမ်ကို မမက်မော်။ အလုပ်ကို ကြိုးကြိုးစားစား လုပ်သည်။ လုပ်အားကို တန်ဖိုးထားသည်။ စားဝတ်နေထိုင်ရေးကိုမှ အလေးမထား။ အချိန်ကို တန်ဖိုးထားသည်။ ခြိုးခြှေချွေတာသည်၍ နံနက်စာကိုပင်မစားဘဲ ချွေတာသည်။

ရေအေးနှင့် ရေချိုးသည်။ ခရီးရှည် လမ်းလျှောက်၏။ အလဟသာ အကျိုးမရှိသည့် အနေအထိုင်နှင့် အပြောအဆိုကို ရှောင်ရှားသည်။

ဤသို့သော အချက်အလက်များကို တပည့်များအားလည်း

ဆုံးမစကားပြောကြားပြီး သူကိုယ်တိုင်လည်း စံနမူနာပြု၍ အပြောနှင့်အလုပ်ဟပ်အောင် နေထိုင်ပြသည်။ မစွဲတာ 'ရန်'၏ လေးမြတ်ဖွှေယော စိတ်နေစရိတ်နှင့် အကျင့်ကောင်းများသည် ရဲဘော်မော်စီတုန်းနှင့် ကျောင်းသားများသို့ ပုံးနှံကူးစက်လေသည်။ ကျောင်းသားများသည် အတူမြင်အတတ်သင်လေ၏။

မစွဲတာ 'ရန်'သည် တိုင်းပြည်အတွက် သားကောင်း ရတနာ များကို မွေးထုတ်ပေးရန်ကို မိမိ၏ မဟာတာဝန်ကြီးတစ်ရပ်အဖြစ် ပြုဌာန်းထားခဲ့၏။

'မစွဲတာရန်' ကျောင်းစာသင်ပုန်းတွင် ရေးခဲ့သည့် ကျောနှစ်ကြောင်းအနက် အောက်အကြောင်းဖြစ်သော 'မိုးကောင်းကင်ကို ထောက်ကူထားရန် သစ်ပင်ကြီးကို စိုက်ပါမည်' ဆိုသော စာကြောင်းသည် အုပ်တု(၁)ကျောင်းသားများ၏ အသည်းတွင် ခွဲမြောနေခဲ့၏။ ထို စာကြောင်းသည် မစွဲတာ 'ရန်'၏ မည်သို့သော မျှော်လင့်အား ထားချက်များ ရှိနေကြောင်းကို ဖော်ကျားပြသရာလည်း ရောက်ပေ၏။

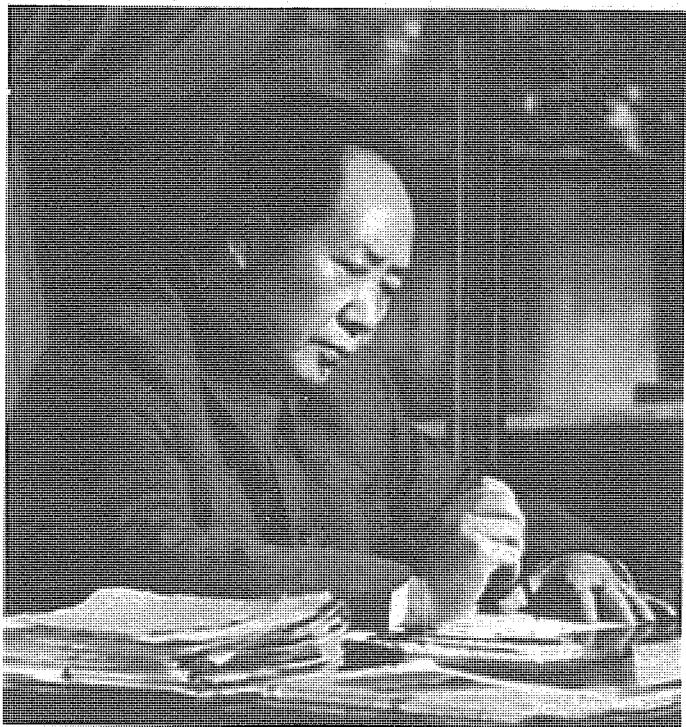
မြင်မြတ်သည့်အယူအဆနှင့် မွန်မြတ်သည့်ပုံးတိုင်တို့ကို ပြုဌာန်းသတ်မှတ်၍ မနားမနေ လုံးပမ်းတိုက်ခိုက်ခြင်း၊ မိမိ၏ လှုပ်ရှားရှန်းကန်မှုဟုသမျှကို ရည်မှန်းချက်၏ အလုပ်လမ်းညွှန်မှု အောက်တွင် အလိုအလောက် လိုက်နာကျင့်ဆောင်ခြင်းမျိုးဖြင့် ရှိစေခြင်းသည် စိတ်ဓာတ်၏ အမြင်ဆုံးသောအပိုင်းကို လှစ်ဟရာ ရောက်သည်ဟု မစွဲတာ 'ရန်' ခံယူသည်။ သမိုင်းတလျောက်တွင် ဖိနိုင်ချုပ်ချယ်မှုကို ဆန့်ကျင်သည့် တော်လှန်ရေးသမားနှင့် မျိုးချစ်ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည် ဤအခြေခံစိတ်ဓာတ်သော့မျိုး ရှိကြသည်ချည်း

ဖြစ်သည်ဟု မစွဲတာ 'ရန်' သဘောပေါက်၏။ ထိုစိတ်ဓာတ်မျိုးကို မိမိ၏တပည့်များအား နှီးဆော်လျှော့ဆွဲပေးရန်သည် သူ၏ မဟာတာဝန်ကြီးဟုလည်းခံယူသည်။ စင်စစ် မစွဲတာ 'ရန်' သည် ထိုတာဝန်ကို ကျေပွန့်စွာ ထမ်းဆောင်နိုင်ခဲ့သူလည်း ဖြစ်၏။

ရဲဘော်မော်စီတုန်းနှင့် မစွဲတာ 'ရန်' အကြားတွင် နက်ရှိုင်းသော ဆက်သွယ်မှုများရှိခဲ့၏။ ဆင်၏ သွန်သင်ဆုံးမမှုအောက်တွင် ကြီးပြင်းလာသော မစွဲတာ 'ရန်'၏ သမီးဖြစ်သူ 'ရန်ကိုင်းဟွေး' သည် ဖောင်ကြီး၏ ကောင်းမြတ်သော စိတ်နေစရိတ်နှင့် အလွန်ပင် နှီးစပ်သည် သမီးရတနာ ဖြစ်လေသည်။ ရဲဘော်မော်စီတုန်းနှင့် 'ရန်ကိုင်းဟွေး' တို့သည် အချိန်ကြာမြင့်စွာ ခင်မင်ကျမ်းဝင်ခဲ့ကြ၏။ သူတို့နှစ်ဦးသည် မစွဲတာ 'ရန်' ကွယ်လွန်ပြီးနောက် ၁၉၂၂ခုနှစ်တွင် 'ချုန်ဆား' မြို့မြို့ လက်ထပ်ကြလေသည်။ ရဲဘော် 'ရန်ကိုင်းဟွေး' သည် အာဇာနည်အမျိုးသမီးတစ်ယောက်၏ဘဝကို ခံယူလျက် ၁၉၃၀-ပြည့်နှစ်တွင် ရန်သူဖမ်းဆီးခြင်းကိုခံရပြီး ချုန်ဆားမြို့တွင် တော်လှန်ရေးအတွက် အသက်စွန့်သွားရလေသည်။

ဥက္ကာဗြိုးမောင် (၁၉၆၆)

သန်းရှင်ရာဇ် ဥက္ကာဗြိုးမောင်

နိုးစွဲး (မြန် ၈၁ ပြန်)

အခန်း (၃)

ပင်ကိုယ်အတွေးအခေါ်နှင့် ပင်ကိုယ်ပျိုးထောင်မှု

ရဲဘော် မော်စီတုန်းသည် ကျေးရွာကျူးရှင်၊ ‘တုန်းစုံ’ မူလတန်းကျောင်းနှင့် နောက်ပိုင်းတွင် ‘ချွန်ဆား’ တွင် စစ်မှုထမ်းရင်း ပင်ကိုယ်လေ့လာခြင်းများကြောင့် စာပေဟောင်းနှင့် စာပေသစ်တွင် အတော်ပင် အခြေခံရရှိခဲ့လေသည်။ ရဲဘော် မော်စီတုန်းသည် မျက်မောက်ခေတ်ကို မကျေမန်ပိုစိတ်၊ နိုင်ငံတော်ကို ပြုပြင်ပြောင်း လဲလိုသည့်စိတ် စသည့် မြို့းချစ်စိတ်နှင့် နိုင်ငံရေးစိတ်ဓာတ်များ ပြင်းပြင်းထန်ထန်ရှိလေသည်။ အတွေးအခေါ်သစ်ကို အထူး အသားပေး လေ့လာသည်။ ရိုးသားသုပ်ရပ်ပြီး အလုပ်ကြိုးစားသည့် အမူအကျင့်ဂိုလည်း ထိုစဉ်ကပင် ဖွေ့မြှုခဲ့၏။

တော်ခွန်တိုင်စာပေ - ၄၁

ထိုအပြင် ရဲဘော်မော်စီတုန်း၏ အမှတ်(၁) ဆရာတာတော် သင်ကျောင်းမှ ငါးနှစ်ခွဲခန့်သော ပညာသင်ကာလသည် သာမဏ် ကျောင်းသားတစ်ယောက်နှင့် အလွန်ပင်ကွာခြားသည်။ စာဖတ် သည့်အကျင့်နှင့် စာပေလေ့လာခြင်းကို အချိန်ရှိသမျှ ကြိုးကြိုး ကုပ်ကုပ် အားထူတ်ခဲ့သည်ကြောင့် ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် နှီးကြား တက်ကြသော လူငယ်တစ်ယောက် ဖြစ်နေခဲ့၏။ တိုင်းပြည့်နှင့် လူမျိုးကို ကယ်တင်နိုင်ရန် နည်းလမ်းရာသည်။ လောကဓာတ်လိုင်း၏ ရိုက်ခတ်မှုဒက်ကို ကြိုးကြိုးခံနိုင်ရန်လည်း လေ့ကျင့်ပေးသည်။ ကြိုးမားသည် ရည်မှုန်းချက်ကို ထားရှိကာ ထိုအချိန်မှုစဉ် ပန်းတိုင် သို့ ချို့တက်လျက်ရှိ၏။

ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် စာဖတ်သည့်နေရာတွင် ခွဲလှုံးလှုံး အလွန်ကြိုးသူ၊ ပညာကို ရတနာအလား အပတ်တကုတ် ကြိုးကုပ်သူ ဟူ၍ ရဲဘော်မော်စီတုန်း၏ ကျောင်းနေဘက်များက မှတ်တမ်းတင် ပြောဆိုချိုးမွှုမ်းကြ၏။

ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် စောစောအိပ်ယာထသည် အကျင့်ရှိသည်။ မျက်နှာသစ်၊ ရေခါးပြီးသည်နှင့် စာကြည့်ဆောင်သို့ သွား၍ စာများကိုဖတ်သည်။ အားလပ်ချိန်တွင်လည်း အနားမနေ ချေ။ စာကြည့်တိုက်သို့သွား၍ စာအုပ်များ၊ ရှာဖွေဖတ်ရှုသည်။ စာကြည့်ခန်းတွင် သတင်းစာများဖတ်သည်။ အမှတ်(၁)ကျောင်း အနောက်ဖက် တောင်ကုန်းသို့ပင် အလွန်ခင်မင်သည့် ကျောင်းနေဘက်များနှင့် သွားပောက်၍ စာများဖတ်လေ့ရှိသည်။

ကျောင်းသားများ အိပ်ယာဝင်ချိန်တွင် ဓာတ်မီးလုံးများ ပြလုံးပေါက်ထုန်းထားသည့် နေရာများဖြစ်သော လက်ဖက်ရည်

သောက်ခန်း၊ သတင်းစာဖတ်ခန်းနှင့် ဝရ်တာများတွင် ဆက်လက်၍ စာပေများကို ဖတ်မှတ်ပြန်၏။

အမှတ်(၁)ကျောင်းမှ ကျောင်းသားတို့သည် အများအား ဖြင့် စာကြိုးစားကြသူတွေခါး ဖြစ်သည်။ သို့သော ရဲဘော် မော်စီတုန်းသည် သူများတကာထက်ပင် ပို၍ ကြိုးစားလေသည်။ လက်တွင်း၌ စာအုပ်တစ်အုပ်အုပ် အမြဲလိုလို ရှိနေတတ်သည်။ အလွှာပသလွှာပနှင့် နောက်ပြောင်စကားများကို ပြောဆိုသည့် အလေ့မရှိ။ သူငယ်ချင်းများနှင့်လည်း ထွေရာလေးပါး ပြောချင်ရာရာ ပြောလေ့ပြောထမရှိ။ စာဖတ်၍ရရှိသော ခံစားရချက်နှင့် မှတ်စုပါအကြောင်းအရာတို့၏ စပ်လျဉ်း၍သာ ဆွေးနွေးတိုင်ပင် လေ့ရှိသူဖြစ်သည်။

အမှတ်(၁)ကျောင်းသို့ စရောက်ကတည်းက ကျောင်းအား သည့်ရက်များတွင် အခြားသောကျောင်းသားများကဲသိ လမ်းသလား ပြီး ဈေးခိုင်များဘက်သို့ တောင်ငေးမြောက်မျှော် မသွားဖူးချေ။ ထိုရက်များတွင် တစ်ယောက်တည်း စာပေဖတ်ရှုနေလျှင်ဖတ်ရှု၊ မဖတ်ရှုလျှင် ရင်းနှီးသော သူငယ်ချင်းတစ်စုနှင့် ကျောင်းနှင့်နှီးသော တောင်ကုန်း သို့မဟုတ် မြစ်ကမ်းနားဘက်သို့ အပန်းဖြေ လမ်းလျှောက်တွက်လေ့ရှိသည်။ မြို့တဲ့သို့တွက်ဖြစ်လျှင်လည်း ချုပ်ဆားရှိ စာအုပ်အဟောင်းဆိုင်များရှိရာလမ်းဖြစ်သော ‘ရှိချိန်ကျဲ’ လမ်းနှင့် ‘ဖူ့ကျင့်ကျဲ’ လမ်းတို့ ဘက်သို့သာရောက်သည်။ စာအုပ်ဟောင်းများကို ဝယ်ယူသည်။ သူတွင် အခြားကိစ္စပ်များအတွက် အသုံးပြုရန် ငွေ့ပိုင်လုံးမထား၊ ရှိသမျှ ပိုက်ဆံများကို စာအုပ်များပင် ဝယ်ပစ် လေ့ရှိသည်။

ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် ပထမဗုံး အလေးထားလေ့လာခဲ့သည်မှာ တရုတ်ဘာသာစာပေသမိုင်းနှင့် ပထဝီဘာသာရပ်များ သာဖြစ်သည်။ နောင်တွင် ဒသနနိကပေဒကို အထူးနှစ်သက်ပြီး လေ့လာလိုက်စားသည်။ သတင်းစာ၊ စာနယ်င်းနှင့် မဂ္ဂဇင်းများ ကိုလည်း အလွတ်ပေးသည်ဟူ၍ မရှိ။

ထိုခေတ် ထိုအချိန်က အများအားဖြင့် အလေးထားလေ့လာနေကြသည် ပညာရပ်မှာ သဘာဝသိပ္ပါပင်ဖြစ်သည်။ ကျောင်းသားအများစုသည် နိုင်ငံရေးကိုင်း၊ လောကရေးရာကိုင်း စိတ်ဝင်စားခြင်း မရှိကြ။ အနာဂတ်အတွက် ငွေရှာရန်ဖြစ်နိုင်သော ပညာရပ်တို့ကိုသာ အလေးထားပြီး လေ့လာကြသည်။ ရဲဘော် မော်စီတုန်းကူမှု အများနှင့်ခြားနားစွာ။ ပစ္စာကွားအခြေအနေကို သူ မနှစ်မြို့။ တိုင်းပြုပြည်ပြု စိတ်ဓာတ်သည် ပြင်းထန်တက်ကြွန် သည်။ မိမိ၏ရည်ရွယ်ချက်များအတွက် မိမိတွင် ထိုက်တန်သော အလုပ်အကျွေးများပြုရန် လိုအပ်ကြောင်း သိထားသဖြင့်လည်း စာပေနှင့်အတွေးအခေါ်ပိုင်းတွင် ကျယ်ကျယ်ပြန်ပြန် လေ့လာခဲ့လေသည်။

၁၉၁၃-ခုနှစ်မှ ၁၉၁၅-ခုနှစ် စစ်အပြီးတွင် ရဲဘော် မော်စီတုန်း ပို၍ အလေးထား အားစိုက်ခဲ့သည်ဘာသာမှာ တရုတ်စာ၊ ကိုယ်ကျင့်တရားဘာသာ၊ သမိုင်းနှင့် ပထဝီဘာသာရပ်တို့ ဖြစ်ပေသည်။

အမှတ်(၁) ဆရာအတတ်သင်ကျောင်း၏ စာကြည့်တိုက်သည် စာအုပ်အတော်ပင် စုစုပေါင်လင်ရှိခဲ့သည်။ အသစ်ထုတ်ဝေသည် စာအုပ်များကို အများအားဖြင့် ဝယ်ယူသည်။ ထို့ပြင် ထိုခေတ်

ထိုအချိန်က ပေါ်ပင်များဖြစ်သော မဂ္ဂဇင်းစာစောင်နှင့် အမျိုးပေါင်းတစ်ဆယ်ကျော်ကျော် နှစ်ဆယ်ခုန်းနီးကိုလည်း မှုန်မှုန်မှာယူသည်။ ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် စာကြည့်တိုက်သို့ ရောက်လာသမျှသော စာအုပ်များကို မလွတ်တမ်းဖတ်ရှုခဲ့သည်။ စာကြည့်တိုက်မှူးတစ်ယောက်ဆုံးလျှင် ရဲဘော်မော်စီတုန်းနှင့် အတော်ပင် အကျမ်းဝင်ရင်းနီးခဲ့၏။ နောင်တွင် ရဲဘော်မော်စီတုန်း ဦးဆောင်ဖွဲ့စည်းသည် ‘ပြည်သူသစ်ပညာရေးအဖွဲ့’၏ ရွေးအကျဉ်းသော အဖွဲ့ဝင်တစ်ယောက်လည်း ဖြစ်လာလေသည်။

ရဲဘော်မော်စီတုန်းကိုယ်တိုင် ပြန်လည်၍ ပြောကြားဖူးသည်မှာ ၁၉၁၁ ခုနှစ်မှ ၁၉၂၂ ခုနှစ်အထိ ‘ကျင်ကမ်းစန်း’ တောင်ပေါ်သို့ မတက်ရောက်ဖြစ်ရင်သာ ရှိရမည်။ ပိုကင်း၊ ရွှေနှင့် နှင့် ဟူနှစ်၏ နေ့စဉ်သတင်းများကို တစ်ရက်မှ အဖတ်မပျက်ခဲ့ပါ’ဟူ၍ ဖြစ်သည်။

သတင်းစာဖတ်ရာတွင်လည်း အလွန်နှုန်းစပ်သေချာသည်။ ပြည်တွင်းပြည်ပသတင်းမကျန် ဖတ်ရှု၏။ သတင်းစာတွင် ပါရှိသော နိုင်ငံရုပ်ခြားဒေသအမည်များနှင့် လုပ်ရှိလိုက်၏ အမည်များကို မြေပုံနှင့် ထိုက်ဆိုင်စစ်ဆေး၍ပင် ကြည့်လေရှိသူဖြစ်သည်။

မှုရင်းအဂ်လိပ်အမည်များကို စာရွက်တစ်ရွာက်တွင် ရေးမှတ်သည်။ ထိုရေးမှတ်ထားသော စာရွက်များကို ပေါင်းစုစုပေါင်သော အခါ စာအုပ်ကြီးတစ်ခုဗုပ်ဖြစ်သွား၏။ ထိုစာအုပ်ကြီးအတွင်း၌ လိုအပ်သည့် အကြောင်းအရာနှင့် အမည်နာမများကို လိုအပ်ချိန်တွင် သူ အလွယ်တကူ ရွာဖွေယူနိုင်လေသည်။

ထိုကြောင့် ပြည်တွင်းပြည်ပ အခြေအနေတိုကို မှန်မှန်

ကန်ကန် စုစုလင်လင် သိရှိနားလည်၏။ လောလောဆယ်တွင် အခြေအနေတစ်ရပ်နှင့်ပတ်သက်၍ သိရန်လိုအပ်ပြီး အရေးပေါ်လာချိန်မျိုးတွင် ကျောင်းသားများသည် သူတိရာ့ဖော်ကြသည်။

သူတို့ရှာဖွေရကျိုးနပ်အောင်လည်း ရဲဘော်မော်စီတန်းထံမှ
လိုအပ်သည့်အဖြေများ ရရှိလေသည်။ သူ့အား ရှာဖွေသူများသည်
သူရှိယဉ်နေရာများကို သိနှင့်ပြီးဖြစ်၏။ အခန်းထဲတွင် မရှိလျင်
စာကြည့်တိုက်နှင့် စာဖတ်ခန်းတွင် သေချာပေါက်ရှိတတ်သူ ဖြစ်
သောကြောင့်တည်း။

၁၉၁၅ ခုနှစ် 'လူငယ်သစ်ဂျာနယ်' ကို ထုတ်ဝေခဲ့ပြီး နောက် မစွဲတာရန်ချုန်းကျို မိတ်ဆက်ပေးသောကြောင့် ရဲဘော် မောင်စီတုန်းသည် ထိုဂျာနယ်၏ အမြဲတမ်း စာဖတ်ပရီသတ်တစ်ယောက်ဖြစ်လာသည်။

‘ခန်တရာ္မ’၊ ‘ပူရီလင်’ စသူတို့၏ ကွန်ဖူရှုပ်ကို ဝေဖန်
ရှုံးချသည့် ဆောင်းပါး၊ ‘လိတ္ထကျောင်း’၏ ‘ကြီးထွားချိန်’နှင့် ‘ယခု’
စသည့် လမ်းညွှန်ဆောင်းပါးများသည် ရဲဘော်မော်စိတုန်းနှင့်
ကျောင်းသားတော်တော်များများ နှစ်သက်စွဲလမ်းခဲ့သည့် ဆောင်း
ပါးများဖြစ်ခဲ့သည်။

သူတို့သည် ထိုဆောင်းပါးများ၏ အနှစ်သာရကို မိမိတို့၏
ဒိုင်ယာရီ (သိမဟုတ်) မှတ်စုစာအုပ်များတွင် စာပိုဒ်လိုက် ရေးမှတ်
ထား လျော့ခြင်းများ။

မြစ်တို၏ ယူဆချက်ထင်မြင်ချက်ကိုလည်း ဖြည့်စွက်သင်း

ଯାଃ**କ୍ରି**॥ କୋର୍ଦ୍ଦଃଆଃ**ଶିଖ**ମୃଃ**ପ୍ରେ** ଶ୍ଵେତେ**କ୍ରି**ରାତ୍ମଦଳନ୍ତଃ
ତିନେହାର୍ଦ୍ଦଃପି**ଶିଖ**କୁଣ୍ଡପରତିରଗ୍ନି**କ୍ରି** ଶ୍ଵେତାର୍ଦ୍ଦଃଆହିଁଃହିଁଃମୁ**ଶିଖ**
ପରିରଣ୍ଡଃ ଶ୍ଵେତେ**କ୍ରି**ଲେଖନ୍ତି

ထိုကြောင်းလည်း ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် ထိုစဉ်ကတည်း
က လူကြိုက်များပြီး၊ အကြောင်းအရာလေးနက်သည့် ပြောင်မြောက်
သောဆောင်းပါ့၊ ဖွံ့ဖြိုးကို ရေးသားနိုင်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်လေသည်။

သူ၏ဆောင်းပါးများသည် ဆရာများ၏ ‘မှတ်ရှုလေ့လာ
အတူယူရန်’ဟူသော မှတ်ချက်များဖြင့် ကျောင်း၏ အောင်စာရင်း
များ ထုတ်ပြန်ကပ်သည့်နေရာတွင် ပြသထားလေ့ရှိသည်။ ရေး
ဟောင်းစာပေနှင့် ခေတ်ပေါ်စာပေ နှစ်စပ်သောကြောင့် အချက်
ကျကျ ရေးသားနိုင်သည်။

ကျိုးကြောင်းယဉ်တိကို ရှင်းလင်းဖွင့်ဆီရသည့် ဆောင်းပါး
မျိုးတွေ ပိုပြီး လက်ရာမြောက်သည်။ အကြောင်းအချက် စုလင်
သည်။ ရေးနောက် အစီအစဉ်ကျွဲသည်။

သူ၏ ကျောင်းနေဘက်သူငယ်ချင်းများက ရဲတော်မေ့စီတုန်း ဆောင်းပါးရေးသားရာတွင် လျင်မြန်လွယ်ကူးကြောင်းကို အမှုပ်းတင်သောအားဖြင့် ‘သူ ဆောင်းပါးရေးရမည်ဆိုလ်

ထောင်သောင်းမကတဲ့ စကားလုံးတွေ စီကာာစဉ်ကာ ထွက်ပေါ်လာတော့တယ်' ဟု ဆိုခဲ့ဖူးသည်။

ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် ကဗျာလက်ဘက်တွင်လည်း ထူးချွန်၏။ အမြတ်စေ ရေးလေးရေးထမရှိသော်လည်း ရေးချင်စိတ်ရှိ၍ ရေးလိုက်လျှင် အကြောင်းအရာလေးနက်ပြီး ပြောင်မြောက်သည့် ကဗျာများ၊ ဆွဲအားရှိသောကဗျာများ ဖြစ်လာသည်ချည်းဖြစ်သည်။

ထိုကြောင့်လည်း သူကဗျာရေးဖြစ်ပြီးနောက် အပေါင်းအသင်းများက အလုအယ် ဖတ်ရှုတ်ဖြစ်ကြလေ၏။

ပင်ကိုယ်အတွေးအခေါ်နှင့် စဉ်းစားဘဏ်ကို အသုံးချဖြီး ဝေဖန်ပိုင်းခြားတတ်သည်။ ဤအချက်သည် စာဖတ်ရာတွင် ရဲဘော်မော်စီတုန်းအတွက် အရေးကြီးသည့် ထူးခြားချက်တစ်ရပ် ဖြစ်လေသည်။

‘ဖတ်ပြီးတဲ့စာ၊ ကြုံဖူးတဲ့ပြဿနာများကို အဖန်ဖန် ပြန်၍ စဉ်းစားပေးပါ။ အစာစားပြီး အစာခေါ်ခြင်းနှင့် တူပါသည်’ ဟူသော စကားသည် ရဲဘော်မော်စီတုန်းက သူကျောင်းနောက်များအား ပြောကြားလေ့ရှိသည့် လက်သုံးစကားပင် ဖြစ်တော့သည်။

ဥပမာအားဖြင့် သူသည် ‘မန်ဝါ’ ဆိုသူ ရေးသားသည့် စာပေကို ဖတ်သည်။ ဖတ်ရင်းလည်း သူလေ့လာပြီးသော ယုတ္တိပေးပညာနှင့် ဝေဖန်ပိုင်းခြားကြည့်သည်။ အကယ်၍ ဆောင်းပါး၏ အာဘော်သည် အလွန်ကောင်းလျှင် ယုတ္တိတန်လျှင် သေချာကျော်စွာ အမှတ်အသား ပြုထားသည်။

ယုတ္တိမှတန်လျှင်မှ ဒေါပိလိုက်မျှော်းကန်လန်မျှော်းကြက်ခြေ

များဖြင့် တေးမှတ်ပြီး ‘မဖြစ်နိုင်’ ဆိုမဟုတ် ‘ယုတ္တိမှတန်’ ဟူ၍ မှတ်ချက်များ ရေးမှတ်လေ့ရှိသည်။

သူဖတ်ပြီးသည့်စာအုပ်တွင် မှတ်ချက်များဖြင့် ပြည့်နှက်နေတတ်၏။ အများအားဖြင့် မင်ရောင်နှစ်ရောင်မှ သုံးရောင်ထိပင် သုံးတတ်ကြောင်းသိရသည်။ ဤသုံးသိရှိခြင်းမှာ သူဖတ်သည့် စာအုပ်အား ဖတ်သည့်ခေါကရောဂါး ခန့်မှန်းသိနိုင်သည်။ ရုံနှစ်ခါ တွင် ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် သူဝေဖန်ချက်ကို ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်းမျိုးလည်း ပြုတတ်ပေသည်။

မစွာတာရန်ချိန်းကျိုးသည် ကိုယ်ကျင့်သိကျာဘာသာရပ်ကို သင်ကြားရာတွင် ရှာမဏီပြည် စိတ္တာသုန်ကောဇ်ပညာရှင်တစ်ဦး၏ ဆောင်းပါးများကို အသုံးပြုခဲ့သည်။ သို့သော် ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် ချိမ်းဆက် မတိုင်မိ ပညာရှင်များ၏ အတွေးအခေါ် ‘စုန်းနှင့်’ ‘မင်’ မင်းဆက်လက်ထက်မှ သဘောတရားများတို့ အပြင် ‘ဝမ်ချိမ်စန်း’ ‘ထန်စိတ္တန်’ ‘လျှန်စိချောင်း’ နှင့် ‘လီတူကျောင်း’ ‘ချိန်တူရှု’ စသုတေသန၏ အယုအဆနှင့် နိုင်းယုံးစပ်ဟပ်ကြည့်သည်။ ဆက်စပ်လေ့လာပြီး ဝေဖန်သုံးသပ်သည်။ ထိုကြောင့် ကိုယ်ပိုင်ယူဆချက်များကို ထိထိမိမိ ထုတ်ဖော်နိုင်သဖြင့် မစွာတာရန်းနှင့် ကျောင်းသားများ၏ လေးစားမှုကို ခံခဲ့ရသည်။

ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် စာပေလေ့လာရာတွင် စုစည်းမှ စနစ်ဖြင့် လေ့လာသည်။ ဥပမာ သမိုင်းဘာသာကို လေ့လာမည် ဆိုသော် အခြားဘာသာရပ်များကို အသာထားပြီး သမိုင်းဘာသာရပ်နှင့် စပ်ဆိုင်သည့် ရှိုင်းသမျှသော စာပေအဟောင်းအသစ်တို့ကို စုဆောင်းကာ ဖတ်ရှုလေ့လာသည်။ ဒသုန်ကော် လေ့လာ

လျှင်လည်း ထိနည်းနှင့်နှင်ပင်။

အမှတ်(၁)ကျောင်းသို့ မဝင်ခင်စပ်ကြားတွင် နိုင်ငံခြားဘာသာစောင်း တိုက်ရှိက်ဖတ်ရှုလေ့လာချင်သောကြောင့် အင်လိုင်စာကို ဂရုဏ်စုံက်လေ့လာခဲ့သည်။ သို့သော် အခြားပို၍ အရေးကြီးသည့် ရည်မှန်းချက်များအရ ထိသို့ ကြိုးစားချက်တွင် ခရီးရောက်တန်သလောက် မရောက်ခဲ့ပြန်။

ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် စာပေဖတ်ရှုလေ့လာရာတွင် နှိုက်နှိုက်ချွတ်ချွတ်ရှိသကဲ့သို့ အမေးအမြန်းထူးသည့် အကျင့်လည်းရှိသည်။ ပညာသင်ယူခြင်းနှင့် မေးမြန်းလေ့လာခြင်းဟူသည် ဆက်စပ်နေသည်ဟူလည်း သူ ယူဆထားပုံပေါ်သည်။

ကျောင်းနေဖက်သူငယ်ချင်းများနှင့် လေ့လာမှုတ်သားချက်များကို အပြန်အလှန် မေးမြန်းဆွေးနွေးခြင်းများ အမြတစေပြလုပ်ဖြစ်သည်။ ‘ပန်ချုးရန်ကျိုး’ သို့သွားသည့် ကျောင်းသားများအနက်တွင် သူသည် အရောက်အပေါက်အများဆုံး ဖြစ်လေသည်။

‘ချမှတ်န်းပညာရေးအသင်း’ ကို ၁၉၁၅ ခုနှစ်တွင် တည်ထောင် ဖြစ်သည်။ ထိုအချိန်က ဟူနှုန်ရှိ ပျိုးချင်စိတ်ပေါ်ရှိပြီး တိုင်းပြည်၏ရွှေရေးကို မျှော်တွေးပူပန်ကြသော ပုဂ္ဂိုလ်များက ‘ချမှတ်န်းပညာရေးအသင်း’ကိုဖွံ့ဗာ အပတ်စဉ် ဟောပြောပွဲများကျင်းပသည်။ အခလွှတ်နားထောင်ခွင့်ပြုသည်။ ထိုအပြင် ‘ချမှတ်န်းပညာရေးအသင်း’ မဂ္ဂဇင်းတစ်စောင်ကိုလည်း ထုတ်ဝေခဲ့၏။

‘ယွှမ်စီခိုင်’ဘူရင်လက်ထက်တွင် သည်ပညာရေးဟောပြောပွဲနေရာသည် ချုန်သား၏ဆန့်ကျင်သံကို ပွင့်ပွင့်လင်းလင်းကြားရသည့် နေရာတစ်နေရာ ဖြစ်လေသည်။ ရဲဘော်မော်စီတုန်း

သည် ဟောပြောပွဲသို့ ရင်းနှီးသော ကျောင်းနေဘက်များကို စုစုည်းပြီး မပျက်မကွက် သွားရောက်နားထောင်လေ့ရှိလေ၏။

ထိုပြင် ချုန်သား ပီကင်း၊ ရှုန်ယဲမြို့များရှိ နာမည်ကြီးပညာရှင်ကြီးများထံသို့ ရှိသောကိုင်းရှိင်းစွာ သွားရောက်ရင်းသိရှိရှိသည်တိုကို ဖော်မြန်းသည်။ လူကိုယ်တိုင် မရောက်ဖြစ်နိုင်လျှင် စာဖြင့်ဆက်သွယ်၏။

ထိုအခါမျိုးတွင် မစွဲတာ‘ရန်’ သည် ဒိုင်ခံမိတ်ဆက်ရသူ အဖြစ် စိတ်ရှည်လက်ရှည် တာဝန်ထမ်းဆောင်ပေးခဲ့၏။ ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် ‘လိတ္တာကျောင်း’ နှင့် ‘ချုန်တူရှု’တိုကို သိကျေမ်းခဲ့ခြင်းနှင့် နောင်တွင် ပီကင်းတဲ့သို့လိုလာကြည့်တိုက်တွင် သွားရောက် အလုပ်လုပ်ခြင်းတို့သည်လည်း မစွဲတာ‘ရန်’၏ မိတ်ဆက်ပေးခြင်းကြောင့်သာ ဖြစ်လေ သည်။

ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် ထိုစဉ်တွင် ထိုးတက်သည့်ပညာရှင် အများအပြားရှင့် စာပေးစာယူ အဆက်အသွယ် ရှိပြီး ဖြစ်သည်။ တစ်ပြည်လုံး လွှတ်လပ်ရေးရပြီးနောက် ရဲဘော်မော်စီတုန်း၏ ထိုစဉ်က ပေးစာကမ်းစာများအနက် သုံးလေးစောင်ကို တွေ့ရသည်။

ထိုပေးစာများကို လေ့လာကြည့်ရာတွင် ထိုစဉ်ကတည်းက ရဲဘော်မော်စီတုန်းဆွေးနွေးခဲ့သည် နယ်ပယ်သည် ကျယ်ပြောကြောင်း သိသာသည်။ တိုင်းရေးပြည်ရေး ပညာသင်ယူရေး ကိုယ်ခန္ဓာလေ့ကျင့်ရေး၊ ဒသနိုင်ကောဇ်အတွေးအခေါ်၊ လူသာဝယူဆျက်နှင့် စကြေဝှာဆိုင်ရာ ယူဆချက်မှာအ ကမ္မာလောကတစ်ခွင့်လုံးကို ကယ်ဆယ်ရန်နည်းလမ်းအထိ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်ပါရှိကြောင်း ထို

ပေးစာကမ်းစာများအရ သိရလေသည်။

ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် ထိုအချိန် ထိုအရွယ်၌ပင်လျှင်
တိုင်းရေးပြည်ရေးကို အထူးဂရိုစိုက်နေပြဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှား
ပေါ်လွင်လေသည်။

ရဲဘော်မော်စိတ္ထနှင့် သူငယ်ချင်းတစ်စုသည် စာကြီးစား
လေ့လာရာတွင် ကျော်ကျောင်းသားများနှင့် အထူးပင်ခြားနားခဲ့
သည်။ ဤအချက်သည် ဆရာဖြစ်သူ မစွာတာ‘ရန်’၏ သွန်သင်ပါးပြင်
မှုကြောင့် ဖြစ်သည်ဟု ဆိုနိုင်၏။ အခြားတစ်ဖက်တွင် ‘ကုရန်ရှု’
‘ရန်စိကျိုင်း’ နှင့် ‘ဝင်ခွမ်စန်း’ တို့၏ ဉာဏ်သက်ရောက်မှုကြောင့်
ဖြစ်နိုင်လေသည်။

သို့သော် ခဲ့ဘော်မော်စီတုန်း စာပေများနှင့် သဘောတရားများကို နှိမ်ကြ၍ ချွတ်ဆွဲတဲ့လေ့လာမှုတ်သားနေခြင်းသည်ပင်လျှင် တရုတ်ပြည်တြီး၏ အနာဂတ်ကို ပြုပြင်ဖန်တီးနေ့ ရည်သနချက် ကြောင့် ဖြစ်နေပေသည်။

ရဲဘော်မော်စီတွန်းသည် စာအလွှတ်ကျက်ခြင်းကို ဆန့်ကျင်သည်။ ဆိုလိုရင်းအဓိပ္ပာယ်ကို တိုးခေါက်နားလည်ရေးကို ရည်သန်၏။

ଲେଖକୀ

အားကစားနှင့် ကိုယ်ကာယလောကျင့်ခန်းကိုလည်း သူ၏
သည် အရေးအလွန်ပြုခဲ့၏။ ကိုယ်နှင့်စိတ်တပြုင်နက် ဘက်ထိဖြေဖြိုး
ခြင်းကို အရေးပေးသည်။

‘ရန်စီကျင်း’ ‘ကုရန်ရှု’ တို့၏ ‘စာပေမှကာယသို့’ နှင့် ‘စာပေနှင့်စစ်ရေး တစ်ဖက်ဖက်ကိုလျော့လျင် မဖြစ်နိုင်’ ဟူသော အတွေးအခြားအယူအဆများကို အလွန်ကိုးစားသည်။ နောက်ပိုင်း တွင် ‘ကျောင်းသားအသင်း’ကို တည်ထောင်သောအခါ ဘောလုံး ကစားနည်း၊ ရေကူးခြင်း၊ ခြေလျင်တောင်တက် စသော ကျွန်းမာရေး ဘက်ဆိုင်ရာ လိုအပ်ချက်များကို အကြံပေးခဲ့လေ၏။

အချုပ်ဆိုရလျှင် ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် အသိပညာနှင့် အတတ်ပညာများကို လေ့လာဆည်းပူးရခြင်း၏ ရောင်ရဲသည်ဟူ၍ မရှိ။ တဖို့ ထိုအသိပညာ အတတ်ပညာ ပြည့်ဝရေးအတွက် သူ စိုက်စိုက်မတ်မတ် လေ့လာဆည်းပူးနေခြင်းသည် တစ်ခုတည်းသော ရည်ရွယ်ချက်တွင် အကြောင်းခံ၍။ ထိုရည်ရွယ်ချက်ကား တရာ်

ပြည်ကြီး၏ ပြဿနာများအတွက် အဖြော်ရှင်ရန် သာတည်း။

အခက်အခဲတစ်ခုတရာနှင့် ရင်ဆိုင်ရခိုင်တွင် ခံနှင့်ရည်ရှိရန်လည်း သူကိုယ်သူ ထူးသားပေသားကျပြီးသူတစ်ယောက်ဖြစ်အောင် လေ့ကျင့်၍ အသင့်ပြင်ဆင်ထားခဲ့လေသည်။

ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် စာပေနှင့်ပတ်သက်၍သာ နစ်မြောနေသူတော့ မဟုတ်။ ကျွန်းမာရေးကို မေ့မထား။ အကျင့်စာရိတ္တ၊ အသိဉာဏ်နှင့် ကိုယ်ကာယတို့ ဘက်စုံဖြူးရေးကို တိုက်တွန်းသည်။ စိတ်ရောကိုယ်ပါ ဖွံ့ဖြိုးတုံးတက်မှုကို အလေးထားသူ တစ်ယောက်လည်း ဖြစ်သည်။

ကိုယ်ကာယလေ့ကျင့်ခန်းများ၏ ရည်ရွယ်ချက်သည် ကိုယ်ခန္ဓာ သန်စွဲမှုကြံ့ခိုင်စေရေး ဖြစ်သည်သာမက စိတ်ဓာတ်ကိုပါ ခိုင်မှာစေသည်ဟု ဆိုခဲ့၏။

ကျွန်းမာရေးလိုက်စားသော မော်

ထိုအချိန်က ကျောင်းတွင် သင်ခန်းစာများက များလွန်းပြီး ကိုယ်ကာယလေ့ကျင့်မှုကို အားမေပးသောကြောင့် ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် ကျောင်း၏မှုကို သဘောမကျဖြစ်ခဲ့သည်။

‘ကျော်တို့တိုင်းပြည်၏ ပညာရေးစနစ်မှာ သင်ခန်းစာများက အမွှေများကဲသို့ များပြားသည်။ ကျောင်းသားများသည် အရွယ်နှင့်မမှုအောင် သင်ခန်းစာ၏ဒက်ကို ပိုနေသည်။

အရွယ်ရောက်ပြီး ကျွန်းမာတောင့်တင်းသူများပင် သင်ခန်းစာများ၏ ဒက်ပိုခြင်းကို ခံနှင့်ဖွံ့ဖြိုးယူရှိ။ အရွယ်မရောက်သေးသော ကျောင်းသားများအဖို့မှ ပြောစရာမလိုက်တော့ ဟု

ရေးသားခဲ့ဖူးသည်။

ရဲဘော်မော်စီတုန်းက ကျောင်းနေဘက်များအား ဤထိုးပြောခဲ့သည်။ ‘‘ရိန်ကျို’’ ‘ကြောစိမ်း’နှင့် ‘ဝမ်ပို’ စသူတို့ဟာ ဉာဏ်ကောင်းတယ်၊ ဒါပေမယ့် အသက်တို့ခဲ့တယ်။ ‘ရန်စီကျိုင်း’ကတော့ ဉာဏ်ပညာ ထက်မြတ်ရုံမကဘူး၊ စစ်မက်ရေးရာမှာလည်း ကျွမ်းကျင်တယ်။ ‘ဂျိုရန်စု’ ဆိုရင် အိုမင်းပြီး ရောထောင်းတဲ့ အရွယ်မှာတောင် တရာတ်ပြည်အနဲ့၊ ခရီးလှည့်နိုင်သေးတယ်။ အဲဒါ ပုဂ္ဂိုလ်မြို့ဗိုလ်သာ အတူယူရပေမယ်’

ကျောင်းတွင် အားကစားချိန် သတ်မှတ်ထားသော်လည်း အားကစားလေ့ကျင့်ခန်းကို ဖိမိစီးစီး လေ့ကျင့်ရသည်ဟူ၍ မရှိ။ အချိန်ဖြူန်းသလိုသာ ဖြစ်နေသည်။ ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် ထိုးအစဉ်ကို စိတ်တိုင်းမကျ ဖြစ်နေခဲ့သည်။

ကျောင်းတွင်ထားရှိသည့် အားကစားနည်းများကလည်း ပုံသေ ဖြစ်နေသည်။ သည်အချက်ကိုလည်း ရဲဘော်မော်စီတုန်းမနှစ်သက်ခဲ့ခဲ့။

၁၉၁၇ ခုနှစ်တွင် ကျောင်း၌ နေစဉ် နံနက်ပိုင်း နှစ်ချိန် တက်ပြီးတိုင်း ဆယ်မြိမ်အနားပေးပြီး ထိုးဆယ်မြိမ်အတွင်း ကျွန်းမာရေး လေ့ကျင့်ခန်းများပြုလုပ်ရန် ပြုဌာန်းလိုက်သည်။ လေ့ကျင့်ခန်းများကမူ သမရှိးကျအတိုင်း ပုံသေဖြစ်နေ၏။ ထိုနှစ်တွင် ရှုံးဆင့်နောက်ဆင့် ကျောင်းသားခုနစ်ယောက် သေဆုံးခဲ့သည်။

သေဆုံးသူ ကျောင်းသားခုနစ်ယောက်အတွက် လွမ်းဆွဲတာသပ္ပါကျင်းပချိန်တွင် ရဲဘော်မော်စီတုန်းက သရော်သည့် သဘော

ပါသော လက်ာနှစ်ကြောင်းကို လွမ်းသူ့ပန်းခွဲတွင် ရေးသား ချိတ်ဆွဲထား၏။

‘ကျောင်းသားခုနစ်ယောက် ဘာကြောင့်အသက်ဆုံး၊ ဆယ်မီနှစ်အချိန်တွင် လေ့ကျင့်ခန်းမလုပ်၍ အသက်ဆုံး’ ဟူ၍ ဖြစ်သည်။ စင်စစ် ထိုဆယ်မီနှစ်ဆီးသောအချိန်သည် ကျွန်းမာရေး လေ့ကျင့်ရန် လုံလောက်သောအချိန်မဟုတ်ဟု ဆုံးလိုင်းဖြစ်သည်။

ရဲဘော်မော်စီတုန်း၏ လွမ်းသူ့ပန်းခွဲတွင် ရေးသား ချက်မှာ တစ်ကျောင်းလုံးရှိသရာများနှင့် ကျောင်းသားများအတွက် သင်ခန်းစာရယ်ဖွယ် ဖြစ်သွား၏။

ကျွန်းမာရေးအား အလေးထားရန် နှီးဆော်ပေးသလို ဖြစ်နေသည်။ နောက်တွင် ရဲဘော်မော်စီတုန်းအား ကစားခုန်စားနှင့် ပတ်သက်၍ ကျောင်းသားများ၏ ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် တာဝန်ပေးအပ်ခဲ့သည်။

ထိုပြင် ကျောင်းတွင်းကျောင်းပြင် သန့်ရှင်းရေးကိုလည်း ဦးစားပေးစီစဉ်သည်။ ထိုက်သင့်တော်လော်သော ပြင်ဆင်မှုများ လည်း ရှိလာ၏။ ကျွန်းမာရေးလေ့ကျင့်ခန်းများကို ဦးစားပေးလာသည်။ ထိုကြောင့် အမှတ်(၁)ကျောင်းမှ လက်ရွှေးစင်များသည် ဆုံးများ ဆွဲတဲ့အီးနှင့်ခဲ့သည်မှာ ဦးရေအားဖြင့် မနည်းချေး။

ရဲဘော်မော်စီတုန်းက ကျွန်းမာရေးသည် အရေးကြီးကြောင်း မကြာခဏပြောဖူး၏။ အသိပညာ၊ စီတ်ကျွန်းမာရေး တို့သည် ကိုယ်ခန္ဓာ ကျွန်းမာသန့်စွမ်းခြင်းနှင့် ဆက်စပ်မြို့တွယ်ခြင်း ရှိနေပုံကို ရှင်းလင်းပြောဆိုလေ့ရှိသည်။

ကိုယ်ခန္ဓာလေ့ကျင့်ရေးနှင့် ပတ်သက်၍ အောက်ပါ

အတိုင်း အချက်သုံးချက်ကို ရဲဘော်မော်စီတုန်း ချမှတ်ခဲ့ဖူးသည်။

(က) လုံးလိပ်ရိယရှိရမည်။ နော်း၊ နောရာသီ၊ ဆောင်းဦး၊ ဆောင်းရာသီမရွေး နေသာသာမီးရွာရွာ လေတိုက်တိုက် နှင့်ထန်ထန် မပျက်မကွက် အစဉ်တစိုက် လေ့ကျင့်ရမည်။ လေ့ကျင့်စဉ် စိတ်ပါဝင်စားမှု အပြည့်အဝရှိရမည်။

(ဂ) ရဲရင့်ဖျော်လတ်မှုရှိရမည်။ တွန်းဆုတ်ဆိုင်းတွေ မနေရ။

(ဃ) ကာယလေ့ကျင့်ခန်းသည် နည်းလမ်းနည်းနည်းနှင့် လွယ်လွယ်ရှိရမည်။ လေ့ကျင့်ခန်းတစ်ခုနှင့်တစ်ခု ကူးပြောင်းရန် အချိန်သည် သိပ်မကြာစေရ။

မစွဲတာရန်ချိန်ကိုသည် ‘စုန်လူ’ ‘ကျူးလူ’ တို့၏ အဆို အမိန့်ကို နှစ်သက်လက်ခံသူတစ်ယောက်ဖြစ်ခြင်းကြောင့် ကိုယ်ခန္ဓာ လေ့ကျင့်ခန်းထက် ကမ္မာဌာန်းထိုင်ခြင်းနှင့် စိတ်စွမ်းအင်လေ့ကျင့်ခြင်းကိုသာပြုရန် အထူးအားပေးခဲ့သည်။

အချို့သော ကျောင်းသားများက ဆရာတ်အောင်ကြောင့် ဆရာတ်ဆန္ဒအတိုင်း ကမ္မာဌာန်းထိုင်သည့် လေ့ကျင့်ခန်းများကို အသားပေး လေ့ကျင့်ခဲ့ကြလေ၏။

ထိုသော ရဲဘော်မော်စီတုန်းကမူ သူအလွန်လေးစားသော ဆရာသမား၏ အဆိုအမိန့်ကိုပင် သည်နေရာတွင် လိုက်နာခြင်း မပြုချေး။

ရဲဘော်မော်စီတုန်းက ဤသို့ ယူဆသည်။

‘လောကတွင် ဆရာတိုင်းတွင် ရွှေလျားပြောင်းလဲနေမြို့။ လူ၏ကိုယ်ခန္ဓာသည်လည်း ပြောင်းလဲနေမြို့။ နွဲပြောင်းသူသည် ဖြေားစားပမ်းစားလေ့ကျင့်လျှင် ကြာသော် လူသန်တစ်ယောက်

ဖြစ်လာနိုင်သည်။ ကျွန်းမာသနစွမ်းသူပင် ဖြစ်လင့်စကား ကျွန်းမာရေးကို ဂရုမစိုက်သည်ရှိသော တဖည်းဖြည်း ချူချာပြီး နဲ့ပျောင်း သွားမည်' ဟူ၍ ဖြစ်သည်။

ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် ကျောင်းသားများ၏အလယ်တွင် ကိုယ်ကာယလေ့ကျင့်ခန်းများကို ဦးစားပေးလေ့ကျင့်ရန် လိုအပ် ကြောင်း ပါးစပ်မှ တဖွဲ့ဖြောဖူးသလို ကိုယ်တိုင်လည်း စံနမူနာပြ အဖြစ် လက်တွေ့လုပ်ဆောင်ပြသည်။

လက်တွေ့ကစားနည်း အပါအဝင် ကောင်းနှီးရာရာ အားကစားနည်းများကို စုပေါင်း၍ 'လေ့ကျင့်ခန်းခြောက်မျိုး'ကို တိတွင်ခဲ့သည်။ လက်၊ ခြေ၊ ခန္ဓာကိုယ်၊ ခေါင်းပိုင်း၊ လက်တွေ့နှင့် အမြင့်ခုန်စသည့် အမူအကျင့်များပါဝင်သော လေ့ကျင့်ခန်းဖြစ် လေသည်။

သူသည် နေ့စဉ် နံနက် အိပ်ယာတချိန်နှင့် အိပ်ယာ မဝင်ခင်၍ လေ့ကျင့်ခန်းခြောက်နည်းကို တစ်ကြိမ်စီ ပြုကျင့်သည်။ အမှတ်(၁)ကျောင်း၏ စာသင်တန်းများအပြင်ဘက်ရှိ လမ်းကြား သည် အတော်ပင်ကျယ်သည်။

ကျောင်းချိန်တစ်ကြိမ်အပြီး အနားရချိန်တွင် ထိုလေ့ကျင့် ခန်းများအနက် တစ်နည်းနည်းကို လမ်းကြားတွင်လေ့ကျင့်သည်။ စာဖတ်စာရေးရာတွင် အထိုင်ကြာခဲ့သော် ခြေဆန့်၊ ခေါင်းလှည့်စသည့် လေ့ကျင့်ခန်းများကိုပြုခြင်းဖြင့် ထိုင်းမိုင်းသောစိတ်အာရုံကို လျှော့ဆော်ပေးလေ့ရှုသည်။

တစ်ခါတစ်ရုံ အိပ်ယာမှ တစ်ရေးနှီးချိန် သန်းခေါင်ယံ အချိန်များ၌ပင် အခန်းအပြင်ထွေကိုပြီး ကိုယ်လက်လူပ်ရား လေ့ကျင့်

ခြင်းများ ပြုတတ်လေသည်။

ကျွန်းမာရေးအတွက် သူအနှစ်သက်ဆုံးနှင့် စွဲစွဲမြှုမြှု ကျင့်သုံးခဲ့သောနည်းလမ်းမှာ ရေအေးနှင့်ရေချိုးခြင်းပင်။ တစ်နှစ် ပတ်လုံး ရေအေးနှင့်ပင် ရေချိုးခဲ့သည်။

သူသည် ကျောင်းသား(၂၀)ကျော်ကို ဖွဲ့စည်း၍ နံနက် တိုင်း ရေတွင်းသို့ စုဝေးသွားရောက်ပြီး အပြန်အလှန် ရေချိုးပွဲတိုက်ခြင်းများ ပြုကျင့်လေသည်။

ဆောင်းရက်၊ မိုးရက်နှင့် ဆီးနှင့်ထန်ပြီး လေအေး၊ တိုက် ခတ်နေသည့်အချိန်များတွင်ပင် အပေါ်ပိုင်းကိုချွဲတိုက်ပြီး ကျောင်း၏ အနောက်ဘက်ထောင့်တွင် ပြေးလွှားခုန်ပေါက်ပြီး လူပ်ရား၍ ကိုယ် ကို ပွဲတိုက်လေ့ရှုသည်။

ဤသို့ကျွန်းမာရေးအတွက် လူပ်ရားခြင်းကို ကျောင်းသား များက 'မိုးရေချိုးခြင်း၊ လေရေချိုးခြင်း၊ နှင့်ရေချိုးခြင်း' ဟု ခေါ်ပေါ် သတ်မှတ်ကြသည်။

တစ်ခါက ကျောင်းတွင် အားကစားပြုပ်ပဲ ကျင်းပန်သည်။ ရုတ်တရက် မိုးကြီးရွာချုပ်သည်။ ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည်သာ မိုးရာသည်ကို ပစာနမယားဘဲနေသည်။ ကျောင်းသားအားလုံး မိုးချိန်ပုံပင် သူလည်း စာသင်ခန်းသို့ ပြန်ဝင်သည်။ သူတစ်ကိုယ် လုံး ခွဲခွဲစိုးနေတော်၏။

ရဲဘော်မော်စီတုန်း နှစ်သက်သည့် ဒုတိယအားကစား နည်းမှာ ရေကူးခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ ရေကူးခြင်းသည် စင်စစ် သူလယ်စောင်ဘဝကပင် ကြိုက်နှစ်သက်ခဲ့သည့် စာစားနည်းပင်။ နေ့ ရာသီတွင် ကျောင်းဆင်းချိန်၌ နေ့စဉ်နေ့တိုင်း အုပ်စုဖွဲ့၍။

‘ရှုန်းကျန်း’ နှင့်မလှမ်းလှသော ‘နန်္တူ’ ကျွေးသီ သွားရောက်၍ ရေကူးကြသည်။ အမှတ်(၁)ကျောင်း၏ မှတ်တမ်းအရ ရဲဘော် မော်စီတုန်းသည် ၁၉၀၇-ခုနှစ်တွင် ကျောင်းသားသမဂ္ဂကို ဦးဆောင်စဉ် သူ့ရေကူးအဖွဲ့သီ ပါဝင်ကြသည့် ကျောင်းသား ဦးရေမှာ အယောက်ရှုစ်ဆယ်ကျော်ပင်ရှုသည်ဟုဆိုသည်။

ရဲဘော် မော်စီတုန်းနှင့် သူ၏သူ၏ထုတ်ချင်း ‘ချိုက်ဟိုရှိန်း’ တို့သည် ဆောင်းဦးဝင်ပြီး နောက်ပိုင်း၌ပင်လျှင် ‘ရှုန်းကျန်း’ မြစ်တွင် ရေကူးမြှု ဖြစ်သည်ဟုဆိုသည်။

နွောရာသီကျောင်းပိတ်ရက်တွင် အုပ်စွဲ့၏ ‘ရွက်လုစန်း’ တောင်သို့သွားပြီး စခန်းချသည်။ ညနေပိုင်းတွင် ကျွန်းဆွယ် သဏ္ဌာန် ရှိသည့်နေရာ၏ အစွန်းဘက်သို့ ရေကူးသွားလေ့ရှိသည်။

ရေကူးပြီးနောက် သဲသောင်ခုတွင် အညာင်းဆန္ဒခြင်း၊ အိပ် စက်အနားယူခြင်း၊ အပြေးပြုပြင်ခြင်းများ ပြုလုပ်ဖြစ်သည်ဟု ဆိုသည်။

သည်ကြားထဲ လူဘဝ၊ တိုင်းရေးပြည်ရေး၊ ပညာလေ့လာ ဆည်းပူးရေးတို့နှင့်ပတ်သက်ပြီး လွှတ်လွှတ်လပ်လပ် တပေါ်တပါး ဆွေးနွေးကြသည်ဟုလည်း သိရ၏။

ခံနိုင်ရည်ကိုကျင့်သော မေး

ရဲဘော် မော်စီတုန်း ကြိုက်နှစ်သက်သော တတိယလေ့ ကျင့်မှုမှာ တောင်တက်ခြင်း၊ ရပ်ဝေးခရီးထွက်ခြင်းနှင့် အခြား ဒေသတွင် အိမ်တွင်၌မအိမ်ဘဲ အိမ်ပြင်၌ အိမ်စက်နားနေခြင်းမျိုး ဖြစ်သည်။

ကျောင်း၏အနောက်ဘက် တောင်လျှောကလေးပေါ်တွင် တစ်ကျောင်းလုံးရှိ ကျောင်းသားများနှင့်ဆရာများက တည်တည့်တဲ့ အားကာစားကွင်းကို တည်ဆောက်သည့် အထိမ်းအမှတ် အနေနှင့် ‘ကျွန်းကြည်ထု’ ရေပ်ကလေးကို တည်ဆောက်ထား၏။

ရဲဘော် မော်စီတုန်းနှင့် ရဲဘော်‘ကျွန်းခွန်းတိ’တို့သည် ရေပ် ကလေးအတွင်း၌ပင် စာဖတ်ခြင်း၊ ဆွေးနွေးခြင်းပြုရသည်ကို အလွန်နှစ်သက်ကြလေ၏။

လာက်တွင် မူ အများအားဖြင့် ရေပ်၏ပြင်ပတွင် အိပ်စက်အနားယူလေ့ရှိသည်။ ကျောင်းပိတ်ရက်များတွင် ခနီးထွက်၏ လေ့လာခြင်းမျိုးကို အထူးလိုလားသည်။

‘ရွက်လုစန်း’ နှင့် ‘ရှုန်းကျန်း’ မြစ်နံဘေးရှိ တောင်တန်း များသည် သူတို့၏ ခြစ်ကြာလှည့်ရာ နေရာများတည်။ တခါတရု မောန်းပြီး ခြုံကုန်လက်ပမ်းကျေချိန်များတွင် ဘုန်းကြီးကျောင်း သို့မဟုတ် တစ်နေရာတွင် ခိုင်အိပ်စက်လေ့ရှိကြ၏။

ရေအေးနှင့်ရေချိုးခြင်း၊ မိုးရေနှင့် ရေချိုးခြင်း၊ အကာအရု မဲ့ ရွက်ထည်မီးအောက်တွင် အိပ်စက်ခြင်းတို့သည် အလေ့အကျင့် မရှိသူ လူသာမန်တစ်ယောက် ပြုလုပ်ရန်မလွယ်သည့် အလေ့ အကျင့်များ ဖြစ်သည်။

သို့သော ထိုသို့ပြုခြင်းမှ ရဲရင့်သည့်စိတ်ဓာတ်၊ လုပ်ရဲ ကိုင်ရဲသည့်စိတ်ဓာတ်၊ ခံနိုင်ရည်နဲ့တို့ကို လေ့ကျင့်ပေးရာရောက် သည်ဟု ရဲဘော် မော်စီတုန်းနှင့် အပေါင်းအပါတ္ထာ စွဲမြှော ယူဆ ထားကြ၏။

ထိုသို့ ပြုဖန်များ၏ ရက်လကြာသည်ရှိသော ထူးဆန်း

သည် ခုခံအားတစ်မျိုးကို ရယူနိုင်ကြပေမည်ဟုလည်း ယုံကြည် ကြ၏။

‘စိတ်ဓာတ်ကို တိုးတက်စေ၊ အန္တရာယ်ကို ကြမ်းတမ်းစေ’ ဆိုသောစကားမှာ သူတို့တတွေ၏ ဆောင်ပုဒ်ပင် ဖြစ်လေသည်။

ညတစ်ညတွင် မိုးလည်းသည်းထန်သည်။ လေပြင်းလည်း လာ၏။ မိုးကြီးနှင့် လျှပ်ပန်းလျှပ်နွယ်များကလည်း တတိန်းထိန်း တလက်လက်ရှိ၏။ ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် ‘ချိုက်ဟိုရှိန်း’ ၏အိမ်သို့ တစ်ကိုယ်လုံးစွတ်စို့လျက် ရောက်သွား၏။

စင်စစ် သူသည် ‘ရွှေက်လုံစန်း’တောင်ထိပ်မှ ပြေးဆင်း လာခြင်း ဖြစ်လေသည်။ ဤသို့ လေပြင်းလည်းနှင့် မိုးလည်းဆင်နေ သည့်အခါမျိုးတွင် သူ၏ခံနိုင်ရည် နွေ့နှင့်သတိကို စမ်းသပ်ခြင်းသာ လျှင် ဖြစ်လေသည်။ ‘ပြည်သူသစ်ပညာရေးအသင်း’ ကို ဖွဲ့စည်းပြီး သည်တွင် ကျောင်းပိတ်ရက်၌ သူတို့လူစုစုသည် ‘ရွှေက်လုံစန်း’ တောင်ပေါ်တွင် တည်းခိုကြ၏။ ကိုယ်တိုင်ပင်ပန်းခံ၍ ရေငင်ပြီး ထမင်းချက်သည်။ ပဲနှင့်ဆန်ကို ရောပြီးချက်သည့်ထမင်းကို အလေ့ အကျင့်လုပ်၍ စားကြသည်။

ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် ထိုကျောင်းသားတစ်စုအား ခေါင်းဆောင်၍ ဤသို့ တပင်တပန်း အဆင်းခဲ့ကာ လေ့ကျင့်ခြင်း သည် တိုင်းပြည်နှင့်လူမျိုးအတွက် တစ်ခါန်တစ်ခါတွင် လိုအပ်လာ မည့် တိုက်ပွဲအတွက် အထောက်အကူရစိမ့်သောင့် လေ့ကျင့်ခြင်း ပင်။

အခန်း (၄)

မှတ်စုနှင့် ဝေဖန်ချက်များ
မီးဘေးမှ လွတ်လာသည့် မှတ်စုစုအုပ်နှစ်အုပ်

ရဲဘော် မော်စီတုန်းသည် အမှတ်(၁)ကျောင်းတွင် နေထိုင် ခဲ့စဉ်အတွင်း ကျောင်းသင်ဘာသာရပ်များအပြင် ပြင်ပုံသဏ္ဌာန်နှင့်စာပေများကို အပန်းတကြီး လေ့လာခဲ့သည်။ ကိုယ်ပိုင်ဗာက်နှင့် တွေးခေါ်ယူခြင်း၊ ဝေဖန်သုံးသပ်ခြင်းတို့ကို ပိုင်နိုင်စွာကျင့်သုံး ခဲ့သည်။ ထိုအချက်အလက်များကို ကျန်ရစ်ခဲ့သော သူ၏ မှတ်စု စာအုပ်တစ်အုပ်မှ လေ့လာ၍ ရနိုင်ပေသည်။ သည်မှတ်စုအုပ် သည်လည်း မီးဘေးမှုက်င်းလွတ်ပြီး ပြောအဖြစ်သို့ မရောက်ရှိခဲ့ခြင်း ကြောင့်သာ အလွန်ရှားပါးသည့် သမိုင်းဝင် အဖိုးတန်မှတ်တမ်း

တစ်ခု ဖြစ်ခဲ့ပေသည်။

အမှတ်(၁)ကျောင်းတွင်နေစဉ်အတွင်း ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် စာဖတ်မှတ်စု နေ့စဉ်မှတ်တမ်း၊ သတင်းစာပါ ကောက်နှုတ်ချက် စသည့် မှတ်စုစာတမ်းများကို ထားရှိခဲ့သည်။ သူ ထားရှိစုဆောင်းခဲ့သော မှတ်စုမှတ်တမ်းများသည် တောင်းတစ်တောင်းပြည့်သည်အထိပင် များပြားလေသည်။ ‘ရှန်းယန်’ ‘ရှောင်စန်း’ အိမ်တွင် သိမ်းဆည်းထားခဲ့သည်။ ‘မာလွှတ်အရေးအခင်း’ ဖြစ်ပွားပြီးနောက် သူ၏ ဆွဲမျိုးသားချင်းများက ဖောက်ပြန်ရေးသမားများ၏ နှိပ်ကွပ်ခြင်းရန်မှ ကင်းလွတ်စိမ့်သောငှာ သူ၏စာအုပ်စာတမ်းပေါင်းစုနှင့် မှတ်စုများကိုလည်း အနောက်ဘက်တောင်ပေါ်တွင် မီးရှိခဲ့သည်။ ထိုစဉ်က ပြာပုံအနီး မီးဘေးလွတ်လာသော ဤမှတ်စုနှင့် ဝေနှုန်းအောက်စာအုပ်နှစ်အုပ်ကို တစ်ယောက်ယောက်က ကယ်တင်ခဲ့ပြီး တပြည့်လုံးလွတ်လပ်ရေးရသည်အထိ သိမ်းဆည်းထားခဲ့သည်။

မှတ်စုမှာ လိပ်းကိုးကြောင်းပါသည့် အတည်ရေးစာအုပ်ဖြစ်သည်။ ရွက်ရေး ၄၇ ရွက်၊ စာမျက်နှာ ၉၄ မျက်နှာရှိသည်။ စာလုံးရေး တစ်သောင်းကျော် ပါရှိ၏။ ရွှေ့ပိုင်း ၁၁ ရွက်မှာ ‘လီဆောင်း’ နှင့် ‘ကြိုကိုး’ လက်ာကို လက်ရေးလှကူးထားခြင်း ဖြစ်သည်။ ‘လီဆောင်း’၏ အပေါ်ဘက်တွင် စာပိုဒ်တိုင်း၏ အဓိကအချက်ကို ရေးမှတ်ဖော်ထုတ်ထားသည်။ နောက်ပိုင်း ၃၆ ရွက်တွင် ‘စာသင်ခန်းမှတ်စု’ဟုခေါင်းစဉ်တပ်ထားသည်ကို တွေ့ရှု၏။ အဓိကရေးသားထားချက်မှာ ကိုယ်ကျင့်တရားဘာသာရပ်နှင့် တရာ့တစ်ပေါ်ဆိုင်ရာ မှတ်စုတို့များ ဖြစ်သည်။ ၁၉၁၉-ခု ၁၉၁၉-ခုနှစ်

အထိ ဆရာတိုး ‘မစွဲတာရန်ချန်းကျိုး’၏ စာသင်စဉ် မှတ်ထုံးသည့် မှတ်စုမှန်း သိသာလေသည်။ ၁၉၁၄-ခုနှစ်တွင် ထုတ်ဝေသည့် မစွဲတာ‘ရန်’ ရေးသားသော ‘ကျမ်းဂန်စကား မျိုးတူမှတ်စုနှင့် ကိုက်ကြည့်မည်ဆိုလျှင် ဤမှန်းဆျက်သည် မှားအုံမထင်။ ‘လီဆောင်း’ နှင့် ‘ကြိုကိုး’ နှစ်ပုံစံလုံးကို အပြည့်အဝတစ်လုံး မကျိုး ရေးသားထားသည်။ လက်ရေးအလွန်သပ်ရပ်သည်။ အလွန်ကြိုက်နှစ်သက်ပုံပေါ်သည်။

‘စာသင်ခန်းမှတ်စု’ ကို အတော်ပင် ကျယ်ကျယ်ဝန်းဝန်းမှတ်သားထားသည်။ ပညာရေးဆောင်းပါးနယ်ပယ်တွင် ရွှေ့ခေတ်စာပေပညာရှင်အများအပြား၏ အပြောအဆို အတွေးအခေါ်စုစုပေါင်းလုပ်လင်ပါရှိ၏။ ထိုပြင် သမိုင်းတလျှောက် ခေတ်အမျိုးမျိုးမှ နိုင်ငံရေးအခြေအနေနှင့် လူပုဂ္ဂိုလ်တို့ကိုလည်း မှတ်သားထားသည်။ ရုံနှုန်းခဲ့ နိုင်ငံခြား ကဲမှာကျော်ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများနှင့် ပတ်သက်၍ လည်း ဝေဖန်ချက်များ ရေးမှတ်ထားသည်။ နို့လီယံ၊ ဆီလာစသည့်သူများနှင့်ပတ်သက်၍ ထင်မြောင်ယူဆျက်များကို ဝေဖန်ထားသည်။ အချို့စာမျက်နှာများတွင် သဘာဝသိပ္ပံာပုံသဏ္ဌာန်များကို မှတ်သားထားသည်။ ဖတ်ခဲ့သူမျှ စာအုပ်ဆောင်းပါးတိုင်းတွင် တွေ့ရှိခဲ့သမဣ္နသော အကြောင်းအချက်၊ စကားပုံ၊ အဆိုအမိန့်၊ အဓိကဆိုလိုချက်နှင့် သတိပေးချက်များကို သီးခြားရေးမှတ်ထားလေသည်။ ရုံနှုန်းခဲ့ ဝေဖန်ချက်ကိုပါ ကြားသုပ်ရေးမှတ်ထားတတ်သေး၏။ ဤဝေဖန်သုံးသပ်ချက်အားလုံးသည် ရဲဘော်မော်စီတုန်း၏ ကိုယ်ပိုင်ဝေဖန်သုံးသပ်ချက်ချည်း မဟုတ်သည့်တိုင် အများအားဖြင့် သူအာဘော်များသာ ဖြစ်လေသည်။

သည်မှတ်စုများအရ ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် ကျောင်းသား လူငယ်ဘဝ၌ စာဖတ်ကြွယ်ဝပ်၊ ဆင်ခြင်္လာက်သုံးပုံ၊ အချက်ကျကျ ဝေဖန်သုံးသပ်တတ်ပုံတိုက် တစ္ဆောင်း လေ့လာခွင့် ရနိုင်ပေသည်။

ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် ကိစ္စအသေးအမွှားများ၊ ထူးဆန်းသည့်ဖြစ်ရပ်နှင့် ကိန်းကဏ္ဍးအထောက်အထား လေ့လာရေးလုပ်ငန်းများတွင် အာရုံးစိုက်မှုမရှိပြောင်း သိရသည်။

စိတ်နှင့်ရုပ် အုပ်ချုပ်မှုနှင့် ဆူပူမှု မြင့်မြတ်ခြင်းနှင့် နိမ့်ကျခြင်း၊ ကိုယ်ကျင့်တရားနှင့်အုပ်ချုပ်ရေးစနစ် အစရိုသည်တိုကိုသာ အထူးကရှုတစိုက် တသမတ်တည်း လေ့လာခဲ့လေသည်။ ဤအချက်သည် သူ၏ လူသားဝန်ထောင့်ကို အစပိုးထူးထောင်ချက်လည်း ဖြစ်သလို ခိုင်ခဲ့ခြားမြတ်သော စမ်းသပ်ချက်တစ်ရပ်လည်း ဖြစ်လေသည်။

ထိုမှတ်စုတွင် ပို၍ပေါ်လွင်ထင်ရှားသည့် အချက်များမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်သည်။

ရွှေးဦးစွာ လူသည်မြင့်မြတ်သော ရည်မှန်းချက်ရှိရမည်။ မိမိကိုယ်မိမိ သူတော်စင်အနေဖြင့် သတ်မှတ်၍ ကျင့်ဆောင်ရမည်။ လူဟူသမျှသည် မိမိအတွက် ခရီးပန်းတိုင်တူခဲ့ကို မလွှာမသွေထားရမည်။ ထိုနောက် မိမိ၏ အပြောအဆို အပြုအမှုအားလုံးတို့သည် မိမိထားရှိသည့်ပန်းတိုင်နှင့် လိုက်လျော့ညီတွေ့ရှိရမည်ဟု သူယူဆသည်။

သူဆုံးလိုသောရည်မှန်းချက်သည် အမြင့်ဆုံးသော ရည်မှန်းချက်မျိုးကို ဆုံးလိုသည်။ သူ၏မှတ်စုတွင် ဤသို့ရေးထား၏။

‘ငါ’ ဟူသည် နယ်ကိုချုပြုး စကြောင့်တစ်ခုလုံးကို ‘ငါ’ အကြီးကြီးတစ်ခု ဖြစ်စေရမည်။ တစ်ခုသော ‘ငါ’ သည် ‘ငါ’ အသေးဖြစ်သည်။ စကြောင့်မှ ‘ငါ’ သည် ‘ငါ’ အကြီး ဖြစ်သည်။ တစ်ခုသော ‘ငါ’ သည် အခြားခန္ဓာမှ ‘ငါ’ ဖြစ်သည့် စကြောင့်မှ ‘ငါ’ စိတ်ဓာတ်ပို့ဆောင်တိုင်းမှ ‘ငါ’ ပင်တည်း။

‘ငါ’ အကြီးနှင့် ‘ငါ’ အသေးဟူသည့်ပြဿနာကို ဖြေရှင်းရန်အတွက် သူသည် ရွှေးဟောင်းပညာရှင်နှင့် သူရဲကောင်းများကို အတူယူထားသည်။

မှတ်စုတွင် ဤသို့ဖော်ပြထားသည်။

‘သူတော်းက ဤသို့ဆိုခဲ့သည်။’ ကျော် ရွှေးက သူတော်ကောင်းများကို လေ့လာကြည့်ရာတွင် အိုးခြေ အိမ်ပြေ ပျက်သော်မှလည်း ပူဇော်ကြောင့်ကျခြင်းဟူ၍ မဖြစ်ရှိ။’

‘မြေပွေးသည် လက်ကို ကိုက်ခဲ့သည်။’ သူရဲကောင်းသည် လက်ကို ဖြတ်ပယ်၏။ လက်ကို မမြတ်နိုးသည် မဟုတ်၏ မြတ်နိုးသည်သာ။ ဤလက်ကို မဖြတ်ပါက တစ်ကိုယ်လုံး မြေ ဆိပ်ပုံးနှင့် ပြီး ဆုံးဝါးဆုံးသောအခြေသို့ ရောက်နိုင်သည်။ လက်ထက် ကိုယ်ခန္ဓာကို ပိုပြီးခင်မင်ရမည်။ သူတော်စင်တို့မှာလည်း လောကရှိ လူမျိုးစုံကို ကိုယ်ခန္ဓာအဖြစ် မှတ်ယူသည်။ မိမိ၏တစ်ကိုယ်နှင့် တစ်အိမ်ထောင်ကို လက်အဖြစ်ဖြင့် မှတ်ယူသည်။ လူအများကို ချိစ်ခင်နှစ်သက်၍ မိမိ၏ကိုယ်နှင့် အိမ်ယာကို

မချစ်ခင် မနှစ်သက်တော့ပါ။ မိမိ၏ တစ်ကိုယ်နှင့် တစ်အိမ်ထောင် ပျက်ကြသော်လည်း အခြားသူတို့နှင့် သူတို့၏ အိမ်ခြေထောင်ပေါင်း တည်တဲ့နေသဖြင့် သူတော် စင်သည် စိတ်ပြိုမ်းသက်ပြီး ချမ်းမြေ့နိုင်လေသည်။
စာတွေ့ကို လက်တွေ့နှင့်ပေါင်းစပ်ရန် အရေးကြီးသည်ဟု ရဲဘော်မော်စိတုန်းခံယူသည်။ သည်အချက်သည် ခက်ခဲပြီး၊ သည် အကျင့်သည် နက်နဲ့ကြောင်း သူယူဆထားလေသည်။ ပညာကို လက်တွေ့မှုပြင်းသည်သာ တန်ဖိုးကြီးကြောင်း သူယူဆထားလေ သည်။

‘လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးကို အလေးမမူလျှင် သီးနှံရ ရန်အတွက် အခက်အခဲကို သိမည်မဟုတ်’

‘ပိုးချည်ရက်လုပ်သည့်လုပ်ငန်းနှင့် ဝေးကွာလျှင် အကျိုးသယ်လို့ရသည်ကို သိနိုင်မည်မထင်’

‘ယူအချိန်တွင် အမိကအချက် နှစ်ချက်ရှိ သည်။ မိမိကိုယ်မိမိ အလေးထားပါ။ မိမိကိုယ်မိမိ တင်းကျပ်စွာချုပ်ကိုင်ပါ။ သူတပါးကို အပြစ်မတင်ပါနှင့်။ ဒုတိယအချက်မှာ ပစ္စပွဲနှင့် ဆက်သွယ်မှုရှိပါ။ ဥပမာ ဆိုသော သမိုင်းကိုလေ့လာလျှင် ပစ္စကွာအခြေအနေနှင့် မျက်မျောက်ခေတ်ကို အလေးထားဆက်စပ်ရမည်။ မိမိ နှင့်သက်ဆိုင်သောကြောင့်ဖြစ်သည်’ ဟူ၍ ရဲဘော်မော်စိတုန်း၏မှတ်စွာတွင် ရေးမှတ်ထားခဲ့၏။

ရဲဘော်မော်စိတုန်းသည် ဂုဏ်ပကာသန အာရုံအာရုံများ ကို မက်မောခြင်းမရှိ။ သူ၏မှတ်စွာတွင် အောက်ပါအတိုင်း ရေးမှတ်

ထားသေးသည်။

‘သူတော်စင်မှုန်လျှင် အမှန်တရားအတွက်သာ အားထုတ်ကြီးကုတ်မည်။ ဝမ်းစာအတွက် အားထုတ်မည် မဟုတ်။ ရည်မှန်းချက်တစ်ခု ချထားမြှို့။ ဤရည်မှန်းချက် သည် ဝမ်းပိုက်ကို ဖြည့်တင်းခြင်း၊ ကိုယ်ခန္ဓာကို နွေးတွေး စေခြင်းအတွက် ကြိုးပမ်းရန်မဟုတ်။ ဘုရင်မင်းမြတ် ဖြစ်သော်မှုလည်း ဤဆန်စပါးကို စားနေရသည်။ ဤ အဝတ်အထည်ကို ဝတ်ရသည်။ ထိုကြောင့် ဝမ်းဝခြင်းနှင့် ကိုယ်ခန္ဓာနွေးတွေးခြင်းသည် ရည်မှန်းချက်ဟု လုံးဝမဆို နိုင်ချော်’

ရဲဘော်မော်စိတုန်းသည် အလုပ်လုပ်ရာတွင် ပြတ်သား တိကျခြင်း၊ စောင်သေချာခြင်း၊ သူတပါးထက် ထူးခွဲနှင့်ခြင်းများကို အားပေးသည်။

‘ပြဿနာတစ်ခုကို တိတိကျကျ ကိုင်တွယ်နိုင်ရန် လိုသည်။ ပြတ်သားကြည်လင်စွာ ထိုးဖောက်ပြနိုင်ဖို့ လိုသည်။ သို့ဆိုလျှင် မအောင်မြောင်ခြင်းဟုသည် မရှိနိုင်။ ရှင်းလင်းစွာ သိရှိပြီးမှ ပြတ်သားစွာ ဆုံးဖြတ်နိုင်သည်။ ရှင်းလင်းစွာလည်း သိရှိပြီးဖြစ်လျှင်၊ ပြတ်သားစွာလည်း ဆုံးဖြတ်ပြီးဖြစ်လျှင် ဆောင်ရွက်ဖောင်ရာ၌ မအောင်မြောင်နိုင်သော အရေးကိစ္စဟူသည် မရှိပြီ’

‘လူလောကတွင် ခက်ခဲသည့်အရာ တစ်ခုသာ လျှင်ရှိရသည်။ အခြားမဟုတ်။ စောင်သေချာခြင်းပင်။ အရာတိုင်းကို လျှစ်လှုံးမရှိဘဲ ကိစ္စအသေးအားားမှ အကြီး

အမားအထိ ဂရုစိုက်ဆောင်ရွက်သော် အောင်မြင်ရန် မခဲယဉ်းပါ။ သို့မဟုတ်ဘဲ အသေးအဖွဲ့များကို ဂရှုမစိုက်ခဲ့လျှင် ကိစ္စပြီးများပင် ပျက်စီးနိုင်သည်။ ကြီးကြီးစားစားနှင့် အမှုကိစ္စ အသေးအွားကလေးများကအစ အလေးထားသဖြင့် အောင်မြင်မှုရသူမှာ ‘ထောင်ကိန်းကုန်း’ ဖြစ်သည်။ ဤအသေးအွားကလေးများကို လျစ်လျှော့ခဲ့သဖြင့် အကြီးအကျယ် ဆုံးရုံးနှင့်နာရီ နာမည်ပျက်ခဲ့သူမှာ ‘ဆီဆာ’ ပင်တည်း။

‘လူတော်လူကောင်းမည်သည် မိမိ၏ ထူးချွန်ရာ ဖြင့် မကြားဝါ။ တပါးသူတို့၏ ထူးချွန်ရာများကို ပေါင်းစည်းပြီး မိမိ၏ထူးချွန်ရာကို ပေါင်းဆင့် ပါရမီဖြည့်လေ့ရှိမြေတည်း’ စသည်ဖြင့် ရေးမှတ်ခဲ့သည်။

စတုတ္ထအနေနှင့် အားစိုက်ရန်နည်းလမ်းသည် ကြာရှည် စုဆောင်းမှုအပေါ်တွင် အခြေခံကြောင်း သူ သိမြင်ယူဆ၏။ မှတ်စုတွင် ဤသို့ရေးမှတ်ထားခဲ့၏။

‘ကမ္မာပေါ်တွင် မစစ်မှန်သော၊ ကြာရှည် မစု ဆောင်းသောအရာတို့သည် အသုံးချိန်ုင်မည်မဟုတ်။ အားအင်ဖြင့် မိုးကောင်းကင်ကို မချုပ်မရှိနိုင်။ အသက်အား ဖြင့် လောက၏ အခက်အခဲကို မဖြေရှင်းနိုင်သော်လည်း စိတ်ဓာတ်အားဖြင့် လောက၏ စောင်းနိမ့်သောဘက်သို့ မတိမ်းနိုင်သောသူသည် မည်သိမှု ကြီးကြီးကျယ်ကျယ် အောင်မြင်ဖွှာယ်ရာမရှိ’

အထက်ပါမှတ်စုတွင် ရေးမှတ်ချက်များကို ကြည့်ခြင်းအား

ဖြင့် ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် ထိုငယ်ရွယ်စဉ်ကပင် မည်မှု ကြိုးစားပမ်းစားအရာမျိုးကို လေ့လာရှာမှုးခဲ့သည်၊ မည်မှုကြီးမားသော ရည်မှန်းချက်မျိုးကို ထားရှိခဲ့သည်ဆိုသည်။ အချက်မှာ ပေါ်လွင်ထင်ရှားနေပေါ်သည်။

ထိုအချိန်တွင် ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် ခေတ်ဟောင်းခေတ်သစ်တွေးခေါ်ရှင်များ၏ အသိပညာများကို စုဆောင်းသိမှုးလျက်ရှိ၏။ သို့သော် သူ၏ ကိုယ်ပိုင်သုံးသပ်တတ်သော၊ ပိုင်းခြားဝေဖော်တတ်သောအမြင်ကိုမူ မစွဲန့်လွတ်။

ထိုကြောင့် ဖတ်ခဲ့သမျှသောစာ၊ ရရှိခဲ့သမျှသော အတွေးအခေါ်တို့ကို ကျေကျေသာက်ညက် သုံးသပ်ဝေဖန်နိုင်စွမ်းလည်း ရှိခဲ့၏။ ဝေဖန်ပိုင်းခြားပြီး လက်ခံနိုင်သည်တို့ကို လက်ခံ၍ လိုအပ်သည်တို့ကို အသုံးချိန်ုင်သည်။

ဤအလေ့အကျင့်နှင့် စွမ်းဆောင်ရည်သည် နောက်ပိုင်း၌ သူ၏အတွေးအခေါ်နှင့် လုပ်ရည်ကိုင်ရည်ကို ကြီးစွာ အထောက်အကြောင်းပြုလေသည်။

စာအုပ်တစ်အုပ်တွင် စာလုံးရေတစ်သိန်းခန့် ရှိပေါ်သည်။ ထို စာအုပ်ပေါ်တွင် စာလုံးရေ တစ်သောင်းနှစ်တောင့်တစ်ရာကျေ ဝေဖန်ချက်ကို ရေးထား၏။ ထိုပြင် ဖတ်ပြီးသောစာအုပ်၏ အကြောင်းများ၊ စကားလုံးများကို မပို့ဖြင့် အစက်များ၊ အခြောင်းများ၊ မျှေားများ၊ စက်ပိုင်းများဖြင့် ပြောပို့များ၊ ကြက်ခြေများဖြင့် မှတ်ချက်ပြုထား၏။

သည်စာဖတ်အကျင့်သည် ထူးဆန်းသည့် အကျင့်အမှုတစ်ခုဖြစ်ပေါ်သည်။ ဤမှတ်ချက်တေးချက်များကို ရဲဘော်မော်စီ

တုန်းဖတ်မှတ်ခဲ့သည့် ‘ကိုယ်ကျင့်သိက္ခာအရင်းခံ’ စာအုပ်တွင် အများဆုံး တွေ့ရလေသည်။

၁၉၁၇-ခုနှစ် နှင့် ၁၉၁၈-ခုနှစ်သည် ရဲဘော်မော်စီတုန်း အဖို့ အမှတ်(၁)ဆရာအတတ်သင်ကျောင်းတွင် ပညာသင်ယူသည့် နောက်ဆုံးနှစ်ဖြစ်သည်။ ထိုအချိန်တွင် ပါမောက္ခ ဆရာမစွာတာ ရန်ချုန်ကျိုးသည် ‘ကိုယ်ကျင့်တရားဘာသာ’ကို သင်ကြားပို့ချဆုံးဖြစ်၏။ အသုံးပြုသည့်ပြဌဌာန်းစာအုပ်မှာ ‘ကိုယ်ကျင့်သိက္ခာအရင်းခံ’ စာအုပ်ဖြစ်လေသည်။

စာရေးသူ ‘ပိုင်’ သည် ၁၉-ရာစု စီတ္ထဆိုင်ရာ ဒဿနိက ပညာရှင်တစ်ယောက်ဖြစ်ပြီး ရည်ရွယ်ချက်နှင့်အကျိုးအမြတ် ဆုံး သည်ကို ပေါင်းစပ်ဆက်နွယ်ပေးလေသည်။

ထိုစဉ်က ကျောင်းသားအများစုံသည် ဤဘာသာရပ်ကို စိတ်မဝင်စားကြချေ။ သင်ခန်းစာပို့ချချိန်တွင် အာရုံမစိုက်ကြ။ ရဲဘော်မော်စီတုန်းနှင့် ကျောင်းသားအနည်းစုကသာ သေချာစွာ အာရုံစိုက်၍ နားထောင်ခဲ့၏။ မှတ်စုံများ မှန်မှန်ရေးမှတ်ခဲ့သည်။

ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် ထိုပြဌဌာန်းစာအုပ်ကို ကြိုက်နှစ် သက်သည်။ စာအုပ်ပါအချက်အလက်များကို ကိုယ်ပိုင်ညာက်ဖြင့် အကဲဖြတ်ဝေဖန်သုံးသပ်ပြီး ‘စိတ်၏အင်အား’ ခေါင်းစဉ်ဖြင့် ဆောင်းပါးတစ်ပုံး ရေးခဲ့သည်။

မစွာတာ ‘ရှိ’ အလွန်စိတ်သဘောချွေပြီး အလွန်အမင်း ချီးကျူးး အမွမ်းတင်ခံရသည့် ဆောင်းပါးတစ်ပုံးဖြစ်ပြီး အမှတ်ပြည့် ပေးခဲ့လေသည်။

ထိုအချိန်က အခြေအနေကို ပြန်ပြောင်းစဉ်းစားမိသဖြင့်

ရဲဘော်မော်စီတုန်းက နောင်တွင် ဤသိပ္ပါန်ပြောခဲ့သည်။

‘ကျော်တို့ ထိုစဉ်က စိတ္တအဆိုကိုသာ သင်ခဲ့ရ သဖြင့် ရပ်ဖြပ်နှင့်စပ်ဆိုင်သော အပေါ်ကြောင်းယုတ္တများဆိုင် ရာစာအုပ်များကို အမှုမဲ့အမှတ်မဲ့ပင် ထားရှိခဲ့ရသည်။ နောင် ထိုစာအုပ်များ တွေ့ရှိရသည်တွင် စိတ်အာရုံကို အလွန်နှီးဆွန်းပြုကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။

ရဲဘော်မော်စီတုန်းကိုယ်တိုင် စိတ်ဝင်စား ဖတ်မှတ်ခဲ့သည့် ထိုစာအုပ်ကို သူ၏ကျောင်းနေဘက် ကျောင်းသားဟောင်း တစ်ယောက် သိမ်းဆည်းထားခဲ့သည်။ ထိုစာအုပ်ကို သိမ်းဆည်းထားသူမှာလည်း ယုတ္တံပေါ်၏ အခြေခံသဘောတရားကို လေ့လာ စူးစမ်းနေသည့် အတွေးအခေါ်ပညာရှင်တစ်ယောက် ဖြစ်နေလေသည်။

ဤ ‘ကိုယ်ကျင့်သိက္ခာအရင်းခံ’ စာအုပ်ပေါ်ရှိ ဝေဖန်ချက်များသည် သေသပ်လှသည့်လက်ရေးဖြင့် စာမျက်နှာဘေး လွှတ်နေသည့်နေရာနှင့် စာပေါ်များအကြားတွင် ရေးမှတ်ထား ခြင်းဖြစ်သည်။ အသေးဆုံးသောစာလုံးမှာ ပိုင့်ခုနစ်အရွယ်ရှိ ခဲစာလုံးကဲ့သို့ပြီး မှန်ဘိလုံးနှင့်ကြည့်မှ ရှင်းလင်းမြင်သာမည် ဖြစ်သည်။

ဝေဖန်ချက်အများဆုံး ရေးသားထားသည့်မှာ အခန်း(၄) ‘အပြစ်နှင့်အဆိုး’ နှင့် အခန်း(၅) ‘စေတနာနှင့် စိတ်ကျောင်း’ တို့တွင် ဖြစ်သည်။ စာလုံးရောပိုင်း ငါးထောင်းကိုရာကျော် ရှိ၏။

၃၂တိယဝေဖန်ချက်အများဆုံးမှာ အခန်း(၆) ‘ကိုယ်ကျိုးမက်သူနှင့်အများကျိုးဆောင်သူ’ ဖြစ်သည်။ စာလုံးရေးတစ်ယောင့်

ဝါးရာကျော်ခန့် ပါရှိသည်။

တတိယအများဆုံး ဝေဖန်ထားသည်ကတော့ အခန်း(၁) ‘အကြောင်းအကျိုးမှုရင်းခံနှင့် ပုံစံများ၏ ရှင်းလင်းဖွင့်ဆိုချက်’ ဖြစ်သည်။ စာလုံးရေး တစ်ထောင့်တစ်ရာကျော်ခန့်ရှိသည်။

ရဲဘော်မော်စီတုန်း၏ ဝေဖန်သုံးသပ်ချက်များသည် အများအားဖြင့် မိမိ၏ကိုယ်ကျင့်သိက္ခာရှုထောင့်၊ လူဖြစ်ရပ် ရှုထောင့်၊ သမိုင်းရှုထောင့်နှင့် စကြော်ဝြောရှုထောင့်အသီးသီးမှ အမြင် ကို ပေါင်းစပ်ချွဲထွင်ထားခြင်းဖြစ်၏။ မူရင်းစာအုပ်အား ဝေဖန် သုံးသပ်ချက်အမျိုးမျိုးနှင့် အဆင့်ဆင့် ပိုင်းခြားထားသည်ကိုလည်း တွေ့ရသည်။

မူရင်းရေးသားထားချက်အား အတိချိုး၍ သဘောတူ ချိုးကျှုံးထားခြင်းနှင့် အခန်းလိုက်အပိုဒ်လိုက် အကျဉ်းချုံးပြီး အာဘော်ကို ဖော်ပြထားသည်။ တဖန် စာအုပ်၏လွှတ်နေသော နေရာအနှံ့အပြားတွင် တရှတ်ပြည်၏သမိုင်းနှင့်ဆက်စပ်ပြီး ရေးမှုတ်ထားပြန်လေသည်။

မောင့်ကျို့၊ မော့ကျို့၊ စုနိုလူ၊ ဝမ်းချွမ်စန်း၊ ထန်စိတုန်း အစရှိသည့် ပညာရှင်များ၏ အတွေးအခေါ်နှင့် မေလ င့် ရက် မတိုင်မိက တိုင်းပြည်၏ ပကဗောဓာအခြေအနေနှင့် အတွေးအခေါ် ဒီလိုင်းရှိက်ခတ်ပုံကို ရောဖွံ့မ်း တေးမှုတ်ထားလေသည်။

နေရာတိုင်း၌ အမှန်တရားကို ရွှေဖွေစူးစမ်းချက်များ၊ တိုင်းပြည်ကိုပြုပြင်ရန် ရည်စူးချက်များဖြင့် ပြည့်လျံနေ၏။

မူရင်းစာအုပ်တွင် ရုပ်ပြင်နှင့် ဆက်စွဲယုံမှန်းစပ်သော နေရာများကို စိုင်းပြီး တေးမှုတ်ထားတတ်၏။

‘ဤစကားသင့်မြတ်သည်’

‘ဤအဆိုတိကျသည်’

‘ဤယူဆချက်နှင့် သဘောချင်းကိုက်ညီသည်’ စသည်ဖြင့် သုံးသပ်ချက်များ ရေးမှုတ်ထား၏။

မူရင်းစာအုပ်အား လက်မခံ၊ ဆန့်ကျင်ပြီး မယုံသက်ာ ဖြစ်သည့် နေရာတော်တော်များများကိုလည်း တွေ့ရသည်။

‘ဤသို့မဖြစ်စိုင်’

‘သည်သို့မဟုတ်ခဲ့’

‘ဤအပိုဒ်မသင့်လျော်’

‘ဤနေရာတွင် သံသယဖြစ်စရာ’

‘ဤအချက်ကို လက်မခံချင်’ စသည့် ဝေဖန်ချက်များကို လည်း တွေ့ရ၏။

ထိုဝေဖန်ချက်များ၏ ထူးခြားချက်အချို့မှာ အောက်ပါ အတိုင်းပင်။

(၁) မိမိ၏တန်ဖိုးကို အလေးထားရမည်။ လူတစ် ယောက်အား လွတ်လပ်မှုပေးရမည်။ သူ့ဘာသာသူ ဖွံ့ဖြိုးကြီးထွားစေရမည်။ ထိုအချက်နှင့် ပတ်သက်၍ ဝေဖန်ချက်မှာ -

‘ကျွန်ုပ်တို့သည် မိမိ၏ကိုယ်ခန္ဓာနှင့်တကွ္း စိတ် ဓာတ်ရေးရာကိုပါ ဖွံ့ဖြိုးစေရမည်။ မိမိကိုယ်ကိုထိန်းချုပ် ခြင်း၊ ဆန့်ကျင်ခြင်းသည် အပြစ်ကြီးလေး၏။ ထို ကြောင့် ကျွန်ုပ်တို့တိုင်းပြည်တွင် ကြီးသုံးကြီးနှင့် ဘာသာရေး၊ အရင်းရှင်း၊ ကေရာဇ်တိုင်းပြည် ဟူသည့်အရာတို့သည်

ပြည်သူတို့၏ နတ်ဆီးကြီး လေးပါးဖြစ်၏။ အားလုံးကို အပြတ်သုတ်သင် ရှင်းလင်းပစ်ရမည်သာ။ နတ်သီတွားကို ယုံကြည်မည့် အတူတူ မိမိကိုယ်ကို အဘယ်ကြောင့် မယုံကြည်အပ်သနည်။ မိမိကိုယ်သည် နတ်ပင်ဖြစ်သည်။ သည်ပြင်နတ်သည် ရှိသေးသလော။

(J) မူးရင်းစာအုပ်ရှိ ခုခံတိုက်ခိုက်ခြင်း၊ အကောင်း အဆိုးဒုန်းတွဲယုံးပြိုင်ခြင်းနှင့် လူသားတိုးတက်ဖြစ်ပေါ်မှ စသည့် အဆိုကို ချွဲထွင်ပေးခဲ့သည်။

ပုံမှာအားဖြင့် ကမ္မာပေါ်ရှိ အရာခပ်သိမ်းနှင့် ယဉ်ကျေးမှုများသည် ခုခံတိုက်ခိုက်မှုကြောင့် အောင်မြင်ခဲ့သည်။ (မူးရင်းစာအုပ် စာမျက်နှာ-၁၀၆)ဟူသည့် စာပိုဒ်ပေါ်တွင် မှတ်ချက်ရေးသားထားသည်မှာ မြစ်ရေသည် ကုန်းပြိုင်ခြား၏ အတားအဆီးကြောင့် ရေအားပိုကြီးလာ၍ အားမာန်ပိုပြင်းလာသည်။ လေသည် တောင်းကာ ဆီးမှုကြောင့် အရှိန်အဟုန်ပြင်းစွာ ဟစ်အောင်၍လာလေ သည်' ဟူ၍ဖြစ်သည်။

တဖန် 'သမိုင်းတလျောက် အသက်ရှင်ခဲ့ နေထိုင် ခဲ့သည့်ပုံစံမှာ အကောင်းနှင့်အဆိုး ယုံးပြိုင်ခြင်းအားနှင့် တိုးချွဲလာခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ (မူးရင်းစာအုပ်စာမျက်နှာ-၁၀၆) ဟူသည့် အပိုဒ်ပေါ်တွင် 'ကျွန်းတော် သမိုင်းဖတ်ရှာတွင် 'ကျွန်း'ကို စစ်နိုင်ငံကလေးများခေတ် 'လျှို့နှင့်ရှိန်းအာဏာလူသည့်ခေတ်'၊ 'သုံးပြည်ထောင်' စစ်အင်အား နှင့်ရေး၊ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေး စသည့် အင်အားအခြေ

အနေများ ယူဉ်ပြိုင်ခဲ့သည့်ခေတ်ကို အထူးစိတ်ဝင်စား ခဲ့သည်။ ထိုအခါန်များတွင် အခြေအနေအမျိုးမျိုး ပြောင်း လဲဖြစ်ပေါ်လာသည်။ ပညာရှင် လူတော်လူကောင်း အများအပြား ပေါ်ထွန်းခဲ့သည်ဟူ၍ မှတ်သားထား လေ၏။

(က) ဓလေထုံးတမ်းဟောင်းကို ပြပြင်ပြောင်းလဲရန် အတွေးအခေါ်သစ်ကို လိုက်စားသည်။ အတွေးအခေါ်နှင့် ပညာရှင် အကျိုးသက်ရောက်ပုံကို အလေးထား ခဲ့သည်။

မူးရင်းစာမျက်နှာ-၁၁၆ တွင် 'အဟောင်းကို ပြပြင်ပြောင်းလဲရန် အငွေ့အသက်ကိုပင် တားဆီးသည်။ အတိတ်သည် ပစ္စာပွန်ကို ဖိနိုင်အနိုင်ယူ၍ ခေတ်သစ်ကို လိုလားသည့်စွမ်းအင် တဖြည့်ဖြည်း ကုန်ခန်းဆုတ်ပါးစေ သည်။ ဤအခြေ အနေတွင်ရှိခဲ့သော ကမ္မာလောကသည် ပျက်စီးခြင်းသို့ ဆိုက်ရောက်လတ္ထား' ဟူသော စာပိုဒ်ပေါ်တွင် 'ပြည်သူတရာ့ပြည်ပြည်သည်လည်း ဤအခြေအနေ ဆိုက်ရောက်နေသည်' ဟူ၍ မှတ်ချက်ရေးထား၏။

အောက်ပါတို့မှာ အခြားနေရာများတွင် တေးမှတ်ထား သော ကောက်နှုတ်ချက်များ ဖြစ်သည်။

'ဤသို့သော အဟောင်းသည်သာမှန်၍' အသစ် သည် မှားသည်ဟူသည် အတွေးအမြင်မျိုးကို ကျွန်းတော် တို့တိုင်းပြည်တွင်သာမက အနောက်တိုင်းတွင်လည်း တွေ့ရလေသည်။

'အသိပညာသည် လူ၏စိတ်ကို လုံးဝ အော

မသက်ရောက်ဟူသောအဆိုသည် မှား၏။ အသိပညာသည် လူ၏စိတ်ကို များစွာမှပင် လွမ်းမို့ပြီး အရှိန်အဟုန် ပုံးနှံနိုင်လေ သည်။ လူသားတို့၏ တိုးတက်မှု၊ တော်လှန်မှု၊ အမှားကို ပြပြင်မှု စသော စိတ်ဓာတ်တို့သည် အသိပညာသစ်အရ လမ်းညွှန်ပြီးဆောင်မှုပေး၍ လှပ်ရှားခြင်းသာ လျှင်တည်း။

(၄) လက်တွေဖြစ်ရပ်ကို အလေးထားသည်။ မျက်မှာ်ကောင်ကို အလေးထားသည်။ လက်တွေ လုပ်ဆောင်မှုကို အလေးထားသည်။

ဥပမာ။ ။ သိမ်းငှက်သည် မိုးကောင်းကင်ယံ့၍ ပုံသဏ္ဌားနိုင်ခြင်းမှာ လေထု၏ ခုခံမှုပင်ဖြစ်သည်။ သို့သော် အသင်သည် လေထုကို မခံစားရလျှင် သာ၍ပင် လွှတ်လွတ်လပ်လပ် ပုံသဏ္ဌားနိုင်မည်သာ။ ကျိုစကားသည် 'ခန်းထယ' က သူထူးတစ်ယောက်ကို သရော်ခနဲခြင်းဖြစ်သည်။ သိရသည်မှာ အသိတရားသည် လက်တွေဖြစ်ရပ်မှ စတင်သည်။ (မူရင်းစာမျက်နှာ-၁၀၅) ဟူသည့် အပိုင်ကို 'အမှန်ဆုံးတရား၊ အရှင်းဆုံးစကား' ဖြင့် မှတ်ချက်ချထားသည်။ အောက်ပါဝေဖန်သုံးသပ်ချက်များအရ ရဲဘော်မော်စိတုန်းသည် ထိုအချိန်ကပင် အလုပ်ကို မည်မှုအခြေကျကျ တိတိပပဆောင်ရွက်ကျင့်ကြံ့ခဲ့ကြောင်း သိရှိနိုင်လေသည်။

'ကျွန်တော့တို့သည် လက်တွေကို ထိပ်တန်းတွင်ထားရမည့်တာဝန်ရှိသည်'

'သမိုင်းကို ဝေဖန်ရာတွင် ကျွန်တော်တို့သည်

ကြုံယူသည် ဆိုးလည်းဆိုးသည်၊ ကောင်းလည်းကောင်းသည်ဟု ပြောစမှတ်ပြုတတ်၏။ ထိုသူ၏ ကောင်းသောဆိုးသော လုပ်ရပ်များကို ဒွန်တွဲပြီး ဖော်ပြခြင်းမျိုးဖြစ်သည်။ တကယ့်ဖြစ်ရပ်နှင့် ကင်းကွာလွှင်တော့ အကောင်းအဆိုးဟူ၍ မရှိနိုင်။

ထိုကြောင့် ကမ္မာဗျာက်ပြန်းသည့်တိုင် နာမည်ကောင်း တွင်ကျွန်ရစ်စေရန် တွေးတော်ကြံးဆယူသည် သူ၏ ဤသို့ တစ်ပါးသူ၏ နာမည်တွင်ကျွန်ရစ်ခြင်းမျိုးကို အားကျသူသည် လည်းပေါ်၏။

စင်စစ် ရဲဘော်မော်စိတုန်းသည် 'ပိုင်' ၏ တိုးတက်ခြင်းအဆို၏ ရှုထောင့်နှင့် 'ထန်စိတုန်'၊ 'လူငယ်သစ်မဂ္ဂဇား' စသည်တို့၏ တိုးတက်သောအမြဲ့မြဲ၊ တိုးတက်သောအဆိုတို့၏ လုံးဆော်မှုများကို ရရှိခဲ့သည်။ အတွေးအခေါ်ပိုင်းတွင် ငြင်းဆန်သက်သေပြု ရုပ်ဝါဒ၏ နီဒါန်းဘက်သို့ သိမ်းယိုင်းပြုနေလေပြီ။

ဥပမာအားဖြင့် မူရင်းစာအုပ် အခန်း(၉) 'စိတ်ဓာတ်၏ လွှတ်လပ်မှု' နှင့်ပတ်သက်၍ အောက်ပါဝေဖန်ချက်ကို တေးမှတ်ထားခဲ့၏။

'ကျွန်တော့ကို သဘာဝက အကန့်အသတ်ပြုသည်။ အပြန်အလုန်အားဖြင့် ကျွန်တော်သည်လည်း သဘာဝ၏ တစ်စိတ်တစ်ဒေသဖြစ်သည်။ ထိုကြောင့် သဘာဝသည် ကျွန်တော်၏အား ကို ကန့်သတ်နိုင်သည်။ ကျွန်တော်တွင်လည်း သဘာဝကို အကန့်အသတ်ပြုနိုင်သည့်အား ရှိသည်။ ကျွန်တော်၏စွမ်းအားမှာ သေးမွားသော်လည်း သဘာဝကို လုံးဝမထိခိုက်နိုင်ပါဟု မဆိုသာဘူး။

ဒါနေယော်အတွေးဟူသည် လက်တွေဖြစ်သည်။ အကန့်အသတ် ရှိခြင်းသည် အကန့်အသတ်မဲ့ခြင်းကို ဆိုလို၏။ အချိန်ကို ခံစား နှင့်သည်မှာ အချိန်ခံစားနှင့်ခြင်းကို ကျော်လွန်နိုင်ခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ ထင်မြင်ကြီးဆချက်သည် တွေးတော်ခြင်းပင် ဖြစ်သည်။ ပုံသဏ္ဌာန် သည် လက်တွေ့ပင်ဖြစ်သည်။ ငါသည် စကြေဝင်္ဂာဖြစ်သည်။ မွေးခြင်းသည် သေခြင်းပင်။ သေခြင်းသည် မွေးခြင်းပင်။ ယခုသည် အတိတ်နှင့်အနာဂတ်ပင်။ သေးခြင်းသည် ကြီးခြင်းပင်။ အဖို့သည် အမဖြစ်သည်။ အထက်သည် အောက်ပင်ဖြစ်သည်။ ညစ်ညမ်းခြင်း သည် သန်းရှင်းခြင်းပင်။ ထူထဲခြင်းသည် ပါးလွှာခြင်းပင်။ အချုပ် ဆိုရသော တစ်သောင်းသည် တစ်ခုသာလျှင်တည်း။ ပြောင်းလဲခြင်း သည် ထာဝရပင်ဖြစ်၏။

‘ကျွန်ုပ်သည် အမြင့်မြတ်ဆုံးသောလူဖြစ်သည်။ ထိုပြင် ကျွန်ုပ်သည် အနိမ့်ကျွန်ုပ်ဆုံးသောလူဖြစ်သည်။’

အထက်ပါကောက်နှုတ်ချက်များအရ ရဲဘော်မော်စီတုန်း သည် ယူတိုင်ဒန်းစပ်လျဉ်း၍ အသုန်ကပညာနှင့်စပ်လျဉ်း၍ လေ့လာရာတွင် မည်မျှပျော်မွေ့နှစ်မြိုပ်ခဲ့သည်ဆိုသည်ကို သိမြင် နိုင်သည်။ အသုန်ကပေဒ၏ အခြေခံပြဿနာများကို စူးစမ်းလေ လာရာတွင် ထိုစဉ်ကတည်းက မည်မျှ ခရီးပေါက်နေပြီဖြစ်ကြောင်း သိသာနိုင်သည်။ သူ၏ောက်ပညာထက်မြက်ခြင်း၊ ပညာရပ်တစ်ခု ကို လေ့လာရာတွင် နှိုက်နှိုက်ချွဲတွေ့ရှိခြင်း၊ လက်တွေ့စမ်းသပ် ဆင်ခြင်းခြင်း စသည့် အရည်အသွေးများကြောင့် အတွေးအခေါ်ပိုင်း တွင် တိထွင်ကြီးဆချက်၏ အောင်မြင်ခြင်းအသီးအပွင့်များပင် ဝေဆာနေပြီဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားသည်။ ထိုအချိန်ကတည်းကပင်

သာမန် တရုတ်တော်လှန်ရေး ခေတ်ပညာတတ်များထက် အဆ ပေါင်းများစွာ သာလွန်နေပြီဖြစ်ကြောင်း ပေါ်လွင်နေ၏။

၁၉၁၇ ခုနှစ်မှ ၁၉၁၈ ခုနှစ်အတွင်း အောက်တို့ဘာ တော်လှန်ရေး (လိန်းဦးဆောင်သည်) ပေါ်ရှိပစ်တော်လှန်ရေးကြီး) ၏ အမြောက်သံသည် မြည်ဟိန်းခဲ့၏။ သို့သော ‘လူငယ်သစ်’ ဂျာနယ်သည် အချိန်မို့ဖော်ပြနိုင်စွမ်းမရှိခဲ့။

ထိုကြောင့် အတွင်းဘက်ကျသော ‘ချွန်ဆား’ တွင်သာ ရှိနေသေးသည် ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် အတွေးအခေါ်သစ်၊ အသိပညာသစ်များကို ငတ်မှုတ်လိုလားနေပါသော်လည်း မရရှိနိုင် သေးခဲ့။

‘ထန်စိတုန်း’၏ ‘လင်ရွယ်’၊ ‘လိတ္တာကျောင်း’၏ ‘ဖွံ့ဖြိုးချိန်’၊ ‘ယခု’၊ ‘အသစ်နှင့်အဟောင်း’ စသည့် ဆောင်းပါးများနှင့် ‘ပိုင်’ ၏ ဒသနိကပေဒဆိုင်ရာ စာပေများလောက်နှင့်သာ တင်းတိမ် ရောင့်ရဲနေခဲ့ရ၏။

ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် ထိုအချိန်ကရှိသည့် မိမိအတွေး အခေါ်ဆိုင်ရာ အခြေအနေများနှင့်ပတ်သက်၍ ဤသို့ပြောဖူး သည်။

‘ထိုခေတ်ထိုအခါက ကျော်၏အတွေးအခေါ်အယူအဆမှာ လွှတ်လပ်မှတ်အား စိတ်ကူးယဉ်ဆိုရှုယ်လစ်ဝါဒများ၏ ပေါင်းစပ်မှုမှ ရရှိသည့် ထူးဆန်းသော ပေါင်းစပ်အယူအဆသာ ဖြစ်ပါတယ်’

သို့သော ထိုစာအုပ်တွင်ပါရှိသည့် ဝေဖုန်ချက်များအရ ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် ထိုအချိန်တွင် လူနှင့် စကြေဝင်္ဂာ၏ အစ အဆုံးကို ရှာဖွေလေ့လာရန် သွေးဆူနေကြောင်း သိသာသည်။

ထို့ရှင်သန်းလူပဲရှားမှုကို အတားအဆီးပြုသော ပိုက်ကွန် ဟောင်းမှုန်သမျက် တိုက်ဖျက်သည်။ အတွေးအခေါ်မှာ ပေါက်ကွဲ လုန်း မီးတောင်တစ်လုံးကဲ့သို့ပင် ရှိသည်။ မည်သည့်အင်အားကမ္မတားဆီးနှင့်ဖို့ မရှိချေ။

ထို့ပြင် သူသည် စီတွေကျမ်းနှင့် တိုးတက်သောအယူအဆ ဆုံးသည်တို့၌ နစ်များနေခဲ့သော်လည်း ထိုအယူအဆများ၏ သုံးပန်း တစ်ယောက်အဖြစ်သိမှု အရောက်မခံ။ တရုတ်ပြည်သစ် တည် ဆောက်ရေးတွင် လက်နက်အဖြစ် အားကိုးအားထားပြန့်ခိုင်မည့် အတွေးအမြင် အယူအဆများလောက်ကိုသာ အကာဖယ် အနှစ် စစ်ပြီး ထုတ်ယူလက်ခံထားခြင်းသာလျှင် ဖြစ်လေသည်။

ထိုနောက် နောက်ပိုင်းတွင် တရုတ်ပြည်သို့ ပျော်လာသည့် မူးကိစ်နှင့် လီနိုင်ဝါဒများကို ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် တရုတ်ပြည်ရီ သာမန် တိုးတက်သောပညာတတ်များထက် ခိုင်မြွား အကြောင်းမဲ့ လက်ခံနိုင်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်လေ၏။

အခန်း (၅)

**ရိုးသားပြောင့်မဲ့သောအမူအကျိုး
တော်လုန်တိုက်ခိုက်ရဲသည့် လုပ်ရည်ကိုင်ရည်**

အမှတ်(၁) ဆရာအတတ်သင်ကျောင်းသို့ ရောက်လာသည့် ကျောင်းသားများသည် အများအားဖြင့် ကျေးလက်တော့ရှားမှ ရောက်လာခဲ့ကြသူများသာ များသည်။ ထို့ကြောင့်လည်း နေပုံ ထိုင်ပုံကအစ ရှိုးသားကြသည်။ ထိုကျောင်းသူကျောင်းသားများ အနက် ရှိုးသားဆုံးသူတစ်ယောက်ကတော့ ရဲဘော်မော်စီတုန်းပင်။

ထိုအချိန်က ဆရာအတတ်သင်ကျောင်းမှ ကျောင်းသား များ၏ စားစရိတ်နေစရိတ်များကို တစ်စိတ်တစ်ဒေသအားဖြင့် ဆရာအတတ်သင်ကျောင်းအနေဖြင့် ထောက်ပုံကူညီသည်။ ရဲဘော်

မော်စီတုန်းသည် 'ချွန်ဆား' တွင် စာပေလေ့လာနေစဉ်အတွင်း စုစုပေါင်း တစ်ရာနှင့်ခြောက်ဆယ်သော အသပြာကိုသာ သုံးစွဲ ခွင့်ရသည်။

ထိုငွေထဲမှာ သုံးပဲ တစ်ပဲ သည် သတင်းစာများယူရန် အတွက် အသုံးပြု၏။ ကျွန်ငွေများအနက်မှုလည်း စာအုပ်အမျိုးမျိုး နှင့် ဂျာနယ်မဂ္ဂဇားများ ဝယ်ယူရန် အသုံးပြုလေသည်။

အမှတ် (၁) ဆရာအတတ်သင်ကျောင်းသို့ စတင်ဝင်စဉ်က ကျောင်းမှ ရဲဘော်မော်စီတုန်းအား အစိမ်းရောင်ဝတ်စုံတစ်စုံ ပေးခဲ့သည်။ ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် ထိုဝင်စုံကိုပင် လေးငါးနှစ် ဆက်တိုက် ဝတ်စားခဲ့၏။

အရောင်ကျော်သည်အထိ အပေါက်များ ပလုပ်ဖြစ်သည် အထိ၊ ဖာထေးရာများ ပလုပ်ဖြစ်သည်အထိ ထိုဝင်စုံကိုပင် ဝတ်ခဲ့၏။

ကျောင်းဝတ်စုံအပြင် သူသည် မီးခိုရောင် တရှုတ်ရေး ဟောင်း ဝတ်ရုံရှည်တွေးကိုလည်း အမြဲဝတ်လေ့ရှိသည်။ ဆောင်းရာသီတွင် အတွင်းမှ နှစ်ထပ်ည်းအကျိုးတိုက်စုံတစ်စုံ ဝတ်ဆင်သည်။

အရောင်အဆင်းမရှိတော့သော ဘောင်းဘီဖြူ့ရော်ရော်ကိုမှ တစ်နှစ်ပတ်လုံး မပြောင်းမလဲ ဝတ်ဆင်လေသည်။

နေ့ရာသီတွင် အမြဲလိုလို ခြေစွဲပေးခဲ့သည်။ ဖိနပ်မှာလည်း ပေါက်ပြနေ၏။ သူ၏ စောင်နှင့်အိပ်ယာခင်းတိုက်လည်း ဟူနှစ်၏ ကျေးများအများအပြားတွင် အသုံးပြုနေကြသည့် အပြာရောင် ပိတ်စွဲပေးခဲ့သည်။

အတွင်းမှ ဝဂ္ဂမ်းသည် ဟောင်းလွန်းမက ဟောင်းပြီး ပျော့အိခြင်း မလျဉ်းမရှိ။ ညစ်ထပ်ထပ် မာကျာကျာရှိနေပြီ။ (နောက်ပိုင်း ချွန်ဆားတွင် ကန်းပီးပိုင်း တော်လှန်ရေးလှပ်ရှားမှုကို သူပါဝင်းဆောင်ခဲ့စဉ်ကလည်း ဤမီးခါးရောင်ဝတ်ရုံရှည်နှင့် ဤ စောင်ကြုံအိပ်ယာခင်း တို့ကိုပင် ဆက်လက်သုံးစွဲခဲ့သည်။)

ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် သူကိုယ်သူ ဂရုမစုံက်တတ်သူ ဖြစ်ကတတ်ဆန်း နေတတ်သူဖြစ်သည်ဟု ကျောင်းနေသက်များက ယူဆ ကြ၏။

ရဲဘော်မော်စီတုန်း၏ ဤသို့ ရှိုးသားစွာ နေထိုင်စား သောက်ပဲကို သူဝတ်စားသည့် အကျိုးအဝတ်အစားများမှာ သာမက အခြားနေရာများမှလည်း သိမြင်နိုင်သည်။

ဥပမာအားဖြင့် တန်းနှင့်ကျောင်းအားရက်များတွင် ကျောင်းသားများသည် မြို့တွင်းသို့တွင်းကြ၍ ကျောင်းသို့ အချိန်မီ ပြန်မရောက်ခဲ့သော် ထမင်းကျွန်ဟင်းကျွန်များကို စားချင်လည်း စား၊ မစားလိုလျင် မိမိတို့အိအစဉ်နှင့် ဖြည့်စွာကျက်ပြတ်၍ စားသောက်ကြရလေသည်။

ထမင်းစားချိန်လွန်မှ ပြန်ရောက်လာသည့် ကျောင်းသား များသည် များသောအားဖြင့် သုံးယောက်တစ်စုံ ငါးယောက်တစ်စုံ စုံး ချက်ပြတ်၍ စားသောက်ဖြစ်ကြသည်ခည်းဖြစ်သည်။

ရဲဘော်မော်စီတုန်းကမှ အများမစားချင်သော အပယ်ခံ ထမင်းဟင်း အေးစက်စက်ကိုသာ တစ်ယောက်တည်း အေးအေး လူလူ စားသောက်ပြီး တိတ်တဆိတ်ပင် ထွက်ခွာသွားလေ့ရှိ၏။

ဆရာများအနက်တွင် 'နှီးလောင်' (ရဲဘော်ရှိုးထက်ပါ)၏

ရိုးရှင်းသော နေထိုင်စားသောက်ပုံသည် ကျောင်းသားများကို များစွာ အကျိုးသက်ရောက်စေသည်။

ထိုစဉ်က ‘ချွေး’ ရှိ ကျောင်းဆရာအများစုသည် ကျောင်းနှစ်ကျောင်းသုံးကျောင်းတွင် တပြိုင်နက် ကျောင်းဆရာ တာဝန်ကို ထမ်းဆောင်ရလေသည်။

ထို့ကြောင့် ဆရာများသည် လူသုံးယောက် မသည့် ‘အောင်စင်’ (ထမ်းသည့်အခါ အသံမြည်သည့် ထမ်းစင်) ကို စီး၍ သွားသွားလာလာ ပြေလေ့ရှိသည်။

သို့သော် ‘ရှိလောင်’ကတော့ အခြားဆရာများနှင့် ခြားနား နေသည်။ မည်သည့်အခါမှ ထမ်းစင်ကို စီးလေ့မရှိ။ လန်ချားကိုပင် စီးလေ့ မရှိချေ။ နေ့စဉ်နဲ့နက်တိုင်း ဖြုံးတံ့ခါးအဖွင့်ကိုစောင့်ပြီး ကျောင်းချိန်အမိ ခြေလျင်သွားလေ့ရှိဖြူ ဖြစ်သည်။

ဆရာ ‘ရှိလောင်’သည် သူကိုယ်တိုင်၏ စားဝတ်နေရေးကို အသားမပေးချေ။ ဖြစ်သလိုနေ ဖြစ်သလိုစားသည်။ ပိတ်အကျိုးကိုသာ ဝတ်လေ့ရှိသည်။ စာသင်ရာတွင်မှ ဖြိုးဖြိုးစားစား တက်တက်ကြွကြ ရှိ၏။

ကျောင်းသားများကို စာမောင်ပြရာတွင် စေတနာ အပြည့်အဝထားရှိပြီး အပင်ပန်းခံသည်။ မိမိကိုယ်ကိုပင် မေ့လျော့ လောက်အောင် စာသင်ခြင်းတာဝန်တွင် နစ်မြှုပ်နေတတ်၏။

လုပ်ငန်းခွင်တွင် မွေးလျော်နေတတ်သည်။ သူတပါး၏ အခက်အခဲကိုလည်း အကူညီဆုံးသော ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ယောက်ဖြစ်သည်။ ကျောင်းသားများသည် ‘ရှိလောင်’ကို အလွန်လေးစားရှိသော်လည်း။

ရဲဘော်မော်စီတုန်းနှင့် အပေါင်းအသင်းတစ်စုကုမှ အထူးပြာဖွယ်မရှိချေ။ သို့နှင့် ‘ရှိလောင်’၏ အနေအထိုင်နှင့် စိတ်နေစရိတ်များကို အားကျော်း အတူယူလိုက်နာဖြစ်ကြ၏။

၁၉၂၆ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလတွင် ကျောင်း၏အနောက် ဖက်တော်ကုန်းတွင် အားကစားကွင်းကို တည်ဆောက်ကြသည်။ ကျောင်းချိန်ပြင်ပတွင် လုပ်အားပေးရန် ယာယိလုပ်အားပေးအဖွဲ့ကို ဖွဲ့စည်းလေသည်။

ကျောင်းတစ်ကျောင်းလုံးရှိ ဆရာများအနက် အချို့ တစ်ဝက်သည်လည်း ထိုအဖွဲ့တွင် ပါဝင်ဆင်နဲ့ခဲ့သည်။ ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် မြေကိုသယ်ပိုးရာတွင် တောင်းပြည့်သယ်ပိုး၏။ ခိုက်ပြင်း အလျဉ်းမရှိချေ။ သူငယ်စဉ်က အိမ်တွင် အလုပ်လုပ်သကဲ့သို့ပင် အပင်ပန်းအဆင်းခဲ့ခြားပြီး လုပ်အားပေးလေသည်။

ရေထမ်းသည့်အခါတိုင်းတွင်လည်း ရဲဘော်မော်စီတုန်းတွင် ဖိနပ်မပါချေ။ အခြားကာယလုပ်အား စိုက်ထုတ်ရသည့်လုပ်ငန်းများတွင်လည်း ခွန်အားတစိုက် ပါဝင်လုပ်ရှုံးသည်။

သူကိုယ်တိုင် ဖိမိစီးဗီး အလုပ်လုပ်သကဲ့သို့ သူကဲ့သို့ တပင်တပန်း အလုပ်လုပ်သည့် အလုပ်သမားကြီးများကိုလည်း လေးစားခင်မင်လေသည်။

ထိုလုပ်အားအပြည့်ပေးသည့် အလုပ်သမားကြီးများနှင့် တရာ်းတန္ထိုးတခင်တမင် ရောနောသည်။ (၁၉၂၁-ခုနှစ်တွင် အမှတ်(၁) ကျောင်းမှ ကျောင်းနေဘက်တစ်ယောက်နှင့် တွေ့သော အခါ ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် ထိုစဉ်က အလုပ်သမားကြီး သုံးလေးယောက်အကြောင်းကို အရေးတယူမေးသည်ဟု၏။)

မကြားဝါတတ်သော လူတစ်ယောက်၏ အပြောအဆိုနှင့် အနေထိုင်တို့သည် များသောအားဖြင့် ရှိစေးပြီး သဘာဝကျမ်းမြေပိုင်။ ထို့ပြင် မိမိ၏အင်အားကို ကိုးစားယဉ်ကြည်စိတ်လည်း အပြည့်အဝ ရှိမြို့ပိုင်။

လူငယ်ဘဝကပင် ရဲဘော်မော်စိတုန်းသည် ထိုသည့် အရည်အသွေးများဖြင့် ပြည့်စုံသူတစ်ယောက်ဖြစ်ခဲ့၏။ အတန်းထဲ တွင်လည်း ရဲဘော်မော်စိတုန်းသည် အလွန်စည်းကမ်းရှိသေသူ ယဉ်ကျေးဖွှေ့ယှဉ်ရာသူ၊ ရှိစားသောအဖြောင့်မတတ်သူတစ်ယောက် ဖြစ်သည်။ လမ်းလျှောက်ရာတွင်လည်း ကြေနှေ့သိက္ခာရှိရှိ သွားသည်။ ခုန်ပေါက် ပြေးလွှားပြီး သွားသည်ဟူ၍ မရှိ။ စကားပြောရာတွင် ပြီးစလှယ် မပြောတတ်။ အမြိတ်များကြောင်း ပြောဆိုလေ့ရှိခဲ့၏။

စကားပြောရာတွင် စိတ်လောတကြီးမရှိ။ ရှုပ်ရှုပ်ထွေးထွေး မပြော။ အောက်ကြီးဟစ်ကျယ်စကားမဆို၊ ဖြေးဖြေးမှန်မှန် နာခံသူ မရှုပ်ရန် ပြောလေ့ရှိမြို့ပိုင်။ အရေးကြီးသည် ကိစ္စများနှင့် ကြံ့ကြိုက် ချိန်မျိုးတွင်ပင် ခေါင်းအေးပြီး စိတ်တည်ပြုစိမ့်မရှိလေသည်။

အစည်းအဝေးများ၌ ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ်ဖြင့်ဖြစ်စေ ရောက်သူအဖြစ်ဖြင့်ဖြစ်စေ ရောက်ရှိစဉ်အတွင်း စကားကို အရမ်းပြောလေ့မရှိ။ အထူးသဖြင့် ရှည်လျားပြီး ပြီးငွေဖွှေ့ကောင်းလောက် သော မိန့်ခွန်းမျိုးကို ပြောလေ့မရှိ။ (ရှည်လျားသောမိန့်ခွန်းမျိုးကို ပြောလေ့ရှိမြှင့်းသည် မေလ ၄ ရက် အရေးအခင်းမတိုင်ပိုနှင့် ဖြစ်ပွားပြီးစာချိန်တွင် ခေတ်သစ်လူငယ်များ၏ ရောဂါတစ်မျိုးဖြစ် လေသည်။) စကားများကို ဘူးလုံးနားမထွင်းနှင့် အကြောက်အကန် အငြင်းပွားနေသည့် အခါများတွင် ရဲဘော်မော်စိတုန်းသည် ပြုမ

သက်စွာ နားထောင်နေလေ့ရှိသည်။ အားလုံးသောသူများ၏ အာဘော်နှင့် အယူအဆများကို ကြားနာရပြီးမှုသာလျှင် ရဲဘော် မော်စိတုန်းသည် ပါးစပ်ဟလေ့ ရှိလေသည်။

ရှိုးရှိုးအချိန်များတွင် ရဲဘော်မော်စိတုန်း ပြောဆိုလေ့ ရှိသည့် စကားများမှာ တိုင်းရေးပြည်ရေး၊ ပြည်သူတို့၏ ဒုက္ခာ ခေတ် ဟောင်းနှင့် ခေတ်သစ်မှ ပုဂ္ဂိုလ်များ၏အကြောင်း။ စာဖတ်ရသည့် အကျိုးနှင့် ဖတ်ရမှတ်ရသော မှတ်စုပါအကြောင်းများသာလျှင် ဖြစ်သည်။ အခြားအကျိုးမျိုးသော အလွှာပသလွှာပ တောင်စဉ်ရေမရ စကားမျိုးကို ပြောဆိုလေ့ မရှိခဲ့။

သူစကားပြောပုံမှာ အေးဆေးသည်။ ဟာသနှင့် သရော သော လေသံနှောပြီး ပြသနာကို ဆွေးနွေးလေ့ရှိသည်။ စကားပြော ရာတွင် အမိပ္ပါယ်မိမာ ကွင်းဆက်ကျကျ ပြောတတ်၏။ နားထောင် သူ၏စိတ်နှလုံးကို မိမိရရ ဆွဲဆောင်နိုင်စွမ်းရှိအောင် ပြောဆိုနိုင်သည်။ ကြုံသည်မှာ ရဲဘော်မော်စိတုန်း၏ ထူးခြားသော စွမ်းရည် တစ်မျိုးပင်ဖြစ်သည်။

စိတ်ဓာတ်ကျဆင်းနေသူတစ်ယောက်သည် ရဲဘော်မော်စိတုန်းနှင့် စကားပြောဆိုရလျှင် စိတ်ဓာတ်တက်ကြလာနိုင်စရာ ရှိ သည်။ ကျောင်းသားသမဂဂတွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်စဉ် တာဝန် ဝတ္ထာရား တော်တော်များများကို ထမ်းဆောင်ရ၏။ ထိုစဉ်တွင် သူသည် အမှန်တရားဘက်မှ ရပ်တည်ကာ ပြောစရာရှိသည်များကို အရှိကိုအရှိအတိုင်း မထောက်မကွယ် ပြောလေသည်။ အမှုကိစ္စ တစ်ခုခုနှင့် ကြံ့ကြိုက်စဉ်တွင် ‘ပတ်ဝန်းကျင်အခြားနောက် သေချာ စွာလေ့လာရန်၊ အဆုံးအရှုံးဘက်မှ များများတွေးရန်။’ သို့ဆုံးလျင်

အရေးမသာခဲ့လျှင်လည်း စိတ်ထိခိုက်မှု လျော့ပါးမည်။ အဘယ် ကြောင့်ဆိုသော် စိတ်ဓာတ်စစ်ဆင်ရေးအတွက် ခံစစ်ကြောင်းကို ပြင်ဆင်ထားပြီးသဖြင့်ဖြစ်သည်' ဟု ရဲဘော်မော်စီတုန်းက ဆိုသည်။

ကျောင်းသားသမဂ္ဂကို ဦးဆောင်စဉ်က ကျောင်းသားထဲ အတွက် အကျိုးရှိရာရှိပေါ်ကြောင်း ကိစ္စပြပ်များကို ဆောင်ရွက်ပေးခဲ့သည်။ သို့သော် ကိစ္စတစ်ခု အထမြောက်သွားပြီးတိုင်း ရဲဘော် မော်စီတုန်းသည် သူအကြော်ပေး၍ သူလုပ်ဆောင်၍ဟု တစ်ခါဖွဲ့မျှ မပြော။ ထိုအချိန်ကတည်းကပင်လျှင် ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် မဝင့်ဝါတတ်သူတစ်ယောက်ဟု နာမည်သတင်း မွေးပျံ့သင်းခဲ့လေသည်။

သို့သော် ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် အဓိပ္ပာယ်မဲ့သည့်အရေး ကိစ္စ၊ အများအကျိုး ထိခိုက်နစ်နာမည့်အရေးကိစ္စ၊ အထူးသဖြင့် ခေတ်ဟောင်းပဒေသရာ၏ သက်ဦးဆံပိုင် ပြုမှုချက်များနှင့် ပတ် သက်လာလျှင် တစ်ရွေးသားမှ အလျော့မပေးချေ။ ပြတ်ပြတ် သားသား ရဲရဲတောက်တောက် တန်ပြန်တွေးလှန်လေ့ရှိလေသည်၊ မဟုတ်မခံသည့် စိတ်ဓာတ်တော့ ရှိသည်။ ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် အမြဲအစဉ်အားဖြင့် သွေးအေးနေသူတစ်ယောက်တော့ မဟုတ်ချေ။ အလျော့မပေးရန် လိုအပ်သည့် အခြေအနေတစ်ခုတွင် အပြင်းအထန် တုန်ပြန်တိုက်ခိုက်တတ်သည့် စိတ်နေသာ့ဝေ ကတော့ ရှိမြှုပင်။

ထိုစဉ်က တရှတ်ဘာသာသင်ကြားသော 'ရွှေမှတ်ဆိတ် ကြီး'၏ 'ရွှေကျေလျှို့' ဟုခေါ်သော ဆရာတစ်ယောက်ရှိသည်။

မန်ချုံခေတ်က ဘုရင့်စာမေးပွဲအောင်မြင်ခဲ့သူ တစ်ယောက်ဖြစ်၏။ စည်းကမ်း အလွန်တင်းကျပ်သူတစ်ယောက် ဖြစ်သည်။ စာပေရေး သားဟန်နှင့်ပတ်သက်၍ ရှေးမှုရေးဟန်အတိုင်း ပြင်ဆင်ရေးခိုင်း သဖြင့် ရဲဘော်မော်စီတုန်းက ဆရာတော်မှိန့်ထုဝါဒအတိုင်း ပြင်ဆင် ရေးသားခဲ့၏။ ဆရာ 'ရွှေမှု' သည် ရဲဘော်မော်စီတုန်းကို အလွန် စိတ်ကြိုက်တွေ့သွားလေသည်။

ရဲဘော်မော်စီတုန်းကလည်း အစတွင် ဆရာ 'ရွှေမှု' ၏စကား ကို နားထောင်သည်။ ဆရာ 'ရွှေမှု' သည် ပဒေသရာ၏စနစ်အတိုင်း ကျင့်သုံးသူဖြစ်ကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိရသော ဆရာ 'ရွှေမှု' ကို ရှောင်လေတော့၏။

၁၉၁၅ ခုနှစ်တွင် ကျောင်းအုပ်တစ်ယောက် အမှတ်(၁) ကျောင်းသို့ ပြောင်းရွှေ့ရောက်ရှိလာပြီး ဆောင်းဦးပေါက် စာသင် နှစ်အစဉ်းတွင် ကျောင်းသားတိုင်း အတွေ့တွေ့ကြေးအဖြစ် ငွေကျင်တစ်ယယ် ပေးဆောင်ရမည်ဟု စည်းမျဉ်းသတ်မှတ်လေ သည်။ ကျောင်းသားအများစုသည် ထိုများသောငွေကို ပေးရန် အခက် အချိန်နေလေသည်။

ထိုကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ ရဲဘော်မော်စီတုန်းက ကျောင်းသားအများစုဘက်မှုရုပ်တည်ကာ ဆောင်းပါးတစ်ပုံးရေး၏။ ကျောင်းအုပ်ကြီးက မခံမရပ်နိုင်အောင်ဖြစ်ခြင်းကြောင့် ရဲဘော် မော်စီတုန်းအား ကျောင်းထုတ်မည်ကြော်သည်။ သို့သော် ဆရာ 'ရန်ချော်ကို' 'နှီတက်လီ' 'ဖန်ဝေရာ' စသည် ဆရာများက ထပ်ခါတလဲလဲ တောင်းဆိုချက်ကြောင့် ရဲဘော်မော်စီတုန်းအား ကျောင်းဆက်နေခွင့်ပြုလိုက်လေသည်။ သူသည် ဤသားပညာတက်မြှက်

ထူးချွန်သော ကျောင်းသားတစ်ယောက်ဖြစ်သောကြောင့် ကျောင်းဆက်နေခွင့်ပြုရန် ဆရာများက ကျောင်းအုပ်ကြီးအား အဖန်တလဲလ တောင်းပန်ကြသဖြင့် ဆရာကြေးက လိုက်လျော့ရလေသည်။ ထိုကြောင့် ကျောင်းထုတ်ပယ်ခံရခြင်းမှ သိသီကလေး လွှတ်ခဲ့လေသည်။

ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် ထိုစဉ်အချိန်ကတည်းက ခေတ်ဟောင်းအကြောင်းအကျော် စနစ်ဆိုးများကို ခါးခါးသီးသီး မူန်းတီးစက်ဆုပ်နေခဲ့လေသည်။

ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် ကျောင်းသားများ၏ရှိသေးမှုကို အခံရဆုံးသောအချက်မှာ ပဒေသရာဇ် စစ်ခေါင်းဆောင်ကြီးများနှင့် တိုက်ခိုက်ပြီး အောင်ပွဲခံသောကြောင့်ပင်။

‘ဆင်းဟိုက်’ တော်လှန်ရေးကာလ နောက်ပိုင်းတွင် ပဒေသရာဇ်စစ်ခေါင်းဆောင်ကြီးများသည် တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး၊ အုပ်စုတစ်စုနှင့်တစ်စု အပြိုင်အဆိုင် နယ်မြေလုနေသည်။ စစ်အင်အား ပြိုင်ဆိုင်နေခဲ့ကြသည်။ တောင်ပိုင်းနှင့် မြောက်ပိုင်းဟူ၍ နှစ်ပိုင်းခွဲပြီး အပြိုင်ကြီးနေကြသည်။ သည်တွင် ဟူနှစ်ပြည်နယ်သည် ရွှေတန်းစစ်တလင်းကြီးသဖွယ် ဖြစ်နေတော့၏။

မြောက်ပိုင်းစစ်ခေါင်းဆောင်ကြီးများက ဟူနှစ်တွင် ခြေကုပ်စခန်းယူကာ ‘ကွဲမ်တုန်’နှင့် ‘ကွဲမ်စီး’ ပြည်နယ်နှစ်ခုကို ရယူရန် ကြိုးပမ်း၏။ တောင်ပိုင်းမှ စစ်ခေါင်းဆောင်ကြီးများက လည်း ဟူနှစ်ကို အခြေထားပြီး မြောက်ပိုင်းကို ထိုးစစ်ဆင်ရန် ကြံ့ရှုယ်၏။

ထိုကြောင့် ဆယ်နှစ်ကာလအတွင်း တောင်ပိုင်းနှင့်မြောက်

ပိုင်း နယ်မြေလုပ့္ပီ စစ်အင်အားစမ်းပွဲသည် ဆက်တိုက် ဖြစ်ပွားနေခဲ့သည်။ ဟူနှစ်သည် ပဒေသရာဇ်စစ်သားများ၏ အဝင်အထွက်ပြုရာ ဗဟိုအချက်အချာင့် ဖြစ်နေလေသည်။

စစ်ရုံးသောဘက်မှ ဆုတ်ခံချင်း လူသတ်၊ မီးရှို့၊ ပစ္စည်းယူ၊ ဓားပြတိက်ကြသလို စစ်နိုင်သည့်ဘက်မှလည်း ထိုနည်းနှင်နှင်းပင် ပြုကျင့်ကြသည်။ ထိုကြောင့် ပဒေသရာဇ်စစ်အင်အားနှစ်ခု၏ အကြားတွင် ဟူနှစ်ပြည်သူတို့သည် မြောပင် ဖြစ်နေရရှုသည်။

ရဲဘော်မော်စီတုန်း အမှတ်(၁) ဆရာအတတ်သင်ကျောင်းတွင် ပညာသင်ကြားနေစဉ်ကာလ၌ စစ်ဘေးဥက္ကာကို အကြိမ်ကြိမ် ခံရသည်။ မြောက်ပိုင်း ပဒေသရာဇ်စစ်ခေါင်းဆောင်ကြီး၏ နှစ်ပက်လူမြေမြေခြင်းကို သုံးကြိမ်တိုင်တိုင် ကိုယ်တိုင်ကိုယ်ကျခဲ့ရ ဖူးသည်။

၁၉၁၃-ခုနှစ် ‘ကူမင်တန်’က ‘ရွှေမိစိခိုင်’ကို တိုက်ခိုက်၍ စစ်ရုံးနိမ့်စဉ်က တစ်ကြိမ်ခံရသည်။ ၁၉၁၃-ခုနှစ်တွင်တစ်ကြိမ်၊ ၁၉၁၈-ခုနှစ် နွေးဦးတွင်တစ်ကြိမ်၊ တောင်နှင့်မြောက်နယ်လုပ်တွင် ဟူနှစ်သည် စစ်တလင်း ဖြစ်ခဲ့ရလေသည်။

နှစ်ဆက် စစ်ဘေးစစ်ဒဏ်ကို ခံရသောကြောင့် နယ်ခံလူထုသာမက ကျောင်းသားများ၏ပညာရေးသည်လည်း ကြီးစွာ ထိခိုက်ခံရလေသည်။

အမှတ်(၁)ကျောင်းသည် ပဒေသရာဇ်စစ်တပ်များ၏ စစ်စခန်းကြီးသဖွယ် ဖြစ်နေခဲ့သည်။ အမှတ်(၁)ကျောင်းသည် မီးရထားသံလမ်းဘေးတွင် တည်ရှု၏။ လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေးတွင် အချက်အချာကျသည်။ ကျောင်းဆောင်ခန်းများကလည်း ကျယ်ဝန်း

သည်။ ထိုကြောင့် ဟူနှစ်တွင် နယ်လွှဲစစ်ဖြစ်သည်နှင့် ဤနေရာတွင် စစ်စခန်းအဖြစ်သို့ ရောက်ရှိသွားမြှုပင်။

၁၉၁၇-ခု နှစ်ဝင်ဘာလတွင် ဟူနှစ်တောင်ပိုင်း၌ စစ်မီးတဟူန်း ဟူန်းတောက်လောင်နေသောကြောင့် အရေးပေါ်အခြေအနေဖြစ်သဖြင့် အမှတ်(၁)ကျောင်းသားများသည် ကာကွယ်ရေးအဖွဲ့ဖြော်ပါ ကျောင်းလုံခြုံရေးအတွက် ကင်းစောင့်ခဲ့ရ၏။

၁၉၁၈-ခုနှစ်တွင်လည်း ကျောင်းသားများအား ကာကွယ်ရေးတပ်ဖွဲ့ကို ပြန်လည်ဖွဲ့စည်းစေပြီး လုံခြုံရေးတာဝန် ယူခိုင်းထားရသည်။ မြောက်ပိုင်းစစ်တပ်များ ရောက်လာမှုပင် ကျောင်းသားများ၏တာဝန်သည် ပြီးဆုံးသွားသည်။

ပညာသင်ပျက်၏။ ကျောင်းအုပ်ကြီးက ကျောင်း၏ စားစရိတ် ကျပ်တစ်ဆယ်သာ ပေးနိုင်လေသည်။

ထိုနှစ်တွင် အကြီးမားဆုံးပြသနာက နှစ်ဝက်ကျော်ခန့်ပညာရေးစရိတ်ကို မရရှိခြင်းပင်။ တစ်ရက်တွင် တစ်နပ်သာစားရသည့် နေ့ရက်များရှိသလို နှစ်နပ်စလုံး အစာမစားရသည့်နေ့ရက်များလည်း ရှိခဲ့၏။ ကျောင်းသားထုနှင့် ဆရာများသည် ထိုယွင်းနေသော အခြေအနေဆုံးကို တောင့်ပြီးခံထားခဲ့ရသည်။

သည်သို့ တောင်ပိုင်းနှင့်မြောက်ပိုင်း ပဒေသရာ၏ စစ်ခေါင်းဆောင်များ၏ သူတဲ့ပြန်လိုက်ပြန် စစ်ဆင်စစ်ထိုးပြနေစဉ်တွင် စစ်သေးစစ်အက်ကို ခံရနေသည့်အတောအတွင်း ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် တစ်ကျောင်းလုံးရှိ ကျောင်းသားများပါဝင်သော ‘ကျောင်းသားများ’ အပျော်တမ်းတပ်’ ကို ဦးဆောင်ခဲ့သည်။

ရှုတ်တရ် ပေါ်ပေါက်လာနိုင်သော အခြေအနေဆုံးကို အကာအကွယ်ပြုရန်ဖြစ်သည်။

သို့သော် ‘ကျောင်းသားများ အပျော်တမ်းတပ်’တွင် ရှိသည့် လက်နက်များသည် လေ့ကျင့်စဉ်အသုံးပြုသည့် သေနတ်များသာ လျှင် ဖြစ်၏။ တိုက်ပွဲတွင် အသုံးချမရသည့် သေနတ်များဖြစ်သည်။

ထိုကြောင့် ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် ရဲတပ်ဖွဲ့နှင့် အဆက်အသွယ်ပြုလုပ်ပြီး အကူအညီတောင်းခံသည်။ ရဲတပ်ဖွဲ့မှ သေနတ်လေး ငါးခြားကောက်လက်ခန့် ရရှိခဲ့သဖြင့် ထိုသေနတ်များကို အားကိုး ပြု၍ ကျောင်းအနောက်ဖက်ရှိ ‘များကော်ခေါ်းဖုန်း’ တောင်ပေါ်တွင် ရန်သူကို ဆီးကြီးတိုက်ခိုက်ရန် ကင်းပုံးချု၍ စောင့်နေခဲ့၏။

ဆရာများရှင့် ကျောင်းသားအချို့ကမူ ကျောင်း၏ အနောက်ဖက်အိပ်ဆောင်ရှိ မြေကွက်လပ်တွင် ဝပ်လျှိုးချုံနေကြ၏။ ရန်သူရှင့် ရင်ဆိုင်ရန်ဆုံးဖြတ်ပြီးသော ကျောင်းသားများကမူ ရဲဘော်မော်စီတုန်း၏ အမိန့်အတိုင်း နာခံကြလေသည်။

မြောက်ပိုင်းမှ အမှတ်(၁) တပ်မဟာကိုလို့စီးသော ‘ဝမ်လူရှုန်’ ၏ စစ်တပ်များသည် ‘ရှုန်းထန်’ ကျူးကြီးတလျှောက်မှ ချုန်သားသို့ ဆုတ်ခွာတွက်ပြီးလာချိန် ဖြစ်သည်။

‘ဝမ်’၏ စစ်ရေးနိုင်ပြီး ဆုတ်ခွာလာသည့် စစ်သားများသည် ကျောင်းနှင့်မနီးမဝေးသို့ ရောက်လာစဉ်တွင် ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် ရဲတပ်ဖွဲ့ဝင်များကို တောင်ထိုပုံဆီးချုံ သေနတ်ပစ်ဖောက်စေသည်။ လေ့ကျင့်ရေးသေနတ်ကိုင်ဆောင်ထားရသည့် ကျောင်းသားအချို့က ဖျောက်အိုးများကို ဖောက်ကြသည်။

ဆုတ်ပြီးလာသော စစ်သားများသည် ‘ကွဲကွင်း’ စစ်

တပ်မှ ‘ထန်ဟောက်မင်း၏ ပထုတ်ခြင်းကြောင့် ခွဲထွက်လာသော ‘ဖူလျှန်ကျိုး’ ၏တပ်များ ဖြစ်လေသည်။

ကျောင်းသားများက ‘ဖူလျှန်ကျိုး’ ပြေားပြီ။ ‘ကျွေးကျွင်း’ တပ်တွေ မြို့ထဲကိုရောက်နေပြီဟော။ မင်းတို့ လက်နက်ချလိုက်တော့ ဟု တပြိုင်နက်အော်ဟစ်ကြသည်။

စစ်ဆေးတပ်များသည် အခြေအနေမှန်ကို မတွက်စစ်သော။ ငော်လည်လည်ဖြစ်နေသည်။ ထိုကြောင့် ကိုယ်စားလှယ်စေလွတ်ပြီး ပြင်းချမ်းရေးအတွက် ဆွေးနွေး၏။

ပြီးလျှင် လက်နက်ချလိုက်ကြသည်။ ထိုနေ့ညတွင် လက်နက်ချ စစ်သားများသည် ကျောင်းရှေ့မြိုက်ခင်းပြင်တွင်ပင် နားနေအိပ်စက်ကြသည်။ နောက်နေ့တွင်မှ တရုတ်ကုန်သည်ကြီးများအသင်းက ငွေထွက်၍ စစ်သားများအား စရိတ်ပေးပြီး ပြန်လွတ်လိုက်လေသည်။

ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် ယင်းသို့သော သတိစွမ်းပကား နှင့် ကြံရန်ဖန်ရည်များကြောင့် ကျောင်းဆရာများနှင့် ကျောင်းသားများသည် အလွန်ပင် ချီးမွမ်းကြရပေသည်။

ဝေါးရုံးတောင်နှင့်မြောက်ပိုင်းစစ်တပ်များ မီးထွန်းလိုကြပြန်သည်တွင် အတွေ့အကြံရထားပြီးဖြစ်သော ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် ကျောင်းသားများတပ်ဖွဲ့၏ တပ်ဖွဲ့မျှူးအဖြစ် တစ်ကျောင်းလုံး၏ လုံခြုံရေးတာဝန်ကို ယူခဲ့ပြန်သည်။ ‘ချိန်ဆား’ မြို့တွင်း အခြေအနေသည် ကျိုးလန်စားပြစ်နေ၏။ တောင်ပိုင်း စစ်တပ်က စစ်ရေးနိမ့်သည်။ ဆုတ်ခံခဲ့ရင်း ‘ချိန်ဆား’မြို့အတွင်း လုယက်သောင်းကျိုးမှုများကို ကျိုးလွန်လေသည်။

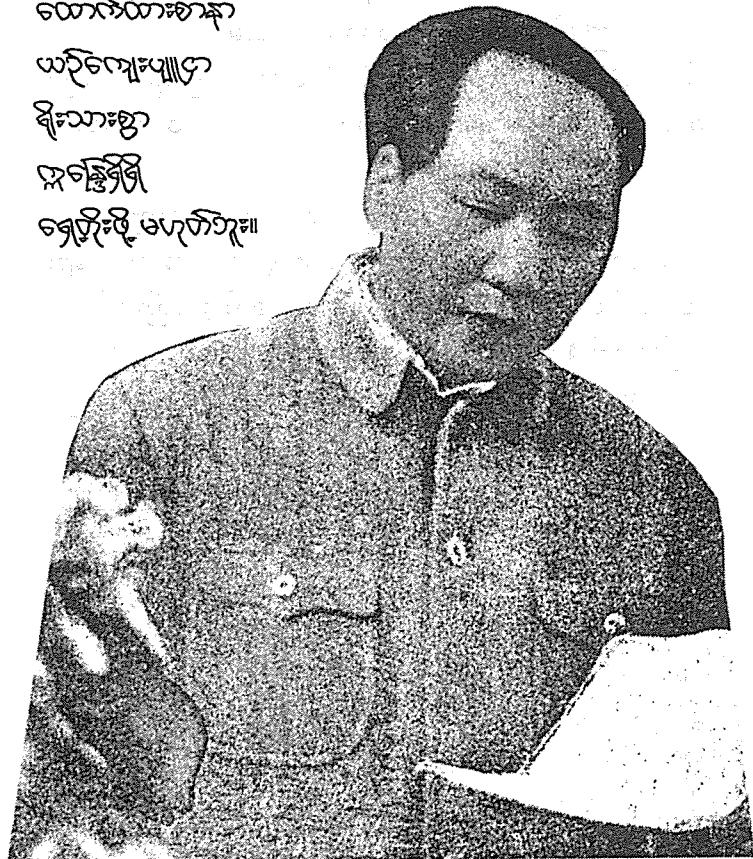
ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် အခြားကျောင်းရှိ ကျောင်းသားများကို စုစည်းပြီး ‘ကျောင်းသားများ ကာကွယ်ရေးတပ်ဖွဲ့’ ကို ဖွဲ့စည်သည်။ မြို့တွင်း လမ်းကြီးလမ်းကြီး အသွယ်သွယ်တို့တွင် ကင်းလုည်းပြီး မြို့လုံခြုံရေးတာဝန်ကို ယူခဲ့၏။

ဤသို့ ပဒေသရာဇ် စစ်တပ်အချင်းချင်း အင်အားပြုပြင် ခြင်း၊ နယ်မြေလုပ်င်းစစ်တလင်းသို့ ချိန်ဆားမြို့သည် သုံးလေးကြိမ် ကျောက်ခဲ့သောကြောင့် မြို့ခံလူထုနှင့် ကျောင်းသားများသည် စစ်ဘေးစစ်ဒဏ်ကို အတော်ခံခဲ့ရသည်။

ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် ထိုစဉ်အတွင်း ‘ကျောင်းသားအပျော်တမ်းတပ်ဖွဲ့’ အပြင် ‘အမြိုးသမီးနှင့် ကလေးသူငယ်များ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရေးအဖွဲ့’ တစ်ခုကို ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။ စစ်ဒဏ်ကြောင့် စစ်၏ အနိုင်ရုံးကို မျက်မောက်ပြုကြရရှာသော အမြိုးသမီးနှင့် ကလေးသူငယ်များကို ကယ်ဆယ်စောင့်ရှောက်ခဲ့လေသည်။

ଚାରିଷ୍ଟିକରଣଶୀଳଙ୍କ
 ଦୂର୍ଦୟତିବ୍ୟାହ
 ପରମ୍ପରାକ୍ଷେତ୍ର
 ନାଥପାତ୍ର
 ଚନ୍ଦ୍ରପାତ୍ର
 ଯୁଦ୍ଧପାତ୍ର
 ବିଜ୍ଞାନପାତ୍ର
 ନାନାପାତ୍ର
 କ୍ଷେତ୍ରପାତ୍ର

ବିଜ୍ଞାନ ପରୀକ୍ଷା (୧୦୯୮)

ବନ୍ଦିରୁତ୍ତମାଣ ଉପକାରୀଙ୍କୁ

ଶ୍ରୀ କଣ୍ଠାପୁରୀ

အခန်း (၆)

ကျောင်းသားသမဂ္ဂကို ဦးဆောင်၍
အလုပ်သမားသူကျောင်းကို ဦးစီးတည်ထောင်သူ

ရဲဘော် မော်စီတွန်းသည် အမှတ် (၁) ဆရာအတတ်သင် ကျောင်းတွင် ပညာဆည်းပူးနေစဉ်အတွင်း ဆရာ၊ ကျောင်းသားနှင့် အပေါင်းအပါများ၏ ချစ်ကြည်ရင်းနှင့်ခြင်းကို အပြည့်အဝ ခံယူရရှိခဲ့သည်။

မာန်မာနထောင်လွှားခြင်းမရှိသူ၊ ပညာကို အပတ်တကူ၍
ရွှေဖွေဆည်းပူးသူ၊ အများအကျိုးကို သယ်ပိုးဆောင်ရွက်သာ၊ ကိုယ်
ကျိုးကိုမဖို့ကွဲက်သူ၊ အပြောနှင့်အလုပ်ညီသူ၊ ခံယဉ်ချက်ခွင့်မှာသူ
တစ်ယောက် ဖြစ်ခြင်းကြောင့်တည်း။

ခေတ်ဟောင်းစနစ်ဆိုးကို တော်လှန်ခဲ့သောသတ္တိနှင့်
ကြံရည်ဖန်ရည် ကောင်းခြင်းတွေင့်လည်း ကျောင်းသားအများစုက
သူကို လေးစားကြည်ညီ၏။

၁၉၁၇ ခုနှစ် နောက်ပိုင်းမှစ၍ ကျောင်းသားသမဂ္ဂကို
ဦးဆောင်ခဲ့ပြီး ကျောင်းသားများ၏အကျိုးကို ပြတ်သားထိရောက်စွာ
သယ်ပိုးထမ်းဆောင်နိုင်သောတွေင့်လည်း ရဲဘော်မော်စီတုန်း၏
အမည်နှင့်ဂုဏ်သတင်းသည် တောက်ပဝင်းထိန်ခဲ့လေသည်။

ကျောင်းသားအများစုက ရဲဘော်မော်စီတုန်းအား ‘အကြံ
ညက်အိုတ်’ ဟူ၍ပင် တင်စား၍ခေါ်ဝါးကြသည်။

ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် စာဖတ်ဝါသနာ အလွန်ကြီးသော
ကျောင်းသားတစ်ယောက်ဖြစ်သော်လည်း သချုပ်ဘာသာရပ်တွင်မူ
အလေးမမူခဲ့။ ထိုတွေင့် စာမေးပွဲတွင် သချုပ်အမှတ်သည် အလွန်
ပင်နည်းသည်။

သို့သော် ‘သချုပ်ရာ ဝမ်လီအန်း’ကမူ သူကို အလွန်
ချီးမှုများသည်။ ခင်လည်းခင်သည်။ ကျောင်းပိတ်ရက်များအတွင်း
တွင် ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် ဒိမ်သို့ မပြန်တော့ခေါ်။ သချုပ်ရာ
‘ဝမ်’၏ အိမ်သို့ သွားရောက်ပြီး စတည်းချေသည်။ သချုပ်ဘာသာကို
သင်ယူရန်အတွက် သွားခြင်းမဟုတ်ခေါ်။ ‘မစွဲတာဝမ်’ က ရဲဘော်
မော်စီတုန်း၏ နေထိုင်စားသောက်ရေးအတွက် စီစဉ်ပေးရှာသည်။

ရဲဘော်မော်စီတုန်း တစ်ခို့နှင့်က သူစကားနားမထောင်ခဲ့
သော ဆရာ ‘ရွှေမြတ်ကျိုလျှို့’ သည်ပင်လျှင် ရဲဘော်မော်စီတုန်း၏
ကိုယ်ရည်ကိုယ်သွေးကို နှစ်သက်ပြီး ခင်မင်လေသည်။

ကျောင်းသားအများ၏ရွှေ့တွင် ရဲဘော်မော်စီတုန်း၏

မရို့သော်သော့မျိုး သက်ရောက်သည့်အပြုအမှုကို ခံခဲ့ရသော်
လည်း ရဲဘော်မော်စီတုန်းကို စေတနာမပျက်ခေါ်။

ရဲဘော်မော်စီတုန်းအား ကျောင်းထုတ်တော့မည့် အခြေ
အနေတွင် ကျောင်းဆက်လက်နေထိုင်ခွင့်ပြုရန် ကျောင်းအုပ်ကြီး
အား အာမခံရာတွင် သူလည်းပါဝင်ခဲ့လေသည်။

ရဲဘော်မော်စီတုန်းအား ကျောင်းသားအများစုက မည်မျှ
ချုပ်ခင်လေးစားကြသည်ဆိုသည်ကို ‘ကျောင်းသား အချင်းချင်း
ရွေးချယ်တင်မြောက်ခြင်း’ က သက်သေခံလျက်ရှိသည်။

၁၉၁၈ခုနှစ်၊ အမှတ်(၁) ကျောင်းမှတ်တမ်းတွင် ထိုသို့
ကျောင်းသားအချင်းချင်း ရွေးချယ်တင်မြောက်ခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍
မှတ်တမ်းတင်ထားချက် ရှိသည်။

‘ကျောင်းသားအချင်းချင်း ရွေးချယ်တင်မြောက်ခြင်း’
သည် ထိုအချိန်က ကျောင်းသား၏ ပညာအရည်အချင်းနှင့်
အကျင့်စာရိတ္ထတိုကို အဖက်ဖက်မှ စစ်ဆေးပိုင်းဖြတ်ရန် တိထွင်
ကျင့်သုံးသည့် နည်းတစ်မျိုးဖြစ်လေသည်။ ရွေးချယ်ပုံနည်းလမ်းနှင့်
ကျင်းပနည်းမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။

ရွေးချယ်ရာတွင် အပိုင်းအားဖြင့် သုံးပိုင်းခွဲခြားထားသည်။

(a) အကျင့်စာရိတ္ထ။ ။ ကိုယ်ကျင့်သိက္ခာ၊ မိမိကိုယ်ကို စောင့်
ထိန်းခြင်း၊ စာကြိုးစားခြင်း၊ အပင်ပန်းအဆင်းရဲ ခံနိုင်ရည်ရှိခြင်း၊
ရိုးသားဖြောင့်မတ်ခြင်း၊ အများအကျိုးကို သယ်ပိုးဆောင်ရွက်ခြင်း
စသည်တို့ ပါဝင်ကြသည်။

(j) ကာယာ။ ။ သတ္တိသွေး၊ ကျွန်းမာသနစွမ်းခြင်း၊ ဖျော်လတ်
လျင်မြန်ခြင်း၊ အားကစားလိုက်စားယူညွှေပြုပြင်ခြင်းတို့ ပါဝင်သည်။

(၃) ဥက္ကာ။ ။ အခြေအနေအမျိုးမျိုး၊ ပြဿနာအရပ်ရပ်ကို ရင်ဆိုင်နိုင်ခြင်း၊ စကားပြောစွမ်းရည်၊ စာပေအနုပညာ၊ သိပ္ပါတ္ထိတွင် နှစ်စဉ်တတ်ပွဲနှင့်တို့ ပါဝင်သည်။

ရွှေးချယ်သည့်နည်းလမ်းမှာ စာသင်နှစ်အပိုင်းအခြား၏ တစ်နေ့သော ကျောင်းဆင်းချိန်တွင် အတန်းတွင်းမှ ကျောင်းသားတို့ သည် မိမိတို့၏ စာသင်ခန်းအတွင်း၌ ရွှေးချယ်ပွဲကို ကျင်းပနိုင် သည်။ ကျောင်းသားတိုင်း မဲသုံးမဲပေးနိုင်၏။ မဲတစ်မဲအတွက် လူတစ်ယောက်ကို မိမိတို့စိတ်ကြုံကြုံ ရွှေးချယ်နှင့်ခွင့်ရှိသည်။

ကျောင်းသားများက မိမိတို့ရွှေးချယ်သည့် ကျောင်းသား၏ အမည်နာမနှင့် အထက်ပါ အပိုင်းသုံးပိုင်းအနက်မှ အကျိုးဝင်မည့် အပိုင်းကို ရေးသွင်းဖော်ပြရသည်။ ထိုက်တန်သည့်အပိုင်းကိုသာ ရေး သွင်းဖော်ပြခွင့်ရှိသည်။

အရွှေးချယ်ခံရသူအား အတန်းဖြင့် အကျိုးအသတ်ထား၍ ခင်း မရှိချော်။ သို့သော် ကျောင်းသားများသည် အများအားဖြင့် မိမိတို့နှင့် တစ်တန်းတည်းသားကိုသာ ဦးစားပေးရွှေးချယ်သည်က များသည်။

အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် တစ်တန်းတည်းနေကြသူချင်း ဖြစ်၍ ပုဂ္ဂိုလ်အရ ရင်းနှီးခွင်မပ်ပြီးသားဖြစ်သောကြောင့်တည်း။

အမှတ်(၁)ကျောင်း၏မှတ်တမ်းတွင် ၁၉၁၇ ခုနှစ်၊ ၆၅၅လ ၏ ရွှေးချယ်တင်မြောက်ပွဲကို မှတ်တမ်းတင်ထားသည်။ အမှတ်(၁) ကျောင်းတွင် အတန်းခွဲပေါင်း (၁၁)တန်းရှိ၏။ စုစုပေါင်း ကျောင်းသား (၄၀၀)ကျော်ခန့် ရှိသည်။

ရွှေးချယ်တင်မြောက်ခြင်း ကျင်းပရာတွင် အရွှေးခံရသူ

သည် မဲ ၅ မဲပြည့်မှုသာ အရွှေးခံရသူစာရင်း ဝင်လေသည်။

တစ်ကျောင်းလုံးတွင် အရွှေးချယ်ခံရသူ ၃၄ ယောက်သာ ရှိ၏။ ရဲဘော်မော်စိတုန်းသည် ထိုရွှေးချယ်ခံရသူ ၃၄ ယောက် အနက် မဲအရေအတွက် အများဆုံးရရှိလေသည်။

အရွှေးချယ်ခံရသူများထဲမှ လူခြောက်ယောက်သည် သာလျှင် အကျင့်စာရိတ္ထနှင့် ဥက္ကာတို့တွင် ဘက်စုံပြည့်စုံ၏။ အခြား သူတို့မှာ အကျင့်စာရိတ္ထ၊ သို့မဟုတ် ဥက္ကာ၊ သို့မဟုတ် ကာယိုင်းတွင် တစ်ဖက်ဖက်၌ ခွဲတို့ယုံကြည်။

အကျင့်စာရိတ္ထနှင့် ဥက္ကာပိုင်းတွင် အကျင့်သိက္ခာ၊ ကိုယ့် ကိုယ့်ကိုစောင့်ထိန်းခြင်း၊ စာတိုးစားခြင်း၊ အခြေအနေအမျိုးမျိုးကို ရင်ဆိုင် ရဲခြင်းနှင့် ရဲစွမ်းသွေ့တို့၏။ အပိုဒ်ငယ်မြောက်ခဲ့ ရှိ၏။ ကျိုအရွှေးချယ်ခံရသူများသည် အများအားဖြင့် ထိုအပိုဒ်ငယ်လေးပါ။ ကျိုအရွှေးချယ်ခံရသူများသည် အများအားဖြင့် ထိုအပိုဒ်ငယ်လေးပါ။

ဥပမာအားဖြင့် ကိုယ့်ကျင့်သိက္ခာနှင့် ပြည့်စုံသူသည် ရဲဘော်စိတုန်းအပါအဝင် အခြားကျောင်းသားသုံးဦးသာလျှင် ရှိ၏။ အခြေအနေအမျိုးမျိုးနှင့် ရင်ဆိုင်နိုင်ခြင်းနှင့် ပြည့်စုံသူများ ရဲဘော်စိတုန်းအပြင် အခြားတစ်ယောက်သာလျှင်ရှိသည်။

သို့သော် သတ္တိသွေးနှင့် စကားပြောစွမ်းရည်တို့တွင်မူ ရဲဘော် မော်စိတုန်းမှလွှာ၏။ အခြားရွှေးချယ်ခံရသူ၏ကျောင်းသား တစ်ဦးတစ်ယောက်မျှမရှိချော်။

အရွှေးချယ်ခံရသူများ၏ အပိုဒ်ငယ်ပါ အရည်အသွေးများ သည် အများအားဖြင့် စာပေ၊ အင်လိုင်ဘာသာ၊ သံ့ဗာဘာသာ

ပန်းချီ အားကစားယဉ်ပြိုင်မှုတို့သာလျှင် ဖြစ်သည်။ ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် ကျောင်းသားသမဂ္ဂတွင်ပါဝင်၍ တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့ရသည်တွင် ခေါင်းဆောင်နှင့်မှုစွမ်းရည်၊ စည်းရုံးရေးစွမ်းရည်များ တစ်စတိုးတက်ခဲ့ပေသည်။

အမှတ် (၁) ဆရာအတတ်သင်ကျောင်းတွင် ၁၉၁၃-ခု ဆောင်းလီးတွင် ‘အတတ်ပညာအသင်း’ ကို တည်ထောင်သည်။ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ကျောင်းသားများ အသက်မွှေးဝမ်းကျောင်းပညာအမျိုးမျိုးကို တတ်မြောက်စေရေးအတွက် ဖြစ်သည်။

၁၉၁၄ ခုနှစ်တွင် ထိုအသင်းကို ‘စွမ်းရည်တိုးတက်ရေးအသင်း’ဟု အမည်ပြောင်းခဲ့သည်။ ၁၉၁၅ ခုနှစ်တွင်မူ ‘ကျောင်းသားများသမဂ္ဂ’ဟု အမည်ပြောင်းခဲ့ပြန်သည်။

ကျောင်းသားများသမဂ္ဂ၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ.. အကျင့် သိက္ခာစောင့်စည်းရန်၊ ပညာရေးကိုလေ့လာရန်၊ ဗဟိုသူတိုးပွားရန်၊ အသက်မွှေးဝမ်းကျောင်းပညာရပ်ကို လေ့ကျင့်ပျိုးထောင်ပေးရန်၊ ခန္ဓာကိုယ်ကျိုးမာသန်စွမ်းရေးကို ဖော်ဆောင်ရန်၊ ကျောင်းသားအချင်းချင်း ရင်းနှီးရိုင်းပင်းမှုရှိရန်ဟူသော ရည်ရွယ်ချက်ပင် ဖြစ်သည်။

ကျောင်းသားသမဂ္ဂအသင်းဝင်များမှာ ကျောင်းတွင် ရှိခဲ့ ကျောင်းသားများနှင့် အောင်မြိုင်ပြီးသွားသော ကျောင်းသားများ ဖြစ်၏။ ဆရာများသည် အကုဒ်အညီအတိုင်ပင်ခံအဖွဲ့အဖြစ် တည်ရှိသည်။ ဥက္ကဋ္ဌသည် ကျောင်းအုပ်ကြီးပင်ဖြစ်၏။ ကျောင်းသားသမဂ္ဂ၏ အလုပ်တာဝန်များကို အမိုက်ဖော်ဆောင်ရသူများကတော့မှ အထွေထွေ အမှုဆောင်အဖွဲ့ပင် ဖြစ်လေသည်။

ကျောင်းသားများသမဂ္ဂ၏ အမိုက်တာဝန်များကို ထမ်းဆောင်ရသော အထွေထွေအမှုဆောင်အဖွဲ့ကို အတန်းတိုင်း၏ ကိုယ်စားလှယ်များမှုတာဆင့် အစည်းအဝေးပွဲဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားခြင်း ဖြစ်သည်။

၁၉၁၈ ခုနှစ် အမှတ်(၁)ကျောင်းမှုတ်တမ်းအရ ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် ၁၉၁၅ ခုနှစ်မှ ၁၉၁၈ ခုနှစ်အထိ နှစ်တိုင်းတွင် ကျောင်းသားများသမဂ္ဂတွင် အရေးကြီးသောတာဝန်များကို ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။ ၁၉၁၅ ခုနှစ်မှ ၁၉၁၇ ခုနှစ် နှစ်ဦးပိုင်းအထိ တာသင်နှစ်အပိုင်းအခြား လေးပိုင်းတွင် ‘ပြန်ကြားရေးမှု’၊ တာဝန်ကို ထမ်းဆောင်သည်။ ၁၉၁၇ ခုနှစ် ဆုံးပိုင်းမှ ၁၉၁၈ ခုနှစ် နှစ်ဦးပိုင်းအထိ သူသည် အထွေထွေအမှုဆောင်နှင့် ပညာရေးလေ့လာရေးဌာနခွဲမှုး တာဝန်နှစ်ခုကို တပြုပြင်တည်း ပူးတွဲတာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။

ရဲဘော်မော်စီတုန်း အထွေထွေအမှုဆောင်အဖြစ် စတင်လုပ်သည့် စာသင်နှစ်မှစ၍ ကျောင်းသားသမဂ္ဂသည် အထူးတက်ကြလုပ်ရှားလာသည်။ ကျောင်းသားများ၏ အကျိုးစီးပွားရီးတိုးတက်ရေးဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းရပ်တော်တော်များများကို ပြီးပြတ်အောင်ဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့သည်။

ရဲဘော်မော်စီတုန်း ကျောင်းသားများသမဂ္ဂတွင် အထွေထွေအမှုဆောင်တာဝန် ထမ်းဆောင်စဉ်အတွင်း စကားရည်လုပ်များကျင့်ပြင်းပေးအပ်ရေးနှင့်ပတ်သက်သည့် အထူးပြသနာများလေ့လာအဖြေရှာခြင်း၊ နာမည်ကျော်ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများအား ပော်ပြောစေခြင်း၊ အားကစားပြိုင်ပွဲ၊ အုပ်စုလိုက်ရေကူးခြင်းစသည်

လူပ်ရှားမှုများကို ဖော်ဆောင်ခဲ့ရုံးမှက တောင်ပိုင်းနှင့်အမြာက်ပိုင်းပတေသရာန်စေစာတပ်များ စစ်မီးမွေးချိန်တွင် အထက်တွင်ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း ကျောင်းသားများသမဂ္ဂသည် 'ကျောင်းသားများကာကွယ်ရေးတပ်ဖွဲ့' ကို ဖွဲ့စည်း၍ ကျောင်းတွင်ကျောင်းပြင်လုပ်ခြင်းတာဝန်ကို ထမ်းဆောင်ခဲ့လေသည်။

ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် သူတေသုံးတစ်ယောက်၏ ထူးချွန် ရည်ကို အထူးကရှုပြုသည်။ အလေးထားသည်။ ထိုက်သင့်တော်လျော်သလို အသုံးချေတတ်သည်။ အဝေါ်ခွင့်ကျော်ရန် အသုံးချိန်စွမ်းရှိ၏။ ပမာအားဖြင့် ကျောင်းသားသမဂ္ဂတွင် စာပေစကားတွင် ကွွမ်းကျင်လိုသူကို စာပေပြောနခဲ့သူ တာဝန်အပ်နှင့်၏။ သင်ကြားပို့ချကြခြင်းကို ပါသနာထုံသူအား စာပေသင်ကြားပို့ချေရေးကို လေ့လာသည့်ဌာနခဲ့တွင် ဝင်ရောက်စေသည်။ ကျောင်းသား ကိုယ်စားလှယ်များ၏ 'ထူးချွန်ရည်' အလိုက် ကျောင်းသားများသမဂ္ဂတွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်နိုင်ရန် ဖွဲ့စည်းစီစဉ်ခဲ့သည်။

ထိုအချိန်တွင် တရာ်စာသင်သော ဆရာတစ်ယောက်သည် စာအသင်အပြည့်ဖျင့်သောကြောင့် ကျောင်းသားများက ထိုဆရာကို မလိုလားချေ။ ထိုဆရာသည် သတင်းစာလုပ်ငန်းတွင်လုပ်ဖူးသူဖြစ်သည်။ ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် ထိုဆရာအား အနီးကပ်ချဉ်းကပ်ပြီး လေ့လာသည်။ ပြီးလျှင် ကျောင်းသားများအား ဆရာ၏ သတင်းစာလုပ်ငန်းနှင့်ပတ်သက်၍ ထူးချွန်ရည်ကို အထင်မသေးရန်ပြောဆို၏။

ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် သူပတ်ဝန်းကျင်ရှိ ကျောင်းသားများအား ကြုံသိပြောကြေားလေ့ရှိသည်။ 'လူပုဂ္ဂိုလ်' တစ်ဦး

တစ်ယောက်ကို ရှုမြင်တဲ့အခါမှာ သူရဲထူးချွန် ရည်ကို ဦးစားပေးပြီး ကြည့်ရပေမယ။ လူတိုင်းမှာ ထူးချွန် ရည်တစ်ခုစီ ရှိမြို့ဖြစ်တယ်။ ကြီးသည် သေးသည် ပစာန်မထားဘဲ ထိုပုဂ္ဂိုလ်ရဲ့ ထူးချွန် ရည်ကို အေးပေးအသုံးပြုသင့်တယ်' ဟူ၍ ဖြစ်သည်။

ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် ကျောင်းသားများသမဂ္ဂ၏ အထွေထွေအမှုဆောင်တာဝန်ကို ထမ်းရွက်စဉ်အတွင်း သူ၏ ထူးချွန်သည် ဦးဆောင်မှုစွမ်းရည်ကို ကောင်းစွာပြသခဲ့လေသည်။ အလုပ်တွင် ကြေးစားပြင်း၊ စွဲစပ်သေချာခြင်း၊ စည်းရုံးရေးကောင်းခြင်း၊ စသည့် ထူးချွန်ချက်များအပြင် သူ၏ ရွှေနောက် အစီအစဉ်တကျ ဆောင်ရွက်တတ်သည် စွမ်းအင်နှင့်လည်း ပြည့်စုံလေသည်။

ပြဿနာတစ်ခုကို ရှုထောင့်အထွေထွေမှ သုံးသပ်သည်။ ထောင့်စုံအောင် ရှုမြင်သည်။ မည်သည်ကို အရရင်၊ မည်သည်ကို နောက်၊ ရွှေနောက်အစီအစဉ်ချုပြီး ဆောင်ရွက်ရမည်ကို ဂယ်ဏာ လေ့လာသည်။ ထိုကြောင့် သူအကြံပြုချက်နှင့် သူလုပ်ဆောင်ချက်များသည် အောင်မြင်လေသည်။

ကျောင်းသားများသမဂ္ဂ သင်းလုံးကျော်အစည်းအဝေး၌ ဖြစ်စေ အမှုဆောင်များအစည်းအဝေး၌ဖြစ်စေ ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် သဘာပတိနေရာများ၌ ဆောင်ရွက်ရလေ့ရှိသည်။ ရုံးနှင့်ရုံးရုံးများ အဆိုတင်သွင်းသူနှင့် ကန်ကွက်သူများအကြား အငြင်းပွားမှုသည် အတော်ပင် ပြင်းထန်တတ်သည်။ ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် သည်လို့ အချိန်ပျိုးတွင် ပြိုမြင်သက်၍ အထူးကရှုစိန်းသော်လည်း မှတ်ဆုံးဖြစ်ပါသည်။ အထူးကရှုစိန်းသော်လည်း မှတ်ဆုံးဖြစ်ပါသည်။ အေးအေးသက်သာ စဉ်းစားချိန်ဆပြီးနောက် ဆုံးဖြတ်ချက်တစ်ခုခဲ့ အကြံပြု

ချက်တစ်ခုခါကို ပေးတတ်မြှုပ်။

သူသည် ထိုသို့ ဆုံးဖြတ်ချက်တစ်ခုမှတ်ရာတွင်၊ အကြံပြု ချက်တစ်ခုခါ ကုမ္ပဏီရာတွင် အပြုစ်အနာအဆာကို ဖယ်ရှား၊ အကောင်းကို ထုတ်ယူသော စနစ်အတိုင်း ပြုကျင့်သည်ဖြစ်သော ကြောင့်လည်း အများက လက်ခံလေသည်။

၁၉၁၈ ခုနှစ် နှစ်ဦးပိုင်းသည် ရဲဘော်မော်စီတုန်း၏ အမှတ်(၁)ကျောင်းတွင် ပညာသင်ခဲ့သော နောက်ဆုံးစာသင်နှစ် ဖြစ်သည်။ သို့သော် ကျောင်းသားများ၏ ရွေးကောက်တင်မြောက် ခြင်းကို ခံရသဖြင့် အတွေတွေအမှုဆောင်အဖြစ် ဆက်လက်တာဝန် ထမ်းဆောင်သည်။

မြို့လပိုင်းတွင် တောင်ပိုင်းစစ်တပ်သည် ‘ဟင်ရန်’ နှင့် ‘ယဉ်ကြီး’ ဘက်သို့ ဆုတ်ခွာသွားသည်။ မြောက်ပိုင်းစစ်တပ်သည် ကျောင်းတွင် စခန်းချုပ်၏ ကျောင်းသားအများအပြားသည် ကျောင်းစာသင်ခုန်းကို စွန့်ခွာသွားခဲ့ရ၏။ ကျောင်းတွင် လူတစ်ရာကျော်သာ ကျွန်းရစ်သည်။ ကျောင်းသမဂ္ဂ၏ လူပ်ရှားမှုများသည်လည်း အလိုလို ရပ်စဲသွားလေသည်။

အတန်းတိုင်း၏စာသင်နှစ်သည် စော၍ ဆုံးခန်းတိုင် သွားရသောကြောင့် ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် ကျောင်းသားများ သမဂ္ဂတာဝန်ကို ကျောင်းတွင်ကျွန်းရစ်သည့် ကျောင်းသားများနှင့် ဥက္ကဋ္ဌသို့ လွှဲအပ်လေသည်။ ကျောင်းသားများသမဂ္ဂတာဝန်များကို လွှဲအပ်ပြီးနောက် အကြံပြုချက်နှစ်ရပ်ကိုရေးသားကာ ၁၉၁၈ ခု မေလ ၂၂ ရက်နေ့ဖြင့် မိမိ၏အမည်ကို ရေးထိုးခဲ့သည်။

ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် ကျောင်းသားများသမဂ္ဂတွင်

အတွေတွေအမှုဆောင်တာဝန်ကို ထမ်းဆောင်နေစဉ်ကပင်လျှင် ညာကျောင်းကို စိတ်အားထက်သန်စွာ ပျိုးထောင်ခဲ့သည်။ ဤအချက် သည် ရဲဘော်မော်စီတုန်းနှင့် အလုပ်သမားများ စတင်ထိတွေရန် အခွင့်အလမ်း ဖန်လာခြင်းပင်။

၁၉၁၉ ခု နှစ်ဦးပိုင်းတွင် ဆရာအတတ်သင်ကျောင်းနှင့် တွဲဖက်မူလတန်းကျောင်းတို့မှ ဆရာများသည် အလုပ်သမား ညာကျောင်းကို တည်ထောင်ခဲ့ကြသည်။ နောက်ပိုင်းတွင် အချို့ချို့ သော ဆရာများက ဆက်မလုပ်ကြတော့သောကြောင့် ကျောင်းသား များသမဂ္ဂကိုယ်တိုင် အလုပ်သမားညာကျောင်းကို ပြန်လည်ပျိုးထောင်ခဲ့လေသည်။ ပညာသင်ကြားမှ လေ့လာရေးနှင့်ခွဲ့မှ အလုပ်သမားညာကျောင်းကို ကြိုးကိုင်ခဲ့လေ၏။

ညာကျောင်းကို ထူးထောင်ခဲ့ရာတွင် ရဲဘော်မော်စီတုန်း သည် အားကြီးမှန်တက် အရှိုးဖြစ်သည့်ဟု ကျောင်းသားဟောင်း များက တည်တည့်တည်း မှတ်ချက်ချဲခဲ့သည်။

အလုပ်သမားညာကျောင်း ထူးထောင်ရန်နှင့်ပတ်သက်၍ ရဲဘော်မော်စီတုန်း၏ အဆိုပြုချက်လေးချက် တင်သွင်းခဲ့သည်ကို အမှတ်(၁)ကျောင်းမှတ်တမ်းတွင် ဖော်ပြထားလေသည်။

(၁) တိုင်းပြည်၏ လက်ငင်းအခြေအနေမှာ တိုင်းပြည်၏ အမိန့်ကျေသာ အင်အားစုကြီးဖြစ်သည့် ကျောင်းနေခွင့် မရရှိ ရှာသော အလုပ်သမားများနှင့် တောင်သူလယ်သမား လူတန်းစား များဖြစ်သည်။

(၂) ဥရောပနှင့် အမေရိကန်နိုင်ငံတို့တွင် ပညာသင်ကြား ရေးစနစ်သည် အတော်ပင်ကျယ်ပြန့်နေပြီ။ တရှုတ်ပြည်သည်

ထိနိုင်ငံများနှင့် ပုခုံချင်းမယူဉ်သာသည့်တိုင် လူတိုင်းတွင် ပညာသင်ကြားနိုင်ခွင့် ရှိရမည်။

(၃) အလုပ်သမားညကျာင်းအား ဆရာအတတ်သင်၏ တတိယနှစ်နှင့် စတုတ္ထနှစ်ကျောင်းသားများ၏ လက်တွေ့ခန်းအဖြစ် ထားရှိနိုင်သည်။

(၄) အပြင်လောကနှင့် အမှတ်(၁)ကျောင်း၏ကြားတွင် ခြားထားသောနံပါးကြီး ဖြေခြားနိုင်သည်။

ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် စတုတ္ထအချက်ကို အလေးအနက် အထူးထားလေသည်။ ထိုအချိန်သည် ဟူနန်နယ်တွင်း၌ စစ်မီးထပ်ခါတလဲ တောက်လောင်နေချိန်ဖြစ်သဖြင့် ပညာရေးလောကသည် ကမားက်ကမဖြစ်နေသည်။ ကျောင်းသုံးစရိတ်ပင်လျှင် လုံလောက်စွာ မရခဲ့ပေ။

ကျောင်းသားများကလည်း ပြင်ပလောကတွင် ဖြစ်ပျက်နေသည့် အခြေအနေကို ပိုပိုပြင်ပြင်မမြင်ရ။ ပြင်ပလောကကလည်း ကျောင်းသားများ၏ ကျောင်းတွင်းအခြေအနေကို သိနားမလည် နိုင်ချေ။ စင်စစ် ပဒေသရာ၏ စစ်အောင်အားများ၏ စစ်တလင်းကြားတွင် ကျောင်းသားများရော ပြည်သူလူထုပါ ပျောများနေကြရခိုန် တည်း။

ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် ထိုစဉ်က ကျင့်သုံးနေသော ပညာသင်ကြားရေးစနစ်ကို မနှစ်သက်ချေ။ သင်ခန်းစာများကလည်း ပုံသေကျလွန်းသည်။ ကျောင်းသားများကလည်း ဆရာများသင်ကြားသော ပြင်းချက်စာအုပ်၏ သင်ရှိးညွှန်းတမ်းများကို အရကျက်မှတ်၏။ ဆရာများကလည်း အများအားဖြင့် သင်ရှိး

ဖွံ့ဖြိုးတမ်းကုန်အောင် သင်ကြားဖို့လောက်သာ ဦးတည်ချက်ထားရှိနေသည်။

ကျောင်းတက်ကျောင်းဆင်းချိန်မှလွှဲ၍ ဆရာနှင့် ကျောင်းသားသည် အဆက်အစပ်မရှိသလောက ဖြစ်နေသည်။

ဆရာနှင့်ကျောင်းသားများအကြားတွင် နက်ရှိုင်းသော မေတ္တာ စေတနာယူက်နှစ်ယူမှုမျိုး မရှိသလိုဖြစ်နေ၏။ ရဲဘော်မော်စီတုန်းက သည်သို့ မဖြစ်စေလို့ ထိုကြောင့် အမှတ်(၁)ကျောင်းတွင် နေရသည်ကို သူမပေါ်မွေ့ချေ။ တစ်နှစ်သောနံနက်ခင်းတွင် သူငယ်ချင်းများကို ရဲဘော်မော်စီတုန်းက သည်သို့ပြောဖူးသည်။ ‘မနေ့ညက ငါ ကျောင်းတွက်လိုက်တော့မလို ဆုံးဖြတ်မိတယ်။’ ကျောင်းအုပ်ကြီးရဲ့ အခန်းဝကို ကျောင်းတွက်ခွင့်တောင်းခံ လွှာတင်မလို သုံးလေးခါက် ရောက်ခဲ့တယ်’ ဟူ၍ ဖြစ်သည်။

ရဲဘော်မော်စီတုန်း ညကျောင်းကိုပျိုးထောင်ခြင်းသည် သူစိတ်တွင် ခံစားနေရချက်များကို ဖြေသိမ့်သောသဘောလည်း ပါသည်။ လက်တွေ့နှင့် စိတ်ကူးအကြောင်းအစည်းကို ပေါင်းစပ်ခြင်းသဘောလည်း ဖြစ်သည်။ ပညာရေးစနစ်တစ်ခုလုံးအပေါ် ထိုစဉ်က သူ ကျေနပ်မှု မရှိကြောင်း၊ အားရမှုမရှိကြောင်းလည်း ပေါ်လွှင် လေသည်။

ညကျောင်းမှ ကျောင်းသားများသည် များသောအားဖြင့် ကျောင်းစာသင်ခန်းနှင့် မနီးစပ်နိုင်ခဲ့သော အလုပ်သမားများသာ ဖြစ်သည်။

ရဲဘော်မော်စီတုန်း၏ အဓိက ဦးတည်ရည်မှုန်းချက်က လည်း ထိုလူတန်းစားအတွက်ပင်ဖြစ်သည်။

ညကျေင်းဖွင့်လှစ်ရသည့် ရည်ရွယ်ချက်မှာ ကျောင်းပတ် ဝန်းကျင်မှာ အလုပ်သမားများအတွက်ဖြစ်သည်။

ထိခိုင်က ချိန်ဆားတောင်ဖက် တဲ့ခါးအပြင်ဘက်ရှိ အမှတ် (၁)ကျောင်း၏ အနီးပတ်ဝန်းကျင်သည် ငွေဒရှိုးသွန်းစက်ရှု၊ ခဲကျိုစက်ရှု၊ ဓာတ်မီးလုံးစက်ရှု၊ အစရှိသည့် စက်ရှုများနှင့် မီးရထား သံလမ်းမှ လုပ်သားများ စုဝေးနေထိုင်ရာနေရာ ဖြစ်သောကြောင့် တည်း။

အလုပ်သမားညကျောင်းသို့ ဝင်ရောက်ရန် ကျောင်းသား များအား ကြော်ပြာရာတွင် ရိုးရိုးနှင့်ရှင်းရှင်း ကြော်ပြာခဲ့လေသည်။

‘ကျွန်ုတ်တို့ပြောစကားကို အနည်းငယ် နား ထောင်ပါ။ ခင်ဗျားတို့တွေ့အဖွဲ့ အခက်အခဲ အတွေ့ရ ဆုံးအရာက ဘာလူ။ ရိုးရိုးရှင်းရှင်းပြောရရင် ကိုယ်ပြော ချင်တာကို ရေးမပြတတ်သလို သူများရေးပြတာကို မဖတ်တတ်ဘူး၊ ဂဏီးသချို့ဆိုလဲ မတွက်တတ်ဘူး၊ ဒါပဲ’

‘ခင်ဗျားတို့တွေ့ဟာ လုပ်သားတွေဖြစ်တယ်၊ တဖက်မှာ စားဝတ်နေရေးအတွက် အလုပ်လုပ်နေကြရတယ်၊ တခြားတဖက်မှာကျတော့ ခင်ဗျားတို့ အားလပ်တဲ့ အချိန်မှာ စာသင်ကြားပေးမယ့် ဆရာမရှိဘူး၊ ဒီတော့ ‘အ’ သုံးလုံးကျဖို့ မပြောနဲ့ ရေးတတ်ရှုလေး၊ ဖတ်တတ်ရှုလေး၊ တွက်တတ်ရှုလေး အတွက်တောင် မလွယ်ဘူးဖြစ်နေတယ်’

‘ခု အဲဒီအခက်အခဲအတွက် အဖြောက်ချရလာ ပြီ။ ဘာလဲဆိုရင် အမှတ် (၁)ကျောင်းက တည်ထားတဲ့ ညကျောင်းပါပဲ။ ဒီနှစ်ဦးပိုင်းရဲ့ ပထမလဝေက်မှာတုန်းက

ဆိုရင် ကျောင်းသား အတော်လေးများခဲ့တယ်။ ဒါကို ခင်ဗျားတို့လည်း ကြားဖူးမှာပါဘူး’

‘အဲဒီညကျောင်းဟာ ခင်ဗျားတို့တွေ့အတွက် တည်ထားတော်တာဖြစ်တယ်။ တန်လှောနောက သောကြာနောက အထိ ညစဉ် နှစ်နာရီ စာသင်ချိန်ရှိမယ်၊ သင်မယ့်ဘာသာ ရပ်ကတော့ ခင်ဗျားတို့အဖွဲ့ တကယ်အသုံးလိုနေတဲ့ ပေးစာရေးနည်းနဲ့ အတွက်အချက်ပါဘူး’

‘သင်ခန်းစာပို့ချချက်ကို ကျွန်ုတ်တော်တို့က ရှိက်ကူးပေးမယ်။ ဒီအတွက် ပိုက်ဆံပေးဖို့မလိုဘူး၊ ညအချိန် ကျောင်းတက်ရတာဖြစ်လို့ ခင်ဗျားတို့ရဲ့ အလုပ်ချိန်ကို မထိခိုက်နိုင်ဘူး။ တကယ်လို့ ပညာသင်လိုစီတိရှိရင်တော့ တစ်ပါတ်အတွင်းမှာ ဆရာအတတ်သင်ကျောင်းသို့ စာရင်းပေးသွင်းနိုင်ပါတယ်’

‘အချို့က ဒီလိုပြောသံကြားရတယ်၊ ‘အခြေအနေ သိပ်မဟန်ဘူးတဲ့၊ အာဏာပိုင်များရဲ့အမိန့်ကို ဖီဆန်ရာကျ မယ်တဲ့’၊ ဒီအတွက် ကျွန်ုတ်တို့ တာဝန်ယူပါတယ်။ ကျောင်းဝင်စာရင်းပေးသွင်းပြီးရင် စိစစ်ရေးကော်ပြား တစ်ဦစီ ထုတ်ပေးထားမယ်၊ စစ်သားနဲ့ရဲသားတွေက စစ်ဆေးရင် အဲဒီကော်ပြားကိုပြီး၊ ဆရာအတတ်သင်ကျောင်းရဲ့ ညကျောင်းသားလို့သာပြောလိုက်ပါ။ ဘာမှ အန္တရာယ် မရှိနိုင်ပါဘူး’

ကြော်ပြာကို လမ်းများတွင် လူမြင်သာသည်နေရာ၌ ကပ်သည်။ လက်ကမ်းကြော်ပြာကို ရဲများမှတဆင့် ဝင်္ဂီ္ဂိုင်းသည်။

သို့သော် ကျောင်းဝင် စာရင်းပေးသွင်းသူမရှိချေ။ နောက်ဆုံးတွင် နံရုံကပ် ကြော်ပြာကြီးများကို လမ်းခွဲဆုံးမျှေး၌ ရေးကပ်သည်။ သည်တွင် စာရင်းသွင်းလာသူ ကိုယောက်ရှိလေသည်။

ထို့ကြောင့် ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် ပြဿနာအတွက် အဖြော်ရှာသည်။ ကျောင်းဝင်စာရင်း အဘယ်ကြောင့် စာရင်းမပေးသွင်းကြလေသနည်း။

သည်တွင် အဖြော်တွေ့၏။ ညကျောင်းဖွင့်လှစ်သည် အလေ့အထ ချိန်သားတွင် နည်းလွန်းသေးခြင်း၊ အခြေမခြင်းသေးခြင်း၊ လူထုက ယုံကြည်ကိုးစားစိတ် နည်းပါးနေသေးခြင်း၊ ရဲများမ တဆင့် ကြော်ပြာကမ်းခြင်းသည်လည်း နည်းလမ်းမမှန်ခြင်း၊ ရွှေစိတ် ကို ပွားစေခြင်း၊ လူထု၏ မယုံသက်းစိတ်ကို ပိုမိုတိုးပွားစေခြင်း စသည့် အချက်များကို တွေ့ရလေသည်။

သည်တွင် ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် ကျောင်းသားများ စုစည်းပြီး ကြော်ပြာခြောက်ရာခန့်ကိုယူ၍ စက်ရုံအလုပ်ရုံနှင့် အလုပ်သမားများ၏ နေအိမ်များသို့ သွားရောက်ဝင်သည်။ ဆွယ်တရားဟောပြောပြီး နားချုသည်။

သည်လုပ်ဆောင်ချက်သည် အတော်ပင် ခရီးရောက်သည်။ သုံးရက်အတွင်း လူ ၁၂၀ ကျော် လာရောက်စာရင်းပေးသွင်း၏။ ဆက်လက်စာရင်းပေးသွင်းမည့် လူများကလည်း မနည်းချေ။ သို့ရာတွင် ဆရာအကန့်အသတ်ရှိသဖြင့် ကျောင်းသား ဦးရေဂါးလည်း ကန့်သတ်လိုက်ရ၏။

ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် ‘ညကျောင်းမှတ်တမ်း’တွင် ထိုစဉ်က အလုပ်သမားများ ပညာလိုလားတောင်တနောက်ပုံကို

ဤသို့ ရေးထားသည်။ ‘အမေ၏နှစ်ကို တစာစာတောင်းနေသာ ဆာမွတ်နေသည့် ကလေးများကဲ့သို့ ဖြစ်နေကြသည်။’

ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် သမိုင်းဘာသာရပ်ကို ကိုယ်တိုင် သင်ကြားသည်။ သူအလေးထားသည့် ဘာသာရပ်လည်း ဖြစ်သည်။ သမိုင်းဘာသာရပ်ပိုချင်း အလုပ်သမားများ၏ မျိုးချိစိတ်ခာတ် ကို မွေးမြှုပြုးထောင်ပေးလေသည်။

ယခင် အလုပ်သမားညကျောင်းနှင့်ပတ်သက်၍ ဆရာ များ တောင့်မခံနိုင်သောကြောင့် တမျိုးတမည်ဖြစ်ခဲ့ဖူးပြီ။ ထို့ကြောင့် ရဲဘော်မော်စီတုန်းက အများစု၏ သဘောတူညီချက်ကို ရယူပြီး စည်းကမ်းအချို့ကို သတ်မှတ်သည်။ ဥပမာအားဖြင့် ‘ဆရာသည် ကျောင်းသားကဲ့သို့ အချိန်မှန်လာရမည်’ ဟူ၍ ဖြစ်သည်။

ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် အလုပ်သမားညကျောင်း တည်တဲ့ခိုင်မြော်ရေးအတွက် ထက်သန်သောအားမာန်နှင့် ဆောင်ရွက် ခဲ့လေသည်။

နိုဝင်ဘာလ (၉)ရက်နေ့တွင် ညကျောင်းစတင်ဖွင့်လှစ်၏။ ကျောင်းဖွင့်အဓမ်းအနားမိန့်ခွန်းကို ဥက္ကဋ္ဌကိုယ်စား ဆရာ ‘ဖန်ဝေရှု’ က ပြောကြားသည်။ ထို့နောက် ရဲဘော်မော်စီတုန်းက ကျောင်းချိန် အတွင်း စည်းကမ်းချက်များနှင့် ပတ်သက်ပြီး တစ်ချက်ပြီးတစ်ချက် ရှင်းလင်း၏။

ရဲဘော်မော်စီတုန်းရှင်းလင်းသော ကျောင်းတွင်း စည်းကမ်းချက်များသည် အလုပ်သမားများ၏ အခက်အခက် များစွာ ငဲ့ညာရာရောက်လေသည်။ ဥပမာအားဖြင့် ‘ကျောင်းတက်ခိုန်တိုင်း

တွင် ဖြစ်သလို ဝတ်စားလာနိုင်သည်။ သစ်လွင်ကောင်းမွန်ရန်မလို။ ဉာဏ်ရှင်းမှ ကျောင်းသားများကို စောင့်ရှုံးကြရန် တာဝန်ယူဖို့ ရဲသားများကို ကမ်းလှမ်းထားပြီးဖြစ်သည်။ ထိုအပြင် သွားရေး လာရေးအတွက် စိတ်ချုပါ စသည်ဖြင့်ဖြစ်သည်။

ဤနှစ်တွင် စစ်တပ်များသည် ချိန်ဆားတွင် ဝင်လိုက်ထွက်လိုက်နှင့် အတော်ပင် ခြော်ရေးရေးရှိနှင့် စစ်မိန့်ပယောဂဖြင့် နောက်ပိုင်းတွင် ကျောင်းသားဦးရေ လျှော့ပါးသွားရေး။ ကျောင်းသား ဦးရေလျှော့ပါးသွားသော်လည်း ဆရာများသည် ရဲဘော်မော်စိတုန်း၏ အားပေးမှု စိတ် အားထက်သန်မှုကြောင့် ခရီးပန်းတိုင်သို့ ရောက်သည်တိုင် ဖွဲ့မှုလျှော့ခဲ့ကြချော်။ စာသင်နှစ်ကုန်ဆုံးသည်တွင် ကျောင်းသားများကို အဆင့်သုံးဆင့်ခွဲ၍ ဆုခီးမြှင့်သည်။

၁၉၁၈-ခု နှစ်ဦးပိုင်းသည် ရဲဘော်မော်စိတုန်း၏ အမှတ် (၁) ကျောင်းတွင် ပညာသင်ကြားသည့် နောက်ဆုံးနှစ်ကာလလည်း ဖြစ်သည်။ သို့သော် ရဲဘော်မော်စိတုန်းသည် ကျောင်းတွင် ဆက်လက်၍ တာဝန်ထမ်းဆောင်မြို့ ထမ်းဆောင်ခဲ့ရေး။ ရဲဘော်မော်စိတုန်းသည် မိမိတို့တည်ထောင်သည့် စေတနာအလုပ်သမား ဉာဏ်ရှင်းနှင့်ပတ်သက်သော သတင်းများကို ဆောင်းပါးရေး၍ သတင်းစာများ၌ ဖော်ပြုပြီး ကျိန်ကျောင်းများအတုယူရန် လုံးဆော်ခြင်းလည်း ပြုခဲ့လေသည်။

ရဲဘော်မော်စိတုန်းသည် အမှတ်(၁) ဆရာအတတ်သင် ကျောင်းတွင်ရှိစဉ် ကျောင်းအနီးပတ်ဝန်းကျင်ရှိ အလုပ်သမားများသည် သူအား ဉာဏ်ရှင်းက ‘ဆရာမော်’အဖြစ် သိကျေမ်းကြ၏။ ဆရာမော်အား သူတို့၏ ဆရာကောင်းတစ်ယောက်၊

ခင်မင်ဖွံ့ဖြိုးလေးစားဖွံ့ဖြိုးကောင်းသော မိတ်ဆွေကောင်းတစ်ယောက်အဖြစ် အသိအမှတ်ပြုကြလေသည်။

အမှတ် (၁) ကျောင်းတွင် ဉာဏ်ရှင်းကို ဖွံ့ဖြိုးလှစ်ထူထောင်ဖြစ်ခြင်းအတွက် ရဲဘော်မော်စိတုန်းရရှိသည့် အကျိုးများကား ကြီးမားလေစွာ။ အလုပ်သမားလူတန်းစားနှင့် ထိတွေ့ရင်းနှီးရသည့် ကန်းများအတွက် အတွက်ပြင်တည်း။ အလုပ်သမားလူတန်းစားနှင့် အပြန်အလှန် မေတ္တာစေတနာ ဖလှယ်ဖြစ်ခဲ့၏။

တရှတ်ကွန်မြို့နှစ်ပါတီ တည်ထောင်ပြီးနောက် ရဲဘော်မော်စိတုန်းသည် ဟူနိုင်တွင် အလုပ်သမားလှပ်ရှားမှုကို ဦးဆောင်သည့်အခါ အလုပ်သမားဉာဏ်ရှင်းတွင် ဆရာလုပ်စဉ်က တွေ့ကြော့ခဲ့သည့် အတွေ့အတွက်မှုံးကို ကျယ်ကျယ်ပြန်ပြန် ထိထိရောက်ရောက်ကျင့်သုံးခွင့်ရဲ့သည်။

၁၉၂၀ ပြည့်နှစ်တွင် ရဲဘော်မော်စိတုန်းသည် အမှတ်(၁) ကျောင်း၏ တွဲဖက်မှုလတန်းကျောင်းကို ဦးဆောင်စဉ်တွင် အမှတ် (၁) ကျောင်း၏ ကျောင်းသားများသမဂ္ဂ၏ တာဝန်ယူဆောင်ရွက်ချက်အရ ကျောင်း၏အနီးပတ်ဝန်းကျင်တွင် ‘ပြည်သူကျောင်း’ တစ်ခု ဖြစ်ရှိလာသည်။

နောင်တွင် ပုံမှန်တည်ဖြိုးသော ကျောင်းတစ်ကျောင်းအဖြစ်သုံး ကူးပြောင်းသွားလေ၏။

ပြည်သူကျောင်း

ဥက္ကပ္ပြတ်းမော် ဘတ်ပုံနှင့် အောင်ပွဲရတပ်နှစ်တော်
သီရိပျိုးဆိုးအဝင်။ (ဘဇ္ဇာ)

သန်းရှစ်ရာ၏ ဥက္ကဋ္ဌဌီးမေ

ଶ୍ରୀ କବିତା

အခန်း (၇)

ပြည်သူ့သစ် ကျောင်းသားအသင်းကို ဖွဲ့စည်းခြင်း

‘ମେଲ-ଦ୍ରଗ୍’ ଲ୍ୟାନ୍ ରୂପାଃ ମୁଠ୍କ ତର୍ଣ୍ଣିତ ପ୍ରକଳ୍ପିତ ଦିନରେ
ଫେରିରା ଆଖ୍ଯା ଆପ୍ରାଃ ତ୍ରୁଟି ତାତର୍ତ୍ତଵ ପେତାର୍ଥ ଲ୍ୟାନ୍ ଯାହା ତାଙ୍କ
ତାଙ୍କ ପ୍ରକଳ୍ପିତ ଲ୍ୟାନ୍ ରୂପାଃ ଏହି ପ୍ରକଳ୍ପିତ ରୂପାଃ ଅନ୍ତର୍ଭାବରେ ଲ୍ୟାନ୍
ରେବଃ କେତ୍ରାଦୁ କିମ୍ବା କେତ୍ରାଦୁ ଲ୍ୟାନ୍ ଯାହା ତାଙ୍କ ପ୍ରକଳ୍ପିତ ରୂପାଃ ଅନ୍ତର୍ଭାବରେ
ଆଶ୍ରୁରୁଷ ମୁକ୍ତିରେ ଲ୍ୟାନ୍ ଯାହା ତାଙ୍କ ପ୍ରକଳ୍ପିତ ରୂପାଃ ଏହି ପ୍ରକଳ୍ପିତ

ထိုလူငယ်များသည် တရှတ်ပြည်ကွန်မြှေနှစ်ပါတီ၏ ကန်းဦး
ခေါင်းဆောင်များနှင့် အမှာခံများဖြစ်လာကြလေသည်။ အမျိုးသား
ရေးစိတ်ဓာတ်ပြင်းထန်သော ထိုလူငယ်များသည် ပညာဆည်းပူး
စဉ်ကပင် အများတကာထက် ထူးခွဲနှင့်ထက်မြှက်သည့် အဂ္ဂာရပ်များ

ပေါ်ထွက်နေခဲ့၏။

သူတို့၏ အနောက်အယှက် ပိုက်ကွန်ဟူသမျှကို ဖောက်ထွင်းခဲ့သည့်စိတ်ဓာတ်၊ နက်နဲ့သည့် နိုင်ငံရေးအယူအဆနှင့် လူထွန် ရင်းနှီးစွာဆက်သွယ်သည့် အလေ့အလာ၊ နိုးသားသည့်နေထိုင်ပုံ၊ ပွင့်လင်းပြီး ကိုယ်ကျိုးမဖက်သည့် ကိုယ်ကျင့်သိကွာ၊ ဘာသာရပ်တိုင်းတွင် နက်ရှိုင်းစွာလေ့လာသည့် အလေ့အထာ၊ ပုံစုစားစားလှပ်ရှားသည့် စွမ်းဆောင်ရည်များသည် နောင်လာနောက်သားများ အတွက် စံပြဖြစ်ခဲ့သည်။

ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် ထိုသို့ စံပြကျောင်းသားများ အနက်တွင် ထိပ်ဆုံးတန်းမှ ပါဝင်သူတစ်ယောက်ဖြစ်ခဲ့၏။ အမှတ်(၁)ကျောင်းတွင်နေစဉ်အတွင်း ရဲဘော်မော်စီတုန်း၏ အထက်ပါအရည်အသွေးနှင့် ဂုဏ်အင်းရည်များသည် အထူးပင် ပေါ်လွင်နေပေသည်။

ရဲဘော်မော်စီတုန်း၏ အမှတ်(၁)ကျောင်းမှ အရင်းနှီးဆုံးသော သူ့သေယှဉ်းများဖြစ်ကြသည် အာဇာနည် 'ချိုက်ဟိုရှိန်း' 'ဟိုစုံဟန်' 'ချိန်ချုန်း' 'ကျွန်းခွဲန်းတီ' 'လိုအွှေယ်ကျွန်း' စသည့်သူများသည် တယောက်မကျိန်ပင် တရှုတ်ပြည်ကြီး၏ သားကောင်းများဖြစ်ခဲ့ကြသည်။

သူတို့တော့သည် တရှုတ်ကွန်မြှေနှစ်ပါတီ၏ ကန်ဦးလုပ်ဆောင်မှုနှင့် ရဲဘော်မော်စီတုန်း၏ တော်လျှန်ရေးအစဉ်းလှပ်ရှားမှုများနှင့် ခွဲခွာမရရကောင်းသော ဆက်စပ်မှုများ ရှိခဲ့သည်။ တရှုတ်ပြည်၏ ခေတ်ဆုံးခေတ်ကာလအတွင်း သည်သို့ တော်လျှန်ရေးမိတ်ဖွဲ့ခြင်းမျိုးသည် တိုင်းပြည်နှင့်လူမျိုးတို့အတွက်

ကြိုးပမ်းရှန်းကန်နိုင်ရန် စွမ်းအင်တစ်မိုးပင်ဖြစ်သည်။ ဤရှေ့ဆောင်တပ်သားများသည် တော်လျှန်ရေးမှုနဲ့တိုင်းမိုးအတွင်းသို့ မဆင်းသက်မဲ့ သူတို့၏ တိုက်ပွဲဝင်ရန် မိတ်ဖွဲ့ခြင်းသည် ထူးခြားသည့် ဂုဏ်ပုဒ်ကို ဆောင်လေသည်။

စိတ်တူ၊ ကိုယ်တူ၊ ဝါဒတူ၊ ရည်မှန်းချက်တူ ဖြစ်ကြသည့် အပြင် သူတို့တော့သည် တော်လက်ဒေသမှ လာကြသူများဖြစ်ပြီး တော်သူလယ်သမားများနှင့် ဆက်စပ်ထိတွေ့ လာခဲ့ကြသူများ ဖြစ်ခြင်းကြောင့်လည်း ကြမ်းတေးသော တော်လျှန်ရေးခရီးကြမ်းတလေးရာက ဆုံးခုန်းတိုင် လက်တွဲခဲ့နိုင်ခြင်းဖြစ်သည်။

သူတို့တော့သည် စာပေဖြင့်သာ တင်းတိမ်မက်မော နေကြသူများ မဟုတ်။ လူလတ်တန်းစားညီးမပေါ်က်သည့် အရင်းရှင်ပေါက်စ တော်လျှန်ရေးသမားမျိုးလည်း မဟုတ်ချေ။

ထိုအချိန်က ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် သူ၏သူငယ်ချင်းများကို ဤသို့ပြောဖူးသည်။

'လူတစ်ယောက်ဟာ တိုးတက်လိုလျှင် စိတ်ဓာတ်ခိုင်မှ တောင့်တင်းလိုလျှင် လေ မိုးနှင့်အက်ကို သစ်ပင်များ ကြိုးကြီး ခံနိုင်ပုံကို အတူယူရမယ်။ အမြဲ့ဟာ မြေကြီးမှာ ခိုင်မာစွာ တွယ်ကုပ်နေနိုင်မှ ထိုအပင်က အသီးသီးနိုင်မယ်။ လေယူရာတိမ်းတဲ့ မြေက်ပင်လို့ လေမီးဒက်ကို အရှုံးမပေးလေနဲ့။ ပုံစုအပြောင်းအလွှာယ်ပါနဲ့' ဟူ၍ ဖြစ်သည်။

ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် မီးပွင့် မီးဖွားကလေးများ၏ အချက်အချာအကျေဆုံးသော ဗဟိုချက်လည်း ဖြစ်လေသည်။ သူ သည် အားလုံးအနက်တွင် တိထွင်ကြီးဆနိုင်စွမ်းအား ပိုကောင်း

သည်။ ပို၍ နက်ရှိုင်းစွာ တွေးခေါ်မြှုပ်မြင်တတ်၏။ လက်တွေ့ကျကျ လုပ်ကိုင်တတ်သည့် စိတ်ဓာတ်ရှိသူတစ်ယောက်လည်း ဖြစ်သည်။

‘ချိုက်ဟိုရှုန်း’ ‘ဟိုစုံဟန်’ ‘ချုန်ချုန်း’ ‘ကျေန်းခွန်းတိ’ ‘လိုချေယ်ကျေန်း’ အာဏာနည်းယောက်တို့သည် ရဲဘော်မော်စိတ္ထုန်း၏ အစေဆုံးသော သွေးသောက်ရဲဘော်များ ဖြစ်လာကြရခြင်းမှာ စိတ်တူသဘောတူ ရည်ရွယ်ချက်တူ၍ ဖြစ်သည်။

ရဲဘော်ချိုက်ဟိုရှုန်းသည် တရှတ်ပြည်ကွန်မြှားနှင့်ပါတီ၏ ကန်ဦးပိုင်းကာလ ထူးချွန်သည့် ပါတီဝင်တစ်ယောက်နှင့် စည်းရုံးရေးသမားကောင်းတစ်ယောက် ဖြစ်ခဲ့၏။

ပါတီ၏ ဒုတိယအကြော်ကိုယ်စားလှယ်များ အစည်းအဝေး တွင် ပဟိုကော်မီတိဝင်အဖြစ် အရေးခံခဲ့ရလေသည်။

ပဒေသရာအောင်စနစ်နှင့် မြေရှင်များ၏ ဖိနှိပ်မှုအောက်တွင် ဒုက္ခတွင်းနက်နေသည့် ပြည်သူတို့၏ဘဝကို ရဲဘော်မော်စိတ္ထုနှင့် အပေါင်းပါများသည် လေ့လာသိရှိပြီးသားဖြစ်နေသည်။

‘မေလ (၄)ရက်’ လူပ်ရှားမှုမတိုင်မီကတည်းက ဟန်ရှိလူငယ်များသည် ‘မေလ’ နှင့် ‘ချိုက်’ နှစ်ဦးကို စံပြန်မှုနာများအဖြစ် ထားရှု၏။ ထိုအချိန်တွင် သူတို့နှစ်ယောက်သည် သတင်းကြီးနေခဲ့ပြီ။

ရဲဘော် ‘ချိုက်ဟိုရှုန်း’ သည် ဟန်ပြည်နယ် ‘ရှုန်းရှုန်း’ လူမျိုးဖြစ်သည်။ ငယ်စဉ်ကတည်းက နွားကောင်း၊ အလုပ်သင်လယ်ထွန်း စက်မှုပညာသင် စသည်ဖြင့် လုပ်ကိုင်ခဲ့ရရင်းပညာရေးဘက်တွင်လည်း စိတ်ဝင်စားခဲ့၏။

အမှတ်(၁) ဆရာအတတ်သင်ကောင်းသို့ ဝင်ခွင့်စာမေးပွဲဖြေဆိုအောင်မြင်ခဲ့သည်။ သူ၏ စာကြိုးစားခြင်း၊ လက်တွေ့ လုပ်ဆောင်ချက်၊ တော်လျှော့သည့် အတွေးအခေါ်အယူအဆ၊ ဝေဖန်သုံးသပ်တတ်ခြင်း၊ ဆောင်းပါးရေးရာတွင် အချက်မိမိရှိခြင်း၊ တည်ကြည်ရှိုင်းသည့် နေထိုင်စားသောက်ပုံများတို့သည် ရဲဘော်မော်စိတ္ထုနှင့် အလွန်တူညီလေသည်။

သူတို့နှစ်ယောက်သည် ‘ပြည်သူသစ်’ ကောင်းသားအသင်းကို အတူတကွ ဖွဲ့စည်းဖြစ်ကြသည်။ မူးကိုစိုးလည်းနှစ်ယောက်စလုံး ယုံကြည်လေ့လာခဲ့ကြ၏။

‘ကျေန်းခွန်းတိ’၏ နေစဉ်မှုတ်တမ်းတွင် ‘ချိုက်ဟိုရှုန်း’ နှင့်ပတ်သက်၍ များစွာရေးမှုတ်ထားကြောင်း နောင်တွင်တွေ့ရသည်။

၁၉၁၃ ခုနှစ် ဧပြီလ ၂၂ ရက်နေ့တွင် ရဲဘော် ‘ကျေန်းခွန်းတိ’ သည် မြှုပ်တစ်ဖက်ကမ်းသို့ဖြတ်ကော်၍ ရွက်လုစန်းတောင်ခြေရှိ ‘ချိုက်’ ၏အိမ်တွင် သုံးရက်ကြာ နေထိုင်ဖြစ်သည်။

သူတို့ အပေါင်းအသင်းတစ်စုသည် မီးမသောက်မီ အိမ်ရာထပြီး တောင်တက်လေ့ကျင့်ကြသည်။ နောင်းတွင် တောင်ပေါ်တခွင် လူညွှေလည်သည်။ ဥအချိန်တွင် တစ်ဦးစီ၏အယူအဆနှင့် ခံစားရချက်များကို ညီးမြှုပ်နည်းဆွေးနွေးသည်။

အောက်ပါတို့သည် ၂၃ ရက်နေ့ညက ရဲဘော် ‘ချိုက်ဟိုရှုန်း’ ၏ ပြောစကားတစ်ပုံးဖြစ်ပြီး ‘ကျေန်းခွန်းတိ’ ၏ နေစဉ်မှုတ်တမ်းတွင် ရေးသားထားခြင်းဖြစ်သည်။

ထိုကြောင့် ရဲဘော် ‘ချိုက်’ သည် သူ၏စိတ်တွင်ကြာရှည်စွာစွဲမြေနေသော တဖေးဖေး အစီအစဉ်တကျ လုပ်

- ဆောင်သွားရန် ကိစ္စရပ်များကို ဆွဲးနေးသည်။
- (က) တရုတ်စာပေလောကတွင် ဘာသာရပ်တစ်ခုကို
ပြည့်ပြည့်စုံစုံလေ့လာနိုင်သည့် စာအုပ်ဟူ၍မရှိသေး။
ထိုကြောင့် တရုတ်ပြည်၏ ရွှေးဟောင်းမှ ယခုခေတ်အထိ
ရှိခဲ့သော စလေ့ထုံးတမ်းများကို စုစည်းလေ့လာရမည်။
တဆက်တည်း ပြောင်းလဲသည့် အဖြစ်အပျက်တရားတို့ကို
လေ့လာရမည်။
- (ဂ) တရုတ်ပြည်တွင် ပြီးပြည့်စုံသည့် ရာဇဝင်သမိုင်း
ဟူ၍မရှိ။ ယခင်ခေတ်ဟောင်းကပြုစုံထားသည့် ရာဇဝင်
အတ်လမ်းများသည် ရှင်ဘုရင်နှင့် မျှူးမတ်သေနာပတီများ
အကြောင်းသာ ပါဝင်သည်ကို တွေ့ရသည်။ ထိုကြောင့်
ပြည်နယ်နှင့် ခရိုင်မြို့နယ်အသီးသီး၏ သမိုင်းကို စုဆောင်း
၍ ပြည်သူနှင့် လောကအကြောင်းများပါဝင်သော သမိုင်း
စာစောင် ပြုစုံရန်ဖြစ်သည်။
- (ဃ) တရုတ်ပြည်တွင် ရွှေးဟောင်းစာပေနှင့် ခေတ်
သစ်စာပေဟူ၍ နှစ်မျိုးကဲ့ပြားနေသည်။ ထိုကြောင့် ယင်း
တို့ကို လေ့လာ၍ ပြည်သူနှင့်လောကအတွက် အကျိုးပြုနိုင်
မည့် ပေါင်းစည်းသည့်နည်းလမ်းကို ရှာဖွေသည်။
- ထိုနောက် သူ၏စာဖတ်ရာမှုရရှိသည့် ဗဟိုသုတ
များကို ဖောက်သည်ချေသည်။ ယခုတလော အနောက်တိုင်း
မှ စာပေယဉ်ကျေးမှုတို့သည် အရှေ့သို့ တစ်တစ်ကူးပြောင်း
လာသည်။ သို့သော် ကျွန်းတော်တို့ လက်ရှိစာပေအာောင်း
နှင့် အံဝင်ခွင်ကျေးမှုဖြစ်ပေ။ ထိုပြင် စာပေသစ်ကို လိုက်စား

သူများသည် စာပေဟောင်းကို စွန့်လျက်ရှိပြီး စာပေ
ဟောင်းကိုလိုက်စား သူကလည်း စာပေသစ်ကို စွန့်သည်။

‘ကျွန်းတော်’နှင့် ခဲ့ဘော်‘ချိုက်’၏ ယူဆချက်များ
သည် စာအုပ်သစ်ကို များများဖတ်၊ စာအုပ်ဟောင်းကို
လည်း သင့်သလို လေ့လာ၊ တရုတ်ပြည်၏ မူပိုင်စာပေနှင့်
ယဉ်ကျေးမှုတို့သည် အလုံးစုံ မမှန်ကြခဲ့။ ထိုပြင် အနောက်
တိုင်းယဉ်ကျေးမှုသည်လည်း ကျွန်းတော်တို့ တိုင်းပြည်တွင်
နေရာတာကာ အတူယူသုံးရှု မဖြစ်ပေ’။

‘ထိုကြောင့် အခြေအနေကိုဆန်းစစ်ပြီး ခေတ်
ဟောင်းမှ ကောင်းနှီးရာရာတို့ချိန်၍ မကောင်းသည်ကို
ပြပြင်ရမည်။ အနောက်တိုင်းစာပေနှင့် ယဉ်ကျေးမှုများမှ
တော်သင့်သည်တို့လောက်သာထုတ်ယူပြီး အဆိပ်အ
တောက်ဖြစ်စေသည့် စာပေတို့ကို ထုတ်ပယ်ပစ်ရမည်’။

ဤသိဖြင့် လက်ပဲလက်ယာ ဘက်မလိုက်ဘဲ
မှန်မှန်ကန်ကန် တိတိကျကျ ဆောင်ရွက်သွားရမည်မှာ
ကျွန်းပို့တို့ ခေတ်သစ်လူလုပ်များ၏ တာဝန်ပင်တည်း’

အထက်ပါတို့သည် ‘ကျွန်းခွန်းတိ’ ဒိုင်ယာရီမှ တွေ့ရှိသည့်
‘ချိုက်ဟိုရှုန်း’၏ ပြောစကားတခါးပင် ဖြစ်ပါသည်။

ခဲ့ဘော် ‘ကျွန်းခွန်းတိ’ ၏ မှတ်တမ်းတွင် သူရဲ့ဘော်
နှင့်ပတ်သက်၍ ထင်မြေပိုင်ယူဆချက်ကို ဆက်လက်မှတ်တမ်းတင်
ထားခဲ့ပြန်သည်။

‘က်တင်ဘာလ ၂၆ ရက်နေ့’၏ ဤတစ်ခေါက်
သည် ‘ချိုက်’၏ အိမ်တွင် တစ်ညွှန်ရန်သာ ရည်ရွယ်

သည်။ မမျှော်လင့်ဘဲ သုံးရက်ကြာ နေဖြစ်သွား၏။ ယခုနှစ် ပိုင်းတွင် ဆွေမျိုးများ၊ သူငယ်ချင်း အပေါင်းအသင်းများ၏ နေအိမ်သို့ သွားရောက်၍ တည်းခိုဖြစ်ခြင်းများ အလွန်နည်းသည်။ သို့သော် ယခုတခါက် ခရီးထွက်ခြင်းသည် ချစ်သူငယ်ချင်းနှင့် တစ်နောက်ပိုပြီးနေရခြင်းသည် တစ်နောက်ပိုပြီး ပညာဗဟိုသတ် တိုးတက်မှ ရရှိသည်။ ထိုကြောင့် ရက်ပိုမိုတည်းခိုနေခြင်းသည် အကျိုးရှိ၏။ နောင်တွင် ပညာသင်နှစ်အတွင်း မြစ်တစ်ဖက် ကမ်းသို့ သုံးလေးခါ ဖြတ်ကျော်ရန် ရည်ရွယ်သည်ဟု ဆိုလေးကြိမ်ပညာ ဆည်းပူးခွင့်ကို မျှော်လင့်ခြင်းသာ ဖြစ်မည်ပင်။

ရဲဘော် ‘ချိုက်ဟိုရှုန်း’ သည် ၁၉၂၂ ခုနှစ်တွင် ပြင်သစ် ပြည်သို့ ပညာသင်ရန် ရောက်ရှိနေစဉ်တွင် ပြင်သစ်အစိုးရက ပြည်နှင့်သဖြင့် အမိတိုင်းပြည်သို့ပြန်လာသည်။

ပြန်လာလျှင်လာချင်း ပါတီဗဟိုကော်မိတိတွင် အမှုထမ်းဆောင်သည်။ ၁၉၂၂ ခုနှစ်၊ မေလ ၃၀ ရက် လူပုဂ္ဂိုလ် ဒီးဆောင် ခဲ့၏။

သူသည် ၁၉၃၁ ခုနှစ်တွင် ဟောင်ကောင်ဖြူ၌ အဖမ်းခံရသည်။ ထိုနောက် ‘ကွဲမ်ကျိုး’ ဖြူသို့ ရောက်ရှိ၏။ ရန်သူ၏ ရက်စက်စွာ အညှဉ်းပမ်းအနိုင်စက်ကိုခံရရင်း ပါတီနှင့်လူမျိုးအတွက် အသက်စွန်း သွားသည်။

ရဲဘော်မော်စီတုန်း၏ ငယ်စဉ်ဘဝက တော်လှန်ရေး လူပုဂ္ဂိုလ်လာလျှင် သူနှင့် လက်ပွန်းတတီးရှိခဲ့သော ရဲဘော် ‘ကျွန်းခွန်းတိ’ကိုလည်း သိထားရန်လိုပေသည်။

ရဲဘော် ‘ကျွန်းခွန်းတိ’ အား ၁၈၉၄ ခုနှစ်တွင် မွေးဖွားခဲ့သည်။ မွေးရပ်မြေဖြစ်သော ‘ရစ်ရန်’မြှေ၊ ‘လုံကျိုး’ မူလတန်းကော်ငါးတွင် နေခဲ့သည်။

ထိုစဉ်ကပင် ‘ထန်’နှင့် ‘ခန်း’တို့၏ အဆိုအမိန်များကို နှစ်သက် လက်ခဲ့၏။ ကော်ငါးဆက်မထားနိုင်သည်ကြောင့် နှုတ်တွက်ခဲ့ပြီး အိမ်၏စီးပွားရေးဖြစ်သော လယ်ယာလုပ်ငန်းတွင် ဝင်ရောက်လုပ်ကိုင်ပြန်သည်။

၁၉၁၃ ခုနှစ်တွင် အမှုတ်(၁)ကော်ငါးသို့ ဝင်ခွင့်ရခဲ့၏။ ကော်ငါးတွင်ရိုစဉ် သူ၏အတွေးအခေါ်၊ ရည်မှန်းချက်၊ ပညာရေးနှင့် နေထိုင်ပုံ အစစာရာရာတို့တွင် ရဲဘော်မော်စီတုန်းနှင့် တစ်ပုံစံ တည်းဖြစ်သည်။

သူတို့နှစ်ယောက်၏ ပညာရေးနှင့် စာရိတ္ထရေးသည် အတန်းတွင်း၌ အမြှတ်မြှေး စံပြဖြစ်ခဲ့၏။

၁၉၁၉ ခုနှစ်တွင် ပြင်သစ်သို့ သွားရောက်သည်။ အလုပ်လုပ်ကိုင်ရင်း ပညာဆက်လက်ဆည်းပူးသည်။ တော်လှန်ရေးတွင် ပါဝင် ခဲ့ခြင်းကြောင့် ၁၉၂၂ ခုနှစ်တွင် ရဲဘော် ‘ချိုက်ဟိုရှုန်း’ နှင့်အတူ ပြင်သစ် အစိုးရ၏ ပြည်နှင့်ဒေါ်ပေးခြင်းကို ခံရသည်။

မိမိတိုင်းပြည်သို့ပြန်ရောက်လာသော ပိုကင်းရှိ ပါတီအဖွဲ့အစည်း၏ ညွှန်ကြားချက်အရ သံလမ်းအထူးလုပ်ငန်း ကိုယ်စားလှယ်ဖြစ်ခဲ့သည်။ အလုပ်သမားသပိတ်အရေးတော်ပုံကြီးကို ဆင်နဲ့ခဲ့သည်။

ပထမ ပြည်တွင်းတော်လှန်ရေး ကာလအတွင်းတွင် မြောက်ပိုင်း၌ အလုပ်သမားစည်းရုံးရေးတာဝန်ကို ထမ်းရွှေ့ကြခဲ့၏။

၁၉၂၈ ခုနှစ်တွင် တပ်နိတော် အမှတ်(၅)တပ်မကြီးကို ဖွဲ့စည်းပြီးနောက် သူသည် နိုင်ငံရေးမှူးတာဝန်ခံချုပ်တာဝန်ကို ယူခဲ့၏။

ထိုနောက် ရဲဘော် ‘ဟိုလု’နှင့်အတူ ‘ဟူနန်’ ပြည်နယ်နှင့် ‘ဟူပေ’ ပြည်နယ်ကို ထူထောင်ခဲ့သည်။ ၁၉၃၀ ခုနှစ်၊ ဟူပေပြည် နယ်အနောက်ပိုင်း ‘ဟုန်ဟူ’ ကန်ကြီးတပိုက်တွင် တရုတ်ပြည် သစ်တော်လျှန်ရေးအတွက် ရဲဝံစွာ အသက်ကို စွန်လျှော့သွား၏။

ရဲဘော် ‘ကျွန်းခွဲန်းတီ’၏အိမ်တွင် သူ၏ ၁၉၁၇ ခုနှစ် နှုလိုင်လ ၃၁ ရက်နေ့မှ အောက်တိုဘာလ ၂ ရက်နေ့အထိ မှတ်သားထားသော ခိုင်ယာရီစာအုပ်ကို သိမ်းဆည်းထားမိ၏။ ထိုခိုင်ယာရီစာအုပ်ကလေးတွင် အကြောင်းအချက်များစွာကို ရေးမှတ်ထားသည်။

မစွေတာ ‘ရန်’၏အိမ်သို့ မကြောခဏသွားရောက်ပြီး နာယူ မှတ်သားထားခြင်းများနှင့် ပြည်သူ့အုပ်ချုပ်ရေးနှင့်ပတ်သက်သော သူ ခံယူချက်များကို ဖွင့်ဟာထားခဲ့၏။

စာဖတ်ရာမှုရရှိသည့် ဗဟိုသတနှင့် ခံစားရချက်များကို လည်း သူ၏ခိုင်ယာရီတွင် ရေးမှတ်ထားခဲ့သည်။

ဥပမာအားဖြင့် ဥပုဂ္ဂတ်လ ၆ ရက် နေ့ဖြင့် အောက်ပါ အတိုင်း ရေးမှတ်ထားသည်။

‘မည်သည်ကိစ္စတွင်မဆို မိမိရပ်တည်နေသည် နေရာနှင့် တပါးသူ၏ ရပ်တည်ရာနေရာ၊ အခြေအနေတို့ကို သိရှိဖို့လိုသည်။ ’မန်ကြီးက ဤသို့ဆိုခဲ့သည်။ ’အမှားအမှန်ကို ဝေဖန်ပိုင်းခြင်းတော် သော စိတ်သည် အသိဉာဏ်ပွင့်လင်းခြင်း၏ အစပင်။ ထိုကြောင့်

အမှားအမှန်ကို ခွဲခြားသိရှိနိုင်ရန်သည် ကျေပိတ္တတော့ ယနေ့ အထူးသတိပြုရမည့် အချက်ဖြစ်သည်။’

သူ၏မှတ်တမ်းမှ နိုင်ငံ၏အခြေအနေနှင့် ပြည်သူ စားဝတ် နေရေးကို ရရှိကြခြင်းရှိကြောင်းကိုလည်း တွေ့မြင်ရသည်။

ခိုင်ယာရီ၏ ၆ ရက်တာမှတ်တမ်းအဖြစ် ရေးမှတ်ထားသည်မှာ ထိုအချိန်က ‘တွေ့မှုချိလွှာ’အထိုးရုံး၊ ရှာမန်စစ်ကြော်ရေးနှင့် ‘ကျွန်းချွန်း’၏ ခေတ်နောက်ပြန်ဆွဲသည့် နိုင်ငံရေးလုပ်ပို့များ ပင်ဖြစ်သည်။

ဥပုဂ္ဂတ်လ (၂)ရက်နေ့တွင် အောက်ပါအတိုင်း ရေးသားထား၏။

‘ယခုတလော ရေတော်တော်ကြီးနေသည်။ ခရိုင်အသီးသီးတွင် တာကျိုးဆည်ပေါက်ဖြစ်ကုန်၏။ လယ်သမားများ၏ တစ်နှစ်တာ ကြိုးပမ်းထားချက်များသည် ရေနှင့်အတူ မျောပါကုန်ပြီ။ မည်သို့ပင် အသက်ရှင်ရမည်ဆိုသည်ကို တွေးမရ။ ဤအချင်းအရာများကို အစိုးရပိုင်းမှ တာဝန်ရှိပို့လိုလဲမှုများသည် တွေးတော်မျိုးဆရကောင်းမှုနှင့်ပင် သိမည်မထင်။’

တဖန် ရွှေပိုင်းတွင် ဖော်ပြထားပြီးဖြစ်သကဲ့သို့ ရဲဘော် ‘ချိုက်ဟိုရှုန်း’၊ ‘မော်စိတ္တာ’ တို့နှင့် တောင်တက်လေ့ကျင့်ခြင်း၊ အမှားတရားအတွက် ရွှာဖွေဆွေးနွေးချက်များကို ရေးမှတ်ထားခြင်းများ ပြုလုပ်ခဲ့၏။

သူ၏ကိုယ်ခွဲနာ ကျွန်းမာသနစွမ်းရေးအတွက် အဘယ်ပုံ ကြိုးစားခဲ့သည်ဆိုခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍လည်း ရေးမှတ်ထားလေသည်။

သူ၏တိုင်းပြည့်အတွက် စိုးရိမ်
ကြောင့်ကျစ်တဲ့ ပြည့်သူကိုချစ်မြတ်နီးစိတ်၊ မိမိကိုယ်ကို ခက်ခက်ခဲ့ခဲ့
ကြံဖန်ခြေးခြေနေထိုင်သည့် အလေ့အယနှင့် အမှုန်တရား၏ ဂူးစမ်း
လေ့လာချက်များကို တွေ့ရှိရသဖြင့် သူစိတ်သဏ္ဌာန်ကို မှန်းဆ၍
တွေး ကြည့်နိုင်လေသည်။

ရဲဘော်မော်စီတုန်းနှင့် စိတ်တူကိုယ်တူဖြစ်သော နောက်
တစ်ယောက်မှာ ‘ချွန်ချွန်’ ဖြစ်သည်။ ၁၈၉၄ ခုနှစ်တွင် ဖွားမြင်၍
ဟူနန်ပြည်နယ် ‘လိုရန်’ လူများ ဖြစ်လေသည်။ ‘ပြည်သူသစ် ကျောင်း
သားအသင်း’ ကို ဖွဲ့စည်းသူများ အဆင် တစ်ယောက်အပါအဝင်ဖြစ်
သည်။ ရဲဘော်မော်စီတုန်း၏ ဦးဆောင်မှုအောက်တွင် ဟူနန်နယ်
တုဂ္ဂိုလ်များ ပါတီ၏လုပ်ငန်းများကို ထထွေ့ဖြေ ဆောင်ရွက်ခဲ့သူ
တစ်ယောက်လည်း ဖြစ်သည်။

သူငယ်စဉ် မူလတန်းကျောင်းကတည်းက ပတ်ဝန်းကျင်ကို
အလေးဂရှာလျှော့မပြုဘဲ ကျောင်းပြုတစ်းပေါက်မှာရပ်၍ တစ်
ယောက်တည်း ပြောဟောလေ့ရှိသည်။ ထို့ကြောင့် အမှတ်(၁)
ကျောင်းသို့ ရောက်သောအခါ ဟောရေးပြောရေးဘက်တွင် ထူး
ခွန်သူတစ်ယောက်အဖြစ် ကျောင်းသားအများစုက အသိအမှတ်
ပါရ၏။

အသံဉာဏ် ပြည့်စုံသည်။ သဘောတရားကို ရှင်းလင်းဖွင့်ဆိုရာတွင် ချက်ကျိုးပိုင်နိုင်သည်။ ထိုကြောင့် ကျောင်းသားများ သမဂ္ဂတွင် စကားရည်လွှဲပွောနခဲ့မှု၊ အဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့၏။ ထိုပြင် သူ၏စာကြိုးစားမှု၊ နေထိုင်စားသောက်ပုံ၊ ဝိရိယ ရီမှုတို့သည် အတူယူစရာဖြစ်သည်။

၁၉၂၂ ပြည့်နှစ်၊ ရဲဘော်မော်စီတုန်း ချိန်ဆားသို့ ပြန်၍ အမှတ်(၁)ကော်ငါး၏ တွဲဖက်မူလတန်းကော်ငါး၌ အထွေထွေ တာဝန်ခံအဖြစ် တာဝန်ယမ်းဆောင်နေစဉ်တွင် ရဲဘော်ချိန်ချိန်း သည်လည်း အတူ စာသင်ကြားနေခဲ့၏။

ရဲဘော်မော်စီတုန်း ဟူနှင့် အလုပ်သမားအရေးတော်ပုံကို
စတင်ဦးဆောင်ဆင်နဲ့သောအခါ သူသည်လည်း ရဲဘော်မော်စီတုန်း
နှင့် လက်ရွေတပြင်တည်း ပါဝင်ခဲ့လေသည်။

ପଥମାର୍ଗୀତ ପ୍ରଦୟତୁଙ୍କଃତେବ୍ଯାକ୍ଷଣେତ୍ତିକ୍ରମ୍ପୁତୁଳ ପିତି
ଯନ୍ତ୍ର ସାହାଃ ‘ଶ୍ରୋତିତଃ’ ସି ଲେଖାତର୍ଣ୍ଣ ଆଲ୍ୟବନ୍ଧମାଃଅବଦଃ
ସମ୍ମାନାପ୍ରତି ତାଂକଣମାତ୍ରଃଶୋଇଫେନ୍ଦୁତ୍ୱନ୍ତି॥

ရဲဘော်မော်စီတန်းနှင့် တွဲဖက်မိသည့် နောက်တစ်ယောက်
ကတော့? ‘ဟိုစုဟန်’ဖြစ်သည်။ သူ၏မွေးရပ်မြေခရိုင် ‘ချွန်စန်း’
ကော်ငါးတွင် ပညာသင်ကြားခဲ့သည်။

စနစ်သစ်ပညာရေးကို အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရေး
အတွက် သူသည် ကျောင်းသားများအသုတ်းကို ဖွံ့စည်းခဲ့သည်။
စနစ်ဟောင်းပညာရေးသမားများနင် အတိက်အခံပြခဲ့ကြ၏။

၁၉၁၂ ခုနှစ်တွင် ရဲသော် ‘ဟိုစုလာန်’သည် အမှတ်(၁) ကျောင်းသို့ ရောက်ရှိလာသည်။ နှစ်နှစ်ကြောရှု အောင်မြင်ပြီးနောက် ‘ချိန်ဆာ’ ရှိ ‘ချိုရှိ’ မှုလတန်းကျောင်းတွင် ကျောင်းဆရာအဖြစ် ဝင်ရောက်လုပ်ကိုင်သည်။

ရဲဘော်မော်စီတွန်း 'ပြည်သူသစ်' ကျောင်းသားအသင်းကို
ဖွံ့ဖည်းစဉ် ရဲဘော် 'ဟိုစုဟန်' သည် အသင်းဝင်ထဲတွင် အသက်
အကြေးဆုံး ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ယောက်ဖြစ်ခဲ့၏။ အရောက ပုပုပ်ပျော်၊ ကိုယ်

ခန္ဓာက ကျေစကျေစလျှစလျှစ၊ ဖော်ရွှေသည်။ အသင်းအတွက် အနစ်နာအခံနိုင်ဆုံးသော သူတစ်ယောက်လည်းဖြစ်သည်။

သူသည် တပါးသူ၏ဆန့်ကျင်မှုကို ပမာဏမပြု။ တပါးသူ၏ ထောက်ပုံမှုကိုမယူ။ ကိုယ့်လမ်းကိုယ်လျှောက်သည့် လူစားမျိုး ဖြစ်သည်။ ရဲဘော်မော်စီတုန်းက သူ၏ကိုယ်ရည်ကိုယ်သွေးနှင့် ပတ်သက်၍ မကြောခကာ ချီးမှုမျိုးယူလေသည်။

ရဲဘော်မော်စီတုန်း ဟူနှစ်တွင် တော်လှန်လှုပ်ရှားမှုကို အစပျိုး ငင်းကျေးစဉ်တွင် သူသည် တိုက်ရှိက်ပါဝင် သူ၏နှင့် ကွပ်ကဲအုပ်ချုပ်သူ တစ်ယောက်အဖြစ် ပါဝင်ခဲ့သူလည်းဖြစ်သည်။

ပထမအကြိမ် ပြည်တွင်းတော်လှန်ရေးတိုက်ပွဲ ဆုံးရွှေ့ရပြီး နောက် သူကို ဆိုပိုက်သို့ ပညာသင်ကြားရန် ပါတီက စေလွှတ် သည်။ ‘အသက်ရှင်နေစဉ် တကယ့်ရှင်နေခြင်းမျိုးကို လိုလားရမည်။’ ရှင်ပြီးတော့ သေနေတာမျိုး အလိုမရှိ’ ဟု သူက သူမိသားစုထံ စာရေးပေးခဲ့၏။

၁၉၃၄ ခုနှစ်တွင် တပ်နိတော်သည် ခရီးရှည်ချီတက်ပွဲကို စခဲ့၏။ ၁၉၃၅ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလတွင် ရဲဘော် ‘ဟိုစုဟာန်’နှင့် ‘ကျိုချိုးပိုင်’ ‘ကင့်ကြည်ဟွား’ စသူတို့သည် တော်လှန်ရေးနယ်မြေမှ ဆုတ်ခံခြေရစဉ်တွင် ရန်သူ၏ ပိတ်ဆိုပိုင်းရုံမှုကိုခဲ့ရ၏။ ထိုစဉ် တွင် သူသည် အသက် ၆၀ ကျော် အဖိုးကြီးဖြစ်နေပေပြီ။ လမ်း မလျှောက်နိုင်တော့ချော့ ‘ဖူကျွန်း’ ပြည်နယ် ‘ခန်ကောင်း’ ခရိုင်း ‘ဆွဲခိုး’ အနီးတစ်နေရာတွင် ချောက်ကမ်းပါးမှုကျော် သေဆုံးခဲ့၏။

ရဲဘော်မော်စီတုန်း၏ အခြားရဲဘော်တစ်ယောက်မှာ ‘လိုချွဲယ်ကျွန်း’ ဆိုသူဖြစ်သည်။ အမှတ်(၁)ကျောင်းတွင် ရဲဘော်

မော်စီတုန်းနှင့် အတန်းတူနေခဲ့ရသူဖြစ်သည်။

အပ်ပူပူ၊ အသံလေးလေး ပိုင်ရှင်တစ်ယောက်ဖြစ်၏။ အလုပ်လုပ်ရာတွင် သေချာစေစစ်ရှိပုံးနှင့် အားကြီးမာန်တက် စာကြိုးစားပုံတို့သည် တစ်တန်းလုံး၏ အလေးအမြတ်ပြုဖွံ့ဖြိုးရာ အမှုအကျင့်ကောင်းများ ဖြစ်လေသည်။

၁၉၂၈ ခု နှစ်ကုန်ပိုင်းတွင် သူ၏အိမ်သို့ သူပေးပို့သော စာတစ်စောင်နှင့် ပိုကင်းသို့ သူမသွားမီ ရဲဘော်မော်စီတုန်း ရေးပို့ သော ပိုစိက်တစ်စောင်ကို သူအိမ်တွင် မိသားစုက၊ တရိုက်တသေ သိမ်းဆည်းထားခဲ့၏။ ထိုအချိန်သည် ရဲဘော်မော်စီတုန်းအဖိုး တော်လှန်ရေး ရွှေ့ချီးစဉ်အတွက် အလုပ်များနေချိန်ဖြစ်သည်။ တစ်ဖက်က အလုပ်လုပ်ရင်း အခြားတစ်ဖက်တွင် နိုင်ငံရပ်ခြားသို့ ပညာတော်သင်စေလွှတ်ရေးအတွက် ဖွဲ့စည်းပြီးဆောင်နေချိန် လည်း ဖြစ်လေသည်။

သူသည် ကျောင်းတွင်သာ စာပေသင်ကြားမှုလုပ်ငန်းကို ဆက်လက်လုပ်ဆောင်နေရန် အလွန်သင့်သည်ဟု ယူဆသော ကြောင့် သူအား ပြင်သစ်သို့ ပညာတော်သင်မသွားဖြစ်ရန်အတွက် ရဲဘော်မော်စီတုန်းက အလေးအနက်တိုက်တွေ့န်းခဲ့၏။

၁၉၂၁ ခုနှစ်နောက်ပိုင်းတွင် ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် ဟူနှစ်တွင် အလုပ်သမားသပိတ်ကို ဦးဆောင်နေစဉ် ရဲဘော် ‘လိုချွဲယ်ကျွန်း’ သည် ရဲဘော်မော်စီတုန်း၏ အားအထားရဆုံးသော လက်ထောက်တစ်ယောက် ဖြစ်ခဲ့သည်။

သူသည် ‘ချိန်ဆား’ ၏ အစဉ်း ‘လန်ချား’ လုပ်သားသပိတ် ကို ဦးစီးဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။

ပထမအကြိမ် ပြည်တွင်းတော်လှန်ရေးတိုက်ပွဲအထိ သူ သည် ချိန်ဆားတွင် အလုပ်သမားလှုပ်ရှားမှုကို ဦးဆောင်ခဲ့၏။ ၁၉၃၀ ပြည့်နှစ် 'ကျယ်ကျန်' ပြည်နယ်တွင် တော်လှန်ရေးတာဝန် ကို ထမ်းဆောင်စဉ် ကျဆုံးခဲ့သည်ဟု ဆိုသည်။

ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် အမှတ်(၁)ကျောင်းတွင် ပညာ ဆည်းပူးစဉ်ကတည်းက အထက်တွင်ဖော်ပြခဲ့သော စိတ်တူကိုယ်တူ ရည်မှန်းချက်တူသူများနှင့် ပေါင်းဖက်မဲ့၏။

'ချိုက်ဟိုရှုန်း' စသည် အပေါင်းပါအနည်းငယ်သည် နောက်ပိုင်းတွင် အခြားကျောင်းသို့ ပြောင်းရွှေ့သွားသဖြင့် ကွဲကွာ သွားကြသော်လည်း ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် အဆက်အသွယ် မပြတ် စာရေးဆက်သွယ်ခဲ့လေသည်။

'ရွှေက်လုစန်း' တောင်ခြေရှိ 'ချိုက်' ၏အိမ်နှင့် မြို့တွင်းရှိ 'ချုပ်' မူလတုန်းကျောင်းသည် သူတို့တော့ အမြှေ့စေးလေ့ရှိရာ အရပ်ဖြစ်သည်။

ဤလူငယ်တစ်စုသည် တဖြေးဖြေးနှင့် ဤသို့ခံစားလာရ ကြ၏။ တရှုတ်ပြည်ကြီး၏ အခြေအနေသည် တနေ့တွေး အဆိုး ဘက်သို့ ထိမ်းထိုင်နေသည်။ အပျက်သဘောဘက်သို့ ဦးတည်နေ သည်။ ထို့ကြောင့် အမိန့်င်ငံကို ကယ်တင်ရန်သည် သူတို့တော့၏ သမိုင်းပေး မဟာတာဝန်ကြီးတစ်ရပ်ဖြစ်သည်။

'တိုင်းပြည်၏ တည်တဲ့မှု ထိုယွင်းပျက်ပြန်းခြင်းတွင် တိုင်းသူပြည်သားတိုင်းမှာ တာဝန်ရှိသည်' ဟူသော ပညာရှိ တစ်ယောက်၏ အဆိုအမိန်သည် သူတို့တော့၏ခေါင်းတွင် သံမှို့နှုက်သလို စွဲမြှုပ်နေခဲ့၏။ အချင်းချင်း စာရေးဆက်သွယ်ကြရာတွင်

'တိုင်းပြည်ကိုထူးထောင်ရန် ဒေါက်တိုင်ကြီး'ဟု အချင်းချင်း ကျိစား နောက်ပြောင်ဖြစ်ကြ၏။

ဤသို့သော တနေ့တွေး အဆိုးဘက်သို့ ထိမ်းထိုင်နေ သည် တရှုတ်ပြည်၏အခြေအနေဆိုးကို ပြောင်းလဲပစ်ရန်သည် တစ်ဦးကောင်း တစ်ယောက်ကောင်း၊ စနစ်တစ်ခုကောင်း၊ တစ်ဖွဲ့ကောင်းနှင့်မရ။ ပြည်သူ့အများအပြား ပါဝင်စုစည်းပါမှုဆိုသည်ကို ရဲဘော်မော်စီတုန်းက သိမြင်လာသည်။

ထို့ကြောင့် ကျောင်းတွင်း၌ တိုးတက်သည့် အယူအဆ ရှိသော ကျောင်းသားတစ်စုလောက်ကိုသာ စုစည်းသိမ်းသွေးရုံးနှင့် မပြီးဘဲ အခြားအခြားသောကျောင်းများမှ တိုးတက်သော ကျောင်းသားများကိုပါ စည်းရုံးရန်လိုအပ်သည်ဟု ရဲဘော်မော်စီတုန်းက ယူဆလေသည်။ ၁၉၁၅ ခု ဆောင်းရီးတွင် သူသည် 'နှစ်ဆယ့်ရှစ် ကြောင်းရှိ မိတ်ဖွဲ့ကြော်ပြာ' ကို ဖြန့်ဝေခဲ့၏။ (မော်စီတုန်းဟုသူ့ အပေါ် ၂၈ ကြောင်းရေးသည့် အတွက်ဖြစ်သည်) အတော်ပင် လျှပ်ရှားခဲ့သည့် ကြော်စာတမ်းဖြစ်သွား၏။

စာစောင်တစ်ခုလုံးတွင် တရှုတ်စာလုံးရေး နှစ်ရာသုံးရာ ခန့် ပါရှိသည်။ တိုင်းပြည်ကို ချစ်မြှေတ်နီးသည် လူငယ်တိုင်းအား သူနှင့်ဆက်သွယ်ရန် လုံးဆောင်ထားသည့် မိတ်ဖွဲ့ကြော်ပြာ ဖြစ် သည်။ တကယ်တမ်း အပင်ပန်းခံနိုင်ရည်ရှိရမည်ဖြစ်ပြီး တိုင်းပြည် အတွက်အသက်ကို စွဲနှုန်းလွှာတ်ခဲ့သူ ဖြစ်ရမည်ဟု ထိုစာတွင် ဖော်ပြ ထားသည်။

ဤကြော်ပြာစာစောင်ကို ရဲဘော်မော်စီတုန်းကိုယ်တိုင် ဖယောင်းစက္ကာ၍ ရေးပြီး စာကူးသည်။ ချိန်ဆားရှိ အမိက

အရေးကြီးသော ကျောင်းတိုင်းသို့ ပေးပို့ခဲ့သည်။ စာအိတ်ပေါ်တွင် အများမြင်သာသည့်နေရာ၏ ကပ်ထားပေးပါရန်ဟူလည်း ဖော်ပြ၏။

ପ୍ରତ୍ୟନ୍ୟାମିକିର୍ଣ୍ଣିତ ଅଭିଭାବକ ପଦମ୍ଭାବନାମି ଏହାରେ ଆଶୀର୍ବାଦ ପାଇଲା ।

ရဲဘော်မော်စီတုန်း၏စာကို ကျောင်းတွင်တွေ့လိုက်ရသည့်
လူငယ်တစ်ယောက်က မိတ်ဖွဲ့စာရေးလာသည်။ ရဲဘော်မော်စီတုန်း
က ချက်ချင်းပြန်စာရေးသည်။ လှိုက်လွှာဝင်းသာကြောင်းနှင့်
တန်ဂိုးနေ့တွင် စာကြောင်းတိုက်တွင်ဆုံးကြရန် ချိန်းလေသည်။

နှစ်ယောက်သား တွေ့ဆုံးမိသည့်ဆိုလျှင်ပင် ရဲဘော်
မော်စီတုန်းသည် စကားထွေလာ ပြောမနေတော့ချေ။ မေးခွန်းများ
ကို စတင်မေးမြန်းတော့သည်။

‘କୁଟଳେବ କାନ୍ତାରେତ୍ଯଶର୍ଯ୍ୟଲା... ॥ ଶୋଣିଃପିଃରେ
କାନ୍ତିଲ୍ଲିଶୋଣିଃପିଃମ୍ଭିଃ ରେ:ଏତାଲ’ ତଥାନ୍ୟଫ୍ରଣ୍ଟି ମେ:ଶୁଣିଃମୁଖଃକିନ୍ତି
ମେ:ତଥାନ୍ୟ ॥

‘စိတ်ရဲ့အဟာရကို ပေးစွမ်းတဲ့ စာအုပ်ကောင်းကို ဖတ်ရမယ်။ လတ်တလော အကြီးအမြတ်လေးလောက်ကို မမက်မောပါနဲ့။ ရာထူးတက်ဖို့ သန်းကြော်သူငြော်ဖြစ်ဖို့လောက် မရည်မှန်းပါနဲ့။ ထိုထက်ကြီးမြင့်တဲ့ ရည်မှန်းချက်မျိုးထားရှိတဲ့ လူတစ်လောက်အဖြစ် ကျင့်ကြပါ...’ ဟု ရဲဘော် ဖော်စီတန်းက အကြံပြုပြောဆိုခဲ့၏။

နောက်ပိုင်းတန်ခိုက်များတွင် သူသည် ရဲဘော်မော်စီတုန်း၏ အလည်ခရီးထွက်ရန် ဖိတ်ခေါ်ခဲ့ရသည်။ စုပေါင်းဆွဲးနွေးပဲတွင် လည်း ထို့မြတ်ဆွဲသစ် ပါစမျှ။

‘ပြည်သူသစ်’ ကျောင်းသားအသင်း ထူထောင်သည်တွင်
ထိ မိတ်ဆွေသစ်သည် အစောခုံးသော အသင်းဝင်တစ်ယောက်
ဖြစ်လေသည်။

တစ်နှစ်ကျော်ခန့်၊ ပြင်ဆင်နေခဲ့ပြီးနောက် ရဲဘေး
မော်စိတ္ထုနှင့်သည် အခင်မင်ဆုံးသော သူငယ်ချင်းအပေါင်းအသင်း
များနှင့် စာဖတ်မှတ်စုများ လလှယ်ကြသည်။

တိုင်းပြည်၏ရွှေးအတွက် ဆွေးနွေးတိုင်ပင်ကြသည်။
တိုင်းပြည်၏အခြေအနေသည် အလွန်အရေးကြီးနေချိန်ဖြစ်ပြီး
တိုးတက်သော အယူအဆရှိသည့်သူများအနေနှင့် အသင်းအဖွဲ့ကို
ဖွဲ့စည်းရန် လိုအပ်ပြုဖြစ်ကြောင်း ထင်မြင်ယူဆုံးကြသည်။

ထိုကြောင့် ၁၉၁၇ ခုနှစ်တွင် ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည်
သာ၍ ကျယ်ပြန်သော အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုကို ထူထောင်ရန် ရွှေ့ပြေး
အဖြစ် ရင်းနှီးကျမ်းဝင်သော သူတေသနချင်းတစ်စုနှင့် ‘ပြည်သူသစ်’
ကောင်းသားများအသင်းကို ဖွဲ့စည်းလေသည်။

မေလ ၄ ရက် ရွှေ့နောက်တလျောက်တွင် တရုတ်ပြည် နေရာအသီးသီး၌ တိုးတက်သောအယူအဆရှိသည့် တရုတ်လူငယ် များသည် အဖွဲ့အစည်းတစ်မျိုးစီကို အသီးသီး ထူထောင်ကြလေ သည်။ ဥပမာအားဖြင့် ရဲဘော် 'ရွှေ့တိုက်ရင်း' တို့ 'ဝူဟန်'တွင် တည်ထောင်သည့် 'ပရုပိတအသင်း'၊ ရဲဘော် 'ချူးအင်လိုင်း' တို့ 'တိယန်စင်' တွင် ထူထောင်သည့် 'နီးကြားအသင်း' စသည်တို့ဖြစ် သည်။

ဤအသင်းများသည် စင်စစ် အနည်းနှင့်အများဆုံးလို 'လူငယ်သစ်'ရှားနယ်၏ လုံးဆောင်မှာ တိုက်တွန်းအားပေးမှုကြောင့် ပေါ်ပေါက်လာခြင်းဖြစ်သည်။

ရဲဘော်မော်စီတုန်း ဦးဆောင်တည်ထောင်သည့် 'ပြည်သူသစ်' ကျောင်းသားများအသင်းသည် အစောဆုံးနှင့် အကျိုးသက်ရောက်ဆုံးသော အသင်းအဖွဲ့အစည်းဖြစ်ခဲ့၏။

'ပြည်သူသစ်' ကျောင်းသားများအသင်းသည် ဒုတိယနှစ်တွင် မှ ကျယ်ကျယ်ပြန်ပြန် ခိုင်ခိုင်ခန်းနှင့်စည်းသည်။ ၁၉၁၈ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၁၈ ရက် တန်ဂါးနေ့တစ်နေ့တွင် ချိန်ဆားမြို့၊ 'ရွှေက်လုပ်စန်းတောင်'၊ 'ရင်ဝမ်း'ရပ်ကွက်ရှိ ရဲဘော် 'ချိုက်ဟိုရှုန်း' ၏နေအိမ်တွင် အသင်းဖွဲ့စည်းခြင်း ဖွင့်ပွဲအစ်းအနားကို ကျင်းပလေသည်။

အခမ်းအနားသို့ တက်ရောက်သူ ၁၃ ယောက်ရှိသည်။ ရဲဘော် ချိုက်ဟိုရှုန်း၊ ဟိုစုဟန်၊ ချိန်ချိန်း၊ ကျိုးခွန်းတို့ လိုက်ရှုယ်ကျိုး စသူတို့လည်း တက်ရောက်ကြသည်။

ရဲဘော်မော်စီတုန်း ရေးဆွဲသည့် အခြော့မူကြမ်းတစ်ရပ်

ကို အစည်းအဝေးက အတည်ပြုဆုံးဖြတ်သည်။ မူကြမ်း၏အဘော် မှာ ရည်မှန်းချက်မြင့်မားရန်နှင့် တိုင်ပြည်အတွက် အကျိုးပြုရန်ပင် တည်း။

အသင်းဝင်သစ်တစ်ယောက်ဖြစ်ရန် မလွယ်ကူချေ။ အသင်းသားတစ်ယောက်၏ မိတ်ဆက်ခေါ်ဆောင်ခြင်းရှိရပြီး အစည်းအဝေးက ဆုံးဖြတ်အတည်ပြုချက် ရရှိရမည်ဖြစ်သည်။ မူကြမ်းတွင် စားဝတ် နေထိုင်မှုနှင့် ပတ်သက်၍ သတိပြုရန်နှင့် တားမြစ်ချက်များလည်း ပါ ရှိ၏။

အားလုံးက ရဲဘော်မော်စီတုန်းကို ဥက္ကဋ္ဌဗြို့ တည်းတည့်တော်တည်း တင်မြောက်ကြ၏။ သို့သော် ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် ရှိုးသားစွာ ပြင်းဆန်သည်။

နောက်ဆုံးတွင် ဒုဇူးရာထူးကို ရွှေ့လွှဲ၍မရသဖြင့် လက်ခံလိုက်ရ၏။ ချိုက်ဟိုရှုန်းနှင့် ချိန်ချိန်းစသည့် ရဲဘော်များ သည် အမှုဆောင်းပြီးတွင် ပါဝင်၏။

ထိုနေ့တွင်ပင် အသင်းဝင်ကြေးကို အသီးသီးထည့်ဝင်ကြ၏။ ရဲဘော်မော်စီတုန်းက အသင်းဝင်သစ်များကို တို့ချဲ၍၍ စစ်ယူရန် တိုက်တွန်းပြောကြားလေသည်။

'ပြည်သူသစ်'ဟူသည် တိုးတက်သစ်ဆန်းခြင်းနှင့် အဟောင်းကို တော်လှန်ခြင်း အနက်အဓိပ္ပာယ်ကိုဆောင်သည်။ 'မိမိတွင် နုဂ္ဗာ မရှိသည်အရည်အသွေးကို တပါးမှုစစ်ယူလက်ခံ၍ တရှတ်ပြည်ကြီးအား ကိုယ်ကျင့်တရားသစ်၊ အတွေးအခေါ်သစ်၊ အယူအဆသစ်တို့ဖြင့် တည်ဆောက်ရန်ဖြစ်သည်' ဟု ဆိုလို၏။ အသင်းဝင်များသည် 'မေလ ၄ရက်' လှပ်ရှာမှုဖြစ်ပွားချိန်

တွင် ခုနစ်ဆယ်ကျော် ရှစ်ဆယ်အထိ တိုးချေးနှင့်ခဲ့ပြီဖြစ်သည်။ အသင်းဝင်ဖြစ်ရန် တင်းကျပ်သောစည်းကမ်းများဖြင့် ကွပ်ထိန်းထားသည်။ ပညာအရည်အချင်းမကောင်းသူ ရည်မှန်းချက်မပြင်းပြသူ တက်ကြွလှုပ်ရှားမှု မရှိသူများကို အသင်းဝင်အဖြစ် လက်ခံရှိုးမရှိချော်။

အသင်းဝင်များသည် များသောအားဖြင့် အမှတ်(၁) ကျောင်းမှ ပညာထူးချွန်သည့် ကျောင်းသားများ ဖြစ်ကြသည်။ အချို့မှာ ချွန်သား မူလတန်းကျောင်းများ၏ တိုးတက်သည့် ကျောင်းဆရာများဖြစ်ကြသည်။ ထို့ပြင် အမျိုးသမီးကျောင်းမှ ဆရာမနှင့် ကျောင်းသူအချို့လည်း ပါဝင်သည်။

အသင်း၏ မျက်နှာစုံလိုစည်းဝေးပွဲကို ရက်သတ္တတစ်ပတ် လျှင် တစ်ကြိမ် သို့မဟုတ် နှစ်ပတ်လျှင်တစ်ကြိမ် ကျင်းပလေးရှိ သည်။ ပညာရေးလောကနှင့် တိုင်းရေးပြည်ရေးကို ဆွေးနွေးကြပြီး အယူအဆချင်း ဖလှယ်ကြသည်။ ဝေဖန်ကြသည်။ တစ်ယောက်၏ အားနည်းချက်ကို အပြန်အလှန် ဆန်းစစ်ဝေဖန်ခဲ့ကြ၏။

တစ်ခါတစ်ရုံးပြဿနာတစ်ရုပ်ကို တစ်ပတ်ကြာသည့်တိုင် အချိန်ပေးပြီး ဆွေးနွေးခဲ့ကြသည်။ အစည်းအဝေးပွဲများတွင် အများအားဖြင့် ရဲဘော်မော်စီတုန်းကသာ ဦးစီးသည်။ နိဂုံးချုပ် အမှာ စကားကိုလည်း ရဲဘော်မော်စီတုန်းကပင် အပြောများ၏။

ထို့အချိန်တွင် အသင်းဝင်များသည် အလွန်နှီးကြားတက်ကြနေကြသည်။ တိုးတက်သောအယူအဆနှင့် သဘောတရားလေးလာမှုအတွက် စိတ်ဓာတ်ပြင်းထန်နေကြ၏။ တရာတပြည် ဟောင်း၏ အဆိုးဘက်ယိုင်လဲနေသော အခြေအနေများကို ပြုပြင်

ပြောင်းလဲချင်စိတ် ကြွေ့ချွေနေသည်။

ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် သည်နည်းသည်ပုံ ဟောပြာ နေခံနှင့် တင်းတိမ်ရောင့်စီမြော်ခြင်းမရှိချော်။ သည်မှန့်နှင့် အသင်းဝင် များ၏ သဘောတရားရေးပိုင်းကို နက်ရှိုင်းစွာ ဖြည့်တင်းပေးနိုင်မည် မဟုတ်ဟု သူယုံကြည်သည်။

ထိုထက်ကျယ်ပြန်သော လေးလာရှာမှုမြို့ခြင်းမျိုးကို ရည်မျှော်၏။ ဖြစ်နိုင်လျင် နိုင်ငံ၏ပြင်ပသို့ သွားရောက်ပြီး တရာတပြည် သစ် ထူထောင်ခြားနားရန် လိုအပ်သည့်အသိပညာနှင့် အတတ်ပညာများကို အသင်းဝင်များအား ဖြည့်တင်းစေချင်သည်။

ထိုကြောင့် နောက်ပိုင်းတွင် ပြင်သစ်ပြည်သို့ အလုပ်လုပ်ရင်း ခြိုးခြုံချွေတာ၍ နေထိုင်စားသောက်ကာ ပညာရှာမှုမျိုးနှင့်သော အခွင့်အလမ်းမျိုး ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်ချိန်တွင် ထိုအခွင့်အလမ်းကို အသင်းဝင်များ ရရှိခဲ့စားနိုင်စေရေးအတွက် တက်တက်ကြွေ့လှပ်ရှားခဲ့လေသည်။ ထိုကြောင့်လည်း ၁၉၀၉ ခု မှ ၁၉၂၂ ခုနှစ် အတွင်း ‘ပြည်သူသစ် ကျောင်းသားများအသင်း’ မှ အသင်းသားအများအပြားသည် ပြင်သစ်နိုင်ငံသို့ ထွက်ခွာသွားခဲ့လေသည်။

အသင်းသားများ တစ်စုံတစ်လုံးတည်း မရှိကြတော့သည့် အတွက် အမြှေမတွေ့ဆုံးနိုင်တော့ချော်။ ထိုကြောင့် အဝေးရောက် အသင်းသားများသည် တစ်လတ်ကြိမ် စာရေးဆက်သွယ်ရန် စည်းကမ်းသတ်မှတ်ထားခဲ့၏။ အဝေးရောက် ရဲဘော်များထံမှ ရောက်ရှိလာသည့် စာများကို ရဲဘော်မော်စီတုန်းကပင်လျင် စိစဉ်ပေးပြီး စာကူးစက်ဖြင့် ကူးယူ၍ အသင်းသားများထံသို့ ဖြန်ချိပ်၏။ စုစုပေါင်း သုံးကြိမ် ထုတ်ဝေဖြန်ချိန်းနိုင်ခဲ့သည်။

ဤအသင်းသည် တိကျသည့်မူဝါဒနှင့် စည်းမျဉ်းများ
မရှိသော်လည်း နောင်တွင် ပြဿနာရပ်တစ်ခုကို ဦးတည်ဆွေးဆွေး
ရာတွင် အတွေးအမြင်အယူအဆများ ကွဲပြားခြားနားခြင်းမျိုး
ရှိလာခဲ့၏။

ဤအသင်းမပျက်ပြထုမိတွင် အသင်းဝင်များကို အကြမ်း
အားဖြင့် သုံးမျိုးသုံးစား ခွဲခြားနိုင်သည်။ လူများစုသည် ပစ္စက္ခ
အခြေအနေကို မလိုလားသည့် တော်လျှန်ရေးသမားများဖြစ်သည်။
ကျွန်းအတန်းအစား နှစ်မျိုးများ မျက်မောက်စနစ်ကိုပင် ပြုပြင်
ပြင်ဆင် ဖာထေးရေးသမားများနှင့် ယတိပြတ် ဆုံးဖြတ်ပြောန်းချက်
မချိန်းသော ကြေားနေရေးသမားများ ဖြစ်သည်။

၁၉၂၂ ခုနှစ်တွင် ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် ဟူနန်တွင်
ကွန်မြှေနှစ်ပါတီကို တည်ထောင်ပြီးသည့် နောက် ပြည်သူသစ်
ကျောင်းသားများအသင်းသည် တစ်စတ်စ ဆိတ်ပြီးပြီး မေးမြှိုင်
ပောက်ကွယ်သွားတော့သည်။ အသင်းသားထဲမှ တော်လျှန်ရေး
သမားများသည် အများအားဖြင့် တရှတ်ကွန်မြှေနှစ်ပါတီ၏ အစော
ဆုံးသော အရေးအကြီးဆုံးသော မူလျှိုင်ကြီးများ ဖြစ်ရှုခဲ့သည်။

ကြမ်းတမ်းခက်ထန်သည့် တရှတ်ပြည်ကြီး၏ တော်လျှန်
ပြောင်းလဲမှုကြီးတွင် အသင်းဝင်အနည်းစုသည်သာ ကျော်းမြောင်း
သော နိုင်ငံရေးအမြင်ဖြင့် လမ်းကြောင်းပြောင်းလဲသွားကြသည်။
နောက်ဆုံးတွင် ကူးမှုမှတ်တန်ဖောက်ပြန်ရေးသမား၏ဘက်တော်သား
ဖြစ်သွားကြသည်။ အချို့လည်း ရာထူးရာခံနှင့် ဓနစီးပွားဖြစ်တွန်း
ရေးကို ကွက်၍ကြည့်ပြုဗြိုင်ပြီး ပစ္စည်းမှုတော်လျှန်ရေးကို မျက်ကွယ်ပြု
သွားကြလေသည်။

အခန်း (၈)

ကိုယ့်တွင် တစ်ပြားမဂ္ဂသော်မှ တိုင်းပြည်အတွက်
သောကမီး တော်လျောင်နေသူ

ရဲဘေး မော်စီတုန်းသည် အမှတ်(၁) ဆရာအတတ်သင်
ကျောင်းတွင် ပညာဆည်းပူးနေစဉ်ကဲ မူးကိုစိန်းနှင့် လီနင်ဝါဒကို
မတွေ့ထိ မဆည်းပူးခဲ့ရပေါ် ဆည်းပူးခွင့်လည်း မကြိုး။ ဆည်းပူးရန်
အခြေအနေကလည်း မပေးခဲ့ခဲ့။

ထိုစဉ်က ဥရောပ၏ ဒီမိုကရေစိဟောင်းဝါဒ၊ စိတ်ကူးယဉ်
ဆိုရှုယ်လစ်ဝါဒ၊ သိပ္ပါနှင့် တရှတ်ပြည်ရှိ ထူးချွန်သောလူမျိုး၏
ယဉ်ကျေးမှုအမွှေအနှစ် သမိုင်းဝင်သူရဲကောင်းများ အကြောင်းတို့
လောက်သာ လေ့လာဖတ်ရှုခွင့်ရှုခဲ့သည်။ ဖတ်ရှုခဲ့ရသမျှတို့မှ အနှစ်

ထုတ်ယူ အကာဖယ်ရှားပြီး မိမိအတွက် စိတ်ခွန်အားနှင့် ဦးနောက်၏ အဟာရဂါး ဖြည့်တင်းခဲ့သည်။

မည်သို့ပင်ရှိစေ ထိစဉ်ကတည်းက စစ်ဘုရင်အုပ်ချုပ်ရေး စနစ်နှင့်၊ အရင်းရှင်နယ်ချွဲဝါဒကို အမြစ်ပါလှန်လဲရန်ဟူသော နိုင်ငံရေးအမြင်နှင့် တရာတ်ပြည်သစ်ကို ထူထောင်ရန်ဟူသော ရည်မှန်းချက်ကို ချမှတ်ပြီးဖြစ်လေပြီ။

ဤရည်မှန်းချက်များနှင့် စစ်လျဉ်း၍ သူ့အပေါင်း အဖော်သူငယ်ချင်းများနှင့် တိုင်ပင်ဆွေးနွေးခဲ့သည်။ ဒိုင်ယာရှိနှင့် မှုတ်စုံပေးစာ စသည်တို့တွင်လည်း အတိအလင်းဖော်ပြခဲ့သည်။ အထူးသဖြင့် ‘ပြည်သူသစ်အသင်း’ကို စတင်တည်ထောင်ပြီးနောက် ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် ပို၍ပင် အစီအစဉ်ကျကျ တရာတ်ပြည်သူ တို့၏ နေ့စဉ်ဘဏ်နှင့် နိုင်ငံရေးပညာကို လေ့လာဖြစ်ခဲ့သည်။

ထိုကြောင့် ရင်းနှီးသော တိုင်ပင်ဖော်တိုင်ပင်ဖက်များက သူ့အား ချစ်စနိုးကျိုစား၍ ပြောလေ့ရှိသောစကားမှာ ‘ကိုယ့်တွင် တစ်ပြားမှမရှိသော်မှ တိုင်းပြည်အတွက် သောကမီးတောက်လောင် နေသူ’ဟူ၍ ဖြစ်သည်။ အပေါင်းအသင်းများက ထိုသို့ ချစ်စနိုးကျိုစားလောက်အောင်ကိုလည်း ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် တရာတ်ပြည်ကြီး၏ အခြေအနေအတွက် စိုးရိမ်ပူပန်နေလေသည်။

တိုင်းပြည်နှင့်လူမျိုး၏ ဘေးအန္တရာယ်သည်လည်း တစ်နှီးကပ်လျက်ရှိပြီး၊ ဟူနှစ်ပြည်သူတို့သည် နှစ်ရှည်လများ မြောက်ပိုင်း စစ်ဘုရင်ကြီးများ၏ ငဲပြည်တွင် ဒုက္ခအသွယ်သွယ်ကို မျက်မှာက်ပြုနေဖြတ်ရခိုန်ဖြစ်သည်။

ဤအနိုင်းရုံများသည် လူငယ်မော်စီတုန်း၏ စိတ်အစဉ်ကို

နောက်ကျူးမှုချိုင်း ဖြစ်နေစေလေသည်။ တိုင်းပြည်၏ အခြေအနေသည် တစ်ဆုံး ဆိုးဝါးလာသည်နှင့်အမူးသူ့ပုံးတွင် ထမ်းရန်တာဝန်သည် တိုးလေးလာပြီဟု ရဲဘော်မော်စီတုန်း ခံယူခဲ့လေသည်။

ရွှေအခိုးများတွင် ဖော်ပြခဲ့ပြီးဖြစ်သည့်အတိုင်း ၁၉၁၃ ခုနှစ် နွေ့ခြီးမှ ၁၉၁၈ ခုနှစ် နွေ့ရာသီအထိ ရဲဘော် မော်စီတုန်းသည် အမှတ်(၁)ကျောင်းတွင် ပညာသင်နေဆဲဖြစ်သည်။ ထိုင်းနှစ်ခွဲကာလသည် ‘မေလ ၄ ရက်’ ၏ အကြိုးရက်များပင်တည်း။

အကြောင်းမူကား နယ်ချွဲအရင်းရှင်သည် ထိုအချိန်၌ နယ်ချွဲကျူးကျော်ခြင်းကို တစ်နှေ့ထက်တစ်နှေ့ ထိုးချွဲနေချိန်။ စစ်အာဏာရှင်ကြီးများ၏ ရက်စက်မှုများသည် တစ်နှေ့ထက်တစ်နှေ့ ဆိုးဝါးလာချိန်။ သူတို့အချင်းချင်း အာဏာလုတိကိုပွဲများ တစ်တစ်ပြင်းထန်နေချိန်။ အတွေးအခါးအသစ်နှင့်အဟောင်းတို့၏ တိုက်ပွဲသည်လည်း အရှိန်ရလာချိန်။

ထိုအချိန်တွင် နယ်ချွဲအရင်းရှင်တို့သည် စီစဉ်လျာထား ချက်အတိုင်း တရာတ်ပြည်ကြီးကို ဖျက်သီးစိပ်ခွဲသလို စိပ်ခွဲ၍ စားကျက်လု နေကြချိန်ဖြစ်လေသည်။

မြစ်တွင်းတွင် နယ်ချွဲတို့၏ စစ်သဘောနှင့် ကုန်တင်သဘောများရှိနေသည်။ အချက်အချက်အချာကျကျသော ဖြူကြီးများတွင် သူတို့၏ ‘ဌားရမ်းမြေ’ နှင့် စစ်တပ်များရှိနေနှင့်ပြီ။

တစ်ပြည်လုံးရှိ သံလမ်း၊ သဘောနံပါတ်၊ သဘောတွင်း၊ စာတိုက် စသည်တို့သည် သူတို့၏လက်အောက်တွင် ရှိနေသည်။

ထိုမျှမက နယ်ချွဲတို့၏ ကုန်စုံဆိုင်၊ စက်ရုံ၊ အလုပ်ရုံ၊ ဘဏ်တိုက်၊ ဘုရားကျောင်းနှင့် စာသင်ကျောင်းများသည် မြို့ကြီးပြ

ကြီးမှသည် ကျေးရွာအထိ ပျုံနှံခြောက်လည်းဖြစ်သည်။

ဒီလိုင်းပမာ အဆက်မပြတ်နှင့် တိုးမြင့်နေခဲ့သော သူတို့၏
ထွက်ကုန်များသည်လည်း တရှတ်ပြည်တွင်းသို့ လိုမ့်၍ဝင်နေသည်။

တရှတ်ပြည်သို့ ရွှေသိုက်လာတူးသည့် နယ်ချုံလက်ဝါးကြီး
အပ် စီးပွားရေးအကွင်းအကွက်များကို ‘နိုင်ငံခြားသားဥပဒေ’ က
အကွယ်အကာ ပေးထားသည်။

ဂျပန်တိုကလည်း အခြားအရင်းရှင်နိုင်ငံများ ပထမ
ကဗျာစစ်တွင် စာရင်းရှုပ်ထွေးနေချိန်တွင် တရှတ်ပြည်သို့ စစ်ရေး၊
နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေးတို့တွင် ခြေကြပ်စခန်းများကို တိုးချဲခဲ့၏။

တရှတ်ပြည်၏ တောင်ပိုင်းနှင့် မြောက်ပိုင်း စစ်ဘူရင်းကြီး
များကလည်း နယ်ချုံဝံပါလွှာကို နေအိမ်ခန်းထဲသို့အရောက် ခေါ်
သွင်းနေချိန်လည်းဖြစ်သည်။

ပဒေသရာန် စစ်ဘူရင်းကြီးများက တစ်ခိုးလျှင် အရင်ရှင်
နယ်ချုံ၊ နိုင်ငံနှစ်နိုင်ငံလောက်ကို အချိတ်အဆက်ပြုပြီး အားကိုးအား
ထားရှာကာ မိမိတို့၏အာဏာ ဆက်လက်တည်မြှောက် အတွက်
ကောက် ကျေစဉ်းလွှာ အပြိုင်ကြီးပမ်းနေကြသည်။

ထိုကြောင့် တရှတ်ပြည်တွင် နှစ်စဉ်နှစ်ဆက် စစ်ဘူရင်များ
အချင်းချင်း စစ်မီးတောက်လောင်နေခဲ့သည်။ စစ်ဘေးအွန်ရာယ်
သည် တစ်နှစ်ထက်တစ်နှစ် ဆုတ်ယုတ်လေ့လာပါးသွားသည်ဟူ၍ မရှိ
ပိုမို ဆိုးဝါးလျက်သာရှိလေသည်။

တိုင်းရင်းသား အရင်းရှင်ပေါက်စများ အပါအဝင် တောင်
သူလယ်သမား တရှတ်ပြည်သူများသည် နယ်ချုံအရင်းရှင်နှင့်
စစ်ဘူရင်များ၏ တစ်ကြီးထွားမှုအစဉ်ကိုလိုက်၍ ဆင်းရဲတွင်းနက်

နေရချိန်လည်းဖြစ်သည်။

ထိုအခြေအနေသည် ဟူနှစ်တွင် အခြားပြည်နယ်များ
ထက် ပို၍ ဆုံးဝါးလျက်ရှိလေသည်။

ချိန်ဆား၏ ‘ရှုန်ကျွန်း’ မြစ်ထဲတွင် ဂျပန်အလုံ၊ အမေရို
ကန်အလုံနှင့် ပြုတိန်အလုံ စသည့် အလုံများလွှာတူထားသည့်
စစ်သဘောများဖြင့် ပြည့်နေလေသည်။

မြစ်ကမ်းပါးတလျောက်တွင် နိုင်ငံခြားကုမ္ပဏီ ဘက်တိုက်
စက်ရှုနှင့် ကုန်တိုက်ကြီးများသည် ချိန်ဆားမြို့ကလေးတွင်ပင်
သုံးဆယ်ခန့် ရှိနေသည်။

တရှတ်ပြည်၏ နာမည်ကြီးသော သံဖြူသတ္တုတွင်းနှင့်
အခြား သတ္တုတွင်းများကို နိုင်ငံခြားကုန်သည်များက ချုပ်ကိုင်ထား
သည်။ ပထမကဗျာစစ်ပြီးဆုံးသည့် နောက်ပိုင်းကာလတွင် သတ္တု
ခဲ့ရှင်းကုန်ကြမ်းများ၏ ရွေးကွက်သည် ကျဆင်းသွားသည်။ ထို
ကြောင့် သတ္တုတွင်းလုပ်သား များစွာတို့သည် အလုပ်လက်မဲ့ဘဝသို့
ဆိုက်ရောက်ကြရ၏။

ဤကာလအတွင်း ဟူနှစ်သည် မြောက်ပိုင်းစစ်ဘူရင်၏
လက်သို့ ကျရောက်ခဲ့သည်။ ဟူနှစ်သည် တောင်ပိုင်းနှင့်မြောက်ပိုင်း
စစ်ဘူရင်များ၏ အာဏာလုံအင်အားပြု၍ရာ စစ်တလင်းလည်း
ဖြစ်ခဲ့သည်။

သဘာဝဘေးအွန်ရာယ်ကလည်း နှိုင်စက်၊ စစ်ဘေးစစ်
ဒက်ကို လည်းခံရ မြေရှင်ပဒေသရာန်တို့၏ သွေးစပ်ချယ်လှယ်မှုကို
ခံရနှင့် ပြည့်သူတို့သည် ဆင်းရဲတွင်း အလွန်ပင်နက်ခဲ့ရရှာသည်။

၁၉၁၅ ခုနှစ်တွင် မြစ်လေးမြစ်မှ မြစ်ရေ အလွန်အကျိုး

လျှော့မူကြောင့် တရာတ်ပြည်တစ်ပြည်လုံးတွင် ခရိုင်ပေါင်း သုံးဆယ့်
လေးခရိုင် ရေဘေးဆိုက်ရောက်ခဲ့သည်။

သန်းပေါင်းများစွာသော ပြည်သူတို့သည် ဒုက္ခရောက်ကြ
သည်။ ထိုနောက် ၁၉၁၆ ခုနှစ်မှု ၁၉၁၈ ခုနှစ်အထိ ရေဘေးသည်
၃ နှစ်ဆက်တိုက် ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြန်သည်။

သူပုန်နှင့်ဓားပြများ၏ နှောက်ယျက်ခြင်း ဘေးအန္တရာယ်
ကလည်း ပြည်နယ်တစ်ခွင့်လုံး အနှစ်အပြားပင်။ ဟူနှစ်အနောက်
ပိုင်းနှင့် မြောက်ပိုင်းရှိ ခရိုင်အသီးသီးတိုကို သူပုန်များ အမြဲပင်
ဝင်စီးနေကျ ဖြစ်သည်။ ချုန်ဆားစသည် မြို့ကြီးပြကြီးများတွင်
သူပုန်များနှင့် ပတ်သက်၍ ဂယက်ရှိက်ခတ်ခဲ့သည်။

ပြည်သူတို့၏ အသက်အိုးအိမ်ကို အများဆုံး ဖျက်ဆီး
နေသည် မှာ စစ်ဆေးအန္တရာယ်ပင်ဖြစ်သည်။ အထူးသဖြင့် ၁၉၁၇-
ခုနှစ်မှု ၁၉၁၈ ခုနှစ်အထိ မြောက်ပိုင်းပဒေသရာ၏ စစ်တပ်ဖြစ်
သော ‘ကျော်းကျင့်ယောင်’ ၏စစ်တပ်ကြောင့် ဟူနှစ်နယ်ရှိ ပြည်သူ
များသည် များစွာ ဒုက္ခရောက်ခဲ့သည်။

တောင်ပိုင်းနှင့် မြောက်ပိုင်း ပဒေသရာ၏စစ်တပ်များ
အချင်းချင်း ထိပါးတိုက်ခိုက်မှုကြောင့် အပျက်အစီး အဆုံးအရှုံး
အလွန်ပင် များခဲ့လေသည်။

ထိုအခါန်က စစ်၏အနိုင်းရှုံးနှင့်ပတ်သက်၍ သတင်းစာ
များက အောက်ပါအတိုင်းဖော်ပြထားသည်။

‘ပေါင်ချင့်’၊ ‘ချုန်ဆား’၊ ‘လီလင်’ စသည့် ဒေသတို့
တွင် မြောက်နှင့်တောင် စစ်တပ်များတိုက်ပွဲနှင့် လမ်းဖြတ်
သန်းခြင်း၊ လုယက်ဖျက်ဆီးခြင်း၊ မီးရှို့ခြင်း၊ အဓမ္မကျင့်ကြ

ခြင်းတို့ကြောင့် အိမ်ခြေဆယ်အိမ်တောင်လျှင် ကိုးအိမ်
ထောင် ပျက်စီးရသည့်ကိန်းသို့ ဆိုက်ရောက်လုန်းပါးဖြစ်နေ
ပြီ ဟူ၍ ဖြစ်သည်။

ဆိုင်ကြီးများ အလုအယက်ခံရသည်။ ဈေးကွက်သည်
ဆိတ်ဖြိုမဲ့သွား၏။ ဆန်စပါးစေးနှုန်းကြီးမား၍ ငတ်မွတ်သည့်
ပြည်သူများအဖွဲ့ ရှေ့ရေးကို မတွေ့ဗုံးသလောက်ပင်။ ရေဘေးက
လည်း နှစ်စဉ်နှစ်ဆက် ဖြစ်ပွားနေခဲ့၏။ ပြည်သူတို့သည် ဒုက္ခပင်
လယ်ဝေနေလေသည်။

ချုန်ဆားမြို့ရှိ သန်းရှင်းရေးသမားပင်လျှင် အဖမ်းခံရ
သည်။ မြို့သူမြို့သားများသည်လည်း စစ်တပ်ရောက်ရှိတိုင်း
အခါခိုပ်သိမ်း ဒုက္ခရောက်ရှိစမြို့။

ချုန်ဆားမြို့ရှိကုန်သည်များအသင်းချုပ်သည် စစ်တပ်အ
တွက် လိုအပ်ရာရာကို တာဝန်ယူရသောကြောင့် ထိုနှစ်အတွင်း
တစ်သိန်းခွဲကျော်ခန့်အရှုံးပေါ်ကြောင့် မှတ်တမ်းတင်ခဲ့၏။

‘လီလင်’မြို့တွင် ပဒေသရာ၏စစ်သားတို့၏ မီးရှို့လုယက်
ခြင်းခံရသည်။ အိမ်ခြေပေါင်းမှာ တစ်သောင်းနီးနီးရှုံးခဲ့သည်။
အဖျက်အသီးမခံရဘဲ ကျော်ရစ်သည့်ကတော့ ဘုရားကျောင်းနှင့်
တဲ့စုတ်ခြောက်ရာသာဖြစ်သည်။

‘ချုန်ထယ်’မြို့နယ်တွင် ရေဘေးနှင့်စစ်ဒဏ်ကို အတော်
ပင် ခဲ့ခဲ့ရသည်။ တောင်နှင့်မြောက်စစ်ပွဲကြောင့် ရိုက္ခာပြတ်တောက်
ခဲ့သည်။

ဟိုဘက်သည်ဘက် စစ်တပ်များ အပြန်အလှန် သွားလာ
ဖြတ်သန်းရာ စစ်ကြောင်းကျရောက်သောကြောင့် နှစ်ဖက်သော

စစ်တပ်တို့၏ အဖျက်အဆီးကို ခံခဲ့ရသည်။ သည်ကြားထဲ မြစ်ရေလျံ သောအခါ ရွှာအသီးသီးသည် ရေအောက်တိုင်းပြည် ဖြစ်ရပြန်၏။ မှုည့်ဖြူးဝေဆာနေသော သီးနှံများသည် ဒီလိုင်းနောက်ပါသွားလေ သည်။

‘စင်းဟွှာ’ ဟူသည့်ဖြူးတွင် ရျေးများပိတ်ကုန်ပြီး လုပ်ငန်းအသီးသီး ရပ်ဆိုင်းသွားသည် အခြေအနေထိပင် ရောက်သွားသည်။ အရာရာ ကုန်ရျေးနှုန်းကြီးမြင်း၏။ ဆင်းရဲသား လူတန်းစားများ သည် ဆန်ပြုတ်တစ်ခွက်ပင် စင်းဖြည့်ရန် အနိုင်နိုင်။

လက်သမားများသည် ပိမိတို့ပညာရပ်ကို မို့ခို့၍ စားသောက်ရန် မဖြစ်တော့ချေ။ အခြားလက်မှုအတတ်ပညာရှင် များသည်လည်း ထိနည်းနှုန်းပင်။ မြို့ကြီး၏ ဆယ်မြိုင်အတွင်း အပြင်တွင် သောင်းကျန်းသူများ ဝင်ရောက်လှယက် ဖျက်သီးနေကြ၏။

မြောက်ပိုင်းပဒေသရာ၏၏ စစ်တပ်ဖြစ်သော ‘ကျန်းကျင့် ယောင်’၏တပ်သည် စည်းကမ်းအလွန်မရှိသည့် တပ်ဖြစ်သည်။ ထိုအချိန်က အဆီးယှတ်ဆုံး အကြမ်းကြတ်ဆုံး အဓမ္မမှာပြုဆုံးသော တပ်ဖြစ်၏။

အထက်ပါအခြေအနေအားလုံးကို ရဲဘော်မော်စီတုန်း သည် ကြားသိ ထိတွေ့နေရသည်။

အရင်းရှင်ပဒေသရာ၏များနှင့် ပြည်သူတစ်ရပ်လုံး၏ ပဋိပက္ခ။ စစ်ဘုရင်အချင်းချင်း အာဏာလှစစ်အင်အား ပြိုင်ပွဲစစ်ဘုရင်များ အာဏာလှသည် အင်အားပြိုင်ပွဲ။ မြောရင်ပဒေသရာ၏ နှင့် နှင့်ပြား တောင်သူလယ်သမားတို့အကြား ပဋိပက္ခ။ အလုပ်

သမားနှင့် အရင်းရှင်တို့အကြား ပဋိပက္ခ။ အတွေးအခေါ်ဟောင်းကို ဆုပ်ကိုင်ထားကြသူနှင့် အတွေးအခေါ်သစ်ကို ခံယူထားကြသူတို့၏ အကြား ပဋိပက္ခ။

ဤအချင်းအရာ အားလုံးတို့သည် လူငယ်မော်စီတုန်း၏ အတွေးစဉ်တွင် အမျှင်မပြတ်အောင်ရှိတော့သည်။

‘တိုင်းပြည်ရဲအခြေအနေဟာ အတော်ကို ဆီးဝါးလာနေ ပြီ..။ ပြည်သူတွေ အသက်ရှင်ဖို့တောင် အနိုင်နိုင်’ ဟူ၍ ရဲဘော်မော်စီတုန်းက ထိုအချိန်ကအခြေအနေကို အတိုချုပ်ပြီး ပြောခဲ့သည်။

ထိုအချိန်က ပြည်သူတို့သည် နက်ရှိုင်းမည်းမောင်သော ပစ္စပ်အခြေအနေဆီးသို့ ရောက်ရှိနေခဲ့၏။ အနာဂတ်၏ အလင်း ရောင်နှင့် မျှော်လင့်ချက်ဟူသည် မှန်းဆျုံမရနိုင်သော အခြေအနေ။ စိတ်ဓာတ်အခြေအနေသည် အနိမ့်ဆုံးသောအဆင့်သို့ လျော့ဆင်းကျရောက် နေ၏။

အမှတ်(၁)ကျောင်းမှ ကျောင်းသားနှင့် ဆရာအများစု သည်လည်း ထိုသို့ စိတ်ဓာတ်ချထားသူများအနက်တွင် ပါဝင်လေ သည်။

‘တရှတ်ပြည်ကြီး ပျက်စီးလုံနီးပေါ့။ လူတွေရဲစိတ်ဓာတ်ပျက် ပြားကုန်ပြီ’ စသည် အဆီးဆုံးအခြေအနုန့်ပတ်သက်၍ ခံစားရချက်ကိုဖွေ့ဗုံးသည် စကားသံသည် နေရာတိုင်းမှာလိုလို ကြားနေရသည်။

သို့သော် ရဲဘော်မော်စီတုန်းနှင့် အပေါင်းပါများကတော့ စိတ်ဓာတ်မကျဆင်းချေ။ မျှော်လင့်ချက်လည်း ထားရှိမြှုပ်ပင်။

တရုတ်ပြည်ကြီး၏ရွှေ့ရေးအတွက် မျှော်လင့်ချက် အပြည့်အဝ ထားရှိခဲ့ပင် ဖြစ်သည်။

ခေတ်အခြေအနေက ပေးအပ်လာသည့်တာဝန်ကို ထမ်းဆောင်ရန် အသင့်ပြင်ထားပြီး ဖြစ်နေသည်။ တိုင်းပြည်ကို ကယ်တင်နိုင်မည့်အပ်းလမ်းကို အခါမလပ် ဆွေးနွေးတိုင်ပင်နေကြခဲ့လည်း ဖြစ်သည်။

ထိုစဉ်က သူတို့တွင် မာ့က်စ်နှင့်လီနှင့်ဝအရ အခြေအနေတစ်ရပ်ကို မှန်ကန်သောရှုထောင့်မှ ရှုမြင်သုံးသပ်နှင့်မှု မရှိသေးချေ။

သို့သော် သူတို့သည် ခိုင်မြေသော ရွှေ့ဆောင်သူများက တော့ ဖြစ်နေပြီ။ အမှန်တရားနှင့်အလင်းရောင်ကို အခါမလပ် ရှာဖွေနေလေပြီ။

ရဲဘော် 'ကျွန်းခွဲန်းတိ' သည် ၁၉၁၇ ခုနှစ် ဉာဏ်လမှ အောက်တို့ဘာလအထိ ခိုင်ယာရီပေါ်တွင် မော်စီတုန်း ထိုစဉ်က ပြောဆိုခဲ့သည့်နှင့်ပတ်သက်၍ သုံးလေးနေရာတွင် ရေးသားထားသည်ကို တွေ့ရသည်။

စက်တင်ဘာလ ၂၂ ရက်၊ ညနေတွင် ကျွန်းခွဲန်းတိသည် ရဲဘော်မော်စီတုန်းနှင့် 'ရှုန်ကျွန်း' မြှစ်တွင် ရေဂူး၏။ ပြီးနောက် ရဲဘော် 'ချိုက်ဟိုရှုန်း'၏နေအိမ်သို့ အတူတကွ သွားရောက်ကြသည်။ အောက်ပါတို့သည် ၂၃ ရက် ခိုင်ယာရီတွင် ရေးမှုတ်ထားခြင်း ဖြစ်သည်။

အချိန်မှာ ညနေမှုးချုပ်ခါနီးပြီဖြစ်၍ ဤနေရာတွင် တည်းခိုကြသည်။ ညတွင် ရှည်ကြာွာ စကားလက်ဆုံး

ပြော၍ မကုန်။ ရဲဘော်မော်စီတုန်းက 'ပြည်သူတွေ၏ အတွေးအခေါ်သည် ကျော်းမောင်းနေသေးတယ်။ တိုင်းပြည့်မှ ပြည်သူတွေရဲ့ အတွေးအခေါ်ဟောင်းကို ဆေးကြောသန့်စင်ပြီး အတွေးအခေါ်အသစ်ကို ရှိက်သွင်းပေးနိုင်မယ့် ဒဿန်ကတော်လှန်ရေးသမားတစ်ယောက် ယောက် ဘယ်လိုများပေါ်ထွန်းနိုင်ပါ မလဲ။ တရုတ်လူမျိုးတို့တွေးခေါ်မြော်မြှုပိုင်းမှု အောက်တန်းကျေနေတယ်။ စုတ်ညုံးချာများ ကိုယ့်ဘာသကိုယ် မသိကြော်။ အရှင်သခင်နှင့် ကျွန်းစိတ်ဓာတ်မျိုး ကိုန်းအောင်းနေတယ်။ ဘယ်လိုလုပ်ပြီး ပြည်သူတို့ရဲ့ တွေးခေါ်မြော်မြှုပိုင်းကို တော်လှန်ပြောင်းလဲပေးမလဲ၊ တော်လှန်သော တွေးခေါ်မြော်မြှုပိုင်ရှင်တစ်ယောက် ဘယ်လိုပေါ်ထွန်းနိုင်မလဲဟူ၍ ပြောဆိုသွားသည်။

ပြီးနောက် ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် သူ၏ တော်လှန်သော အယူအဆပိုင်းကို တင်ပြသည်။ 'တော်လှန်ရေးဆိုတာ ဓား၊ လုံး သေနတ်နဲ့ ထိတွေ့ရခြင်းမျိုးသာမဟုတ်၊ အဟောင်းကို ပယ်၊ အသစ်ကို တည်ခြင်းပင်' ဟူဆိုသည်။ တော်လှန်ရေးနည်းပြင်သာ တရုတ်ပြည်ကြီး၏ အခြေအနေဆိုးကို ပြုပြင်ပြောင်းလဲရန် ဖြစ်နိုင်ကြောင်း ထိုစဉ်ကပင်ရဲဘော်မော်စီတုန်း သိမြော်နေခဲ့သည်။

ရွှေ့ပိုင်းတွင် ဖော်ပြုပြီးခဲ့သည့် ရဲဘော်မော်စီတုန်း ဖတ်မှတ်ပြီးသော 'ကိုယ်ကျင့်သိက္ခာ၏ မူလသဘောတရား' စာအုပ်၏ အခန်း (၃) 'အဆုံးနှင့်အပြစ်' တွင် 'ရှင်ခြင်းနှင့် သေခြင်း' ဟူသော

စာပိုဒ် (မူရင်းစာအုပ်စာမျက်နှာ ၁၁၆-၁၁၇)၌ ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် အောက်ပါအတိုင်း ရေးသားထားလေသည်။

ကျွန်တော်၏ တရာ်ပြည်ကြီး ပျက်စီးတော့မည်
 ကို ကျွန်တော် စီးရိမ်ခဲ့သည်။ ယခုတော့ ထိုသိ ပူပန်မှု
 မဖြစ်ပြီ။ အစိုးရအဖွဲ့အစည်းကို ပြင်ဆင်ဖွဲ့စည်း၍ ရှုံးရှင်း
 ပြည်သူ၏ စွမ်းရည်ကိုပြောင်းလဲ၍ ရှိနိုင်သည်။ ပူပန်
 စရာမျိုပါ။ အဓမ္မကပြသေနာက ဘယ်ပုံဘယ်နည်း ပြောင်း
 လဲရမည်ဆုံးသော နည်းလမ်းသာလျှင်ဖြစ်သည်။

ကျွန်တော့သဘောအရ ပြုပါတယ်များကို ပျက်စီးရာမှ ပြန်လည်ဆောက်တည်ရန်ဖြစ်သည်။ ကလေးငယ်သည် မိခင်၏ဝမ်းမှ ကျွန်လွှတ်မွေးဖွားသန်စင်လာသည်၏နှင့် အလားသုတေသန တူသည်။

တိုင်းပြည်မှာ ဉ်သိဖြစ်သည်။ လူမျိုးမှာလည်း
ဉ်သိပင်တည်း။ လူဘဝထည်လည်း ဉ်သိနှယ်ပင်။ ခေတ်
အဆက်ဆက် လူမျိုးအဆက်ဆက်တို့၏ အဖို့ဖု့ အနည်းနည်း
သော တော်လှန်ရေးကြီးများသည် အဟောင်းကိုချုပ်ဖြမ်း
စေ၍ အသစ်ကို မွေးဖွားပေးပြီ။ အဟောင်းမှာအသစ်သို့
ဆေးဆိုးအရောင်တင်သည့်နှယ်။ ဉ်အချင်းအရာသည်
မွေးခြင်းနှင့် သေခြင်း၊ တည်ရှိခြင်းနှင့်ပျက်စီးခြင်းတို့၏
ပြောင်းလဲခြင်း နိယာမပင်တည်း။

၁၉၁၂ ခုနှစ် အြဂုတ်လတွင် ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည်
ပိုကင်းမြို့၌ ပညာရှင်တစ်ဦးထံ စာရှည်ကြီးတစ်စောင်ရေးပြီး
ဒသနိကဆိုင်ရာ အယူအဆများနှင့်ပတ်သက်၍ မေးခွန်းများ

မေးခွဲဖွံ့။

ထိအချိန်တွင် ရဲဘော်မေါ်စီတုန်းသည် အနောက်တိုင်း အရင်းရှင် ဒီမိုကရေစီဟောင်းအရ တရှတ်ပြည်၏ ပစ္စက္ကအခြေ အနေနှင့် ပြဿနာများကို ဖြေရှင်းရန် မဖြစ်နိုင်ကြောင်း သိမြင် သည်။

ရဲဘော်မော်စီတန်းနှင့် အပါဝ်းအပါတို့သည် တစ်ဖက်
တွင် နယ်ချွဲကိုလိုနိစန်းနှင့် ပဒေသရာဇ်ကို ဆန်ကျင်စိတ် ပြုင်း
ထန်နေသော်လည်း အတွေးအခေါ်သုစ္တာကို စစ်ယူလက်ခံနေသော်
လည်း အခြားတစ်ဖက်တွင် တရှုတ်ပြည်တြီး၏ သမိုင်းကြောင်းတွင်
ထင်ရှုသော ယဉ်ကေားမှုအမွှေအနှစ်ကို အလေးပေးထိန်းသိမ်း
သည်။ အနောက်တိုင်း ယဉ်ကေားမှုကိုချည်း အရမ်းမဲ့ လိုက်စား
လက်ခံခြင်း မရှိခြေ။

သူတိတတ္ထသည် တရှတ်ပြည့်မှ အဟောင်းအမျဉ်းနှင့်
နိုင်ငံခြားမှုအသစ်အဆန်းကို သမိုင်းဖြင်ဝါဘ်၊ ရွယ်ယောင်းမှုနေဂျာ၏
ဝေဖန် လက်ခံကြသည်။ အကြမ်းကိုဖယ်ရှု အနှစ်ကို စစ်ယူ၏။
မိမိနိုင်ငံ၏ ပြဿနာရုပ်များအတွက် အသုံးချိုင်မည့် လိုအပ်ချက်
များကို လက်ခံယူသည်။

ଶ୍ରୀରାଧିତ୍ୟାକ୍ଷରଙ୍ଗାନ୍ତିଲବ୍ୟଃ ମେଲ ଦ ରାତ ଲୁହିଣ୍ହାଃମୁ
କାଲତ୍ୱାନ ତିଃତାର୍ଥଯତ୍ପୂର୍ଣ୍ଣଲଭ୍ୟଃକୁଣ୍ଡ ଅଯୁଷାଶବ୍ଦିନ୍ଦିଃଶବ୍ଦିନ୍ଦିର୍ବା
ତିଃତ୍ୱାନ କ୍ରୋଃକ୍ରାଃପ୍ରିଣ୍ଦଃଶିଳେଣ୍ଟି॥

တရှတ်ပြည်၏ ရွှေးဟောင်းအမွှာအနှစ်ကို လုံးဝငြင်းဆိုသော အယူအဆကို ရဲဘော်မော်စီတုန်းက မန္တုသက်ချေ။ ထိုအမွှာအနှစ်အတိုင်းမှ ဟောင်းမျဉ်းစုတ်ချာသည့် အပိုင်းလောက်ကို

ကွက်၍ မြင်ခြင်းမျိုးကို ရဲဘော်မော်စီတူန်း လက်မခံချေ။

နောက်ပိုင်းတွင် ရဲဘော်မော်စီတူန်းသည် မေလ ၄ ရက်နေ့ လူပ်ရှားမှု၏ ပျော်ကွက်အားနည်းချက်ကို ထောက်ပြသောအားဖြင့် အောက်ပါအတိုင်းဆိုခဲ့သည်။

ထိုအချိန်က များစွာသောဦးဆောင်မှုတို့သည် မူးကိစ်ဝါဒ၏ လမ်းညွှန်မှုအရ ဝေဖန်ဆန်းစစ်ခြင်းမျိုး မရှိသေးချေ။ အပေါ်ယု ပုံပန်းသဏ္ဌာန်ကိုကြည့်၍ ခုံးဖြတ်ခဲ့သည့် များယွင်းချက်ကြောင့် နောင်တွင် လူပ်ရှားမှု၏တိုးတက်မှုအစဉ်ကို ထိခိုက်ခဲ့သည်' ဟူ၍ ဖြစ်သည်။

ရဲဘော်မော်စီတူန်းသည် ထိုခေတ်ထိုအချိန်တွင် ထွေန်းပေါက်ခဲ့သော ပညာတတ်လူတန်းစား တော်လှန်ရေးသမားများနှင့် တော့ တစ်မျိုးတစ်ဘာသာ ထူးခြားနေ၏။

လုပ်သားထုနှင့် လက်ပွန်းတတိုး ထိတွေ့မှုရှိခြင်းကို သူ အလေးပေးသည်။ အခွင့်အခါကြိုကြိုက်တိုင်းလည်း လုပ်သားထု အတွင်း ချဉ်းကပ်ပြီး လေ့လာသည်။ လိုအပ်ရာရာကို တတ်နှင့် သလောက် အကျိုးဆောင်ခဲ့သည်။

ပမာအားဖြင့် ၁၉၁၆ ခုနှစ် နောရာသီကျောင်းပိတ်ရက် တွင် စာရေးပြီး ခရီးစရိတ်ရှာသည်။ ပြီးနောက် 'ချွန်ဆား' မှ 'လင်ရှုန်း' 'ရစ်ရန်' သို့ လေ့လာရေးခရီးထွက်သည်။

ဟုနှစ်ပြည်နယ်အလယ်ပိုင်း ကျေးရွာအများအပြားကို ဖြတ်ကျော်ခဲ့သည်။ ဤသို့ လေ့လာရေးခရီးထွက်ခြင်း၏ အဓိက ရည်ရွယ်ချက်သည် ကျေးလက်တောင်သူလယ်သမားတို့၏ နေ့စဉ် ဘဝနှင့်အခြေအနေ၊ ပညာရေး၊ စီးပွားရေးတို့ကို လေ့လာရန်ပင်

ဖြစ်သည်။

သူသည် တရုတ်လယ်သမားကြီးတစ်ယောက်၏ သားတစ်ယောက်သာဖြစ်သည်။ ငယ်စဉ်က ကျေးလက်တွင် ကြီးပြင်းခဲ့သူ။ ထိုကြောင့် လယ်သမားများအပေါ်တွင် မေတ္တာ၊ စေတနာ အရင်းခံရှိခဲ့ သူဖြစ်၏။

တော်သူလယ်သမားဟူသည် သဘာဝဘေး၊ စစ်ဘေးနှင့် မြေရှင်လူဆိုတို့၏ ကြီးလေးသာ ဖိန္ဒီပူဇ္ဈာက်တွင် အလူးအလဲ ခံစားနေရသည်ကို သူ မရှိမှုနိုင်ချေ။ အခန်းအောင်းပြီး စာအုပ် များအကြားတွင်သာ မနှစ်ခြေပြတ်ထားနိုင်ချေ။

သည်တစ်ခေါက် လေ့လာရေးခရီးထွက်သောအခါ သူ သည် နေ့စဉ်မှတ်တမ်းတွင် လမ်းခရီးတလျောက် တွေ့မြင်ခဲ့ရသည် အခြေအနေ အရပ်ရပ်နှင့်ပတ်သက်၍ ရေးမှတ်ထားခဲ့၏။

သူ လေ့လာရေးခရီးမှ ပြန်ရောက်လာသောအခါတွင် သူငယ်ချင်းများက သူဖိုင်ယာရီကို အလုအယက် ဖတ်ရှုလေ့လာကြ၏။ ဆောင်းပါးသုံးလေးပုံကိုရေးပြီး ဟုနှစ်ထုတ် သတင်းစာတိုက် သို့ ပေးပို့၍ ဖော်ပြခဲ့သည်။

ရဲဘော်မော်စီတူန်းသည် ကျောင်းသားများသမဂဂ္ဂတွင် တာဝန်ယူရင်း အလုပ်သမားသီကျောင်းကို ထူးထောင်နေသည် ကာလတွင် လုပ်သားများနှင့် စတင်ထိတွေ့ခဲ့ရသည်။

အလုပ်သမားများ၏ နေထိုင်မှုအဆင့်အတန်းကို လေ့လာ ခွင့် ရရှိခဲ့သည်။ အလုပ်သမားများ အဘယ်ကြောင့် ဆန်ပြုခဲ့ရသည် ဆိုခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ လေ့လာသိရှိခွင့်ရခဲ့သည်။

၁၉၁၆ ခုမှ ၁၉၁၈ ခုနှစ်အကြား ချွန်ဆားရှိ လက်မှု

အလုပ်သမားတို့သည် ကုန်စွေးနှင့်မြင့်မားမှုကြောင့် လုပ်ခတိုးပေးရန် တောင်းဆိုခဲ့ကြသည်။

ဥပမာအားဖြင့် အမွှေးတိုင်လုပ်ငန်း၊ ဆေးဆိုး၊ လွှာဖြတ်ဆိပ်ကမ်း ဝန်တင်ဝန်ချလုပ်သား၊ သံသတ္တာလုပ်ငန်း စသည်တို့တွင် ဆန္ဒပြုမှုများ စတင်ဖြစ်ပွားခဲ့သည်။

အထူးသဖြင့် ၁၉၁၇ ခုနှစ် မြို့ပြေလတွင် ‘အော်ခိုစန်း’မှ သုံးထောင်ကျော်သော သတ္တာတွင်းလုပ်သားများသည် အပိုဆုံးပေးရန် ဆန္ဒပြု သပိတ်မောက်ကြသည်။

ဤဆန္ဒပြုမှုတွင် လုပ်သားတစ်ယောက် အသတ်ခံလိုက် ရသောကြောင့် လုပ်သားထုံးလောကတွင် အထူးဂယက်ရှိက်သွားခဲ့ဖူးသည်။

ဤသို့သောသတင်းများကို တို့စဉ်က ချုန်ဆားထုတ်သတင်းစာများက စုံစုံလင်လင်ဖော်ပြပေးခဲ့သည်။

ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒအခြေခံရရှိပြီးဖြစ်သော ရဲဘော်မော်စီတုန်းအတွက် ဤအရေးအခင်းများသည် လေးလေးနှက်နက် စိတ်အတွေး ကျက်စားစရာ အကွင်းအကွက်များ ဖြစ်ခဲ့၏။

အမှတ်(၁)ကျောင်းတွင်ရှိစဉ် ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် တရှုတ် ပြည်၏ ပြဿနာများအတွက် ဖြေရှင်းရန်နည်းလမ်းများကို မည်သို့ ရှာဖွေခဲ့ပုံကို ရဲဘော်‘ရှိသက်လီ’က တခါသော ပြန်လည်စဉ်းစားခန်းတွင် အောက်ပါအတိုင်း ဆုံးဖူးသည်။

‘ရဲဘော်မော်စီတုန်း ကျောင်းနေစဉ်ကာလမှာ ပထမ ကဗျာစစ်ကြီးနဲ့ တိုက်ဆိုင်နေခဲ့တယ်။ ဒီမိုကရေခိုသစ်တော်လှန်ရေးနဲ့ အတွေးအခေါ်ဟာလည်း ကျောင်းထဲသို့

ပုံနှုန်းခဲ့တယ်။ ဒါကြောင့် ‘စင်းဟိုက်’ တော်လှန်ရေး ရုံးနိမ့်ရတဲ့အကြောင်းရင်းကို သေသေချာချာလေ့လာပြီး သူ အဖြေပေးခဲ့တယ်။ တရှုတ်ပြည်ရဲ့ စာတတ်ပေတတ်တွေဟာ လူတဲ့ လူတန်းစားအသီးသီးနဲ့ ဝေးကွာနေလို့ တော်လှန်ရေးမှာ အရေးမသာခြင်းဖြစ်တယ်လို့ ဆိုတယ်။ ဘယ်လိုတော်လှန်ရေးမျိုးမဆို အောင်မြင်ဖို့အတွက် တော်လှန်ရေးကို ရွှေ့ဆောင်တဲ့ ပညာတတ်လူတန်းစားတွေဟာ ပြည်သူ လူတဲ့နဲ့ တစ်စည်းတစ်လုံးတည်း ရှိဖို့လိုအပ်တယ်လို့ သူက ဆိုတယ်။

‘ပထမကမ္မာစစ်ကြီးအပြီးမှာ ငါက သူကို ပြင်သစ်ကို ပညာတော်သင်သွားဖို့ ဖိတ်ခေါ်တယ်။ ဒါပေမယ့် အထက်က အကြောင်းပြချက်နဲ့ သူ ငါရဲ့ဖိတ်ခေါ်ချက်ကို ပြင်းဆန်ခဲ့တယ်။ သူမှာ တရှုတ်ပြည်ကြီးနဲ့ပတ်သက်တဲ့ ဗဟိုသုတတွေကို လေ့လာဖို့ လိုအပ်သေးတယ်လို့ ယူဆတားပုံရတယ်’ ဟူ၍ ဖြစ်သည်။

၁၉၁၈ ခုနှစ် ဧန်လပိုင်းတွင် ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် အမှတ်(၁) ဆရာအတတ်သင်ကျောင်းမှ ဘွဲ့ရခဲ့လေသည်။

သူနှင့် သူငယ်ချင်းများသည် ‘ရွှေက်လုံစန်း’ တောင်၏ ‘ဟူနန်တဗ္ဗာသို့လ် စီမံရေးငွားနှင့်’ တွင် တည်းခိုနေထိုင်ကြသည်။ အလွန် အစားအသောက် ဆင်းရဲကြ၏။ နံနက်စာ တစ်နှစ်စား ပြီးလျှင် ညစာအတွက် ပူပန်ရသည်။ စားရသည်ကလည်း ပဲနှင့် ဆန်ရောချက်သည့်ထမင်း ဖြစ်သည်။

ရဲဘော်မော်စီတုန်း၏ သူငယ်ချင်းအချို့ဆိုလျှင် ဖိန်ပင်

မမိုးနိုင်တော့သည့် အခြေအနေ။ တချိုကတော့ မြက်ဖိန်ပုန်။
သူတို့တွေ့သည့် အအားမနေ၊ တောင်တက်သည့်
ထင်းခွေသည့်။ ဝေးလံသောနေရာမှ ရေကိုခံပင်ကြ၏။

စာပေါ်ရှုရှင်း ရှုံးရေးအတွက် တိုင်ပင် ဆွေးနွေးကြ
သည်။ ဖြစ်သလို ရှာဖွေစားသောက်ပြီး စာပေလေ့လာခြင်းတွင်
သူတို့အားလုံးသည် စိတ်ဓာတ်တက်ကြေနဆဲပင်။

သို့သော် သူတို့တွေ့၏ အတွင်းစိတ်သည် လှိုင်းဂယက
နှယ် ပြင်းထန်စွာလှုပ်ရှားနေသည်။ မိမိတို့ရှုံးရှုံးနှင့် တရှုတ်ပြည်
ကြီး၏ ရှုံးရေးအတွက် ဖြေရှင်းရန်ပြဿနာများက သောင်းခြားက်
ထောင်။ ထိုပြဿနာများ၏အဖြေကို ရှာမရအောင်ပင် ရွေ့လည်
လည် ဖြစ်နေခဲ့၏။

သူတို့တွေ့ထဲတွင် ရဲဘော်မော်စိတုန်းသည် စိတ်အတက်
ကြွေးဖြစ်နေသည်။ သူအတွင်းစိတ်သည် မြှင့်မသက်ဆုံး အလှပ်
ရှားဆုံး။

အရင်းရှင်နယ်ခဲ့များ၏ အင်အားလုံးခဲ့ခြင်း၊ စစ်ဘူရင်
ကြီးများ၏ ပြည်သူ့အပေါ် ရက်စက်ကြမ်းကြတ်မှု၊ လူငယ်များ၏
ဆင်းရဲဒုက္ခတို့သည် ရဲဘော်မော်စိတုန်း၏ အတွေးစဉ်တွင် ရစ်ပုံ
နေလေသည်။

တရှုတ်ပြည်ကြီး၏ပြဿနာအတွက် အဖြေရှားရန်က
တော်လှန်ရေးအတွေးအခေါ်များ၏ ပုံခက်ဟုဆိုလောက်သော
ပိုကင်းမြှုံးသိသွားရန်လည်း စီစဉ်မိမိသည်။

ထိုစဉ်က တရှုတ်ပြည်ကြီး၏ မောင်မဲနေသော ပစ္စာပြန်တွင်
ဆင်းရဲဒုက္ခအမျိုးမျိုးကို ရဲဝံစွာ ရင်ဆိုင်ရင်း တိုင်းပြည်နှင့်လူမျိုးကို

ကယ်တင်ရန် အားမာန်မလျှော့ချေ။

မိမိတို့၏ ရည်မှန်းချက်အပေါ် ယုံကြည်စိတ်ရှိ၏။ အခြေ
အနေပေးသလို နေထိုင်စားသောက်ခဲ့၏။ ရဲဘော်မော်စိတုန်း၏
'ချွန်ဆာ'ဟူသောလက်တွင် ခံစားရချက်များက ထင်ဟပ်နေလေ
သည်။

တစ်ယောက်တည်း ရပ်နေမီသည်။

ချမ်းမြှုမြှုဆောင်းလီး။

'ကျိုကျိုကျိုး' ခေါ်သည့် ကျွန်းဆယ်ကလေးပေါ်တွင်
'ရှုန်းကျုန်း' မြှုစ်ရေလျဉ်သည် မြောက်ဖက်ဆီ
တရွေ့ရွှေ့ စီးဆင်းနေသည်။

ရွှေကြွော်တို့က ထောင်သောင်းမကတဲ့ တောင်လုံးတွေကို
အနီးရောင်ဝတ်ရုံ ခြုံပေးထားပေးပါရဲ ...

သစ်တော့အုပ်တစ်ခုလုံး ဆေးခြုံထားသည့်နှယ်။

မြှုစ်ရေလျဉ်သည် မြေသားပမာ စိမ်းမြှုနေရဲ့။

ရာပေါင်းများစွာ ရွှေကြော်တို့က အပြီးပြိုင်သည့်နှယ်။
သိန်းငှက်သည် ကောင်းကင်းထက်သို့ ထိုးတက်သွား၏။

ငါးများသည် ရေအောက်တွင် ကျင်လည်နေသည်။

အိုး . သတ္တဝါအပေါင်းတို့မှာ လွှတ်လပ်မှုအတွက်
ရှုန်းကန်နေရပါကလား . . .

ပျင်းပျင်းရှိရိပင် မေးမီသည်။

ဤအဆုံးအစာမရှိသော မြှုပြင်ကြီးကို ပိုင်စိုးသူက
မည်သူပေနည်း။

ထိုအချိန်က အဖော်အသင်းများနှင့် တစ်ခေါက်တစ်ခါ

အလည်ရောက်ခဲ့သည်။ ထိုတောက်ပသောနေ့ရက်
ပေါ်ရွင်ဖွယ်နေ့ရက်များကို တ' သမိပါ၏။
ကျောင်းသားအရွယ် နှင့်ထိုက် အဖြစ်။
ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ ဖျော်လတ်သည့်အချိန်အခါး။
ပညာတတ်များ၏ အရည်အသွေးကို အသုံးချသည်လည်း
အမှန်။

တိုင်းရေးပြည်ရာကို လက်ညီးထောက် ဆွေးနွေးဖြစ်မြှုံး
စာပေါ်တွင်သာ မျက်စိကို ဖွင့်ထားသည်။
အရေးပိုင်တိုကို မျက်စိတွင် နေရာမပေးခဲ့။
မှတ်မိသေးသလား . . . .။
မြှင့်လယ်ခေါင်မှာ ရေဆွေ့ကစားစဉ်က
ဒီလိုင်းများက လေ့ထိပ်ကို မြောက်တက်အောင်
ပြေးဆောင့်ခဲ့ပုံးများ။

ရဲဘော်မော်စိတုန်းနှင့် ရဲဘော်ချိုက်ဟိုရှုန်းတို့သည် 'ပြည်
သူသစ်' ကျောင်းသားများ၊ အသင်းဝင်များကို စုရုံးချုံ သုံးလေးရက်
ခန့် အစည်းအဝေး ပြုလုပ်ကြသည်။ ရွှေ့ရေးအတွက် အစီအစဉ်
ချကြ၏။

ထိုအချိန်တွင် မစွေတာ 'ရန်ချုန်းကျိုး' သည် ပီကင်း
တက္ကသိုလ်တွင် ပါမောက္ခာဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်နေချိန်
ဖြစ်သည်။ ရဲဘော်မော်စိတုန်းထံ မစွေတာ 'ရန်'က စာရေးဆက်သွယ်
သည်။ ပြင်သစ်သို့သွားပြီး အလုပ်လုပ်ရင်း ပညာသင်နိုင်သည်
အခွင့်အလမ်းများနှင့်ပတ်သက်ခြုံ ရှင်းလင်းရေးသားရင်း ပီကင်းမြှုံး

၏ အခြေအနေသစ်များကိုပါ စာတွင်ဖော်ပြထားသည်။

ဟူနှစ်၏အခြေအနေသည် ဆိုးဝါးသည်ထက် ဆိုးဝါး
နေသည်ဟု ရဲဘော်မော်စိတုန်းက မြင်သည်။ အခြေအနေနှင့်
အချိန်အခါ၏ တိုက်တွန်းချက်အရ မိမိတို့လူစုအနက် အချို့အဝက်
သည် ဟူနှစ်ကို စွဲနွာရန်လိုအပ်သည်။

ပီကင်းနှင့် အခြားအရပ်ဒေသများရှိ တော်လှုန်ရေး
အင်အားစုများနှင့် အဆက်အသွယ်ယူရန် လိုအပ်သည်ဟု ရဲဘော်
မော်စိတုန်းက ဆုံးသည်။

ပြင်သစ်နိုင်ငံသို့ အလုပ်သွားလုပ်ရင်း ပညာရှာမြို့းသည့်
အခွင့်အလမ်းကိုလည်း တိုက်သင့်တော်လျှော့သလို ရယူရန်လိုမည်။
ရုရှားနှင့် အခြားဥရောပနိုင်ငံများ၏ တော်လှုန်ရေးလုပ်ရှုံးမှုများ
ကို လေ့လာဖို့လိုအပ်မည်ဟု ရဲဘော်မော်စိတုန်းက ဆုံးသည်။

အားလုံးက ရဲဘော်မော်စိတုန်း၏ အဆိုပြချက်ကို လက်ခံ
ခဲ့ကြသည်။

ဤသို့ဖြင့် ရဲဘော်မော်စိတုန်း၊ ရဲဘော်ချိုက်ဟိုရှုန်းနှင့်
မစွေတာရန်ချုန်းကျိုးတို့သည် ပြင်သစ်ပြည်သို့ လူငယ်များအား အလုပ်
လုပ်ရင်း ပညာတော်သင်လွှာတ်ရေးအတွက် တိုက်တွန်းလုံးဆော်ခဲ့
လေ၏။

တော်လုန်ရေးသိတ္ထာ...

လူတန်းစားတစ်ရပ်က အခြားလူတန်းစားတစ်ရပ်ကို
အံ့ကြွှုံး တွန်းလုန်ဖယ်ရှားပစ်ခြင်း ဖြစ်တယ်။

ဥက္ကဋ္ဌဗိုးမောင်

ဥက္ကဋ္ဌဗိုးမောင် (၁၉၆၆)

သန်းရှင်ရာ၏ ဥက္ကဋ္ဌဗိုးမောင်

နံ : ၁၇၁ (မြန်မာပြန်)

အခန်း (၉)

မေလ (၄)ရက်လျှပ်ရာမှု၏
အကြိုနှင့် နောင်းကာလ
ရဲဘော်မော်စီတုန်း၏
တော်လုန်ရေးလုပ်ဆောင်ချက်များ

ပထမကမ္မာစစ်ဂြိုးတွင် ပြင်သစ်နယ်ချေသည် တရှစ်ပြည်
မှ လုပ်သားဆယ်သောင်းကို ငှားရမ်း၍ စစ်အတွက် အသုံးချခဲ့၏။
ထို့ကြောင့် နောက်ပိုင်းတွင် ရဲဘော်'ရှိရှိကျမ်း'နှင့် 'ခါးကိုရွှေမြေ'
စသူတို့သည် 'အလုပ်ကို ကြိုးစားလုပ်၊ ပညာကိုကြိုးကုတ်ရှာ'ဆိုသော
ဆောင်ပုဒ်နှင့်အညီ အလုပ်လုပ်ရင်း ပညာသင်ရန် တိတွင့်ဖွဲ့စည်း
ခဲ့သည်။

တာရွှေ့နှုန်းတော် ၁၉၅၅

ထိုအချိန်တွင် အောက်တိုဘာတော်လှန်ရေး၏ ဂယက်သည် တရှတ်ပြည်သို့ ရိုက်ခတ်လာပြီဖြစ်သည်။

ရှုရှားသို့ ပညာတော်သင်သွားရန် မဖြစ်နိုင်ခဲ့။ အရှုံး ပေါ်ရောပရှိ နိုင်ငံအသီးသီးမှ ပစ္စည်းမှု လူတန်းစားများကလည်း တော်လှန်ရေးကို ဆင်းစွဲနေချိန်ဖြစ်သည်။ ထိုကြောင့် တော်လှန်ရေး နှင့်နီးစပ်သော ပြင်သစ်ပြည်သို့ အလုပ်ကိုတစ်ဖက်ကလုပ်ရင်း ပညာသင်ယူရန် တိုးတက်သောလူငယ်များသည် အလွန် စိတ်အား ထက်သနနေလေသည်။

‘ပြည်သူသည်’ စာဖတ်အသင်းဝင်များ၊ ဟူနှစ်ကျောင်းရှိ ကျောင်းအသီးသီးမှ တိုးတက်သည့် လူငယ်လူချယ်များ၊ ဆင်းရဲ့နှစ်များ ပါးပြီး ပညာလိုလားသော လူငယ်များသည် ထိုစည်းရုံးလုပ်ရှုံးမှုကို အလွန်စိတ်ပါကြသည်။ ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် အသင်းသား များအား အစည်းအဝေးတစ်ရပ် ခေါ်ပြီးနောက် အခြေအနေအရပ် ရပ်သို့လေ့လာရန် ရဲဘော် ‘ချိုက်ဟိုရှုံး’ကို ပိုကင်းသို့ စေလွတ်လေသည်။

ရဲဘော်‘ချိုက်’သည် ရဲဘော်မော်စီတုန်းထံသို့ အဆက် မပြတ် စာရေးဆက်သွယ်ခဲ့၏။ အခြေအနေအရပ်ရပ်ကို လေ့လာ ပြီးသောအခါ ပြည်တွင်း၍ ဦးစီးဦးဆောင်လုပ်မည့်သူတစ်ယောက် လိုအပ်သည်ဟု ယူဆသည်။ အားလုံး၏ ရှိသေးလေးစားခြင်းကို ခံရသော ရဲဘော်မော်စီတုန်းကလွှဲ၍ ဦးစီးဦးဆောင်လုပ်ရန် မဖြစ်နိုင်။ ထိုကြောင့် ရဲဘော်‘ချိုက်’က ပိုကင်းသို့ အမြန်လာသင့် ကြောင်း တိုက်တွန်းလေသည်။

အသင်းသားများသည် ရှုရှားပြည် သို့မဟုတ် ပြင်သစ်ပြည်

သို့ သွားဖို့လိုအပ်သည်။ တရှတ်ပြည်တွင် ကျွန်းရစ်သူများကလည်း တိုးတက်သော အတွေးခေါ်ပိုင်းဆိုင်ရာတို့ကို စုဆောင်းလေ့လာ ရန်လိုသည်။ ကဗျာနှင့်များ၏အကြောင်းကို လေ့လာပြီး တရှတ် ပြည်ကြီးနှင့် သင့်လော်မည့် နည်းနာများကို စစ်ယူရမည်ဟု၍ ရဲဘော်မော်စီတုန်းက စာပြန်လိုက်သည်။

ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် ထိုလုပ်ရှုံးမှုအတွက် တွေ့ဆုံးရန် လိုအပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်အချို့နှင့်တွေ့ဆုံးရန် ပိုကင်းသို့သွားသို့ ဆုံးဖြတ်လိုက်၏။

ပိုကင်းသို့မသွားမီ လူအယောက်နှစ်ဆယ်ခန့်ကို စည်းရုံး နှိုင်ခဲ့သည်။ ဟူနှစ်တွင်ကျွန်းရှိနေသော အသင်းဝင်များ၏ လုပ်ငန်း ရပ်များကို အစီအစဉ်ချမှတ်ပေးခဲ့သည်။

ရဲဘော်မော်စီတုန်း ပိုကင်းသို့ရောက်ပြီးနောက် ဟူနှစ် လူငယ်များသည် လေးပါးဆယ်ခန့်ပင် စိတ်တူသဘောတူစုစုံမိ ကြသည်။

ပြင်သစ်သို့မသွားမီ အကြိုသင်တန်းသို့ တစ်နှစ်ကြောတက်ရ၏။ အဓိကအားဖြင့် ပြင်သစ်စာပေး ပုံခွဲနှင့် သချိုဘာသာရပ် များကို ပို့ချသည်။ ရဲဘော်မော်စီတုန်းနှင့် ရဲဘော်‘ချိုက်ဟိုရှုံး’စသည့် အနည်းစုက ပိုကင်းတွင်နေထိုင်လျက် လိုအပ်သော လုပ်ဆောင် ချက်အဆင့်ဆင့်ကို စီစဉ်ပေးသည်။

‘တရှတ်ပြည်သစ်ပညာသင်အသင်း’ကို ရဲဘော်မော်စီတုန်းကပင် ဦးဆောင်ခဲ့သည်။ ရဲဘော်မော်စီတုန်း ရေးဆွဲပေးသော အစီအစဉ်များကို လိုက်နာကြသည်။

(၁၉၁၉)ခုမှ (၁၉၂၀)ခုနှစ်အထိ တရှတ်တစ်ပြည်လုံးမှ

လူငယ် ပေါင်းတစ်ထောင့်ခြောက်ရာကျော်တို့သည် အလုပ်လုပ်ရင်း ပညာသင်ရန် ပြင်သစ်ပြည်သို့ သွားရောက်နိုင်ခဲ့သည်။ ဟူနှင့် နှစ်တစ်နယ် တည်းမှာပင် ပညာသင် သုံးလေးရာခန့်၊ ပါဝင်လေ သည်။ ရဲဘော် ‘ချိုက်ချွန်း’(အမျိုးသမီး)နှင့် ‘ရှုန်းကျင်စီး’(အမျိုးသမီး) တို့သည် ‘အမျိုးသမီး ပညာတော်သင်အသင်း’ကို ဖွဲ့စည်းခဲ့ပြန်သည်။

ဟူနှင့်ပညာရေးလောကတွင် နှစ်ပေါင်းနှစ်ဆယ်ခန့်၊ လုပ်သက်ရှိခဲ့သော အသက် (၄၃)နှစ်ရှိ နာမည်ကျော် စာတတ်ပေတတ် ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ယောက်ဖြစ်သူ ရဲဘော်‘ရှီထက်လီ’နှင့် အသက်(၅၁) ကျော်ရှိသော ‘အမေချိုက်’(ရဲဘော်ချိုက်ဟိုရှုန်းနှင့် ချိုက်ချွန်း တို့၏ မိခင်ကြီး)တို့ပင် အလုပ်လုပ်ရင်း ပညာသင်ရန် သွားရောက်ကြ လေသည်။

၁၉၂၂၊ ခုနှစ်တွင် ပြင်သစ်ပြည်၌ အလုပ်လုပ်ရင်း ပညာသင်နောက်သော ရဲဘော်‘ချူအင်လိုင်း’နှင့် ‘ဝမ်လို့ဖေး’စသူတို့သည် ‘ဆိုရှယ်လစ်လူငယ်အသင်း’ကို ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။ ဟူနှင့်မှ ပြင်သစ်ပြည်သို့ ပညာတော်သင်အဖြစ် ရောက်ရှိနောက်သော ရဲဘော် ‘ချိုက်ဟိုရှုန်း’၊ ‘လီဖူချွန်း’၊ ‘လီဝေဟုန့်’၊ ‘ချိုက်ချွန်း’၊ ‘ရှုန်းကျင်စီး’၊ ‘ကျုန်းခွန်းတီ’၊ ‘လို့ရှယ်ကျုန်း’စသည် လူငယ်များသည် ရဲဘော် ချူအင်လိုင်းတို့ ဖွဲ့စည်းသော ဆိုရှယ်လစ်လူငယ်အသင်း၏ ကျော်ထောက်နောက်ခံများ ဖြစ်လေသည်။

သူတို့သည် မာ့က်စိဝါဒကို စုစည်းပေးလာကြသည်။ တဆင့် ပြန်လည်ပို့ချေကြသည်။ ပြင်သစ်နယ်ချော်၏ ဖိနိုင်မှုကို ဆန် ကျင်ခဲ့ကြသည်။

၁၉၂၂၊ ခုနှစ်၊ အောင်းမြို့တွင် ပြင်သစ်အစိုးရသည် ရဲဘော်

‘ချိုက်ဟိုရှုန်း’၊ ‘ကျုန်းခွန်းတီ’၊ ‘လို့ရှယ်ကျုန်း’တို့ကို ကွန်မြားနှစ်ဝါဒ ဖြန့်ချိခြင်းအပြစ်ဖြင့် ပြည်နှင့်ကော်ပေးခဲ့၏။

ရဲဘော်မော်စီတုန်းကမှ ပြင်သစ်သို့ ပညာသင်သွားရန် အလျဉ်းရည်ရွယ်ချက်မရှိချေ။ မိမိဘာသာမိမိ လေ့လာရှာမှုးရေးကို အဆက်မပြတ်လုပ်ဆောင်ရန် အစိအစောင့်ရှိခဲ့၏။ ပြင်သစ်ပြည်သို့ အလုပ်လုပ်ရင်းပညာသင်ရန်အတွက် ပညာသင်စေလွတ်ရေးကို ရဲဘော် မော်စီတုန်းသည် ပိုကင်းမြို့တွင် ဆင်းရဲ့ခွဲကွဲခံ၍ စီစဉ် ဆောင်ရွက်ပေးနေခဲ့သော်လည်း သူ့အနေနှင့်မူ တရာတ်ပြည်သူတို့၏ အကြောင်းကို ကောင်းစွာ မသိရှိသေးသောကြောင့် လေ့လာရန် လိုအပ်သည်ဟု ယူဆသည်။ ပြင်သစ်သို့ သူသွားရန် ဆန္ဒမရှိချေ။

ရဲဘော်မော်စီတုန်းနှင့် အသင်းဝင်ရှုစိုးတို့သည် ပိုကင်းတွင် အခန်းကျဉ်းကလေးတစ်ခုအတွင်း၌ ကျပ်ကျပ်တည်း တည်းနေရသည်။ နေထိုင်စားသောက်မှုသည် ကျပ်တည်းဆင်းရော်။

သို့သော စာပေသစ်နှင့်အတူ သစ်ဆန်းသည့်အတွေး အခေါ်များကို အလွယ်တကူ လေ့လာနိုင်သည့်နေရာဖြစ်သည်။ လူပ်ရှားမှုအမျိုးမျိုးတွင် ပါဝင်နိုင်ရန်လည်း အခွင့်အခါကောင်းရသည်။

အမှတ်(၁)ကျောင်းတွင် သူတို့နှင့် လက်ပွန်းတတီးရှိခဲ့သော ‘ရှုန်းချွန်းကျိုး’သည် ပိုကင်းတက္ကသိုလ်တွင် ပါမောက္ဗာ အဖြစ် ထမ်းရွက်နေသောကြောင့် သူတို့အား အစစ ကူညီစောင့်ရောက်ခဲ့၏။

‘ပိုကင်းမှာနေရတဲ့ဘဝဟာ အတော့ကို ပင်ပန်းဆင်းရေးပါတယ်။ ဒိမ်ခန်းကျဉ်းလေးတစ်ခုအတွင်းမှာ ရှုစိုးယောက်သား

နေရတယ်။ ဉာဏ်တင်းကျရင် အားလုံး အုပ်ခုဂ္ဂတင်ပေါ်မှာ ပူးပူး ကပ်ကပ် အိပ်ရတယ်။ အသက်တော် ဝအောင် မရှုနိုင်သလောက် ဘဲ။ ကိုယ်ကို တစ်ဖက်ကိုစောင်းမယ်ကြံ့ရင် တစ်ဖက်လူကို အသိ ပေးရတယ်။ ဟူ၍ ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် ထိုစွဲကဘဝကို ရွှေ့ဟောင်းနှောင်းဖြစ်အဖြစ် ပြန်ပြောပြခဲ့ဖူးသည်။

ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် ပိုကင်းသို့ လာရန် စရိတ်မရှိ သဖြင့် မိတ်ဆွေတွေခံက ချေးငှားစွာဆောင်းပြီး လာခဲ့ရသည်။ ပိုကင်းမြှုံးသို့ ရောက်ပြန်တော့လည်း စရိတ်အတွက်က လိုပြန်သည်။ ထိုကြောင့် တက္ကသိုလ်ပါမောက္ခာဖြစ်နေသော မစွဲတာ 'ရန်' ဆိတ် အလုပ်ရရေးအတွက် အကူအညီတောင်းရသည်။

မစွဲတာရန်က ရဲဘော်မော်စီတုန်းအား တက္ကသိုလ်ပိုင်ကတ် တိုက်မှုးဖြစ်သူ 'လီတူကျောင်း' ဆိုသူနှင့် မိတ်ဆက်ပေးသည်။ 'လီ'က ရဲဘော်မော်စီတုန်းအား သူလက်ထောက်အဖြစ် အလုပ် ပေးခဲ့၏။ လခ တစ်လရှစ်ဒေါ်လာသာ ရခဲ့သည်။ (လီတူကျောင်း သည် နောင်တွင် ကွွန်မြှုနစ်ပါတီ ဦးဆောင်ဖွဲ့စည်းသူများအနက် တစ်ယောက်အပါ အဝင်ဖြစ်ခဲ့ပြီး လုပ်ကြံ့သတ်ဖြတ်ခြင်း ခံခဲ့ရ သည်။)

ရဲဘော်မော်စီတုန်း အလုပ်လုပ်သောအခန်းသည် ရဲဘော် 'လီ'၏ရုံးခန်း (ယခု အမှတ်တရအခန်းအဖြစ် သတ်မှတ်ထားသည်) နှင့် ကပ်လျက်ရှိသည်။ ထိုအချိန်က မားကိစ်ဝါဒ လေ့လာရေးအဖွဲ့ ငယ်သည် ထိုအခန်းကလေးအတွင်း၌ မကြာခဏစုဝေးဖြစ်က သည်။

မေလ(၄)ရက်နေ့ အကြိုရက်များတွင် ပိုကင်းတက္ကသိုလ်

သည် တော်လှန်ရေးအတွေးအခေါ်နှင့် တိုးတက်သောအယူအဆ သစ်များ စုစည်းရာနေရာလည်း ဖြစ်သည်။

'လူငယ်သစ်' ဂျာနယ်သည် တိုးတက်သည့်အယူအဆ ရှိသော ခေတ်ပညာတတ်များ၏ စုပေါင်းအဆိုပြုသည့် ပညာသစ် လျှပ်ရှားမှု မဏိုင်သဖွယ် ရှိခဲ့သည်။ ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် ပိုကင်း တက္ကသိုလ် စာကြည့်တိုက်တွင် စာကြည့်ပိုင်ကတ်တိုက်မှုး၏ လက် ထောက်အဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်နေစဉ်တွင် သူ၏ပညာဖွံ့ဖြိုး ရေးအတွက် ထိထိမိမိ အသုံးချုခဲ့၏။

ချုန်ဆားတွင်နေခဲ့စဉ်ကပင် သူသည် ပိုကင်းတက္ကသိုလ် တွင် တက်ရောက်နေသော ရဲဘော် 'တင်ကျူးရှု'နှင့် တော်လှန်ရေး ပြဿနာကို စာအားဖြင့်ဆက်သွယ်၍ ဆွေးနွေးခြင်း ပြခဲ့၏။

ထိုအချိန်တွင် ပိုကင်းတက္ကသိုလ်သည် ပညာရေးဘက်တွင် အတော်ပင် တိုးတက်ဖွံ့ဖြိုးနေပြီ။ တက္ကသိုလ်၌ စာပေပညာနှင့်ပတ်သက်သော အသင်းအပင်း (၁၆)သင်းခန့် ရှိနေ၏။

ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် အမှတ်(၁)ကျေားတွင် နေခဲ့စဉ် တုန်းကကဲ့သို့ သူငယ်ချင်းတတ်စုနှင့် မစွဲတာ 'ရန်'၏ အိမ်သို့သွား ရောက်၍ ဒေသနိုကဆိုင်ရာ ပိုချုချက်များကို နာယူဆည်းပူးသည်။

တက္ကသိုလ်တွင်လည်း သူနှစ်သက်သော ဘာသာရပ်များ ကို နာယူခဲ့သည်။ ထိုပြင် 'ဒေသနိုကအသင်း'နှင့် 'သတင်းစာပညာ လေ့လာရေးအသင်း'တို့၏ ထက္ကစွာလှုပ်ရှားခြင်းများတွင် ပါဝင် ဆင်ခဲ့ခဲ့၏။

'သတင်းစာပညာ လေ့လာရေးအသင်း' ကဲ သို့သော အသင်းအဖွဲ့သည် ထိုအချိန်က တရာ့ပြည်၏ ဆန်းသစ်တည်တွင်

သော အသင်းအဖွဲ့မျိုး ဖြစ်သည်။ အပါတ်စဉ် ဟောပြောပွဲများ ကျင်းပလေ့ရှိသည်။ တက်ရောက်ကြားနာသူ သုံးလေးဆယ်ထက် မန်ည်း ရှိသည်။

ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် ပင်ကိုယ်ကပင် သတင်းစာဖတ် ဝါသနာပြင်းထန်ခဲ့သူတစ်ယောက်ဖြစ်သောကြောင့် ဤအသင်းသို့ စိတ်ဝင်စားစွာ တက်ရောက်ခဲ့သည်။

မေလ(၄)ရက် မတိုင်မီကာလတွင် တရုတ်ပြည်၌ မူးကိုစိတ်ဝင် လိန်င်ဝါဒကို အစီအစဉ်တော်ကျ မတင်သွေးနိုင်ခဲ့သေး ပေ။ သို့သော် အောက်တိုဘာတော်လှန်ရေးကြီး၏ အောင်မြင်မှ သည် မူးကိုစိတ်ဝင် လိန်င်ဝါဒ၏ အကောင်းဆုံးသော ကြော်ချက် အဖြစ် ရှိခဲ့သည်။

ရဲဘော်လိုတူကျောင်းသည် (၁၉၁၈)ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ တွင် ‘လူငယ်သစ်’ ၌ ‘ပြည်သူတို့၏အောင်ပွဲ’နှင့် ‘ဟောရှိပစ်တို့၏အောင်ပွဲ’ ဟူသော ဆောင်းပါးနှစ်ပုဒ်ကို ရေးသားဖော်ပြခဲ့သည်။ ယင်းဆောင်းပါးတွင် အောက်တိုဘာတော်လှန်ရေးကို ချီးကျူးအမွှုံး တင်ထားပြီး တရုတ်ပြည်သူနှင့် လူငယ်ထူးအတွက် ဆိုရှယ်လစ်တော်လှန်ရေးကို လမ်းညွှန်သူ ပြခဲ့သည်။

ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် ထိုစဉ်က တိုးတက်သည့် တော်လှန်ရေးဒီမိုကရေစိတ်ဝင်ယောက်ဖြစ်သည်။ မူးကိုစိတ်ဝင်သို့ ထိုမှုးထိုင်လျက်ရှိပြီ။

သူ၏စကားအရပြောလျှင် နိုင်ငံရေးတွင် ပိုပြီးစိတ်ဝင်စားလာသည်။ ဦးနောက်သည် ပိုပြီးတိုးတက်လာသည်။

ရဲဘော်မော်စီတုန်း ပိုကင်းသို့ရောက်ခဲ့ရသည်မှာ ပြင်သစ်

သို့ သွားမည့် ပညာသင်များအား ဦးဆောင်မှုပေးရန် ဖြစ်သည်။ သို့သော် ရဲဘော်မော်စီတုန်းအတွက် ထိုထက်မကသော အခွင့် အလမ်းများ ပွုင့်ခဲ့၏။ မြင်ကွင်းပိုပြီးကျယ်လာသည်။ အတွေးအခြား သစ်များနှင့် ထိတွေ့ရမှ ပိုမိုများပြားလာသည်။ မာ့က်စိဝါဒနှင့် စတင်ကျမ်းဝင်လာခဲ့ရ၏။

သို့သော် ဆင်းရဲသောကျေးရွာတစ်ခုတွင် ပေါက်ဖွားခဲ့သူ ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် (၂၂)နှစ်တိုင် နေထိုင်ခဲ့သော ဟူနှစ်ကိုမှ မေ့နှင့်စွမ်းမရှိခဲ့။

ဟူနှစ်ပြည်သူတို့သည် ဆင်းရဲဖွားတွင် နက်မြှုနက်ခဲ့ ကာလာ။ ဟူနှစ်သည် ဓာတ်နောက်ကျသော၊ အပိုတ်အဆိုခံနေရ သောဒေသ။ ဟူနှစ်သည် မြောက်ပိုင်းပဒေသရာဇ် စစ်ဘူရင်ကြီး ‘ကျန်းကျင့်ယောင်’ ၏ သားသတ်ရုံကြီးဖြစ်နေဆဲ။ ရဲဘော်မော်စီတုန်းအဖို့ ဟူနှစ်တွင် လုပ်ဆရာများစွာရှိနေဆဲ။ ဟူနှစ်၏တိုးတက် သော လူငယ်နှင့်ပြည်သူတို့ကို စည်းရုံး၍ တိုက်ပွဲဝင်ရန်အတွက် ရဲဘော်မော်စီတုန်းတွင် ကြံရွယ်ချက် ရှိနေသည်။

ထိုကြောင့် ၁၉၁၉ ခုနှစ် နှစ်ဦးပိုင်းတွင် ရှုန်ဟဲတွင် ပြင်သစ်သို့သွားမည့် ရဲဘော်တစ်စုံကို ပို့ခဲ့ပြီးနောက် ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် မတ်လတွင် ဟူနှစ်သို့ ပြန်လည်ရှုံးလင်းပြသည်။

ချိန်ဆားတွင်ကျန်းနေသေးသော ‘ပြည်သူသစ်’ အသင်းဝင်များအား ပိုကင်းအတွေ့အကြုံ မာ့က်စိဝါဒ၊ အောက်တိုဘာတော်လှန်ရေးတို့ကို ပြန်လည်ရှုံးလင်းပြသည်။

အသင်းဝင်ရဲဘော်ရဲဘော်များအား မာ့က်စိဝါဒကို လေ့လာရန် စိတ်အားထက်သန့်စွာ တိုက်တွေ့နှင့်ဆော်သည်။

ရဲသော်မေတ်စီတုန်းသည် မိမိ၏ စားသောက်နေထိုင်ရေး အတွက် ‘ရှိုးရက်’မူလတန်းကျောင်းတွင် သမိုင်းဘာသာ သင် ကြားပြသရသောဆရာအဖြစ် ဝင်ရောက်လုပ်ကိုင်သည်။ လခသည် အနိမ့်ဆုံး လူမှုကုန်ကျစရိတ်ကို ကာမိရုံကလေးရှိ၏။

ဟူနှင့်မှ ဆက်လက်၍ တိုးတက်လို့သောလူငယ်များကို စုစည်းပြီး ပြင်သစ်သို့ပို့ပေးသည်။ တပြုင်တည်းတွင် လက်ရှိအမြေ အနေကို မနှစ်သက်သောပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် ကျယ်ပြန့်စွာ အဆက် အသွယ်ရယူခဲ့သည်။

စစ်ကြီးအတွင်း၌ ဥရောပနှင့်အမေရိကန်တို့တွင် နယ်ချဲ့ တို့သည် စစ်ဖက်တွင် ပျောများနေရခိုန်လည်းဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် တရုတ်ပြည်တွင် စီးပွားရေးအရ အသက်ရှုံးချောင်လာ၏။

အလုပ်သမားလူတန်းစား၏ အင်အားသည်လည်း တိုးပွားကြီးမားခဲ့သည်။ သို့သော် ထိုကာလတွင် တရုတ်ပြည်သည် နယ်ချဲ့၊ ဝါဒအပေါ်တွင် မို့ခို့နေရမဲ့ ဖြစ်သည်။

စက်မှုလုပ်သားများ၏ ဦးရေကမူ ၃သန်းခန့်ရှိမည်ဟု ခန့်မှန်းရသည်အထိ တိုးတက်ခဲ့သည်။ ၁၉၁၇ ခုနှစ်တွင် ရှုရှုံးပြည်တွင် ‘အောက်တို့ဘာတော်လှန်ရေးကြီး’သည် အောင်ပွဲရခဲ့၏။

ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစားကို ကိုယ်စားပြုသော အလုပ်သမား ထုကြီး တစ်ရပ်လုံးက ထောက်ခံကြိုဆိုသည်။ ဆိုပို့ယက်အား အနိုင်လက်အောက်တွင် တရုတ်ပြည်အပေါ် နိုင်ယက်စီးနင်းချုပ် ဆိုခဲ့သည့် တရားမျှတခိုင်းကင်းသော စာချုပ်အားလုံးကို ဖျက်သိမ်းကြောင်း ကြော်သည်။

မူလက ရယူခံစားခဲ့သည့်အခွင့်ထူးများကို လက်လွှတ်ခဲ့

သည်။ ဆိုပို့ယက်အား ရေး ထိုလုပ်ရပ်သည် တရုတ်လုပ်သားထုတ်ရပ်လုံးနှင့် တိုးတက်သော အမြင်အတွေးရှိသည် လူယ်များ အား များစွာအိုးကြား တက်ကြစေခဲ့သည်။ မူးကိစ်နှင့် လိန်ဝါဒသည် တရုတ်ပြည်တွင်းသို့ ပျို့နှုံးလာခဲ့၏။ တိုးတက်သောပညာတတ်များစွာက လေ့လာလက်ခံကြ၏။

‘စန်းတုန်း’ ပြည်နယ်တွင် ယခင်က ဂျာမန်များရရှိခဲ့သည် အခွင့်အထူးများကို ဂျပန်ပြည်က ဆက်လက်ခံစားနိုင်ခွင့်ရှိသည်ဟု ပဲရိုင်ပီးချမ်းရေးကွန်ဖောင်းတွင် နေရှင်နိုင်ငံများက အသိအမှတ်ပြုလိုက်ပြီဆိုသည့်သတင်းသည် ၁၉၁၉ ခုနှစ် ဧပြီလအတွင်း၌ တရုတ်ပြည်သို့ရောက်ရှိလာသည်။

ထို့ကြောင့် နယ်ချဲ့ဆန်းကျင်ရေးနှင့် မျိုးချစ်လှုပ်ရားမှုကြီး တစ်ခု ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည်။ ပိုကင်းရှိ ကျောင်းသားနှစ်သောင်းငါးတောင်တို့သည် ၁၉၁၉ ခုနှစ် ဧပြီလကုန်တွင် ထိုလုပ်ရားမှုကြီးကို စတင် ပြင်ဆင်သည်။

စစ်ပြည်လုံးသို့ နိုင်ငံကိုချစ်မြတ်နှီးစိတ်နှင့် နယ်ချဲ့ ဆန်းကျင်စိတ်ကို ထုတ်ဖော်ပြသရန် ကြေးနန်းများဖြင့် လုံးဆော်ခဲ့၏။

ဆိုနှင့် ပိုကင်းကျောင်းသားများမှ အစပြုသော နယ်ချဲ့ စနစ် ဆန်းကျင်ရေးနှင့် မျိုးချစ်လှုပ်ရားမှုကြီးသည် ၁၉၁၉ ခု မေလတွင် ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သည်။

ပိုကင်းဧပြီတွင် ကျောင်းသားငါးတောင်ကျော်နှင့် လုပ်သားပြည်သူတို့သည် မေလ (၄)ရက်နေ့၌ နယ်ချဲ့စနစ်ဆန်းကျင်ရေး အမျိုးသားရေးစိတ်ဓာတ်ဖော်ထုတ်ရေးအတွက် လှည့်လည်ဆန္ဒပြ

သည်။

ကျောင်းသား(၃၂)ယောက် အဖမ်းခံရသဖြင့် နယ်ချွဲစနစ် ဆန့်ကျင်ရေး ဆန္ဒပြုပြုကြီးသည် တရှတ်ပြည်တစ်ပြည်လုံးသို့ တောမီးပျုံသလိုပျုံခဲ့၏။ မေလ(၇)ရက်နေ့တွင် အချက်အချာကျ သော မြို့ကြီးတိုင်းတွင် ကျောင်းသားများသည် နယ်ချွဲစနစ် ဆန့်ကျင်ရေး ဆန္ဒပြုပွဲ ကို ကျင်းပကြသည်။

ထိုစဉ်တွင် ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် နယ်ချွဲစနစ်ဆန့်ကျင် ရေးတွင် ကျောင်းသားများ တက်ကြွား ညီညာဖျေဖျေပါဝင်ရန် လက်ကမ်းကြော်ပြာကို ကိုယ်တိုင်ရေးပြီး ဖြန့်ဝေခဲ့သည်။

ရဲဘော်မော်စီတုန်း၏ ဦးဆောင်မှုအောက်တွင် ‘ဟူနှစ် ပြည်နယ်ကျောင်းသားများသမဂ္ဂ’ ကို ဇွန်လ(၃)ရက်နေ့တွင် ပြောင် တည်ထောင်လိုက်ကြ၏။

ထိုနေ့တွင်ပင် ချွဲနားရှိ ကျောင်းသားထဲ တစ်ရပ်လုံး သည် နယ်ချွဲစနစ်ဆန့်ကျင်ရေးသပိတ်ကို မောက်ကြပြန်သည်။ မရေးမနောင်းတွင်ပင် နယ်ချွဲစနစ်ဆန့်ကျင်ရေး ကျောင်းသား သပိတ်သည် ပြည်နယ်တစ်ခွင်လုံးသို့ ပုံးနှံသွားတော့၏။

မေလ(၄)ရက် လူပ်ရှားဆန္ဒပြုမှုနှင့်ပတ်သက်၍ ပင် သရာစ်အစိုးရသည် ကျောင်းသားထောင်ကျော်ကို ဇွန်(၃)ရက်နေ့တွင် ဖမ်းဆီးခဲ့သောကြောင့် တစ်ပြည်လုံးရှိကျောင်းသားများ၏ ဒေါသမီးသည် တြေးပြီးတောက်လောင်ခဲ့သည်။

ကျောင်းသားများ၏ နယ်ချွဲစနစ်ဆန့်ကျင်ရေးနှင့် မျိုးချစ် လူပ်ရှားမှုသပိတ်သည် တစ်မျိုးသားလုံး၏သပိတ်အသွင်သို့ ဆောင် ပေသည်။

တိုင်းရင်းသားလုပ်ငန်းရှင်နှင့် ကုန်သည်တိုကလည်း သပိတ်တွင် ပါဝင်ဆင်ခဲ့သည်။ ရှိန်ဟဲတွင် အလုပ်သမားခုနှစ် သောင်းကျော်တို့သည် ဇွန်လ(၅)ရက်မှစ၍ သပိတ်ထဲသို့ တိုးဝင် လာသည်။ တရှတ်ပြည်တစ်ပြည်လုံး၏ လုပ်သားထဲကြီးတစ်ရပ်လုံး ကလည်း ထိုနယ်ချွဲ စနစ်ဆန့်ကျင်ရေးနှင့် အမျိုးသားရေး ဆန္ဒပြ သပိတ်ကြီးကို ထောက်ခံကြော်ခဲ့ခဲ့၏။

မေလ(၄)ရက် လူပ်ရှားမှုကြီးသည် တရှတ်ပြည်၏ ထို နယ်ချွဲ စနစ်ဆန့်ကျင်ရေးနှင့် မီမံ့ကရေးသစ်တော်လှန်ရေးကို အခန်းသစ် ပေးလိုက်သလိုရှိသည်။

ကြီးမားများပြားသော တရှတ်လုပ်သားထဲကြီးသည် နှီးကြားတက်ကြွား နိုင်ငံရေးကော်ခံပေါ် ခြေလှမ်းမိရာလည်းကျ သည်။

ကျောင်းသားများ အဖမ်းခံရသည်တွင် ကျောင်းသားများ သမဂ္ဂကို ထူထောင်ဖွဲ့စည်းခဲ့သော ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် ထို သမဂ္ဂကို ဆက်လက်ဦးဆောင်၍ နယ်ချွဲဆန့်ကျင်ရေးနှင့် မျိုးချစ် စိတ် ရှင်သန်ရေးအတွက် ဆက်လက်ဦးဆောင်ကာ လူပ်ရှားခဲ့သည်။ ဂျပန်ဖြစ်ပစ္စည်းများကို တားဆီးဆန့်ကျင်သော ‘ပြည်တွင်းဖြစ် ထွက်ကုန်များကို ထိန်းသိမ်းရေးအသင်း’ တွင် တက်ကြွားပါဝင် လူပ်ရှားခဲ့၏။

သို့သော် ဝိသမလောဘသား ကုန်သည်အချို့သည် ဂျပန် ဖြစ် ပစ္စည်းများကို မောင်ခို့ရောင်းဝယ်ခြင်းဖြင့် ထိုအသင်း၏ လုပ်ဆောင်ချက်ကို ဖျက်ဆီးသောကြောင့် ဆုံးမပညာပေးရန် သဘောနှင့် ရူလိုင် (၇)ရက်နေ့တွင်စုပေါင်း၍ ဂျပန်ဖြစ်ပစ္စည်းများ

ကို မီးရှို့ယျက်ဆီးသည့် ဆန္ဒပြွဲဗြို့ော်ကို ကျင်းပခဲ့သည်။ ‘တိုင်းရင်းသားတို့၊ ဂျပန်ဖြစ်ကုန်ကို မဝယ်ကြနှင့်’ဟူ၍ အလုပ်တွင် ကမ္မည်းထိုးပြီး ဆန္ဒပြုကြ၏။

ဂျပန်ဖြစ်ပစ္စည်းများကို တားမြစ်သည့် တစ်ချိန်တည်းမှာပင် ‘မျိုးချစ်ငွေစွဲ’ လှပ်ရှားမှုကို ဆက်လက်ဖော်ဆောင်သည်။

‘အစားလျှော့စား၊ ငွေသားစုံဆောင်း၊ အင်အားကိုသို့မျိုးဂျပန် နယ်ချုံကို တိုက်ရန်ပြင်း’ဟု ဆော်ပြုခဲ့ကြ၏။

ပီက်းရှုန်းပေါ်၊ တိအင်ဆင်တို့မှ ပဟုသုတေသိကို စုံဆောင်း၍ ပြည်သူလူထုကို ပို့မို့ကျယ်ပြန်စွာ စည်းရုံးလုံးဆော်နိုင်ရန် နူလိုင်လ ပြည်သူနေ့နှင့် ကျောင်းသားများသမဂ္ဂ ဦးဆောင်မှုအောက်၌ (၉)ရက်နေ့တွင် ကျောင်းသားများသမဂ္ဂ ဦးဆောင်း၍ ပြည်သူလူထုပေါင်းစုံ စုံပေါင်းသမဂ္ဂ’ကို တည်ထောင်ခဲ့သည်။

သမဂ္ဂဗြို့ော် အောက်ခြေယူနှစ်သည် ‘မျိုးချစ်ဆယ် ယောက်အဖွဲ့စွဲ’ ကလေးပင် ဖြစ်သည်။ ဤအဖွဲ့ကလေးများတွင် မြို့နယ်အသီးသီးမှ မျိုးချစ်ပြည်သူများ ပါဝင်စုစည်းခဲ့ကြသည်။

၁၉၁၉ ခု ဇူလိုင်လ(၁၅)ရက်နေ့တွင် (၁၀)ဦးအဖွဲ့ ကလေးပေါင်း (၄၀၀)ကျော်ကို ပေါင်းစည်း၍ အောက်တိုဘာလ ကုန်ပိုင်းတွင် ‘၁၀ ဦး သမဂ္ဂအဖွဲ့’ ကို ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။

ကျောင်းပိတ်ရက်များအတွင်း ကျောင်းသားများသည် နယ်ချုံစနစ်ဆန်းကျင်ရေး၊ အမျိုးသားစိတ် ရှင်သနပြင်းထန်ရေး အတွက် လျှော့ဆောင်ပြောဟောကြသည်။ ဂျပန်နယ်ချုံလက်အောက် တွင် ကိုရီးယားပြည်သူတို့ မည်မျှဆင်းရဲ့ဒုက္ခဖြစ်နေသည့်အိုသည်ကို နားထောင်သူများ မျက်ရည်စိုးလောက်အောင်ပင် ဟောပြောခဲ့ကြ၏။

ရဲဘော်မော်စီတုန်း ဦးဆောင်ဖွဲ့စည်းလိုက်သည့် ကျောင်းသားများသမဂ္ဂအဖွဲ့အစည်းသည် ဟန်နှစ်နယ် တစ်နယ်လုံးတွင် ပျုံ့နှံသွားတော့သည်။

တော်လှန်ရေး၏အရှိန်ကို ရှုံးသို့ တစ်ဆင့်တင်ရန် ရည်မှန်းထားသော ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် သွေးဆူနေသော မျိုးချစ်စိတ်ဓာတ်ထက်သက်သန်နေသည့် ပြည်သူများ သွေးမအေးသွားရန် အစဉ်တစိုက် ဂရုစိုက်နေခဲ့၏။ ပြည်သူများ သွေးမအေးသွားစေရန်လည်း ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် အပန်းတကြီး လုံးပန်းနေခဲ့လေသည်။

သန်းရှစ်ရာ၏ ဥက္ကဋ္ဌကြီး၏

နိုင်ငံ (မြန်မာပြန်)

တော်လှန်ရေးဆိုတာ

ဂုဏ်ပြည်စာတော်ခွဲ မဟုတ်သလို

တစ်စာကိုတစ်ပုဒ်လည်း မဟုတ်ဘူး။

ပန်းချိကားတစ်ချပ် မဟုတ်သလို

အထိုးပန်းထိုးတစ်ခုလည်း မဟုတ်ဘူး။

ဥက္ကဋ္ဌကြီးမော်

ဥက္ကဋ္ဌကြီးမော် (၁၉၆၆)

အခန်း (၁၀)

“ရှန်ကျွန်း ဝေဖန်ချက်”

အပတ်စဉ် သတင်းကျော်ယူကို ကွပ်ကဲရေးသားသူ

ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် ဟူနှင့်ထို့ ပြန်ရောက်ပြီးကတည်း
က သူ့အတွေးစဉ်ကို စိုးမိုးနေသည့် အကြံ့အစည်းတစ်ခုက ရှိနေခဲ့
သည်။ သတင်းစာသို့မဟုတ် စာစောင်တစ်ခုခုကို ထုတ်ဝေဖြန့်ချိပြီး
သစ်လွင်သည့် တော်လှန်ရေးအတွေးအခေါ်များကို ဖော်ပြရန်ပင်
ဖြစ်သည်။

မေလ(၄)ရက် လူပ်ရှားမှုကြီးအပြီးတွင် တော်လှန်ရေး
နှီးကြားမှုနှင့်လူပ်ရှားမှုကို ပို၍တွန်းအားပေးနိုင်ရန် ရဲဘော်
မော်စီတုန်းသည် ‘ရှန်ကျွန်းဝေဖန်ချက်’ အပါတ်စဉ်ထုတ် သတင်း

တိရိစိုင်တာပေ = ၂၁၁

ရျာန်ယ်ကို ထူတ်ဝေခဲ့သည်။ အရေးပါသောဆောင်းပါးများကို
ကိုယ်တိုင်ပင်ကွင်ကြပြီး ရေးသားလေသည်။

‘ရှန်ကျန်းဝေဖန်ချက်’ ပွဲဦးထွက် သတင်းဂျာနယ်ကို
ပိုက်င်းသို့ ပိုပေးခဲ့စဉ်တွင် ရဲဘော်၊ လီတာ့ကော်င်းက တစ်ပြည်လုံး
တွင် အကောင်းဆုံးသော မြို့မြင်ချက်အကျယ်ပြန်ဆုံးသော
စာစောင်ဖြစ်သည်ဟု ချီးကျူးထုတ်ဖော်ခဲ့သည်။

‘ရှုန်ကျော်းဝေဖန်ချက်’ကို ၁၉၁၉ ခု၊ ဧပြီလ(၁၄)ရက်နေ့
တိုင် စတင်ထုတ်ဝေခဲ့သည်။

သတင်းဂျာနယ်၏ ဆောင်ပုဒ်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ ရဲဘော်
မော်စီတုန်းက ဖော်ပြရာတွင် ‘ယခု ကဲ့မှာပေါ်တွင် တော်လှန်ရေး
ဒီလိုင်းကို မည်သူမျှ မတားသေးနှင့်ကြာ’၊ အခြော့မားဆုံးအင်အားသည်
ပြည်သူတိ၏ သွေးစည်းမှုပင် ဖြစ်သည်။ ပြည်သူတိသည် အဖိနိပ်ခံ
ဘဝမှ လွတ်မြောက်ရန် သွေးစည်းကြရမည်။ ‘ရှုန်ကျော်းဝေဖန်ချက်’
၏ တာဝန်သည် တော်လှန်ရေးဒီလိုင်းကို လေ့လာ ဖြန့်လွှင့် တွန်း
ထတ်ပေးရန်ပင်တည်း’ ဟု၍ ဖြစ်သည်။

သုတေသနများအတွက် ရှိခိုင်းပြီး ဖတ်ရှုရသူနားလည်
လွှာယူသည်။ အားမာန်ပါသည်။ မြတ်စွာ အင့်ဆုံးလေယာ
‘ရှုန်ကျော်းဝေဖန်ချက်’ ပထာမစားစောင်ကို စောင်ရေး
နှစ်ထောင် ရှိခိုင်နှင့်ပဲ့၏။ ထိနေ့တွင်ပင် ပြတ်သွားသည်။ နောက်တို့၏
နှစ်ထောင်၊ ထပ်ရှိခိုင်ပြန်သည်။ မလောက်ငှချေ။ ထို့ကြောင့်
ဒုတိယပါတ်ထုတ်ကို ငါးထောင်ရှိခိုင်ခဲ့သည်။ ဤကိန်းကဏ္ဍးသည်။
ထိုစဉ်က စာစောင်မရှုဇ်း များနှင့် နှိုင်းယူ့သော် များပြားလျလေ
သည်။

ကောင်းသားများကိုယ်တိုင် လုပ်အားပေးသည့်အနေနှင့်
လက်ပွဲပြီးရောင်းသည်။ ရဲဘော်မော်စီတုန်းကိုယ်တိုင်ပင် ထိခို
ရောင်းခဲ့ဖူးသည်။

ပွဲဦးထွက်စာစောင်ဆိုလျှင် တစ်စောင်လုံးနီးပါး သူတစ်ယောက်တည်း ရေးရသည်။ ဒုတိယထုတ်ကိုမူ သုံးပုံနှစ်ပုံ၊ တတိယနှင့် စတုတွေစာစောင်တိုကစပြီး စာစောင်၏ တစ်ဝက်ခန့်သောစာမူတိုကို သူပင် ရေးသားရ၏။

စာမူရေးသားသည့်အဆင့်၊ တဖန် စာစီအမှားကို ပြင်ဆင်သည့်အဆင့်၊ ရိုက်နှစ်ပုံနှစ်သည်ကို ပြန်လည်စစ်ဆေးသည့်အဆင့်၊ စသည်ဖြင့် အဆင့်တိုင်းကို သူတစ်ယောက်တည်း ပင်ပန်းတဗြိုးကော်လွှားခဲ့သည်။

ထိုအချိန်တွင် ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် ‘ရှိုးရက်’ ကျောင်းတွင် ကျောင်းဆရာအဖြစ် ဆောင်ရွက်နေတုန်းဖြစ်သည်။ သူပိုင်ပစ္စည်းပစ္စယမှာ နည်းပါးရှင်းလင်းလွန်းသည်။ ခြင်ထောင်ဟောင်းတစ်ထည်၊ ဖျားစုတ်တစ်ချပ်၊ ခေါင်းအုံးနှင့် စာအုပ်များသာပင်။ ကိုယ်ပေါ်တွင်မူ ဖြူပြားပြာပိတ်အကျိုးရှည်ကြီးကို အမြဲတစေ ဝတ်ထားလေ့ရှိသည်။

ထိုဝေဖန်ချက် သတင်းဂျာနယ်တွင် ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် ကမ္မာ့ရေးရာနှင့်ပတ်သက်၍လည်း အလေးပေးလေ့လာဖော်ပြုသည်။

ကမ္မာ့အလုပ်သမား လျှပ်ရှားမှုသပိတ်များကို ဖော်ပြထား၏။ အင်လန်း၊ အမေရိကန်နှင့်ပြင်သစ်တို့၏ ပဲရစ်အစည်းအဝေးတွင် ပြုလုပ်သော ဆုံးဖြတ်ချက်အား ခိုးရာပါပစ္စည်းကို ခွဲဝေခြင်းအဖြစ် ရှုံးချသရော် ထားသည်။

ထိုအချိန်တွင် ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် ပြည်တွင်းပြည်ပသတင်းများကို အထူးအရှုံးစုစုပေါင်းရှုံးစောင်းရေးမှု၏။ တရာ်ပြည်၏ အမိုက်အရေး

ကြီးဆုံးအချက်နှင့် ပြဿနာသည် စစ်ဘုရင်ကြီးများ၏ အချင်းချင်း လုယက် သတ်ဖြတ်ခြင်းမဟုတ်၊ ပြည်သူလူထုတစ်ရပ်လုံး၏ အတွေးအခေါ် နီးကြားမှုကို မြင်တင်ရန်သာ အမိုကလုပ်ငန်းဖြစ်သည်ဟု ရဲဘော်မော်စီတုန်း သဘောပေါက်ခဲ့သည်။

ထိုအချိန်တွင် စစ်ဘုရင်အစိုးရသည် မာုက်စိုးအနှင့် ပေါ်ရှုပစ်တော်လျှန်ရေးကို အမျိုးမျိုးသိက္ခာချို့ဗြို့ လုပ်ကြုံသတင်းများ လွှင့်နေချိန်လည်း ဖြစ်သည်။

‘ဟူနှစ်ရဲအခြေအနေက ဆုံးဝါးလာပြီ။ သွေးဆူရိုက်းသား တွေ့ရောက်လာပြီ’ဟု စစ်ဘုရင် ‘ကျိုးကျင့်ယောင်’က သတင်းလွှင့်ခဲ့သည်။

ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် ထိုသတင်းလွှင့်ချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ‘ရှုန်ကျိုးဝေဖန်ချက်’တွင် အောက်ပါအတိုင်း ချေပဲခဲ့သည်။

‘အဘယ်ဟာက သွေးဆူရိုက်းဖြစ်သနည်း။ စတင် ယိုးစွပ်သူများ ပြန်လည်ဖြေကြားနိုင်ပါ၏လော့။ သွေးဆူသမားဟု စွမ်းခွဲခံရသူများသည် တိုင်းပြည်နှင့်လူမျိုးအတွက် အသက်စွန်းဝံသူများသာ ဖြစ်ကြသည်။’

အကယ်၍ ဟူနှစ်သို့ သွေးဆူရိုက်းသားများ ဝင်လာပါလျှင်လည်း စွမ်းခွဲသူများ၏ စွမ်းခွဲချက်ပြောင့်သာ ဖြစ်လာရခြင်းဖြစ်သည်။

ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် သတင်းဂျာနယ်တွင် အရေးတကြီးဆုံး ဆောင်းပါးများအဖြစ် အသားပေးဖော်ပြထားသည်မှာ ‘လူထူသွေးစည်းရေး’ပင် ဖြစ်သည်။

အမှတ်(၂) (၃) (၄) စာစောင်တို့တွင် ထိုဆောင်းပါးကို

ဆက်တိုက်ဖော်ထုတ်ထားခဲ့၏။ မေလ(၄)ရက် လျှပ်ရွားမှုတွင် ပါဝင်ခဲ့ကြသော နီးကြားတက်ကြသည့် ခေတ်ပညာတတ် တော် တော်များများသည် ရဲဘော်မော်စီတုန်း၏ ဆောင်းပါးများကို နှစ်သက်လက်ခံခဲ့ကြ၏။

ဤဆောင်းပါးမှ ရဲဘော်မော်စီတုန်း၏ စောစောပိုင်း ကာလ ပြည်သူ့တော်လှန်ရေး၏ တစ်ပေါင်းတစ်စည်းတည်ရှိသော စစ်မှုက်နှာကို ဖွဲ့စည်းပြင်ဆင်ရေး အတွေးအမြင်ကို တွေ့မြင် နှင့်သည်။

ရဲဘော်မော်စီတုန်းက ယူဆသည်မှာ ‘ကမ္မာ့သမိုင်းတွင် မည်သည့် ခေတ်ပြောင်းတော်လှန်ရေးကြီးတွင်မဆို အယူအဆတူသူ များသည် စည်းရုံးဖြစ်မြတ်ည်’ ဆိုသော အယူအဆပင်။

ပမာအားဖြင့် ရဲဘော်မော်စီတုန်း ပျက်မောက်ပြုနေရသောခေတ်တွင်လည်း အရင်းရှင်ကြီးများအကြားတွင် စည်းရုံး ညီညာမှုရှိခြင်းသည် ပြည်သူလူထုကို အများဆုံး ဆိုးကျိုးသက်ရောက် ဖန်တီးနိုင်သည်။

ထိုကြောင့် ပြည်သူလူထုသည် သွေးစည်းကြုံး စည်းစည်း ရုံးရုံးဖြင့် ခေတ်ပြောင်းတော်လှန်ရေးကြီးကို ဆင်နဲ့ရန်လိုသည်ဟု၍ ဖြစ်သည်။

အောက်တိုဘာ ဆိုရှယ်လစ်တော်လှန်ရေးကြီး၏ အောင်မြင်မှုသည် ပြည်သူတို့သွေးစည်းခြင်း၏ ရလဒ်ဖြစ်ကြောင်းလည်း သိသာမြင်သာနေပေပြီ။

သွေးစည်းသည်ဆိုရာ၌ ရဲဘော်မော်စီတုန်း ယူဆသည်မှာ အဆင့်အတန်း၊ အလုပ်အကိုင်နှင့် အကျိုးစီးပွားအရ ခွဲခြား၍

သီးခြား စုစည်းမှ ဖြစ်မည်ဆိုသောအချက်ပင်။

တော်လှန်ရေးကြီးတစ်ရပ်တွင် အဓိကအချက်အချာ ကျေသောအင်အားစုံမှာ လယ်သမားနှင့်အလုပ်သမားများ ဖြစ်ကြပြီး ထိုလူတန်းစားနှစ်ရပ်၏ သွေးစည်းညီညာတိုင်းသည် အရေးကြီး သည်ဟု ရဲဘော်မော်စီတုန်း ယူဆသည်။

ပြည်သူတစ်ရပ်လုံး၏ သွေးစည်းခြင်းသည် အလုပ်သမား နှင့် လယ်သမားတို့ကို မဏ္ဍားပြုပြီး ကျွန်ုပ်လူတန်းစားလွှာအသီးသီး၏ တွဲဖက်ပေါင်းစည်းကြသည့် အခြေခံတွင် ရပ်တည်သည်။ သိမှုလည်း တော်လှန်ရေးကို အောင်မြင်စွာ ဆင်နဲ့နှင့်မည်အင်အားကို ရရှိ မည်ဟု ရဲဘော်မော်စီတုန်း ယူဆသည်။

‘ဆင်းဟိုက်တော်လှန်ရေး’သည် မန်ချိုးမင်းဆက်ကို ဆန္ဒကျင်သော ပညာတော်သင်ကျောင်းသားတစ်စုံ ‘ကိုးလောင်ဟွေး’နှင့် စစ်တပ်အခါး၏ လုပ်ဆောင်မှုသာဖြစ်၍ ဘုရင်တစ်ပါးလောက် ကိုသာ တွေ့နဲ့လှန်နဲ့သည်။ အများပြည်သူနှင့် များစွာမသက်ဆိုင် ဟု ရဲဘော်မော်စီတုန်း ယူဆ၏။

အောက်တိုဘာ ဆိုရှယ်လစ်တော်လှန်ရေး၏ အကျိုးဆက်ကြောင့် တရုတ်ပြည်တွင် ကြီးမားသော ‘မေလ ၄ ရက်’ လုပ်ရွားမှု ကြီး ဖြစ်ပွားခဲ့သည်။

ထိုကြောင့် ပြည်သူတစ်ရပ်လုံး၏ သွေးစည်းရေးကို ကျွန်ုပ်တို့ သည် မဆိုင်းမတွေ တက်တက်ကြကြ ဆောင်ရွက်ရမည်ဟု ရဲဘော်မော်စီတုန်းက ဆောင်းပါးတွင် ရေးသားဖော်ပြထား၏။

ရဲဘော်မော်စီတုန်းက သူ၏ ‘ပြည်သူများသွေးစည်းရေး’ ဆောင်းပါးတွင် နိုင်းချုပ်ထားသည်မှာ-

‘ကျွော်တို့ တရာ်လူများသည် ပင်ကိုယ်က ကြီးမား သော စွမ်းအင်အား ဖြန့်စုံသူများ ဖြစ်ကြသည်။ ဖိန့်ပို့လေလေ တုန်းပြန်တွန်းကန်အား များလေလေပင် ဖြစ်သည်။ ကြောကြာသိလောင်ထားလေ ပေါက်ကွဲခြင်းအရှိန် အဟုန် ပြင်းထန်လေလေပင်။

တရာ်ပြည်သူများ၏ သွေးစည်းခြင်းသည် မှချ အောင်ပွဲရ ရမည်။ ကျွော်တို့သည် ဆက်လက်၍ လူပ်ရှား ကြိုးစားရမည်။ ကျွော်တို့တတွေ၏ ရွှေဝါရောင်ဝင်းနေ သော ကမ္မားသစ်ကြီးသည် မဝေးလှသော အနာဂတ်တွင် ပင် ရှိပါသည်’ ဟူ၍ ဖြစ်သည်။

ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် ပညာသင်စဉ်ကပင် သမိုင်း ဘာသာရပ်ကို အထူးတလည် လေ့လာလိုက်စားခဲ့သည်။ တရာ် ပြည်သူတို့၏သမိုင်းတွင် ခေတ်အဆက်ဆက်၍ မည်သည့်နယ်ချွဲ စနစ်ကိုမဆို တွန်းလှန်လေ့ရှိကြောင်း ရဲဘော်မော်စီတုန်း တွေ့ရှိခဲ့ ရပြီးဖြစ်သည်။

မှန်ကန်သော ရှေ့ဆောင်လမ်းညွှန်မှုအောက်တွင် သွေး စည်းညီညွတ်သော တရာ်ပြည်သူတို့၏အားသည် ကြီးမားပြင်းထန်ပြီး တားဆီးချက်မှန်သမျှကို မလွှဲမသွေ့ဖြေဖျက်နိုင်မည်ဟု ရဲဘော် မော်စီတုန်း ယူဆသည်။

ထိုကြောင့်လည်း ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် တရာ်ပြည်သူ တို့၏ သွေးစည်းညီညွတ်သောအင်အားကို အစဉ်တစိုက် စုစုပေါင်းဖြစ်ခဲ့သည်။

ရဲဘော်မော်စီတုန်း(၁၉၁၉)ခု၊ ဧပြီလတွင် ရေးသားခဲ့

သော ‘ပြည်သူသွေးစည်းရေး’သည် မာက့်စိတ်ဝါဒ၏ ရှိသောင့်နှင့် တရာ်ပြည်သူတို့၏တော်လှန်ရေး လက်တွေ့လုပ် ငန်းစဉ်ကို ဆက်စပ်ပေးရန်အတွက် အရေးကြီးသော ဆောင်းပါး တစ်ပုံးဖြစ်ခဲ့သည်။

ရဲဘော်မော်စီတုန်း ကွပ်ကဲရေးသားခဲ့သည့် တော်လှန် သော အတွေးအမြင်များကို စုစုပေါင်းဖော်ပြလျက်ရှိသော ‘ရှိန်ကျွန်း ဝေဖန်ချက်’ သတင်းဂျာနယ်သည် တော်လှန်ရေးလူငယ်ထုနှင့် ပြည်သူတို့၏ ကြိုဆိုမှုကို ရရှိခဲ့သည်။ စစ်ဘူရင်ကြီး ‘ကျွန်းကျင့် ယောင်းအတွက်မူ ခေါင်းပေါ် တည့်တည့်သို့ ဗုံးကြတိုက်ခိုက်ခြင်းနှင့် တူနေ၏။

၁၉၁၉ ခု အြေဂျာတော်လ အစတွင်ပင် ‘ကျွန်းကျင့်ယောင်း’က သတင်းဂျာနယ်နှင့်တကွ ကျောင်းသားများသမဂ္ဂကို ပိတ်ပင်တား ဆီးလိုက်၏။

ရဲဘော်မော်စီတုန်း အမျှေးပြုသော အပေါင်းပါများသည် ‘ရွှေက်လုစန်း’ ဟူနှင့်တက္ကသိုလ် ပြင်ဆင်ရေးနွားနှင့် ပြောင်းရွှေကာ တော်လှန်ရေးမီးရှားမီးပွားများကို ဆက်လက်ဖြန့်လွှတ်နေခဲ့၏။

‘ရှိန်ကျွန်းဝေဖန်ချက်’သည် ငါးကြိုမ်သာ ထွက်ခဲ့ရသော လည်း ထိုခေတ်ထိအချိန်တွင် တော်လှန်ရေးလူပ်ရှားမှုနှင့် မျိုးချွဲ လူငယ်များစွာကို တော်လှန်ရေးအရှိန်အဖော် ပုံးနှံစေခဲ့ပေသည်။

ရဲဘော်မော်စီတုန်းကိုယ်တိုင်ပင် ဤသို့ ပြောခဲ့ယူသည်။

‘မေလ(၄)ရက် လူပ်ရှားမှုကြီးအပြီးမှာ ငါးရဲ့ အများဆုံး အချိန်ကို ကျောင်းသားများရဲ့ နိုင်ငံရေးလူပ်ရှားမှုအပေါ်မှာ အသုံး ချခဲ့တယ်။’ ‘ရှိန်ကျွန်းဝေဖန်ချက်’ရဲ့ အမိကစာရေးသူလည်း ဖြစ်

တယ်။ ဟူနှစ်ကျောင်းသားများတည်ထောင်တဲ့ သတင်းဂျာနယ်ပဲ။ ‘ဟွာနှစ်’ကျောင်း သားလူပ်ရှားမှုကို များစွာအကျိုးပြုခဲ့တယ်’

‘ရှုန်ကျုန်းဝေဖန်ချက်’ အပိတ်ခံရပြီးနောက် အခြားအခြား သောကျောင်းများမှ ကျောင်းသားများသည် မိမိတို့၏ ဆိုင်ရာ သတင်း စာစောင်များကို ဆက်လက်ထုတ်ဝေခဲ့သည်။

ရဲဘော်မော်စီတုန်း၏ အကြံ့ညာက်ပေးချက်အရ ‘ကျောင်းသားများသမဂ္ဂမဂ္ဂလင်း’ကို ဖွဲ့စည်းလိုက်သည်။ ထိုသမဂ္ဂသည် ရဲဘော်မော်စီတုန်း၏ ပတ်ဝန်းကျင်တွင် စုစည်းကျုစ်လျှို့စွာ ရှိနေခဲ့သည်။

‘ရှုန်ကျုန်း’ ကျောင်းသားအသင်း၏ ‘ဟူနှစ်သစ်’စာစောင်သည် ကျောင်းပိတ်စတွင် မူ ရေးသားသူနည်းပါးသောကြောင့် အမှတ်စဉ်(၇)မှုစပြီး ပိုမိုသွေးသည်၏အထိ နောက်ပိုင်းလုပ်နေးများ ကို ရဲဘော်မော်စီတုန်းက တာဝန်ယူ ရေးသားထုတ်ဝေသွားသည်။ ‘ရှုန်ကျုန်းဝေဖန်ချက်’၏ စိတ်ဓာတ်ကို ဆက်ခံထားကြောင်း တွေ့ရ၏။

‘ကျုန်းကျင့်ယောင်’ ဘုရင်ခံသည် နောက်ပိုင်းတွင် သူနှင့် ဆန့်ကျင်သော မဂ္ဂဇင်းစာစောင်အားလုံးကို ပိုတိတ်ပစ်ခဲ့သည်။

ရဲဘော်မော်စီတုန်းကမူ ချိန်ဆေးမှထုတ်ဝေသော ‘တုကုန်းပေါက်’ စသည့် သတင်းစာတွင် စစ်ဘုရင်၏ ချုပ်ချယ်မှုများကို ဆက်လက်၍ တိုက်ပွဲဝင်ခဲ့၏။ ပြုလုပ်ခြင်းလုပ်ခြင်း

သူနှင့် သူမှာ ချိန်ဆေးမှထုတ်ဝေသော ‘ရှုန်ဆေး၏’ ကျောင်းသူတစ်ယောက်သည် မိမိသူများကဲသူငြောင်းတစ်ယောက်၏ အတင်းအဓမ္မလုပ်ထုတ်ပေးသဖြင့် ကိုယ့်ကိုယ့် သတ်သေလိုက်

သောသတင်းသည် တော်မီးပြန့်သလို ပျော်သွားတော့သည်။

ရဲဘော်မော်စီတုန်းက သည်အချက်ကို စနစ်ဆိုးတစ်ခု၏ ပြယုဂ်အဖြစ် မြင်သည်။ ယူဆသည်။ ဟောင်းများစုတ်ချာသော စနစ်၏ ဒက်ချက်ကို ခံရခြင်းဟု ရဲဘော်မော်စီတုန်းက ယူဆ၏။ ထိုကြောင့် ၁၆ ရက်မှ ၂၈ ရက်နေ့အထိ ၁၃ ရက် အတွင်း ‘တုကုန်းပေါက်’ သတင်းစာတွင် ဆောင်းပါးကိုပုံးပြု ရေးသားခဲ့၏။

ချုန်ဆားမှ အခြားသော သတင်းစာများကလည်း ထိုကိစ္စကို အလေးထားပြီး ပေါန်ဆွေးနွေးခဲ့ကြသည်။ ပဒေသရာဇ်စနစ် ဟောင်းကြီးကို ပြစ်တင်ဝေဖန်သံများသည် ပဲတင်ထပ်လာပြန်၏။

အချို့က မိဘနှင့် ယောက်ကျုံးသာက်သို့ အပြစ်ဖို့သည်။ သို့သော် ရဲဘော်မော်စီတုန်းကမူ ဤသို့ ရေးသားခဲ့၏။

မိဘနှင့် ယောက်ကျုံးသာက်ကိုသာ အပြစ်တင်ရုံးနှင့် မပြီး။ ပတ်ဝန်းကျင်ဟောင်းတစ်ခုလုံး၊ စနစ်ဆိုးကြီးတစ်ရပ်လုံးကိုပါ အဓိကထား၍ ဝေဖန်သွားရမည်။ ဤစနစ်ဆိုးသည် ကျောင်းသူတစ်ယောက်ကိုသာမက မရောမတွက်နိုင်သော ကျောင်းသူများစွာနှင့် အမျိုးသမီးထုကိုပါ သေတွင်းထဲသို့ ပို့နိုင်သည်။ ထိုကြောင့် စနစ်သစ်ကို မထူထောင်နိုင်လျှင် မလွှာယ်ချေ။

သေဆုံးသွားရှုံးသည် ကျောင်းသူကလေးကို ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် များစွာကိုယ်ချင်းစာသည်။ သို့သော် မိမိကိုယ်မိမိ သတ်သေမည့်အစား စနစ်ဆိုးကို ဆန့်ကျင်တိုက်ခိုက်ရင်း သေပွဲဝင်သွားရသည်က မြတ်သည်ဟု ရဲဘော်မော်စီတုန်း ယူဆသည်။ ရဲဘော်

မော်စီတူန်းကိုယ်တိုင်လည်း အလားတူပြသနာနှင့် ကြံးကြိုက်ခဲ့ဖူး
သည်။ သူ ၁၄ နှစ်အချွဲယ်တွင် အသက်နှစ်ဆယ်အချွဲယ်ရှိ အမျိုး
သမီးတစ်ယောက်နှင့် မိဘများက ထိမ်းပြားပေးခဲ့ဖူးသည်။ ရဲဘော်
မော်စီတူန်းသည် ထိုအချိန်က မိန့်မနှင့်ပတ်သက်၍ စိတ်ဝင်စား
ခြင်း အလျဉ်းမရှိခဲ့ချေ။ ထိုကြောင့် မိဘများ လက်ထပ်ပေးခဲ့သော
အမျိုးသမီးနှင့် အတူမနေခဲ့သလို အနီးသားမယားသဖွယ်လည်း
ဆက်ဆံခဲ့ခြင်း မရှိချေ။

အခန်း (၁၁)

ပဒေသရာ၏ စစ်ဘရင် ‘ကျွန်းကျင့်ယောင်’ အား
ဖောင်းထုတ်သည့် လူပ်ရှားမှုကို ဦးဆောင်ခြင်း။

‘ကျွန်းကျင့်ယောင်’၏ ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်သော အုပ်ချုပ်
မှုကို ဟူနန်လူထာက မှုန်းတီးစက်ဆုပ်၏။ ‘ကျွန်းကျင့်ယောင်’အား
မယယ်ရှားနိုင်လျှင် ဟူနန်ပြည်သူတို့၏ဘဝသည် မော်လင့်ချက်ကုန်
ဆုံးနေမည်။ ထိုကြောင့် ရဲဘော်မော်စီတူန်းသည် အခြေအနေကို
တွက်ကိန်းချုပ်ရပြီးဖြစ်သဖြင့် မေလ (၄)ရက် ရွှေနောက်ကာလ
တွင် ဂျပန်နယ်ချွဲ ဆန့်ကျင်ရေး၊ ပဒေသရာ၏ဆန့်ကျင်ရေး မျိုးချစ်
လှပ်ရှားမှုကို ‘ကျွန်းကျင့်ယောင်’မောင်းထုတ်ရေးအတွက် ဦးတည်
ရွှေ့လျားခဲ့သည်။

‘ဆင်းဟိုက်တော်လှန်ရေး’ အပြီးတွင် ‘ကွမ်စီကိုင်’ အာဏာ လုခဲ့သည်။ ထိုအခါန်မှစပြီး တရာ်ပြည်တွင် တောင်နှင့်မြောက် စစ်ဘုရင်များ နှစ်ခုကဲ့သွား၏။

အထူးသဖြင့် ဟူနှစ်သည် တောင်နှင့်မြောက် စစ်ဘုရင် များ လုယက်သော စစ်တလင်းပြင် ဖြစ်နေ၏။ ဟူနှစ်လူထူသည် စစ်ဒဏ်ကို ခံနေရသည်မှာ လွှတ်းတုံးနှင့် အဖြတ်ခံနေရသည်၌ ရှိနေသည်။

၁၉၁၂ ခုနှစ် နောက်ပိုင်း (၃)နှစ်ကာလအတွင်း ဟူနှစ် သည် မြောက်ပိုင်းစစ်ဘုရင်များ၏ ပဒေသရာဇ်စနစ်ဖြင့် အုပ်ချုပ်မှု အောက်သို့ သုံးခြိုင်တိုင် ရောက်ခဲ့သည်။ အထူးသဖြင့် ‘ကျိန်းကျင့် ယောင်း၏ လက်ထက်တွင် ဟူနှစ်ပြည်သူ့တို့သည် ဖိနှိပ်သည့်အက်ကို အဆိုးဝါးဆုံး ခံရလေသည်။

၁၉၁၂ ခုနှစ်မှ ၁၉၁၈ ခုနှစ်အထိ နှစ်နှစ်ကာလအတွင်း စစ်ဘုရင် ‘ကျိန်း၏’ အုပ်ချုပ်မှုအောက်တွင် ပဒေသရာဇ်စစ်တပ် များ၏ မီးရှိခြင်း၊ သတ်ဖြတ်၊ လုယက်၊ အဓမ္မကျင့်၊ ညာဉ်းပမ်း၊ များ၏ မီးရှိခြင်း၊ သတ်ဖြတ်၊ လုယက်၊ အဓမ္မကျင့်စစ်တပ် စသည့်အက်ကို အလူးအလူ ခံနေခဲ့ကြရသောကြောင့် ဟူနှစ် ပြည်သူ့လူထုသည် ခါးခါးသီးသီး မူန်းတီးနာကျည်းနေကြ၏။

ကျောင်းသားများက ဂျပန်ဖြစ်ကုန်ပစ္စည်းများ သပိတ် မြောက်ဆန္ဒပြုခြင်း စသည်တို့ကိုပြုလုပ်ခြင်း၊ ကျောင်းသားလှုပ်ရှားမှု များကို ဖန်တီးခြင်းကြောင့် ‘ကျိန်းကျင့်ယောင်’ အဖို့ အာဏာကို အဖိုးဆန်ခံရရုပ်က သူ၏ဘတ်ဂျက်ကိုလည်း ထိခိုက်ခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် ပြင်းပြင်းထန်ထန် ဖိနှိပ်ခဲ့သည်။

၁၉၁၉ ခု ဒီဇင်ဘာလ(၂)ရက်နေ့တွင် ကျောင်းသားများ

သမဂ္ဂ၏ ဦးဆောင်မှုအောက်တွင် ဂျပန်ကုန်စည်များ မီးရှို့ဖျက် ဆီးသော ဆန္ဒပြုပြီးကို ကျင်းပခဲ့သည်။ ကျောင်းသားများသာမက လုပ်သားထုံးများလည်း ဆန္ဒပြုပဲတွင် ပါဝင်ခဲ့သည်။

ဟောပြောပဲကျင်းပစဉ်တွင် ‘ကျိန်းကျင့်ထန်း’ (ကျိန်းကျင့်ယောင်၏ညီးစွာ)သည် မြှင့်းစီးရှု ကိုယ်တိုင်းဆောင်ပြီး လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့များဖြင့် အကြောင်းဖက်နှိမ်နင်းခဲ့လေသည်။

ဤအချက်သည် ဟူနှစ်ကျောင်းသားလူဝယ်ထူ ပညာရေးလောကနှင့် ပြည်သူလူထူအား ကြီးမားသော ဖိနှိပ်ညွှေးပမ်းခြင်း ဖြစ်လေသည်။

ကျောင်းသားထုံးတစ်ရပ်လုံးသည် ဒေါသမီး တဟူန်းဟူန်းတောက်ခဲ့သည်။ လူနည်းစွေကျောင်းသားများက သပိတ်မြောက်ခြင်းကို ကြောက်ချုံးသည်။ အထိုးရထံ လိုလားချက်လောက်သာ တောင်းဆိုချင်သည်။

သို့သော် ရဲဘော်မော်စီတုန်း၏ တိကျသော ခေါင်းဆောင်မှုအောက်တွင် မီးရှိခြင်း၊ တစ်ပတ်အတွင်းတွင် ချိန်ဆားရှိ ကျောင်းပေါင်းစုံမှ ကျောင်းသားများသည် ‘ကျိန်းကျင့်ယောင်’ ပဒေသရာဇ်စနစ်အား မတွန်မဆုံး၊ ကျောင်းပိတ်သပိတ်မြောက်ပွဲ ဆင်နွှေ့ခဲ့ကြ၏။

ဟူနှစ်ကျောင်းသားများသမဂ္ဂသည် ကျောင်းပေါင်းတစ်သောင်းသုံးထောင်ကို ကိုယ်စားပြုရှု ‘ကျိန်းကျင့်ယောင်ဟူနှစ်မှ မထွက်မချင်း ကျောင်းသားများ ကျောင်းသီးမှုပြန်’ဟု ကြွေးကြော်ကာ ဆန္ဒပြု၏။

ရဲဘော်မော်စီတုန်း၏ စီစဉ်ချက်အရ အခြားအခြားသော

မြို့နယ်ဒေသများသို့လည်း ကျောင်းသားကိုယ်စားလှယ်များ စေလွှတ်၍ ထောက်ခံအားပေးပွဲများ ကျင်းပစေသည်။ ထိုကြောင့် များမကြားမိတွင်ပင် ဟူနှစ်ပြည့်နယ်တွင်း၌ပင်မက ပြည်နယ်၏ ပြင်ပဒေသများတွင်လည်း ‘ကျွန်း’အား မောင်းနှင့်သည့်ကိုယ် သည် ပွဲက်လောရှိက် အောင် ပြင်းထန်ခဲ့၏။

၁၉၂၀ ပြည့်နှစ်၊ ဇွန်လ (၁၁)ရက်နေ့တွင်မူ ‘ကျွန်း’ သည် ထွက်ပြီးတိမ်းရှေ့ပေါ်ရတော့သည်။ ‘ကျွန်း’၏ စစ်တပ်များသည် လည်း ဟူနှစ်မှ ဆုတ်ခွာခဲ့ရသည်။ ‘ကျွန်း’၏နေရာကို ရောက်လာ သူကတော့ ‘ကျွန်း’နှင့်ပြုင်ဘက် ပဒေသရာ၏ စစ်ဘုရင်တစ်ယောက် ပင်။

‘ကျွန်း’ကို မောင်းနှင့်ထုတ်နိုင်ခဲ့သော်လည်း ပဒေသရာ၏ အုပ်စိုးမှုအောက်တွင် ဟူနှစ်ပြည့်သူတို့သည် ဒုက္ခအမျိုးမျိုးကို ဆက်လက် ခံစားနေရမြှုပင်။

သို့သော် ‘ကျွန်း’ဆန့်ကျင်ရေးလူပ်ရွားမှုသည် ဟူနှစ် ကသာမက တရှုတ်တစ်ပြည့်လုံးရှိ ဒီမိုကရေစိသစ် တော်လှန်ရေး အင်အားများစွာ၏ အားမာန်ကို နှီးဆွာရောက်ခဲ့၏။ တော်လှန်ရေး၏အရှိန်ကို မြှင့်ပေးရာလည်း ရောက်ပေသည်။

၁၉၂၀ ခုနှစ်တွင်ပင် ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် ‘ကျွန်း’ ဆန့်ကျင်ရေးဆန္ဒပြုပွဲကြီးကို ဦးဆောင်ဆင်နဲ့ခဲ့ပြီးနောက် ပိုကင်း ဖြို့သို့ ဗုတ္တယအကြိုမ် သွားရောက်ခဲ့သည်။ ယခုတစ်ခေါက် ပိုကင်း သို့ ရောက်ရှိခြင်းသည် မှုက်စိုးကို ခိုင်မြှုံးယုံကြည်ခဲ့သည်။ မှုက်စိုးအသင့် လီနိုင်စိုးများကို ရှေ့တစ်လျမ်းတက်ပြီး လေ့လာ လက်ခံရန် အကြောင်းဖန်လာသည်။

‘ငါ ဗုတ္တယအကြိုမ် ပိုကင်းကိုရောက်တော့မှ ရွှေ့ရှုံးပြည် တော်လှန်ရေးနဲ့ ပတ်သက်တဲ့စာအုပ်များကို ဖတ်ခဲ့ရတယ်။ အဲဒီ အချိန်မှာ ရှေ့ဖွေလို့ရရှိတဲ့ တရှုတ်ဘာသာနဲ့ ရေးသားထားတဲ့ မှုက်စိုးအသင့်ရာ စာအုပ်တွေကို စွဲစွဲစွဲစွဲ ဖတ်ခဲ့တယ်။’

‘ဒါကြောင့်လည်း မှုက်စိုးအသင့်ရာ ရှိခိုင်မြွား ယုံကြည်ခဲ့တယ်။ မှုက်စိုး၊ အယူအဆတွေကို ယနေ့တိုင် မယိမ့်မယိုင် လက်ခံ ခဲ့တယ်။ ၁၉၂၀ ပြည့်နှစ်၊ ဒေါ်ရာသီရောက်ချိန်မှာ သဘောတရားရော လက်တွေ့မှာပါ မှုက်စိုးအသင့်ရာ ဖြစ်လာရော’ဟူ၍ ရဲဘော်မော်စီတုန်းက အတိတ်ဖြစ်စဉ်နှင့်ပတ်သက်၍ ပြန်ပြောခဲ့သည်။

ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် ပိုကင်းသို့ ဗုတ္တယတစ်ခေါက် ရောက်ချိန်တွင် တော်လှန်ရေးဆိုင်ရာ သဘောတရားများကို များစွာတွေ့ရှိ လေ့လာခွင့် ရှုံး၏။ ‘လိတ္တာကျောင်း’၊ ‘တင်ကျံးရှု’ စသည့် မှုက်စိုးအသင့်ကို ယတိပြတ်ယုံကြည်သူများနှင့် အဆက် အသွယ်ခိုင်မြှုံး၏။

၁၉၂၀ ခုနှစ်၊ ဧပြီလတွင် ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် ‘ရှုန်ဟဲ’သို့ ရောက်သွားသည်။ ရှုန်ဟဲတွင် တရှုတ်ကွန်မြှုနစ်ပါတီကို နောင်တွင် ဦးဆောင်ဖွဲ့စည်းခဲ့သော ချင်တူရှားနှင့် တွေ့ဆုံးခဲ့သည်။ ချင်တူရှားထံမှုလည်း နိုင်ငံရေးနှင့်ပတ်သက်ပြီး ညွှန်ကြားချက်များ ရရှိခဲ့၏။ ရဲဘော် မော်စီတုန်းသည် ချင်တူရှားနှင့် ‘ဟူနှစ်ပြည့်ပြုပြင် ရေးအသင်း’ ဖွဲ့စည်းရေးအစီအစဉ်ကို ဆွဲးဆွဲးခဲ့သည်။

ရှုန်ဟဲတွင်ရှိစဉ် ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် ပြင်သစ်သို့ သွားမည့် ‘ပြည့်သူသစ် စာဖတ်အသင်း’သားများကို စုစုပေါင်း၍

စည်းဝေးပွဲတစ်ကြိမ် ခေါ်ခဲ့သည်။ တရုတ်ပြည်ကြီးအား ပြုပြင် ပြောင်းလဲရန်မူကို အတိအလင်း ချမှတ်ခဲ့သည်။

ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် ဟူနှစ်မှ လူလယ်တစ်စုံကို ရှိနိုင် ပြင်သစ်သို့ ပို့ဆောင်ရန် စီစဉ်ပြီးနောက် အူလိုင်လဆန်းတွင် ချုန်ဆားသို့ ပြန်လာခဲ့၏။

‘ကျော်ကျင့်ယောင်’ ဆုတ်ခွာပြီးနောက်တွင် ဟူနှစ်ပြည်သူတို့သည် မြောက်ပိုင်းပဒေသရာဇ်၏ စစ်ဘူရင်ကြီးများ ဖိနိုင်စိုးမိုးမှုမှ အလျဉ်းလွတ်ကင်းချင်နေကြခိုန်လည်း ဖြစ်သည်။

ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် ‘ချုန်ဆား’သို့ ပြန်ရောက်ပြီး နောက် စစ်ဘူရင်များဖြစ်သော ‘ထန်းရန်ခိုင်’နှင့် ‘ကျောက်ဟန်ထိ’ ဆိုးယုတ်ခြင်းများကို ဖော်ထုတ်တိုက်ဖျက်ရေး လှပ်ရှားမှုများကို ဆက်လက်ပြီးဆောင်သည်။

အောက်တို့ဘာတော်လှန်ရေးနှင့်ပတ်သက်၍ အတွင်းကျကျ နှိုက်နှိုက်ချွောတ်ချွောတ် လေ့လာထားပြီးသော ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် တရုတ်ပြည်၏တော်လှန်ရေးသည် အချိန်မတန်သေးကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိခဲ့၏။

တော်လှန်ရေး၏အရှိန်အဟုန်ကို တိုးမြှင့်စေရေးအတွက် လှပ်ရှားမှုများကို မနားမနေ ဆက်လက်ဆောင်ရွက်နေခဲ့၏။ ဒီမို့ လှပ်ရှားမှုများကို မနားမနေ ဆက်လက်ဆောင်ရွက်နေခဲ့၏။ ဒီမို့ကရေစိလှပ်ရှားမှုကို ပို့မို့ကျယ်ဝန်းစေရန်၊ တော်လှန်ရေး အင်အား စုံများကို ကြိုးထွားစေရန်၊ ထန်း၊ ‘ကျောက်’ အစိုးရ၏ ဖောက်ပြန် သော ပဒေသရာဇ်ပင်ကိုယ်လာတိကို ပေါ်လွှင်စေရန်အတွက် ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် သူ၏ရဲဘော်များဖြစ်ကြသော ‘ဖင်ဟွိမ်’၊ ဟိုစုံဟန် တို့နှင့်အတူ သတင်းစာနှင့် ပညာရေးနယ်ပယ်မှ ပုဂ္ဂိုလ်

အသီးသီးကို စုစည်းခဲ့သည်။ ‘ဟူနှစ်ပြုပြင်ရေးကို ထိုက်ဘွန်းသော အသင်း’ကို တည်ထောင်ဖြစ်ခဲ့၏။ ‘ဟူနှစ်ပြုပြင်ရေး’ဟူသော ကြော်ချက်တစ်ရပ်ကို လူလိုင်လ (၆)ရက် ထုတ်သတင်းစာတွင် ဖော်ပြခဲ့၏။

ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် စက်တင်ဘာလ(၃)ရက်နေ့မှ အောက်တို့ဘာလ(၃)ရက်နေ့အထိ ချုန်ဆားထုတ် ‘တုက္ခန်းပေါက်’ သတင်းစာတွင် ဆောင်းပါးဆယ်ပုဒ်ကို ရေးသားခဲ့သည်။ ဆောင်းပါးများသည် အများပြည်သူ၏ အကျိုးစီးပွားများကို အရင်းခံထားသော၊ အများပြည်သူ၏ အနာဂတ်အတွက် မျှော်လင့်ချက် ရည်ရွယ်ချက် ပြင်းထန်သောသဘောကို ဖော်ထုတ်ပြသရာရောက်သဖြင့် လူအများ၏ ဒီမိုကရေစိ လှပ်ရှားရေးစိတ်ဓာတ်ကို နှီးဆွဲပေးနိုင်ခဲ့သည်။

(၁၉၂၀)ခုနှစ် စက်တင်ဘာလကုန် အောက်တို့ဘာလ ဆန်းပိုင်းလောက်တွင် ကျောင်းသားများသမဂဂ္ဂကို အလယ်မဏ္ဍာ်ပိုင်းထား၍ ချုန်ဆားရှိ အသင်းအဖွဲ့ပိုင်းစုံတို့သည် ‘ပြည်နယ်အုပ်ချုပ်ရေးမှု’ကို မည်သို့မည်နည်း ရေးဆွဲရန်သင့်ကြောင်းကို ရဲဘော်မော်စီတုန်းက ဦးဆောင်၍ ဆွေးနွေးကြသည်။

စက်တင်ဘာလ(၁၄)ရက်တွင် ‘ထန်းရန်ခိုင်’သည် သူငြောင်းကြီး အရာရှိကြီးများကိုဖိတ်ခေါ်၍ အုပ်ချုပ်ရေးမှုရေးဆွဲရန် ညီနှင့် ဆွေးနွေးသည်။ ဤအချက်ကို အခွင့်ကောင်းယူရန်သင့်သည်ဟု ရဲဘော်မော်စီတုန်း ယူဆသည်။

ထိုကြောင့် အောက်တို့ဘာ(၄)ရက်နေ့တွင် ချုန်ဆားမြို့ကုန်သည်များပါဟိုအသင်းတွင် အရင်ရပ်မှ ကိုယ်စားလှယ်များ

ပါဝင်သော အစည်းအဝေးတစ်ရပ်ကို ခေါ်ယူသည်။ အစည်းအဝေး သို့ တက်ရောက်ကြသူများက ရဲဘော်မော်စီတုန်း၏အဆိုကို သဘောတူခဲ့ကြ၏။

ထိုအချိန်တွင် အင်အားအရှုံးဆုံးသောအဖွဲ့မှာ ကျောင်းသားများသမဂ္ဂသာလျင်ဖြစ်သည်။ အောက်တိုဘာ (၆)ရက်နေ့တွင် ကျောင်းသားများသမဂ္ဂမှ အခြားသောအသင်းအဖွဲ့သို့ ကိုယ်စားလှယ် စေလွှတ်ပြီး အစည်းအဝေးတက်ရောက်ရန် ဆော်သွဲခဲ့၏။ အောက်တိုဘာလ(၁၀)ရက်နေ့တွင် လူထုအစည်းအဝေးပွဲနှင့် လူညွှေ့လည်ပွဲကျင်းပပြီး တောင်းဆိုချက်များတင်သွင်းရန် ချိန်းဆို၏။

အောက်တိုဘာ(၁၀)ရက်နေ့တွင် မြို့ရွာနေသို့လည်း ချိတက်ပွဲကို တက်တက်ကြွောက်ဆင်နှဲခဲ့ကြသည်။ ‘ထန်းရန်ခိုင်’၏ရုံးခန်းသို့ရောက်သည်နှင့် ‘ထန်း’က ချိတက်ဆန္ဒပြသူများ၏ကိုယ်စားလှယ်များနှင့်တွေ့ဆုံးပြီး တောင်းဆိုချက်များကို အပြည့်အဝ လက်ခံမည်ဟု ချေးသိပ်သည်။

ချိတက်ဆန္ဒပြသူ လူစုလူဝေးကြီးသည် ပြည်နယ်လွတ်တော်ရုံးသို့ ရောက်သည်တွင် အလဲကိုဖြောက်ချေသည်။ ပြည်သူလူထူသည် လွှဲတ်တော်ကိုမကျေနပ်ကြောင်း ဖွင့်ဟသည့်သဘောကို ပြဆိုခြင်းဖြစ်သည်။

နောက်တစ်နေ့တွင် ‘ထန်းရန်ခိုင်’က အလဲကိုဆွဲချေသည် အတွက် အသင်းများမှ ကိုယ်စားလှယ်များကို ခေါ်ယူခဲ့သည်။ ပအေသရာဇ်မျက်နှာဖုံးကို ခွဲတ်ပြသည်။ ခြိမ်းချောက်သတိပေးချက်သဘောပါသည့် ကြော်စာကို ထုတ်ဖော်သည်။

‘ထန်း’၊ ‘ကျောက်’ ‘ပြည်နယ်’အစိုးရသည် အလဲဖြောက်ချေ

သူမှာ ရဲဘော်မော်စီတုန်းဖြစ်သည်ဟု သတင်းလွှင့်ခဲ့ကြ၏။

၁၉၂၂ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလတွင် ‘ကျောက်ဟန်ထိ’ သည် ‘ထန်း’ကိုမောင်းထုတ်ရှု အာဏာလူခဲ့သည်။ ထိုနောက် လူတစ်ကို ပန်းပြဖိတ်ခေါ်ပြီး အုပ်ချုပ်ရေးမှုကြမ်းကို ရေးဆွဲကာ ၁၉၂၂ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ (၁)ရက်နေ့တွင် အလောတဆယ် အတည်ပြုခဲ့လေ သည်။

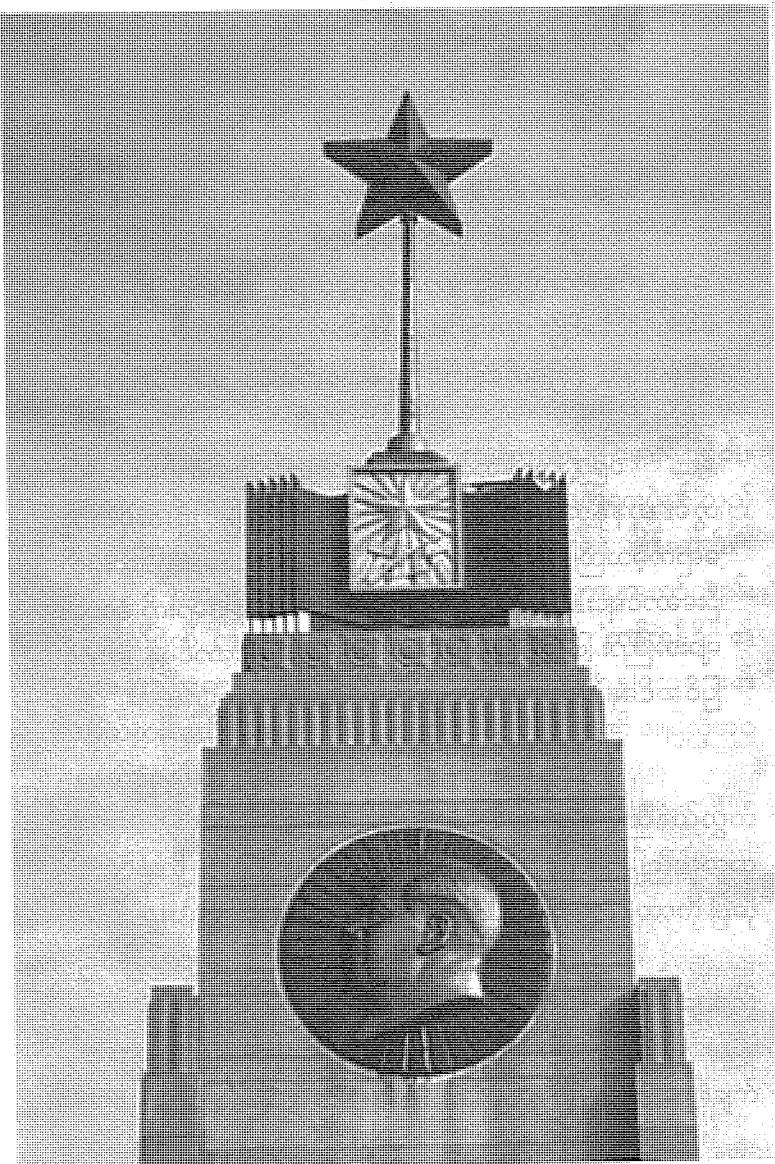
၁၉၂၂ ခုနှစ်တွင် ရဲဘော်မော်စီတုန်း ဦးဆောင်မှုအောက်တွင် ဟူနှစ်အလုပ်သမားလူပ်ရှားမှုသည် အမြင့်ဆုံးအပိုင်းသို့ ရောက်ခဲ့သည်။ ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် အလုပ်သမားလူပ်ရှားမှုကို ဦးဆောင်ရင်းတဖက်တွင် မူးကိုစိတ်ဝင်းလိုနင်ဝါဒများကို ရဲဘော်မှုရားအကြား ဖြန့်ဖြူးခဲ့သည်။ ကွန်မြှုနစ်ပါတီထူထောင်ရန် အသင့်ပြင်ဆင်နေ၏။

သန်းရှစ်ရာ၏ ဥက္ကဋ္ဌပြီးမေ့

နိုင်ငံခြား (မြန်မာမြန်)

မြန်မာပြည်နယ်ရှိ ဥက္ကဋ္ဌပြီးမေ့၏ အတိုင်းအမှတ်တွေကိုဖို့

အခန်း (၁၂)

တရာတ်ပြည် ကွန်မြို့နှစ်ပါတီကို ထူထောင်ခြင်း။

ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် ၁၉၂၀ ခုနှစ်၊ ဧပြီလတွင် ပိုကင်းမှ ရှုန်တဲ့ကိုဖြတ်၍ ဟူနှစ်သို့ပြန်ရောက်လာစဉ် မူးက်စ် လီန်ငါးပါးဖြန့်ချုပေးကို ခရီးအတော်ပေါက်အောင် ဆောင်ရွက်နိုင် ခဲ့သည်။

အမှတ်(၁) ဆရာအတတ်သင်ကျောင်းတွင် ရှိစဉ်ကပင် တော်လှန်သော အတွေးအခေါ်ရှိသည့်သူများကို စုစဉ်းထားသော ‘ပြည်သူသစ်စာဖတ်အသင်း’ ကို ထူထောင်ခဲ့သည်။ ထိုအသင်းသည် နောက်ပိုင်း တော်လှန်ရေးလှုပ်ရှားမှုတလျောက်တွင် ရွှေဆောင် အင်အားစုအဖြစ် ပါဝင်ခဲ့၏။

တရာတ်ပြည်သူများ = ၂၃၃

တရုတ်ပြည်၏ အခြားမြို့နယ်များတွင် ‘ဆိုရှယ်လစ်လူငယ်’ အသင်း’နှင့် ‘ကွန်မြှောနစ်လူငယ်အဖွဲ့’များကို ဖွဲ့စည်း၍ စတင် လူဗျားနေကြစဉ်တွင် ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည်လည်း အလားတူ အဖွဲ့အစည်းမျိုးကို ဖွဲ့စည်းခဲ့၏။ တရုတ်ကွန်မြှောနစ်ပါတီအတွက် အခြေခံကောင်းမည့်သူများအဖြစ် လေ့ကျင့်ပျိုးထောင်ပေးနေခဲ့၏။

၁၉၂၀ ခုနှစ်၊ နှစ်ဦးကာလတွင် ရဲဘော် ‘ချိုက်ဟိုရှုန်း’ သည် ပြင်သစ်ပြည်တွင်နေရသည့် တိုတောင်းလှသော လေးငါးလ အတွင်း၌ မူက်စိတ်ဝနှင့်ပတ်သက်သော စာပေများကို ကြိုးစား ဖတ်ရှုပြီး တရုတ်ဘာသာသို့ ပြန်ဆိုခဲ့သည်။

ရဲဘော် ‘ချိုက်’သည် မူက်စိတ်ဝနှင့် ထိန်းဝါဒကို လက်ခံ ရမည်။ ဆိုရှယ်လစ်တော်လှန်ရေးကြီး ဆင်နွဲရမည်။ လူတန်းစား တိုက်ပွဲ မလွှာမသွေးဆင်နွဲရမည်။ ကွန်မြှောနစ်ပါတီကို ထူထောင် ရမည်ဟု နှစ်ဦးပိုက်စားသူတစ်ယောက်လည်း ဖြစ်သည်။

ထိုအချိန်တွင် ပြင်သစ်ပြည်သို့ ‘ပြည်သူသစ်စာဖတ်’ အသင်း’၏ အသင်းဝင် (၁၄)ယောက် ရောက်ရှိနေ၏။ ၁၉၂၀ ခု ၆၆လိုင်လဆန်းပိုင်းတွင် သူတို့သည် ငါးရက်ကြာ စည်းဝေးခဲ့ကြ၏။

အစည်းအဝေးတွင် တရုတ်ပြည်ပြုပြင်ရေးနှင့် ကမ္မာ့ရေး ရာများကို အလေးအနက်စဉ်းစားကာ ဆွေးနွေးဖြစ်ကြသည်။

သည်တွင် သဘောတရားရေးအရ ကွဲလွှာချက်များရှိလာ သည်။ ရဲဘော် ‘ချိုက်’ ဦးဆောင်သော အများစုက ရှုရားတော်လှန် ရေး လမ်းစဉ်ကို နှစ်သက်သည်။ ခေတ်ပြောင်းတော်လှန်ရေးကြီး တစ်ရပ်ကို မလွှာမသွေး ဆင်နွဲရမည်ဟု ယူဆ၏။ ‘ရောက်ကျိုရှုန်း’ ဦးဆောင်သော လူနည်းစုအဖွဲ့ကမူ ညင်ညင်သာသာ ပြုပြင်ပြောင်း

လဲရေးကို နှစ်သက်ကြ၏။

နှစ်ဖက်လုံးသည် ရဲဘော်မော်စီတုန်းထံ စာရေးဆက် သွယ်ပြီး ရဲဘော်မော်စီတုန်း၏ အဆုံးအဖြတ်ကို တောင်းခံခဲ့ကြ သည်။ ရဲဘော်မော်စီတုန်း၏ သဘောထားကို မေးမြန်းရူးစမ်းသည်။

ရဲဘော်မော်စီတုန်းက ၁၉၂၀ ခု ဒီဇင်ဘာ(၁)ရက်နေ့ နေ့စွဲဖြင့် ရဲဘော်‘ချိုက်’နှင့် အခြားပြင်သစ်တွင်ရှိသော အသင်းသား များထံ စာရွလ်ကြီးတစ်စောင် ရေးပို့လိုက်သည်။ ရဲဘော်မော်စီတုန်း၏စာတွင် ‘ရဲဘော်‘ချိုက်’ ၏ တရုတ်ပြည်သည် ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒကို လက်ခံ၍ ရုရှားတော်လှန်ရေးလမ်းစဉ်အတိုင်း ချိုတက်ရမည်’ ဟူသောအဆိုကို အလေးအနက် ထောက်ခံအတည်ပြထားသည်။ အခြားသောသူများ၏ ‘ပြင်ဆင်ရေးဝါဒ’ကို လက်မခံကြောင်းနှင့် ထိုသို့ ပြင်ဆင်ရေးနည်းဖြင့် တရုတ်ပြည်ကို ပြောင်းလဲမရနိုင် ကြောင်းလည်း ထည့်သွင်းဖော်ပြထား၏။

၁၉၂၀ ခုနှစ်၊ စက်တင်ဘာလတွင် ရဲဘော်‘ချိုက်’သည် ထပ်လောင်း၍ ရဲဘော်မော်စီတုန်းထံသို့ စာရွလ်ကြီးတစ်စောင် ပို့ခဲ့၏။ စာတွင် တရုတ်ပြည်ကွန်မြှောနစ်ပါတီကို တည်ထောင်ရန် လမ်းစဉ်များကို ဆွေးနွေးဖော်ပြထား၏။

ထိုစာကို ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် ၁၉၂၀ ခုနှစ် နှစ်ကုန် ပိုင်းတွင်မှ ရရှိသည်။ စာရရှိမြှင့်း ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် ရဲဘော် ‘ချိုက်’ထံ စာပြန်ခဲ့၏။ ကွန်မြှောနစ်ပါတီဖွဲ့စည်းရန် အသင့်ပြင်ဆင်ပြီး အခြေအနေတွင်ရှိနေကြောင်း စာပြန်ခဲ့၏။

ပညာစာပေစာအုပ်အသင်း

၁၉၂၀ ခုနှစ်၊ ဧပြီလတွင် ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် ဟူနှစ်သို့ပြန်ရောက်စဉ် မူးကိစ်ဝါဒဖြန့်ဖြူးရေးနှင့် စာပေသစ် လုပ်ရားမှု စသည် တော်လှန်ရေးလုပ်ရားမှုများကို လုပ်ဆောင်ခဲ့သည်။ ထိုလုပ်ဆောင်ချက်များအနက် ကွန်မြှုန်းပါတီ ထူထောင် ရေးနှင့် အနီးစပ်ဆုံးဟုဆိုရမည့် လုပ်ငန်းရပ်မှာ ‘ပညာစာပေ အသင်း’ ကို ထူထောင်ခြင်းပင်။

‘ကျိုးကျင့်ယောင်’ ဟူနှစ်တွင် စိုးမီးအုပ်ချုပ်စဉ်တွင် နတ် ကန်တော်ခြင်းကို အကြီးအကျယ် အားပေးအားမြှောက်ပြုခဲ့သည်။ သစ်ဆန်းသောအယူအဆနှင့် အတွေးအခေါ်များကို ဖျက်ဆီးပိတ်ဆိုခဲ့သည်။

ရဲဘော်မော်စီတုန်းက ထိုအချိန်ကတည်းပင် အတွေးသစ် အမြင်သစ်များကို ဖြန့်ဖြူးရန် သည် အလွန်လိုအပ်ပြီဟု ယူဆခဲ့၏။ ထိုကြောင့် သူသည် ပီကင်းနှင့်ရှုန်းလဲမှုရရှိခဲ့သည့် ဗဟိုသတ် အမြဲးလျက် မဂ္ဂဇင်းနှင့်စာစောင်အမျိုးမျိုးကို ထုတ်ဝေဖြန့်ချိရေးလုပ်ငန်းကို ထူထောင်ရန် စိုင်းပြုးခဲ့၏။

ဧပြီလ (၃၁)ရက်နေ့တွင် ခုန်ဆားမြို့ထုတ် သတင်းစာ မှ ‘ပညာစာပေစာအုပ်အသင်း’ကို တည်ထောင်ရခြင်းအကြောင်းကို ထုတ်ဖော်ခဲ့သည်။

ဗြိုဟ်လ (၁)ရက်နေ့တွင် အသင်းစတင်တည်ထောင်ရန် အတွက် အစည်းအဝေးခေါ်ယူခဲ့၏။ အစည်းအဝေးမှ ဤအသင်း၏ မူကို ချမှတ်ခဲ့သည်။

အသင်းဖွဲ့စည်းရခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်အဖြစ် ဖော်ပြထားသည်မှာ အဖိုးတန်သောစာပေသစ်များ ပြည်နယ်တစ်ခုလုံး ပုံးနှံးရန် နှင့် လူတိုင်းဖတ်ရှုခွင့်ရရန်ဟူ၍ ဖြစ်သည်။

ပထမအကြိုမ် အစည်းအဝေးတွင် မန်နေဂျာတစ်ဦးကို ရွေးကောက်ခဲ့သည်။ ရဲဘော်မော်စီတုန်းကမှ လုပ်ငန်းတာဝန်ကို ကူညီရန် အသင်း၏ ‘အထူးဆက်သွယ်ရေးနှင့် ပြန်ကြားရှင်းလင်းရေးမှူး’ တာဝန်ကို ယူခဲ့သည်။

၁၉၂၀ မှ ၁၉၂၂ ခုနှစ် နေ့ခြားပေါက်ချိန်အထိ ပြည်နယ် အတွင်းအပြင် စာအုပ်ဖြန့်ချိရေးနှင့်ပတ်သက်ပြီး ဆက်သွယ်မှုရှိခဲ့သည့်အောင် မြောက်ဆယ်မှု ခုနစ်ဆယ်အထိ ရှိခဲ့သည်။

ထိုအချိန်တွင် ဟူနှစ်တော်လှန်ရေးလူငယ်နှင့် ထိုးတက်ကြသည့် လူတိုင်းသည် စာပေသစ်အတွေးအခေါ်သစ်ကို ထင်မွတ်ဆောင်နေကြချိန်လည်း ဖြစ်သည်။

စာအုပ်အများအပြားသည် ရောက်သည်နှင့် ကုန်သည်။ မဂ္ဂဇင်း၊ သတင်းစာနှင့် စာစောင်များသည် ရောင်းမလောက်အောင်ပင် အရောင်းသွက်ခဲ့၏။

ဝယ်သူဖတ်ရှုသူများမှာ အများအားဖြင့် ကျောင်းသားများ ဖြစ်ကြသည်။ နောက်ပိုင်းတွင် အလုပ်သမားများကလည်း ဝယ်ယူဖတ်ရှု လေ့လာခဲ့ကြ၏။

‘ပညာစာပေအသင်း’၏ လုပ်ငန်းတာဝန်သည် ကြီးမားကျယ်ပြန့်လာသည်။ အသင်းစတင်တည်ထောင်သည်မှ ပထမအကြိုမ် ပြည်တွင်းတော်လှန်ရေးဖြန့်ချိန်အထိ အသင်းသည် မူးကို ပါဝါ၊ လီနိုင်ဝါဒဖြန့်ဖြူးရာတွင် အတော်ပင်ထိရောက်ခဲ့သည်။

ဤသို့ မူးကိစ်ဝါဒကို ဖြန့်ဖြူးပေးသော စာအုပ်ဖြန့်ချီရေး အသင်းရှိခြင်းကြောင့် လည်း ပါတီထူထောင်ရေးတွင် ကြီးစွာ အထောက်အကူးပြုခဲ့သည်။ ပညာစာပေအသင်းတွင် ပါတီစွဲစဉ်းရေး၏ ကော့ထောက်နောက်ခံကောင်းလည်း ဖြစ်ခဲ့သည်။

ဤအသင်းကို တည်ထောင်ရာ၌ ရဲဘော်မော်စီတုန်းတွင် အခြား ရည်ရွယ်ချက်တစ်ခုလည်း ရှိသေးသည်။ သူကိုယ်တိုင် ချမှတ်ကျင့်သုံးသော ဒီမိုကရေစီကျကျ စီမံခန့်ခွဲရေးစနစ်ကို ပုံနှိပ်ရန် ပင်တည်း။

တရုတ်လူမျိုးတို့၏ လုပ်ငန်းခွင့်နှင့်ပတ်သက်၍ လျှို့ဝှက်ကြသောအကျင့်ဆိုးကို တိုက်ခိုက်သောအားဖြင့် ရဲဘော်မော်စီတုန်းကိုယ်တိုင် အသင်း၏ အခြေအနေအရပ်ရပ်နှင့်ပတ်သက်၍ ရှင်းလင်းချက်ကို ပုံနှိပ်ထဲတ်ဝေခဲ့သည်။

အသင်း၏ရည်ရွယ်ချက်၊ လုပ်နည်းလုပ်ထုံး၊ ရောင်းချုပ်ချီရေးစနစ်၊ ဝင်ငွေထွက်ငွေစာရင်း၊ လက်ကျန်ရှင်းတမ်း၊ ရောင်းရစာအုပ်များ၏ အမျိုးအမည်နှင့် အရေအတွက်စာရင်းတို့ကိုပါတပါတည်း ဖော်ပြခဲ့၏။

အသင်းဝင်အားလုံးကို သိရှိစေရန်သာမက အသင်း၏ ပြင်ပမှ ပုဂ္ဂိုလ်များကိုလည်း သိရှိစေခဲ့၏။

ငွေစာရင်းရှင်းတမ်းများ အချိန်မှန် မပြုစုစုပေါင်းလျှင် ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် သတိပေးနှီးဆော်သည်။ တိကျမှန်ကန်မှုမရှိလျှင် မကျေနှုန်းကြောင်း ဖွင့်ပြောလေ့ရှိ၏။

၁၉၂၃ ခုနှစ်၊ မာလွှာတော်အခင်းတွင် စာအုပ်အသင်းသည် ကူမင်တန်များ၏ဖျက်ဆီးခြင်းကို ခံခဲ့ရသည်။

မူးကိစ်ဝါဒ လေ့လာရေးအဖွဲ့

တော်လှန်ရေးစီတ်ဓာတ်ရှိသူ လူငယ်အများကို စည်းရုံးပြီး မူးကိစ်ဝါဒလေ့လာရေးအတွက် ‘ပညာစာပေစာအုပ်အသင်း’ ကို ထူထောင်သည်။ တစ်ချိန်တည်းမှာပင် ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် ‘မူးကိစ်ဝါဒလေ့လာရေးအဖွဲ့’ကို တည်ထောင်ခဲ့သည်။ အတွေးအခြားပိုင်းတွင် ပါတီတည်ဆောက်ရေးအတွက် အခြေအနေကို ဖန်တီးရန် ပြင်ဆင် ခြင်းဖြစ်၏။

ရှုန်းလဲနှင့်ပိုကင်း စသည်ဖြူးများ၌ ၁၉၂၀ ခု မေလတွင် မူးကိစ်ဝါဒလေ့လာရေးအဖွဲ့ကို စတင်ထူထောင်ခဲ့သည်။

မူးကိစ်ဝါဒလေ့လာရေးအဖွဲ့၏ အဖွဲ့ဝင်များသည် ပြည်သူသစ်စာဖတ်အသင်းဝင်များ၊ ကျောင်းသားများသမဂ္ဂ၏ ကော့ထောက်နောက်ခံများနှင့် တိုးတက်သော ကျောင်းဆရာအချို့ပါဝင်သည်။ အဖွဲ့ဝင် သုံးလေးဆယ်ခန့် ရှိ၏။

‘ဟိုစုဟန်’၊ ‘ချုန်ချုန်’၊ ‘ရှုစီး’၊ ‘ကိုယျိုး’၊ ‘ရှောင်းစုဖန်’ စသည့် အမှတ်(၁)ဆရာအတတ်သင်ကျောင်းမှ ရဲဘော်အချို့သည် ပါဝင်ခဲ့၏။

‘မူးကိစ်ဝါဒဆောင်းပါးများ၊ လီနိုင်၏ဆောင်းပါးများနှင့် အခြားတိုးတက်သော အယူအဆရှိသည့် မဂ္ဂဇားတိုက်များမှ ထုတ်ဝေသော ဆောင်းပါးများသည် အဖွဲ့ဝင်များ၏ မဖတ်မနေရ စာအုပ်များ ဖြစ်ကြ၏။’

ရဲဘော်မော်စီတုန်းကိုယ်တိုင်ကလည်း ထိစာအုပ်များကို သေချာစွာဖတ်သည်။ မှတ်သည်။ မှတ်စုမှတ်တမ်းများ ထားရှိသည်။

အခြားရဲဘော်များအား ဆွေးဆွေးရှင်းလင်းခြင်းပြုသည်။

၁၉၂၀ ခုနှစ်၊ ၂၅ရက်တွင် ‘ဟိုစုဟန်’၊ ‘ဖင်ဟွဲမ်’ အစ ရှိသူတို့အပြင် ထိအချိန်က ဟူနန်၏ ပညာရေးလောကတွင် တိုးတက်သော အယူအဆများရှိသည့် ‘ဖန်ဝေရှု’စာသည့် ပုဂ္ဂိုလ်များနှင့် အဆက်အသွယ်ပြုပြီး ရဲဘော်မောင်စီတုန်းသည် ရှုရှုးပြည်သို့ အလုပ်လုပ်ရင်း ပညာသင်သွားရန်အဖွဲ့ကို ဖွဲ့စည်းလုပ် ဆော်ခဲ့သည်။

၁၉၂၁ ခုနှစ်တွင် အခက်အခဲအမျိုးမျိုးကို ကော်လွှား၍ လူလယ်အချို့တို့ ရှုရှုးသို့ ပို့နိုင်ခဲ့၏။ ထိုလူလယ်များသည် အမိန့်ဝင် သို့ ပြန်ရောက်လာသောအခါ ကွန်မြှေနှစ်ပါတီ၏ အစောဆုံးသော အမာခံများ ဖြစ်လာခဲ့ကြ၏။

ဆိုရှုံးလစ်လူလယ်အသင်း

ရဲဘော်မောင်စီတုန်းသည် ပိုကင်းမှ ဟူနန်သို့ ပြန်ခဲ့သော်လည်း ပိုကင်းရှိ မူးကြပ်စိတ်ဝါဒအဖွဲ့အစည်းများနှင့် အဆက်အသွယ်ရှိနေခဲ့သည်။ အဖွဲ့၏တာဝန်ခံမှာ ‘လီတူ့ကျောင်း’နှင့် ‘တင့်ကျံးရှု’တို့ဖြစ်ကြသည်။

၁၉၂၀ ခုနှစ်၊ အောက်တို့ဘာလတွင် ရဲဘော်မောင်စီတုန်းသည် ပိုကင်းမှပေးပို့သော ‘ဆိုရှုံးလစ်လူလယ်အသင်း’၏ အသင်းစည်းကမ်းကို ရရှိခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် ဟူနန်တွင် ‘ကွန်မြှေနှစ်ပါတီ’၏ ရွှေပြီးအင်အားဖြစ်သော ‘ဆိုရှုံးလစ်လူလယ်အသင်း’ကို တည်ထောင်လေသည်။

ရဲဘော်မောင်စီတုန်းသည် သူ၏လုပ်ဖော်လုပ်ဖက် ရဲဘော်များနှင့် အစည်းအဝေး အကြမ်းကြောင်းပြီး ‘ပြည်သူသစ်စာဖတ်’

အသင်း’ကို ဖျက်သိမ်း၍ ‘ဆိုရှုံးလစ်လူလယ်အသင်း’ကို ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ များစွာသော ပြည်သူသစ်စာဖတ်အသင်းဝင်များသည် ထိုလူလယ်အသင်းသို့ ဝင်ရောက်ခဲ့သည်။ လူနည်းစုဖြစ်သော တော်လျှန်ရေးကိုမလိုလားသည့် အသင်းဝင်များအား ထုတ်ပယ်ရှင်းလင်းရေး လုပ်ခဲ့၏။

တရုတ်ပြည်ကွန်မြှေနှစ်ပါတီ မတည်ထောင်မီ ‘ပြည်သူသစ်စာဖတ်အသင်း’သည် ဟူနန်၏ တော်လျှန်ရေးလုပ်ရားမှုကို ဦးဆောင်သည့်နေရာကို ယူခဲ့၏။ ထိုပြည်သူသစ်စာဖတ်အသင်းသည်ပင် ‘ဆိုရှုံးလစ်လူလယ်အသင်း’သို့ အသွင်ကူးပြောင်းခဲ့သည်။ ရဲဘော်မောင်စီတုန်းသည် ကျောင်းအသီးသီးမှ တိုးတက်သောအယူအဆကိုလက်ခံသည့် ကျောင်းသားများအား ‘ဆိုရှုံးလစ်လူလယ်အသင်း’၏ အသင်းဝင်အဖြစ် ရွှေးချယ်ခဲ့သည်။ အသင်းဝင်များ၏ အရည်အသွေးကို အသေအချာ ဆန်းစစ်သည်။ အလေးထားသည်။ မှတ်ကျောက်အတင်ခံနိုင်သော တိုးတက်သည့် ကျောင်းသားများကိုသာ စိစစ်၍ အသင်းဝင်အဖြစ် လက်ခံခဲ့၏။

ထို့ကြောင့် ၁၉၂၀ ခုနှစ်၊ တရုတ်ကွန်မြှေနှစ်ပါတီ မတည်ထောင်မီတွင် ရဲဘော်မောင်စီတုန်း၏ တိုကျော်ကိုသော ဦးဆောင်မှု အောက်တွင် ‘ဆိုရှုံးလစ်လူလယ်အသင်း’ ဝင် အတော်များများ စုစည်းမြှုပ်၏။ အတွေးအခေါ် စည်းကမ်း၊ ကေဒါပိုင်းတွင် ပါတီထူထောင်ရန်အတွက် ခိုင်ခံသောအခြေခံကို ရရှိနေပေါ်။ ၁၉၂၀ ခုနှစ်၊ မေလတွင် ရှုန်းလျှို့ တရုတ်ပြည်ကွန်မြှေနှစ်ပါတီ

ပါတီ၏ ရွှေပြေးအဖွဲ့ (ကွန်မြှေနစ်ဝါဒအဖွဲ့)ကို ဖွဲ့ခဲ့၏။ ပိုကင်းတွင်မူစက်တင်ဘာလတွင် ဖွဲ့ဖြစ်သည်။

ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည်လည်း ချုန်ဆားတွင် အလားတူအဖွဲ့အစည်းကို ဖွဲ့ခဲ့၏။ ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် အရှင်းနှီးဆုံးဖြစ်သော ရဲဘော်ဟိုစုဟန်နှင့် အသင်း၏ ကြီးလေးသောတာဝန်များကို ပေါ်ရှုတစိုက် ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။

၁၉၂၁ ခုနှစ်၊ ဇွန်လတွင် ရှုန်ဟဲမှ အကြောင်းကြားစာကို ရခဲ့၏။ ထိုကြောင့် ရဲဘော်မော်စီတုန်းနှင့် ရဲဘော်ဟိုစုဟို တို့သည် ပါတီတည်ထောင်ရေး အစည်းအဝေးကို တက်ရောက်ရန် ရှုန်ဟဲသို့ မေလတွင် သွားရောက်ခဲ့သည်။

အစည်းအဝေးတွင် ‘ချင်တူရှု’နှင့် ‘လီတူကျောင်း’တို့က ဦးဆောင်ပြီး ဆွေးနွေးခဲ့ကြ၏။ ထိုနှစ် အောက်တို့ဘာလတွင် ပြည်နယ်ကွန်မြှေနစ်ပါတီကို ဟူနှစ်တွင် ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။ ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် ဟူနှစ်ကွန်မြှေနစ်ပါတီ၏ အတွင်းမှုးဘာဝန်ကို ထမ်းဆောင်ခဲ့လေသည်။ ရှုန်ဟဲပါတီ ဗဟိုကော်မတီကိုလည်း ‘ချင်တူရှု’က ဦးစီး၍ ဖွဲ့ခဲ့သည်။

၁၉၂၁ ခုနှစ်၊ ဆောင်းဦးတွင် ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် ‘အန်းရွှေ’သို့ ကိုယ်တိုင်သွားရောက်ပြီး အခြေအနေကို လေ့လာခဲ့၏။

နေရာတိုင်းတွင် ပါတီ၏အဖွဲ့အစည်းကို မဖွဲ့စည်းမီ ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် ထိုနေရာတိုင်သေ၏ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုနည်းလမ်း အဆက်အသွယ်ပြုရန်ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို စေ့စွေ့စုံစုံလေ့လာသည်။ အထူးသဖြင့် လူထုဆက်ဆံရေး အခြေခံကို အလေးထားပြီး လေ့လာသည်။ ပါတီကို လူထုထဲတွင် တည်ထောင်၍ လူထုနှင့်အမြဲ

လက်တွဲရန် လိုလားသည်။

ပါတီနှင့်လူထု နီးကပ်စွာ ဆက်စပ်နေစွဲချင်သည်။

၁၉၂၁ ခုနှစ်၊ ဆောင်းရာသိတွင် ပါတီသည် ချုန်ဆားတွင် အီမာန်ကလေးတစ်ဆောင်ကို တားရမ်းပေးပြီး ရဲဘော်မော်စီတုန်း၏ နေအီမာန် ပြည်နယ်ပါတီခွဲ၏ငြာနအဖြစ် ထားရှိပေသည်။

‘ကြည့်ရှုံးတက္ကသိုလ်’ကို တည်ထောင် တော်လှန်ရေးလုပ်ငန်းကောဒါကို လေ့ကျင့်။

တရုတ်ကွန်မြှေနစ်ပါတီထူထောင်ပြီးနောက် ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် သဘောတရားရေးပိုင်း လေ့လာရေးကို မဖြစ်မနေ အလေးပေးခဲ့သည်။

၁၉၂၁ ခုနှစ်တွင် ပါတီဝင်များနှင့် အသင်း၏ကောဒါကို မူးကိစ် လီနင်ဝါဒသောတရား လေ့လာရေးအတွက် ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် ‘ကြည့်ရှုံးတက္ကသိုလ်’ကို တည်ထောင်ခဲ့သည်။

ဤတက္ကသိုလ်သည် သူ့တွင် အစောပိုင်းကတည်းက ကိန်းဝင်နေခဲ့သော ရည်မှန်းချက်တစ်ခု ဖြစ်သည်။ ဓာတ်ပောင်းနှင့်ဓာတ်သစ် စာပေသင်ကြားနည်းများထဲမှ ကောင်းသည့်အချက်များကို ထုတ်နှစ်စုစည်းထားသည်။

ဓာတ်လ (၁၆)ရက်တွင် ချုန်ဆား၏ သတင်းစာများ၏ ‘ဟူနှစ်ကြည့်ရှုံးတက္ကသိုလ်’၏ စည်းမျဉ်းများကို ဖော်ပြခဲ့သည်။ ‘ကျောင်းသားများ၏ ပညာအရည်အချက်းကို မကန့်သတ် လေ့လာရန် ဖွဲ့ရှိရမည်။’ကျောင်းလခမယူ။ ဘော်ဒါဆောင်နေလိုသူများသည် စားစရိတ်သာလိုမည်’ စသည် စသည်ဖြင့် ဖြစ်သည်။

ကျောင်းသားနည်းသော်လည်း မူက်စိဝါဒဖြန့်ချိရေးနှင့် ကေဒါတို့၏ အရည်အသွေးပါးထောင်ခြင်း၊ သဘောတရားရေးပိုင်း တွင် မြှင့်တင်ခြင်းတို့အတွက် များစွာအထောက်အကူဖြစ်ခဲ့သည်။

ဤတ္ထာလိုလ်သည် ပိုကင်း၊ ရှုန်ဟဲ စသည့် မြို့များသို့ လည်း ဂယက်ရှိက်သွား၏။ တို့တက်သောစာစောင်များမှာတဆင့် အားပေးထောက်ခံခြင်းများ ပြုခဲ့ကြ၏။

မူက်စိ လိန်စိဝါဒကို ဖြန့်ဖြူးရေးနှင့် တရုတ်ပြည် တော်လှန်ရော၏ပြဿနာများကို ပို၍ စနစ်တကျလေ့လာနှင့် စေရန် ကြည့်ရှုးတ္ထာလိုလ်၏အမည်ဖြင့် ‘ခေတ်သစ်’ လစဉ်ထုတ် မဂ္ဂဇင်းတစ်စောင်ကိုလည်း ၁၉၂၃ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ (၁၅)ရက်နေ့ မှတ်ပြီး ထုတ်ဝေခဲ့သည်။

နှစ်ရာခန့်ရှိသည့် ကျောင်းသားများထဲမှ ပညာရည်ချိန်ပြီး နိုးကြားတက်ကြသော ကျောင်းသားများသည် ဆရာ၏ မိတ်ဆက် ခြင်းဖြင့် ပါတီဝင်များ ဖြစ်လာကြသည်။

၁၉၂၃ ခုနှစ်၊ ဧပြီလတွင် ‘ကျောက်ဟန်တိ’ က ရဲဘော် မော်စိတုန်းအား လူဖမ်းဝေမီးထုတ်ခဲ့၏။ ကြည့်ရှုးတ္ထာလိုလ်ကို ပိတ်ပစ်ရန်လည်း ကြံ့စည်ခဲ့သည်။

သို့သော် ပါတီ၏အဆက်အသွေးထိနှင့် ပညာရေးနယ်ပုံမှ ထဲအေားများက တားမြှုပ်ခဲ့ကြသည်။ နိုဝင်ဘာလတွင်မှာ ‘ကျောက်’ က ကြည့်ရှုးတ္ထာလိုလ်ကို ပိတ်ပစ်ရန် အမိန့်ထုတ်ပြန်လိုက်၏။ ဤအခြေအနေအတွက် ပါတီကလည်း ကြိုတင်ပြင်ဆင်မှ ရှိပြီးဖြစ်သည်။

၁၉၂၃ ခု၊ နိုဝင်ဘာလ (၂၄)ရက်နေ့တွင် ‘ရှုန်ကျိုး

ကျောင်းဟူသော အထက်တန်းကျောင်းတစ်ခုကို ကြေညာဖွင့်လှစ်ခဲ့သည်။ တ္ထာလိုလ်မှ ကျောင်းသား(၂၀၀)ကျောင်းတို့သည် ရှုန်ကျိုးကျောင်းသို့ ပြောင်းရွှေ့ခဲ့ကြသည်။

စင်စစ် ထိုကျောင်းမှ ဆရာများနှင့် ကျောင်းသားများသည် ယခင် ကြည့်ရှုးတ္ထာလိုလ်မှ ဆရာများနှင့် ကျောင်းသားများသာ လျှင် ဖြစ်ကြပေသည်။

ဗဟိုကော်မတီဝင်မော်

ရဲဘော်မော်စိတုန်းသည် ၁၉၂၃ ခု၊ ဧပြီလတွင် ကျင်းပ သော တတိယအကြော်ကွန်စာရက်အပြီးတွင် တရုတ်ကွန်မြှေနစ်ပါတီ၏ ဗဟိုကော်မတီဝင်အဖြစ် ရွှေးချယ်ခြင်း ခဲ့ရသည်။

တတိယအကြော် ပါတီကွန်စာရက်က မြောက်ပိုင်းစစ်ဝါဒီ များကို ဆန့်ကျင်တိုက်ခိုက်ရေးအတွက် ကူမာင်တန်နှင့် ပူးပေါင်းရန်၊ ညီညာတ်ရေးတပ်ပိုးတည်ဆောက်ရန် ဆုံးဖြတ်ချက်များကို ချမှတ်ခဲ့သည်။

ရဲဘော်မော်စိတုန်းသည် ရှုန်ဟဲသို့သွား၍ ဗဟိုကော်မတီ တွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့ရပြီး ၁၉၂၄ ခု၊ ဧန်နဝါရီလတွင် ကင်းတုံးကျင်းပသော ပထမအကြော်မြောက် ကူမာင်တန်အမျိုးသား ကွန်စာရက်သို့ တက်ရောက်ခဲ့ရသည်။ မတိလတွင် ရှုန်ဟဲသို့ ပြန်လာ ခဲ့ပြီး ကူမာင်တန်ပါတီ၏ ဗဟိုကော်မတီဝင်တာဝန်ကိုပါ ပူးတဲ့ထမ်းဆောင်ခဲ့ရသည်။

ခရီးရည်ချီတက်ပွဲမှု “မော်”

အော့ ၁ ပစ္စာပေါင်း ၂၅၃

သန်းရှစ်ရာ၏ ဥက္ကဋ္ဌကြီးမော်

နိုင်ငံ့ (မြန်မာပြန်)

သန်းရှစ်ရာ၏ ဥက္ကဋ္ဌကြီးမော် အော့ ၁ ပစ္စာပေါင်း ၂၅၃

မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပြည်တွင် ကူမင်တန်နှင့် ကွန်မြို့နယ် ပါတီတို့သည် တော်လှန်သောပြည်တွင်းစစ်ကိုဆင်ခဲ့ရန် ပြင်ဆင် စိုင်းပြင်းခဲ့ကြ၏။

အခန်း (၁၃)

ပထမအကြမ်နှင့် ဒုတိယအကြမ် ပြည်တွင်းစစ်ကာလ

၁၉၂၄ ခုနှစ်၊ နွောဘီတွင် ကူမင်တန်နှင့် ကွန်မြို့နယ် ပါတီတို့သည် တော်လှန်သောပြည်တွင်းစစ်ကိုဆင်ခဲ့ရန် ပြင်ဆင် စိုင်းပြင်းခဲ့ကြ၏။

၁၉၂၅ ခုနှစ်၊ အန်နဝါရီလတွင် တရုတ်ကွန်မြို့နယ်ပါတီ၏ စတုတ္ထအကြမ်မြောက် ပါတီကွန်းရက်က လူထုတိက်ပွဲသစ်များ အတွင်း စည်းရုံးရေးရာများ ပြင်ဆင်မှုများကို ပြေလုပ်ခဲ့သည်။ ထိုနှစ် မတ်လတွင် ကူမင်တန်ပါတီကို ဦးဆောင်ခဲ့သော ဒေါက်တာဆွန်ယက်ဆင် ကွယ်လွှန်အနိစ္စရောက်ခဲ့သည်။ ထိုစဉ် မှ စ၍ ချိန်ကေရှိတ်က ကူမင်တန်နှင့်တပ်ကို ချယ်လှယ်၍ နယ်ခဲ့

တွေ့ဆုံးတိုင်းတွေပါ ၂၄၇

စနစ်သို့ ဦးတည်လမ်းပြောင်းသွားတော့သည်။

၁၉၂၅ ခု၊ မေလတွင် မြတိန်နှင့် ဂျပန်အား ဆန့်ကျင် သော ရှုန်ဟဲအလုပ်သမားများ၏ သပိတ်ကြီးပေါ်ပေါက်ခဲ့သည်။ မေလ ၁၅ ရက်နေ့တွင် ရှုန်ဟဲမြို့ရှိ ဝါဂ္ဂမ်းစက်ရုံပိုင်ရှင် အရင်း ရှင်ကြီးက ကွန်မြို့နှစ်ပါတီဝင် ‘ကူချင်ဟွှန်း’ ကို သတ်ပစ်လိုက်သည်။

မေ ၃၀ ရက်တွင် ရှုန်ဟဲမြို့၊ ကော်ငါးသူ့ကော်ငါးသားများ နှင့် အလုပ်သမားထဲသည် ဝါဂ္ဂမ်းစက်အလုပ်သမားများကို ထောက် ခံသော ဆန္ဒပြုပွဲကြီးကို ကျင်းပသည်။ မြတ်သူ ပုလိပ်တပ်ဖွဲ့များက သေနတ်ဖြင့် ပစ်ခတ်သောကြောင့် များစွာ သေကြွေဒက်ရာရခဲ့သည်။

ရှုန်ဟဲလူထုနှင့် တရာတ်တစ်မိုးသားလုံး၏ ဒေါသမီးသည် တဟုန်းဟုန်းတောက်လောင်ခဲ့ပြီး တရာတ်ပြည်သူတို့အား နယ်ချွဲက အစုလိုက်အပြုလိုက် သတ်ဖြတ်ခြင်းကို ဆန့်ကျင်သည့် ဆန္ဒပြုများ ဆက်လက်ဖြစ်ပေါ်ခဲ့၏။

ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် မေ ၃၀ရက် အလုပ်သမား လှုပ်ရှားမှုကြီး အပြီးတွင် ဟူနှန်တောင်သူလယ်သမားများ၏ အင် အားကို ထိုးစတ်စိုက်စစ်အဖြစ် မြင်လာသည်။ တောင်သူလယ်သမားများ၏ စည်းရုံးရေးဆင်းခဲ့သည်။ လအနည်းငယ်အတွင်း၌ တောင်သူလယ်သမားသမဂ္ဂ (၂၀)ကော်ကို ဖွံ့ဖည်းနိုင်ခဲ့သည်။

နောင်တွင် ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် တောင်သူလယ်သမား ပြသေနာများနှင့် ပတ်သက်၍ ကွန်မြို့နှစ်ပါတီ၏ ထိုက်သင့်သော အခန်းကဏ္ဍကို ဖော်ထုတ်ရေးသားခဲ့သည်။ သည်တွင် ချင်တူရှားနှင့် သဘောချင်းကွဲလွှဲခဲ့၏။

၁၉၂၃ ခုနှစ် ကွန်မြို့နှစ်ပါတီ ငါးကြိမ်မြောက်ကွန်ဖုန့် ကျင်းပသည့်အချိန်အထိ ပါတီသည် ‘ချင်တူရှား’၏ ခေါင်းဆောင်မှု အောက်တွင်ပင် ရှိသေးသည်။ ၁၉၂၅ ခု၊ မတလတွင် ပထမ အာဏာသိမ်းပွဲပြုလုပ်ပြီးသော ချုန်ကေရှိတ်သည် ရှုန်ဟဲနှင့် နှစ်ကောင်းမြို့များတွင် ကွန်မြို့နှစ်ပါတီဝင်များအပေါ် ထိုက်ခိုက် နှစ်မျိုးနှင့် နေပြီဖြစ်သည်။

ချင်တူရှားသည် ငါးကြိမ်မြောက်ပါတီကွန်ကောင်းကို တက်ရောက်လာသူတိုင်း၏ ဆန္ဒနှင့်ဆန့်ကျင်ပါတီနှင့် တူမင်တန်ပါတီနှင့် လုံးထွေးတုန်းရှိသေးသဖြင့် ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် ထိုအချိန်ကပါတီ၏ဝါဒနှင့် တောင်သူလယ်သမားများနှင့်ပတ်သက်သော ချင်တူရှား၏ လုပ်ရပ်များကို အတော်မကျေမနပ်ဖြစ်ရသည်။

ငါးကြိမ်မြောက်ကွန်ကောင်းတရာတ်ပြည်လုံး ဆိုင်ရာ တောင်သူလယ်သမားများသမဂ္ဂကို ဖွံ့ဖည်းနိုင်ခဲ့ပြီး ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် ထိုသမဂ္ဂတွင် ပထမဦးဆုံးသောဥက္ကဋ္ဌဖြစ်ခဲ့၏။

၁၉၂၂ ခုနှစ် နွေးပေါက်ရာသီတွင် ကိန်းဆီးဖူးကိန်းနှင့် ဟူနှန်တွင် တောင်သူလယ်သမားများ၏လှုပ်ရှားမှုသည် စစ်ရေးစစ်ရာ သဘောမျိုးအသွင်ကိုပင် ဆောင်ခဲ့သည်။ ထိုလှုပ်ရှားမှုများ ကြောင့် ကူမင်တန်ပါတီသည် အတော်ကလေး တုန်လှုပ်ခဲ့သည်။

ကူမင်တန်ပါတီက တောင်သူလယ်သမားသမဂ္ဂများကို နှုမြိုင်နှင့် စစ်ပတ်များစွဲလှုပ်ခဲ့သည်။ ကွန်မြို့နှစ်ပါတီ အတွင်း ရေးမှုပြစ်သူ ချင်တူရှားကလည်း ရဲဘော်မော်စီတုန်းအား ဟူနှန်မှ ပထုတ်လိုက်သည်။ တရားသာ ဟူနှန်နယ်တွင်ဖြစ်ပွားသည့်လှုပ်ရှားမှုများသည် ရဲဘော်မော်စီတုန်းကြောင့် ဖြစ်သည်ဟု အပြစ်

ဖို့သည်။

ထိန်စ်ဓါဌ်လတွင် ကူမင်တန်သည် နှန်ကောင်းဆုံးရှုန်ဟဲတွင် တန်ပြန်တော်လှန်ရေးကို စတင်ခဲ့သည်။ အလုပ်သမား အစည်း အရှုံးဝင်များကို အစုလိုက်သတ်ပစ်ခဲ့၏။ မေလ၂၁၉၄၈ ရက်နေ့တွင် စစ်ဗိုလ် ‘စုကိုဆိုယန်’ သည် ချိန်ဆားမြှုပ်၍ တော်လှန်မှုကို ဆန့်ကျင်သော အာကာသိမ်းပွဲကိုပြုလုပ်ပြီး တော်လှန်ရေးသမားများ စွာကို သတ်ပစ်ခဲ့၏။

ဇူလိုင်လ ၁၅၈ ရက်နေ့တွင် ပူဟန်ရှိ လက်ဝါအုပ်ရေး အစုဝင် ကူမင်တန်ပါတီက ကွန်မြှုပ်နစ်ပါတီနှင့် သဘောတူထား ချက်များကို ပယ်ဖျက်လိုက်၏။ ကွန်မြှုပ်နစ်များကိုလည်း ကူမင်တန် အစိုးရအဖွဲ့ထဲမှ ထုတ်ပယ်ပစ်လိုက်သည်။ သို့နှင့် ပထမအကြိမ် မြောက် တော်လှန်ရေး ပြည်တွင်းစစ်သည် အရေးနှမ်းခဲ့ရလေသည်။

ခုတိယအကြိမ်မြောက် တော်လှန်သော ပြည်တွင်းစစ်

၁၉၂၂ ခု၊ ဧပြီလ ၁၉၁၇ ရက်နေ့တွင် ချူးအင်လိုင်း ချူးတေား၊ ယိုဘင်း၊ ဟိုလှန်းနှင့် အာမြေားရဲ့သော်များသည် ပါတီ၏ ဧကတိက္ခမ အောက်တွင်ရှိသော မြောက်ကြောင်းခါ တပ်မတော်မှ တပ်သားပေါင်း ၃၀,၀၀၀ ကျော်ကို ရွှေ့ဆောင်၍ ကင်စီပြည်နယ် နှန်ချုပ်း၌ လက်နက်ဆွဲကိုင်၍ ထုတွေ့ပုန်ကန်ခဲ့သည်။ ပုန်ကန်မှုကြီး နှင့်အတူ တပ်နီတော်ကိုလည်း ဖွဲ့စည်းဖြစ်ခဲ့သည်။

ပူဟန်ရှိ ကူမင်တန်အဖွဲ့က ကွန်မြှုပ်နစ်ပါတီအား ဆန့်ကျင်ပြီးနောက် ၁၉၂၂ ခုနှစ် ဧပြီလ ၂၇ ရက်နေ့တွင် ပါတီသည် အရေးပေါ်ညီလာခံတစ်ရှုံးကို ခေါ်ယူကျင်းပဲခဲ့သည်။

ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် ထိုအစည်းအဝေး၌ ချင်တူရှုံးအား ပါတီအတွင်းရေးမှုးနေရာ ဖယ်ရှားရေးအတွက် ဆုံးဖြတ်ရန် ဦးဆောင်တိုက်ခဲ့ရာ အောင်မြှုပ်ခဲ့သည်။ ချင်တူရှုံးအား ပါတီခေါင်းဆောင်မှုမှ ဖယ်ရှားပစ်လိုက်၏။

၁၉၂၈ ဧပြီလတွင်ကျင်းပသော ၆ ကြိမ်မြောက် ပါတီကွန်ဂရက်ကြီးက ချင်တူရှုံး၏ အရှုံးပေးရေးဝါဒအပေါ် ပြန်လည် ဆန်းစစ်ခဲ့၏။ ချင်တူရှုံးက သူ့အများကို ဝန်ခံခြင်းမှနှုန်းခဲ့ခြေ။ ထိုကြောင့် ချင်တူရှုံးနှင့် အပေါင်းအပါတစ်စုအား ၁၉၂၉ ခုနှစ်တွင် ပါတီမှ ထုတ်ပယ်ပစ်လိုက်သည်။

ဧပြီလ (၂)ရက်နေ့ညီလာခံက ကောက်သိမ်းခါန်၌ ပုန်ကွန်မှုများကို ဆင်နဲ့ရန် လယ်သမားများအား ညွှန်ကြားချက်များ ထုတ်ပြန်ခဲ့၏။ ညီလာခံအပြီးတွင် ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် ကင်စီပြည်နယ်၏ အနောက်ဖက်နှင့် ဟူနှုန်ပြည်နယ်၏ အရှေ့ဖက်သို့ လူပြုရှုံးမှုအတွက် စည်းရုံးရေးတာဝန်ဖြင့် သွားရောက်ခဲ့သည်။

စက်တင်ဘာလတွင် ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် ဟူနှုန်တောင်သူလယ်သမားများ သမဂ္ဂများမှတဆင့် ဆက်သွယ်စဉ်းရုံးခဲ့သဖြင့် ပုန်ကွန်မှုအတွက် ကျယ်ပြန်၍ စည်းရုံးနိုင်ခဲ့သည်။ ပထမဆုံးသော လယ်သမားအလုပ်သမား လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့ကို ဖွဲ့စည်းနိုင်ခဲ့သည်။ ‘အမှတ် (၁) လယ်သမားအလုပ်သမားတပ်ရင်း’ ဟု အမည်တွင်ခဲ့သည်။

သေဘေးမှ သီသီကလေးလှုတ်လာသူ

လက်နက်ကိုင်တပ်ဖွဲ့ ဖွဲ့စည်းရေးအတွက် ‘အန်ယန်’

သတ္တုတွင်းလုပ်သားများထံ ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် စဉ်းချုံးရေးဆင်းခဲ့၏။ တစ်နေ့တွင် ကူမင်တန်ကိုထောက်ခံသည့် အလုပ်သမားအုပ်စု၏ ဖမ်းဆီးမှုကို ခံခဲ့ရသည်။

ထိုအချိန်က ကူမင်တန်များသည် ကွန်မြှေနစ်နှင့်နင်းရေးကို ဖိတိစီးစီး ကိုင်တွယ်နေချိန်။

ရွှေပေါင်းများစွာသော ဖမ်းမိသည့်ကွန်မြှေနစ်များကို သတ်ဖြတ်နေခဲ့လည်းဖြစ်သည်။

ရဲဘော်မော်စီတုန်းကိုလည်း ဆိုင်ရာက သတ်မိန့်ခဲ့သည်။ ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် လွှတ်မြောက်ရေးအတွက် လမ်းစကို ရွှေခဲ့၏။ သူ မိတ်ဆွေထံမှ ချေးယူရရှိငွေကို ရဲဘော်မော်စီတုန်းက ကူမင်တန် အစောင့် တပ်သားများအား လာဘ်ထိုးကြည့်သည်။ စစ်သားတွေက လွှတ်ပစ်ရန် သဘောတူညီသော်လည်း အကြီးအကဲက သဘောမတူခဲ့ချေး။

ထို့ကြောင့် နောက်ဆုံးအဆင့်ဖြစ်သည့် ထွက်ပြီးရန် လမ်းကို ရဲဘော်မော်စီတုန်း ရွှေးချယ်ခဲ့၏။

တစ်နေ့တွင် အစောင့် ကာင်းသားအလစ်၌ ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် ထွက်ပြီးခဲ့သည်။ မြှက်ပင်ရှည်ကြီးများတွင် နေလုံးကွယ်ပျောက်သည်အထိ တစ်နေကုန် ပုံန်းအောင်းနေခဲ့၏။ ကူမင်တန်တပ်သားများက သူ့နောက်သို့ ခြေရာခံပြီးလိုက်ခဲ့သည်။ လယ်သမားများကိုလည်း သေနက်ဖြော်ဖြော်ချောက်၍ ဝိုင်းရှာခိုင်းသည်။

ကူမင်တန်စစ်သားများသည် ရဲဘော်မော်စီတုန်း ပုံန်းခို နေခဲ့သော နေရာအနီးတစိုက်သို့ အကြော်ကြော်ဖြတ်သန်းသွားကြ၏။

လွှတ်မြောက်ရေးလမ်းစသည် မရှိနိုင်တော့ဟုပင် ရဲဘော်မော်စီတုန်း ယူဆခဲ့၏။

နောက်ဆုံးတွင် မူလှုံးရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် တိမ်းရှောင်းလွှတ်မြောက်ခဲ့၏။ တောင်များကိုဖြတ်ကျော်ပြီး ညာလုံးပေါက် ခရီးဆက်ခဲ့သည်။ နောက်ဆုံးတွင် လယ်သမားတစ်ဦးက အနီးဆုံးသောမြှေသို့ သွားရန်လမ်းကို ညွှန်ပြသဖြင့် ရန်သူ့နယ်မြေမှ လုံးဝလွှတ်မြောက်လာခဲ့၏။

ပထမဆုံး ဆိုပါယက်နယ်မြေကို ထူထောင်ခဲ့သူ

ထိုအချိန်တွင် ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် တပ်ရင်းတစ်ရင်းကို ထူထောင်နိုင်ခဲ့ပြီးဖြစ်သည်။

ရဲဘော်မော်စီတုန်းဦးဆောင်သော ထိုတပ်ရင်းသည် ဟူနှစ်ကိုဖြတ်၍ တောင်ပိုင်းသို့ ချိတ်ကဲခဲ့သည်။ ၁၉၂၂ ခုနှစ်၊ ဆောင်းရာသီမှ ၁၉၂၈ ခုနှစ် မြို့ရာသီအထိ ရဲဘော်မော်စီတုန်း၏တပ်သည် ချင်းကန်ရန်တွင် တပ်ခွဲနေခဲ့၏။ ၁၉၂၂ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာတွင် ဟူနှစ်နယ်စပ်တွင် ပထမဆုံး ဆိုပါယက်နယ်မြေ (ကျေးလက်အခြေခံစခန်း)ကို ထူထောင်ဖြစ်ခဲ့၏။ ပထမဆုံးသော ဆိုပါယက်အစိုးရအဖွဲ့ကိုလည်း ရွှေးကောက်တင်မြောက်ခဲ့ကြသည်။

၁၉၂၃ ခုနှစ်၊ ဆောင်းရာသီတွင် ဝန်ရှိနှင့် ယဉ်ဝင်ရှုက တို့ ဦးစီးသော လက်နက်ကိုင် ဆူပူရေးသမားများသည် ရဲဘော်မော်စီတုန်း၏တပ်နှင့် လာရောက်ပူးပေါင်းကြေလေသောကြောင့် တပ်ရင်းသုံးရင်းအထိ အင်အားပြည့်တင်းခဲ့၏။

၁၉၂၈ ခု၊ မေလတွင် ချင်ကန်ရှုန် သို့ ‘ချိုတေး’ ဦးဆောင် သည့်တော်က ရောက်ရှိလာခဲ့၏။ ဟူနှင့် ကိန်းဆီး ကွမ်တုန် နယ်စပ် တလျှောက်တွင် ဆိုပါယ်နယ်မြောက်ခုကို ထပ်မံထူထောင် နှင့်ခဲ့၏။

တပ်နိတော်နှင့်ရေးမှူး ‘ဖော်’

ချင်ကန်ရှုန်၏ရှိသော လက်နက်ကိုင်များ ပြန်လည်စည်းပြီး တပ်နိတော်တပ်ရင်း(၄)ကို ဖွဲ့စည်းပြီးသောအခါ ရဲဘော်ချိုတေး သည် စစ်ဦးစီးချုပ်ဖြစ်လာသည်။

၁၉၃၀ ရဲဘော်မော်စီတုန်းက တပ်နိတော်၏ နှင့်ငံရေးမှူးတာဝန် ကို ယူခဲ့၏။ ဟိုချိန်းတပ်ရင်းတွင် ပုံနကန်မှုများဖြစ်ပွားပြီးနောက် ချင်ကန်ရှုန် သို့ လက်နက်ကိုင်တပ်သား အများအပြား ရောက်ရှိလာ သဖြင့် တပ်နိတော်တပ်ရင်း(၅)ကို ဖွဲ့စည်းဖြစ်ပြန်သည်။

၁၉၃၀ ခုနှစ်တွင် တရုတ်ပြည်အားမြှုံး တပ်နိတော်ကြီး သည် လူအင်အား ၆၀,၀၀၀ ခန့်ထိ တိုးတက်ခဲ့၏။ ၁၉၃၀ ခုနှစ်နှင့် နှောင်းပိုင်းတွင် တော်လှန်သော အခြေခံစခန်းများဖြစ်သည် ဆိုပါယ်နယ်မြေားကို နေရာများစွာတွင် တိုးချွဲခဲ့သည်။

တပ်နိတော်၏ လျင်မြန်စွာကြီးထွားလာမှုကြောင့် ချိုန်ကေရှိတော်သည် များစွာတုန်လှပ်ခဲ့သည်။ ၁၉၃၀ ခုနှစ် နှစ်ကုန်ပိုင်းအထိ ချိုန်ကေရှိတော်သည် အလယ်ပိုင်းနယ်မြောက်ချို့တပ်နိတော်ကြီးကို ပိုင်းခိုင်းရှုံးခဲ့သည်။ စစ်သည်အင်အား (တစ်သိန်း)ခန်းရှိသော ဒီရိုးတပ် ၃ တပ်ကို စေလွှတ်ခဲ့သည်။ တပ်နိတော်က ဒီရိုးတပ်မကြီးတစ်တပ်နှင့်

တစ်ဝက်ခန်းကို ချေမှုန်းပစ်လိုက်ပြီး ရန်သူ၏ စစ်မြေပြင်သေနာ ပတိကို ဖမ်းဆီးရမိခဲ့၏။

၁၉၃၁ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလတွင် ချိုန်ကေရှိတော်သည် လူအင်အား (နှစ်သိန်း)ခန်းဖြင့် အလယ်ပိုင်းနယ်မြောက်တပ်နိတော်အား ဒုတိယအကြိမ် ထိုးစစ်ဆင်ခဲ့ပြန်သည်။ တပ်နိတော်က ချေမှုန်းနှင့် ခဲ့ပြန်၏။ ရန်သူအင်အား (သုံးသောင်း)ကျော်နှင့် လက်နက်ပို့ (နှစ်သောင်း)ကျော်ကို ဖမ်းဆီးရမိခဲ့သည်။

ထိုနှစ် ဇူလိုင်လတွင် ချိုန်ကေရှိတော်သည် သူကိုယ်တိုင် ကွပ်ကဲအပ်ချုပ်၍ ပြတိသူ၊ ဂျာမန်စစ်ရေးရာအတိုင်ပင်ခံ များ လိုက်ပါ၍ အလယ်ပိုင်းနယ်မြောက်တပ်နိတော်၏ အခြေခံစခန်းများကို စစ်ကြောင်းသုံးကြောင်းဖြင့် ထိုးဖောက်၍ တတိယအကြိမ်မြောက် ထိုးစစ်ကို ဆင်ပြန်သည်။

သည်တစ်ကြိမ်တွင်လည်း ချိုန်ကေရှိတော်သည် အရေးနှစ် ပြန်သည်။ တပ်သားသုံးသောင်းကျော်သာရှိသော တပ်နိတော်သည် ငါးရက်အတွင်း စစ်ကြောင်းငါးကြောင်းဖြန်ပြီး ခုခံတိုက်ခိုက် နှင့်ခဲ့၏။ စက်တော်ဘာလတွင် အရေးနှစ်သောကြောင့် ချိုန်ကေရှိတော်သည် သူတပ်များကို ဆုတ်ခွာသွားစေခဲ့၏။

ထိုစစ်ပွဲအပြီးတွင် ၁၉၃၁ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလတွင် ပထမအကြိမ်မြောက် ဆိုပါယ်ကုန်ရက်ခေါ်ပြီး ပဟိုဆိုပါယ်အစိုးရကို ဖွဲ့စည်းခဲ့သည်။ ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် ထိုဗဟိုဆိုပါယ်အစိုးရအဖွဲ့တွင် ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ရွှေးကောက်တင်မြောက်ခြင်း ခံခဲ့ရန်။

ထိုလတွင်ပင် အင်အားနှစ်သောင်းခန်းရှိသော ကူမ်းတန် အမှတ်(၂၆) တပ်ရင်းသည် ပုံနကန်ခြားနားပြီး တပ်နိတော်နှင့်

သန်းရှစ်ရာ၏ ဉာဏ်ပြတ်မြို့ဟော

နိုင်ငံတော်

ရိုးကျွေး (မြန်မာပြန်)

ရိုးကျွေး (မြန်မာပြန်)

ଲା ରୋଗୀଙ୍କରେ ପାଇବାରେ ଯୁଦ୍ଧ ହେଲା ।

၁၉၃၃ ခု မြို့လတွင် ချွန်ကေရှိတဲ့သည် စတုထွေအကြော်မြှုပ်နည်းစွဲ မြောက်ထိုးစစ်ကို လူအင်အားအလုံးအရင်းနှင့် ဆင်နှုန်းပြန်သည်။

လူအင်အား ၁၀၀,၀၀၀ ခန့်ရှိသော ဒီဇိုင်တံ့ပါးများကို
အသုံးပြု၍ တပ်နိတော်အား ဂိုင်းရုတိက်ပွဲဆင်ခဲ့သည်။ ရဲဘော်
မော်စီတုန်း၏ သေနိုင်ပျော်ဟာလမ်းညွှန်အရ တပ်နိတော်ကြီးက
ပြန်လှန် ဂိုင်းရုတိက်ပွဲဖြင့် အောင်ပွဲများ ရရှိခဲ့ပြန်သည်။

၁၉၃၃ ခုနှစ်၊ အောက်တိဘာလတွင် ချုပ်ကေရှိတ်သည်
လူ အင်အား ၂၀၀,၀၀၀ခုနှင့်အသုံးပြ၍ တပ်နှီတော်အား ၅
ကြိမ်မြောက် ပိုင်းရသော ထိုးစစ်ကို ဆင်ခဲ့သည်။ သည်တိကိုပွဲတွင်
တပ်နှီတော်သည် ရန်သူ၏ပိုင်းရခြင်းကို မချေမှန်းနိုင်ခဲ့ခြေ။

တပ်နိတော်သည် ခုခံကာကွယ်ရေး တစ်ခုခုတည်းပေါ်တွင်
သာ အမြဲပြုသော လုံးဝမှားယဉ်းသည့် စစ်ရေးရာလမ်းစဉ်နှင့် ပါတီ
၏ ဗဟိုအုပ်ချုပ်မှုအဖွဲ့ကကျင့်သုံးသော မှားယဉ်းသည် ဝါဒသဘာ
ထားများကြောင့်ဖြစ်သည်။

ଓରିସି ରାନ୍ଧିବି ଶିତାଗନ୍ଧି ପୁଣ୍ଡି ତାପିକି ଟୋର୍

အခြေအနေက တပါနီတော်အား အနောက်မြှောက်ဆိုသွေ့
ရေ ဖို့တိုက်တန်းလံဆောင်ခဲ့၏။

ငါးကြိမ်မြောက်ထိုးစစ်တွင် ရန်သူက အင်အား ၉၀၀,၀၀၀

အထိ အသုံးပြုခဲ့သော်လည်း တပ်နိုင်တော်တွင် အရှစ်ပုံသားများပါ စုစည်းပါမှ အင်အား ၂၀၀,၀၀၀ နီးပါးခန့်သာရှိသည်။

ထိစစ်သည်တော် ၂၀၀,၀၀၀ အတွက် ရှိုင်ဖယ်သေနတ် ၁၀၀,၀၀၀ ခန့်သာရှိ၏။ အမြောက်ဟူ၍ လုံးဝမရှိ။ လက်ပစ်ဗုံးနှင့် ကျည်ဆန်များကို မြို့ခြီးခြေတာနေရသည်။ ကန်သတ်တိုင်းတာမြို့ သုံးစွဲ နေရ၏။

ချိန်ကေရှိတဲ့တပ်တွင်မှာ လေယာဉ်အစင်း ၄၀၀ ခန့်နှင့်
သံချုပ်ကာတပ်ရင်းများလည်း ရှိနေသည်။ ထိုကြောင့် စစ်ချိရာတွင်
လေကြောင်းမှ စောင့်ရွောက်မှာ အမြောက်များဖြင့် ပစ်ခတ်ကာ
ကွယ်ပေးမှာ သံချုပ်ကာတပ်များ၏ အကာအကွယ်ပေးမှုတို့ဖြင့်
စစ်ချိနိုင်သော်လည်း တပ်နိုတော်တွင် ထိုအခွင့်အလမ်းများ မရှိခဲ့
ခေါ်။

ငါးကြိမ်မြောက်ထိုးစစ်တွင် ချုန်ကောရှိတ်၏ စစ်ရေးရည်
မှန်းချက်သည် တပ်နိတော်ဘား အပြီးသတ်ချေမှန်းရေးပင်ဖြစ်
သည်။

တပ်နိတော်သည် မိမိတပ်များ၏ ဂိုင်းရုပိတ်ဆီမှုတွင်
ချောင်းပိတ်မြန်ပြီဖြစ်မှန်း ချုန်ကေရှုတ် နားလည်သည်။ သူ၏
စစ်ရေးရည်မှန်းချက်သည်လည်း ပြည့်ဝရန် မဝေးတော့မှန်း သူသိ
၏။

သို့သော် တပ်နိတော်သည် ကိန်းဆီးဒေသမှ ဆုတ်ခွာရေး
ကို အထူးလို့ဝှက်စွာဖြင့် လျှပ်မြန်စွာ ဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့သည်။
ရန်သူသည် တပ်နိတော် ခရီးရှည်ချိတက်ပြီး ဆုတ်ခွာမှန်းကို
အချင်နောင်းမှ သိခဲ့၏။

တပ်နိတော်သည် မူလရည်မှန်းရာဖြစ်သော ရှင်စီမံဌာက်
ပိုင်းသို့ ၁၉၃၅ ခု၊ အောက်တိုဘာလ ၂၀ ရက်နေ့တွင် ဆိုက်ရောက်
သည်။

ခရီးရှည်ချိတက်ပွဲတလျောက် တပ်နိတော်သည် ရှောင်
တခင် တိုက်ပွဲလေးများစွာကို ဆင်နှုန်းခဲ့ရသည်။ တိုက်ပွဲငယ်များ
သာမက ၂၄ နာရီကြာ တိုက်ပွဲမျိုးကို ၁၅ ရက်ခန့် ဆင်နှုန်းခဲ့၏။
ချိတက်ရက်ပေါင်း ၃၆၈ ရက်ဖြစ်ပြီး တိုက်ပွဲငယ်များကြောင့်
နားခဲ့ရသည့်ရက်များအပါအဝင် နားရက် ၁၀၀ ရှိသည်။

ခရီးရှည်ချိတက်ပွဲအတွင်း တောင် ၁၈ တောင်၏ မြစ် ၂၄
မြစ်၊ ပြည်နယ် ၁၂ ပြည်နယ်ကို ဖြတ်သန်းပြီး ၆၂ မြို့ကို သိမ်း
ပိုက်ခဲ့၏။

တပ်နိတော်သည် ချေမှုများရန်လိုက်လာသော ရန်သူတပ်
ရင်း ၁၀ တပ်ကို နိုမ်နင်းအောင်မြှင့်ခဲ့၏။ ခရီးရှည် ၂၅,၀၀၀ လီ
(မိုင် ၈၀၀၀) ရှိ၏။

အခန်း (၁၄)

ဂျပန်ကျူးကျော်ရောကို ခုခံတွန်းလှန်သောစဉ်ပွဲ

၁၉၃၅ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၉ ရက်နေ့တွင် ပိုကင်းကျောင်း
သားများတို့၏ ‘ဂျပန်နယ်ချုံကို တွန်းလှန်ကြ၊ ပြည်တွင်းစစ်ကို
ရပ်စဲကြ၊ တရှုတ်ပြည်ကို ကယ်တင်ကြ’ ဟူသော ကြိုးကြော်သံ
များကို တညိုတည့်တည်းကြေးကြော်၍ ဆန္ဒပြုပွဲကြီးသည် တရှုတ်
ပြည်တစ်ပြည်လုံးသို့ ပျော်နှုန်းသွားခဲ့၏။

၁၉၃၅ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ ၂၇ ရက်နေ့တွင် ပါတီရွှေတုန်း
ခေါင်းဆောင် များ၏ ညီလာခံတွင် ‘ဂျပန်နယ်ချုံစနစ်အား
တိုက်ခိုက်ရေးသဘောထား’ အမည်ရှိ အစီရင်ခံစာကို ရဲဘော်
မော်စီတုန်းက တင်သွင်းခဲ့၏။

ရဲဘော်မော်စီတွန်း၏ အစီရင်ခံစာတွင် ဂျပန်နယ်ခဲ့၊ ဆန့်ကျင်ရေးနှင့် အမျိုးသားညီညွတ်ရေးတပ်ပေါင်းစု တည်ထောင်ရေးပြဿနာကို စနစ်တကျ ရှင်းလင်းပြဆိုထား၏။

အမျိုးသားကယ်တင်ရေးပြဿနာအတွက် အရေးကြီးနေသည့်အခါန်တွင် ချွန်ကောရိတ်သည် တပ်နိတော်အား သဲကြီးမဲကြီးတိုက်ခိုက်နေဆဲဖြစ်သည်။

၁၉၃၆ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလ ၁၂ ရက်နေ့တွင်မူ ဂျပန်အား ခုခံတွန်းလှန်ရာ၌ တရှတ်ပြည်ကွန်မြို့နှစ်ပါတီနှင့် ဓိတ်ဖက်ပြုရမည်ဟု တောင်းဆိုသော ‘စစ်ဓိုလ်ချွန်စုလယမ်း’ နှင့် ‘ယန်ဟူချင်’ တို့သည် စီယင်တွင် ချွန်ကောရိတ်အား ဖမ်းဆီးချုပ်နှောင်လိုက်ကြ၍ ကွန်မြို့နှစ်ဆန့်ကျင်ရေးနှင့် တစ်မျိုးသားလုံးပျက်စီးရေးကို ဦးတည်နေသော ပြည်တွင်းစစ်ကို အဆုံးသတ်ခဲ့စေ၏။

ချွန်ကောရိတ် အချုပ်မှုလွှတ်လာပြီးနောက် ပြည်တွင်း ပြုမြေးချမ်းရေးရခဲ့ရ၏။ ချွန်ကောရိအနေနှင့် ပြည်သူလူထုတစ်ရပ်လုံး၏ တောင်းဆိုချက်ကို မလွှန်ဆန်နိုင်ချေ။ ဂျပန်နယ်ခဲ့၏၏ ကျိုးကျော်ဝင်ရောက်မှု သည် သူ၏အုပ်စီးမှုနှင့် သူ၏ကျိုးစီးပွားရေးကို တိုက်ခိုက်ခြိမ်းခြားရေးကို။

ထို့ကြောင့် ချွန်ကောရိတ်သည် မလွှာမရှောင်သာသော အခြေအနေအရ ဂျပန်နယ်ခဲ့အား ခုခံတွန်းလှန်ရေးစစ်ပွဲတွင် ပါဝင်ခဲ့လေသည်။

၁၉၃၇ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ (၅)ရက်နေ့တွင် တရှတ်ပြည်အား ထိုးစစ်ဆင်ရန် မာကိုပိုလိုထံတွင်ရှိသော တရှတ်စစ်တပ်များကို တိုက်ခိုက်ခဲ့သည်။

ချွန်ကောရိတ်တပ်မတော်ပါဝင်သော တရှတ်တပ်များသည် ဂျပန်ကျိုးကျော်စစ်ကို ခုခံကြသဖြင့် အမျိုးသားခုခံတွန်းလှန်ရေးစစ်ပွဲကြီး ပေါ်ပေါက်ခဲ့သည်။

၁၉၃၈ ခုနှစ် ဧပြီလ ၁၃ ဂျပန်တပ်မတော်သည် ရှုန်ဟဲမြို့ကို တိုက်ခိုက်ပြန်သည်။ ရှုန်ဟဲမြို့တောင်တပ်များက ခုခံတွန်းလှန်ပစ်ခဲ့၏။ ကူးမင်တန်အစိုးရှင့် နားလည်မှုယူပြီးနောက် တပ်နိတော်သည် တရှတ်ပြည်တောင်ပိုင်း၏ ပြည်နယ်များတွင် ထားရစ်ခဲ့သော ပြောက်ကျားအင်အားစုများအား အမှတ်(၈)နှင့် အမှတ်(၄)တပ်မတော်သစ်အဖြစ်သို့ ပြောင်းလည်ဖွဲ့စည်းခဲ့ပြီး ခုခံတွန်းလှန်ရေးစစ်ပွဲကို ဆင်ခဲ့ရန် တရှတ်ပြည်မြောက်ပိုင်းနှင့် အရှေ့ပိုင်းစစ်မျက်နှာများသို့ ထွက်ခွာသွားကြ၏။

ဂျပန်နယ်ခဲ့တွန်းလှန်ရေး စစ်ပွဲအတွင်း၌ တပ်နိတော်၏ အင်အားသည် အရှိန်အဟိုန်ပြင်းစွာ ကြီးထွားခဲ့သည်။

ထို့ကြောင့် ချွန်ကောရိတ်သည် အမေရိကန်၏ လျှို့ဝှက်အကူးအညီဖြင့် တပ်နိတော်ကြီးထွားစေရေးကို ဟန့်တားသော လုပ်ရပ်များကို လုပ်လာရုံမက တန်ပြန်တော်လှန်ရေး လမ်းကြောင်းကို ပြန်၍နှစ်းလာခဲ့၏။

၁၉၄၄ ခုနှစ်၊ နောက်ပိုင်းတွင် ပြည်သူလွှတ်မြောက်ရေး တပ်မတော်သည် ပြန်လှန်ထိုးစစ်သို့ ကူးပြောင်းခဲ့သည်။

၁၉၄၅ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလမှ ၁၉၄၅ ခုနှစ် မတ်လ အထိ ရန်သူနှင့် တိုက်ပွဲပေါင်း ၁၁၀၀၀၀ ကျော်ကျော်ကို ရင်ဆိုင် တိုက်ခိုက်ခဲ့၏။ ရန်သူဘက်မှ ၉၆၀၀၀၀ကို သေကြားက်ရာ ရစေခဲ့၏။ ဂျပန်နယ် ချွန်ကောရိတ်စစ်သား ၁၀၀၀၀၀၀ ကို လက်နက်ချ

သန်းရှစ်ရာ၏ ဥက္ကဋ္ဌကြီးမေး

နိုင်ငံ့ (မြန်မာပြန်)

စေခိုင်ခဲ့သည်။

အောက်လ (၈)ရက်နေ့တွင် ဆိုပါယက်ယူနှိမ်ယံက ဂျပန်
အား စစ်ကြော်ခဲ့ရာ တရာ်ပြည်၏ ခုခံတွန်းလှန်ရေးစစ်ပွဲသည်
နောက်ဆုံးအဆင့်သို့ ရောက်ရှိသည်။

ဂျပန်တပ်များသည် သိမ်းပိုက်ထားခဲ့သော မြို့များကို
တစ်မြို့၊ ပြီးတစ်မြို့၊ စွန်းလွှတ်ဆုံးရပြီးနောက် အောက်လ ၁၄
ရက်နေ့တွင် ဂျပန်က လုံးဝ လက်နက်ချကြောင်း ကြော်လေသည်။

သန်းရှစ်ရာ၏ ဥက္ကဋ္ဌကြီးမေး

နိုင်ငံ့ (မြန်မာပြန်)

အခန်း (၁၅)

တတိယအကြိမ်ပြောက်တော်လှန်သော ပြည်တွင်းစစ်နှင့်
တရာ်ပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံ ဖူးထောင်ခြင်း

ဂျပန် လက်နက်ချုပြီးနောက် ချုန်ကောရှိတဲ့သည် အမေရို
ကန်အကူအညီဖြင့် ကွန်မြှာနစ်ဆန့်ကျင်ရေးနှင့် တတိယအကြိမ်
ပြောက်ပြည်တွင်းစစ်ကို ဆင်ခဲ့ရေးအတွက် အကြံပြုခဲ့သည်။ ပြည်
သူလွှတ်ပြောက်သောနယ်ပြောများကို အားသွန်၍ ထိုးစစ်ဆင်ရန်
ကြံခဲ့သည်။

ပြည်သူလွှတ်ပြောက်ရေးတပ်မတော်ထက် ကူမင်တန်တပ်
သည် လက်နက်ကိုင်အင် အားစု များသည်ကတစ်ခြားငါး
ကူမင်တန်တဲ့ သိမ်းပိုက်ထားသော နယ်ပြောများ၏ဦးရေနှင့် သဘာဝ

ပစ္စည်းများသည် လွတ်မြောက်သောနယ်မြေများထက် သာလွန်များပြားသည်က တစ်ကြောင်း၊ ကူးမင်တန်အစိုးရအား အမေရိကန်အစိုးရက ပေးအပ်သော နိုင်ငံရေးရာ၊ စီးပွားရေးရာ၊ စစ်ရေးရာ အကူးအညီများကြောင့် ငါးခုနှင့်ကျော်သည် တတိယအကြိမ်မြောက် ပြည်တွင်းစစ်ကို အနိုင်တိုက်ခိုက်နိုင်မည်ဟု ရည်မျှော်ထားခဲ့၏။

စစ်ပွဲနှစ်များစွာကို ဖြတ်သန်းခဲ့ရသည့် တရာ်ပြည်တွေမှူးလုံးရှိ ပြည်သူလူထုသည် ငြိမ်းချမ်းရေးကို တည်တည့်တည်းလိုလားနေကြ၏။

ခုခံတွန်းလှန်ရေးစစ်ပွဲကြီးအပြီး၊ ၁၉၄၅ ခု ဧပြီလ ၅ ရက်နေ့တွင် တရာ်ပြည်ကွန်မြှော်စိပ်ပါတီက လက်ရှိအခြေအနေနှင့်ပတ်သက်သော ကြေညာချက်ကို ထုတ်ပြန်ခဲ့၏။ ထိုကြော်ချက်တွင် ငြိမ်းချမ်းရေး ဒီမိုက်ရေစီရေးနှင့် ညီညွတ်ရေးအတွက်လိုလားချက်များကို ဖော်ထုတ်ပြခို့ခဲ့သည်။

ထိုလားချက်များကို အကောင်အထည်ဖော်ရန်အတွက်ရဲဘော်မော်စီတွန်းသည် ညွှေ့ဝှက်လ ၂၃ ရက်နေ့တွင် ချံးကင်းမြှို့သို့သွားရောက်ခဲ့သည်။ ကူးမင်တန်၏ ချုန်ကေရှုတ်နှင့် တစ်လကျော်မျှ ဆွေးနွေး ခဲ့သည်။

ချုန်ကေရှုတ်က စစ်ပွဲတွင် လက်ပိုးရရန်နှင့် သူ၏ စီမံချက်များကို ဖုံးကွယ်ထားရန် ဆွေးနွေးပွဲတွင် လိုက်လျှော့သောကောတူညီမှုများ ပြုလုပ်ခဲ့၏။ အောက်တို့ဘာ ၁၀ ရက်နေ့ ၇၆ ဆွေးနွေးပွဲကြီးမှ ထွက်ပေါ်ချက်များကို ကွန်မြှော်စိပ်ပါတီက ပြည်သူသို့ တရားဝင်ကြော်ခဲ့သည်။ ထိုအခါတွင် ချုန်ကေရှုတ်သည် အလျင်က ကြိုစည်

ထားခဲ့သည့်အတိုင်း လွတ်မြောက်သော နယ်မြေများသို့ တမ်းပါး ချင်းစစ်စတင်ပေတော့သည်။

ထိုသော အသုတေသနပြီးသော တပ်နိုင်တော်သည် ကူးမင်တန်၏ထိုးစစ်ကို ချေမှုန်းနိုင်ခဲ့သည်။

ဂျပန်ခုခံတွန်းလှန်စစ်အတွင်း ဂျပန်ကိုရှောင်၍ တရာ်ပြည် အနောက်တောင်နှင့် အနောက်မြောက်ပိုင်းတွင် ကူးမင်တန် တပ်များသည် တပ်စွဲနေသည်။ ထိုအခြေအနေအတွက် ချုန်ကေရှုတ်သည် ပြည်တွင်းစစ်အတွက် အခြေအနေမကောင်းခဲ့ခြေ။ တပ်နိုင်တော်သိမ်းပိုင်းထားသော မြို့တော်များနှင့် ဆက်သွယ်ရေးလမ်းကြောင်းများကို လျှင်မြန်စွာ ပြန်လည်ရယူရန် လိုအပ်နေ၏။ ပြည်တွင်းစစ်၏ မျက်နှာအသီးသီးသို့ သန်းပေါင်းများစွာသော တပ်များကိုလည်း ပို့ရန် လိုအပ်ပေသည်။ ချုန်ကေရှုတ်၏ ခြေလှမ်းများအား ကူညီရန်အတွက် အမေရိကန်က အဆင်သင့်ရှိနေခဲ့သည်။

ချုန်ကေရှုတ်သည် သူ၏ သန်းပေါင်းများစွာသော စစ်သားများကို လွတ်မြောက်သောနယ်မြေများသို့ ပို့ဆောင်ရေးတွင် အမေရိကန်လေယာဉ်ပျော်နှင့် စစ်သော်များကို အသုံးပြုခဲ့၏။ ဤလုပ်ဆောင်ချက်များကို အချိန်ယူလုပ်ဆောင်ရန်အတွက် ချုန်ကေရှုတ်သည် ၁၉၄၆ ခု ဇန်နဝါရီလ ၁၀ ရက်နေ့တွင် စစ်ရပ်စံရေးအမိန့်ကို ထုတ်ပြန်ခဲ့ပြီး နိုင်ငံရေးအတိုင်ပင်ခံ ညီလာခံကြီးကို ပြန်ပြေခဲ့ယူခဲ့၏။

စစ်ရပ်စံရေးကြော်ပြီးမှတော်မီအတွင်းပင် တရာ်ပြည်မြောက်ပိုင်းသို့ ချိတ်က်သွားသော ပြည်သူလွတ်မြောက်ရေးတပ်မတော်အား တိုက်ခိုက်ရန် ချုန်ကေရှုတ်သည် သူတပ်များကို

အမိန့်ပေးခဲ့သည်။ ၁၉၄၆ ခုမှစ၍ စစ်ရပ်စဲရေးအမိန့်နှင့် နိုင်ငံရေးရာအတိုင်ပင်ခံ ညီလာခံကြီး၏ ဆုံးဖြတ်ချက်များကို လုံးဝဖို့လာဆန်ကျင်၍ လွှတ်မြောက်သောနယ်မြေများကို အင်အားအလုံးအရင်းနှင့် ထိုးစစ်ဆင်ခဲ့သည်။ တစ်မြို့ပြီးတစ်မြို့ သိမ်းယူခဲ့သည်။

ချုပ်ကေရှိတဲ့၏ စစ်ရေးထိုးနှက်ချက်ကို အောင်ပွဲခံရန် အတွက် ရဲတော်မော်စီတုန်းသည် မှန်ကန်သော စစ်ရေးဝါဒသဘောထားကို ချမှတ်ခဲ့သည်။

ရဲတော်မော်စီတုန်း၏ သေနဂံ့ပျော် လမ်းညွှန်ချက်အရ တပ်နိတော်သည် ပုမ်းမျှအားဖြင့် တပ်လလျှင် ကူးမှင်တန်တပ်မဟာ (၈)ခုခန့်ကို ချေမှုန်းနိုင်သည်။ ကူးမှင်တန်တပ်များမှ သိမ်းယူရရှိ ခဲ့သော လက်နက်များဖြင့် တပ်နိတော်ကို အားဖြည့်သည့်။ ရန်သူ စစ်သုံးပန်းများအား ပြန်လည်ပညာပေးပြီး အားဖြည့်ခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် စစ်ပွဲတလျောက်တွင် တပ်နိတော်၏အင်အားသည် ဖြီးမားသည်ထက် ကြီးမားလာပြီး ကူးမှင်တန်တပ်မတော်သည် တစ်တစ် အင်အားယုတ်လျော့သွား၏။

၁၉၄၉ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလတွင် အောင်ပွဲအသစ်အတွက် ပြင်ဆင်ရန် ကွုန်မြှောနစ်ပါတီ ဗဟိုကော်မိတိသည် ရှင်စီမြောက်ပိုင်း၌ ညီလာခံကြီးတစ်ရပ်ကို ဆင့်ခေါ်ခဲ့သည်။ ရဲတော်မော်စီတုန်းက လက်ရှိအခြေအနေနှင့် ငါတို့လုပ်ငန်းများဟူသော အစီရင်ခံစာကို တင်သွင်းခဲ့သည်။ ဤအစီရင်ခံစာကို တော်လှန်သော ထိုးစစ်အဆင့် သို့ ဝင်ရောက်သောကာလုံး ပါတီအနေနှင့်ရင်ဆိုင်ရမည့် စစ်ရေးရာ၊ စီးပွားရေးရာ၊ လယ်ယာမြေပြဿနာနှင့် ညီညွတ်ရေးတပ်ပေါင်းစုံ ပြဿနာများကို စီစစ်တင်ပြထားသည်။

၁၉၄၈ ခုနှစ်တွင် ပြည်သူလွှတ်မြောက်ရေး တပ်မတော်သည် ကူးမှင်တန်များ သိမ်းပိုက်ထားသော ကာကွယ်ရေးအချက်အချာနေရာများဖြစ်သည့် မြို့တော်ပြီးများကို သိမ်းပိုက်နိုင်ခဲ့၏။ ၁၉၄၈ ခု စက်တင်ဘာလ ၁၂ ရက်နေ့မှ နိုဝင်ဘာလ ၂၂ ရက်နေ့အထိ ဆင်နွဲသော ပြန်လှန်ထိုးစစ်အပြီးတွင် တရုတ်ပြည်အရွှေပိုင်း တစ်ခုလုံးသည် လွှတ်မြောက်ခဲ့၏။

၁၉၄၈ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာ ၂၃ ရက်နေ့မှ ၁၉၄၉ ခုနှစ် အန်နာဝါရီလ ၁၀ ရက်နေ့အထိ တောင်ပိုင်းစစ်မြောက်နှာ ရှူးခေါင်ဒေသအနီး၌ ဆင်နွဲခဲ့သော ပြန်လှန်ထိုးစစ်အရ ကူးမှင်တန်တပ်သား ၅၅၅၀၀၀ ကို မလှုပ်နိုင်မရားနိုင် ဖြစ်စေခဲ့သည်။ နောက်ဆုံးတွင် နှစ်ကင်းမြို့အား လွှတ်မြောက်ရေးတပ်မတော်က တိုက်ခိုက်ရန် လမ်းပွင့်သွားခဲ့သည်။ တစ်ချိန်တည်းမှာပင် မြောက်ပိုင်းစစ်မြောက်နှာ ရှိခိုက်လွှတ်မြောက်ရေးတပ်မတော်သည် တိယန်းစင်နှင့် ပိုကင်းမြို့ကို

လွတ်မြောက်စေရန် ထိုးစစ်ဆင်ခဲ့၏။ ၁၉၄၆ ခုနှစ် အောက်တိုဘာ ၈ ရက်နေ့တွင် ကူမင်တန်တပ်များ၏ လက်တွင်းသို့ ကျရောက် သွားခဲ့သော မြောက်ပိုင်းလွတ်မြောက်နေသော နယ်မြေများ၏ အရေးကြီးသည့် မြို့တော်တစ်ခုဖြစ်သော ကာ(လ)ဝန်မြို့နှင့် ကူယင်ဆင်မြို့များကို ပြန်လည်သိမ်းပိုက်ခဲ့ပြီး ပိုကင်းမြို့ကို အေးအေးသက်သာ လွတ်မြောက်စေနိုင်ခဲ့၏။ ထို့ကြောင့် ယန်စီမြေစီမံ အလယ်နှင့် အောက်ပိုင်း၏မြောက်ဖက်ဒေသအားလုံး လွတ်မြောက် ခဲ့သည်။

၁၉၄၉ ခုနှစ် ဧပြီလ (၂၁)ရက်နေ့တွင် ရဲဘော်မော်စီတုန်းနှင့် ချူးတေးသည် ကျို့နေသေးသော မလွတ်မြောက်သေးသည် ဒေသများကို လွတ်မြောက်စေရန် တရုတ်ပြည်သူ့လွတ်မြောက်ရေးတပ်မတော်ကြီးအား တောင်ပိုင်းနှင့် အနောက်မြောက်ပိုင်းသို့ စစ်ချုပ်နှင့် အမိန့်ပေးခဲ့သည်။ ၁၉၄၉ ခုနှစ် ဧပြီလ (၂၃)ရက်နေ့တွင် နန်ကင်းမြို့ကို လွတ်မြောက်စေခဲ့သည်။ ၁၉၄၉ ခုနှစ်အတွင်း ရွှေတန်းမြို့တော်ကြီးများကို တစ်ခုပြီးတစ်ခု လွတ်မြောက်စေနိုင်ခဲ့၏။ ၁၉၅၁ ခုနှစ် မေလတွင်မူ တိုင်ဝမ်ကျို့မှတပါး တရုတ်တစ်ပြည်လုံး လွတ်မြောက်ခဲ့၏။

၁၉၄၉ ခုနှစ် အောက်တိုဘာလ (၁)ရက်နေ့တွင် တရုတ်ပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံ ဗဟိုပြည်သူ့အစိုးရကို တည်ထောင်ခဲ့၏။ ဗဟိုပြည်သူ့အစိုးရကို နိုင်ငံရေးရာအတိုင်ပင်ခံညီလာခံကြီးက ရွှေးကောက်တင်မြောက်ခြင်း ပြုခဲ့သည်။

နိုင်ငံရေးရာအတိုင်ပင်ခံ ညီလာခံကြီးသို့ အထူးဖိတ်ကြားခြင်းခံရသော ကိုယ်စားလှယ်ပေါင်း (၆၆၂)ယောက် တက်ရောက်

သည်။ ညီလာခံကြီးက ဗဟိုပြည်သူ့အစိုးရ၏ သဘာပတိအဖြစ် ရဲဘော်မော်စီတုန်းအား ရွှေးကောက်တင်မြောက်ခဲ့သည်။ တရုတ်ပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံမြို့တော်အဖြစ် ပိုကင်းမြို့ကို ရွှေးချယ်ခဲ့သည်။

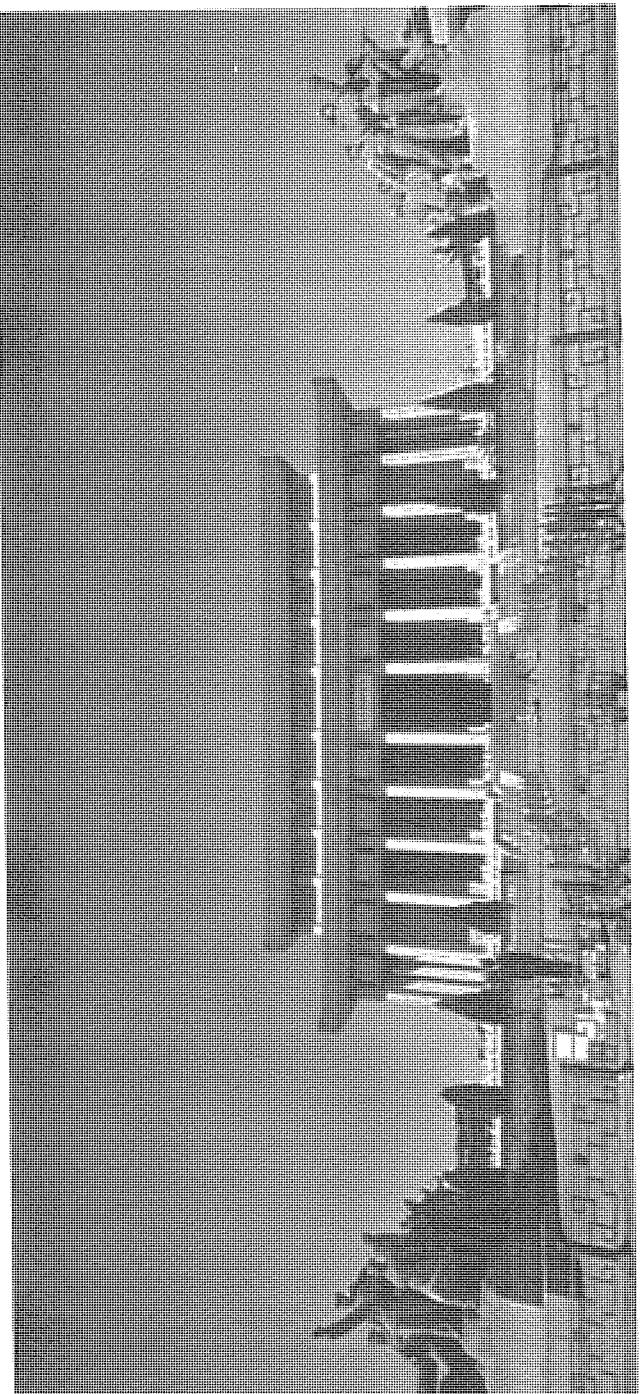
တရုတ်ပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံ ထူထောင်ခဲ့ပြီးနောက် တရုတ်ပြည်၏ အနာဂတ်ရှုပ်ပုံလွှာဟုဆိုရမည့် ရဲဘော်မော်စီတုန်းရေးသားသည့် 'ပြည်သူ့မြို့ကရေးစီမံ အာဏာရှုင်စနစ်' ဆောင်းပါးကို ၁၉၄၉ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ (၁၃)ရက်နေ့တွင် ထုတ်ဝေဖော်ပြုခဲ့သည်။ ပြည်သူ့မြို့ကရေးစီမံ အာဏာရှုင်စနစ်သည် အလုပ်သမားများနှင့် လယ်သမားများ မိတ်ဖက်ခြင်းကို အခြေခံ၍ အလုပ်သမားလူတုန်းစား (ကွန်မြှေနစ်ပါတီမှတဆင့်) ဦးဆောင်သော ဒီမိုကရေးပိုင်ဖြစ်သည်ဟု ရဲဘော်မော်စီတုန်းက ထို့ဆောင်းပါး၌ ဖော်ပြုခဲ့၏။

သန်းရှစ်ရာ၏ ဥက္ကဋ္ဌဗြို့၏

နိုင်ငံခြား (မြန်မာပြန်)

ပြည့်သူ့တရာတပြည် ဘို့ရှိုးမြို့၊ တိုးမောင်ရင်ပြည်ရှိုး ပုဂ္ဂိုလ်တိုးမြိုးမြို့၏
အထိန်အမှတ် ခန့်ခွဲဆောင်

အခန်း (၁၆)

မဟာပစ္စည်းမဲ့ တော်လှန်ရေးကြီးနှင့်
ပါတီတွင်းသန်းစင်ရေးအောင်ပဲ့။

ပစ္စည်းမဲ့ယဉ်ကျေမှုတော်လှန်ရေးကြီး၏ အကြိုကာလတွင်

မဟာပစ္စည်းမဲ့တော်လှန်ရေးကြီးသည် တရာတပြည်သမိုင်း
တွင် ဒုတိယအကြီးကျယ်ဆုံးသော လူထုအုပ္ပြုမှုကြီးဖြစ်သည်။

ပစ္စည်းမဲ့တော်လှန်ရေးကြီး၏ အဓိက တောင်းဆိုချက်
သည် ပျူရိကရေစိဆန်သော ခေါင်းဆောင်အတန်းအစားများကို
ဖယ်ရှားရေးပင်ဖြစ်သည်။ စင်စစ် ပစ္စည်းမဲ့တော်လှန်ရေးကြီးသည်
လွတ်မြောက်ရေးရွှေးသည့်နောက် အလေးနှက်ဆုံးသော သဘော
တရားရေး တိုက်ပွဲစဉ်လည်း ဖြစ်သည်။

တရာတပြည်တပေါ် = ၂၇၁

တရှတ်ပြည် လွတ်မြောက်ရေးရပြီးနောက် 'မော'ကို ဆက်ခံမည့် လျှောက်ချိုက တော်လျှောနောကြီးပြီးဆုံးပြီဟု သဘော ပေါက်သည်။ ဥက္ကဋ္ဌဗြို့၇၇ကဗျာ ထို သိမယူဆာ၊ လူတန်းစား တိုက်ပွဲများရှိနေပြီးမည်ဖြစ်ပြီး ထိုလူတန်းစားတိုက်ပွဲမှ လူတန်းစား တော်လျှောနောကြီး မလွှဲမသွေ့ ဖြစ်ရှိလာဦးမည်ကို ဥက္ကဋ္ဌဗြို့၇၇ကဗျာ တွက်ဆပြီးသားဖြစ်သည်။

ယဉ်ကျေးမှုတော်လျှောနောကြီးမစမိတွင် ကျေးလက်နှင့် မြို့ပြု၏ ကွာဟာချက်ကို ဥက္ကဋ္ဌဗြို့၇၇ကဗျာတွေ့မြင်နေရသည်။ ကျွန်းမာရေး၊ ပညာရေးနှင့် လူမှုရေးတို့တွင် ကျေးလက်နှင့် မြို့ပြုသည် ကွာဟာချက် ကြီးမားသည်ထက် ကြီးမားနေသည်။

ပါတီနှင့် နိုင်ငံတော်၏ အုပ်ချုပ်ရေးယနှစ်ရား အထက်ထပ် အဆောက်အအုံအတွင်း၌ 'အတ္ထကို ရိုက်ချိုး၊ ပြည်သူ့အကျိုးကို ဆောင်'ဆိုသော ဥက္ကဋ္ဌဗြို့၇၇ကဗျာတို့ဝန်ဆောင်ရွက်ခြင်းများရှိနေသည်။ ပညာရေးဘက်တွင်လည်း လူတန်းစားကွာဟာချက် ကြီးလာသည်။ စနရှင်ပညာတတ် ညွှန်ကြားရေးမှုးများသည် စာမေးပွဲများကို ခက်သည်ထက် ခက်အောင် ဖန်တီးခဲ့ကြ၏။ သည်နည်းဖြင့် ပညာအခြေခံညွှန်ကြရသော အလုပ်သမား၊ လယ်သမားသားသမီးများသည် အထက်တန်းကဲသော ပညာတတ်အထက်တန်းလွှာ လူကုံးတံ့သားသမီးများကို လေ့ကျင့်မွေးမြှုပေးနေသလို ဖြစ်နေသည်။

ဥက္ကဋ္ဌဗြို့၇၇ကဗျာ မယုံကြည်သူတစ်ယောက် ဖြစ်သည်။ ကျောင်းစာသင်ခန်းကို စွဲနှုန်းပြီး သည်မှာဘက်တွင်

ကျေးလက် စည်းရုံးရေးမှုးဘဝ၊ တော်လျှောနောက်သမား၊ စစ်သားစသည့် ဘဝမှတ်တိုင်များကို စိုက်ထူးခဲ့သည်မှာ ၁၉၄၉ ခုနှစ်ထိ ဖြစ်ပေသည်။ သေနတ်တစ်ချက်မှ မပစ်ဖူးသော၊ ပေါက်တူးတစ်ချက်ရှုမပေါက်ဖူးသော ပညာတတ်များနင့် 'ပါရဂ္ဂ' ဆိုသူများကို ဥက္ကဋ္ဌဗြို့၇၇ကဗျာ အထင်မကြီး။ သူအထင်ကြီးသူ၊ လေးစားသူ များသည် တော်လျှောနောကြီးတစ်ရပ်အတွက် အားအကောင်းဆုံးစစ်သားများဖြစ်နိုင်သည့် ဆင်းရဲသား တောင်သူလယ်သမားများသာ ဖြစ်သည်။

ပါတီနှင့် နိုင်ငံတော်အုပ်ချုပ်ရေးယနှစ်ရား၏ အထက်ထပ် အဆောက်အအုံသည် သူ့ဝါဒကို မည်ကာမတ္တာလောက်သာ ကျင့်သုံးလွှက်ရှိသည်။

ယဉ်ကျေးမှုတော်လျှောနောကြီးတွင် အမိက တိုက်ကွဲက်အဖြစ် ဖြစ်ရှိလာသူက လျှောက်ချိုး။

လျှောက်ချိုးသည် ၁၉၅၆ ခုနှစ်တွင် မိမိလက်ထောက်အဖြစ် ပါတီကရွေးခဲ့သည်ကို မိမိလက်ခဲ့သူ။ ၁၉၅၈ ခုနှစ်တွင် ပါတီအတွက် အခိုန်ပြည့် အလုပ်လုပ်နိုင်ရန်ဟုဆိုပြီး မိမိနေရာအားပုံခုံလွှာပေးခဲ့သည့်သူ။ သို့သော မိမိအနေဖြင့် လူရွေးမှုးပြီခံသည်ကို ဥက္ကဋ္ဌဗြို့၇၇ကဗျာ အနှစ်လောက်ကတည်းကပင်သဘောပေါက်ခဲ့သည်။

'ယဉ်ကျေးမှုတော်လျှောနောက် ရည်ရွယ်ချက်သည် အရင်းရှင်လမ်းလိုက်သည့် ပါတီထိပ်သီး အာဏာပိုင်များအား ဖယ်ရှားရန်ဖြစ်သည်ဟု' ဥက္ကဋ္ဌဗြို့၇၇ကဗျာ ဆိုသည်။

ထိုစဉ်တွင် လျှောက်ချိုးနှင့် မဟာမိတ်များသည် အရင်း

ရှင်လမ်း လိုက်စပြုနေဖြီ။ ဥက္ကဋ္ဌဗြို့ဗောင်းမော်အား ဆောင်းပါးဝတ္ထုဖြင့် ဆောင်းပါးရိပ်ခြည် ဝေဖန်နေသူက ရှိနေဖြီ။

ရှုရှားနှင့် သဘောကွဲလွှာသည်တွင် တပ်တွင်လည်း သဘောကွဲလွှာများရှိနေသည်။ တစ်စုက ယာယိဖြစ်စေ ရှုရှားနှင့် စောင်လို သည်။ အနုမြှုပ်း ထုတ်လုပ်နိုင်ရေးနှင့် စစ်တပ်ကို စက်မှုသိပ္ပါနည်း အရ ခေတ်မီလက်နက်များဖြင့် တပ်ဆင်စေချင်သည်။

ဥက္ကဋ္ဌဗြို့ဗောင်ကူး ကိုယ့်ကိုယ်ကိုအားကိုးရေးမှုကို ပြီးပြီး ပြတ်ပြတ်ဆုပ်ကိုင်ထားခဲ့ဖြစ်သည်။ သည်အရေးတွင် မော်နှင့် လျှေလျှောက်ချိသည်လည်း သဘောထားကွဲပြားခဲ့ကြ၏။

၁၉၅၉ ခုနှစ်တွင် ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီး ‘ဝန်တော့ဟိုင်’သည် ဆိုပါယ်ယူနိုင်ယုံနှင့် အရှေ့ဥရောပနိုင်ငံများသို့ ရောက်ခဲ့သည်။ ခရာရှေ့ နှင့် တွေ့ဆုံးခဲ့၏။ ဥက္ကဋ္ဌဗြို့ဗောင်၏ ခေါင်းဆောင်မှုအား ဝေဖန်သည့် စာတစ်စောင်ကို ခရာရှေ့သို့ ပေးခဲ့သည်ဟု သတင်း သဲသဲထွက်ခဲ့သည်။

ဗဟိုကော်မီတီအစည်းဝေးသို့ တက်ရောက်ရန် တရာတ် ပြည်သို့ ပြန်လာခဲ့ပြီးနောက်တွင်လည်း ဆိုရှုယ်လစ်စနစ် ထူထောင် ရေးနှင့်ပတ်သက်၍ ဥက္ကဋ္ဌဗြို့ဗောင်၏ ခေါင်းဆောင်မှုကို ဝေဖန် သည်။

‘ခုန်ပံ့ကျော်လွှား လှပ်ရှားမှု၊ ပြည်သူ့ဘုံအဖွဲ့၊ အထွေထွေ လမ်းစဉ်၊ ရှုရှားနှင့်ကွဲရခြင်းတို့ကြောင့် ကြီးစွာဆုံးရသည်’ ဟူ၍ ဥက္ကဋ္ဌဗြို့ဗောင်အား သွယ်ပိုက်သောနည်းနှင့် အပြစ်ပုံချွေသည်။ ဝန်တော့ဟိုင်ကို ထောက်ခဲ့သူများက သူစစ်ဦးစီးချုပ်နှင့် တရာတ်ကွန်မြှုနစ်ပါတီ စတင်ထူထောင်ချိန်ကစပြီး မော်အား အစဉ်တစိုက်

ဆန့်ကျင်ခဲ့သည့် ပါတီအထွေထွေအတွင်ရေးမှုးချုပ်ဘောင်း ချုပ်ဝမ်ရှုန်းတိဖြစ်သည်။

သို့သော် ဝန်တော့ဟိုင်သည် ဥက္ကဋ္ဌဗြို့ဗောင်းမော်အား သဘောတရားအရာ၌ မယူဉ်နိုင်ခဲ့။ ၁၉၅၉ ခုနှစ် ပါတီတွင်း တိုက်ပွဲအတွင်း သူက ဥက္ကဋ္ဌဗြို့ဗောင်ကို အရှုံးပေးခဲ့သည်။

သူမှုးပါသည်ဟု ပါတီကို ဝန်ချေတောင်းပန်သည်။ ဝန်တော့ဟိုင်သည် ပေါ်လစ်ပြာရှုမှ ပြတ်ကျသွားသည်။ ဗဟိုကော်မီတီဝင် အဖြစ်မှ ရှိနေသေးသည်။

စင်စစ် ဝန်တော့ဟိုင်သည် ထိုစဉ်ကတည်းက အြိမ်းစား ယူချင်ပြီ။

သို့သော် လျှေလျှောက်ချိက သူ့ကို အားပေးနှစ်သိမ့်ထား သည်။ ပါတီတွင်းတိုက်ပွဲတွင် စိတ်ရှည်ဖို့လိုသည်ဟု လျှေလျှောက်ချိက ဆိုသည်။

(၁၉၆၀-၆၁)ခုနှစ်တွင် ဝန်တော့ဟိုင်သည် ပြည်တွင်းတွင် ခနီးလှည်၍ ကွွင်းဆင်းလေ့လာသည်။ ပြီးလျှင် အစီရင်ခံချက် ဝါးစောင်ကို ဗဟိုကော်မီတီသို့ တင်သွင်းသည်။ အစီရင်ခံချက်များ သည် ဥက္ကဋ္ဌဗြို့ဗောင်၏ ခေါင်းဆောင်မှုကို ထပ်မံ၍ ဆန့်ကျင်တိုက်ခိုက်ထားခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ဆိုသည်။

၁၉၆၂ ခု စက်တင်ဘာလတွင် ကျင်းပသော ဗဟိုကော် မတီးဆယ်ကြိုမ်မြောက် မျက်နှာစုံလီအစည်းဝေးတွင် ဝန်တော့ဟိုင် က စာလုံးရေ (၈၀၀၀၀) ပါသော စာတမ်းတစ်ခုကို တင်သွင်းပြန် သည်။ စာတမ်းသည် ယခင်ဝေဖန်ချက်များအား အကျယ်ချေးထားခြင်း ဖြစ်သည်ဟု ဆိုသည်။

သည်တစ်ကြိမ်တွင် ဝိန်တော့ဟိုင်အား မူလရာထူးအဆင့် တွင် ပြန်လည်ခန့်ထားရေးအတွက် အားထုတ်ခဲ့ကြသော ပါတီ အတွင်းရေးမှာ၊ ‘တိန်ရှေ့က်ပင်း’ နှင့် လျှောက်ချိတိုက ဝိန်တော့ ဟိုင်ကို ထောက်ခံသည့် သဘောရှိသည်ဟု ဆိုသည်။

ဝိန်တော့ဟိုင်ကို ထောက်ခံသူများတွင် ဝါဒဖြန့်ချိရေးပိုင်းမှ ပုဂ္ဂိုလ်များလည်းပါကြောင်း နောင်တွင်သိရ၏။

၁၉၆၂ ခုနှစ်တွင်မူ လျှောက်ချိသည် ဥက္ကဋ္ဌကြီးမော် အား တစ်ကြိမ်တစ်ခါသော်မူ အတိအလင်းဆန့်ကျင်ခြင်း မပြုခဲ့ချေ။

ဝိန်တော့ဟိုင်ကို ဖြေတဲ့ချုပ် ‘လင်ပြောင်’အား အစားထိုး ခဲ့စဉ်ကလည်း စိတ်မပါတဲပါနှင့် လက်ခံခဲ့သည်ဟု ဆိုသည်။

၁၉၆၂ ခုနှစ်တွင်မူ လျှောက်ချိသည် ဆိုရှယ်လစ်တည် ထောင်ရေးအတွက် မော်၏ဦးဆောင်မှုများနှင့်ပတ်သက်၍ ပါတီ အစည်းအဝေးများတွင် ဝေဖန်ခဲ့သည်ဟု ဆိုသည်။

ထိုနှစ်တွင် ဥက္ကဋ္ဌကြီးမော်၏ အခြေခံသင်ကြားချက်များ ကို အိတ်ဆောင်စာအုပ်ကလေးများအဖြစ် စစ်သေနာပတ်ချုပ် ‘လင်ပြောင်’ က တပ်နိတော်များ ဖတ်ရှုကျက်မှတ်ရန် ထုတ်ဝေနေ ချိန်တွင် အချိန်အခါ အခြေအနေနှင့် မဟပ်တော့သည့် လျှောက် ချိရေးသားခဲ့သော မိမိကိုယ်မိမိ ပြုစပါးထောင်ရေးကျမ်းကို ပါတီ ဝါဒဖြန့်ချိရေးဌာနက စောင်ရေများစွာ ပုံနှင့်ထုတ်ဝေရန် ဆုံးဖြတ် ခဲ့သည်။

ပါတီဝါဒဖြန့်ချိရေးသည် ဥက္ကဋ္ဌကြီးမော်၏ စစ်အတွင်းနှင့် စစ်ပြီးကာလတွင် အရေးကြီးသောကျမ်းများကို လုံးဝလျှစ်လျှောက်ထားခဲ့၏။

၁၉၆၀ ခုနှစ်ကတော် ဥက္ကဋ္ဌကြီးမော်၏ ခေါင်းဆောင်မှု အား စောင်းပါးရည်ညွှန်း၍ ဆန့်ကျင်သော အနုပညာလုပ်ငန်းနှင့် စာနယ်ဇားများ တိတ်တာဆိတ် ထွက်ပေါ်ခဲ့သည်။

၁၉၆၀ ခုနှစ်တွင် လက်ထောက် ပိုကင်းမြို့တော်ဝန်တစ်ယောက်ဖြစ်သူ ‘ဂုဟန်’သည် သမိုင်းနောက်ခံပြု ပြုအတ်နှစ်ပုဒ်ကို ရေးသားခဲ့သည်။

ဝိန်တော့ဟိုင် ရာထူးဖြုတ်ချုခံခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ ဥက္ကဋ္ဌကြီးမော်အား စောင်းပါးရည်ညွှန်း၍ ရေးသားခြင်းဖြစ်သည်။

ပါတီအထက်ပိုင်း အာဏာပိုင်များ၏ အားပေးအား မြောက်ပြုခြင်းကြောင့် ဂုဟန်သည် အခြားစာရေးဆရာများနှင့် ပူးတွဲ၍ သတင်းစာများတွင် အီစွာတိပုံပြင်ဆန်ဆန် ဆောင်းပါးများ ကို ရေးသားခဲ့ပြန်သည်။ သူတို့သည် ပိုကင်းမြို့တော်ဝန် ‘ပိန်ကျင်း’ ၏ တပည့်များ ဖြစ်ကြသည်။

ထိုအခန်းဆက်ဆောင်းပါးများသည် ပေါ်လစ်ပြာရှိလူကြီးနှင့် ဝါဒဖြန့်ချိရေးဌာနတာဝန်ခံ ‘လူတင်ယို’နှင့် သူ၏လက်ထောက် ပုံဟိုကော်မိတိဝင်တစ်ဦးဖြစ်သူ ‘ချူယန်’တို့၏ သဘောတူညီချက် ရသောကြောင့်သာလျှင် ထိုဆောင်းပါးများ သတင်းစာတွင်ပါရှိခြင်းဖြစ်သည်။

သူတို့တတော်၏ သမိုင်းနောက်ခံ ကတ်ကြောင်းများသည် စင်စစ် ဥက္ကဋ္ဌကြီးမော်၏ ဆိုရှယ်လစ်စနစ်တည်ဆောက်ရေး အတွက် ခေါင်းဆောင်မှုနှင့်လုပ်ရပ်များကို လျှောင်ပြောင်သရော်ကြခြင်းသာဖြစ်သည်။

သည်တွင် ဥက္ကဋ္ဌကြီးမော်က သူကိုယ်စား တိုကိုခိုက်နှင့်

မည့် လူတစ်ယောက်ကို ရှုန်ဟဲသို့ သွားရောက်ရှာဖွေခဲ့သည်။ ၁၉၅၂ ခုနှစ် တွင် အနုပညာနယ်ပယ်နှင့် စာနယ်အင်းလောကတွင် ဓနရှုံးကြော်လွှာများမှာ ကို တိုက်ခိုက်ခဲ့ဖူးခြင်းကြောင့် ဥက္ကဋ္ဌဗြို့ော် ကိုယ်တိုင်က အမှုမြဲးတင်ခဲ့ရပါးသော စာရေးဆရာ ‘ရောင်ဝေယွန်’ ပင် ဖြစ်သည်။

‘ဂုဏ်’၏ပြုလတ်ကို ဝေဖန်သော ‘ရောင်ဝေယွန်’ ၏ စာတမ်းကို ရှုန်ဟဲတွင်ပုံနှိပ်ပြီးဖြန့်ချီခဲ့သည်။ ဂုဏ်သည် ကြီးလေး သောအတွေးခေါ်ပိုင်းဆိုင်ရာ အမှားများကို ကျူးလွှန်ခဲ့သည်ဟု ရောင်ဝေယွန်၏ ဝေဖန်ချက်တွင် ဆိုထားသည်။

၁၉၆၂ ခု၊ အောက်တိုဘာလတွင် ယဉ်ကျေးမှုတော်လှန် ရေးဦးကော်မြတ်တိကို ပဟိုကော်မြတ်က လျှို့ဝှက်ဖွဲ့ပေးခဲ့၏။ မြို့တော်ဝန် ပိန်ကျော်သည် ထိုကော်မြတ်တွင် တစ်ဦးအပါအဝင် ဖြစ်ခဲ့သည်။ ပိန်ကျော်သည် ၁၉၆၂ ခု၊ ဖေဖော်ဝါရီလတွင် ချောင်ပိတ်မိန္ဒာသော ဂုဏ်အတွက် အကာအကွယ်ပေးရာ ရောက်သည့် ကြေးနှစ်းဆုံးကြေားချက်တစ်ရပ်ကို ‘ယဉ်ကျေးမှုကော် မြတ်’ အမည်တပ်၍ ထုတ်ပြန်လိုက် သည်။

ပိန်ကျော်တစ်ယောက်တည်းသာသိပြီး သူတစ်ယောက် တည်း၏သဘောအရ လုပ်ဆောင်ခြင်းဖြစ်သဖြင့် ဥက္ကဋ္ဌဗြို့ော် သည် သည်းမခိုင်အောင်ဖြစ်ခဲ့သည်။ ၁၉၆၂ ခု မေလ (၁၆)ရက် တွင် အထူးဗဟိုကော်မြတ်အစည်းအဝေးခေါ်ပြီး ပိန်ကျော်၏ အစီရင်ခံစာကို ချေဖျက်သည်။

ပဟိုကော်မြတ်သည် ပြင်းထန်သော ညွှန်ကြားချက်ကြေးနှစ်းကို ထုတ်ပြန်ခဲ့၏။ ပိန်ကျော်အား ပါတီအစိုးရာ စစ်တပ်နှင့်

ယဉ်ကျေးမှုနယ်ပယ်များသို့ လျှိုဝင်လာသည့် ဓနရှုံးကိုယ်စားလှယ် များအနက် ရှေ့တန်းအကျော်းသူအဖြစ် သတ်မှတ်လိုက်၏။

ပစ္စည်းမဲ့တော်လှန်ရေးကြီး၏ မီးတော်မီးလျှံ့

၁၉၆၂ ခု ၆၇နှစ်လတွင် ပါကင်းရှိ စစ်တပ်သတင်းစာက ပဟိုကော်မြတ်၏ ကြေးကြော်သံဖြစ်သော ပြည်သူ့နေ့စဉ် သတင်းစာ နှင့် ပါတီပဟို၏ သဘောတရားရေးစာစောင်ဖြစ်သည့် ‘အလုန် ရှာနယ်’တိုကို သိမ်းယူလိုက်၏။

ပါတီဆန်းကျင်ရေးလမ်းစဉ်ကို တိုက်ဖျက်ရန်နှင့် ပညာ ရေး၊ စာပေ၊ စာနယ်အင်း၊ အတ်သဘင်နှင့် ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းရုပ်များတွင် ပစ္စည်းမဲ့တော်လှန်ရေးအတွေးအခေါ်ကို မြှင့် တင်ရန် ပြင်းထန်သော လူတန်းစားတိုက်ပွဲတစ်ရပ် စပြီဖြစ်ကြောင်း ကြည်းခဲ့၏။

လျှိုလျှောက်ချီသည် ပစ္စည်းမဲ့တော်လှန်ရေးကြီး၏ မီးတော်သည် သူဆီသို့ရောက်လာချိန်တွင် ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံ သမားပိပိ ဥက္ကဋ္ဌဗြို့ော်၏ လျင်မြန်ပြင်းထန်သောတိုက်ချက်ကို ရင်ဆိုင်ရန် အဆင်သင့်မရှိခဲ့ခြေ။

တပ်နီလူငယ်တပ်ဦးအဖွဲ့ဝင်များသည် ဥက္ကဋ္ဌဗြို့ော်၏ ရှေ့ဆောင်မှုအောက်တွင် ပစ္စည်းမဲ့တော်လှန်ရေးကြီး၏ မီးတော်မီးလျှံ့များအဖြစ် တရာ်ပြည်တရားမှူးနေရာအနှံးအပြားတွင် အလျှိုလျို့ ပေါ်ထွက်လာခဲ့၏။

တော်လှန်ရေး၏ မီးတော်မီးလျှံ့သည် အရှိန်ပြင်းသည် ထက် ပြင်းခဲ့သည်။ လူငယ်တပ်နီတပ်ဦးအဖွဲ့ဝင်များသည် အရင်း

ရှင်လမ်းကြောင်းသို့ ပြန်လည္ာက်ချင်သော ပစ္စည်းမဲ့တော်လှန်ရေးကို သွေ့ဖိသောပါတီနှင့် နိုင်ငံတော်အဆောက်အအုံ၏ အထက်ထပ်မှုပုဂ္ဂိုလ်များကို တန်ပြန်တော်လှန်ရေးသမားများ၊ ပြန်လည်ပြင်ဆင်ရေးသမားအဖြစ် ဖော်ထုတ်ထိုက်ခိုက်ခဲ့သည်။

လူဗျာက်ချိသည် တရှတ် 'ခရာရှေ့'အဖြစ် သတင်းစာများတွင် ဖော်ထုတ်ဖွင့်ခြင်းခဲ့ခဲ့ရ၏။ ၁၉၆၈ ခုနှစ်တွင် သိက္ခာအကြီးအကျယ်အချခံပြီး ပဟိုကော်မတီမှ အထုတ်ပယ်ခံရ၏။

တစ်နှစ်သာကြာမည်ဟု ဥက္ကဋ္ဌဗြို့ော်ခန့်မှန်းခဲ့သည့်ပစ္စည်းမဲ့တော်လှန်ရေးကြီးသည် သုံးနှစ်တိုင်တိုင် ကြာခဲ့၏။ ပိုကင်းပါတီကော်မတီကိုဖျက်ပစ်ပြီး ခရီးရှည်ချိတက်ပွဲ တပ်သားဟောင်းတစ်ဦးဖြစ်သူ ပေါ်လစ်မြှေးရှိအဖွဲ့ဝင်နှင့် ပြည်ထောင်စုရေးဝန်ကြီး 'လီစူးဖန်'၏ ခေါင်းဆောင်မှုအောက်တွင် အသစ်ပြန်လည်ဖွဲ့စည်းခဲ့၏။

မြို့တော်ဝန် 'ပိန်ကျင်း'အား ထိုအချိန်မှစ၍ ပါတီနှင့်အစိုးရ တာဝန်အားလုံးမှ ချထားပြီးဖြစ်သည်။

စင်စစ်ပစ္စည်းမဲ့မဟာယဉ်ကျေးမှုတော်လှန်ရေးကြီးသည် ပါတီအတွင်း အပုပ်ချုပွဲကြီးဖြစ်သည်။

အရင်းရှင်လမ်းကို လိုက်လိုသည့် ထိပ်သီးအာကာပိုင်များအား အလဲထိုးခဲ့သော ပြင်းထန်သောလူတန်းစားတိုက်ပွဲလည်းဖြစ်ပေသည်။

ဤတော်လှန်ရေးကြီးက ဥက္ကဋ္ဌဗြို့ော်တွင် လူတန်းစားရပ်တည်မှုမှန်ကန်သော တော်လှန်ရေးကြီးကို မသွေ့မဖိသောပစ္စည်းမဲ့လယ်သမား၊ အလုပ်သမားများနှင့် တပ်နိတော်သည် ကျေထောက်နောက်ခံအဖြစ် ထာဝရတည်ရှိနေမည်ကို လှစ်ပြခဲ့၏။

၁၉၆၉ ခု ဧပြီလတွင် ကိုးကြိမ်မြောက် ပါတီကွန်းရက်ကပါတီတွင်း လက်ကျွန်းမြေတော်များကို သွေ့သစ်လောင်း၍ ဗဟိုကော်မတီသစ်တစ်ရုပ်ကို ဖွဲ့စည်းခဲ့၏။

ပစ္စည်းမဲ့တော်လှန်ရေးကြီးက ပါတီနှင့်နိုင်ငံတော်အဆောက်အအုံ၏ အထက်လွှာနှင့် အောက်ခြေကွာာဟူမှုကိုနည်းနိုင်သမျှနည်း အောင် ဆက်စပ်ပေးခဲ့သည်။ ဥက္ကဋ္ဌဗြို့ော်၏ သဘောတရားနှင့် လက်တွေ့ကိုလည်း ဆက်စပ်၍ပေးခဲ့သည်။

ပညာရေးလောက်၏ ပုံသဏ္ဌာန်ကို ပြုပြင်ပြောင်းလဲခဲ့သည်။ အဆင့်မြင့်အရာထိုးများက ကိုယ်ပိုင်အသိစိတ်ဖြင့် လခကိုလျှော့ယူခဲ့ကြ၏။ ဥက္ကဋ္ဌဗြို့ော်ကိုယ်တိုင်လည်း သူရသောလစာငွေ၏ နှစ်ဆယ်ရာခိုင်နှုန်းကို လျှော့ယူခဲ့သည်။

ပစ္စည်းမဲ့ မဟာယဉ်ကျေးမှု တော်လှန်ရေးကိစ္စကြီးတွင် ဥက္ကဋ္ဌဗြို့ော်သည် အကြောင်းမဲ့ အောင်ပွဲခဲ့ခဲ့ကြောင်းကို ဖော်ညွှန်းသောအားဖြင့် ၁၉၆၉ ခုနှစ်၊ ဧပြီလတွင်ပြုလုပ်သော ကိုးကြိမ်မြောက်ပါတီကွန်းရက်၏ 'လင်ပြောင်'က ပြောကြားခဲ့သည့်မှာ-

'ဘယ်အခြေအနေ ဘယ်အချိန်မှာပဲဖြစ်ဖြစ် ဥက္ကဋ္ဌဗြို့ော်ရဲ့ အတွေးအခေါ်ကို ဆန်ကျင်သူမှန်သမျှဟာ ပါတီနဲ့ တစ်တိုင်းပြည်လုံးရဲ့ ဒဏ်ခေါ်ခြင်းကို မလွှဲမသွေ့ ခံရမှာဖြစ်တယ်' ဟူ၍ ပင် ဖြစ်ပေသည်။

မေလ(၇)ရက် သင်တန်းကျောင်း

‘မေလ(၇)ရက်သင်တန်းကျောင်းဆိုသည်မှာ ပြုပြင်ရေးသမားအတွက် တည်ဆောက်ထားသော ပြုပြင်ရေးကျောင်းများ

ဖြစ်သည်။

၁၉၆၈ ခု၊ မေလ(၃)ရက်နေ့တွင် ဥက္ကဋ္ဌကြီးမောင်က ညွှန်ကြားချက်တစ်ရပ် ထုတ်ခဲ့သည်။

ကေဒါထူကြီးတစ်ရပ်လုံးအား အောက်ခြေသိဆင်းပြီး အလုပ်လုပ်ရန်ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ အောက်ခြေသိဆင်းပြီး အလုပ်ကြမ်းလုပ်ခြင်းသည် အောက်ခြေလူတန်းစားများ၏ ဘဝကို အသစ် တဖန်လေ့လာဖို့ ရရှိသည့်အခွင့်အလမ်းဖြစ်သည်ဟုလည်း ဆိုသည်။

မေလ(၃)ရက် သင်တန်းကျောင်းများသည် ဥက္ကဋ္ဌကြီးမောင်၏ ထိုညွှန်ကြားချက်ကို အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း ဖြစ်လေသည်။

ယခင်က အကျဉ်းသားများ ပြစ်ခက်ကျခံရသူများ၊ တော်လှန်ရေးကိုဆန့်ကျင်သော မြေရှင်များ၊ တန်ပြန်တော်လှန်ရေးသမားများ၊ ရာဇ်ဝတ်မှုကျိုးလွှန်သူများသည် အလားတူ သင်တန်းကျောင်းမျိုးသို့ တက်ရောက်ခဲ့ရသည်။

ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစား နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ၏ သားကောင်းအဖြစ် ကိုယ့်ကိုယ်ကိုပြောင်းလဲရန် အလုပ်ကြမ်းလုပ်ရင်း ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒကို လေ့လာခဲ့ရ၏။

ယခု ယဉ်ကျေးမှုတော်လှန်ရေးကြီး၏ အကျိုးဆက်အဖြစ် ဖြစ်ရှိလာသည့် မေလ(၃)ရက် သင်တန်းကျောင်းသို့ အမှားကျိုးလွှန် မိသူ ပါတီခေါင်းဆောင်များ၊ မိမိ၏အစုက ကျိုးလွှန်သော အမှားများအတွက် တာဝန်ရှိသည့် ပါတီခေါင်းဆောင်များသည် ဆိုရှယ်လစ်အနှစ်သာရကို ပြန်လည်လေ့လာရန် တက်ရောက်ကြရလေ သည်။ လယ်သမား အလုပ်သမားများထံမှ လေ့လာသင်ကြားရန်

ရောက်ရှိလာခြင်းဖြစ်သည်။

ယဉ်ကျေးမှုတော်လှန်ရေးကာလတွင် တော်လှန်ရေးကော်မတီဝင်များသည် ပါတီစစ်တပ်၏ ဦးဆောင်မှုအောက်၌ ကေဒါထုအား ကျေးလက်သို့ဆင်းပြီး အလုပ်ကြမ်းလုပ်ရန် လမ်းဖွင့်ပေးခဲ့လေသည်။

တက္ကသိုလ်များ၊ စက်ရုံကြီးများ၊ မြို့ပြနှင့် ကျေးလက်အုပ်ချုပ် ရေးကောင်စီမှုး၊ စသည့် ဌာနကြီးများမှ အုပ်ချုပ်ရေးဂိုင်းဆိုင်ရာ အကြောင်းအကဲများသည်ပင် ကျေးလက်သို့ဆင်း၍ အလုပ်ကြမ်းလုပ်သည်။ ပါတီသင်တန်းကျောင်းမှ အဖွဲ့အစည်းခေါင်းဆောင်ကြီးများလည်း ပါသည်။

သင်တန်းကျောင်း၏ အခြေခံမှုမှာ ဥက္ကဋ္ဌကြီးမောင်၏ အတွေးအခေါ်အတိုင်း အလုပ်လုပ်ရန်၊ ကဗျာ့အမြင်ကို ပြုပြင်ပြောင်းလဲရန်၊ လယ်သမားများထံမှ လေ့လာပြီး သူတို့နှင့် အခြေခံကျကျ ပေါင်းစပ်ရန်၊ လူထုလုပ်ငန်းလုပ်ရန်၊ အလုပ်ကြမ်းလုပ်ရင်းဓနရှင်ကဗျာ့အမြင်ကို စေဖိန့်ရှုံးချင်ရန် ဖြစ်သည်။

ယဉ်ကျေးမှုတော်လှန်ရေးမတိုင်မီက ပါတီသင်တန်းကျောင်းများသည် အလုပ်ကြမ်းနှင့်ကင်းကွာခဲ့သည်။ လူထုနှင့်ကင်းကွာခဲ့သည်။ ကုန်ထုတ်လုပ်ရေးနှင့် အလှမ်းကွာခဲ့သည်။ လက်တွေ့ဘဝနှင့် တော်းစီရို့နေခဲ့သည်။

အသစ်တဖန် ပြည်သူ့ဘဝ လက်တွေ့လေ့လာရင်း ဆိုရှယ်လစ်၏အနှစ်သာရကို ဆက်လက်ဆည်းပူးပြီးသော ကေဒါများအနက် မြို့ပြသို့ ပြန်တက်သွားသူများလည်းရှိသလို ကျေးလက်တွင်ပင် အခြေချွဲလည်း ရှိခဲ့၏။

ပစ္စည်းမဲ့ယဉ်ကျေးမှု တော်လှန်ရေးကြီး၏ မဟာအောင်ပွဲကို ဥက္ကဋ္ဌဗြီးမောင်သည် ဆွတ်ခူးနိုင်ခဲ့သည်။ လျှော့လျှောက်ချီးနှင့် လင်ပြောင်တို့၏ စန်ရှင်ဗြာနချုပ်နှစ်ခုကို တိုက်ခိုက်ချော်မှန်းပစ်နိုင်ခဲ့သည်။ ပစ္စည်းမဲ့ အာဏာရှင်စနစ်သည် ပိုပြီးစုစည်းခိုင်မာခဲ့၏။

‘တရှတ်ပြည်ကို ဆိုရှယ်လစ်စနစ်ကသာ ကယ်တင်နိုင်တယ်’ ဟု ထောက်ပြေခဲ့ဖူးသည့် ဥက္ကဋ္ဌဗြီးမောင်သည် ဆိုရှယ်လစ်စနစ်ဆောက်တည်မှ ခိုင်မြေစေရေးနှင့် ဖြစ်ထွန်းတိုးတက်စေရေးအတွက် ပစ္စည်းမဲ့အာဏာရှင်စနစ်အရ လိုအပ်သော ပစ္စည်းမဲ့ယဉ်ကျေးမှုတော်လှန်ရေး ကြီးကို ရွှေ့ဆောင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

စင်စစ် ပစ္စည်းမဲ့ယဉ်ကျေးမှုတော်လှန်ရေးကြီးသည် ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစားနှင့် စန်ရှင်လမ်းကြောင်းလိုက်လိုသည့် လူတန်းစားတို့၏ တိုက်ပွဲစဉ်ဖြစ်သည်ဟုလည်းဆိုသည်။ ပြုပြင်ရေးဝါဒလမ်းစဉ်နှင့် မာ့ကိုစိတ်ဝါဒလမ်းစဉ်တို့၏ တိုက်ပွဲစဉ်ဟုလည်း ဆိုသည်။

‘စနစ်ဟောင်းနေရာမှာ လူမှုစနစ် အသစ်စက်စက်တစ်ခု တည်ထောင်လိုလျှင် စနစ်ဟောင်းနေရာ ရှုင်းပို့ရမည်။’ စနစ်ဟောင်းကို ရောင်ပြန်ဟပ်ပြတဲ့ အတွေးအခေါ်ဟောင်း အကြွင်းအကျိုးများဟာ လွယ်လွယ်နဲ့ပျောက်ကွယ်မသွားဘဲ လူတို့ရဲ့ ဦးနောက်ထဲမှာ အကြားကြီး ဖွဲ့နေအံးမှာပဲ့ဟု ပြောကြား၍ နိုင်ငံရေးနှင့် အတွေးအခေါ်နယ်ပယ်တွင် ဆိုရှယ်လစ်ဝါဒနှင့် အရင်းရှင်ဝါဒနှစ်ခုအကြေား ရေရှည်တိုက်ပွဲဖြစ်နော်းမည်ကို ဖော်ညွှန်းခဲ့၏။

ယဉ်ကျေးမှုတော်လှန်ရေးကြီးသည် အထက် အဆောက်အအုံနယ်ပယ်အား မာ့ကိုစိတ်ဝါဒအရ သိမ်းပိုက်ရန်၊ ပစ္စည်းမဲ့အာဏာရှင်စနစ် ခိုင်မြေစေရန်၊ အရင်းရှင်စနစ် ပြန်လည်မလွမ်းမိုး

လာအောင် ကာကွယ်တားဆီးရန်၊ ဆိုရှယ်လစ်နိုင်ငံတော်ကြီးအသေးအရောင် ပြောင်းမသွားရန် ကြီးစားလုပ်ဆောင်သည့်လူပုံရှားမှုကြီးဖြစ်သည်ဟု ဆိုသည်။

တစ်ဖက်က တန်ပြန်တော်လှန်ရေးလမ်းစဉ်ကို ဆက်လက် ဝေဖန်ရှုံးချင်း တစ်ဖက်တွင် ဥက္ကဋ္ဌဗြီးမော်၏ စစ်ရေးစာစောင်းများကို အထူးလေ့လာရန်လိုအပ်သည် ဟုဆိုသည်။

ပစ္စည်းမဲ့တော်လှန်ရေးလမ်းစဉ်၏ ရွှေ့ဆောင်မှုအောက်တွင် ပါတီ၏ ပုလိုစုစည်းမှုရှိသော ခေါင်းဆောင်မှုကို အားသစ်လောင်းပေးရန်နှင့် ပါတီတစ်ရပ်လုံး၊ တပ်မတော်တရပ်လုံး၏ တော်လှန်ရေးသွေးစည်းမှုကြီးကို ပစ္စည်းမဲ့ယဉ်ကျေးမှု တော်လှန်ရေးကြီးက အားသစ်လောင်းပေးလေသည်။

ဥက္ကဋ္ဌဗြီးမော်ကိုတိုင် ချမှတ်ခဲ့သော ‘အားသွန်ခွန်စိုက်လုပ်ကိုင်၊ ထိပ်တန်းရောက်အောင် ကြီးစား၊ ဆိုရှယ်လစ်လောကကိုများ-မြန်-ကောင်း-သက်သာစွာဖြင့် တည်ဆောက်ရေး’ ဟူသော အတွေ့အတွေ့လမ်းစဉ်၏ ရွှေ့ဆောင်အရ ခုနှစ်လွှားတိုးတက်မှု အခြေအနေများကို ကာကွယ်ထိန်းသိမ်းရန်အတွက်လည်း မဟာပစ္စည်းမဲ့ယဉ်ကျေးမှု တော်လှန်ရေးကြီးသည် လိုအပ်လေသည်။

ပစ္စည်းမဲ့ယဉ်ကျေးမှု တော်လှန်ရေးကြီး၏ အကျိုးဆက်

ပစ္စည်းမဲ့တော်လှန်ရေးကြီးသည် လျှော့လျှောက်ချီးနှင့် လင်ပြောင်တို့၏ စန်ရှင်အဆောက်အအုံနှစ်ခုကို ရွှေ့ဆင်နောက်ဆင့်ဖို့ခြင်းပစ်ခဲ့သည်။

၅၅၆
၂၀၁၅ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ၁၇ ရက်၊ အခြား အမြတ်ဆင့် ပစ္စည်းမှု အာကာသရှင်စနစ်နှင့် ဆိုရှယ်လစ်စီးပွားရေးအခြေခံအုတ်မြစ်သည် ပိုမိုခိုင်ခုံလာသည်။

ပြည်သူလူထုကြီးတစ်ရပ်လုံး၏ တော်လျှော်ရေးစိတ်ဓာတ် သည် ပိုမိုထက်သန်တက်ဖြေလာ၏။ လူအဖွဲ့အစည်း၏ ကုန်ထုတ် စွမ်းအားစုများသည်လည်း အလွန်လျင်မြန်စွာ တိုးတက်ထွန်းကား လာသော ဟူ၏။

ယဉ်ကျေးမှုတော်လျှော်ရေးကြီး မဆင်နဲ့ခင်က လူ၏ရောက် ချို၏ ပြပြင်ရေးလမ်းစဉ်ကြောင့် ပိုကင်းမြှေ့၊ စက်မှုထုတ်ကုန်လုပ် ရေးနှင့် စက်မှုလုပ်ငန်းထူးထောင်ရေးသည် ဆိုးဝါးဆုတ်ယုတ်ခုံ သည်ဟု ဆိုသည်။

သံ၊ သံမကို စက်မှုလုပ်ငန်းဘက်တွင် လိုအပ်သည့် သံရှင်း၊ သတ္တရှင်းများကို ဟိုင်နှန်ကျွန်းမှ တင်ဆောင်ရလာပြီး တဖန် ကျိုချက် ပြီးသွန်းသံမကို အကြမ်းကြိတ်ရန် ရပ်ဝေးသို့ တင်ပို့ရ ပြန်သည်ဟု ဆိုသည်။ ဤသို့ နည်းမှုနှင့်လမ်းမှုနှင့်မရှိသည့် အပြော အနေကို ပစ္စည်းမဲ့ တော်လျှော်ရေးကြီး ဖြစ်ပွားလာသောအခါ ပြောင်းလဲပစ်လိုက်နိုင်သည်ဟု ဆို၏။

‘တော်လျှော်ရေးနှင့် ကုန်ထုတ်လုပ်ရေးပေါင်းလိုက်လျှင် ဝမ်းရေးပြသနာကို ဖြေရှင်းနိုင်သည်’ဟု ဥက္ကဋ္ဌဗြို့မောက် ပြောကြားခဲ့သည်။

ဥက္ကဋ္ဌဗြို့မော ချုမှုတ်ပေးသော ပစ္စည်းမဲ့ တော်လျှော်ရေး လမ်းစဉ်၏ ရွှေဆောင်မှုအရ ကျယ်ပြန်သောတောင်သူ လယ်သမား ထုကြီး ပြပြင်ရေးဝန်ကြီး အရင်ရှင်စနစ်ဘက် တိမ်းညွတ်မှုများကို

ပြတ်ပြတ်သားသား ဝေဖန်ရှုတ်ချေခြင်းဖြင့် ကျေးလက်ဆိုရှယ်လစ် စနစ်ကို တနေ့တာခြား ခိုင်မြဲလာစေကာ လယ်ယာကုန်ထုတ်လုပ်ငန်းများ ဖွံ့ဖြိုးပိုးတက်လာစေရန် တွန်းအားပေးနိုင်ခဲ့သည်ဟု ဆိုသည်။

ပစ္စည်းမဲ့ယဉ်ကျေးမှု တော်လျှော်ရေးကြီးအတွင်း၌ ပညာ ရေးတော်လျှော်မှုကိုလည်း ဆင်နဲ့ခဲ့သည်။ ဥက္ကဋ္ဌဗြို့မော ချုမှုတ်ပေးသည့် ပညာရေးဆိုင်ရာ ညွှန်ကြားချက်များကို လက်တွေ့ကျကျ အသက်ပါပါ ဖော်ဆောင်ခြင်းလည်း ဖြစ်သည်ဟု ဆိုသည်။

‘ပညာရေးသည် ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစားနိုင်ငံရေးကို အလုပ် အကျွေးပြုရမည်။ ကုန်ထုတ်လုပ်ရေး ကာယလုပ်အားနှင့် ပေါင်းစပ် ရမည်။’

ပညာသင်ကြားသူတိုင်းကို စာရိတ္ထဗ္ဗလနှင့် ကာယပလ ဘက်များတွင် ဘက်စံဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေပြီး ဆိုရှယ်လစ်အသိနှင့် ပညာအရည် အချင်းရှိသည့်လုပ်သားများ ဖြစ်လာစေရမည်’ဆို သည် ဥက္ကဋ္ဌဗြို့မော၏ ညွှန်ကြားချက်အတိုင်း ယဉ်ကျေးမှုတော်လျှော်ရေးကြီးက ပညာရေးစနစ်ဟောင်းကိုင်း၊ သင်ကြားမှုလမ်းညွှန် ဟောင်းနှင့် သင်ပုံသင်နည်းများ ကိုင်းတော်လျှော်ပြပြင်ပစ်ရန် ဖြစ်သည်။

ပစ္စည်းမဲ့ယဉ်ကျေးမှုတော်လျှော်ရေးကြီး မတိုင်မီက လူ၏ ရောက်ချိတ္ထုလူသိက်သည် ပညာရေးလုပ်ငန်းဌာန၏ ဦးဆောင် အာကာကို ချုပ်ကိုင်ယားပြီး ဥက္ကဋ္ဌဗြို့မော၏ ပစ္စည်းမဲ့လူတန်းစား တော်လျှော်ရေးလမ်းစဉ်ကို ဆန့်ကျင်ခဲ့ကြသည်။

ကျောင်းပညာသင်ကြားရေးစနစ်အားလုံးသည် တရုတ်

ပြည်မလွတ်မြောက်မိုက ကျင့်သုံးသည့်နည်းဟောင်းနှင့် ဆိုပိယက်မှ ကူးချ သည့်နည်းများအတိုင်း လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြစ်၏။

စာသင်ကျောင်းများသည် ဓနရှင်လူတန်းစားများ၊ ပညာတတ်များ၊ စိုးမိုးအုပ်ချုပ်ရာ နေရာအဖြစ်သို့ ရောက်ရှိသွားသည် သာမက ကျောင်းမှ သင်ကြားမွေးထုတ်လိုက်သော ကျောင်းသူ ကျောင်းသားများမှာလည်း လယ်သမားထုနှင့်ကင်းကွာသော၊ လက်တွေ့နှင့်ကင်းကွာသော၊ ကာယအလုပ်နှင့် ကင်းကွာသော ပညာတတ်များ ဖြစ်ကုန်သည်။

ယင်းသို့ဖြစ်ခြင်းသည် လူကုံးထံပညာတတ်များကို မွေးထုတ်ပြီး အရှင်းရှင်စနစ် ပြန်လည်ဆောက်ရေးအတွက် ပညာရေးကို လက်နက်ကိရိယာအဖြစ် အသုံးပြုခြင်းဖြစ်သည်ဟု ပစ္စည်းမဲ့ယဉ်ကျေးမှု တော်လှန်ရေးကြီးအရ ရှုမြင်သည်။

စာသင်နှစ်အပိုင်းအခြား၊ သင်ကြားရေးလမ်းညွှန်၊ သင်ပုံသင်နည်း၊ သင်ရှိုးညွှန်းတန်း၊ ကျောင်းသားသစ်လက်ခံရေးစနစ်၊ ကျောင်းဆရာများအားပြုပြင်ရေး၊ စသည်တို့သည် ပညာတော်လှန်ရေး၏ အတွင်းသဘောပါ ဦးတည်ချက်များ ဖြစ်သည်။

ပထမအချက်အနေနှင့် တော်လှန်ရေးသဘောတရားများ လေ့လာရေးကို အလေးထားအားဖြည့် ဆောင်ရွက်ပေးသည်။

ဆရာများနှင့် ကျောင်းသူကျောင်းသားများကို တော်လှန်ရေးအတွက် ပညာသင်ကြားပို့ခြင်း၊ တော်လှန်ရေးအတွက် ပညာသင်ယူလေ့လာခြင်း၊ ပြည်သူ့အတွက် ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ ပါဝင် အလုပ်အကျေး ပြုခြင်းစသော အတွေးအခေါ်များ ပြည့်ဝလာ အောင် ပညာသင်ကြားပေး၏။

ယဉ်ကျေးမှုတော်လှန်ရေးကြီး မတိုင်မိတွင် တရာတ်ပြည်၏ ပညာသင်ကြားရေးစနစ်အရ မူလတန်းမှ တက္ကသိုလ်ရောက်သည် အထိ ၁၆-၁၇နှစ်၊ သို့မဟုတ် အနှစ် ၂၀ကျော်မှု အချိန်ကုန်ခံ၍ ပညာသင်ကြားရသည်။

ဤမှုကြားသော ကျောင်းသင်ခန်းစာ သင်ယူရသည့် နှစ်ကာလအတွင်း အခန်းတံခါးပိတ်၍ စာဖတ်ခြင်း၊ ပုံသေကားချ ကျက်မှုတ်ခြင်းတို့ဖြင့်သာ ပြီးနေသဖြင့် အလုပ်သမားများ မည်ပုံ အလုပ်လုပ်၍ လယ်သမားများ မည်ပုံအလုပ်လုပ်ကြသည် ဆိုသည် ကို မတွေ့မဖြင့်ကြရပေ။

စာသင်နှစ်ကုန်ဆုံး၍ ကျောင်းမှုတွက်သောအခါများ၌ လည်း ခေါင်းတွင်း၌ ပုံသေနည်းနှင့် ညီမှုခြင်းတို့ဖြင့်သာ ပြည့်သိပ် နေပြီး လက်တွေ့မလုပ်တတ်မကိုင်တတ် ရှိနေခဲ့သည်။ အလုပ်သမား လယ်သမားတို့၏ စိတ်နေသဘောထား ချီးင့်သော ပညာတတ်များဖြစ်နေကြသည်။

ထိုကြောင့် ဆိုရှယ်လစ်တော်လှန်ရေးနှင့် ဆိုရှယ်လစ်စနစ်တည်ဆောက်ရေး၏လိုအပ်ချက်နှင့် အလှမ်းကွာဝေးနေခဲ့သည်။

ယဉ်ကျေးမှုတော်လှန်ရေးကြီးက ချမှတ်သောမှုအရ ယခုစမ်းသပ်၍ ကျင့်သုံးလျက်ရှိသော စာသင်နှစ်အပိုင်း အခြားသည် မူလတန်း ဤနှစ်၊ အလယ်တန်းနှင့် အထက်တန်း ငါ့နှစ် သို့မဟုတ် ဤနှစ်၊ တက္ကသိုလ်ကျောင်းက ၂ နှစ်မှ ၃ နှစ် အထိ ဖြစ်သည်။ ယခင်စာသင်နှစ်ထက် ငါ့၅နှစ် တို့တောင်းသွားသွား သော်ငြားလည်း လက်တွေ့နှင့် သဘောတရားရေးပိုင်းကို ယခင်ထက် ဖြည့်တင်းထားခဲ့၏။

လက်တွေ့လိုအပ်မှုနှင့်မညီသော သင်ရှိ၊ အသုံးမဝင်သည့် သင်ခန်းစာများကို ထုတ်ပယ်ခဲ့သည်။ အတွေးအခေါ်အရ ပညာ ပေးရေးကို အားဖြည့်လျက် စာတွေ့ပညာနှင့် လက်တွေ့ကုန်ထုတ်လုပ်ရေး ကို ပေါင်းစပ်ပေးခဲ့သည်။

စာသင်ကျောင်းများ၏ ကျောင်းသင်ခန်းစာများ ပိုချေသည့် နေရာဇာနာသည်ပင်လျှင် ပတ်ဝန်းကျင်အခြေအနေကိုလိုက်၍ ပြောင်းလဲသွားသည်။ မြို့ပြနှင့် ကျေးလက်မှု မူလတန်းကျောင်း၊ အလယ်တန်းကျောင်း၊ အထက်တန်းကျောင်းများသည် အနီး တရိုက်ရှိ စက်ရုံအလုပ်ရုံများ၊ ကျေးလက်ပြည်သူ့ဘုံအဖွဲ့များ၊ တပ်မတော်များနှင့် အဆက်အသွယ် ယဉ်ထားကြ၏။ ယခင်ကဲ့သို့ စာသင်ခန်းတွေ့သာ သင်ကြားနေရခြင်းမျိုး မဟုတ်တော့ချေ။

အခြေအနေပေးသည့် ကျောင်းများတွင် ကိုယ်ပိုင်စက်ရုံ ကလေးများနှင့် စိုက်ခင်းကလေးများ တည်ထောင်ထား ကြရုံမက အလုပ်သမား၊ လယ်သမား၊ တပ်မတော်သားများကို ဖိတ်ကြားပြီး အချိန်ပိုင်းကျောင်းဆရာအဖြစ် သင်ကြားပို့ချစေ၏။

တက္ကသိုလ်များတွေ့သင်ကြားပိုချေရေး သိပ္ပံ့ပညာ သုတေသနပြုရေး၊ ကုန်ထုတ်လုပ်မှုဆိုင်ရာ ကာယအလုပ်လုပ်ရေးတို့ကို ပေါင်းစပ်ထားသည့် သုံးဖက်ပေါင်းစပ်ရေးစနစ်သစ်ကို ကျင့်သုံးသည်။

ကျောင်းပိုင်စက်ရုံနှင့် စိုက်ခင်းများတည်ထောင်ပြီး စက်ရုံ အလုပ်ရုံများ၊ ကျေးလက်ပြည်သူ့ဘုံအဖွဲ့များနှင့် အဆက် အသွယ်ယူထား၏။

ဝိဇ္ဇာဘာသာရပ် တက္ကသိုလ်ကမူ လူအဖွဲ့အစည်းတစ်ခု

လုံးကို စက်ရုံအလုပ်ရုံအဖြစ် သဘောထားသည်။ စက်ရုံ ကျေးလက်ကုန်ဆိုင်များသိသွား၍ လူမှုရေးစုစုမှုများပြုရသည်။ လူလောကြီးအကြောင်းကို လေ့လာဆည်းပူးကြုံရသည်။ အလုပ်သမား၊ လယ်သမား၊ တပ်မတော်သားများထံမှ လေ့လာအတူယူရသည်။

လူတန်းစားတိုက်ပွဲ၊ ကုန်ထုတ်လုပ်ရေးတိုက်ပွဲ၊ သိပ္ပံ့စမ်းသပ်ခြင်းနှင့် တော်လှန်ရေးလှုပ်ရှုံးမှုများတွင် ပါဝင်ဆင်စွဲရ၏။

အလုပ်သမား၊ လယ်သမားများနှင့်အတူ အလုပ်လုပ်ကိုင်ခြင်းဖြင့် ပြည်သူ့အပေါ် မေတ္တာတရားနှင့်ရှိုင်းလာစေပြီး ပြည်သူ့အတွက် အလုပ်အကျေးပြုသည့် လက်တွေ့အတတ်ပညာများကို သင်ယူတတ်မြောက်လာစေသည်။

အထက်ပါရည်မျိုးချက်များ ပြည့်ဝလာနိုင်ရေးအတွက် ကျောင်းဆရာများနှင့် ကျောင်းသူကျောင်းသားများသည် သင်ကြားပို့ချေရေးစီမံကိန်းအရ စက်ရုံ နိုင်ငံပိုင်စိုက်ခင်း၊ သို့မဟုတ် ပြည်သူ့ဘုံအဖွဲ့သိသွားပြီး စုပေါင်းကုန်ထုတ်လုပ်ရေး ကာယအလုပ်များတွင် လက်တွေ့ပါဝင် လုပ်ကိုင်ကြရသည်။

သင်ကြားပိုနည်းစနစ်ဘက်တွင် ဆရာက ဟောပြောပိုချေသည်ကို ကျောင်းသားများက ကြားနာရုံမှုဖြစ်သော သင်နည်းစနစ်ကို ဖျက်သိမ်းလိုက်၏။ ညာက်ဖွင့်ပေးသည့်စနစ်ကို အစားထိုးပြီး ကျောင်းသားများ၏ ကိုယ်ပိုင်ညာက်ဖွင့် တွေးတော်ဆင်ခြင်ခွင့်ကို လမ်းဖွင့်ပေးသည်။

ကျောင်းဆရာနှင့်ကျောင်းသား အတူတက္က ဆွေးနွေး၍ လိုအပ်သည့်အချက်အလက်များကို အပြန်အလှန် ဖြည့်စွက်ကြ၏။ ယဉ်ကျေးမှုတော်လှန်ရေးကြီး ပြီးသည့်နောက် ဥက္ကဋ္ဌကြီး

မော်၏ ‘ကျောင်းသုံးစာအုပ်များကို အပြီးအပိုင်ပြုပြင် ပြောင်းလဲပစ် ရမည်’ဆိုသည့် ညွှန်ကြားချက်အရ တက္ကသိုလ်နှင့်ကောလိပ် ကျောင်းများတွင် ကျောင်းသုံးစာအုပ်သစ် အမျိုးတစ်သောင်းကျော် ကို ရေးသားပြုစုစွဲကြသည်။

ထိုကျောင်းသုံးစာအုပ်သစ်များသည် ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးမော်၏ ပညာရေးတော်လှန်မှုဆိုင်ရာ အတွေးအခြားနှင့်လမ်းစဉ်ကို ထင် ဟပ်ပြနေ၏။

ပစ္စည်းမဲ့နှင့်ရေးအတွက် အကျိုးပြုရေး၊ ဆိုရှယ်လစ် တော်လှန်ရေးနှင့် ဆိုရှယ်လစ်တည်ဆောက်ရေးအတွက် အကျိုးပြုရေး၊ ပစ္စည်းမဲ့တော်လှန်ရေးအရေးတော်ပုံကို ဆက်ခံမည့်သူများ အား လေ့ကျင့်ပျိုးထောင်ပေးရေးအတွက် အကျိုးပြုရေးတို့ကို ဖော်ဆောင်သော ဦးတည်ချက်များ ပါရှိသည်။

စာမေးပွဲစနစ်ဟောင်းကို ဖျက်သိမ်း၍ မေးခွန်းပုံစွဲများကို တင်ကြီးအသိပေးထားသော စာအုပ်ကြည့်ခွင့်၊ ကျောင်းသားချင်း အပြန်အလှန်ဆွေးနွေးခွင့်ပေးထားသည့် စာမေးပွဲစနစ်ဖြစ်သည်။

ကျောင်းသားသစ်လက်ခံရေးစနစ်ကို တက္ကသိုလ်ကျောင်းများ၌ အဓိကအဖြစ် ပြောင်းလဲခဲ့၏။ အထက်တန်းကျောင်းမှ လောလော လတ်လတ်အောင်သူတို့အား တက္ကသိုလ်ကျောင်းသား သစ်အဖြစ် ရွှေးချယ်ခြင်းမပြုချေး။

ပြည်သူက နာမည်တင်ပြီးနောက် အဖွဲ့အစည်းများက လည်း အတည်ပြုသော ၂၅၉စုကျော် လက်တွေ့အတွေ့အကြုံရှိသော အလှပ်သမား လယ်သမား တပ်မတော်သားများထဲမှ ထူးချွန်သည့် လူဝယ်များကို ကျောင်းသားသစ်အဖြစ် ရွှေးချယ်လက်ခံသည်။

လက်တွေ့အတွေ့အကြုံတွင် ကြယ်ဝသော အလုပ်သမား၊ ဆင်းရဲသည့် အလတ်တန်း အောက်လွှာလယ်သမား၊ တော်လှန်သည့် ကေဒါများအတွက်မူ တက္ကသိုလ်ဝင်ရန် အသက်နှင့်ပညာအရည် အချင်း ကန့်သတ်ချက်များကို ခွဲ့ချွဲချက်ထားသည်။

‘ဥက္ကာလသာ ပစာနံဟူသည့်မှုဖြင့် လုပ်သားများနှင့် လယ်သမားများ၏ သားသမီးများ ကျောင်းမဝင်နိုင်အောင် မတရား တားဆီးထားသည့် စနစ်ဟောင်းပညာရေးစနစ်ကို အရင်းအမြစ်မှ တွန်းလှန်ပြောင်းလဲပစ်ခြင်းမျိုး ဖြစ်သည်။’

ပစ္စည်းမဲ့ယဉ်ကျေးမှ တော်လှန်ရေးကြီးတွင်း၌ အလှပ်သမား လူတန်းစားသည့် အထက်အဆောက်အအုံ နယ်ပယ်ဖြစ်သည့်နိုင်ငံရေးစင်မြင့်ပေါ်သွေးရောက်ခဲ့ကြ၏။ စာသင်ကျောင်းများ၌ ဓနရှင်ပညာတတ်များ စိုးမြို့ချယ်လှယ်နေသော အခြေအနေမျိုးကို အရင်းအမြစ်မှ ပယ်လှန်ပြောင်းလဲခဲ့သည်။

ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးမော်၏ ပညာတော်လှန်မှုဆိုင်ရာ ညွှန်ကြားချက် များကို တိတိပပ လိုက်နာကျင့်သုံးခဲ့ကြခြင်းဖြစ်သည်။

ယဉ်ကျေးမှုတော်လှန်ရေးကြီးအတွင်း စနစ်သစ် ကျောင်းသားသစ် လက်ခံရေးမှုအရ ပထမဆုံးလက်ခံခဲ့သော အလှပ်သမား၊ လယ်သမား၊ တပ်မတော်သားများသည် တက္ကသိုလ်ကျောင်းများသို့ တဖွဲ့ဖွဲ့ရောက်ရှိခဲ့သည်။

စာသင်နှစ်ကုန်ဆုံးပြီး အသီးသီး ကျောင်းဆင်းသွားခဲ့၏။ ကျောင်းအောင်သူများထက် အပုံကြီးသာသည်ဟု ဆိုသည်။

ယဉ်ကျေးမှုတော်လှန်ရေးကြီး ဆင်နွဲခဲ့သည့်နောက်ပိုင်း ပညာတတ်လူငယ် ရှစ်သိန်းကျော်တို့သည် ကျေးလက်တော့ရွာများ

သို့ ရောက်ရှိခဲ့သည်။ ဆိုရှယ်လစ်ကျေးလက်သစ် ထူထောင်ရေး အတွက် အရေးပါသောအခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိ သည်ဟု ဆိုသည်။

လယ်သမားများကို အထင်သေးခြင်း၊ ကာယအလုပ်ကို ရွှေရှာမှန်းတီးခြင်းတည်းဟူသော လွန်ခဲ့သည့်နှစ် ထောင်ပေါင်းများစွာကတည်းက တည်ရှိခဲ့ဖူးသည့် သွေးစပ်လူတန်းစား အတွေး အခေါ်နှင့် ဓလေ့ထုံးစံများကို ထိလူဝယ်ထဲက အဟုန်ပြင်းစွာ တိုက် ဖျက်နေခုံမျှမက အလုပ်သမား၊ လယ်သမားတို့၏ ကွာခြားချက်၊ ဖြို့နှင့်ကျေးလက်တို့၏ ကွာခြားချက်များကို တဖြည်းဖြည့်ချုပ်ပစ်ရေးတွင် လည်း ရေရှည်ထွေးသက်ရောက်နေမည်ဟု ဆိုသည်။

ဆေးဝါးကုသရေး စနစ်သစ်

၁၉၆၅ ခုနှစ်တွင် ဥက္ကဋ္ဌဗြို့မော်က ‘ဆေးဝါးကုသရေးနှင့် ကျိန်းမာရေးလုပ်ငန်းများကို ကျေးလက်တွင် အလေးထားလုပ်ကိုင်ရှုမည်’ ဟု ဆော်ထွေးသဖြင့် ကျိန်းမာရေးလုပ်ငန်းဘက်တွင် အလုပ်သမား၊ လယ်သမား၊ တပ်မတော်သားများကို မျက်နှာမှုပြီး လူအများစုအတွက် အကျိုးဆောင်မည့် တော်လှန်ရေးလမ်းစဉ် တစ်ရပ်ကို ထပ်မံမှတ်ခဲ့သည်။

ယဉ်ကျေးမှုတော်လှန်ရေးကြီးနှင့် လင်းပြောင်းကွန်ဖြူးရှုပ် ပေါ်နှုံးချေရေး လျှပ်ရှားမှုကြီးအတွင်း၌ မြို့ကြီးပြကြီးကိုသာ အထင်ကြီးပြီး ကျေးလက်ကို အထင်သေးခြင်း၊ လုပ်သားပြည်သူများ အကြား တွေ့နေကျရောဂါနှင့် အဖြစ်များသည့် ရောဂါများ

ကာကွယ်ကုသရေး၊ သုတေသနပြောရေးကို လျှစ်လျှော်ထားခြင်း၊ လူနည်းစုအတွက်သာ အလုပ်အကျေး ပြခြင်းဖြစ်သည့် လျှော်ရှာက် ချိနှင့် လင်းပြောင်တို့လူဆိုက် ကျင့်သုံးသည့် ပြန်ပြင်ရေးလမ်းစဉ်ကို ဆေးဘက်အမှုထမ်းများစွာနှင့် လူထုသည် ပြင်းပြင်းထန်ထန် ပေါ်နှုံးချလိုက်သည်။

တစ်ချိန်တည်းတွင် လူများစုအကျိုးကိုဆောင်မည့် ဆေးဘက်ဆိုင်ရာမှုကို လက်ခံကျင့်သုံးရ၏။ ကျေးလက်ဒေသအများစုကျိန်းမာရေးအသွင်အပြင်သည် အပြောင်းအလဲကြီး ပြောင်းလဲလာသည်။

ခြောက်ဆရာဝန်များစွာသည် ကြီးထွားရင့်သန်လာပြီး ကျေးလက်စုပေါင်းဆေးကုစနစ်ကို ကျင့်သုံးအကောင်အထည်ဖော်ခဲ့၏။

ကျေးလက်စုပေါင်းဆေးကုစနစ်မှာ လယ်သမားများက လယ်သမားများ၏ စုပေါင်းရှင်းပင်းကူညီမှုဖြင့် ထူထောင်လိုက်သော ဆေးဝါးကုသရေးစနစ်ပို့ဖြစ်သည်။

ဘုံအဖွဲ့ဝင်တစ်ဦးသည် တစ်နှစ်အတွက် ယေဘုယျအားဖြင့် တရာတွင့် တစ်ယွမ်လောက်ထည့်ဝင်ခြင်းဖြင့် နာမကျိန်းသောအခါ အခဲ့ ကုသခွဲခံယူနိုင်သည်။

ပြည်သူ့ဘုံအဖွဲ့ဝင်များနှင့် ကျေးလက်ရှိ ပညာတတ်လူငယ်များထဲမှ ရွေးချယ်၍ လေ့ကျင့်ပိုးထောင်ပေးလိုက်သော ခြောက်ဆရာဝန်များသည် လယ်သမားများနှင့်အတူ လယ်ကွွှေးမြှုံးတဲ့ ပေါင်ဖက်လုပ်ကိုင်နေသည်ဖြစ်၍ လယ်သမားများတွင် ဖြစ်ပွားတတ်သည့်ရောဂါနှင့် ကုသရန်နည်းလမ်း၊ ကာကွယ်ရန်နည်း

လမ်းများကို အသိကျမ်းဆုံး၊ အနားလည်ဆုံး ဖြစ်နေသည်။
ခြေလာဆရာဝန်သည် ကျေးလက်တော်ချွာတိုင်းတွင်
အနဲ့နှုန်းပြီးဟု ဆိုသည်။

ပစ္စည်းမဲ့ယဉ်ကျေးမှုတော်လှန်ရေးကြီး ဆင်နှံခဲ့သည့်
နောက်ပိုင်းတွင် မြို့ပြမှ ဆေးဘက်အမှုထမ်းများသည် အဆက်
မပြုတ် ကျေးလက်သို့ သွားရောက်အမြှိုက်နေထိုင်ကာ ဆေးကုသ
ပေးကြသည်။ မြို့ပြတွင် တာဝန်ထမ်းဆောင်သော ဆေးဘက်
အမှုထမ်းများကလည်း ကျေးလက်သို့ အလှည့်ကျွေဆိုပြီး နယ်လှည်
ကုသပေးခဲ့၏။

ဥက္ကဋ္ဌဗြို့မော်ကိုယ်တိုင် ရွှေ့ဆောင်ဆော်သွေ့ခဲ့သော လူထူ
သဘောဆောင်သည် မျိုးချစ်ကျော်များသန့်စွမ်းရေး လူပ်ရှားမှုကြီး
သည် ကုနောကုနာသော တရာ်ပြည်သူများအတွက် ကြီးစွာသော
အကျိုးသွားကို ဖော်ဆောင်ခဲ့၏။

စင်စစ် ဥက္ကဋ္ဌဗြို့မော် ဦးဆောင်ဆင်နှံခဲ့သည့် ပစ္စည်းမဲ့
မဟာယဉ်ကျေးမှုတော်လှန်ရေးကြီးသည် ဆုံးခွန်းမတိုင်သေးသော်
လည်း ပြန်ပြင်ရေးဝါဒကို ဆန့်ကျင်ရန်၊ ပြန်ပြင်ရေးဝါဒပေါ်
မလာအောင်ကာကွယ်ရန်၊ သန်းပေါင်းများစွာသော ပစ္စည်းမဲ့တော်
လှန်ရေး အရေးတော်ပုံဆက်ခံသူများ လေ့ကျင့်ပျိုးထောင်ပေးရန်၊
ဆိုရှယ်လစ်တော်လှန်ရေးနှင့် ဆိုရှယ်လစ်ထူထောင်ရေးကို ပိုမို
လျင်မြန်စေရန်၊ တရာ်ပြည်၏ ဆိုရှယ်လစ်အသွေးအရောင်
ပြောင်းလဲမသွားရန်ဆိုသော တော်လှန်ရေးကြီး၏ရည်မှန်းချက်ကို
များစွာ ဖြည့်စွမ်းပေးနိုင်ခဲ့ပြီ ဖြစ်သည်။

အခန်း (၁၇)

တော်လှန်ရေးမီးတောက်များအကြေားမှ
သံယောစဉ်မီးပွားကလေးများ

ဥက္ကဋ္ဌဗြို့မော်၏ဘဝသည် ခက်ထန်ကြမ်းတမ်းသည်။
ပင်ပင်ပန်းပန်း လူပ်ရှားရှန်းကန်လာရသည့်ဘဝ။ ကျောင်းစာ
သင်ခန်းသို့ မရာက်မိုးကလည်း အအားနေရသည်ဟူ၍မရှိ။

အရွယ်ရောက်လာတည်းက ဖခင်ကြီး၏ လယ်ယာ
လုပ်ငန်းတွင် တနိုင်တထမ်း ဝင်ရောက်လုံးပမ်းခဲ့ရ၏။ ကျောင်း
စာသင်ခန်းသို့ ရောက်ပြန်တော့လည်း ဖခင်ကြီး၏ လယ်ယာ
လုပ်ငန်းနှင့် မွေးမြှေးရေးလုပ်ငန်းများတွင် ဝင်ရောက်လုပ်ကိုင်ရ^၅
သည်။ ဖခင်ကြီး၏ စာရင်းအင်းများကို ဝင်ရောက်ပြစ်ပေးရသည်။

နေအိမ်နှင့် ဝေးကွာသော ကျောင်းစာသင်ခန်းသို့ ဝင်ရောက်သည့်အခါတွင် သူ၏ အအားမနေတတ်သောအကျင့်က ကျင့်သားရနေပြီ။ တစ်ဖက်တွင် ကျောင်းသင်ခန်းစာများကို ဖတ်မှတ်လေ့လာရင်း တစ်ဖက်တွင် ပြင်ပဟုသုတဖြစ်ဖွယ်ရာများကို ရှာကြုံလေ့လာခဲ့သည်။

ကျောင်းအားရက်များတွင် ရင်းနှီးသော ရဲဘော်ရဲဘက်များနှင့် တောင်တက်ခြင်း၊ ရေကူးခြင်းစသည်ဖြင့် အပင်ပန်းခံနှင့်ရည်ကို လေ့ကျင့်ရင်း ကျိန်းမာရေးကို လိုက်စားခဲ့၏။

ကျောင်းသင်ခန်းစာတစ်ချိန်နားသည့် ကြားကာလ(၁၀)မိနစ် ကလေးအတွင်း၌ပင် ကိုယ်လက်လှုပ်ရှားလေ့ကျင့်ခန်းများကို တစ်ယောက်တည်း ပြုကျင့်ခဲ့သည်။

ချိန်ဆားရှိ ဆရာအတတ်သင်ကျောင်းမှ ဘွဲ့ရပြီးနောက်တွင်လည်း သူသည် အအားမနေခဲ့ပေ။ တစ်ဖက်တွင် တရှုတ်ပြည်ကြီးကို ပြုပြင်ပြောင်းလဲနိုင်မည့် အသိပညာ အတတ်ပညာများကို ရှာဖွေခဲ့သည်။ ပြည်သူသစ်အသင်း၊ စာပေပညာအသင်းစသည်ဖြင့် အသင်းများကို ဦးဆောင်ဖွံ့စည်း၍ တော်လှန်ရေးသဘောတရားများကို လေ့လာရှုံး၏။

ဆုံးသာဆုံး မကြံသည့်လမ်း

စင်စစ် ဥက္ကဋ္ဌဗြိုင်းမော်သည် တော်လှန်သောပါပေါ်သူ သူဖြစ်သည်။ တရှုတ်ပြည်၏ ဟောင်းမျဉ်းဆွေးမြည့်နေပြီဖြစ်သော ပဒေသရာဇ်စနစ်ဆိုး၏ အမွှေအနှစ်များကို တွန်းလှန်ခံခဲ့သည်။ အရွယ်ရောက်ချိန်တွင် လူငယ်ချင်း မေတ္တာများသည်ဖြစ်စေ

မမျှသည်ဖြစ်စေ မိဘထိမ်းမြားပေးစားသူကို မျက်စီမံတ်၍ ယူရသည့် ပဒေသရာဇ်စနစ်၏ ယဉ်ကျေးမှုတုံးတမ်းစဉ်လာကို ဆန့်ကျင်တွန်းလှန်ခဲ့သည်။

သူအသက် ၁၄ နှစ်တွင် မိဘများက သူထက်လေးနှစ်ခန့် အသက်ကြီးသော အမျိုးသမီးတစ်ယောက်နှင့် လက်ထပ်ထိမ်းမြားပေးခဲ့သည်။ သို့သော လူငယ်မော်စီတုန်းသည် ဖောင်ကြီး၏ အမိန့်ကို မလွှန်ဆန့်နိုင်ခဲ့သော်လည်း ထိုအမျိုးသမီးနှင့် အတူအကြင်လင်မယားအဖြစ် အလျဉ်းမဆက်သွယ်ခဲ့။ ဤသို့လျင်စနစ်ဆိုး၏ယဉ်ကျေးမှုကို ခုခံ တွန်းလှန်ခဲ့သည်။

တော်လှန်ရေးသမားတစ်ယောက်၏ အချစ်ဦး

‘အချစ်ဟူသည် ယောက်ဗျားသားများအတွက် ဘဝ၏ အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုသာဖြစ်သော်လည်း မိန်းမများအတွက် ဘဝတစ်ခုလုံးဖြစ်သည်’ ဟူသော ပညာရှိတစ်ယောက်၏အဆိုသည် ဥက္ကဋ္ဌဗြိုင်းမော်အတွက် မှန်ကန်သောစကားပင်။

လူငယ်မော်စီတုန်းသည် ချိန်ဆားရှိ အမှတ်(၁) ဆရာအတတ် သင်ကျောင်းတွင် တက်ရောက်နေခဲ့စဉ်က သူအလွန်လေးစားကြည်ညိုမှာ ကိုယ်ကျင့်တရားဘာသာသင်သည့် ဆရာ‘ရန်ချိန်းကျိုးပင် ဖြစ်သည်။

‘ရန်ချိန်းကျိုး’သည် အနေအထိုင်ရှိုးသားသည်။ ကျောင်းသားများအပေါ် စေတနာအပြည့်အဝထားသည်။ ကျောင်းချိန်ပြင်ပတွင်လည်း ကျောင်းသားများကို အိမ်၌ စာသင်ကြားခြင်းဆုံးမထုတေသနပေးခြင်းများ ပြုခဲ့၏။

လူငယ်မော်စီတုန်းအပါအဝင် တိုးတက်သော အယူအဆ ရှိသူများအဖွဲ့ ဆရာကြီးမစွဲတာ 'ရန်' သည် အတူယူဖွံ့ဖြိုးတစ်ယောက်ပင်။ ခင် မင်လေးစားအပ်သော ဆရာသမား ကောင်းတစ်ယောက်လည်း ဖြစ်၏။

လူငယ်မော်စီတုန်းနှင့် အပေါင်းအပါများသည် ကျောင်း ဆင်းချိန်တွင် ဆရာရန် ချုန်းကျို၏ အိမ်သို့ရောက်ဖြစ်သည်။ သင်ခန်းစာများကို ဆွေးနွေးသည်။ ကမ္မာ့ရေးရာများကို နာကြား သည်။ ထိုအချိန်တွင် ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် တော်လှန်စိတ် နှင့် ကြားနေပြီ။

သည်တွင် ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် မစွဲတာ 'ရန်'၏ သမီး ဖြစ်သူ 'ယန်ကိုင်းဟွေ့' နှင့်တွေ့သည်။ 'ယန်ကိုင်းဟွေ့'သည် ရဲဘော် မော်စီတုန်းအတွက် စိတ်ဝင်စားဖွယ်ရာအမျိုးသမီး ဖြစ်နေ၏။

ယန်ကိုင်းဟွေ့သည် ဖော်တူသမီးတည်း၊ ဖခ်ကြီး၏ ဆုံးမပြုပါဒော်မှု ယဉ်ကျေးသိမ်မွေ့သည်။ အနေအထိုင်ရှိသား သည်။ စာပေကြြီးစားသည်။ တိုးတက်သော အတွေးအမြင်များကို လက်ခံသည်။ ယန်ကိုင်းဟွေ့အား စတင်စိတ်ဝင်စားသည်မှ လက်ထပ်ယူပေါင်းသင်း ဖြစ်သည်အထိ ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် ယန်ကိုင်းဟွေ့၏အဆင်းထက် အချင်းကို အလေးပေးခဲ့ခြင်းသာပင်။

၁၉၁၈ ခုနှစ်တွင် ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် တော်လှန်မှု လမ်းစသို့ ရောက်ရှိနေပြီ။ ပဒေသရာဇ်စနစ်နှင့် နယ်ချွဲစနစ်ကို တွေ့န်းလှုန်တိုက်ဖုက်ရေးအတွက် အနာဂတ်ခေါင်းဆောင်များကို စုစည်းမွေးမြှုံးနေပြီ။ 'ပြည်သူသစ်' စာဖတ်အသင်းကိုထူထောင်ခဲ့၏။ အလုပ်လုပ်ရင်း ပညာသင်ရန် ပြင်သစ်သို့ တရှတ်လူငယ်

များကိုစေလွှတ်ရန် စိုင်းပြင်းနေချိန် ဖြစ်သည်။

၁၉၁၈ ခုနှစ်တွင် ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် ပြင်သစ်သို့ ကျောင်းသားများစေလွှတ်ရန် အစီအစဉ်အတွက် ဆိုင်ရာပုဂ္ဂိုလ်များ နှင့်တွေ့ခံရန် ပိုက်းမြှုံးသို့ ပထမအကြိမ် ရောက်ခဲ့သည်။

အမှတ်(၁) ဆရာအတက်သင်ကျောင်းတုန်းက ရဲဘော် မော်စီတုန်းနှင့် တိုးတက်သောကျောင်းသားစုက အတူယူခဲ့ရသည့် မစွဲတာရန် ချုန်းကျိုသည် ထိုစဉ်တွင် ပါမောက္ခဖြစ်နေပြီ။

ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် မစွဲတာ 'ရန်' ဆီသို့ လိုအပ်သော အကုအညီများတော်းခံရန် ရောက်ခဲ့သည်။ မစွဲတာရန်ကလည်း တတ်နိုင်သည်ဘက်မှ အကုအညီများပေးခဲ့သည်။ ရဲဘော်မော်စီတုန်းက အလုပ်လုပ်ချင်သည်ဆိုသဖြင့် ပိုက်းတက္ကသိုလ် စာကြည့်ပိုင်ကတ်တိုက်များ လိုတော်ကျောင်းနှင့် မိတ်ဆက်ပေးသည်။

လိုတော်ကျောင်းက ရဲဘော်မော်စီတုန်းအား စာကြည့်ပိုင်ကတ်တိုက်လက်ထောက်အဖြစ် အလုပ်ပေးခဲ့သည်။ သို့ဖြင့် ပိုက်းသို့ပြန် အရောက်တွင် ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် ယန်ကိုင်းဟွေ့နှင့် ပြန်ဆုံးဆည်းခဲ့ကြသည်။

သို့သော ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် အချစ်ရေးကို ရွှေတန်းမတင်ခဲ့ပေ။ ပိုက်းတက္ကသိုလ် စာကြည့်ပိုင်ကတ်တိုက် လက်ထောက် ပိုင်ကတ်တိုက်များလုပ်ရင်း စာပေလေ့လာနိုင်သည် အခွင့် အလမ်းများစွာရသည်။ သို့သော တော်လှန်ရေးလှုပ်ရှုံးမှုများ အတွက် စည်းခုံးရေးတာဝန်များက ရှိနေသည်။

တော်လှန်ရေး၏ အခြေခံအင်အားစုသည် မြို့ပြထက် ကျေးလက်တွင် ပို့များသည်။ ထိုကြောင့် မြို့ပြကိုချိမ်းနေချင်။ တော်

လျှန်ရေးတစ်ရပ်၏ အမာခံများဖြစ်သော တောင်သူလယ်သမားများစုစည်းရာ ကျေးလက်သို့သာ ပြန်လို၏။

၁၉၁၈ ခုနှစ် တော့စောင့်တွင် ပြင်သစ်သို့သွားမည့် ကျောင်းသားတစ်ယောက်နှင့် ရှုန်ဟဲမြို့သို့ရောက်ဖြစ်သည်။ ရှုန်ဟဲမှုနေ၍ ချုန်ဆားသို့ ပြန်ရောက်လာခဲ့သည်။ ချုန်ဆားသို့ ပြန်ရောက်သည်တွင် နိုင်ငံရေးစာအုပ်များကို မပြတ်လေ့လာရင်း ဟူနှင့်ကျောင်းသားများ၏ လေ့လာရေးစာစောင်တွင် အယ်ဒီတာ တာဝန်ကို လုပ်ဆောင်လျက် ကျောင်းသားလူပ်ရှားမှု များကို ပိုးဆောင်ခဲ့သည်။

အထွေထွေကျောင်းသားသပိတ်ကြီးကို ပိုးဆောင်ခဲ့၏။ ဟူနှင့် စစ်ဘုရင်ခံဆန်းကျင်ရေး ကျောင်းသားသပိတ်ကြီးကို ပိုးဆောင်ခဲ့သည်။ ထိနှစ် ရှုန်ဟဲသို့ ဒုတိယအခေါက်ရောက်ခဲ့သည် တွင် ကွန်မြှော်စိပိတ်ကို ပိုးဆောင်ခဲ့ပြီး နိုင်ငံရေးနှင့်ပတ်သက်၍ ညွှန်ကြားချက်များစွာကို ရရှိခဲ့သည်။

၁၉၂၀ ခုနှစ်၊ ဆောင်းရာသီအရောက်တွင် ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် တော်လျှန်ရေးလမ်းမပေါ်သို့ရောက်ခဲ့ပြီ။ အလုပ်သမားများအား ပထမဆုံး နိုင်ငံရေးအရ စည်းရုံးခြင်းကို လုပ်ဆောင်ခဲ့သည်။

ရှုရားပြည် အောက်တို့ဘာတော်လျှန်ရေး အတွေ့အကြံနှင့် တော်လျှန်ရေးသဘာတရားများကို တရှုတ်အလုပ်သမားထူးအားဖြန့်ချိရင်း စည်းရုံးရေးလုပ်ခဲ့သည်။ ထိနှစ် ရီက်နှင့် ထိနှစ် ရီက်နှင့်သို့ ဒုတိယအကြိမ်ပြန်ရောက်တွင် ၁၍၅၀ ချိစိုး ယန်ကိုင်းဟွာနှင့် လက်ထပ်ထိမ်းမြားခဲ့သည်။ ယန်ကိုင်း

ဟွားသည် ရဲဘော်မော်စီတုန်းထက် (၂)နှစ်ငယ်သည်။ လက်ထပ်သောအခိုန်တွင် ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် အသက်(၂၂)နှစ်ရှိပြီ။

လက်ထပ်ပြီး နောက်နှစ်ဖြစ်သော ၁၉၂၁ ခုနှစ်၊ အောက်တို့ဘာလတွင် ဟူနှင့်ပြည်နယ် ကွန်မြှော်စိပိတ်ကို ဖွဲ့စည်းဖြစ်သည်တွင် ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် ပြည်နယ်ကွန်မြှော်စိပိတ်၏ အတွင်းရေးမှူးတာဝန်ကို ထမ်းဆောင်ခဲ့ရသည်။

ရဲဘော်မော်စီတုန်းတွင် တော်လျှန်ရေးတာဝန်ဖြင့် မအားလပ်အောင်ပင် ရှိခဲ့၏။ ထိုကြောင့် ရဲဘော်မော်စီတုန်း၏ အိမ်ထောင်းကာလသည် အေးအေးချမ်းချမ်း စည်းစိမ်ကျကျ နေထိုင်သည့်ကာလ မဖြစ်ခဲ့။ ထိုအခိုန်မှုနေ၍ တောင်သူလယ်သမားများ၏ နယ်ချုပ်စနစ်နှင့် ပဒေသရာစ်ဆန်းကျင်ရေး အရှိန်အဟုန်သည် တစစ ပြင်းထန်တက်ဖြေ ၅၆၉လာခဲ့သည်။

၁၉၂၂ ခု မေလ(၃၀)ရက်နေ့တွင် တောင်သူလယ်သမားထု၏ ဆန္ဒပြလုပ်ရားမှုကြီး ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သည်။

၁၉၂၂ ခုနှစ်တွင် ကူမ်းတန်ပါတီခေါင်းဆောင် ချုန်ကော်သည် တောင်သူလယ်သမားလူပ်ရားမှုတွင် တပ်ဦးမှုပါနေသော ကွန်မြှော်စိပိတ်ကို စိုးရုံးလာသဖြင့် တန်ပြန်တော်လျှန်ရေးကို စခဲ့သည်။ ကွန်မြှော်စိပိတ်ကို မဟာ့မိတ်ကို ချေဖျက်၍ ကွန်မြှော်စိပိတ် အများအပြားကို ဖမ်းဆီးသတ်ဖြတ်ခဲ့သည်။

ဆောင်းရီးကောက်ရီတ်သိမ်းပွဲ ပုန်ကန်မှုကြီးကို ပိုးဆောင်ခဲ့သော ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် ထိုစဉ်က ကူမ်းတန်အလိုတော်ရီ တစ်ပိုင်းဖြစ်သူ တရှုတ်ကွန်မြှော်စိပိတ်၏ အတွင်းရေးမှူး ‘ချင်တူရှား’ ၏ ပြုပြင်ခြင်းကို ခံခဲ့ရသည်။

ပေါ်လတ်ပြုရှိအဖွဲ့ဝင်အဖြစ်မှုပ်ငါး၊ ပါတီတပ်ပြီးကော်မြို့တိအဖြစ်မှုပ်ငါး ပါတီကဖြတ်ချော့၏။ ကူးမှုပ်ငါးကလည်း လူဖမ်းဝံရမ်း ထုတ်ချော့၏။ သို့နှင့် ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် အနီးနှင့်ရင်သွေးနှစ်ယောက်ကို စွဲန့်ခဲ့ပြီး ကျော်စီးပြည်နယ်၊ ကျင်ကန်းစန်တောင်သို့ ထွက်ခဲ့သည်။

ကူးမှုပ်ငါးအဖွဲ့ရက ဆုငွေအမြောက်အများနှင့်ဖမ်းဝံရမ်းထုတ်ထားချိန်တွင် ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် ကျင်ကန်းစန်တွင် ရောက်နေခဲ့၏။ လေတွင်တလွင်လွင်ရှိနေသော အလုံနီများအောက်တွင် တော်လှုန်ရေးလုပ်ငန်းကို အားကြီးမာန်တက်လုပ်ဆောင်နေခဲ့၏။

၁၉၂၉ ခု ဧပြီးတွင် ‘ချူးတေး’က စစ်ဦးစီးချုပ်အဖြစ် တာဝန်ထမ်း၍ ရဲဘော်မော်စီတုန်းက နိုင်ငံရေးမှူးတာဝန်ထမ်းဆောင်သော တပ်နီတော်သည် ရန်သူ့နယ်မြေကို ထိုးစစ်ဆင်ခဲ့သည်။

၁၉၃၀ ခု ဇန်နဝါရီလတွင် တပ်နီတော်သည် ချုံးဆားကို ဒုက္ခတိယအကြိမ်မြောက် ထိုးစစ်ဆင်ခဲ့၏။ ထိုနှစ်တွင် စွဲ့စည်းခဲ့သော အလုပ်သမားနှင့် တောင်သူလယ်သမား တော်လှုန်ရေးကော်မြို့တိတွင် ဥက္ကဋ္ဌဗြို့အဖြစ် ရွှေးကောက်ခံရသော ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် အတော်သတင်းကြီးနေပြီ။ သူ့အပါအဝင် ချူးတေးနှင့် အခြားခေါင်းဆောင်များ ကိုလည်း ကူးမှုပ်ငါးအဖွဲ့ရက အသေးစာချိုင်း အရှင်ရရ ဆုငွေအမြောက်အများ ထုတ်ပြန်ထားခဲ့သည်။

တော်လှုန်ရေး၏ သမီးကောင်း

ထိုနှစ်တွင် ကူးမှုပ်ငါးတပ်သားများက ရဲဘော်မော်စီတုန်းမိသားစုကို ဖမ်းဆီးခဲ့သည်။ ရဲဘော်မော်စီတုန်း၏အနီး ယန်ကိုင်းဟွေးနှင့် သားနှစ်ယောက်ဖြစ်သော ‘မော်အနုံရင်း’နှင့် ‘မော်အနုံကျင်း’တို့သည် ရန်သူ့လက်တွေးသို့ ကျောက်ခဲ့သည်။

ရဲဘော်မော်စီတုန်း၏အား ရဲဘော်မော်စီတုန်း၏ ညီနှစ်ယောက်ဖြစ်သော ‘မော်စီဟုန်း’ ‘မော်စီတုန်း’တို့နှင့် အနီးများသည်လည်း ရန်သူ၏ ဖမ်းဆီးချုပ်နောင်ခြင်းကို ခံခဲ့ရ၏။

ယန်ကိုင်းဟွေးသို့ ကွန်မြှုံနှစ်ပါတီဝင်တစ်ယောက်လည်း ဖြစ်သည်။ ကူးမှုပ်ငါးလက်ထဲတွင်ကျောက်နေသော ယန်ကိုင်းဟွေးသည် ပါတီကိုင်း၊ ခင်ပွန်းသည်ကိုင်း စွဲန့်ပယ်ရန်ပြင်းဆန်ခဲ့ခြင်းဖြင့် သိကွာရှိရှိ အသက်ကိုစွဲန့်လွှာတ်သွားရှာသည်။ ထိုနှစ်တွင်ပင် ကူးမှုပ်ငါးတပ်သားက သေနတ်ဖြင့် ရက်စက်စွာပစ်သတ်ခဲ့၏။

သားမော်စီတုန်း

မိခင်နှင့်အတူ ရန်သူ၏သံပန်းအဖြစ် ဖမ်းဆီးရရှိခိုန်တွင် ရဲဘော်မော်စီတုန်း၏သားကြီး ‘မော်အနုံရင်း’သည် ၁၀ နှစ်သားအရွယ်၊ ‘မော်အနုံကျင်း’သည် ၉ နှစ်သားအရွယ် ရှိပြီ။

ကူးမှုပ်ငါးတပ်သားက ပြန်လွှာတ်လိုက်ပြီးနောက်တွင် မိတ်ဆွေများက ထိန်းကျောင်းပေးခဲ့၏။ ထိုနောက် ရှုန်ဟဲသို့ သွားခဲ့ကြသည်။ ထို့မှာဆင့် ဒုက္ခတိယကမ္မာစစ်အတွင်း၏ ရှုရှားသို့ သွားရောက်ပြီး

ပညာသင်နေခဲ့သည်။

မော်အနုံကျင်းသည် ရူရှားပြည်တွင် အင်ဂျင်နီယာ သင်တန်းတက်ရောက်ပြီး တရာ်ပြည်သို့ ပြန်ခဲ့၏။

ရဲဘော်မော်စီတုန်း၏သားပီး မော်အနုံရင်းသည် ဖအေတူ သားတည်း။ ဖခင်၏ပါး အပြည်းအဝပါသူဖြစ်သည်။ နီးကြား တက်ကြွာသည်။ စစ်သား၊ တော်လှန်ရေးသမား ဖြစ်လိုသည်။

၁၉၄၈ ခုနှစ်တွင် ရူရှားပြည်မှ တရာ်ပြည်သို့ ပြန် ရောက်ခဲ့၏။ အဆင့်မြင့် ကောဒါသင်တန်းကျောင်းသို့ တက်ရောက် ခဲ့၏။

ကိုရီးယားပြည်သူ၏ ဂျပန်နယ်ခဲ့ခဲ့တွန်းလှန်ရေးစစ်ပွဲ သို့ တရာ်ပြည်မှ ပထမဆုံးအသုတ်အဖြစ် စေလွှတ်သော အပေါ် တမ်းဖွဲ့များနှင့် လိုက်ပါသွားခဲ့၏။ တရာ်ပြည် အပေါ်တမ်းတပ်၏ တပ်ရင်းမှူး ဖြစ်သည်။ ကိုရီးယားစစ်မျက်နှာတွင် ၁၉၅၀ ခု အောက်တိဘာလ (၂၂)ရက်နေ့တွင် တိုက်ပွဲ၍ ကျဆုံးသည်။

တော်လှန်ရေးကို ဖိလာဆန်ကျင်လျင်

ရဲဘော်မော်စီတုန်း၏ ညီဖြစ်သူ မော်စီတန်းသည် ၁၉၅၂ ခုနှစ်တွင် အစ်ကိုဖြစ်သူ ရဲဘော်မော်စီတုန်း၊ ညီဖြစ်သူ ရဲဘော် မော်စီမင်းနှင့်အတူ ကိုန်းဆီးနယ် ဆိုပါယ်က်ဒေသထူးထောင်ခြင်းနှင့် စီးပွားရေးတည်ဆောက်မှုများတွင် ပါဝင်ခဲ့၏။ ခရီးရှည်ချီတက်ပွဲ တွင် ငွေကြေးအလွှာသုံးစားပြုမြှုဖြင့် အရေးယူကွပ်မျက်ခြင်းခံရ၏။

ရဲဘော်မော်စီတုန်း၏ ညီအငယ်ဆုံးဖြစ်သူ မော်စီမင်းသည် ၁၉၅၃ ခုနှစ်တွင် ရဲဘော်မော်စီတုန်း၊ ရဲဘော်လူ၍ရောက်ချီ

တို့နှင့်အတူ ဟူနှစ်အလုပ်သမားအဖွဲ့အစည်းများတွင် ပါဝင်ခဲ့၏။

နောင်တွင် တော်လှန်ရေးကိုဖိဆန်သော ကွန်မြှုနစ် ဆန်းကျင်ရေးသမားဖြစ်သွားသဖြင့် ဖမ်းဆီးခံရပြီး ၁၉၄၂ ခုနှစ်တွင် သေဒက်ပေးခံရ၏။

ရဲဘော်မော်စီတုန်း၏ ဒုတိယအိမ်ထောင်

ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် ကိုန်းဆီးနယ်သို့ တပ်နီတော် ထိုးစစ်ဆင်၍ လွတ်မြောက်သောဆိုပါယ်က်ဒေသများ ထူးထောင်စဉ် ကာလတွင် ဒုတိယအိမ်ထောင်ဖြစ်သူ ‘ဟိုဇူးချင်’နှင့် ဆုံးစည်းခဲ့သည်။

ဟိုဇူးချင်သည် ကိုန်းဆီးမြေပိုင်ရှင်တစ်ဦး၏ သမီးဖြစ်သည်။ ခေတ်ပညာတတ်တစ်ယောက်ဖြစ်ပြီး ရဲဘော်မော်စီတုန်းနှင့် လက်မတပ်မိတွင် ကျောင်းဆရာတမဖြစ်ပြီး အမှုထမ်းခဲ့၏။ ၁၉၃၀ ခုနှစ်တွင် ရဲဘော်မော်စီတုန်းနှင့် အကြောင်းပါခဲ့သည်။

တော်လှန်ရေးသမားစစ်စစ်ဖြစ်သူ ရဲဘော်မော်စီတုန်းအဖွဲ့ ဒုတိယအိမ်ထောင်ဘက်ရှင်းလည်း အေးအေးလူလူ နေခွင့်မြတ်။ သူတို့နှစ်ယောက် အကြောင်းပါသည့် ၁၉၃၀ ခုနှစ်သည် တော်လှန်ရေးမီးတောက် အရှို့ရစ်ဖြစ်သည်။

ထိုနှစ်ကုန်ပိုင်းတွင်ပင် လူအင်အားလေးသောင်းခန့်သာ ရှိသေးသော တပ်နီတော်အား ကူမင်တန်ဗိုလ်ချုပ် ‘လူတိပင်း’ဦးစီး သော အင်အားတစ်သိန်းခန့်ရှိသည့် ရန်သူများသည် ‘တပ်နီတော် ကို အပြတ်တိုက်ရေး’ ပထမအကြိမ် ထိုးစစ်ဆင်ခဲ့သဖြင့် တပ်နီတော် သည် ထိုးစစ်ကို မီးကုန်ယမ်းကုန် ခုခံတွန်းလှန်ခဲ့ရ၏။

၁၉၃၀ ခုနှစ် ဧန်နဝါရီလတွင် ရန်သူ၏ ပထမထိုးစစ်သည် အရေးနိမ့်သွားသော်လည်း လေးလခန့်အားဖြည့်ပြီးနောက် လူအင်အား နှစ်သိန်းကျော်ခန့်ဖြင့် ရန်သူသည် စစ်ကြောင်းခွဲဗြိုး တပ်နီတော်အား ခုတိယထိုးစစ်ကို ဆင်ပြန်သည်။

ဒုတိယအကြိုမြဲမြောက်ထိုးစစ် အရေးနိမ့်ပြီးနောက် တစ်လခန့်အကြာတွင် ချုန်ကေရှိတိုက်ထိုင်းဦးသော အင်အား သုံးသိန်းဖြင့် ရန်သူသည် တတိယအကြိုမြဲမြောက်ထိုးစစ်ကို ဆင်ခဲ့ပြန်၏။

ဟိုလူးချင်သည် နောင်တွင် ကွန်မြှုနစ်စည်းရုံးရေးမှုး တာဝန်ကို ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။

၁၉၃၇ ခုနှစ်။ ထိုနှစ်သည် ခုတိယမြောက်တော်လှန်သော ပြည်တွင်းစစ်ကာလလည်း ဖြစ်သည်။ ပြီးနောက် ရဲဘော်မော်စီတုန်းသည် တစ်နောက်ခြား အန္တရာယ်ကြီးမှားလာသော ဂျပန်နယ်ချေးအား ခုခု တွန်းလှန်ရေးအတွက် ညီညွတ်သော အမျိုးသားတော်လှန်ရေး တပ်ပေါင်းစုတည်ဆောက်ရေးကို ကြိုးပမ်းနေရချိန်လည်း ဖြစ်သည်။

ညီညွတ်ရေးတပ်ပေါင်းစုတွက် ခန်းကျင်သော ပါတီတွေးရှု 'လက်ဝ' အစိတ်အပိုင်းများ၏ စောဒကတက်ခြင်းများကို အားစိုက်ခိုနိစိုက် ပြန်လှန်ချေပနေရချိန်လည်း ဖြစ်သည်။

ထိုအချိန်သည် တရာ့တစ်မျိုးသားလုံး၏ကြော်ကို ပြောင်းလဲဖန်တီးရမည့်အချိန်။ ထိုအချိန်၌ ဟိုလူးချင်က ပြသနာရှာလာသည်။

ခင်ပွန်းသည်မော်က စိမ်းကားအောင် ပြကျင့်နေပါသည် ဟု စွဲပွဲပုံပုံတော်ခတ်သည်။ ရဲဘော်မောစီတုန်းက စွဲပွဲခြင်းကို

ငြင်းဆန်သည်။ ပြီးနောက် ပါတီသို့ ကွာရှင်းခွင့်တောင်းသည်။ ပါတီ ပဟိုကော်မတီက ဖွဲ့စည်းပေးသော ခုံအဖွဲ့က စစ်ဆေးပြီး ကွာရှင်းခွင့်ပေးသည်။

ဟိုလူးချင်နှင့် သားသမီးနှစ်ယောက်ရခဲ့၏။ ခရီးရှည်ချိတက်ရသောအခါ ရဲဘော်မော်စီတုန်းက ရင်သွေးနှစ်ယောက်ကို ကိုန်းဆီးတွင်ပင် ထားခဲ့၏။ တောင်သူလယ်သမားများက ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ထားကြသည်။ စစ်ပြီးသောအခါ ထိုကလေးနှစ်ယောက်ကို ပြန်မတွေ့ရတော့ချေ။

ဟိုလူးချင်သည် 'ရှင်ဆီ'တွင် သမီးကလေးတစ်ယောက်မွေးခဲ့၏။ ထိုသမီးကလေးနှင့်အတူ ရှုရှားသို့ သွားရောက်နေထိုင်လေသည်။

တတိယအီမြဲထောင်

ချုန်ချင်း(လန်ပင်)သည် လူလတ်တန်းစားမိဘများမှ ဆင်းသက်လာသူဖြစ်သည်။ ချုန်ချင်းငယ်စဉ်ကပင် မိဘနှစ်ပါး ကဲ့ကွာသွားကြသည်။ မိခင်ဖြစ်သူက ချုန်ချင်းကို ပညာသင်ပေးခဲ့၏။ မူလတန်းကျောင်း အောင်မြင်ပြီးနောက် အစိုးရ၏ ထောက်ပံ့ကြေးဖြင့် ပြည်နယ်အနုပညာကျောင်းသို့ ဆက်တက်ခဲ့သည်။ ထိုစဉ်အတွင်း ချုန်ချင်းသည် ပါတီသို့ လျှို့ဝှက်စွာ ဆက်သွယ်ခဲ့သည်။

၁၉၃၇ ခုနှစ်တွင် ချုန်ချင်းသည် ပြောတ်မှင်းသား တန်နာနှင့် လက်ထပ်ခဲ့သည်။ ရှုန်ဟဲရပ်ရှင်လောကတွင် နှစ်ယောက်အတူကျင်လည်ခဲ့သည်။

၁၉၃၇ ခုနှစ်တွင် သူတိနှစ်ယောက် ကွာရှင်းပြတ်စဲလိုက်

၏။ ချိန်ချင်းသည် အခြားရှပ်ရှင်မင်းသမီးတစ်ယောက်နှင့်အတူ ကွန်မြှောက်စို့သိမ်းပိုက်ထားသော ယင်အန်းမြှေးသို့ ထွက်ခွာလာခဲ့သည်။ ၁၉၃၈ ခုနှစ်တွင် ယင်အန်းသို့ရောက်ရှိပြီး ရွှေ့တန်းစစ်မျက်နှာမှ တပ်နီ 'သူရဲကောင်း'များအား သွားရောက်ဖြေဖျက်ကြရသည် 'လူရွှေ့န်း' ဦးစီးသော အနုပညာအဖွဲ့သို့ ရောက်ရှိဆက်သွယ်လာသည်။

သည်တွင် ရဲဘော်မော်စိတ္ထ်နှင့်တွေ့ဆုံပြီး အကြောင်းပါခဲ့သည်။ ချိန်ချင်းနှင့် ဥက္ကဋ္ဌကြီးမော်တို့သည် သမီးနှစ်ယောက်ထွန်းကားခဲ့သည်။

တရုတ်ကျိုးမြှော်လိပ်စီတုန်းသည် ပီကင်းစံတော်ချိန် ၁၉၂၆ ခု၊ စက်တင်ဘာလ (၉)ရက် အကူး၊ ည (၁၂)နာရီ (၁၀)မိနစ် (မြန်မာစံတော်ချိန် စက်တင်ဘာလ ၈ ရက်၊ ည ၁၀ နာရီ ၄၀မိနစ်)တွင် ကွယ်လွန်သွားကြောင်း ပီကင်းအသံလွင့်ဌာနမှ စက်တင်ဘာလ ၉ ရက်နေ့တွင် ကြော်သည်။

ဥက္ကဋ္ဌကြီးမော်သည် အဖိန့်ပို့ခံ တရုတ်ပြည်သူများအား ပအေးသရာ၏စနစ်နှင့် နယ်ချွေစနစ်အောက်မှ လွတ်မြောက်သည် အထိ ဦးဆောင်တိုက်ခိုက်လာသူလည်း ဖြစ်သည်။

အဖိန့်ပို့ပြည်သူများဘက်မှ ထာဝရရပ်တည်ခဲ့သော

ခေတ်ပြောင်းတော်လှန်ရေးနှင့် လူမှုတော်လှန်ရေးခေါင်းဆောင် တစ်ယောက်လည်း ဖြစ်သည်။

ပစ္စည်းမဲ့ယဉ်ကော်မှု တော်လှန်ရေးကြီးတစ်ရပ် ဆင်ဒွဲရန် လိုအပ်ခါန်တွင် အထိနိုင်ခံ ပြည်သူများဘက်မှ ရပ်တည်ကာ အခွင့် ထူးခံ လူတန်းစားများအား တိုက်ခိုက်ရန် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် တစ်ချိန် က ပိမိပင်ပန်းတကြီး ပိုးထောင်ခဲ့ရသော ပါတီဗဟိုကို ဖျက်သီမ်း ပြီး သွေးသစ်လောင်း၍ အသစ်တဖန်တည်ထောင်ခဲ့သူ ဖြစ်သည်။

သူတွင် သူတထူးထက် ကျယ်ပြန့်သောရင်ခွင့်ရှိသည်။ သူ သည် တော်လှန်ရေးကို မျက်ကွယ်မပြုသော တရုတ်ပြည်သူနှင့် ကမ္မာ့အဖို့ နိုင်ခံပြည်သူများဘက်မှ ရပ်တည်သော ပစ္စည်းမဲ့ လူတန်းစား၏ ကိုယ်စားလှယ်တစ်ယောက်လည်း ဖြစ်သည်။ ထိုကြောင့် သူတွင် တရုတ်ပြည်သူ ‘သန်းရှစ်ရာ’ အပြင် ထိုထက် ကျယ်ပြန့်သောရင်ခွင့်သည် ရှု၏။

သူသည် တရုတ်တစ်ပြည်လုံးအား အမောင်ခွင့်း၍ အလင်း ဆောင်ခဲ့သော လူစွမ်းကောင်းဟု သူကိုယ်သူ ဘယ်အခါမှ ယူဆခဲ့သူ မဟုတ်စေကောမူ သူ၏ မှန်ကန်သောဦးဆောင်မှု၊ မှန်ကန်သော ယတိပြတ် ဆုံးဖြတ်ချက်များအရ ပါတီနှင့်ပြည်သူတစ်ရပ်လုံးက လိုက်နာခဲ့သောကြောင့် ခေတ်ဟောင်းတရုတ်ပြည်မှ ခေတ်သစ် တရုတ်ပြည်အဖြစ်သို့ ခုန်ပုံကျော်လွှား၍ တိုးတက်လာခဲ့သည် ဆိုသည်ကိုမှ သမိုင်းတွင် မှတ်တမ်းတင်ရမည်သာ ဖြစ်သည်။

သူချမှတ်ခဲ့သော လမ်းစဉ်၊ သူမြော်မြော်ခဲ့သော သဘော တရားများသည် သူ့နေရာကို ဆက်ခံမည့်သူများနှင့် တရုတ်ပြည်သူ သန်းပေါင်းများစွာအဖို့ ခံယူချက်၊ ယုံကြည်ချက်များအဖြစ်

ဆက်လက် တည်တံ့နေမည်ဖြစ်သောကြောင့် သူသည် ပါတီနှင့် တရုတ်ပြည်သူတို့အား နိဂုံးချုပ် လက်တွဲဖြတ်သွားရပြီဟူ၍ကား မဆိုသာနိုင်ချေ။

တိယန်းမင်းရင်ပြင်တွင် ဥက္ကဋ္ဌကြီးမော်မှ အလေးပြခံယူစဉ်။ (၁၉၆၆)

သန်းရှစ်ရာ၏ ဥက္ကဋ္ဌကြီးမော်

နံ့း။ (မြန်မာပြန်)

အပြင်း - ၂

ခရီးရည်ချီတက်ပဲ တလျောက်

တံ့ခွန်တိုင်ဘေး • ၃၁၅

သန်းရှစ်ရာ၏ ဥက္ကဋ္ဌကြီးမောင်

နိုးခ ဆူး (မြန် ၂၇ မြန်)

သဘောတရားမပါသော လက်တွေ့လုပ်ရပ်သည်

အကန်းနှင့် တူပြီး

လက်တွေ့လုပ်ရပ်မပါသော သဘောတရားသည်

အကျိုးနှင့် တူသည်။

တွေ့ဝေး မောဓရတွေကို အသာထားပြီး

ဦးနောက်ကို အလုပ်ပေးထားပါ။

ထက်မြှက်အောင် ဆည်းပူး

ပြုရှင်မြှောက်အောင် လေ့ကျင့်ပြီး

ပြည်သူကို အလုပ်အကျွေးပြီ။

ဥက္ကဋ္ဌကြီး မောင်

အခန်း (၁)

ကော်မီတီဝင်မောင်နှင့် သူ့ကိုယ်ရုတော်

‘ချုပ်ချုန်ဖုန်’ သည် ဆင်းရဲတွင်းနက်လှသော လယ်ကူလို တစ်ယောက်၏ သားဖြစ်သည်။ သူအသက် တစ်ဆယ့်တစ်နှစ်တွင် မိခင်ဆုံးသည်။ ဖခင်သည် မြေရှင်ယာရှင်များထံတွင် ကုန်းရှုန်း လုပ်ကိုင်ပြီး မိသားစုကို ကျွေးမွှေးရရှာသည်။

ကြော်ပြန်မဆပ်နိုင်သောကြောင့် မြေရှင်နှင့်မြေခံ ဓားမိုး အုပ်စိုးသူတို့က အိမ်ထဲက ဂုမ်းစောင်တစ်ထည်ပင် မကျွန်အောင် အသိမ်းအလူ ခံရခဲ့သည်။ ချင်ချုန်ဖုန်သည် နွားကော်ဦးသားဘဝသို့ ရောက်ခဲ့ရသည်။

ထိုအချိန်တွင် တပ်နီတော်၏သတင်းသည် ချင်ချုန်ဖုန်တို့

တရာ့ချွန်တိုင်စာပေ • ၃၁၅

ချွာသို့ ရှိက်ခတ်ပုံးနှင့်လာသည်။ တပ်နိတော်သည် မြေရှင်ယာရှင်သူငြေးသူကြွယ်များကိုတော်လှန်၍ ကော်မွဲသူဆင်းရဲများကိုကယ်တင်သည်ဆိုသောသတင်း။ ထိုသတင်းစကားကြောင့် တပ်နိတော်သို့ ဝင်ချင်စိတ်ပြင်းပြနေခဲ့သည်။

တပ်နိတော်နှင့် အဆက်အသွယ်ရဲ့သည်တွင် တပ်နိတော်သို့ နာမည်စာရင်းပေးသွင်းခဲ့သည်။

ထိုစဉ်က သူအသက်သည် တစ်ဆယ့်သုံးနှစ်။ စစ်သည်တော်တစ်ယောက်၏ဘဝကိုခံယူရန် အသက်က ထိုလွန်းနေသည်။ တပ်နိတော်တိုးချွဲရေးအဖွဲ့က သူကိုဆန်းစစ်ပြီး သေနတ်ထမ်းနိုင်မှာမဟုတ်သေးသူးဟုပါခေါင်းခါသည်။ ချင်ချွန်ဖုန်သည် တပ်နိတော်ကလက်မခံလျှင် မဖြစ်တော့ဟုဆိုကာ ဖွံ့ဖြိုးပေါက်နေသည်။

ဗြိုင်းမဖြစ်မနေပေါက်နေသောကြောင့် တပ်နိတော်က သူအလိုကို လိုက်လျော့ခဲ့၏။ သည်လိုနှင့် ချင်ချွန်ဖုန်သည် တပ်မှုးရဲဘော်ချူးတေး၏ အမှတ်(၄) အလုပ်သမားလယ်သမား တပ်နိတော်တွင် ဌာနချုပ်တပ်ရေးရာဌာန၏ ခရာမှုတ်တပ်နိတော်သားတစ်ယောက် ဖြစ်လာခဲ့၏။

ကော်မီတီဝင်မော်နှင့်တွေ့ဆုံးရန် အကြောင်းကဖန်လာခဲ့သည်။

၁၉၃၀ ခုနှစ်၊ မတ်လတွင် သူကို တပ်ရေး‘လျှောက်းထိန်’က အလုပ်တာဝန်ပြောင်းလဲရမည်ဟု ဆိုသည်။

‘မင်းကို ရှေ့တန်းစစ်မျက်နှာက ကော်မီတီဝင်မော်ကိုပြစ်ဖို့ စေလွှတ်မယ်’ဟု တပ်ရေး‘လျှောက်းပြီးပြီးဆွင်ဆွင်နှင့်ဆိုသည်။ တရုတ်ကွန်မြာနှစ်ပါတီ ရှေ့တန်းစစ်မျက်နှာ ကော်မီတီကိုတော့

ချင်ချွန်ဖုန် သိသည်။

သို့သော် ကော်မီတီဝင်မော်ဆိုသူကို သူမသိ။ ကြားလည်းမကြားဖူး။ ခေါင်းဆောင်ဘုစ်းမြတ်မှာသဲ့ဟုသာ ခန့်မှန်းမိသည်။ မည်သို့သောသူဖူးဖြစ်မည်နည်း။ စိတ်နေသဘာတားက မည်ပုံရှိမည်နည်းဟု သိချင်စိတ်ပြင်းပြနေခဲ့သည်။

တွေးတွေးငေးငေးဖြစ်နေသော ချင်ချွန်ဖုန်၏ အမှုအရာကို ကြည့်ပြီး ရိုင်စားမိသည့် တပ်ရေး‘လျှောက်းနှင့်ဖြစ်မှုးကို အသာပုတ်ပြီး ‘ဟေ့ချာတိတ်၊ မင်းကံကောင်းတယ်လို့ဆိုရမယ်ကွဲ့။ အဲဒီကော်မီတီဝင်မော်ရဲ့ ကောင်းကြောင်းတို့တော့ပြောမကုန်နိုင်ဘူး။ မင်းသူ့အနားမှာနေရလိုကတော့ ထူးခွာနှင့်မှာသေချာတယ်ကွဲ့’ဟု အားပေးစကား ပြောလေသည်။

သူလိုပါလိုမေ

သို့နှင့် ရှေ့တန်းစစ်မျက်နှာ ကော်မီတီဌာနသို့ ကျွန်တော်ရောက်ခဲ့သည်။ ရောက်သွားသည်နှင့် ရောဘ်‘ရှု’ဆိုသူက ကော်မီတီဝင်မော်ထံသို့ ကျွန်တော်ကို ခေါ်သွားသည်။

ကော်မီတီဝင်မော်နေသောအိမ်သည် အခန်းနှစ်ခန်းသာရှိသော ပျော်ထောင်အိမ်ကလေးမျိုး။ တစ်ခန်းကအိမ်ခန်း။ အိမ်ခန်းကိုဖြတ်ပြီး ဝင်သွားရသည်။ အိမ်ခန်းတွေး၌ ရှိုးရှိုး သစ်သားကုတ်တစ်လုံးကို တွေ့ရသည်။ ကုတ်ပေါ်တွင် ပိတ်အိပ်ရာခင်း ခင်းထားသည်။ ခေါင်းအုံးကိုမူ မတွေ့။ အခန်း၏မှုမ်းမံပုံကို ကြည့်ရ ခြင်းအားဖြင့် အိမ်တွင်နေထိုင်သူသည်သာမညသာဖြစ်သည်ဟု ထင်စရာ။

အခန်း၏အပြင်အဆင်ကို ကြည့်ရပြီးကာမှ စောစောက ကော်မီတိဝင်မော်နှင့်တွေ့ရမည်အတွက် စိုးတထိတိတိဖြစ်နေ ခြင်းတို့သည် ပျောက်ပျက်သွားသည်။ ရုံးခန်းသို့ရောက်သောအခါ ကျွန်တော့ကိုခေါ်ဆောင်လာသူ ရဲဘော်ဝူက ‘ကော်မီတိဝင်မော် ဆိုတာသူပဲ’ဟု စကားပြောနေသူလူနှစ်ယောက်အနက် တစ်ယောက် ကို လက်ညီးညွှန်ပြရင်း ပြောသည်။

ကော်မီတိဝင်မော်ဆိုသူကို ကြည့်မြင်လိုအောင် ကျွန်တော် ရှေ့သိတိုးပြီး ကြည့်လိုက်သည်။ ကော်မီတိဝင်မော်သည် ကျွန်တော် လိုပင် မီးခါးရောင်စစ်ဝတ်စုံကို ဝတ်ဆင်ထားသည်။ ခြားနားသည် က သူအကျိုအတိက အထူးကြီးမားနေခြင်းသာ။ ကော်မီတိဝင်မော် သူနှင့်စကား ပြောနေသူကို လက်ဟန်ခြေဟန်နှင့် စကားပြော နေဆဲ။ အသံကတော့ အတော့ကို ည်င်သာသည်။ ပြောဆိုနေပုံကို ကြည့်ခြင်းအားဖြင့် အတော့ကို ဖော်ရွေ့မည့်သူဟု ယူဆရသည်။

အခန်းတွင်းမှ ဓည့်သည်ထွက်သွားပြီးမှ ရဲဘော်ဝူက ကျွန်တော့ကို ကော်မီတိဝင်မော်ထဲ ခေါ်ဆောင်သွားသည်။

‘ကော်မီတိဝင်မော်အတွက် အကူရဲဘော်တစ်ယောက် ခေါ်လာပါတယ်’ဟု ရဲဘော်ဝူက ကျွန်တော့ကို လက်ညီးထိုးညွှန်ရင်း သတင်းပို့သည်။

ပထမသော် ရှုက်ချုံထိတ်လန့်နေမိသည်။ တပ်နိုင်တော်ထဲ့စံ အတိုင်း အလေးပြုလိုက်၏။

ကော်မတိဝင်မော်က ကြုံနာသောအပြီးဖြင့် တုန်းပြန် လိုက်သည်တွင် ရှုက်ချုံထိတ်လန့်ခြင်းများ ပျောက်ပျက်သွားရသည်။

‘ရဲဘော်နာမည် ဘယ်လို့ခေါ်သလဲ’

‘ချင်ချွန်ဖုန်ပါ’
‘အသက်တော့’
‘ဘဲ နှစ်ပါ’
‘တပ်နိုင်တော်ထဲ ဘာကြောင့်ဝင်ခဲ့တာလဲ’
‘တပ်နိုင်တော်ဟာ နယ်ခံးများမှုပုံးအပ်စိုးသူတွေကို ဆန့်ကျင် တိုက်ခိုက်တာမို့ ကောင်းမြတ်လို့ပါ’

ကျွန်တော် သတိအနေအထားဖြင့် မတ်မတ်ရပ်လျက် ရှိခဲ့။ ကော်မီတိဝင်မော်က ကျွန်တော့အား ထိုင်ခိုင်းသည်။

‘ရဲဘော်တို့ရဲ့နယ်မှာလည်း ဓားမီးအပ်စိုးတဲ့ နယ်ခံလူတွေ ရှိတာဘဲလား’

‘စိတ်ဝင်တစားနှင့် ကော်မီတိဝင်မော်က မေးသည်။’
‘ရှိပါတယ်၊ သူတို့ရဲ့ဖိနှိပ်မှုကိုမခံမရပ်နိုင်တာကြောင့် ကျွန်တော် ထွက်လာရတာပါ’

ကော်မီတိဝင်မော်က စကားစောင်ပေးသောကြောင့် ကျွန် တော်က ကျွန်တော့မီသားစုဆင်းရဲတွင်းနက်ပုံး ကျွန်တော်ထွက်ပြီး လာပြီး တပ်နိုင်တော်သို့ မည်ပုံးဝင်ရောက်လာကြောင်းတိုကိုပါ ဆက် လက်ပြောမိသည်။ ကော်မီတိဝင်မော်သည် ဂရဣတစိုက်နားထောင် သည်။ မျက်နှာအမှုအရာက ခပ်ပြီးပြီး။ တစ်ခါတစ်ရံ ခေါင်းညိုတ် သည်။ ကော်မတိဝင်မော်၏ အမှုအယာကိုကြည့်ပြီး ကြောက်စိတ် များ လျော့ပါးသွားသည်။ သည်လိုပုံဂုဏ်မျိုးနှင့် ပူးပူးကပ်ကပ် အရှည်နေရမှာအတွက်လည်း အားတက်မိသည်။ စကားတွေကို ကရားရေလွှတ် တတွတ်တွေတ် ပြောပြမိ၏။ ကျွန်တော့ကိုခေါ်လာ သူ ရဲဘော်ဝူက နောက်ကျောကို တစ်ချက်တို့ပြီး သတိပေးလိုက်မှုပင်

စကားကြောရှည်မိမျန်း သတိရပြီး စကားစကို ဖြတ်ရ၏။

‘ကောင်းပြီ ရဲဘော်၊ ရဲဘော် ဒီမှာတော့ အလုပ်ကြီးစား
ပမ်းစား လုပ်ရမယ်၊ ပြီးတော့ ကြိုးစားပမ်းစားသင်ကြားလေ့လာ
ရမယ်၊ ရဲဘော်ရဲ့ အမည်ကိုကော် ရေးတတ်ရဲ့လား’

‘ကျွန်တော် ကျော်မူနေဖူးပါဘူး။ စာလဲမရေးတတ်ပါဘူး’
ကော်မတီဝင်မော်သည် ပြီးလိုက်ပြီး ထိုင်ရာမှုထလိုက်သည်။ ‘ဒါဖြင့်
ရဲဘော် စာရေးတတ်အောင်သင်ရမယ်၊ ရဲဘော်ရဲ့အမည်တင်
မကဘူး ကျွန်ရဲဘော်တွေရဲ့အမည်တွေကိုလည်း ရေးတတ်ရမယ်၊
ဒါအတွက် ရဲဘော်လည်း သဘောကျမှုပါ၊ မဟုတ်ဘူးလား’

ကော်မတီဝင်မော်သည် ရဲဘော်ဝူဘက်သို့လှည့်ပြီး။ ..

‘သူက ရဲဘော်အသစ်ဖြစ်တယ်၊ ရဲဘော်တို့က သူကို တတ်
စွမ်းသမျှ ကူညီကြရမယ်’ဟု ဆို၍ ကျွန်တော့ဘက်သို့လှည့်ပြီး။ ..

‘ရဲဘော် မရှင်းလင်းတာရှိရင် သူတို့ကိုမေးပါ’ဟု ဆိုသည်။
ရဲဘော်ဝူနှင့် လျေကားမှုဆင်းလာသည်တွင် ရဲဘော်ဝူက ပြောသည်
မှား။ ..

‘မင်းဘာလို့ စကားကြောရှည်နေတာလဲ၊ သူ ဘယ်လောက်
အလုပ်များတယ်ဆိုတာကို မင်းမသိဘူးလား’ ဟူ၍။ ..

ကျွန်တော်က မသိကြောင်း ခေါင်းခါပြလိုက်သည်။

‘သူဟာ တကယ်အလုပ်များတယ်၊ သူစာဖတ်နေတဲ့အခါမှာ
တောင် အသံလဲမမြည်အောင် သတိပြုပါ။ ပြီးတော့ ဥပုံတိုင်းလည်း
ညဉ်နှင်အောင်အလုပ်လုပ်တယ်၊ မနက်စာပို့ရင် စောစောကြီး
မပို့နဲ့နော်။ ..’

“ကောင်းပါပြီး။ ..”

ကျွန်တော်သည် အလွန်ဝမ်းသာပြီး စိတ်လှပ်ရှားနေသဖြင့်
မိုးစင်စင်လင်းသည့်တိုင် တစ်မေးမှအိမ်မပေါ်ခဲ့ခြော်

နေ့စဉ်လုပ်ရမည့်တာဝန်အဖြစ် နောက်နေ့နှင့်နက်တွင် သစ်
သားရေပဲးကလေးဆွဲပြီး ရေခံမည်ပြင်နေစဉ်တွင် ရဲဘော်ဝူကြောင့်
တန်သွားရ၏။

‘မင်းဘာလုပ်ဦးမလိုလဲ’

‘ကော်မတီဝင်မော်အတွက် မျက်နှာသစ်ရေခံပေးမလို’

ကျွန်တော်က ဟုတ်လျှော့ခြိုသည့် လေသံမျိုးနှင့် အပိုင်ပြော
လိုက်သည်။

‘ကော်မတီဝင်မော်ဟာ ညဉ်နှင်သန်းကောင်မှ အိပ်ရပါ
တယ်လို့ မင်းကိုင်ရာမထားဘူးလား။ မင်းရဲ့လှပ်ရှားမှုကြောင့် သူ
အိပ်ယာက မနဲ့ပါစေနဲ့’

ရဲဘော်ဝူက စိတ်ဆိုးမာန်ဆိုးနှင့် ဆိုသည်။

ကျွန်တော်က ကိုယ့်အမှားကို ကိုယ်သိသည့်အနေနှင့်
ခေါင်းညိတ်ပြီးး ရေပဲးကလေးကို အသာပြန်ချထားလိုက်သည်။

နောက်နေ့များတွင် မျက်နှာသစ်ရန်ရေကို စောစောကပင်
ခပ်ငင်၍ အပေါ်ထပ်သို့ အသံမမြည်အောင် မ သယ်သွားပြီး ထား
သည်။ ပြီးနောက် တံခါးဝေးရှိ ထိုင်ခုတစ်လုံးတွင် တိတ်တဆိတ်
ထိုင်၍ အမိန့်ကိုစောင့်စားနေခဲ့ပါသည်။ သို့သော် ကော်မတီဝင်
မော်သည် ရက်အတန်ကြာသည့်တိုင် ကျွန်တော့ကို ခေါ်ပြီးသိုင်းခြင်း
မရှိခဲ့။ သည်လိုပင် ကျွန်တော်ကလည်း ရက်အတန်ကြာထိုင် စောင့်
ဆိုင်းနေခဲ့ဖြစ်သည်။

တစ်နေ့တွင်တော့ မျက်နှာသစ်ပြီးသောအခါ ကော်မတီ

ဝင်မောက ကျွန်တော့ကို မေးလာသည်။

‘ချင်ချွန်ဖုန်... ဘာလို ဒီနေရာမှာချည်း အလုပ်မရှိဘဲ အမြတ်ထိုင်နေတာလဲ’

‘ခိုင်းစရာရှိရင် ကျွန်တော့ကို မတွေ့မှာစိုးလိုပါ’

သူက ကလေးကယ်တစ်ယောက်နှင့် စကားပြောနေသည်
ပုံမျိုး ဖြင့် ပြီးကာဆိုသည်။

‘နောင်ကို ဒီလိုချည်း အအားမနေနဲ့၊ ဒီမှာအလုပ်မရှိရင် အခြား ရဲသော်တွေ့နဲ့အတူ လေ့လာရေးလုပ်နေပါ၊ ငါ့အတွက် လုပ်စရာတာဝန် သိပ်မရှိပါဘူး’

ကော်မတီဝင်မော်၏ဘဝသည် ဒီအေမကျယ်။ မကြာခင် တွင်ပင် သူအလေ့အကျင့်များကို ကျွန်တော် လေ့လာသိရှိလာရသည်။ သူ တွင် ပစ္စည်းပစ္စယဟူ၍လည်း များများစားစားမထား။ စောင်နှစ်ထည်း အိပ်ယာခင်းတစ်ခု၊ သာမန်ရဲသော်များ ဝတ်ဆင်သည် ဒီဦးရောင် စစ်ဝတ်စုံနှင့် အပေါ်အကျိုးဟောင်းတစ်ထည်နှင့် ဒီဦးရောင်သိုးမွေးဆွယ်တာအကျိုး တစ်ထည်တို့သာလျှင် ဖြစ်သည်။ ထိုပစ္စည်းများအပြင် မရှိမဖြစ်လိုအပ်သော ထိုးစုတ်ကလေး တစ်လက်၊ ထမင်းခွက်တစ်ခွက်၊ မြေပုံများ၊ စာရွက်စာတမ်းနှင့် စာအုပ်များထည့်သို့ရန်အတွက် အကန့်ကိုးကန့်ပါသည့် ပုံးပိုးလွယ်အိတ်တစ်လုံး၊ စစ်ချိရာမှုလည်း ကော်မတီဝင်မော်သည် သူပုံးပိုးအိတ်နှင့် ထိုးကို ကိုယ်တိုင်သယ်ဆောင်သည်။ ကျွန်ပစ္စည်းများကိုသာ ကျွန်တော်သယ်ရသည်။ စခန်းချသည့်အခါတွင် ကျွန်တော်က ပျဉ်နှစ်ချပ်ကိုရှာဖွေပြီး ဆက်ခင်း၍ ကွပ်ပျစ်လုပ်ပေးသည်။ စောင်နှစ်ထည်နှင့် အိပ်ယာခင်းကို ခင်းပေးသည်။ သူ့

စစ်ဝတ်စုံကိုတော့ ခေါင်းသုံးအဖြစ် ဖန်တီးပေးသည်။ သည်လိုနှင့် အိပ်ယာဖြစ်လာ တော့၏။

သူသည် အလွန်အအိပ်အနေ နည်းသည်။ ကျွန်တော်ထို့တွင် မှန်အိမ်ကလေးတစ်ခုတော့ပါလာသည်။ စစ်ချိချိန်တွင် သည်မှန်အိမ်ကလေးသည် လမ်းမြင်ရန်အတွက် အသုံးပြုရသော လက်နှုန်းပါတ်ဒီးပင်။ စခန်းချိချိလျှင်တော့ မှန်အိမ်အလေးကို အုတ်ခဲများပေါ်တင်ကာ သူ့ရုံးခန်းအတွက် အသုံးပြုရသည်။

ဥစာစားပြီးသည်နှင့် ဒီးအိမ်ကိုထွန်းလုပ်ပြီး ကိုးကန့်အိတ် အတွင်းမှ သူ့မြေပုံးများ၊ စာရွက်စာတမ်းများ၊ စာအုပ်များ၊ စာရေးစွဲများ၊ စာရေးရန်စုတ်တံတို့တို့တွင် အလုပ်လုပ်လေ့ရှိသည်။ တစ်ခါတစ်ရုံ အရှက်ကျင်းသည့်တိုင် အလုပ်လုပ်လေ့ရှိသည်။ (နာမည်ကျော် ‘မြေယာပြန်လည်စစ်ဆေးရေးလှုပ်ရှားမှု’ ဆိုသည့် စာအုပ်ကို ထို့အချိန်မှစ၍ ရေးခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။)

ထိုအချိန်က ကျွန်တော်သည် အသက်အရွယ်အလွန်ငယ် သောကြာ့င့် မအိပ်ဘဲနှင့် ညလုံးပေါက် ငုတ်တုတ်တိုင်မနေနှင့် သေးသည့်သူ။ ကော်မြတ်ဝင်မော် စာရေးနေလျှင်ဖြစ်စေ၊ စာဖတ်နေလျှင် ဖြစ်စေ၊ ကျွန်တော်သည် သူ့ဘေးတွင် ထိုင်နေကျပ်။

သို့သော် ကြာ့ကြာ့တော့ ထိုင်မနေဖြစ်။ သူ့စာရေးခဲ့ပေါ်တွင် ခေါင်းတင်ပြီး အသုံးတွက်အောင်ပင် ဟောက်၍နေတတ်မြေပင်။ သူက ကျွန်တော့ကို အသာပုံးအိပ်ရန်ပြောလေ တိုင်း ကျွန်တော်တို့နှစ်ယောက် ပြီးရယ်ကြ၏။

နွောရာသိပ္ပန်က်သန်းခေါင်ချိန်များတွင် သူက ကျွန်တော်ကို ရေခံခိုင်းတတ်မြှုံး။

ကျွန်တော်က သစ်သားဖြင့်ပြုလုပ်ထားသော ရေငင်ပုံးကလေးဖြင့် ရေအေးအေးကို သွားခံပေးသည်။ ကျွန်တော်တို့တွင် မျက်နှာသစ်ရန် ရေအလုံကလေးတစ်ခုတာလေမျှပင် မရှိသဖြင့် မျက်နှာသစ်ခြင်း၊ ရေစိမျက်နှာသုတေသနပါဖြင့် ကိုယ်ကိုယ်တွင် ပြုလုပ်သည်။ ပြီးနောက် ဆာလောင်လာလျှင် ညနေက ချွန်ထားသော (အထက်နှင့်အောက်တွင် ထမင်း၊ အလယ်တွင် ဟင်းသီးဟင်းရွက်ကိုညပ်ထားသည့် သုံးထပ်ထမင်းကို ကျွန်တော်နေးပေးရသည်)။

တစ်ခါတစ်ရုတွင် ထမင်းခွက်တွင်မှထမင်းကို သူ ကုန်စင်အောင်မစားနိုင်ချေး။ ထိုအခါ နောက်တစ်နပ်စားရန်အတွက် စက္ကာ။ ဖြင့်ဖုံးပြီး ချွန်ထားပေးရသည်။ တစ်ခါတွင် ထမင်းကျွန်ကို သွားပစ်မိသဖြင့် နောက်နေ့တွင် သူကမေးပါသည်။

‘ချင်ချွန်ဖုန့်.. ဝါချွန်ထားတဲ့ ထမင်းကျွန်တွေကော့’

ကျွန်တော်က အဖြစ်မှုန့်အတိုင်း တင်ပြလိုက်သည်တွင် သူက ကျွန်တော့ကို ဝေဖန်ပါသည်။

လယ်လုပ်ရသူတွေအနေနဲ့ ဆန်တစ်စွဲရရှိအတွက် လုပ်အား စိုက်ထုတ်ထားတယ်။ နောင်ကို ဝါထမင်းကျွန်ချွန်ထားရင် သွားမပစ်ရဘူး။ နောက်တနပ် စာအတွက် သိမ်းဆည်းထားရမယ်’

တစ်ခါသော် ကျွန်တော်တို့သည် နေ့စဉ်ရက်ဆက် မရပ်မနား စစ်ချိစစ်တိုက်နေရသည်။ ကော်မတီဝင်မော်သည် ရေနွေးကို တစ်ကျိုက်မှုပင် ကျိုက်ချိန်မရပေး။ ကျွန်တော်က စိတ်မကောင်းဖြစ်ဖြစ်မိသည်။

ထို့ကြောင့် သူ့အတွက် ဓာတ်ပူးတစ်လုံးတလေ့ရအောင်

ကြော်ဆောင်ရန် အမြဲတစောင့်းပမ်းခဲ့၏။ ရန်သူ့နယ်မြေကို သိမ်းပိုက်သည့်အခါများတွင် သိမ်းဆည်းရမိသည့် ပစ္စည်းများ ကျွန်တော်တို့ လက်ဝယ် ရောက်လာတတ်မြှို့။ သို့သော် ကော်မတီဝင်မော်သည် ထိုပစ္စည်းများကို မက်မက်မောမရှိ။ သူ့အတွက်ခဲ့တမ်းကို လက်အောက်တယ်သားများသို့ငှုံး၊ ဆေးရုံသို့ငှုံး လွှဲပြောင်းပေးမြှုပ်ဖြစ်သည်။

၁၉၃၁ ခုနှစ်၊ ဆောင်းရာသီတွင် ကျွန်ရှိုးပြည်နယ်၊ ကျိုးအန်းခရိုင်ကို ကျွန်တော်တို့ သိမ်းပိုက်ခဲ့သည်။ ထွက်ပြီးတိမ်းရှေ့သွားသော နယ်ခံလူဆိုး၏အိမ်မှာ ဓာတ်ပူးတစ်လုံးကို ကျွန်တော်ရရှိခဲ့သည်။ တောင့်တမျှော်လင့်ချက် ပြည့်သဖြင့် ကျွန်တော်အနေနှင့် မဖော်ပြနိုင်လောက်အောင် ဝမ်းသာမိသည်။ သို့သော် ကော်မတီဝင်မော် သိရှိတွေ့မြင်သွားမှာအတွက် ပူပန်လိုက်ရသည်ဖြစ်ပြင်း။

ထို့ကြောင့် သူမသိမဖြင့်နိုင်စေရန် စစ်ချိစဉ် ယင်းဓာတ်ပူးကို အခြားသူတစ်ယောက်ယောက်ကို သယ်ခိုင်းရသည်။ ထိုဓာတ်ပူး၏ ကျေးဇူးကြောင့် သူ့အတွက်ရေနွေးကို အဆင်သင့်ထားရှိနိုင်ပြဖြစ်သော်လည်း ထမင်းအတွက်ပြသောနာကိုမူ မဖော်ရှင်းနိုင်သေးပေး။

လက်ရှိအထူးပြုနေသည့် ထမင်းခွက်ကလေးမှာ သေးသဖြင့် များများမဆန့်ပေး။ ညစာသာ တော်ရုံဖြစ်သော်လည်း မပြတ်စစ်ချိနေရ ချိန်မျိုးတွင် သိပ်ပြီးအသုံးမဝင်သလို ဖြစ်နေသည်။

မကြောခကာပင် တိုက်ပွဲတစ်ပွဲပြီးသည်နှင့် ရှုံးသို့၊ ဆက်လက် ချိတ်နေရတတ်သည်။ လမ်းခုလတ်တွင် ခေတ္တာနားရခိုက်

ပါလာသည် ထမင်းများကို ကိုယ်စိတ်စားရချိန် များတွင်
ကော်မိတ်ဝင်မေးမူသည့် သူ့ထမင်းခွက်ထဲမှ အကြွင်းအကျွန်းသုံးထပ်
ထမင်းကိုသာ စားရရှာသည်။

၁၉၃၃ ခုနှစ်၊ နိုဝင်ဘာလတွင် ဒွေးကျင်းမြို့မြို့ အလုပ်
သမား ဒီမိုကရေစိအစိုးရကို တည်ထောင်ခဲ့သည်။ သူသည် သမ္မတ
နိုင်ငံဥက္ကဋ္ဌဗြိုးအဖြစ် ရွေးခံခဲ့ရ၏။ ထိုအချိန်မှစ၍ ကျွန်းတော်တို့
တတွေ သူကို ကော်မိတ်ဝင်မေးအစား ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးမေးဟု ပြောင်းလဲ
ခေါ်ကြသည်။ ထိုအချိန်အထိ သူသည် ယခင်ထမင်းစားခွက်
ကလေးကိုသာ ဆက်လက် သုံးစွဲဆဲပင်။

၁၉၃၄ ဖေဖော်ဝါရီလတွင် ဖူကျင်းမြှုပ်နယ် ကျွန်းမြို့
ကို သိမ်းပိုက်တိုက်ခိုက်ပြီးကာမှ အဆင့်သုံးဆင့်ပါသည် ထမင်းချိုင်း
တစ်လုံးကို ကျွန်းတော် စီစဉ်ခဲ့ရပေသည်။

အခန်း (၂)

ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးနှင့်အကုရဲော်၏ စာလေးတစ်စောင်

ခရိုင်တစ်ရရိုင် သို့မဟုတ် မြို့နယ်တစ်နယ်ကို ကျွန်းတော်
တို့ တိုက်ခိုက်သိမ်းပိုက်ပြီးတိုင်း ရန်သူ့ခရိုင် သို့မဟုတ် မြို့နယ်ရုံး
သို့ ရန်သူတို့၏ မှတ်စုံမှတ်တမ်း၊ စာရွက်စာတမ်းများကို လူလွှတ်ပြီး
သော်လည်း ရှာခိုင်းသည်။ သူကိုယ်တိုင်သော်လည်း သွားရောက်
ရှာဖွေသည်။

ပြီးနောက် ထိုဒေသရှိ စာတိုက်သို့သွား၍ သတင်းစာနှင့်
မဂ္ဂဇင်းများယူလေ့ရှိသည်။ သွားတုန်းကတော့ ကျွန်းတော်တို့တတွေ
သည် လက်ချည်းသက်သက်။ အပြန်တွင်မှ ရဲဘော်များတွင် မဂ္ဂဇင်း
နှင့် စာအုပ်စာတမ်းများ တပွဲ့တပို့ကြီး ပါလာလေ့ရှိသည်။

ညနေတိုင်ကျပြီဆိုလျှင် ဥက္ကဋ္ဌဗြီးမော်သည် ထိုစာအုပ် စာတမ်းများကိုဖတ်ရှု၍ ခဲ့တိဖြင့် တေးမှတ်တော့သည်။ ကျွန်တော် တို့က သူတေးမှတ်ထားသည်တို့ကို စုဆောင်းသိမ်းဆည်းထားရ၏။

တစ်နေ့တွင် ကျွန်တော်တို့ ကျန်းမျိုးပြည်နယ်နှင့် ဖုန်းခချိုင် သို့ ရောက်ခဲ့ကြသည်။ ဤအေသို့ ကျွန်တော်တို့တွေ့ အကြိမ် ပေါင်းများစွာ ရောက်ဖူးပြီ။ ထို့ကြောင့် အေသာခံရပ်သူရွာသားများ သည် တပ်နိုင်းရင်းနှင့်နေပြီး ဆိုင်တိုင်းပင် ဖွင့်လှစ်ထားသည်။

ရွာသူရွာသားများစွာတို့က အိမ်ပြင်ထွက်လာကြပြီး ကျွန်တော်တို့ကို ကြိုဆိုနေကြ၏။ စခန်းချဉ်းချင်း ဥက္ကဋ္ဌဗြီးမော်က ကျွန်တော်ကိုခေါ်သည်။

‘ချင်ချိန်ဖုန်’.. လာဟေ့၊ စာတိုက်ကို သွားကြရ အောင်’။

ထိုအချိန်အထိ စာတိုက်ဆိုသည်မှာ စာနယ်ဇော်းရောင်း သည့် ဆိုင်သာဖြစ်သည်ဟု ကျွန်တော်အသိတွင် စွဲမြတ်နှုန်း။

စာတိုက်သို့ရောက်သော် ဥက္ကဋ္ဌဗြီးမော်သည် စာအုပ်များ၊ သတင်းစာများကို လုပ်လျှောကြည့်ရှုပြီး အလိုရှိသည်တို့ကိုယူ၍ ကျွန်တော်ထံကမ်းပေးသည်။ ကျေသင့်သောငွေကိုပေးချေပြီး၍ ကျွန်တော်က ဝယ်ယူထားသောစာအုပ်နှင့် သတင်းစာများကို စုစည်းချည့်နောင်နေရင်းက ‘ဥက္ကဋ္ဌဗြီးမော်’ စာတိုက်ဆိုတာ ဘာ အလုပ်တွေလုပ်ရတာလ’ ဟု မေးကြည့်မိသည်။

‘ဒို့.. စာတိုက်မှာ အလုပ်တွေက တပုံကြီးပေါ့။ စာပို့ရတယ်၊ သတင်းစာတွေပို့ရတယ်၊ ကြေးနှုန်းတွေပို့ရတယ်၊ စကားပြောကြေးနှုန်းအဆက်အသွယ် လုပ်ပေးရတယ်၊ မင်းအိမ်ကို စာ လှမ်းရေးချင်ရင် သူတို့က မင်းစာကို အိမ်အရောက်ပို့ပေးရတယ်’ဟု

ဥက္ကဋ္ဌဗြီးမော်က ပြန်ဖြေသည်။

ကျွန်တော် အိမ်ကို စာလှမ်းရေးချင်လျှင် စာတိုက်က တကယ်ပင် ရောက်အောင်ပို့ပေးလေသလားဆိုသည်ကို တော် နေးနေး စဉ်းစားနေမိသည်။

စာတိုက်မှ ထွက်ခွာလာခဲ့သည့်တိုင် ကျွန်တော်အတွေးတွင် ထိုအကြောင်းအရာသည် စို့မီးနေဆဲပင်။ သည်အတိုင်းဆိုလျှင် အံ့ဩဖွယ်ရာပင်။ ကျွန်တော်အိမ်မှ ထွက်လာခဲ့သည်မှာ နှစ်နှစ်သုံး နှစ်ခန့်ရှုပြီ။ အဖော်စောက် မည်သိရှိသည်ကိုမသူ။ သူအသက် ရှင်လျက်ပင် ရှိနေသေးသလော်။ ကျွန်တော်ဦးနှောက်ထဲသို့ တွေး စရာတွေ တသိတတန်းကြီး ဝင်ရောက်လာသည်။ အိမ်သို့ စာတစ် စောင်များပေးပို့နိုင်လျှင် ကောင်းလေစွာ။

တပ်စခန်းချင်ချိန် ကျွန်တော်ထို့ ပြန်ရောက်လာချိန်တွင် လုံးဝမှုံးနေလေပြီ။ ကျွန်တော်က ပါလာသောစာအုပ်နှင့် သတင်းစာများကိုချုပ်ထားပြီး ဥက္ကဋ္ဌဗြီးမော်အတွက် မှန်အိမ်ထွန်း ပေးရသည်။

သူကလည်း ချက်ချင်းဆိုသလိုပင် သတင်းစာများနှင့် စာအုပ်များကို ကောက်ယူဖတ်ရှုတော့၏။ ညစာအတွက် ပြင်ဆင်ဖို့ အချိန် ရောက်ပြီ။ သို့သော် စာတိုက်ကိစ္စသည် ကျွန်တော်အတွေးကို စို့မီးနေဆဲ။ ကျွန်တော်က ရပ်တံ့ပြီး အတွေးဖြင့်ငိုင်တွေ့နေမိသည်။

“ဘာဖြစ်လို့လဲ ရဲဘော်” ဥက္ကဋ္ဌဗြီးမော်က ကျွန်တော် မျက်နှာ မကြည့်မသာရှိနေသည်ကို သတိထားမိသဖြင့် မေးသည်။

‘ဥက္ကဋ္ဌဗြီးမော် .. သူတို့က စာကို အိမ်အရောက် တကယ်ပို့ပေးနိုင်ပါသလား’

‘ဘယ်သူ့ကို ဆိုလိုတာလဲ’
 ‘စာတိုက်ပေါ့... စာတိုက်လေ’
 ‘တကယ်ကိုပို့ပေးနိုင်တာပေါ့... । ရဲဘော်ရဲ့အိမ်က လွတ်
 မြောက်ပြီးဒေသမှာ ရှိနေမှုဘဲ’
 သူသည် ကျွန်တော့စိတ်ကူးနှင့်ဆန္ဒကို တွေးတော်ကြည့်ပါ
 ပုံရသည်။

‘ရဲဘော်က အိမ်ကို စာရေးချင်နေလိုလား’
 ကျွန်တော်က ခေါင်းလိုက်ပြရင်း ရွှေသို့သွားပြီး လေသံ
 တိုးတိုးဖြင့် ပြန်ပြောသည်။
 ‘အိမ်ကိုတော့ စာရေးချင်ပါတယ်၊ ဒါပေမယ့်...’
 ‘ခုထိ စာမရေးတတ်သေးဘူးဆိုပါတော့’
 ဥက္ကဋ္ဌကြီးမေးမှုက ကျွန်တော့စကားကို အဆုံးသတ်ပေး
 လိုက်၏။

‘က... လာ၊ ရဲဘော်အတွက် အိမ်ကိုစာရေးပေးမယ်’
 ဥက္ကဋ္ဌကြီး၏ အကြံပေးချက်အတွက် အတိုင်းအဆမရှိ
 ရိတိဖြစ်မိသည်ကတော့ အမှန်ပင်။ ဥက္ကဋ္ဌကြီးသည် အလွန်အလုပ်
 များသူဖြစ်သဖြင့် တန်ဖိုးရှိလျသော သူအလုပ်ချိန်ကို ဖြုန်းရာကျနေ
 လေမလားဟူသောအတွေးကြောင့် စိတ်မကြည်မသာ ဖြစ်ပြန်
 သည်။ သို့သော် သူက စိတ်အားထက်သန္ဓာ စကားဆက်လိုက်ပြန်
 သည်။

‘ရဲဘော်အဖော် ဘာမှာချင်လိုလဲ’ သူက စကားဆုံးသည်
 နှင့် သတင်းစာများကို သေးသို့တွန်းဖယ်၍ စာရေးစက္ကားနှင့် စာရေး
 ရန် စုတ်တံ့ကို ထုတ်ယူလိုက်သည်။

ကျွန်တော်... ကျွန်တော်... အဖော်ဆီ ဘာမှာရမည်
 နည်း။ စဉ်းစားရှုံးမရချေ။

‘ဥက္ကဋ္ဌကြီးမေးမှု ကောင်းမယ်ထင်သလို ရေးပေးပါ။
 တပ်နှီတော်ထဲနေရတာပျော်ကြောင်း၊ ဥက္ကဋ္ဌကြီးနားနေရတာ
 အဆင်ပြုကြောင်း၊ အစစ အလွန် အလွန်ကောင်းကြောင်းလောက်
 တော့ ပါစေချင်ပါတယ်၊ အဲဒါလောက်ပါဘဲ’

သူက ကျွန်တော့အိမ်လိပ်စာနှင့် ကျွန်တော့အဖော်
 အမည်ကို ရေးမှတ်ထားလိုက်ပါသည်။ ပြီးလျှင် ကျွန်တော်လည်း
 ထမင်းပွဲယူဆောင်ရန် ထွက်သွားခဲ့ပါသည်။

ထမင်းယူပြီး အခန်းတွင်းသို့ ကျွန်တော်ပြန်ရောက်လာ
 သည့်တိုင် ဥက္ကဋ္ဌကြီးမေးသည် လက်တစ်ဖက်ဖြင့် မေးကိုထောက်
 လျက် ကျွန်လက်တစ်ဖက်ဖြင့် စာရေးစုတ်တံ့ကိုကိုင်ကာ အတွေး
 နက်နေသည်ကို ကျွန်တော်တွေ့ရ၏။

သည်လိုအချိန်မျိုးတွင် သူ့အားထမင်းစားရန်ပြောဖို့
 လျော်ကန်မည်မဟုတ်မှုန်း ရိပ်စားပိသောကြောင့် ထမင်းချိုင်ကို
 စားပွဲပေါ် အသာအယာချထားပေးခဲ့ပြီး ကျွန်တော် အခန်းပြင်သို့
 ပြန်ထွက်ခဲ့သည်။

ပျော့အိအိ ကောက်ရိုးအပိုပေါ် ကျွန်တော်ပစ်လွှာချ
 လိုက်သည်။ ဥက္ကဋ္ဌကြီး၏ကျေးဇူးကို မမေ့နိုင်လွန်းသည်ကြောင့်
 အပိုပေါ်ပျော်ရန် မလွယ်ချေ။ အပိုပေးထက် လူးလွန်ရင်း သူ၏အကြောင်း
 နာတရားထားရှိ ဟန်များကို တစော့စော့ပြန်လည်တွေးနေမိသည်။
 ကျွန်တော်သည် အညွှန်လယ်ယာလုပ်သားတစ်ယောက်၏ သား
 တစ်ယောက်သားဖြစ်သည်။

ကျွန်တော်မှာ တောင်သူလယ်သမားတပ်နီတော်သို့ ဝင်ရောက်ဖြစ်ခဲ့ရာမှ ယခုဆိုလျှင် သမ္မတနိုင်ငံဥက္ကဋ္ဌဗြိုး၏ ကိုယ်ရုံတော်တစ်ယောက်ဖြစ်ဖော်ပြီ။

(ထိုအချိန်တွင် ကျွန်တော်သည် အကူးရဲဘော်အဖြစ်မှ သူ၏ ကိုယ်ရုံတော်တာဝန်ကိုထမ်းဆောင်နေရပြီ။) ယခုဆိုလျှင် ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးမော်ကိုယ်တိုင် ကျွန်တော်အတွက် အိမ်သို့တရေးပေးနေချေပြီ။

ကုန်လွန်ခဲ့သည့် နှစ်ကာလများအတွင်း၌ ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးမော်သည် ကျွန်တော်အပေါ်တွင် ဖခင်တစ်ယောက်နှယ် ရှိခဲ့ပါ၏။ ကျွန်တော်ဘဝကို လျှစ်လျှော်မထားချေ။ ကျွန်တော်ကို လေ့ကျင့်ပျိုးထောင်ပေးခဲ့သည်။

ဆရာကောင်းတစ်ယောက်သဖွယ် လေ့ကျင့်သင်ကြားပေးလာခဲ့သူ။ သူအား ကျွန်တော်တစ်သက်တာတွင် မူးပျောက်နှင့်စွမ်းမည် မဟုတ်ပေ။ သည်အကြောင်းများကို ပြန်ပြောင်းစဉ်းစားမိသောအခါ မျက်ရည်ကို မဆည်နိုင်တော့ချေ။

မျက်ရည်ပေါက်များသည် ပါးပြင်မှုနေ၍ ကောက်ရှိုး အိမ်ယာပေါ်သို့ လှိုမ့်ဆင်းသွားလေသည်။ ညာသည် အလွန်တိတ်ဆိတ်ဖော်ပြီ။ ကျွန်တော်အပြင်သို့ ထွက်လာခဲ့သည်။ ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးမော်၏ အခန်းတွင် မီးရောင်ကိုမြင်ရဆဲပင်။ သူသည် အလုပ်လုပ်ဆဲပင်။

နောက်နေ့နံနက် ကျွန်တော်နံနက်စာ သွားပို့သောအခါ ကျွန်တော်အတွက် သူရေးထားသောစာကို ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးမော်က ကျွန်တော်ကိုပေးသည်။

‘ဒီမှာလေ စာ... ပြည့်စုံလားမပြည့်စုံသေးဘူးလားလို့

သိချင်သေးလား’

မည်သို့ တုံ့ပြန်ရမှန်းပင်မသိသေးအောင် ခံစားမိရင်းထမင်းချိုင်ကိုအသာချု၍ လက်အစုံဖြင့် စာကိုကမ်းယူကာ ‘ပြည့်စုံမှာပါ’ဟု တိုးရော်ပြောဆိုလိုက်သည်။

‘စာတိုက်ကိုသွားပြီး ထည့်လိုက်ပေတော့’

‘ခု.. ဥက္ကဋ္ဌဗြိုး ထမင်းစားဖို့ အဆင်သင့်ဖြစ်နေပြီပဲ’

‘ထားခွဲပါ၊ ရဲဘော်မြန်မြန်သွားပေတော့’

ကျွန်တော်က ရှုတ်တရုက် အလေးတစ်ချက်ပြုလိုက်ပြီး သူ့ရုံးခန်းမှ ထွက်ခွာလာခဲ့သည်။ အခန်းအပြင်ဘက်သို့ မည်ပုံ မည်နည်းရောက်ရှိလာသည်ဆိုသည်ကိုပင် မတွေးတတ်တော့ချေ။

စာတိုက်မှ ကျွန်တော်ပြန်ရောက်လာသောအခါ ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးမော်က ကျွန်တော်ကို လှမ်းကြည့်သည်။

‘ခုဆိုရင် ရဲဘော်စိတ်သက်သာသွားပြီမဟုတ်လား... .

အိမ်ကို အောင်းမေ့တုန်းပဲလား’

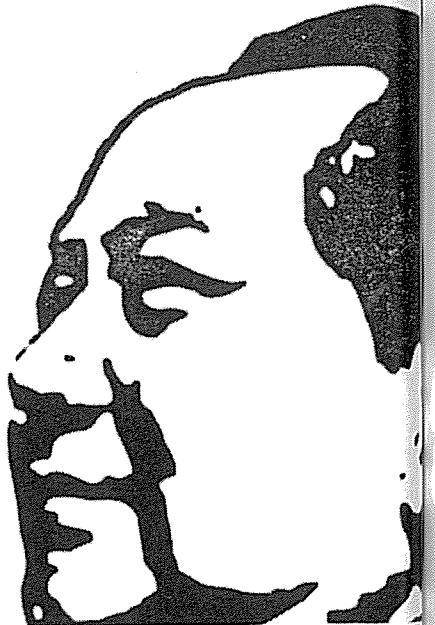
‘မအောင်းမေ့တော့ပါဘူး ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးက ပြန်ခိုင်းတော်ပြန်မှာ မဟုတ်တော့ပါဘူး’ ကျွန်တော်က ပြီးပြီးဖြေသည်။

“တော်လျှန်ရေးဆိုတာ
ဂုဏ်ပြု ဥစာစားပွဲမဟုတ်သလို
စာစိတာကုံးတစ်ပုဒ်လည်း မဟုတ်ဘူး။
ပန်းချီကားချပ်တစ်ခု မဟုတ်သလို
အထိုးပန်းထိုးတစ်ခုလည်း မဟုတ်ဘူး။
ရှုံးကိုတိုးရှာယာ
ညွှန်ညွှန်သာသာလေး၊
တရွှေ့ရွှေ့၊
ကန့်ကလျှော်
ထောက်ထားစာနာ၊
ယဉ်ကျေးပူးကြာ၊
ရှိုးသားစွာ၊
ဗူဗျိုးရှိုး
ရှုံးတိုးဖို့မဟုတ်ဘူး။
တော်လျှန်ရေးဆိုတာ
လူတန်းစားတစ်ရပ်က
အခြားလူတန်းစားတစ်ရပ်ကို
အံကြဖြီး
တွန်းလျှန်ဖယ်ရှားခြင်း ဖြစ်တယ်။”

ဥက္ကဋ္ဌဗြို့မော်

အခန်း (၃)

ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးအတွက် အားမလိုအားမရဖြစ်ရသည်က
သူ့ကိုယ်ရုတော်

အခြေနေက ပြင်းထန်ဆိုးဝါးနေချိန်။ ရန်သူက ပစ္စမ^၁ အကြိုမ် ဝိုင်းဝန်းချေမှုန်းရေးအစီအစဉ်ကို အပြင်းအထန် ဖော်
ဆောင်နေသည့်အချိန်။ ရန်သူလေယာဉ်များသည် တစ်နှုံးတာလုံး
ဆူလံစွာပုံသန်းရင်း ပုံးများကို အဆက်မပြတ်ကြချေနေချိန်။ စက်
သေနတ်များဖြင့် တလစပ် ပစ်ခတ်နေချိန်။ . . .

ထိုရက်များအတွင်း၌ ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးမော်သည် ပိုမိုအလုပ်များ
တော့သည်။ ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးမော်သည် တောင်ကမူလေးပေါ်ရှိ ဘုရား
ကျောင်းကြီးတစ်ခုအတွင်း၌ ရဲသော်ရွှေ့ကြွယ်ကျိုင်းနှင့်အတူ နေလေ

သည်။

နေ့ဘက်တွင် သုံးလီခရီးလောက် ကွာလှမ်းသည့် တောင် အောက်သို့ဆင်း၍ စစ်ရေးကော်မတီဌာနတွင် အစည်းအဝေး ထိုင်သည်။ အစည်းအဝေးမှ ပြန်ရောက်လာလျှင် ညာသန်းခေါင်တိုင် စာရေးတော့သည်။

ရေးပြီးသောစာတမ်းများကို ဗုဏ်းချုပ်အင်လိုင်းနှင့် အခြားခေါင်းဆောင်များကို ဖတ်ရှုရန် အတွက် ကျွန်တော်အား ပေးခိုင်းသဖြင့် ညတွင်းချင်း တောင်အောက်သို့ အကြိမ်ပေါင်းများ စွာ ဆင်းပေးရဖူးသည်။

ထိုစဉ်က ဘာတွေရေးထားသည်ဆိုသည်ကို ကျွန်တော် အလျဉ်းမသိခဲ့။ နောင်တွင် ထိုလက်ရေးမှုများကို အနီရောင် အစိမ်းရောင်စတုဗျားဖြင့် စာအုပ်ရိုက်နှင့်လိုက်တော့မှုပင် ပြောက်ကျား သေနှစ်ဗျားဟာနည်းပရီယာယ်များဖြစ်ကြောင်း ကျွန်တော်သိရတော့သည်။

ကျွန်တော်တို့နေထိုင်ရာ တောင်ကမှုလေးပေါ်သို့ နေ့တိုင်းလိုလို လူအများအပြား ရောက်လာလေ့ရှိသည်။ ဥက္ကဋ္ဌဗြို့ဗြို့မော်သည် ကောင်းကောင်းမကျန်းမာရေး၊ အစာကိုလုံးစံမုံးပေးသည့် နေ့ရက် များရှိသလို အိပ်စစ်၍မပေါ်သည့်နေ့ရက်များကလည်း မနည်းချေး။

ကိုယ်အလေးချိန်လည်း သိသိသာသာကြီး ကျဆင်းသွားသည်။ ကျွန်တော်တို့ ကိုယ်ရဲတော်ရဲဘော်တစ်စုံသည် ဥက္ကဋ္ဌဗြို့၏ ကျွန်းမာရေးအတွက် စိတ်သောကရောက်ကြရာ၏။ သို့သော် ကျွန်တော်တို့က မည်သို့ တတ်နှင့်ပါမည်နည်း။

သူ့အား အနားယူဖို့ကောင်းတွေ့ကြောင်း၊ အမြတ်လိုလို ကျွန်တော် ဖောင်းဖျေးသည်။ သည်သို့ဖောင်းဖျော်ဝိုင်း သူက သူစားပဲ ပေါ်ရှိ စာရွက်စာတမ်းပုံကြီးတို့ လက်ညီးထိုးဆွန်ပြရင်း တိုင်ပင် ညီးနှင့်သံဖြင့် ‘ဒီစာတမ်းတွေ ဖတ်ပြီးသွားရင်တော့ အနားယူပါ မယ်။’ ရဲဘော်တို့ ကျေနပ်ပြီးလားဟု ဆိုတတ်သည်။

ထိုစာရွက်စာတမ်းပုံကလည်း စမ်းရေးသလို လျော့ပါးသွားသည်ဟု၍မရှိခဲ့။ သူ့အတွက် ဆရာဝန်တစ်ယောက်ထားရှိရန် ကျွန်တော်တို့ ကြံးဆကြတော့သည်။

တစ်ညနောင်း ညစာစားပြီးနောက် ဥက္ကဋ္ဌဗြို့က ဘုရားကျောင်းရှိ လောကားထစ်ပေါ်တွင် မတ်မတ်ရပ်ပြီး အတော့နှင်းနေ စဉ် ဗဟိုအတွက်ထွေရေးရာဌာနမှူး ယွမ်ဖျော်းနှင့် ဗဟိုဆေးရုံးတာဝန်ခံရဲဘော်တို့ ရောက်လာကြသည်။

သူတို့၏စာရွက်လိုက်မြင်လိုက်ရသဖြင့် ကျွန်တော် အတိုင်း မသိ ဝမ်းသာသွားပါသည်။ သူတို့ရောက်လာခြင်းသည် ဥက္ကဋ္ဌဗြို့ဗြို့အတွက် ဆရာဝန်တစ်ယောက် စေလွှတ်ရေးအတွက် တိုင်ပင်ရန် ဖြစ်မည်ဟု ကျွန်တော်က တစ်ထစ်ချယ်ဆာထားသည်။ ကျွန်တော်ကြားရသလောက် နာမကျန်းဖြစ်လျှင် မည်သူမဆို မည်မျှတာဝန်ကြီးကြီး ဆရာဝန်၏ ညွှန်ကြားချက်အတိုင်း လိုက်နာနေရသည်ဟု၍ ဖြစ်သည်။

သူတို့တတွေနှင့် လက်ဆွဲနှုတ်ဆက်ပြီးနောက် စကားစမ်းပောက်တော့သည်။ ကျွန်တော်ကလည်း အခွင့်သာလျှင် ဥက္ကဋ္ဌဗြို့ဗြို့အတွက် ဆရာဝန်ကောင်းကောင်းတယောက်ထားရှိရန် စကားတစ်ခွန်းစနှစ်ခွန်းစ ဝင်ပြောဖို့ အသင့်ပြင်ရင်း ဘေးတွင်

ရပ်စောင့်နေသည်။

ဌာနမှူးယွမ်က စကားအစချိလိုက်တည်းက မြင်းထိန်းတစ်ယောက်လွှာတိပေးမည့်ဂိုစ္စဖြစ်နေသည်။ ဆရာဝန်ကော... ဆရာဝန် အကြောင်းမပါသဖြင့် ကျွန်တော်က စိတ်မရှည်ချင်တော့ခဲ့။ အတန်ကြာကြား ပြောဆိုနေပြီးကာမှပင် ဌာနမှူးယွမ်က ဆိုသည်။

‘ဥက္ကဋ္ဌကြီး...၊ ဥက္ကဋ္ဌကြီးအတွက် ကျမ်းကျင်တဲ့ ဆရာဝန်တစ်ယောက်တော့ တွေ့ထားပြီ၊ သူ ဥက္ကဋ္ဌကြီးနဲ့အတူမကွဲ လိုက်ပါ ပါလိမ့်မယ်’

ထၢ်ပင် ခုန်လိုက်မိတော့မတတ် ကျွန်တော်ဝမ်းသာသွားမိသည်။ သည်တစ်ခုတော့ ဟန်ကျပြောတွေးမိရင်းက ‘ကောင်းပါဗျာ၊ မြန်မြန်လေးသာ လွှတ်ပေးလိုက်စမ်းပါ’ဟု ပါးစပ်မှ လွှတ်ကနဲ့တွေ့သွားမိသည်။

ပြီးမှပင် ခေါင်းဆောင်ကြီးများ၏ရှေ့မှောက်တွင် သည်ပုံသည်၍ မပြောအပ်တော်းမြှင့် ပြန်ပြောင်းဆင်ခြင်ပိပြီး တော်းမြှင့်းအမ်း ဖြစ်သွားမိ၏။

ဥက္ကဋ္ဌကြီးက ကျွန်တော့ကိုတစ်လှည့် ဌာနမှူးယွမ်နှင့် အဖော်ကိုတစ်လှည့် ကြည့်လိုက်သည်။ ဒီးကရက်တစ်လိပ်ကို ဒီးညိုပြီးမှ စကားကို ဖြေးညွှေးစွာပြောသည်။ ‘ဆရာဝန် လိုမယ်မယ်ပါဘူး၊ သူနာပြုတစ်ယောက်လောက်ဆိုရင် လုံလောက်ပါပြီး’ အပူတိုင်းရုံး၊ ဆေးထိုးရုံး

‘ဥက္ကဋ္ဌကြီး...၊ ဥက္ကဋ္ဌကြီးရဲ့ လက်ရှိကျွန်းမာရေးအခြေအနေအရ ဆရာဝန်တစ်ယောက်အနားမှာရှိရင် ပိုကောင်းမယ်လို့ ကျွန်တော်ယူဆတယ်။ ပြီးတော့ ဆရာဝန်ကလည်း အသင့်’ ဌာနမှူး

ယွမ်က ဥက္ကဋ္ဌကြီး၏ စကားအဆုံးကိုမစောင့်ဘဲ ကြားဖြတ်၍ ဝင်ပြောလိုက်သည်။

‘မဖြစ်ဘူး...’ ဥက္ကဋ္ဌကြီးကလည်း ဌာနမှူးယွမ်၏ စကားမဆုံးမီ ချောလိုက်ပြန်သည်။

‘တပ်မှာ ဆရာဝန်တွေသိပ်လို့နေတယ်၊ တို့မှာရှိတာက မဖြစ်စလောက်ရယ် ငါတစ်ယောက်တည်းနဲ့ ဆရာဝန်တစ်ယောက်ကို သုံးလို့ ဘယ်ဖြစ်မလဲ’

ထိုနောက် ဥက္ကဋ္ဌကြီးက ပြီးလိုက်သည်။

‘ငါကျွန်းမာရေးက သိပ်မဆုံးသေးပါဘူး၊ သူနာပြုတစ်ယောက်လောက်နဲ့ မလုံလောက်ပေဘူးလား’

ဌာနမှူးယွမ်နှင့် ဗဟိုဆေးရုံတာဝန်ခံတို့က ထပ်ကွန်၍ ပြောချင်သေးကြသော်လည်း ဥက္ကဋ္ဌကြီး၏စိတ်နေစိတ်ထားကို သိထားရပြီးဖြစ်သဖြင့် ဆက်မပြောတော့ခဲ့။ မကြာခင် သူတို့ပြန်သွားကြတော့သည်။

ရက်အနည်းငယ်ကြာသွားပြီးနောက်တွင် အသက်ဆယ့်ရှုစ်နှစ်ခန်းရှိ လူငယ်တစ်ယောက် ကြက်ခြေနှင့်တံ့သိပ် ရှိက်နှိပ်ထားသော လွှယ်အိတ်ကိုလွှယ်လျက် ကျွန်တော်တို့ဆီ ရောက်လာလေသည်။ သူသည် ခရီးရှည်ချိတ်က်ရာ လမ်းတလျှောက် ဥက္ကဋ္ဌကြီးမော်နှင့်အတူ လိုက်ပါရန် ရောက်ရှိလာသည့် ကျွန်းမာရေးဝန်ထမ်း ကျံ့ဖူချွန်ပ်တည်း။

သန်ရှစ်ရာ၏ ဥက္ကဋ္ဌကြီးမောင် နိုးချွဲး (မြန် ၁၇ ပြန်)

“ကျွန်ုပ်တို့
ပြည်သူ့အပေါ်မှာ
ယုံကြည်မှုရှိရမယ်။
ပါတီအပေါ်မှာ
ယုံကြည်မှုရှိရမယ်။
ဒီဟာ
ပဘန်ကျွဲ့
မူနှစ်ရပ်ဖြစ်တယ်။
ဒီမူနှစ်ရပ်ကို
သံသယရှိနေရင်တော့
ဘာကိုမှ
ကျွန်ုပ်တို့
ဒီးမီးအောင် လုပ်နိုင်မှာမဟုတ်ဘူး”

ဥက္ကဋ္ဌကြီးမောင်

အခန်း (၄)

တိုင်းရင်းသားလူနည်းစဉ် ဥက္ကဋ္ဌကြီးမောင်

၁၉၃၄ ခု နိုဝင်ဘာလတွင် တပ်နိုတော်သည် ရန်သူ၏
ပိတ်ဆိုရေးစတုတ္ထစစ်ကြောင်းကို ထိုးသောက်၍ ကွဲမ်းနှိုးပြည်နယ်နှင့်
ယူနှစ်ပြည်နယ်စပ်ရှိ ကားလမ်းမကြီးဆီသို့ ဆိုက်ရောက်ခဲ့
သည်။ ထိုကားလမ်းမကြီးဆီသို့ ကျွန်ုတ်တို့ရောက်ရှိနေခိုန်တွင်
ပိန်းပိတ်အောင် မောင်နေပြီ။ ကျွန်ုတ်တို့အနေနှင့် နောင်းချိန်
တွင် ရန်သူလေယာဉ်များ တွေ့ရှိမည်စီးသောကြောင့် ညဘက်တွင်
သာစစ်ချိသည်။ အရှဏ်တက်ချိန်တွင် ကျွန်ုတ်တို့သည် တောင်
ပေါ်ရွှေ့ကလေးတရွားဆီ ရောက်လာကြောင်း တွေ့ရှိရ၏။
တလျောက်လုံးဆက်တိုက် စစ်ချိစစ်ထိုး လုပ်လာခဲ့ရသည်။

တွေ့ချိန်တိုင်းသာပေး • ၃၇၃

ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးမောင်သည် ထမင်းတစ်နှစ်ပင် ဖြောင့်ဖြောင့်တန်းတန်းစားခွင့်မှရရှာပေ။ ကျွန်ုတ်တို့၏တပ်ဖွဲ့များ ယာယိစခန်းချုပြီ ဆိုလျှင် ကျွန်ုတ်နှင့် ဥက္ကဋ္ဌဗြိုး၏ကိုယ်ရံတော်တစ်ယောက်ဖြစ်သူ ရဲဘော်ကျောင်ကျိုးတိန္တုစွဲတယောက်က အစာရေစာ အရှာအဖွဲ့ထွက် ကြ၏။ ကျွန်ုတ်တို့ယခု ရောက်ရှိလာသည် ရွှာကလေးသည် တကယ့်ရွှာသိမ်ရွှာများကလေးဖြစ်ပြီး ရွှာသူရွှာသားများကလည်း ဆင်းရဲတွင်းနက်လှပါဘိ။ ကန်စွန်းဥ တရှတ်ပိဿာချိန် အချိန် နှစ်ဆယ်သာ ဝယ်၍ရရှိသည်။ ကန်စွန်းဥများကိုပြုတဲ့ပြီး ကျွန်ုတ်က ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးရှိရာသို့ သယ်ယူလာခဲ့သည်။

ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးသည် ခွေးပြေတစ်လုံးပေါ်တွင်ထိုင်လျက် သူ ဘေးပတ်လည်တွင် ပိုင်းထိုင်နေကြသည့် ကိုယ်ရံတော်ရဲဘော်များကို စကားစမြည်ပြောနေကြသည်။

‘ရှုန်းမြစ်ကြီးကို ဖြတ်ကျော်နိုင်တာဟာ ခရာမအောင်ပွဲကြီး တစ်ရပ်ပေါ်’ ဆိုသော ဥက္ကဋ္ဌဗြိုး၏စကားကို ကျွန်ုတ် ကြားလိုက် ရသည်။ မှန်ပေသည်၊ ကျွန်ုတ်တို့ ညက ရှုန်းမြစ်ကြီးကို ဖြတ် ကျော်လာနိုင်ခဲ့ခြင်းသည် အောင်ပွဲတရဲပိုင်တည်း။

ကျွန်ုတ်နှင့် ကျင်စွင်ကျိုးတို့က မြေအိုးများကို ကိုယ်စီ ကိုင်၍ ထွက်လာခဲ့သည်။ ညစာအတွက် အရုသင့်ဖြစ်ပြီးဟူလည်း ကြော်လိုက်သည်။ ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးဆီသို့တိုးသွားပြီး ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးကို စားသောက်ရန်ပြောသည်။ ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးက ကန်စွန်းဥတစ်လုံးကို လှမ်းယူပြီးစားရင်း... .

မကြာခင်မှာ တို့ မြောင်လူမျိုးစုတွေရဲ့ဒေသကို ရောက်တော့မယ်’ ဟုဆိုသည်။

မြောင်လူမျိုးစုဒေသဟူသော ဥက္ကဋ္ဌဗြိုး၏စကားသည် ကျွန်ုတ်အားလုံးတွင် သစ်ဆန်းနေသည်။ ယခင်နိုင်ငံရေးသင်တန်း တက်ခဲ့စဉ်က ဆရာတစ်ယောက်၏ သင်တန်းပို့ချချက်ကို သွား အမှတ်ရသည်။

မြောင်လူမျိုးများသည် လူနည်းစဖြစ်ပြီး ယဉ်ကျေးမှုနှင့် စီးပွားရေးဘက်တွင် ခေတ်နောက်ကျော် သူတို့၏မလေ့ထုံးစုံများ သည်လည်း ကျွန်ုတ်တို့နှင့် ကွဲပြားခြားနားကာ ကူမင်တန်တပ်ဖြူ တို့၏ ဖိန္ဂိုလ်မှုကို ပို့ပြီးခံစားခဲ့ရသည့်ဟု ဆရာက ဆုံမိန့်ဖူးသည်။ မျက်ဝါးထင်ထင် မမြင်ရသေးသဖြင့် အသစ်အဆန်းဖြစ်နေသည် ကတော့ အမှန်ပင်။ သူတို့နှင့် တွေ့ဆုံးတို့၏ကြိုက်ရမှာအတွက် စိတ်ဝင်စားဖွံ့ဖြိုးလည်း ကောင်းပါသည်။

‘သူတို့ဟာ ငါတို့ဟန်လူမျိုးတွေလိုပဲ၊ တပ်ဖြူတွေရဲ့ ဖိန္ဂိုလ် ချပ်ချယ်မှုကို ခုခံဆန်းကျင်လိုကြတယ်၊ တော်လှန်လိုကြတယ်။ ဒီတော့ သူတို့ဟာ ငါတို့နဲ့ တစ်ခရီးထဲသွားရမယ့် ညီနောင်တွေပဲ’ဟု ဥက္ကဋ္ဌဗြိုး မောက် ဆက်လက်ပြောခိုးသည်။

ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးမောင်က တပ်ဖြူများလက်အောက်တွင် မြောင်လူမျိုးများ အဖိန္ဂိုလ်ခံရပဲ့၊ သူတို့မလေ့ထုံးစုံ၊ သူတို့၏ ဘာသာရေးယုံကြည်မှုတို့ကို ဆက်လက်၍ အသေးစိတ်ရှင်းလင်းပြောဆို သည်။ မြောင်လူမျိုးတို့၏အေသကို ရောက်သည်နှင့် ပို့ပြီး စည်းကမ်းတကျရှိရန် ကျွန်ုတ်တို့ကို ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးက နှီးဆော်သတိပေးသည်။ သွားချင်ရာရာ အရမ်းလျှောက်မသွားရန်နှင့် သူတို့ပိုင်ပစ္စည်းပစ္စယ များကို အရမ်းမယူရန် ကျွန်ုတ်တို့ကို မှာကြားသတိပေးသည်။ ဥက္ကဋ္ဌဗြိုး၏ မှာကြားချက်များကို ကြားနာရသည်တွေ

ကျွန်တော်တို့တတွေသည် စိတ်ကျော်းကျပ်သလိုဖြစ်မိ၏။ သည်တိုင်းဆိုလျှင် ကျွန်တော်တို့ ရွှေဆက်ဖြတ်သန်းရန်နယ်မြေသည် ပိတ်ပင်တားဆီးရေးနယ်ပယ် ဖြစ်နေပြီလော့။ ကျွန်တော်က ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးော်အား ရှင်းလင်းအောင် မေးရတော့သည်။ ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးော် အတွက် ခါတိုင်းကဲ့သို့ အိပ်ယာအင်းကျော်း ပြင်ဆင်နိုင်ရန် တံခါးရွက်တစ်ခုပ်ကိုဖြတ်ယူလျှင် ဖြစ်နိုင်မည်လားဟု ကျွန်တော်က မေးကြည့်မိသည်။ ဥဘာက်စခန်းချလျှင် ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးအတွက် တံခါးရွက်ဖြင့် အိပ်ယာပြင်ဆင်ပေးခဲ့ရမြဲ ဖြစ်သည်။ (တောင်သူ့လယ်သမားများသည် တပ်နှီးတော်အား အိပ်ယာအင်းအဖြစ် အသုံးပြုနိုင်ရန် တံခါးရွက်များကို ခေတ္တားရမ်းလေ့ရှုပြီး နောက်နေ့နှင့်ကဲတွင် ပြန်အပ်ရသည်။)

‘မဖြစ်ဘူးရဲဘော်၊ မလုပ်ပါနဲ့’ သူက တားမြစ်သည်။

‘ဒါဖြင့် ဥက္ကဋ္ဌဗြိုး ဘာနဲ့အိပ်မလဲ’

‘ဘာနဲ့အိပ်ရ အိပ်ရ၊ သူတို့တံခါးရွက်မဟုတ်ရင် တော်ပြီ’

ကျွန်တော်က စိတ်ဓာတ်အနည်းငယ် ကျဆင်းသွားသော်လည်း ပြောစရာစကားကို ရွှေမရချော်။ မြောင်လူမျိုးများသည် ဟန်လူမျိုးတို့နှင့် အလွန်ပင်ကွာခြားမည်ဟု ကျွန်တော်ဟာသာ တွေးကြည့်မိသည်။ သူတို့သည် ဟန်လူမျိုးတို့နှင့်စာသော် အပုံကြီး ပိုမို ခက်ထန်မည်ဟု ထင်မြင်မိသည်။ ဤသို့တွေးဆနေမိခိုက် ဟောက်သံသဲ့ကို ကြားလိုက်ရသည်။ အထမ်းသမားဂျုမ်းအင်၏ ဟောက်သံဖြစ်သည်။ သူသည် ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးော်အား တွင် ကန်စွန်းဥက္ကြားလက်များ အိပ်မောကျေနေလေပြီ။

ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးက သူ့ကိုသဘာကျပြီး ပြီးရယ်လိုက်သည်။

‘ဒါပဲရဲဘော်တို့၊ စားသောက်ပြီးကြရင် အိပ်ကြစို့၊ ဉာဏ်ရင်စစ်ဆက်ချိရှုံးမယ်’

အိပ်စက်ရန်လိုအပ်သည့်မှန်သော်လည်း ကျွန်တော် အိပ်စက်မပေါ်။ . . . ဝှမ်းအင်ဟိုကလွှဲ၍ ကျွန်ရဲဘော်များအားလုံးသည်လည်း ကျွန်တော်နည်းတူ အိပ်စက်၍မပေါ်ကြချော်။ သည်လိုနှင့် အရှုံးကျင်းရာမှ မိုးသောက်ယံတိုင်ခဲ့သည်။ ရန်သူ့လေယာဉ်ပုံများသည် ကောင်းကင်ယံတွင် မရဏတမန်များအလား တိရိုးအောင်မြည်ကာ အဆက်မပြတ် ပုံးမိုးရွှေချေတော့သည်။ ပုံးဒဏ်ကြောင့် ရွှေသူရွှေသားများ၏ အိုးခြေအိမ်ခြေများနှင့် လယ်ယာတို့သည် ရစရာမရှိအောင် ပျက်ဆီးရတော့၏။

ထိုနေ့သွေ့ငွေ့ စစ်ဆက်ချိသည်။ နိုင်ဘာ၏ ဉာဏ်သည် ချမ်းအေးလွန်းပါဘို့။ နှင်းမြှော်များကြောင့် လသည် အလျဉ်းကွွယ်ပောက် နေသည်။

နောက်နေ့၊ အရှုံးတက်ချိန်တွင် ကျွန်တော်တို့သည် တောင်ကြောကို ဆင်းလာခဲ့ကြသည်။ ကျွန်တော်တို့ရွှေ့တူ၍ တောင်ခါးပန်းကလေးတစ်ခုတွင်မှ ကျွန်တော်တို့မဖြင့်ယူးသေးသော ပျော်ထောင် အိမ်မျိုးလေးများကို တွေ့နေရပြီ။ အိမ်ပုံးစုံများကတစ်ထပ်အိမ်လည်း မဟုတ်၊ နှစ်ထပ်လည်းမမည်၊ လေဟာပြင်တွင် ချိတ်ဆွဲထားသည့် တောင်းများနှင့် ဆင်ဆင်တူနေသည်။ ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးော်အား မြောင်လူမျိုးစုံအောင် ကျွန်တော်တို့တတွေ ရောက်ရှိလာပြီဖြစ်ကြောင်း ပြောပြုသည်။

တောင်ပေါ်ရွှေကလေးသို့ ကျွန်တော်တို့ရောက်ရှိသွားချိန်တွင် သူရှိန်နေမင်းသည် အတော်ပင်မြင့်နေလေပြီ။ ရွှေတွင်

စခန်းချ အနားယူကြသည်။

ဥက္ကဋ္ဌကြီးမောင် စခန်းချသောအိမ်မှာ သားသားနားနားတော့ အရှိသား။ အမိမိ၏ပြုတင်းပေါက်များမှ မျှော်လျှေလေလျှောင်းသိုင်းများ စွာမွေးမြှုထားသော ရေကန်ကြီးတစ်ခုကို လုမ်းမြင်နိုင်သည်။

‘ဟော...၊ ဥက္ကဋ္ဌကြီးအတွက် ငါးလေးဘာလေး အကြံအဖို့ သွားလုပ်ရအောင်’

ဥက္ကဋ္ဌကြီး၏ ကိုယ်ရုံတော်ရဲတော်တစ်ယောက်ဖြစ်သူ ဂုဏ်ချိန်းက အကြံပြုလာသည်။ သူ့အကြံသည် စင်စစ်မဆိုဒေါ်။ သို့သော် သူအကြံအတိုင်း မည်သို့လိုက်စုံမည်နည်း။ မနေ့လေကမှ ဥက္ကဋ္ဌကြီးက နှီးဆော်သတိပေးထားခဲ့သည် မဟုတ်လော်။

ကျွန်းတော်တို့အားလုံး အတွေးကိုယ်စိနှင့် ြိမ်ချက်သားကောင်းနေသည်။ မည်သူမျှ စကားပြန်မပြောဖြစ်ချေ။

‘ဒီရေကန်ကြီးရဲ့ပိုင်ရှင်ဟာ နယ်ခံလှဆိုးတစ်ယောက် ဖြစ်ကောင်းဖြစ်နေမှုပါ’

ဂုဏ်ချိန်းက သူ့အကြံပေးချက်အတွက် အချက်အလက်ကို တင်ပြပြန်သည်။

‘ဥက္ကဋ္ဌကြီးကို အရင်မေးကြည့်ရင် ကောင်းမယ်ထင်တယ်’ ဝှမ်းအင်ဟိုက တစ်လုံးချင်း ဝင်ဆွေးနွေးကြည့်သည်။

ဥက္ကဋ္ဌကြီး၏အခန်းသို့ ကျွန်းတော်က ရေသယ်ယူတော့ မည့် ဟန်ပြင်နေသည်ကို တွေ့ရသည်။ ကျွန်းတော်က ရေပုံးကို ငါးစားပွဲတစ်ခုပေါ်တွင် တင်ထားပေးလိုက်ပြီး အတန်ကြောရပ်လျက် မည်ပုံစကားစရမည်ကို စဉ်းစားအကြံထုတ်နေမိသည်။

‘ဥက္ကဋ္ဌကြီး... ဘာပြီလား’

နောက်ဆုံးတွင် စဉ်းစား၍ ကျွန်းတော်က စကားစလိုက်သည်။

‘စားစရာရှိလိုလား’

‘ရှိပါတယ်...’

ကျွန်းတော်က မဆိုင်းမတွေ ဖြေလိုက်သည်။

‘ဘာစားစရာရှိလိုလား’

ဥက္ကဋ္ဌကြီးက ကျွန်းတော်ဘက်သို့ လုမ်းကြည့်သည်။ ကျွန်းတော်က ရေကိုသွာ်ထည့်ရင်း အသံကိုအတတ်နိုင်ဆုံးမှုမှန်ရန် သတိထားကာ... .

‘ငါးရှိပါတယ်...၊ တော်တော်ကြီးတဲ့ ငါးပါဘဲ’ ဟူပြန်ဖော်သည်။

‘ငါးက ဘယ်ကရမှုလဲ’

‘ဟိုမှုလဲ’

ကျွန်းတော်က ပြုတင်းပေါက်အပြင်ဘက်ရှိ ရေကန်ကြီးကို လက်ညီးထိုးထွန်ပြလိုက်သည်။

ဥက္ကဋ္ဌကြီးမောင်က ပြုတင်းပေါက်ဆီသို့ လျှောက်သွားပြီး အပြင် ဘက်သို့ လုမ်းကြည့်သည်။ ထို့နောက် ကျွန်းတော်ဘက်သို့ မျက်နှာပြန်မှုကာ... .

‘မနေ့က ရဲတော်လို့ကိုပြောခဲ့တဲ့စကားတွေကို ချက်ချင်းမောပစ်လိုက်ပြီလား’ ဟု လေသံခံပိတ်ထန်ထန်နှင့် ပြောသည်။

ကျွန်းတော်သည် ကြောင်တက်တက်ဖြစ်သွားပြီး ခေါင်းကို ငိုက်စိုက်ချုပစ်လိုက်မိသည်။ တစ်ခွန်းမှ စကားပြန်မပြောနိုင်း

ကျွန်တော့ကိုယ်ကျွန်တော် ပြန်လည်၍ အပြစ်တင်မိသည်။ သူ၊ စကားများကို ဘာလို့ အလေးအနက်မထားမိပါလိမ့်။

ကျွန်တော်စိတ်လိုးငယ်သွားသည်ကို တွေ့ရသောအခါ သူက ကျွန်တော့အပါးသို့ လျှောက်လာပြီး ကျွန်တော့နံဘေးတွင် ဝင်ထိုင်သည်။ တိုင်းရှင်းသားလူနည်းစုများ၏ ထူးချွ်များနှင့် သူတို့တတွေ့နှင့် ပတ်သက်၍ ကျွန်တော်တို့၏ မူဝါဒများကို စိတ်ရှည်လက်ရှည် ရှင်းလင်းပြောဆိုပါသည်။

‘ဘယ်လောက်ကြီးတဲ့ သိုးဖြစ်ဖြစ်၊ ဘယ်လောက်ကြီးတဲ့ ငါး ဖြစ်ဖြစ် ရဲဘော်တို့နဲ့ မဆိုင်ဘူး။ ရဲဘော်တို့ လက်ဖျားနဲ့တောင် သွားမတို့ရဘူး။ သူတို့နတ်ပူလော့ဖို့အတွက်ထားရှိတာ ဖြစ်ကောင်း ဖြစ်နိုင်တယ်’

ဥက္ကဋ္ဌကြီးက ရပ်သူရွာသားများပိုင် ပစ္စည်းတစ်စုံတစ်ရာ ကို မယူရန်နှင့် ပိုက်ဆံပေး၍လည်းမဝယ်ရန် ရဲဘော်များအား ထပ်လောင်းသတိပေးဖို့ ကျွန်တော့အား မှာကြားပြီး စကားကို အဆုံးသတ်လိုက်သည်။

ကျွန်တော်က ကျွန်ရဲဘော်များကို ဆက်လက်နှီးဆော်မည့် အကြောင်း ဝန်ခံကတိပေးပြီး အခန်းအပြင်ဘက်သို့ထွက်ခဲ့သည်။ ဝူကျက်ချိန်းသည် အပြင်မှနေကာ သတ်းထောက်လှမ်းနေရပုံ ရသည်။ ကျွန်တော် အခန်းထဲမှုထွက်လိုက်သည်နှင့် သူနှင့် ပက်ပင်းတိုးနေလေသည်။ သူက မဆိုင်းမတွေပင် အဖြေကို သိချင်လေ့ နှင့် မေးလာသည်။

‘ဥက္ကဋ္ဌကြီးက သဘောမကျွား’

ကျွန်တော်က တို့တို့ပြတ်ပြတ် ဖြေလိုက်သည်။

‘တန်ရာတန်ဖိုး ပိုက်ဆံပေးလို့ရသားဘဲ’

ပိုက်ဆံပေးပြီး ဝယ်လို့တောင် မဖြစ်ဘူး’

ကျွန်တော်က သူ့နားနားကပ်ပြီး ကျယ်လောင်စွာ အော်ပြောလိုက်သည်။

‘ဒါဟာ စည်းကမ်းဘဲ၊ မင်းသဘောပေါက်ပြီးလား’

ကျွန်တော်က စကားဆုံးသည်နှင့် သူအပါးမှ ခွာလာခဲ့သည်။

သဘောတရားမပါသော လက်တွေ့လုပ်ရပ်သည်

အကန်းနင့် တူပြီး

လက်တွေလုပ်ရပ်မပါသော သဘောတရားသည်

အကျိုးနင့် တူသည်။

တွေင်းကြော်များအတွက် အသာထုံးပါး

၁၇၃၆

1

ထက်မြက်အောင် ဆည်ပါး

ცტანცტარცვან ლუოკუნტები:

ပြည်သူကို အလုပ်အကျွေးပြု။

၁၂၅

ବିଜ୍ଞାନ ପରୀକ୍ଷା ମେଲ୍

ရိုးကျွေး (မြန်မာပြန်)

အခန်း (၅)

ဝါးမြစ်ကမ်းတွင် နှစ်သစ်ကူးခုံ

ကျော်ပြည်နယ် ဝမ်ဖိန်ခရိုင်သို့ ဗဟိုတပ်နှီတော် ရောက်
ရှိလာချိန်တွင် ၁၉၃၄ ခုနှစ်၊ နှစ်ကုန်ရက်နှင့်တိုက်ဆိုင်နေသည်။
လွှတ်မြောက်ပြီးနယ်မြေဟောင်း ကျွန်ုပ်နယ်ကို ဖြတ်သန်းခဲ့ပြီး
သည်မှာ နှစ်လကော်ကော်ရှိပါ။ . . . ။

ထိသည်အချိန်ပိုင်းကစ၍ တစ်လမ်းလုံးစစ်ချိစစ်ထိုး လုပ်လာခဲ့ရသည်။ ကျွန်ုတ်တို့တတွေအားလုံး ခြေကျွန်ုလက်ပမ်းကျေနေပြီ။ နှစ်သစ်ကူးရှင် စခန်းချေနားနေမည်ဆိုသောသတင်းကို ကြေားလိုက်ရသည်တွင် ကျွန်ုတ်တို့တတွေ ဝမ်းသာလုံးဆိုသွားကြရ၏။

ဟိုချော်သည် မြို့ကလေးတစ်မြို့ဖြစ်သည်။ ဟိုချော်မြို့၊ ကလေး၏ စွဲးသည် အလွန်လည်းစည်ကားသည်။ ငွေ့ကျင်းမှ ခွာလာပြီးကတည်းက ဟိုချော်မြို့ကို အကြီးဆုံးမြို့အဖြစ် တွေ့ရှိရသည်။

သည်နေရာသို့ရောက်လျင်ရောက်ချင်း ဥက္ကဋ္ဌဗြို့ော် သည် စစ်ရေးကောင်စီစခန်းချေရာသို့ သွားရောက်၍ အစည်းအဝေး ထိုင်လေသည်။ ကျွန်ုတ်တို့ ကိုယ်ရုံတော်တပ်စီတ်၏ အလုပ် တာဝန်ခွဲဝေမှု အစီအစဉ်အရခို့သော် ထိုနေ့တွင် ကျွန်ုတ်က ဥက္ကဋ္ဌဗြို့ော်၏ အစည်းအဝေးသို့ ပထမခေါက်အဖြစ် လိုက် သွားရမည်။ ရဲဘော်ကျိုကွေ့လန်းနှင့် ရဲဘော်လင်ယိုချင်တို့ကတော့ ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးအတွက် နေရာထိုင်ခုံး စီစဉ်ပေးရမည်။

နေမဝင်မီ ကျိုက ကျွန်ုတ်တာဝန်ကို လွှဲပြောင်းယူပြီး ကျွန်ုတ်က ထမင်းစားပြန်ရမည်။ သူက ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးအား အိမ်သို့ စောစောပြန်ရောက်ရန်ကြိုဖို့နှင့် ထမင်းစားစောစောပြန်ရန် ကျွန်ုတ်ကို တဖွဖို့မှာသည်။

‘အားလုံး အစီအစဉ်အကျ ပြင်ဆင်ထားပြီးပလား’

ကျွန်ုတ်က မေးသည်။

‘မင်းသွားပြီးကြည့်လေ...’

သူက မျက်စချိပြီး အဓိပ္ပာယ်လေးနက်သော အကြည့်နှင့် ကျွန်ုတ်ကို ကြည့်နေသည်။

တပ်ဖွဲ့များစခန်းထောက်ရာသို့ ကျွန်ုတ်ရောက်သွားသည်။ ယခင်စခန်းချေစဉ်များက အပြင်အဆင်မျိုးနှင့် ခြားနားလွန်းလေစွာ ခါတိုင်းဆိုလျှင် မောပန်းနှင့်နယ်သည်ကြောင့် စခန်းချုပြီး

ချိန်တွင် ခြေပစ်လက်ပစ် အိပ်ပျော်သွားကြသည်ချည်းဖြစ်သည်။ သို့သော် ထိုနေ့တွင်မှ အားလုံးသည် စိတ်မြို့းကြော် လေဟန်။ ရဲဘော်အချို့က စစ်ယူနိုင်းပါးပါးလေးများနှင့်ပင် လမ်းများပေါ်ရှိ နှင့်ပွင့်များကို လွှဲကျင်းနေသည်။

အချို့ကတော့ တံခါးရွက်များဖြင့် ကွဲပြုပျစ်ပြင်ဆင်နေ၏။ အချို့ကဆိုလျှင် သိချင်းကျင့်၍ ကောင်းဆဲ။ ကျွန်ုတ်တို့ ရဲဘော် များသည် အကြိုစွဲစုံသိက္ခားချိန်မီ မြို့းမြို့းကြော်ကြော် ပြင်ဆင်စီစဉ် စရာရှိသည် တိုကို ပြင်ဆင်စီစဉ်နေခြင်း ဖြစ်ကြောင်း ကျွန်ုတ် လေ့လာသို့ရှိရသည်။

ညကျွဲလျှင် နှစ်သစ်ကူးပျော်ပဲ ဆင်နှုံးကြမည်။ အဆိုအက အစီအစဉ်များလည်းပါမည်ဟု သိရသည်။ ကြားသိရသည့်သတင်း ကြောင့် ဝင်းသာမဆုံးအောင်ပင် ဖြစ်ရ၏။

ရက်ပေါင်းများစွာ ဆက်တိုက်စစ်ချိခဲ့ရသောကြောင့် ပင်ပန်းနှင့်နယ်ခဲ့ရခြင်းများသည် နှင့်ပွင့်များနှင့်အတူ ပျောက် ပျက်သွားလေကုန်ပြီ။ ကျွန်ုတ်က ကိုယ်ရုံတော်ရဲဘော်တစ်ယောက်ဖြစ်သူ ရဲဘော်ကျင်စီကျိုးကို လက်ဖြင့်ဆွဲကာ အသေး နှင့်လာခဲ့သည်။ ‘သူတို့ရဲ့ ခင်ကျင်းပြင်ဆင်ထားပုံကို ကြည့်စမ်းရအောင်၊ ဥက္ကဋ္ဌဗြို့ော် ပြန်ရောက်လာတာနဲ့ တပျော်တပါးနှစ်သစ်ကူးကြမယ်’

ဥက္ကဋ္ဌဗြို့ော်အတွက် စီမံထားသောအိမ်သည် ခေတ်အမီ သား။ ပီကင်းမြို့ဗြို့ အချို့အိမ်ပုံစံမျိုး။ လေးဘက်လေးတန်တွင် အခန်းလေးခန်း ပိုင်းရုံထားသည်။ အလယ်တွင် မြေကွက်လပ် ချုန်ထား၏။ အိမ်တံခါးဝတည့်တည့်တွင် နှင့်လူရှုပ်ကြီးနှစ်ရှုပ် ပြု

လုပ်ထားသည်။ လေသာမြေကွက်လပ်ကို ဖြတ်သန်းသော အုတ်ခင်းလမ်းကလေးသည် မကြာမတင်ကလေးက ရေဖြင့်ဆေးထားသလို သန့်စင်နေ၏။ တောင်ဖက်ကို မျက်နှာမူထားသည့် သုံးခန်းတွဲ အဆောင်သည် ဥက္ကဋ္ဌကြီးမောင် နေထိုင်ရန်ဖြစ်သည်။ ထိုအန်းများသည် ကျယ်ဝန်းပြီး အလင်းရောင်သည် လုလောက်စွာရမည်။ အလယ်ခန်းကမှ ပြည့်ခန်းဖြစ်၏။

မျက်နှာကျက်တွင် မှန်အိမ်တစ်လုံးချိတ်ဆွဲထား၏။ နံရုတ်တစ်ဖက်နှင့်ကပ်လျက် ရွှေ့ဟောင်းလက်ဖက်ရည် စားပွဲတစ်လုံးကို ထားရှုသည်။ လက်ဖက်ရည်စားပွဲရွှေ့တွင်မူ လေးထောင့် စားပွဲကြီးတစ်ခုနှင့် စားပွဲနှစ်ဖက်တွင် လက်တစ်ပါက္လားထိုင်နှစ်လုံးကို နေရာချထားသည်။ တံခါးဝတည့်တည့် နံရုတ်တွေ့ရသော လက်ပိုက်လျက်ရယ်မောနေသော ရဟန္တာပုံပန်းချီကားချပ်ကြီးသည် ကျွန်တော်တိုကို ကြိခိုနေသည့်နှင့်။

လက်ဝဲဖက်အခန်းသည် ဥက္ကဋ္ဌကြီးမောင်၏အခန်းပင်။ ရုတ်တရက်ကြည့်မြင်လိုက်ရရှုပြင့်ပင် ကျိုးကွဲ့လန်းနှင့် လင်ယိုချိုင်တို့၏ ယောက်သည် အပန်းတကြီး မွှမ်းမံပြင်ဆင်ထားရခြင်းဖြစ်ကြောင်း သိလိုက်ရပါသည်။

အိပ်ယာအောက်ခံအဖြစ် ကောက်ရှိုးများကို ပုံထားလိုက်သည်မှာ ဆိုဖာနှင့်နှင့်လားပါလား ယှဉ်ပြုင်နိုင်မည့်နှင့်။

လက်ဗျာဖတ်အခန်းမှာမူ ဥက္ကဋ္ဌကြီး၏ ရုံးခန်းဖြစ်သည်။ စားပွဲငယ်နှစ်လုံးကိုဆက်ထားသောကြောင့် စာရေးစားပွဲဖြစ်လာသည်။ ထိုစားပွဲပေါ်တွင် စာရေးကိရိယာနှင့် တယ်လီဖုန်းတစ်လုံးကို ပြင်ဆင်ထားသည်။ ‘ခမ်းနားလှပေါ့’ဟု ကျွန်တော်နှင့် ကျင်စင်

ကျိုးတို့နှစ်ယောက်က ဝမ်းသာအဲလဲနှင့် ချီးမွှမ်းကြံရင်း အခန်းဝန်းကျင်ကို လူညွှာပတ်ကြည့်ရှုကြသည်။ ခရီးရှည်ချိတ်က်ရာ လမ်းတလျောက်တွင် မဆိုထားဘို့ လွှတ်မြောက်ပြီး ဒေသဟောင်းလို့ နေရာမျိုးတွင်ပင် ဥက္ကဋ္ဌကြီးသည် သည်မျှ ခမ်းနားထယ်ဝါသော အိမ်မျိုးတွင် မနေထိုင်ခဲ့ရဖူးချေ။

သည်လို ခန်းနားသိုက်မြောက်သည့်နေရာမျိုးတွင် ဥက္ကဋ္ဌကြီးအပန်းဖြဖနားနေနိုင်မည်ကို တွေးမိသည်မှာ ကျွန်တော်တို့အဖို့ ပိတိဖြစ်စရာပင်။ နှစ်သစ်ကူး အကြောက်များတွင်မူ အထူးမဂ်လာရှိနေပေသည်။

အခန်းများကို ကြည့်မြင်ရသည်မှာ ဟာတာတာကြီး ဖြစ်နေသည်ဟု ခံစားမိသည်။ မှန်သည်။ ထို့ခံမှား လိုအပ်နေပေသေးသည်။ မြန်မြန်သယ်ပေးဦးမှာ ကျွန်တော်နှင့် ကျင်စင်ကျိုးသည် အခန်းအပြင်ဘက်သို့ သူတ်သီးသူတ်ပျား ထွက်လာခဲ့ကြသည်။

ကျွန်တော်တို့နှစ်ယောက်က လေးထောင့်ထိုင်ခဲ့ အလုံးသုံးဆယ်ခန့်ကို သယ်ယူလာခဲ့ပြီး ရောမထမင်းစားပွဲကြီးသဖွယ် စားပွဲတွင် ဝိုင်းရံနေရန်ထားလိုက်သည်။ ကျင်စင်ကျိုးက ထို့ခံမှား အဘယ်ကြောင့် သည်မျှလိုအပ်ရသည်ကို သိချင်သဖြင့် ကျွန်တော်ကပင် ရှင်းပြရသည်။ နှစ်သစ်ကူးတော့မည်မို့ ဗဟိုကော်မတိုင် များနှင့် ဌာနချုပ်မှ ခေါင်းဆောင်ကြီးများ ဥက္ကဋ္ဌကြီးနှင့်အတူ လာရောက်စုံဝေးဆုံးစည်းရမည်ဖြစ်သဖြင့် ထိုင်ခံမရှိလျှင် မည်သိရှိမည်နည်းဟု ကျွန်တော်က ရှင်းပြလိုက်သည်။

ကျွန်တော်အဖြေကို နားထောင်ရင်း ကျင်စင်ကျိုးက ခေါင်းကို တဆတ်ဆတ်ညိုတ်လေသည်။ ကွဲက်ကျော်မြှင့်ပါလားဟု သူက

ကျွန်တော်ကို သဘောကျနေလေသည်။

ဥက္ကဋ္ဌဗြို့အလာကို ရင်တလျှပ်လျှပ်နှင့် စောင့်မျှော်နော့
သောကြောင့် ကျွန်တော်သည် ညစာကိုပင် မစားနှင့်အောင်
ဖြစ်နေသည်။ ကျွန်တော်တို့ပြင်ဆင်မှုမ်းမံထားပုံကို ဥက္ကဋ္ဌဗြို့
တွေ့မြင်လိုက်ရလျှင် မည်မျှ သဘောတွေ့သွားလေမည်နည်းဟု
တတွေးတော့တော့နှင့် ပျော်တပြီးပြီးဖြစ်နေမိသည်။

ထိုနောက် ဥက္ကဋ္ဌဗြို့အတွက် ညစာကို မည်သို့စိစဉ်မည်
နည်းဟု ကျွန်တော်က ကျင်စင်ကျိုးကို တိုင်ပင်သည်။

‘ဒါ နှစ်သစ်ကူးညစာတဲ့ပဲလေ။ ဒီတော့ ဥက္ကဋ္ဌဗြို့ ကြိုက်
နှစ်သက်ဆုံးအစားအစာကို စီစဉ်ပေးရမှာပေါ့’ဟု သူကဆိုသည်။
ထိုကြောင့် ကျွန်တော်က ဥက္ကဋ္ဌဗြို့အနှစ်သက်ဆုံး အစားအစာများ
ကို စီစဉ်ရခြင် ကြည့်သည်။ အမဲသား၊ ငရှတ်သီး၊ ပဲပြားကြော်။
‘ကောက်ညှင်းချိကိုလဲ မမေ့နဲ့ရီးဟေ့’

ကျင်စင်ကျိုးက တကယ့်အကြံကောင်းတစ်ခုကို တွေ့လိုက်
ရသည့်ပုံမှိုးဖြင့် သံကုန်ဟစ်ပြီးပြောသည်။

အစစ အားလုံးပြင်ဆင်ပြီးချိန်တွင် ညသည် ဝိန်းပိတ်
အောင် မောင်နေပြီ။ ကျင်စင်ကျိုးနှင့် ကျွန်တော်သည် ဥက္ကဋ္ဌဗြို့ကို
ဖြေဆိုရန် မီးအိမ်တစ်လုံးနှင့် ထွက်လာခဲ့ကြသည်။

အစည်းအဝေးသည် မပြီးဆုံးသေးကြောင်း တွေ့ရ၏။
ကျိုကွွဲလန်းကို ကြည့်ရသည့်မှာ အလွန်စိတ်ပျော်မြှုံးနေဟန်
ရှိသည်။ ‘ဘယ်နှုန်းလဲရဲ့ဘော်တို့ စိတ်ကြိုက်ဖြစ်ရဲ့လား’ ဟု သူက
မေးသည်။

စောစောက သူအဘယ်ကြောင့် အဓိပါယ်ရှိရှိ မျက်စိ

မိတ်ပြသည်ကို ကျွန်တော် ခုသဘောပေါက်ပါပြီ။ သူက ကျွန်တော်
တိုကို အံအားသင့်စေချင်သည်။ ကျွန်တော်က လက်မထောင်ပြ
လိုက်သည်။ အကြိုက်တွေ့ကြောင်း ဖော်ပြသည့်သဘောပင်။
သူကလည်း နှစ်သိမ်ဟန်ဖြင့် ပြီး၏။

ဆယ်နာရီထိုးသည်တိုင် အစည်းအဝေးသည် မပြီးပြတ်
သေးချေ။ ဆယ်နာရီကျော်မှ အစည်းအဝေးပြီးသည်။ ဥက္ကဋ္ဌဗြို့
အပေါ် အကျိုရှုည်ကို ဝတ်ဆင်နေစဉ်တွင် မှန်အိမ်ကလေးကို ကိုင်
က ကျွန်တော်က သူ့အပါးသို့ တို့ကပ်သွားသည်။ အတော်ကလေး
လျောက်လှမ်းခဲ့ကြပြီးသည်တွင် ဥက္ကဋ္ဌဗြို့က သူအနားယူရမည့်
နေရာက မည်မျှဝေးသနည်းဟု မေးပါသည်။ ကျွန်တော်က နှစ်လီ
သုံးလီခန့်သာဝေးကြောင်း ပြန်ဖြေ၏။

နှင့်ပွင့်ကလေးများကလည်း ထူထပ်သိပ်သည်းစွာ ကျ
ဆင်းနေသည်အချိန်။ ဥလေကလည်း အေးမြှုန်းပါဘီ။ ဥက္ကဋ္ဌဗြို့
ကြိုးဝတ်ဆင်ထားသော အဝတ်အစားများသည် အအေးဒဏ်ကို
ခုံခံနိုင်စွမ်းရှိမည်မထင်။ ကျွန်တော်က မှန်အိမ်ကိုဆွဲပြီး သူ့နေရာက
ပါးမှ လိုက်ပါလာစဉ်တွင် ကျွန်တော်ရင်ထဲတွင် ဝေဒနာတစ်ရပ်ကို
ခံစားလိုက်ရသည်။

လွှတ်မြောက်ပြီးအေသာမှ ကျွန်တော်တို့ ထွက်ခွာလာခဲ့
သည်မှာ နှစ်လကြာလေပြီး။ ဥက္ကဋ္ဌဗြို့မောသည် ထိုအချိန်ကစပြီး
အလွန်ပင် အလုပ်ဒဏ်ပါခဲ့၏။ အနားယူရန်အချိန်ပင် လုံလောက်
စွာမရဲ့ရှာချေ။ စစ်ချိရာတွင်လည်း ဥက္ကဋ္ဌဗြို့မောသည် သူ့
အတွက်မြင်းကို အင်အားချိန်းသော ရဲဘော်များနှင့် နာမကျိုးသော
ရဲဘော်များကိုစီးစေပြီး သူကိုယ်တိုင်ကမူ ခြေလျှင်လျောက်လေ့

ရှိသည်။ စခန်းချသည့်အခါတွင်လည်း အများစုက အိပ်စက်နားနေ နိုင်သည်။ သူကမှ အစည်းအဝေးများထိုင်ရသည်။ ကြေးနှစ်းစာ တွေကို ဖတ်ရသည်။ စာရွက်စာတမ်းတွေ ရေးရသည်။ သူမှာ အနားယူရသည်ဟူ၍မရှိ။

သည်ပုံအတိုင်းတော့ ရေရှည်တွင် မည်သို့ခံနိုင်စွမ်း မည်နည်း။ သည်လိုနေရာကောင်းကလေးတွင် ရက်အနည်းငယ်ခဲ့ခြင်း၊ အနားယူပြီး နှစ်သစ်ကူးအချိန်ကာလကို ပျော်ပျော်ဆွင်ဆွင်နှင့် ကုန်ဆုံးစေလိုက်ရလျှင် မည်မျှကောင်းချိမ်းမည်နည်း။

ကျွန်ုတ်သည် ရင်ထဲတွင်ရှိနေသည်တို့ကို ဆက်လက် မအောင့်အည်းနိုင်တော့သောကြောင့် စကားစလိုက်မိ၏။

‘ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးခင်ဗျား... နှစ်သစ်ကူးတော့မယ်၊ ကျွန်ုတ်တို့ ဒီမှာ ကောင်းကောင်းအနားယူသင့်တယ်။’ ကျွန်ုတ်တို့၊ အားလုံး ပြင်ဆင်ထားပြီးပြီး...’

ဥက္ကဋ္ဌဗြိုး၏ခြေလှမ်းများသည် တုံကနဲ့ ရပ်တန်သွား၏။ နောက်သို့လည်ပြီး ကျွန်ုတ်နှင့် မျက်နှာချင်းဆိုင်လိုက်သည်။

‘ဘာပြောတယ် ရဲဘော်... နှစ်သစ်ကူးဖို့ အားလုံး ပြင်ဆင်ထားပြီးပြီး... ဟုတ်လား’

သူက ကျွန်ုတ်သို့ထုတ်ကို တည့်အောင်ပြင်ဆောင်းပေးရင်း ညွင်သာသောလေသံနှင့် မေးပါသည်။

‘ဟုတ်ပါတယ်... အစစာရာရာ ပြင်ဆင်ပြီးပါပြီ’

ကျင်စင်ကျိုးက ဝင်ထောက်လိုက်သည်။ ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးက ကျွန်ုတ်နှင့်ကျင်စင်ကျိုးကို တစ်လှည့်စီကြည့်ပြီး ဘာတစ်ခွန်းမှ ပြန်မပြောချေ။ ဥက္ကဋ္ဌဗြိုး၏မျက်နှာမှာ တစ်တရာကို အလေး

အနက် စဉ်းစားနေလေဟန်။

ဥက္ကဋ္ဌဗြိုး ဘာများဖြစ်ပါလိမ့်ဟု စိတ်တဲ့က ရေရှုတိမိ သည်။ ကျွန်ုတ်တို့နှစ်ယောက် ပြောဆိုသည်ကိုပင် မတြား၍ ပေလော်။ ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးသည် အစည်းအဝေး၌ ဆွဲးနွေးခဲ့ကြသည်။ ပြဿနာများကို ယခုတိုင် တအုံနွေးနွေး စဉ်းစားတွေး တောင် ဆဲသာ ဖြစ်ရမည်ဟု ကျွန်ုတ်တွေးထင်သည်။

အတော်ကလေးကြောအောင် ရင်တမမနှင့် နားစွမ်း ထောင်နေပြီးကာမှ ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးက စကားစလိုက်သည်။

‘တို့ဒီမှာ အနားယူနေလို့ မဖြစ်သေးဘူး။ နှစ်သစ်ကူးတာ ထက် သာလွန်အရေးကြေးတာကို လုပ်ဆောင်ဖို့ရှိသေးတယ်’

‘ဘာလုပ်ဆောင်ရမှာလဲ ဥက္ကဋ္ဌဗြိုး’
ကျွန်ုတ်က အောင်ရှိနေ့ မေးလိုက်၏။

‘တို့ဟာ အချိန်လိုပြီး သဘာဝသေးအန္တရာယ်ကြီးမားတဲ့မြုမြစ်ကို အချိန်မြိုဖြတ်ကူးရမယ်’

ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးက စကားကိုရှုတ်တရက်ဖြတ်ထားပြီး ကျွန်ုတ်တို့နှစ်ယောက်၏ပုံးကို လက်ဖြင့်အသာအယာ ပုံတို့ကိုသည်။

‘ပျော်ဖို့ကောင်းတဲ့ နှစ်သစ်ကူးချိန်တွေ ရှုံးမှာတစ်ပုံးကြီးရှိပါသေးတယ်ကာာ။ ထူးမြုပ်ဂါးဖြတ်ကူးပြီးလို့ ကျင်ယိုမြဲကို သမ်းပိုက်ပြီးချိန်ကျေမှ နှစ်သစ်ကူးမယ်ဆိုရင် ပိုပြီးအသားပါလိမ့်မယ်’

ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးက အရေးပေါ်အခြေအနေကို အကျဉ်းချုံးပြီး ကျွန်ုတ်တို့ကို ရှုံးပြသည်။ ချုန်ကေရှိတဲ့က စွဲ့စွဲ့နှင့် ကျိုးဝှုံးယွမ်တို့ အမှားပြေသော တပ်မကြီးများကိုလွှာတို့ပြီး ကျွန်ုတ်တို့နောက်မှ ထက်ချုပ် အပြင်းလိုက်ခိုင်း၍ လိုက်လာနေပြီဟု သိရသည်။

ရန်သူနှင့်ရင်ဆိုင်မတိုးစေရန် ကျွန်တော်တို့သည် ဗုံးမြစ်ကို အမြန်ဆုံးဖြတ်ကျော်မှ ဖြစ်တော့မည်။

ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးပြောသည့် စကားများကို နားထောင်ရပြီးသည် တွင် ကျွန်တော်ရင်တွင် မည်ပုံခံစားရသည်ဆိုသည်ကို ဖွင့်ဟရန် မစွမ်းတော့ပါ။ မည်သို့ရှိစေ ဗုံးမြစ်ကိုဖြတ်ကူးရန် အကြံအစဉ်သည် စိတ်တက်ကြစရာတစ်ခုပင်။

စခန်းချရာသို့ ပြန်ရောက်သောအခါ အိမ်ခန်းအလယ်တွင် ချိတ်ဆွဲထားသည့် မီးအိမ်ကြီး၏အလင်းရောင်သည် ခန်းလုံးပြည့်လင်းထိန်နေသည်။ ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးမောက် ကျွန်တော်တို့တော့ကို ပုံးပြီးကြည့်သည်။

‘တကယ့်နှစ်သစ်ကူးချိန်ကျနေတာပဲ’ ဟုဆိုသည်။

ပြောပြောဆိုဆိုပင် စာရွှေက်စာတမ်းမှုတ်တမ်းများကို ထုတ်ယူကာ ညွှန်က်တိုင်ထိ အလုပ်လုပ်ရန် ထုံးခံအတိုင်း ပြင်ဆင်နေတော့သည်။ ဌာနချုပ်တွင် ညာစားခဲ့ပြီဖြစ်သဖြင့် သူ့အတွက် ညာစာပြင်ဆင်ပေးရန် မလိုတော့ကြောင်း မှာကြားသည်။

‘ဒါပေမယ့် ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးအတွက် ကောင်းနှီးရာရာတွေ ပြင်ဆင်ထားပြီးနေပြီ’

ကျင်စီကျိုးက ကဗျာကသီ ဖြေသည်။

‘ဘာများလဲကွဲ့’

ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးက ခေါင်းမော်ပြီးမေးသည်။

‘ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးကြို့ကြို့ကိုတဲ့ ကောက်ညှင်းချို့လေ’

‘ကောင်းပြီ... ဒီလိုဖြင့် ဒီမှာဘဲ အကြိုနှစ်သစ်ကူးပဲ ကျင်းပလိုက်ကြစို့’

ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးက ထိုင်ရာမှုထလိုက်ပြီး ထိုင်ခုံများဝိုင်းရဲထားသည့် စားပွဲဆီ လက်ညီးထိုးညွှန်ပြရင်း ပြောဆိုလိုက်၏။

စားသောက်ဖွံ့ဖြိုးရာများကို အနည်းအကျဉ်းသာ စားသောက်ပြီးနောက် ကျွန်တော်တို့အား အိပ်စက်အနားယူရန် မှာကြား၏။ သူကမူ အလုပ်ကို ဆက်လုပ်နေလေသည်။

နောက်နေ့နံနက် လေးနာရီခုန့်အချိန်တွင် ကျွန်တော်တို့၏ ရွှေ့ပြေးတပ်ဖွဲ့သည့် ဗုံးမြစ်ကမ်းသို့ရောက်နေပြီဖြစ်ကြောင်းသတင်းကောင်းကို ကြားလိုက်ရသည်။ ကျွန်တော်တို့လည်း ဗုံးမြစ်ဆီ ဦးတည်ကာ စစ်ချီလာတော့သည်။

သန်းရှစ်ရာ၏ ဥက္ကဋ္ဌကြီးမောင်

နိုင်ငံ၊ (မန်မာရိန်)

“တော်လျှန်ရေးဆိုတာ
ဂဏီပြုလာစာစားပွဲမဟုတ်သလို
ဘဝီစာကုံးတစ်ပုဒ်လည်းမဟုတ်ဘူး။
ပန်းချီကားချပ်တစ်ခုမဟုတ်သလို
အထိုးပန်းထိုးတစ်ခုလည်း မဟုတ်ဘူး။
ရှေ့ကိုတိုးရာမှာ
ည်ည်သာသာလေး၊
တာခြေခြေး၊
ကန္တာလျေး၊
ထောက်ထားစာနာ၊
ယဉ်ကျေးမျှငြာ၊
ရှိုးသားစွာ၊
ဇူနှစ်ရှိုး ရှေ့ကိုဖြုံမဟုတ်ဘူး။

ဥက္ကဋ္ဌကြီးမောင်

အခန်း (၆)

အလုပ်ဟာပဓနပဲဟုဆိုသော ဥက္ကဋ္ဌကြီးမောင်

၁၉၃၅ ခု ဧပြီလ ညာနေခင်း၊ အမှတ်(၉) တပ်မတော်
တပ်စု၊ အမှတ်(၁) တပ်မတော်တပ်စုနှင့် အမှတ်(၅) တပ်မတော်
တပ်စုတို့ ပေါင်းစည်းဖွဲ့စည်းထားသည့် အမှတ်(၁)ရှေ့တန်းစစ်
မျက်နှာ တပ်နိတော်နှင့် ဗဟိုကော်မတီရုံးဌာနတို့သည် သံရွေဂါမြစ်
ခေါ် ကျင်သားမြစ်ကမ်းသို့ ဆိုက်ရောက်လာကြသည်။ ဗုံးမြစ်ကို
ဖြတ်ကော်ခဲ့ကြပြီးနောက် ပထမဆုံးတွေ့ရသည့် မြစ်ကြီးတစ်သွယ်
ဖြစ်သည်။ လှိုင်းလုံးကြီး တွေ့ထန်နေသည်မှာ စိတ်ဆိုးနေသော
နါဝါးကြီးတော်ကောင် အမောက်ထောင်နေသလား ထင်မှတ်ရ၏။
ရော်းကလည်း သန်ပါဘို့။ လှိုင်းကလည်း ထန်ဘို့။ ကွဲန်တော်တို့

တွေ့ဆုံးတော်ဝန်ကြီးဌာန

မှာရှိသည့် လျော့အရေအတွက်က နည်းလွန်းစွာ။ ခေါင်းဆောင်ပိုင်းသည် ခေါင်းချင်းရှိက်ကာ တိုင်ပင်နှီးနှောကြသည်။ ဥက္ကဋ္ဌဗြို့မောင်သည်လည်း မြစ်ကိုဖြတ်ကူးရန် အတွက် အခြားခေါင်းဆောင်များနှင့် ဆွေးနွေးတိုင်ပင်ရေးသည်မှာ မအားမလပ်အောင်ပင်။

အရှင်မကျင်းမီကလေးတွင် ကျွန်တော်သည် ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးနှင့်အတူ လျော့တစ်စင်းဖြင့် မြစ်ကိုဖြတ်ကူးခဲ့သည်။ ကျွန်တော်တို့ကမ်းကို ကပ်နှိုင်ရန် မနည်းပင်ကြိုးစားခဲ့ရသည်။ ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးသည်ကမ်းပေါ်ရောက်သည်နှင့် စစ်ဦးစီးချုပ်ဖြစ်သူ လျှပ်စီးနှင့် ရွှေချွေတက်ရန် အစီအစဉ်ကို ဆွေးနွေးတိုင်ပင်သည်။ ကျွန်တော်ကမှာ ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးယာယိရှုံးခြန်းအဖြစ် အသုံးပြုနိုင်ရန်နှင့် နေထိုင်ရန်အတွက် နေရာရှာဖွေရန် ထွက်ခဲ့သည်။

မျှော်လင့်ချက်ကုန်ဆုံးရတော့မည့် အခြေအနေမျိုး။ ကမ်းနိုးတလျောက်တွင် တွေ့ရသည့်က ကျောက်ကတုံးတွေ့ချည်းသာဖြစ်သည်။ ဂုဏ်လေးလို ချိုင့်ဝင်နေသည့် ကျောက်ဆောင်အခါးကိုလည်း တွေ့ရသည်။ ရေများစီမံဆင်းနေပြီး စိုးထန်းထန်းဖြစ်နေသည်။ ဂူဟူခေါ်ရ လောက်အောင်လည်း မကြိုးချေ။ အိပ်ယာခင်းအတွက် ပျဉ်ရှာသော်လည်း အချည်းအနှစ်းသာ။ ပျဉ်မပြောနှင့် ကောက်ရှိုးတစ်မျှင်ပင် ရှာမရချေ။ မတတ်သာသည့်အဆုံးတွင် ဆိတ်ပိတ်စကိုခင်းရသည်။ ထိုပိတ်စပ်းတွင် စောင်များကို ထပ်ခင်းလိုက်ရသည်။ ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးပြန်ရောက်လာလျှင် လဲလေ့လျှင်းအနားယူနိုင်လောက်ပြီးလူလည်း ကျွန်တော်ယူဆသည်။ ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးသည်တစ်ညလုံးမှားရသည်ဟူ၍ မရှိသေးချေ။ ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးအေးအေးဆေးဆေး အိပ်စက်အနားယူခြင်းမပြုနိုင်သည်မှာ ရက်အတန်ကြာ

သွားပါပြီ။

အိပ်ယာနေရာအတွက် ပြင်ဆင်ပြီးနောက် ကျွန်တော်ပြုလုပ်ရန်ကျွန်နေသည့် အလုပ်တာဝန်က ဥက္ကဋ္ဌဗြိုး၏ စာရွက်စာတမ်းများ၊ မြေပုံများစသည့် ရုံးသုံးပစ္စည်းများကို နေရာချေရန်ပင်။ ခါတိုင်းတော့ တစ်နေရာရာတွင် တပ်စခန်းချုပြုဆိုလျှင် ကျွန်တော်နှင့် ဥက္ကဋ္ဌဗြိုး၏ အတွင်းရေးမှုံးဝှမ်ယူဖွဲ့စိုးတို့ နှစ်ယောက်အတူတူ ဥက္ကဋ္ဌဗြိုး၏ ရုံးသုံးပစ္စည်းများကို ငင်းကျင်းနေရာချေပေးလေ ရှိခြုံပင်။ ကျွန်တော်တို့နှစ်ယောက် ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးအတွက် စားပွဲကို စီစဉ်ကြံဖန် လုပ်ပေးလေရှိပါသည်။ ယခုတော့ အခက်တွေ့နေပြီ။ . . . စားပွဲလုပ်ရန်ကလည်း မြစ်၏တစ်ဖက်ကမ်းမှာပင် ရှိသေးသည်။ ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးမောင် မည်သို့ အလုပ်လုပ်မည်နည်း။ မြေပုံတစ်ခုကို နံရုတ်ချိတ်ရန် ကြံသော်လည်း မဖြစ်ချေ။ သဲနံရုတ်ဖြစ်သည်ကြောင့် သံမစွဲချေ။ ရုံးသုံးပစ္စည်းများကိုပင် နေရာချို့ခြင်းခေါ်နေသည်။ ကြံရှာမရဖြစ်ရင်း အခါးသွေးအနှစ်း ကုန်သွားသည်။

ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးမောင်သည် ဆွေးနွေးပွဲမှ အခါးနှင့်မရွေး ပြန်လာနိုင်မည့် အခြေအနေပင်။ ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးအတွက် ရေနွေးအိုးလည်း မတည်ရသေးချေ။ ညနက်သန်းခေါင်တိုင် အလုပ်လုပ်ရပြီးသည်တွင် ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးသည် ရေနွေးကလေးတော့ သောက်ရပေါ်းမှာ။ သို့နှင့် စားပွဲပြင်ဆင်ရန် ပြသာကိုအသာထားပြီး ရေနွေးအိုးအတွက်ရေရှာရန်ထွက်ခဲ့ပါ သည်။

ဥက္ကဋ္ဌဗြိုး ဆွေးနွေးပွဲမှပြန်ရောက်ပြီး ကျွန်တော်ကို အခေါ်လွှတ်သည်တွင် မိုးလင်းချိန်ရောက်လုပ်း။ ဂူဝသို့ ကျွန်တော်ရောက်သည်တွင် ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးသည် မတမတ်ရပ်လျက် အတွေးနက်

နေဟန်ကို ကျွန်တော်တွေ့ရသည်။
 ‘ဥက္ကဋ္ဌဗြို့ ပြန်ရောက်နေပြီနော်’
 ကျွန်တော်က နှိုတ်ခွန်းဆက်သလိုက်သည်။
 ‘အေး... အေးလုံးပြင်ဆင်ပြီးပလား’
 ‘ပြီးပါပြီ... ပျော်ပြားကလေးတစ်ချပ်တလေတောင် ရွှေ
 မရတာနဲ့ မြေပေါ်မှာဘဲ အိပ်ယာပြင်ထားလိုက်ရပါတယ်။ ဥက္ကဋ္ဌဗြိုး
 ခကာတဖြတ်လောက် အညာင်းပြေလူရင်း နားနေပါဉိုးလား၊
 ခုလေးတင် ရေနေ့းစိုးဆူတော့မှာပါ’
 ကျွန်တော်က အိပ်ယာခင်းရာသို့ လက်ညီးညွှန်ပြပြီး
 ပြောလိုက် သည်။
 စကားဆုံး၍ ရေနေ့းအိုးကိုကြည့်ရန် ပြန်လည့်အထွက်တွင်
 ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးက ကျွန်တော်ကို ပြန်ခေါ်လိုက်ပါသည်။
 ‘အလုပ်လုပ်ဖို့ နေရာကော့’
 ‘ရဲဘော်ဝှမ်လည်း အခုထိရောက်မလာသေးဘူး၊ စားပွဲ
 ဖန်တီးဖို့ကလည်း ဘာပစ္စည်းမှုမတွေ့လို့ စားပွဲကလေးတစ်လုံးစာ
 တောင် ခက်နေပါတယ်။ ဥက္ကဋ္ဌဗြိုး ရေနေ့းကလေး အရင်သာ
 သောက်လိုက်ပါအုံးလား’
 ကျွန်တော်က မစဉ်းမစား ပေါ့ပေါ့ပိုင်ပြေလိုက်သည်။
 ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးသည် ကျွန်တော်ပြောသည့်စကားကို မကြား
 သည့်ပုံမျိုးဖြင့် ရွှေ့သို့တစ်လုံးတို့ပြီး လေးနက်တည်ကြည်သော
 အသံဖြင့် စကားပြောသည်။ သို့သော် သူ့အသံသည် ဒေါသထွက်
 သံမျိုး မဟုတ်ချော့။
 ‘ခုလိုအခြေအနေမျိုးမှာ အလုပ်ဟာပဓာနဘဲ ရဲဘော်။

စာရေး သောက်ရေးဟာ အလုပ်လောက်အရေးမကြီးဘူး။ ငါတို့ရဲ့
 ရဲဘော် သုံးသောင်းလောက်ဟာ မြစ်ကိုဖြတ်ကူးဖို့ တစ်ဖက်ကမ်းမှာ
 စောင့်နေကြတယ်။ ရဲဘော် သုံးသောင်းရဲ့ သေရေးရှင်ရေးနဲ့
 ပတ်သက်တဲ့ ပြဿနာဘဲ’

ကျွန်တော်သည် မည်သို့ပြန်လည်ဖြေကြားရမည်မှန်း မသိ
 တော့ချော့။ ဤမှတ်သာက်၍ ရပ်တဲ့ရပ်း ဥက္ကဋ္ဌဗြိုး၏မျက်နှာကို မမိတ်
 မသုန် ကြည့်နေမိသည်။ ကျွန်တော်နှုလုံးသည် တဖျတ်ဖျတ်ခုန်
 သည်။ ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးက ကျွန်တော်တည့်တည့်သို့ တိုးကပ်လာသည်။

‘က... ဆက်လုပ်၊ ဘာမှမလုပ်ခင် ပျော်တစ်ချပ်ဖြစ်ဖြစ်
 ရှား။ မရရင် ရတာနဲ့ပဲ စားပွဲကိုအရင်ဖန်တီးပါ’

ကျွန်တော်က သတိပြန်ဝင်လာပြီး တရာ့နှစ်ထိုးပြေးထွက်ခဲ့ပါ
 တော့သည်။ ထက်အောက်ဘေးဘို့ကျိုးကန်းတောင်းမောက် ရွှေဖွှေ
 ကြည့်သောအခါ ဂူတံခါးဝပ်တို့ရန်ထားရှိသောပျော်တစ်ချပ် သွား
 တွေ့၏။

ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးမော်သည် ပျော်ပြားကို သူပါပိုင်းခင်းပြီး သူ့
 စာရွှေက်စာတမ်းနင့် မြေပုံတို့ကို ထိုပျော်ပြားပေါ်တွင် ဖြန့်ခင်းလိုက်
 သည်။ ပြီးမှ ပင် ကျွန်တော်က ရေနေ့းအိုးကို သွားအမှတ်ရသည်။

ခုလောက်ဆို ဆူလောက်ပြီ။ ကျွန်တော်က ရေနေ့းအိုးဆီ
 ထွက်ခဲ့သည်။ ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးက လျမ်းခေါ်လိုက်ပြန်သည်။

‘ဟေး... ချင်ချွန်ဖုန်’

‘ခင်ပျာ့’

‘ပြန်လာခဲ့ခြီး...’

ကျွန်တော်သည် ဂူဆီသို့ ပြန်လျှောက်ခဲ့ပြီး ‘စားပွဲ’အဖြစ်

စောစောကပြင်ဆင်ထားသည့် နေရာရွှေတွင်ရပ်လိုက်သည်။
‘ရဲဘော်ကို ဒီနေ့အပြုံပေးစရာရှိတယ် သိလား’

ဥက္ကဋ္ဌဗြို့၏အသံသည် ခါတိုင်းသို့ပင် ချိသာနေသံ
လည်း ကျွန်တော့မှာ အနေရကြပ်နေ၏။ ကျွန်တော့ တာဝန်
လစ်ဟင်းမှာကို ပြန်ပြောင်းဆင်ခြင်မိရင်းက ဥက္ကဋ္ဌဗြို့၏မျက်နှာကို
စိတ်မချမ်းမြေ့စွာ ငေးကြည့်နေမိ၏။

‘ဒီနေ့ည် ရဲဘော်မအပိုဘဲ ငါဘေးမှာ ထိုင်နေစွေးချင်တယ်’
ကျွန်တော်သည် ရှုက်ပြုးပြုးကာ ဥက္ကဋ္ဌဗြို့၏ရွှေတွင်
ထိုင်ချလိုက်ပါသည်။
‘ဟူတ်ကဲ’

ဥက္ကဋ္ဌဗြို့၏ စားပွဲပေါ်တွင် ကြေးနှုန်းစာများ၊ စာရွက်
စာတမ်းများ ပြန်ကြေးလျက်ရှိသည်။ စစ်မြေပြင်သုံး တယ်လီဖုန်းမှာ
လည်း မပြုတ်မလပ်အောင်ပင် မြည်နေတော့သည်။

ဥက္ကဋ္ဌဗြို့သည် လက်မလည်အောင်ပင် အလုပ်များနေ
လေသည်။ ဥက္ကဋ္ဌဗြို့သည် သူကိုယ်သူသက်သာအောင် မိနစ်
ပိုင်းများပင် အနားမယူချေ။ ဥက္ကဋ္ဌဗြို့၏ တန်ဖိုးရှိလှသောအချိန်
များသည် စာရေးစားပွဲအဆင်သင့် မဖြစ်သောကြောင့် ဆုံးရုံး
သွားရကြောင်း ပြန်ပြောင်းသိမြင်လိုက်သည်တွင် ကျွန်တော်သည်
မျက်ရည်မဆည်နိုင်အောင်ပင် စိတ်မကောင်းခြင်းကြီးစွာ ဖြစ်မိ
သည်။

ကျွန်တော်သာ ကျွန်တော့တာဝန်ပိုင်းကို သိထားခဲ့မည်
ကျွန်တော့တာဝန် ကျေပွဲနဲ့မည်ဆိုလျှင် ဥက္ကဋ္ဌဗြို့သည် သည်မျှ
အလုပ်မရှုပ်တန်ရာ။

ကျွန်တော်သည် အအိပ်စုံမက်သူဖြစ်သည်။ ခါတိုင်း ဥက္ကဋ္ဌဗြို့
အလုပ်လုပ်နေလျှင် ကျွန်တော်သည် ဥက္ကဋ္ဌဗြို့ဘေးတွင်
ထိုင်ငိုက်နေတတ်ပြီး ကျွန်တော်ရှိုးခေါင်းသည် ဥက္ကဋ္ဌဗြို့၏ စာရေး
စားပွဲပေါ်တွင် ရောက်နေတတ်မြှာ ကျွန်တော့အား မအိပ်ဘဲ အလုပ်
လုပ်ရမည်ဟု ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးက အတည်ပေါက်နှင့် ပြောလိုက်သော်
လည်း ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးသည် ကျွန်တော်အိပ်ငိုက်တတ်မှန်း သိပြီးဖြစ်၍
ကျိုစုံပြောဆိုခြင်းဖြစ်ကြောင်း ကျွန်တော်နားလည်သည်။

သို့သော်ထိုညာက ကျွန်တော်သည် ခါတိုင်းကျွန်တော်နှင့်
စားလေစွာ။ ဥက္ကဋ္ဌဗြိုး အလုပ်တွင်စိတ်အာရုံစုံစိုက် နစ်မြှုပ်နေ
သည်ကို ကြည့်မြုပ်ရင်း ကျွန်တော်သည် မျက်စိကျုယ်လာသည်။
အိပ်ချင်စိတ် အလျဉ်းမရှိချေ။

ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးက ကျွန်တော်အား ခင်ပြုးပြုးနှင့် လှမ်းလှမ်းပြီး
အကဲခတ်သည်။ ကျွန်တော်က စိတ်မလုပ်ပေါ့ ထိုင်ရာမှာထဲခဲ့ပြီး
ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးအတွက် ရေနေးတစ်ခွက်ကို ငှဲ့ယူ၍ အအေးခံထားလိုက်
သည်။

ထမင်းနှစ်နှစ်စားချိန်ခန့် ကြောအောင်ပင် အလုပ်လုပ်ပြီး
နောက် ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးသည် ထိုင်ရာမှာထဲပြီး အညာင်းဆန့်လိုက်သည်။

‘ရဲဘော် ငါနဲ့နေခဲ့တာ နေ့တွေကြာလှပြီ’...

ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးက စကားစလိုက်သည်။

‘ဘာက ပိုအရေးပြီးတယ်ဆိုတာကို ရဲဘော်မသိသေးပါ
လား၊ စခန်းချေတယ်ဆိုတာနဲ့ ရဲဘော်ပထမဆုံး ဦးစားပေးလုပ်ရမှာ
က အလုပ်စားပွဲအတွက် နေရာဖန်တီးဖို့ပဲ။ အစားအသောက်နဲ့
ကျွန်တဲ့ဝေယျာ ဝစ္စတွေက ဘာမှ ဒီလောက်အရေးမကြီးဘူးရဲဘော်။

အလုပ်စားပွဲ အတွက် အစီအစဉ်ချဖြီးမှ ကျွန်တာတွေကိုလည်ပါ။ အခြေအနေတိုင်း အချိန်အခါတိုင်းမှာ အလုပ်ဟာ အရေးကြီးဆုံး ဘဲဆိုတာ ရဲဘော် သဘောပေါက်ထားရမယ်။

ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးသည် စကားကို ခေတ္တဖြတ်ထားလိုက်ပြီး ကျွန်တော်ဦးခေါင်းကို သူလက်ဝါးဖြင့် အသာအယာပွဲပါသည်။

‘က... ရဲဘော် တရေးလောက် သွားမေးလိုက်တော့ ရဲဘော် အိပ်ငိုက်နေပြီ’

ဥက္ကဋ္ဌဗြိုး၏ စကားဆုံးသွားပြီးသည့်တိုင် ကျွန်တော်သည် နေရာမှုမထုချင်ပေ။ ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးက ထပ်မံ၍တိုက်တွန်းပြန်သည်။ ကျွန်တော်မျက်လုံးအစုံတွင် မျက်ရည်တွေကျလာသည်။ ပြီးနောက် မျက်ရည်တို့သည် တုံးမဆည်နိုင်တော့ဘဲ ဆင်းလေတော့သည်။ ကျွန်တော်မျက် ည်သည် ဥက္ကဋ္ဌဗြိုး၏ အဝေဖန်ခံရသောကြောင့် ကျသည့်မျက်ရည် မဟုတ်ပေ။

နောင်တန္ဒုင့် စိတ်ကြည်နဲ့မှတို့ ပေါင်းစပ်ရာမှ ဖြစ်ရှိလာ သည့် မျက်ရည်ပင်။ အပြစ်ပြုမိသောသားအား မိဘများက ဆုပ်ပင် ဆူပူသော်လည်း ခွင့်လွှတ်ကျချမ်းသောအားဖြင့် ‘က... နောင် ကို ဖို့လို မလုပ်နဲ့နော်...’၊ သွားကစားချေတော့ဟု မိဘ၏ ဆုံးမ စကားကြောင့် နောင်တန္ဒုင့်ဝမ်းသာခြင်းပေါင်းဖက်၍ ကျဖြစ်သော မျက်ရည်မျိုးသာတည်း။

သုံးရက်နှင့်သုံးညုတိုင်တိုင် တပ်နှီးရဲဘော် ၃၀၀၀၀ တို့သည် ကျင်ဆားမြစ်တစ်ဖက်မှာ မြစ်ကိုဖြတ်ကူးနေခဲ့ကြသည်။ ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးကလည်း သုံးရက်နှင့်သုံးညုလုံးလုံး သူအလုပ်စားပွဲမှုခွာသည် ဟူ၍ မရှိခဲ့ချေ။

ကျင်ဆားမြစ်ကို ဖြတ်ကူးခဲ့ပြီး၍ ရွှေသို့ဆက်လက်ချိတက် ခဲ့ရာ ရှိုးခန်းပြည်နယ်အရှေ့တောင်ဘက်မှ မင်နင်မြို့ကလေးသို့ ဆိုက် ရောက်ခဲ့ပါသည်။ ကျွန်တော်တို့သည် ယိုလူမျိုးစုံအောက် ရောက်ရှိ လေမည်။

တစ်နေ့တွင် ကျွန်တော်တို့သည် အိမ်ရှင်းကြီးနှင့် စကား စမြည်ပြောဆိုနေကြသည်။ အိမ်ရှင်းဦးကြီးသည် စကားဖောင်ဖော် ပြောတတ်သော အဖိုးကြီးတစ်ယောက်ဖြစ်ပြီး သူစကားပြောပြီ ဆိုလျှင် ရေပေါက်ရှုပင်မဝင်နိုင်အောင် အမျှင်မပြတ်ရှိတော့သည်။

ကြားဖြတ်၍ ဝင်ရောက်ပြောဆိုရန်ပင်မလွယ်။ ခြတောင် ပို့ကို တောင်ဖြစ်အောင် ပြောနိုင်စွမ်းရှိသည့် အာဝဇ္ဈားကောင်း သော ဦးကြီးတစ်ယောက်ဖြစ်သည်။ ပြောရင်းဆိုရင်းက ယိုလူမျိုးတို့ အကြောင်း စကားစပ်မိရာ ဦးကြီးသည် အထိတ်တလန်းနှင့် လှမ်းပြောလိုက်သည်။

‘မင်းတို့ပြောတာဟာ ဟို‘လိုလို’ လူမျိုးလား...’၊ အလို လေး တကယ်ကို ကြမ်းကြုတ်တဲ့လူတွေပါ’

‘ဘယ်လိုကြမ်းကြုတ်တဲ့လူတွေပါလဲ’

ကျွန်တော်တို့တွေက မေးကြသည်။ ဦးကြီးက စိတ် လှုပ်ရှား ကြောက်ရှုံးနေဟန်နှင့် စကားဆက်သည်။

‘တကယ်အရှင်းအစိုင်းတွေချည်းပါကွာ၊ စစ်တိုက်ဖို့ဆိုရင် တော့ သိပ်မက်မောက်တယ်၊ တို့ဟန်လူမျိုးတွေကိုဆိုရင်ဖြင့် ခါးခါး သီးသီး မှန်းတယ်၊ တို့ဟန်လူမျိုးများ မမြင်လိုက်နဲ့ မြင်လိုက်ရရင် ဒေါသမီး တောက်တော့တာပါဘဲ၊ အေး...’ မင်းတို့ကို မိများ သွားမယ်ဆိုရင်တော့ မလွယ်ဘူး၊ ကိစ္စတုံးရော ဆိုပါတော့’

‘ဒီလောက်တောင် ကြမ်းကြတ်ရက်စက်နေရင်ဖြင့် သူတို့ကို ကွင်းရှေ့သွားဖို့ ကောင်းတယ်’ဟု ကျင်စင်ကျိုးက ဝင်ပြောသည်။

‘မင်းတို့ သူတို့နယ်မြေကို ဖြတ်သန်းသွားလိုကတော့ သူတို့ကို ဘယ်လို့ရှေ့သွင်ကွင်းလို့ရမှာတဲ့လဲ’

အိမ်ရှင်ဦးကြီးက ကျင်စင်ကျိုး၏ စကားကိုဖြဖော်သည်။

‘သူတို့ပိုင်နက်ထဲရောက်လို့ သူတို့မြေပေါ် ခြေချမို့ပြီဆိုမှ တော့ မလွတ်တော့ဘူးမောင်ရင်၊ ထောင်ချောက်ထဲ ဝင်မိသလို နေမှာ။ တောင်ကုန်းပေါ်မှာ သူတို့လူတွေချည်း ဖွေးဖွေးလှုပ်နေတာ တွေ့ရလိမ့်မယ်၊ ဝိုင်းပြီးညာသံပေးရင်း လိုက်ကြလိမ့်မယ်၊ ချောင်းမြောင်းပြီးလည်း ပစ်ခတ်တတ်တယ်’ လက်ဖြောင့်တဲ့နေရာမှာလည်း ဒင်းတို့အပြင် မရှိဘူးလို့ ကြားရတာဘဲ’

‘သူတို့က ဟန်လူမျိုးတွေကို ဘာလိုပြီလောက်မှန်းရတာလဲ’

ကျွန်တော်တို့တွေက အိမ်ရှင်ဦးကြီးကို ဝိုင်းမေးကြသည်။ အိမ်ရှင်ဦးကြီးက မျက်မှောင်ကြတ်၍ ခေါင်းခါပြရင်း ‘ဒါတော့ ငါလဲ မသိဘူးဘွား’ ဟု ပြန်ဖြေသည်။

ယိုလူမျိုးတို့နှင့်ပတ်သက်၍ ဦးကြီး၏ပြောစကားများကို အလုံးစုံ မယုံကြည်မိသော်လည်း ကျွန်တော်တို့တွေသွေသည် စိတ်ပုံပန်မိသည်။ ချောင်းမြောင်းပစ်ခတ်တတ်သည် ဆိုခြင်းနှင့်ပတ်သက်၍ အထူးပင်ပုံပန်မိသည်။

ကျွန်တော်တို့ တက်ရောက်လာခဲ့ရသည် နိုင်ငံရေးသင်တန်းတွင် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများနှင့်ပတ်သက်၍ ဆွေးနွေးခဲ့ရ ဖြင်းကြောင့်လည်း ဦးကြီး၏စကားများကို ကြားရသည်တွင်

အဝေဒါ ဖြစ်မိသည်။

ကျွန်တော်တို့ ကြားရသည်မှာ ယိုလူမျိုးတို့သည် ဟန်လူမျိုးတို့တက်ပင် တပ်ဖြူများ၏ ဖိနိပ်ရက်စက်ခြင်းကို ခံခဲ့ရသည်ဟူ၍။ ထိုကြောင့် ကျွန်တော်တို့က ယိုလူမျိုးတို့အပေါ် ညီနောင်သားချင်းတွေလို့ သဘောထားခဲ့သည်။

ယိုလူမျိုးတို့သည် ဟန်လူမျိုးတို့အား သတ်ဖြတ်လေ့ရှိသည်ဟူ၍ ယခင်အားများက ကျွန်တော်တို့ မကြားမိဖူးချေး။ ထိုကြောင့် ကျွန်တော်က ဥက္ကဋ္ဌကြီးမေးတော်သံသွေးပြီး မေးကြည့်မိသည်။

‘ဥက္ကဋ္ဌကြီး ယိုလူမျိုးတွေဟာ သိပ်ကို ကြမ်းကြတ်ရက်စက်တာတဲ့’ ကျွန်တော်က စကားစလိုက်သည်။

‘ရဲဘော်ကို ဘယ်သူကပြောသလဲ’

ကျွန်တော်က အိမ်ရှင်ဦးကြီးပြောသများကို ပြောပြုးနောက်...’

‘သူပြောတာတွေ တကယ်ပဲလား ဥက္ကဋ္ဌကြီးဟု မေးမိသည်။’

‘ရဲဘော်က ဘယ်လိုယူဆထားလိုလဲ’

ကျွန်တော်က ပြီး၍ မယူဆတတ်ကြောင်းကို ခေါင်းရမ်းပြသည်။

‘စီခွဲမ်းပြည်နယ်က ယိုလူမျိုးနဲ့ ကွမ်းရီးပြည်နယ်က မြောင်လူမျိုးတို့ဟာ ဘဝတူတွေပဲရဲဘော်၊ သူတို့တွေတွေဟာ တပ်ဖြူကူမ်းတန်တွေရဲ့ အဖိနိပ်ခံနင်းပြားတွေပဲ့။ ဒီတော့ သူတို့တွေတွေဟာ တပ်ဖြူတွေကို အမုန်းကြီးမုန်းတယ်။ ဒါပေမယ့် တို့အပေါ်မှာ တော့ သဘောထားတစ်မျိုးရှိပါတယ်။ ဘာလဲဆိုတော့ တို့က

သူတို့ကိုအလေးထားတယ်။ ညီရင်းအကိုလိုသဘောထားတယ်။ တို့တတွေဟာ သူတို့နဲ့သွေးစည်းကြပြီး တပ်ဖြူတွေရဲ့ ဖိနှိပ်ညျဉ်းခဲ့မှုကို တွန်းလုန်တိုက်ခိုက်ကြတယ်။ ငါတို့ရဲ့တပ်နှီတော်စစ်ဦးစီးချုပ်ချူးတေးနဲ့ ကာကွယ်ရေးဦးစီးချုပ် လူပိုချင်းတို့ဟာ စီချမ်းပြည်နယ်က လာကြသူတွေဘဲ ယိုလူမျိုးတို့အကြောင်း သူတို့နှစ်ယောက်ကောင်းကောင်းသိတာပေါ့။

စစ်ဦးစီးချုပ်ချူးတေးခေါင်းဆောင်တဲ့ ငါတို့တပ်နှီတော်သူတို့ ဆီရောက်လာကြောင်းသာသိရင် သူတို့သိပ်ဝမ်းသာကြမှာ ပေါ့။ ဒီတော့ ဘာများစိုးရိမ်စရာရှိသေးလို့လဲ' ဥက္ကဋ္ဌကြီးက ရှင်းပြသည်။

'ဒါပေမယ့် အိမ်ရှင်ဦးကြီးကတော့ တကယ့်ကို ဟုတ်တိပတ်တိပုံမျိုးနဲ့ ပြောနေတာပါ'

'ဒါကတော့ တပ်ဖြူတွေက လွှဲန့်ထဲတ်လိုက်တဲ့ ကောလဟလစကားတွေပါ။ ဟန်လူမျိုးနဲ့ ယိုလူမျိုးတွေအကြား မူန်းတီးပြီး ရန်မီးပွားအောင် တမင်ဝါဒဖြန့်ပြီး စိတ်ကိုဆွဲပေးတာပါ။ အိမ်ရှင်အဖိုးကြီးကလည်း မျက်မြေငါးကိုယ်တွေ့မဟုတ်တော့ အလွယ်တကူယုံတာပေါ့။ သူလည်း အလိမ်ခံရတာသာဖြစ်တယ်' ဟူ၍ ဥက္ကဋ္ဌကြီးက ဆက်လက်ရှင်းလင်းပြောဆိုပါသည်။

ဥက္ကဋ္ဌကြီးမော၏ ရှင်းလင်းပြောကြားချက်ကို ကြားရပြီး မှုပင် ကျွန်တော်တို့တတွေ စိတ်အေးသက်သာဖြစ်သွားပါသည်။

နှစ်ရက်ကြာသောအခါ ကျွန်တော်တို့ မင်နင်မြို့ကလေးကထွက်ခွာခဲ့ပါသည်။ မူန်းတည့်ချိန်တွင် ယိုလူမျိုးတို့ နေထိုင်ရာအေသို့ ဆိုက်ရောက်ခဲ့သည်။ ရာသိက မေလာ ကျွန်တော့အတိ

ရပ်မြေ ကျွန်းရှိုးပြည်နယ်မှာဆိုလျှင် ယခုလိုအချိန် လယ်ကွာင်းပြင်များတွင် စပါးပင်များသည် ရွှေဝါရောင်တောက်နေပေရော့မည်။

သို့သော့ သည်နေရာကတော့ မြေလွှတ်၊ မြေရိုင်း၊ လွှင်တီးခေါင်ပြင်။ လယ်ကန်သင်းဟူ၍လည်းမရှိ။ တောင်ယာတဲလည်းမမြင်၊ သရောင်းတော့များအတွင်း တင်းကုပ်ပုကလေးများကိုသာဟိုတစ်စုံ သည်တစ်ကွဲ တွေ့ရှု။

တောင်တန်းထူထပ်နေသည့်နေရာသို့ ဝင်ရောက်လာခဲ့ပြီး မကြာမတင်တွင် ကျွန်တော်တို့အမြင်တွင် သစ်ဆန်းနေသည် အဝတ်အစားများကို ဝတ်စားထားသူတစ်စုံသည် အော်ဟစ်ရင်းကျွန်တော်တို့တူရှုသို့ တဟု့န်းထိုးအပြေးလာကြသည်ကို ရှုတ်တရက်တွေ့လိုက်ရသည်။

ကျွန်တော်နှင့် ကျင်စင်ကျိုးတို့နှစ်ယောက်သည် အထိတ်တလန်ဖြစ်သွားသည်။ သူတို့တတွေသည် ကျွန်တော်တို့အား တို့ကိုခိုက်ရန်လာကြခြင်းမဟုတ်ချေ။ ခရီးဦးကြိုပြုရန်သာတည်း။

အရှင်ထောင် ထောင်မောင်းမောင်း အမျိုးသမီးငါးယောက်မှု လူအုပ်အကြားမှ ရွှေသို့ဗိုးထွက်လာသည်။ လက်တွင်ကြက်နှီးကြီး ကိုယ်စိုက်ထားကြ၏။ ထိုအမျိုးသမီးငါးယောက်သည် ဥက္ကဋ္ဌကြီးမော၏အနီးသို့ ဝိုင်းစုလာကြသည်။ ပြီးတော့ အားပါးတရ စကားများပြောဆိုကြသည်။ ကျွန်တော်တို့ကဖြင့် သူတို့ဘာပြောသည်ဆိုသည်ကို နားမလည်ပါ။ ဥက္ကဋ္ဌကြီးမောကလည်း ခေါင်းကိုတဆတ်ဆတ်ပြုခို့ရင်း သူတို့ဟန်းပန်အတိုင်းလိုက်၍ လက်နှစ်ဖက်ကိုရွှေတွင်ယုံက်ကာ ကျေးဇူးတင်ကြောင်း အသွင်လက္ခဏာပြလိုက်၏။

ကျွန်တော်နှင့် စင်ကျင်ကျိုးတို့ကလည်း ဥက္ကဋ္ဌကြီး၏ အပြု
အမှု အတိုင်းပြုမှုကာ သူတို့ကို တော်းလွှေ့တုန်းပြန်ကြောင်း ဖော်ကြ
သည်။

ကြက်ဖန်များကို ကိုယ်စိပိုက်ထားသည့် အမျိုးသမီးငါး
ယောက်က နောက်ပါးတွင်ခြုံရလျက် ဥက္ကဋ္ဌကြီးမော်သည် ရွှေသို့
ဆက်လျောက်သည်။ ထိုအခါန်တွင် တောင်းပန်းတွင်ငါးငါး တောင်
ခြော်နှင့် တောင်ကြားလမ်းတွင်ငါးငါး၊ တောင်ထိပ်ပေါ်တွင်ငါးငါး
ယိလ့်မျိုးများသည် နေရာတိုင်းတွင် ဖွေးဖွေးလှုပ်ရောက်ရှိနေချေပြီ။

ကျွန်တော်တို့အား နှုတ်ဆက်ကြိုခါးဘုံးကြပ်ကလည်း အဖုံး
အနည်းနည်းပင်။ လက်မြောက်ပြသူကဖြာ၊ ခေါင်းညွှတ်သူကည့်တ်
ပော်ရွှေ့မြှားတူးစွာ တေးဆိုသိကြွေးသူကကြွေးနှင့် ရှိတော့သည်။

သည်သို့ တလိုက်တလူနှင့် ကြိုဆိုနေဟန်သည် ထူးဆန်း
သည့် မြှင်ကွင်းပင်။ ကျွန်တော်တို့၏ မျက်လုံးအမိများတွင်
မျက်ရည်များ စိစွာတဲ့လာပါတော့သည်။

‘ကြည့်စမ်းဟော၊ အားလုံးက တိုက်မှာဘဲခိုက်မှာဘဲလို့
ပြောခဲ့ကြတယ်၊ ခု တို့ကို ခရီးစီးကြိုပြုရအောင်လာကြတာ။
ဘာကြောင့်လဲဆို တာတော့ ရဲ့ဘော်တို့ အဖြော်ရှာ့ကြည့်ကြပေတော့’
ဥက္ကဋ္ဌကြီးမော်က ကျွန်တော်တို့ဖက်သို့ လူည့်ပြီး ပြော
သည်။

ကျွန်တော်တို့သည် ရွှေဆက်လျောက်လာရင်း အချင်းချင်း
ဆွေးနွေးပြောဆိုခဲ့ကြသည်။

တအောင့်လောက်ကြာသည်တွင် ကျင်စင်ကျိုးက ဥက္ကဋ္ဌ
ကြီးဆို သွားပြီးမေးသည်။

‘ ဥက္ကဋ္ဌကြီး သူတို့တတွေဟာ ကျွန်တော်တို့ရဲ့ ကောင်းကျိုး
ကိုလိုလားတဲ့ ညီနောင်တွေဖြစ်ပေမယ့်လို့ သူတို့ပြောစကားကို
ကျွန်တော်တို့ နားမလည်ဘူး၊ ကျွန်တော်တို့တတွေ နိုင်ငံရပ်မြား
တိုင်းတပါးကို ရောက်နေသလိုပါဘဲ’

‘ဒါ အဲထုစရာမဟုတ်ပါဘူး’

ဥက္ကဋ္ဌကြီးက ပြန်ဖြေသည်။

‘တို့တိုင်းပြည်ဟာ ဘယ်လောက်ကျယ်တယ်ဆိုတာ ရဲ့ဘော်
အသိဘဲ။ ရဲ့ဘော်လို့ ကျွန်းရှိုးပြည်သားတစ်ယောက်အနေနဲ့ ပါလို့
ဟူးနှင့်ပြည်သားရဲ့စကားကို နားမလည်ဘူးဆိုတော့ ယိလ့်မျိုးတို့ရဲ့
စကား ဘယ်နားလည်နိုင်ပါမလေ’

ဥက္ကဋ္ဌကြီး၏စကားကြောင့် ကျွန်တော်တို့တတွေ ဒါးလုံးကွဲ
ရယ်ပစ်လိုက်ကြသည်။ ကျွန်တော်တို့ ရယ်သည်ကို တွေ့မြင်ရသော
ယိလ့်မျိုးတို့ကလည်း သည်းလိုက်အုလိုက်လိုက်၍ ရယ်မောကြလေ
သည်။ သူတို့ရယ်မောဟန်မှာ အလွန်ပင်ရှိုးသားသန့်စင်လေရာ
သူတို့တတွေသည် ကြောက်ဖို့ကောင်းသော အင်မတန် ခက်ထန်
ကြမ်းကြုတ်သူများဖြစ်သည်ဆိုသည့် လံကြုတ်စကားသည် အချဉ်း
အနှီးသာလျှင် ဖြစ်သွားလေပြီ။

ဝမ်းသာရွှေငလန်းခြင်း၊ ခင်မင်ရင်းနှီးခြင်းတို့ဖြင့် ပြည့်လျှမ်း
နေသည် ‘ထူးတွေ့ဆန်းပြားသော’ ယိလ့်မျိုးတို့ မြို့တင်းနေထိုင်ရာ
ဒေသကို ကျွန်တော်တို့တတွေ ဖြတ်သန်းလာခဲ့ကြပါသည်။

ဥက္ကဋ္ဌေး၏ (၁၉၆၆)

သန်းရှင်ရာ၏ ဥက္ကဋ္ဌေး၏

နိုင်ငံ (မြန်မာပြည့်)

အခန်း (၇)

နှင်းတောင်များဖြင့် မျက်ရှင်းမြေ

ဘဇ္ဇာ ခု စွဲနှင့်လ။ ထာတူးမြစ်ကို ဖြတ်ကူးခဲ့ပြီးနောက် ကျွန်တော်တို့သည် မြင့်မားပြီး တောင်ထိပ်တွင် ဆီးနှင်းများပုံးလွှမ်း နေသော ကျာကျင်းတောင်ခြေရင်းသို့ ရောက်ခဲ့ကြသည်။

စွဲနှင့် နေမင်းကြီးမှာ ယခုတိုင် ဝင်ရောက်ပျောက်ကွယ် ခြင်းမရှိသေး။ သို့ပေမယ့် အအေးလွန်ကဲပြီး ဆီးနှင်းများပုံးလွှမ်းနေ သော ဤနေရာ၏ မျက်နှာစာဘက်ခြမ်းတွင်မူ နေမင်းကြီး၏ အပူရှိနှစ်စွမ်းပကားများ ပျောက်ဆုံးနေ၏။

ကျွန်တော်တို့သည် တောင်ခြေရင်း၌ တစ်ရက်နားနေခဲ့ကြ သည်။ တောင်ကြီးကို တက်ကျော်ဖြတ်သန်းရာတွင် အအေးဒက်ကို

တွေ့ဆုံးတွေ့ပေ = ရွှေသူ

ခံနိုင်စေရန်အတွက် ဂျင်းနှင့်ငရှတ်သီးများ စုဆောင်းထားရန် ဥက္ကဋ္ဌကြီးမောင်က အကြီးပေးသည်။

နောက်တစ်နေ့ မနက်စောစောတွင် ကျွန်တော်တို့ တောင်ကြီးပေါ် စတက်ကြသည်။

ကျာကျင်းတောင်ထို့မှာ နေရာ့ရောင်ခြည်တွင် တလက်လက်တောက်ပနေသော ပါးဦးချွန်သဖွယ် မိုးကောင်းကင်ထက်သို့ ထိုးဖောက်ဝင်ရောက်နေသည်။ ကျာကျင်းတောင်ကြီး တစ်တောင်လုံးသည်လည်း ပြောင်လက်သော မှန်ပေါင်းများစွာဖြင့် တန်ဆာဆင်ထားသကဲ့သို့ ပြီးပြီးပြက်ပြက် တောက်ပနေ၏။ ထိုအရောင်ကြောင့် မျက်စီများပင် ကျိန်းမိသည်။

တောင်ထိုးပတ်ပတ်လည်တွင် ဝေးဝိုင်းပတ်နေကြသော နှင့်တိမ်များမှာ ဓရာမထိုးကြီးတစ်လက်ကဲ့သို့ပင်။ မြေပြင်မှာနှင့် မတူ ဆန်းကျယ်သောမြင်ကွေးတစ်ခုပင်။

အစပထမတွင် နှင့်ထူက သိပ်မထူထပ်သေး။ လွယ်ကူချောမောစွာပင် လျှောက်လုပ်းနိုင်သည်။ သို့သော မိနစ်နှစ်ဆယ်ခန့်၊ လျှောက်ပြီးသောအခါတွင်ကား ခြေလှမ်းများက နှင့်ထူထဲသို့ နစ်သထက်နစ်ဝင်လာသည်။ ပေါ့ပေါ့ဆာ ခြေလှမ်းတစ်ချက်များ ရုံးနှင့် ရေခဲပတ်ကြားအက်ထဲသို့ ခြေချော်ကျသွားနိုင်သည်။

ထိုအခါတွင် ပတ်ကြားအက်ထဲမှ ပြန်တက်နိုင်ရန် နာရီပေါင်းများစွာ အချိန်ယူရ၏။ အကယ်၍ နှင့်ထူပါးသောနေရာတွင် လျှောက်မြှုပ်နှံလည်း ခြေချော်သည်။ ရွှေသို့ တစ်လှမ်းတိုးတိုင်းနောက်သို့ သုံးလှမ်းခန့်၊ ပြန်ပြန်လျှောကျသည်။ ဥက္ကဋ္ဌကြီးမောင်သည် ကျွန်တော်တို့ ရွှေမှုနေ၍ အွဲနဲ့တိုးကြီးဖြင့် ခက်ခဲစွာချိတက်

နေ၏။ တစ်ခါတရံတွင် နောက်သို့ ခြေလှမ်းအတော်များများ စာလောက် ပြန်လျှောကျလာသည်။ ထိုအခါတွင် ကျွန်တော်တို့ သူ့ကို ကူညီရသည်။ သို့သော ကျွန်တော်တို့ကိုယ်နှုံးက မိမိကိုယ်ကိုမိမိ အနိုင်နိုင်ရပ်တည်နေရသောကြောင့် ဥက္ကဋ္ဌကြီးမောင်သူ၏ ခိုင်မြသောလက်အားနှင့် ကျွန်တော်တို့၏လက်မောင်းကို ကိုင်ထိန်းပေးထားပြန်၏။

ဥက္ကဋ္ဌကြီးမောင်သည် ဂွမ်းကပ်အကျိုဝတ်မထား။ မကြာခင်မှာပင် သူ၏ပါးလွှာသောမီးခုံရောင်ဘောင်းဘိတွင် နှင့်များဖြင့်စိုးနေပြီး အနက်ရောင်ပိတ်ဖိန်းမှာလည်း ဆီးနှင့်ခဲလေးများဖြင့် ပြောင်လက်နေတော့ဗျာ၏။

တောင်တက်ခြင်းကား ပင်ပန်းလှသော အလုပ်တစ်ခုပါပေ။ ကျွန်တော်က သူ့ထဲသို့ ခက်ခဲပင်နှစ်းစွာ တက်သွားလိုက်သည်။

‘ဥက္ကဋ္ဌကြီး၊ ဒီတောင်ကိုတက်ရတာ ဥက္ကဋ္ဌကြီးအတွက် သိပ်ခက်ခဲနေတယ်၊ ကျွန်တော်တို့ ဥက္ကဋ္ဌကြီးကို ပိုင်းပြီး တွဲကူပါရမေ’

‘ဟင့်အင်း...၊ မင်းတို့လည်း ငါ့လိုပဲ ပင်ပန်းနေကတာပဲ’

ဥက္ကဋ္ဌကြီးမောင် ထို့တောင်စွာပင် အဖြေပေးပြီး ဆက်လျှောက်သွားသည်။ ခရီးတစ်ဝက်ခန့်ရောက်သောအခါတွင် လောက်မြှုပ်နှံလည်း ခြေချော်သည်။ ရွှေသို့ တစ်လှမ်းတိုးတိုင်းနောက်သို့ သုံးလှမ်းခန့်၊ ပြန်ပြန်လျှောကျသည်။ လေပြင်းက နှင့်များကို သယ်ဆောင်လာကာ ကျွန်တော်တို့အား အပြီးကြီးစွာပက်ဖြန်းနေလေသည်။

ကျွန်တော်က ရှုံးသို့ခပ်သုတ်သုတ်ကလေး လျှောက်သွားလိုက် ပြီး ဥက္ကဋ္ဌကြီးမောင်၏အကြံကို လှမ်းဆွဲထားကာ အော်ပြောလိုက်သည်။

‘နှင်းတွေကျလာတော့မယ် ဥက္ကဋ္ဌကြီး’

သူက လေတိက်ခတ်လာရာအရပ်သိ မျက်နှာမူတြည်လိုက်သည်။

‘ဟုတ်တယ်... । ခုချက်ချင်းပဲ ကျလာတော့မှာပဲ အားလုံးအသင့်ပြင်ထားကြ’

ထိုသို့ပြောပြီး ချက်ချင်းဆိုသလိုပင် ကြက်ညာငယ်အရွယ်ခန့်ရှိ မိုးသီးများ ကျွန်တော်တိုကိုယ်ပေါ်သိ ပြောကျလာသည်။ နှင်းရောပင်လယ်ပြင်ကြီး၏လေးကို ထိုးများဖြင့် မည်သို့မျှမတားဆီးနိုင်ပါ။

ဆီစိမိပိတ်ကို ကျွန်တော်တို့အပေါ်တွင်ဖြန်မီးပြီး ဥက္ကဋ္ဌကြီးအား အလယ်ခေါင်တွင်ထားကာ တိုးဝေ့ခိုလှုကြသည်။ မြင်းထိန်းလော်ယူမှာ အခက်အခဲနှင့် ရင်ဆိုင်နေရ၏။

သူထိန်းကျောင်းရသောမြှင့်းမှာ မိုးသီးကြော်သည်ကို အလန့် တာကြားဖြစ်ပြီး ထိန်းသိမ်း၍မရတော့ချော့။ မူန်တိုးကလည်းမိုးကောင်း ကင်ပြင်ကြီး ပြောကျလာနေသည့်အလား ဒေါသထန်လှိုင်၏။

ကျွန်တော်တို့ ကြားနေကြရသည်အသံများမှာ လူများအော်သံ၊ မြင်းဟီးသံနှင့် နားကွဲလုံမတတ် ကျယ်လောင်လှသော မိုးမြိမ်းသံများပင် ဖြစ်၏။ ထိုစဉ် ကျွန်တော်တို့အထက်နားဆီးမှ ခပ်ပြောပြောအသံတစ်သံ ကြားလိုက်ရ၏။

‘ရဲဘော်တို့ ကြို့ကြို့ခံကြ၊ စိတ်ဓာတ်မကျကြနဲ့ အလျှော့မပေးကြနဲ့၊ နွဲလုံးလရှိရင် နောက်ဆုံးအောင်မြင်မှာဘဲ’

ကျွန်တော်က အသံလာရာဆီသိ မော်ကြည့်လိုက်သော အခါ လေထဲတွင် တယ်တယ်ပျုံလွင့်နေသော အလုန်များကို တွေ့ရသည်။ ငော်တိုက်ခတ်လာသော နှင်းများသည် အလုန်များ၏ တောက်ပသော အရောင်ကို ဦးညွှတ်သွားကြရသည်။ ကျွန်တော်က ဥက္ကဋ္ဌကြီးမော်ကို စူးစမ်းသောအကြည့်ဖြင့် လှမ်းကြည့်လိုက်သည်။

‘ဟိုမှာ ဘယ်သူတွေ အော်နေတာလဲ’

‘ဝါဒဖြန်ချိရေးအဖွဲ့က ရဲဘော်တွေဘဲ၊ သူတို့ရဲ့ခိုင်မှာတဲ့ စိတ်ဓာတ်နဲ့ မလျှော့သောနွဲကို ငါတို့အတုယူရမယ်’

ရှတ်တရဂ်ဆင်လာသော နှင်းမှန်တိုင်းသည် ရှတ်တရဂ်ရပ်တန့်သွား၏။ နေးထွေးသော နေမင်းနိနိကြီး ထွက်ပေါ်လာပြန်သည်။ ဥက္ကဋ္ဌကြီးမော်က ဆီစိမိပိတ်မိုးအောက်မှထွက်ပြီး နှင်းဖွေးနေသော တောင်စောင်းတွင် ရပ်နေလိုက်သည်။ နောက်ဆုံး နှင်းကြင်းနှင်းကျွန်များက သူအနီးတွင် ငော်တိုက်တိုက်ခတ်နေဆဲ။

‘ဒီတို့က်ပွဲကနေ တို့ဘယ်လို ရှန်းထွက်နိုင်ခဲ့ကြသလဲ၊ ထိခိုက်ဒဏ်ရာရတဲ့သူတွေကော ရှိသလား’

မည်သူမှ ထိခိုက်ဒဏ်ရာမရကြပြောင်း ပြန်သတ်းပို့လိုက်သည်။ လော်ယူတစ်ယောက်သာ သူမြှင့်းကြီးကို ဆွဲထားရင်းက အော်ပြောလာသည်။

‘မိုးသီးဒဏ်ပြောင့် ကျွန်တော့်လက်မောင်း ယောင်လာတယ်’

ဥက္ကဋ္ဌကြီးမော်က လော်ယူ၏လက်မောင်းကို ပြစ်ရန်

ဆေးတပ်သားကျံဖူချိန်းကို ချက်ချင်းပင်ခေါ်လိုက်၏။ သို့သော် လောက်ပြီးရယ်ပြီး ဆေးကုသမခံလိုကြောင်းပြင်းဆိုကာ သူ့မြင်းကိုခွဲ၍ ထွက်သွား၏။

ကျွန်တော်က ကျင်စင်ကျိုးနှင့်အတူ လမ်းလျောက်နေရင်းက သူကို နောက်ပြောင်ပြောဆိုလိုက်သည်။

‘ဘယ်လိုလဲ ချစ်သူငယ်ချင်း၊ တော်တော်ပင်ပန်းသွားသလား၊

သူက ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးမော်ကို လက်ညီးထိုးပြရင်း ပြန်ပြောသည်။

‘ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးတောင် ကြံ့ကြံ့ခံနှင့်သေးရင် ကျွန်တော်တို့လည်း ခံနှင့်ရမှာပေါ့’

သူက နှင့်ထုတဲ့တွင် မြှုပ်ဝင်နေသော သူ့ခြေထောက်ကိုဖြောင့်ကြည့်ကာ ညည်းညည်းဟာအားနှင့် နောက်ပြောင်ပြောဆိုလာ၏။

‘ဒီနှင့်တွေ့ကို ကြည့်စမ်း၊ ကျွန်တော့ခြေထောက်ကို ဝါးမြို့ထားလိုက်တာ’

မှန်ပေ၏။ ခြေထောက်နှစ်ချောင်းမှာ အအေးမာတ်ကြောင့်ထုံနေပြီး ခြေထောက်မရှိသလို ခံစားရ၏။

အမြင့်သို့ရောက်လာလေလေ အခက်အခဲများက ပို့မှုကြီးထွားလာလေလေ။ ကျွန်တော်တို့ တောင်ခြေရင်းတွင် ရှိနေခဲ့စဉ်က ဒေသခံနယ်သားများ ပြောခဲ့သည့်စကားကို ပြန်အမှတ်ရမိသည်။

‘တောင်ထိပ်သို့ရောက်ရင် စကားလဲမပြောကြနဲ့ ရယ်လဲ

မရယ်ကြနဲ့ ခင်ဗျားတို့စကားပြောမယ်၊ ရယ်မောမိမယ်ဆိုရင် တောင်စောင့်နတ်က လည်ပင်းညှစ်သတ်လိမ့်မယ်’

ကျွန်တော်တို့ အယူမသည်းတတ်ပါ။ သို့ပေမယ့် သူတို့ပြောလိုက်သည့် စကားတချို့မှာ သွေးထွက်အောင်မှန်နေ၏။ ယခု အသက်ကိုပင် အနိုင်နိုင်ရှာနေရပြီ။ ရင်သတ်တစ်ပြင်လုံး ကြိတ်ဆုံးကြီးနှင့်ကြုံးဝယ် အဖို့ခံနေရသကဲ့သို့ပင်။ ကျွန်တော့ နှုလုံးချုန်နှင့်မှာ မြန်လာပြီး ရယ်မောဖို့မဆိုထားနှင့် စကားကိုပင် အနိုင်နိုင်ပြောနေရသည်။

ပါးစပ်ဖွင့်ဟလိုက်လျှင် ကျွန်တော့နှုလုံးသား ထွက်အံကျလာမည့်အလား ခံစားမိသည်။ ကျွန်တော်သည် ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးမော်ကို လှမ်းကြည့်လိုက်မိပြန်သည်။

ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးကတော့ တိုက်ခတ်နေသော လေထုနှင့်နှင့်ထုကို ဆန်ကျင်ကာ ခိုင်မာသောခြေလှမ်းများဖြင့် ရှေ့သို့ လျောက်မြှေလျောက်နေ၏။ တောင်ထိပ်သို့ရောက်နေနှင့်သော ဝါဒဖြန့်ချိရေးအဖွဲ့က လှမ်းအော်ပြောပြန်သည်။

‘ရဲဘော်တို့ တက်ကြ၊ တက်ကြ၊ ရှေ့ကိုမျှော်ပြီး ဆက်လက်ချိတက်ကြ’

နောက်ဆုံးတွင် ကျွန်တော်တို့အားလုံး တောင်ထိပ်သို့ရောက်လာကြသည်။ ဖြူဖွေးသောနှစ်ချောင်းများက အရာရာတိုင်းကိုလွှမ်းခြုံထားသည်။ ရဲဘော်များသည် သုံးယောက်တစ်အုပ်စု၊ ဝါးယောက်တစ်အုပ်စု စုနေထိုင်ကြသည်။ အချို့မှာ အလွန်မောပန်းသဖြင့် လဲလျောင်းနေကြသည်။ ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးမော်ကို တွေ့သောအခါရဲဘော်အချို့က ထထိုင်ပြီး အော်ပြောကြသည်။

‘ဥက္ကဋ္ဌဗြိုး အနားလာယူပါ။’

ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးမော်သည် ထိအဖြစ်ကိုတွေ့သောအခါ ချက်ချင်း
ပင် ထို့ရဲ့ဘော်များဆီသွေးသွားပြီး ဉာဏ်သာစွာပြောသည်။

‘ရဲဘော်တို့ တို့ဒီကုန်းမှာ အနားယူလို မဖြစ်နိုင်သေးဘူး
လေထာက သိပ်ပါးတယ်၊ နောက်ထပ်ကြီးစားလိုက်ကြပါ။’ တောင်
အောက်ရောက်ရင် အမှတ်(၄) ရှေ့တန်းတပ်မတော်နဲ့တွေ့ရမှာဘဲ’

ဥက္ကဋ္ဌဗြိုး၏စကားကြောင့် ကျွန်တော်တို့၏ စိတ်ဓာတ်
များ ပြန်လည်တက်ကြလာပြီး ဆင်ခြေလျှော့အတိုင်း အပြေး
အလွှားလျှော့ချလိုက်ကြ၏။ တောင်ထပ်ပေါ်သို့ အောင်မြင်စွာတက်
နိုင်၍ ဝမ်းသာမှုကြောင့်လား၊ အခြားအကြောင်းများကြောင့်
လားမသိ၊ ကျွန်တော်သည် ရှုတ်တရက် ခေါင်းထဲမှ မူးနောက်နောက်
ကြီးဖြစ်လာ၏။ ကျွန်တော့ ခြေဖတ်းအောက်မှ တောင်ကြီး တစ်
တောင်လုံး သွက်သွက်ခါရမ်းနေသလိုပင်။ ခြေလျမ်းကိုပင် မထိန်း
သိမ်းနိုင်တော့ဘဲ တုန်တုန်ရင်ရင် ဖြစ်လာ၏။ ကျွန်တော်က ဥက္ကဋ္ဌဗြိုး
မော်ဆီသို့ ထိုင်တိယိုင်တိုင်နှင့် လျောက်သွားပြီး . . .

‘ဥက္ကဋ္ဌဗြိုး . . . ’ဟုသာ ပြောနိုင်ပြီး အရှပ်ကြီးပြတ်သလို
လဲကျသွားတော့သည်။ သို့ပေမယ့် ကျွန်တော်သည် လုံးဝသတိ
မေးလျှော့သွားခြင်းတော့ မဟုတ်ပါ။ ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးမော်က ကျွန်တော့ကို
တွဲထဲမပြီး ကျွန်တော်နာမည်ကို ခေါ်နေသည်ကို ကြားနေရ၏။
ကျွန်တော်သည် လေထဲသို့ရောက်နေပြီး ဆန်းကျယ်သောတိုင်းပြည်
တစ်ပြည်သို့ ရောက်နေသည့်အလား ခံစားမိသည်။ အသက်ကို
ခက်ခဲပင်ပန်းစွာ ရှေ့နေရပြီး စကားလည်း မပြောနိုင်တော့ပါ။
ရှုတ်တရက်တိုက်ခတ်လာသော လေကြမ်းက ကျွန်တော့မှုက်နှာကို

နှင့်ပွင့်များဖြင့် ပက်ဖြန်းလိုက်သည်။ ကျွန်တော်စိတ်အာရုံနှင့်
မျက်လုံးများ ပြန်လည်ကြည်လင်လာကြသည်။ ရဲဘော်များက
ဘေးမှုဝိုင်းအုံ၌ ဘာဖြစ်သွားတာပါလိမ့်ဟု သိချင်နေကြသော
အကြည်မျိုးဖြင့် ကြည့်နေကြ၏။

‘ဘာဖြစ်လိုလွှာ မင်းအခါ ပြန်ကောင်းသွားပြီလား’

ကျွန်တော်က ချက်ချင်းအားယူပြီး ထဲလိုက်သည်။ ထို့
နောက် ကျွန်တော်တို့ ဆက်လက်ခါတက်ကြပြန်၏။

ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးမော် ခြောမ်းလုမ်းလိုက်တိုင်း ခြေထောက်က
နှင့်ထဲသို့ မြုပ်မြုပ်ဝင်သွားသည်။ ယခုတိုင် တောင်ထပ်သို့ ရောက်
မလာသေးသည် ရဲဘော်များကို လုမ်းကြည်သည်။ ရဲဘော်များသည်
တောင်ထပ်သို့ မြှောက်းတစ်ကောင် တွန်းလိမ့်၍တက်လာနေသကဲ့သို့
တန်းစီးပွားရေးလေးစွာ တက်နေကြ၏။ ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးက သူတို့အား
တက်စေရန် လက်ထွေရမ်းပြလိုက်သည်။

လေကြမ်းတိုက်လာသည်နှင့် အမှု တိမ်မည်းညီများ
ကလည်း တဖန် စုစည်းလာကြပြန်သည်။

တစ်စုံတစ်ခုသောစွမ်းအားက တိုက်တွန်းလိုက်ဘိသည့်
အလား ကျွန်တော်သည် ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးဆီသို့ တဗုံးနှုံးလျောက်သွား၍
ပြောလိုက်သည်။

‘ဥက္ကဋ္ဌဗြိုး ဒီမှုရပ်နေလိုမဖြစ်ဘူး၊ ကျွန်တော်တို့ မြန်မြန်
သွားရကြအောင်’

အဆင်းသည် အတက်ထက် ပိုမိုလွှယ်ကူ၏။ သို့သော်
ဤမှုဘာက်ခြမ်းတွင် နေရောင်မရှိ ပို၍ အေး၏။ ကျွန်တော်တို့
အားလုံးမှာ ပိတ်ပါးအကျိုးများနှင့်မိ အအေးဒက်ကြောင့် တကိုယ်လုံး

ခိုက်ခိုက်တုန်နေ၏။ ကျွန်တော်က စောင်ကိုခါးတွင် ပတ်ချည်ပြီး ဆီးနှင်းပုံးအပ်နေသော ဆင်ခြေလျှောများအတိုင်း လမ်းလျှောက် လိုက်၊ လျှောချလိုက်သည်နှင့် နည်းအမျိုးမျိုး သုံးနေရပါတော့သည်။

ရွှေ့ဆက်ပြီး သိပ်မလျှောက် ရပါ။ ‘စီချမ်းပြည်နယ် အရောက် မြောက်ပိုင်းတွင် တော်လှန်ရေးအခြေခံစာန်းများ တို့ခဲ့ရေး’ ဆိုသည့် စာတန်းများ ကိုင်ဆောင်ထားသော အမှတ်(၄) ရွှေ့တန်းတပ်မတော်မှ ရဲသော်များကို တွေ့ရသည်။ သူတို့ကိုတွေ့ရသည်မှာ နှစ်ရှည်လများ ကွဲကွာနေခဲ့ရသော ညီရင်းအစ်ကိုများနှင့် ပြန်တွေ့ရသကဲ့သို့ ခံစားမိသောကြောင့် ကျွန်တော်တို့၏ ခန္ဓာကိုယ် အဂိုအစိတ်အပိုင်းများအတွင်းသို့ အားအင်သစ်များ ဝင်ရောက်လာသည်ဟု ထင်မိ၏။

နောက်ခုံးဆင်ခြေလျှောသို့ ရောက်သောအခါ နောက်ပြန်မေ့ကြည့်မိသည်။ အလုန်နိများက နှင့်ဖွေးဖွေး တောင်ထိပ်ပေါ်တွင် တဖျတ်ဖျတ်ပြန်လွှင့်နေဆဲ။ ဝါဒဖြန့်ချိရေးရဲသော်များ၏ လန်းဆန်းတက်ကြွောင်း ကြွေးကြော်သုံးများက ကျွန်တော်နားထဲတွင် တော်ဝေးပေါ်ပေါ်ပေါ်တွဲတွဲ။

ကျောကျ်းတောင်ကို ဖြတ်ကျော်ခဲ့ပြီးနောက် တောင်ကုန်းတွင် ရက်အနည်းငယ်များ စခန်းချုပ်နားနေခဲ့သည်။ ထိုနောက်နှင့်တောင်ကြီးတစ်တောင်ဖြစ်သည့် မွန်ပိတောင်ကို ကျော်လွှားရပြန်၏။ ကျွန်တော်တို့သည် စီချမ်းပြည်နယ် အနောက်မြောက်ပိုင်းကိုချိချိသို့ ရောက်ခဲ့သည်။ ထိုအရပ်တွင် မြတ်ရှိင်းတောကြီးကို ဖြတ်ကျော်ရန်အတွက် အပူတပြေားပြင်ဆင်မှုများ ပြုလုပ်ကြသည်။ ကျိုးချိုးကျိုးသို့ ချို့တက်နေစဉ်၊ ကျိုးချိုးကျိုးမှာ နေရာကောင်း

တစ်နေရာဖြစ်ကြောင်း၊ တိုဘက်ဗုံးသာသူနှင့်တော်ကြီးများနှင့် ဒေသခံအုပ်ချုပ်သူများ၊ ပြည်သူလူထုများမှာ ကောင်းမွန်စွာ နေထိုင်ကြကြောင်း စသည့်သတင်းများကို ကြေားနေခဲ့ရသည်။

အမှတ်(၄) ရွှေ့တန်းတပ်မတော်နှင့် တွေ့ဆုံးဆက်သွယ်မှု ပြုပြီး ကတည်းက ဥက္ကဋ္ဌဗြို့မောင်မှာ စည်းဝေးပွဲများ တစ်ပွဲပြီးတစ်ပွဲ တက်ရောက်နေရသည်။ တစ်ခါတစ်ရုတွင် စည်းဝေးပွဲတွင် တစ်နေကုန်၏။

ထမင်းစားချိန်ပင် သိပ်မရှိတော့။ သူနေထိုင်ရာစခန်းသို့ ညျဉ်နက်မှပြန်လာတတ်ပြီး ချက်ချင်းပင် အလုပ်ထပ်လုပ်နေတတ်ပြန်၏။ တာတူးမြစ်ကို ဖြတ်ကျော်ပြီးကတည်းက ကျွန်တော်တို့တွင် အသီးအနှံးအနည်းငယ်မှုလွှဲ၍ အဆီးအတ်ပါသောအစားအစာသော်ငှင်း၊ ဆီသော်ငှင်း လုံးမှုရှိတော့။

ဆားမစားရသည်မှာလည်း ကြောပြီ။ သင့်လျှော်လုံးလောက်သော ရိုက္ခာမရှိဘဲနှင့် ခရီးရည်ကြီး ဆက်လက်ချို့တက်နေခိုင်ရန်မှာ စိတ်ထဲတွင် စဉ်းစားစိတ်ကူး၍ပင်မရှိင်းသော အလုပ်တစ်ခုဖြစ်၏။

ထိုကြောင့် ကျိုးချိုးကျိုးသို့ရောက်သည်နှင့် ကျင်စင်ကျိုးနှင့် ကျွန်တော်တို့ ဥက္ကဋ္ဌဗြို့အတွက် ရိုက္ခာထွက်ရှာရတော့သည်။ သို့သော် ကျွန်တော်တို့အတွက် အကြီးအကျယ် စိတ်ပျက်ဖွွဲယွှင့်ကြံးတွေ့ရ၏။

ကူမတတန်တို့၏ လိမ့်လည်လုည်းဖြုံးပြန်ချိမှုကြောင့် ရဟန်းဒါယိကာ ပြည်သူလူထုတို့မှာ ကျွန်တော်တို့ မရောက်ခဲ့ကတည်းက ထွက်ပြေးကုန်ကြပြီ။ အစားအသောက်တစ်မျိုးမျိုးကို မခိုးထားနှင့် ချုပင်များကိုပင် မတွေ့ရ။

နောက်ထပ် အရေးတကြီးလုပ်စရာ အလုပ်တစ်ခုကလည်း
ရှိနေပြန်သည်။ မြက်ရှင်းတောကြီးကို ဖြတ်ကော်နှင့်အတွက် မြက်
ခြောက်ညျ်ဖိနပ်များ ပြုလုပ်ရခြင်းပင်ဖြစ်သည်။

မြက်ခြောက်ကြီးများနှင့် အဝတ်စုတ်များရှာဖွေရာတွင်
ကျွန်တော်တို့က ကျိုယ့်ဟို၏ သက်တော်စောင့်အဖြစ်နှင့် ပစ္စည်း
သယ်သမားအဖြစ် လိုက်ပေးရသည်။

တစ်နေ့တွင် နယ်ခံအုပ်ချုပ်သူများ၏ အကြီးဆုံး အုပ်ချုပ်
ရေးများနေထိုင်ခဲ့သည် နှင့်တော်အတွင်းသို့ ရောက်သွားသည်။
များမြဲနေသော အခန်းကျဉ်းကလေးတစ်ခုထဲတွင် ဆွဲခြင်းကြီး
အပြည့် ဝက်သားရေများကို တွေ့ရသည်။

ကျွန်တော်တို့ကိုယ်တိုင်မှာ စိတ်လုပ်ရှားလျက်ရှိသည်။ ဝက်
သားရေများတွင် အမွှေးအမွှေးများ ရှိနေသေးသည်။ ဖိနပ်အောက်
ခံသားရေအုပ်ရန် မည်သည့်ရာဘာပိုကောင်းမည်နည်း။ ကျွန်တော်
တို့လည်း ခြင်းတောင်းကြီးကို ဝမ်းသာအားရ သယ်ဆောင်လာခဲ့
ကြသည်။

ကျွန်တော်တို့ ပစ္စည်းပစ္စယအနည်းငယ်ဖြင့် ဖိနပ်အောက်
ခံသားရေများကို စတင်ဖြတ်ထုတ်လေသည်။

ကျွန်တော်တို့ အသားမစားခဲ့ရသည်မှာ လပေါင်းများစွာ
ကြာမြင့်ခဲ့ပြီးဖြစ်သော်လည်း သားရေထူကို စား၍ ရသည်ဟူသော
အတွေးအခေါ်မျိုး ခေါင်းထဲသို့ရောက်မလာပါ။ စဉ်းစားမိခြင်း
ပင်မရှိ။

ပထမဆုံးစဉ်းစားမိသူက ကျိုယ့်ဟိုပင်။ သူသည် ရေနေ့
အိုးတည်ရန် သံဖြူပုံးငယ်လေးတစ်လုံး အမြဲသယ်ဆောင်တတ်၏။

ကျွန်တော်တို့ဂဲသို့ နယ်ခံလူထူထံမှ အိုးချက်ယောက်များ လိုက်လဲ
ငြားရမ်းနေရသည်တက်စာလျင်တော့ ပို၍ အဆင်ပြေသည်။

ဥက္ကဋ္ဌဌေးမောင်က ချိတ်ပွဲအတွက် သူ၏ အကျိုးသက်
ရောက်သော ကြိုတင်ပြင်ဆင်မှုများကို ချီးကျူးပြောဆိုပြီး ကျွန်တော်
တို့ကိုလည်း သူထံမှ သင်ခန်းစာယူရန် မှာကြား၏။

ကျိုးသည် ထိုအခါမှုစဉ် သူ၏သံဖြူပုံးငယ်ကို မျက်စိ
အောက်မှ အပျောက်မခံတော့ပါ။ ကျွန်တော်တို့နှင့် အချေအတင်
ဆွေးနွေးငြင်းခုန်သည် အခါတွင် သူ၏သံဖြူပုံးအကြောင်းသို့
မရောက်ရောက်အောင် ဆွဲပြီး။

‘ကဲ...။ ဥက္ကဋ္ဌဌေးက မင်းတို့ ငါဆိုက အတူယူရမယ်
သင်ခန်းစာယူရမယ်လို့ ပြောထားတယ်မဟုတ်လား၊ မင်းတို့ ဘာလို့
ငါကို ခံငြင်းနေကြတာလဲ’

အမှန်အတိုင်းပြောရမည်ဆိုလျှင် ကျွန်တော်သည် ကျိုးကို
အလွန်ခင်မင်ပါ၏။ သူသည် ရှိုးသားဖြောင့်မတ်ပြီး ချစ်ကြည်
ခင်မင်ဘွဲ့ကောင်း၏။ အလုပ်ကိုကြီးစားပြီး အမိန့်ကို တသွေ့
မတိမ်းနာခံ၏။

တစ်နေ့၊ ကျင်စင်ကျိုး၊ ဂူချီကျင်းနှင့် ကျွန်တော်တို့ စခန်းချေ
နေရ ခြုံဝှင်းအတွင်းသို့ ထမင်းစားချင်စွုယ်အနဲ့က ကျွန်တော်တို့
နှုံခေါင်းတွင်းသို့ တိုးဝင်လာကြသည်။ ကျိုးက မြေကြီးပေါ်လေးဖက်
ထောက်ပြီး သံဖြူပုံးလေးတည်ထားသော မီးဖို့ကို ကုန်းမှတ်နေ၏။

ကျွန်တော်က အပေါင်းအသင်းများကို တစ်ချက်လျမ်း
ကြည့်ပြီး ကျိုးနောက်သို့ ခြေဖျားထောက်၍ လျောက်သွားကာ
ရွတ်တရက် ကျယ်လောင်စွာ အော်ပစ်လိုက်သည်။

‘ဟေး... ခင်ဗျားဘာတွေလုပ်နေတာလ’

သို့ပေမယ့် သူကတော့ အလန်းတကြားထမခုန်ပါ။
ဒီးခေါင်းတောင် မော်ကြည့်မလာ။

‘မင်းတို့ကိုယ်မင်းတို့ သိပ်ဟုတ်လှပြီပေါ့။ ငါတစ်ယောက်
ထဲ နေစမ်းပါရစေကွာ’

‘စိတ်ချပါ ခင်ဗျားတစ်ယောက်ထဲ အေးအေးဆေးဆေး
နေရပါစေမယ်’

ကျွန်တော်က ကျင်ကို မျက်စတစ်ချက်ပစ်ပြီး ကျျှော်
လက်မောင်းနှစ်ဖက်ကို ချုပ်ကိုင်ထားလိုက်၏။ ရှုနှင့်ကျင်တို့က
သံဖြူပုံးထဲသို့ကြည့်ရာ ဝက်သားရေများကို တွေ့ရသည်။ ဝက်သား
ရေမှု ထွက်လာသောအနဲ့က မွေးလွန်းလှ၏။

‘ခင်ဗျား ဒီဝက်သားရေတွေကို ဘာလုပ်ဖို့ပြုတ်နေတာလ’
‘စားဖို့’

သူက ခေါင်းမဖော်ဘဲ ပြန်ပြောလာသည်။
‘ဟင်... ခင်ဗျားစားနှင့်မှာမို့လား’

ပထမတော့ သူကိုအယုံအကြည်မရှိ၊ သို့သော် တစ်ဖက်
တွင်လည်း ဖြစ်နိုင်စရာအကြောင်း ရှိနေပြန်သည်။ မွေးပုံးသော
အနဲ့ကပင် လုံလောက်နေပြီ မဟုတ်လော့။

ကျွန်တော်က ချက်ချင်းပင် သူကိုပြန်လွတ်ပေးလိုက်ပြီး
သူ၏ အံဖွှဲယောက်တွေရှိချက်ကို ပြောပြန် တောင်းပန်လိုက်သည်။

သူက ဝက်သားရေများ ရလာပြီးသည့်နောက်တစ်နေ့
မိန်အောက်ခံသားရေလုပ်ကြည့်ရန် အနည်းငယ်လို့ဖြတ်ယူမိသည်
ဟုဆို၏။

သို့သော် ဝက်သားရေတွင် အမွေးများသိပ်သည်ဗျာ ရှိနေ
သောကြောင့် ခြေတစ်ဖက်ကို နာကျင်စေသည်။ ထိုအမွေးအမျှင်
များဖယ်ရှားရန် နည်းအမျိုးမျိုး ကြိုးစားကြည့်သော်လည်း မအောင်
မြင်ချေ။ ထို့ကြောင့် လော်ယူထံမှ အကြံည်က သွားရောက်
တောင်းခံသည်။

ကျျှော် ပုံပြောလျှင် ဖြေးဖြေးလေးလေးနှင့် နည်းစနစ်
ကျစွာ့ အသေးစိတ်ပြောတတ်သည့်မှာ သူအကျင့်ပင်။ ကျွန်တော်
တို့မှာ နောက်ဆုံးမည်သိဖြစ်လာမည်နည်းဟု ရင်တမမနှင့် နား
ထောင်နေခဲ့ရသည်ချည်း။ ထို့ကြောင့် သူကို အတိုချုံပြောရန် တိုက်
တွွှန်းရသည်။

သူကတော့ သူ့အစီအစဉ်အတိုင်းပင် ဆက်ပြောနေ၏။
‘ငါလော်ယူဆိုက အကြံတောင်းတော့ သူက ဒီဝက်သား
ရေတွေကို ငါသံဖြူပုံးထဲ ထည့်ပြုတ်ပစ်လိုက်ရင် အမွေးတွေ
အလိုလို ကျွတ်ထွက်လာလိမ့်မယ်လို့ ပြောလိုက်တယ်၊ အဲဒါနဲ့
ငါလည်း သူပြောတဲ့အတိုင်း လိုက်လုပ်တာဘဲ ဟား... ဟား...
ပြုတ်ပြီးမိနစ်နှစ်ဆယ်တောင် မကြောပါဘူးကွာ၊ အနဲ့က မွေးကြိုင်ပြီး
ထွက်လာတော့ ငါတောင် သွားရည်ကျမိတယ်၊ အမွေးတွေ တကယ်
ဘဲ ကျွတ်ကုန်တယ်ကွာ ပြီးတော့ ပျော့အိန္ဒားညံ့ပြီး အဆီတွေဝင်းနော်
တယ်၊ အနဲ့ကလည်း မွေးလိုက်တာ လွန်ပါရော၊ အဲဒါနဲ့ ငါနည်းနည်း
ကိုက်ကြည့်မိတယ်၊ စားလို့ အကောင်းသားကွာ... । တော်တော်
အရသာရှိတယ်’

ကျွန်တော်တို့အားလုံးသည် သူပုံပြုင်ထဲတွင် နစ်များကြော်
ရသည်။ ကျင်က သံဖြူပုံးဆီသို့ လျှောက်သွားပြီး ပုံပြုဆုံး

လိုက်သည်။

‘တကယ်ပဲ ဖြစ်နိုင်ပါမလား’

ထိုနောက် သံဖြူပုံးဆီသို့ လက်လှမ်းရင်း လက်လှမ်းရင်း

ကျံကို ကြည့်ပြီး မေးလာသည်။

‘ငါနည်းနည်းလောက်ယူလို့ရမလား သူငယ်ချင်း’

‘မရဘူး’

ကျံက ကျင်၏လက်ကို အလစ်မပေးဘဲ စိုက်ကြည့်နေ၏။

ထိုနောက် ကျွန်ုတ်တိုကိုပါ လှည့်ရှင်းပြသည်။

‘ဒါ... ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးအတွက်ကွာ သူကောင်းကောင်းမွန်မွန်

မစားရတာ တော်တော်တော်ကြာသွားပြီ မဟုတ်လား’

ဤစကားလုံးများက အတော်ပင် အကျိုးသက်ရောက်မှု ရှိပါသည်။ သံဖြူပုံးဆီသို့လှမ်းနေသော ကျင်၏လက်မှာ ဆတ်ကနဲ့ ပြန်ရှုတ်သွား၏။ ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးသည် အဆီများသော ဝက်သားမကြိုက် ကြောင်း ကျွန်ုတ်သတိရမိသည်။ ဝက်သားရေဆိုလျှင် သာ၍ပင် မစားရှိုးမည်။

ဥက္ကဋ္ဌဗြိုး ပြန်ရောက်သောအခါတွင် မွန်းလွှဲနေလေပြီ။ ကျွန်ုတ်တို့ ပိုင်းထိုင်သည်ကို မြင်သောအခါ ‘ဘာလုပ်နေကြတာလဲ’ဟု မေးလာသည်။ ကျံက မတ်တပ်ထပ်ရင်း ဖြေးလေးစွာ ပြန်ပြောလိုက်သည်။

‘ကျွန်ုတ်တို့ ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးအတွက် ရိက္ခာရထားလို့’

‘ဘာတွေ ရထားသလဲ’

‘ဝက်သားပါ’

ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးက ကျွန်ုတ်တို့ကို စူးစမ်းသောအကြည့်မျိုးဖြင့်

ကြည့်လာသည်။

‘မင်းတို့ဘယ်ကရာ့ကြသလဲ အိမ်တိုင်းအိမ်တိုင်းမှာ ပိုင်ရှင် တွေ ရှိကြတာမဟုတ်ဘူးနော်၊ မင်းတို့ စည်းကမ်းချိုးဖောက်လာ ကြသလား’

‘မဟုတ်ပါဘူးခင်ဗျာ’

ကျံက သုကြံတွေ့ခဲ့ရသမျှကို ပြန်ပြောလိုက်ပြီး ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးအား တွေ့နဲ့ဆုတ်တွေ့နဲ့တုတ်နှင့် မေးသည်။

‘စားမယ်မဟုတ်လား ဥက္ကဋ္ဌဗြိုး’

ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးက ကျွန်ုတ်တို့ကိုကြည့်ပြီး ပြုးသည်။

‘မင်းတို့တောင် စားနိုင်သေးရင် ငါကကောဘာလို့ မစားနိုင်ရမှာလဲကွဲ’

ယခုမှ ကျွန်ုတ်တို့အားလုံး စိတ်အေးသွားရတော့သည်။ ဝမ်းသာအားရနှင့် ဉာဏ်ပြင်ပြီး ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးနှင့်အတူ စားသောက်ကြသည်။

‘ငါတို့ရဲ့ ဉာဏ်အားပွဲကြိုးကို အောင်မြင်စွာ ကျင်းပလိုက်ပြီ’ ဟု ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးက ရယ်စရာပြောသည်။ ကျွန်ုတ်တို့ အားလုံး ဂါးလုံးကွဲ ရယ်ချလိုက်ကြသည်။ ပြုးရယ်ခဲ့သော ကျံယုံဟိုပင်လျှင် ရယ်မောနေ၏။

မိုးသားမိုးတို့များကောင်းစင်သော နံနက်ခင်းတွင် ကျွန်ုတ်တို့ ကျိုခိုကိုမှ ထွက်ခွာခဲ့သည်။ သို့သော်ပေနှစ်ဆယ် ခန့်သာ လျောက်ရသေးသည်။ တိမ်မည်းညီများစင်ရောက်လာပြီး မကြာခင်မှာပင် မိုးဖွဲ့များ ရွာချလာ၏။ ကျွန်ုတ်တို့သည် ပုံစံ အမျိုးမျိုးသော ကောာက်တုံးများဖြင့် ပြည့်နှက်နေသည့် တော့ခေါင်

ခေါင်တောင်တန်းဒေသကို ဖြတ်ကျော့ခဲ့ရသည်။ ရွက်ကြွေတောနှင့် ချွဲနှင့်သက်သောကျောက်ဆောင်များကြားတွင် ခြောက်နေရာစာလူသွားလမ်းကလေး တစ်လမ်းပင်မရှိ၊ ခေတ္တမျှ အကြာတွင် မိုးခြိမ်းသံနှင့်အတူ မိုးရေစက်များ ကျလာတော့၏။ မိုးသီးမိုးပေါက်ကြီးများနှင့် သစ်ခက်သစ်ရွက်များက ကျွန်တော်တို့အပေါ်မှ မညာမထား ဒလစပ်ပက်ဖြန်းနေ၏။ ဥက္ကဋ္ဌကြီးနှင့် ကျွန်တော်တို့၏ အဝက်အစားများ ရွှေခြံစိုက္ခန်းတော့သည်။

ဥနေလေးနာရီမှာပင် အမောင်ထူက ဖုံးလွှမ်းလာသည်။ မိုးက လျှော့ပါးသွားခြင်းမရှိ၊ အဆက်မပြတ် ရွာသွားနေဆဲ။ ကျွန်တော်တို့မှာ ခိုနားရာနေရာနှင့် မိုင်ပေါင်းအတော်များများကင်းဝေးသောနေရာသို့ ရောက်ရှိနေသည်။ ဥက္ကဋ္ဌကြီး၏ လက်ဆွဲမှန်အိမ်မှာလည်း ရော်ဆီ ကုန်သွားပြီ။ ကျွန်တော်တို့သည် အမောင်ထူအတွင်း၌ အဘယ်သို့ လျောက်လှမ်းနိုင်ပါမည်နည်း။ ခက်ခဲပင်ပန်းစွာနှင့် ဆက်လက်ချိတက်နေသော ဥက္ကဋ္ဌကြီးကို တွေ့ရသောအခါ လွန်စွာပင် စိတ်မကောင်းဖြစ်မိပါသည်။ စဉ်းစားကြည့်စမ်းပါဉိုး။ စခန်းချေရာနေရာသို့ ရောက်ရှုံးအခြားသွားများနှစ်နှစ်ခြိုက်ခြိုက် အိပ်ပျော်နေကြစဉ်တွင် ဥက္ကဋ္ဌကြီးမှာ အစည်းအဝေးပွဲထိုင်ရာ ကြေးနှစ်းစာများဖတ်ရာ မှတ်တမ်းစာမျက်မှုများရေးရှုနှင့် အလုပ်ရှုပ်နေခဲ့ရသည်။ သူကား ခွဲ့အားစွမ်းပကားနှင့် ပြည့်စုံလှပေ၏။

‘ဒီနေရာမှာ နားကြရအောင် ဥက္ကဋ္ဌကြီး’ ဟု ကျွန်တော်က အကြံပြုလိုက်သည်။

သူကခြေလှမ်းကိုရပ်ကာ ခေတ္တမျှ စဉ်းစားလိုက်သည်။

‘အေး . . . ကောင်းတယ်၊ ကျွန်တဲ့သူတွေကိုလည်း ပြောပြလိုက်’

သို့သော ကျွန်တော်တို့မှာ အခက်အခဲနှင့် ရင်ဆိုင်ရပြန်သည်။ ကျွန်တော်တို့ပတ်ပတ်လည်တွင် ပြောည့်နေသောချိုင်းများ၊ ကျောက်ဆောင်များနှင့် အမောင်ထူက ဝန်းရံနေ၏။ ဥက္ကဋ္ဌကြီးအတွက် မည်သည့်နေရာတွင် အိပ်ရာပြင်ပေးနိုင်ပါမည်နည်း။ သို့သော အမောင်ထဲတွင်ပင် ကြိုးစားရှုံး ဥက္ကဋ္ဌကြီးအတွက် အိပ်ရာကို သစ်ပင်ငယ်နှစ်ပင်တွင် ပုခက်ကဲ့သို့ချည်ပြီး ပြင်ပေးလိုက်ရပါသည်။

ဥက္ကဋ္ဌကြီးက စိစိစိပုခက်ကို လက်ဖြင့်စမ်းသပ်ရင်း ဟာသနှော်ရှုံး ပြောလာသည်။

‘ငါတော့ ရှုန်ရှိုးက ကုတင်အေးအေးလေးပေါ် အိပ်ရာမှာပါလားဟော’

ဥက္ကဋ္ဌကြီး၏ဟာသည်က ကျွန်တော်တို့ အားလုံးကို ရှို့မြှို့သွားစေသည်။ မည်သို့ပင် အခက်အခဲများနှင့် ရင်ဆိုင်နေရကာမှ ဥက္ကဋ္ဌကြီး၏ ဟာသမြောက်သော စကားလုံးလေးများက ကျွန်တော်တို့အား စိတ်အာရုံပြောင်းလဲပေးနိုင်စွမ်းရှို့၏။

သူ၏ စိတ်ပျော်ရွှေ့ဖွှုယ်ဟာသများက ပင်ပမ်းနွမ်းနှစ်မှုပ်ကို မေ့ပျောက်စေပြီး အားသစ်လောင်းပေးသကဲ့သို့ အစွမ်းထက်၏။ ကျွန်တော်တို့သည် အရာရာကို ရင်ဆိုင်ရန် အသင့်ရှိနေသည်သလို ခံစားလာရသည်။

ပုခက်အိပ်ရာထက်တွင် ဥက္ကဋ္ဌကြီး လဲလောင်းနေပြီး ဆိုတော့မှ ကျွန်တော်တို့သည် ကျွန်တော်တို့အတွက် နေရာရာရ

တော့သည်။ မိုးက ရွာသွန်းနေခဲ့။ ကျွန်တော်က အနီးပတ်ဝန်းကျင်ရှိ ကျောက်ဆောင်များကို လက်နှင့်လိုက်စမ်းကြည့်သည်။ ကျောက်ဆောင်ရုံးရုံတွင် လက်ကို ဟိုရွှေ့ခီရွှေနှင့် လိုက်စမ်းရင်းက အခေါင်းပေါက်တစ်ခုကို စမ်းမိ၏။

ကျွန်တော်ဝမ်းသာသွားမိသည်။ ဘာမျှဆက်စဉ်းမစားနေတော့။ အတွင်းသို့ ခုံင်ဝိုင်လိုက်သည်။ ကျွန်တော်ခေါင်းမှာ အရာဝတ္ထုတစ်ခုနှင့် ဆောင့်မိတော့၏။

တကယ်တော့ ကျွန်တော်ထင်သည့်အတိုင်း လှိုင်ရှုံးတစ်ခု မဟုတ်။ လျှို့တွေးချိုင်ဝကလေးတစ်ခုများသာ ဖြစ်၏။ သို့သော ကျွန်တော် ဝမ်းသာမိပါသည်။ နာကျင်ခြင်းကို မေ့ပြောက်ပြီး တွင်းထဲခေါင်းလျှို့ကာ တစောင်းလှုအိပ်လိုက်သည်။ နေပါဦး ကျော်အောက်တွင် အဘယ်ကြောင့် ရေတွေ သည်လောက်များနေရသနည်း။

လက်နှင့်စမ်းကြည့်သောအခါ ကျွန်တော်အိပ်သည်နေရာမှာ ရေအိုင်ငယ်လေးသဖွယ်ဖြစ်နေကြောင်း သိရတော့၏။ အို ဒါက အကြောင်းမဟုတ်ပါဘူးဟု မိမိကိုယ်မိမိနှစ်သိမ့်ကာ ပါလာသည့်အထုပ်ငယ်ကို ရေအိုင်ဝယ်ဖြန့်ခေါ်ပြီး ဥက္ကဋ္ဌဗြို့၏ထိုးကို ခန္ဓာကိုယ် မိုးမစိစေရန်အတွက် အသုံးပြုရ၏။ ဤသို့ အစစအရာရာစိစဉ် ဆောင်ရွက်ပြီးသည်နှင့် ကျွန်တော်လည်း နှစ်နှစ်ခိုက်ခိုက်ပင် အိပ်ပြောသွားတော့၏။

ကျွန်တော်ပြန်နိုးလာသည့်အချိန်တွင် တောင်ကြားများ၌ နှင့်ပြုများငော်ဆိုးနေသည့်တိုင် နေမင်းကြီးသည် အားယူ၍ ထွက်ပြုနေသည်ကို တွေ့ရ၏။ မိုးတိတ်သွားပြီးဖြစ်သော်လည်း

သစ်ပင်ပေါ်မှ မိုးရေစက်များသည် လေရှးကျိစယ်မြှုတူးသွားတိုင်းသစ်ရွက်များက ခါခါချလိုက်သဖြင့် အောက်သို့ လွှင့်စင်ကျလာကြရသည်။

မျက်စိနှစ်လုံးဖွင့်ပြီး မကြာခင်မှာပင် ကျွန်တော်ကော်မှုကြားနာကျင်သောဝေအနာကို ခံစားလာရ၏။ ခေါင်းကို အောက်ငြိုလိုက်မှ ကော်မှုကြားနာကြားဖြစ်သည်။ သို့သော ခေါင်းကို အမြှတ်မီး မေ့သားရ၏။

မှတ်နှာပေါ်သို့ မိုးရေစက်များကျလာပြီဆိုလျှင် နာခေါင်းတွင်းသို့ ဝင်လိုလျှင်ဝင်စေ၊ ကော်အနာမှုခံနိုင်သောကြောင့် ဥပက္ကာပြုထားလိုက်ရ၏။ အနာမှု မပြောပလောက်သောကြောင့် သိပ်အလေး အနက်မထား၊ ထို့ကြောင့် မည်သူ့ကိုမျှ ဒီအကြောင်းဖွင့်မှုပြောမိ။

ကျွန်တော်တို့ ဆက်လက်ချိတက်ကြသည်။

ဥက္ကဋ္ဌဗြို့မော်သည် အမြှတ်လိုလိုပင် အသေးအဖွဲ့ကိစ္စကလေးများမှာအ အကဲခတ်လေ့လာနေတာတ်သည်။ ထို့ကြောင့် ကျွန်တော်အဖြစ်ကို ပထမဆုံး သတိပြုသွားမိကာ လှုမ်းနောက်လိုက်သည်။

‘မင်းဘာဖြစ်လို့ တစ်ခုနှင့်လုံး မိုးပေါ်ကိုချည်းသဲ မေ့ကြည့်နေရတာလဲ ချင်ချိန်ဖုန်း၊ လေယာဉ်ပုံတွေကို စောင့်ကြည့်နေတာလား’

ကျွန်တော်က ခေါင်းပေါ်ရှိသစ်ရွက်များကို မေ့ကြည့်ပြီး စကားပြန်လိုက်သည်။

‘ကျွန်တော်တို့အပေါ်မှာ ကောင်းကင်နှစ်ထပ်မိုးထားတာပဲ

ရန်သူလေယာဉ်ပျော်တွေ ဘယ်လောက်ပဲတော်တော် ကျွန်တော်တိုကို
တွေအောင်ရှာ့နှင့် မယ်မဟုတ်ဘူး’

‘ဒါဖြင့် မိုးပေါ်မှာဘာရှိလို့ ဒီလောက်တောင် စိတ်ဝင်စား
နေရတာလ’

ကျွန်တော်က သူဘေးထို့ လျှောက်သွားလိုက်သည်။

‘ကျွန်တော်အက် ဘာဖြစ်နေသလဲမသိဘူး ဥက္ကဋ္ဌဗြိုး
အောက်ငြွှေ့ကြည့်လို့မရဘူး၊ နဲ့နဲးလဲ လှည့်ဖို့ပြုဖို့ကြီးစားတာနဲ့
သိပ်နာလာတယ’

ဥက္ကဋ္ဌဗြိုး၏ ခြေလှမ်းများ ချက်ချင်းပင် ရပ်တန်းသွား
သည်။

‘ဒါပေမယ့် ကိစ္စမရှိပါဘူး၊ တော်ကြာလောက် ဆိုရင်
ပျောက်သွားမှာပါ’ ဟု ကျွန်တော်က သူစိတ်ပူးပန်မည်စိုးသဖြင့်
ဖြဖြေပြာလိုက်၏။

သူက ကျွန်တော်စကားကို ဝရ့မစိုက်ဘဲ ကျွန်တော်လည်
ဂုတ်ကို ည်ငံသာစွာစမ်းသပ်ကိုင်ကြည့်ပြီး ဆေးတပ်သား ကံ့ယူချွန်
ကို လှုံးခေါ်သည်။

ယခုအခါတွင် ရဲဘော်များအားလုံး ကျွန်တော်ဘေး
ပတ်ပတ်လည်တွင် ပိုင်းအုံနေကြပြီ။ ကျင်စင်ကျိုးနှင့် ကံ့ယုံဟိုတိုက
ကျွန်တော်ရောဂါကို အထူးစိတ်ဝင်စားနေကြသည်။ သူတို့က
ကျွန်တော်ခေါင်းကို ဖိချလိုက် ပြန်မေ့လိုက်နှင့် လုပ်နေသဖြင့်
စိတ်တို့လာပြီး ဘာပြန်ပြောရမှန်းမသိအောင် ဖြစ်ရသည်။

ကံ့ယုံချွန်က ကျွန်တော်ကို စွေ့စပ်သေချာစွာ စစ်ဆေး
သည်။ ထို့နောက် ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးဘက်သိလှည့်ပြီး ပြီးပြေသည်။

‘ဒီလူမမာအတွက်တော့ ကျွန်တော်ဘာမှ လုပ်မပေးနိုင်ဘူး
ခင်ပျူး။ သူ ညာအိပ်ရင်း အုံးလွှာသွားတာဖြစ်လိမ့်မယ်’

ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးမှာ ယခုမှပင် စိတ်အေးသွားပုံရသည်။

‘ဒါပေမယ့် သူအတွက် တစ်ခုခုလုပ်ပေးဖို့ လိုလိမ့်မယ်ကဲ့
ကျင်စင်ကျိုး မင်းဆေးတပ်ဖွဲ့ကိုသွားပြီး ဒေါက်တာပူလင်ချွန်ကို
ခေါ်ချော် ချင်ချွန်ဖုန်ကို လာကြည့်ပေးပါတီးလို့’

‘မလိုပါဘူး’ ဟု ကျွန်တော်မပြောလိုက်ခင်မှာပင် ကျင်စင်
ကျိုး အပြေးကလေးထွက်သွားတော့၏။

ကျွန်တော်သည် မိုးကိုမျှော်၍ လမ်းလျှောက်နေရကာ
ခလုတ်တိုက်၍ မလဲစေရန် ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးမော်က ကျွန်တော် အား
ယခင်က လမ်းလျှောက်သင်ကာစ ကလေးငယ်တစ်ယောက်ကို
တွဲခေါ်သကဲ့သို့ ဖေးမတွဲခေါ်နေ၏။

ရဲဘော်ပူလင်ချွန် ကမန်းကတန်းရောက်လာပြီး ကျွန်တော်
ကို မေးခွန်းပေါင်းများစွာ အသေးစိတ်မေးမြန်းသည်။

ကျွန်တော်အက်ကိုကိုင်၍ ဟိုလှည့်သည်လှည့်လှည့်ပြီး ဆေး
အဆိုတစ်မျိုး လိမ့်းပေးသည်။ ခဏအတွင်းမှာပင် ကျွန်တော်အက်
အနာသည် သက်သာလာ၏။

‘မင်းအနာ ပျောက်သွားပြီလား’

ကျွန်တော်ခေါင်းငြိမ်းသည်ကို တွေ့သောအခါ ဥက္ကဋ္ဌဗြိုး
က မေးလာသည်။

ကျွန်တော်က ခေါင်းငြိမ်းပြီး သက်သာသွားပြီဖြစ်ကြောင်း
ပြန်ဖြေလိုက်သည်။

‘မင်းဟာ တကယ်အုံးသွှေ့ဖို့ကောင်းတာဘဲ၊ အိပ်ရဖို့အတွက်

ဆိုရင် မင်းခေါင်းတောင် လိုလိုလားလားနဲ့ အဆုံးခံနိုင်တယ်ပေါ့ဟု
ဥက္ကဋ္ဌဗြီးက လူမှုးနောက်လိုက်လေသည်။

တောနကိုကြီးများနှင့် တောင်တန်းကြီးများကို နောက်တွင်
ချိန်ထားခဲ့ပြီးနောက် ကျွန်တော်တို့သည် မော်လ်ကိုင်သို့ ရောက်လာ
ခဲ့ကြသည်။

ကျင်ဟိုင်းနှင့်စီဆွမ်းနယ်စပ်ရှိ မြက်ရှိုင်းတော်ကို ဖြတ်
ကျော်ရန်အတွက် ထိုနေရာတွင်ပင်ရပ်နားပြီး ပြင်ဆင်မှုများပြု
လုပ်ကြ၏။

ကျွန်တော် ငှက်ဖျော်ရောဂါ ပြန်ထလာပြန်ပြီ။ ကျာကျင်း
တောင်ကို ဖြတ်မကျော်ခင်ကတည်းက ကျွန်တော်မှာ ငှက်ဖျော်
ရောဂါ စွဲကပ်ခဲ့သည်။ တောင်ကိုဖြတ်ကျော်နေချိန်တွင်မူ ရောဂါ
မဝင်ခဲ့ပါ။

ထိုနောက် မိုးကလည်း အဆက်မပြတ်မို့ ခရီးရှည်ကြီး
ချိတက်ခဲ့ရသဖြင့်လည်း ပင်ပန်းနှင့်နယ်နေရာ ယခု ချွဲ့မြေများဖြင့်
အန္တရာယ်များလှသော မြက်ရှိုင်းတော်ခရီးကြမ်းကြီးကို ဖြတ်ကော်
ရန်ပြင်ဆင် နေစဉ်မှာပင် ကျွန်တော်အပြင်းဖျေားပြန်ပြီ။ ဤမျှ
အရေးကြီးသည်အချိန်တွင် ဖျေားနာခြင်းက ကျွန်တော်တစ်ယောက်
ထဲအတွက် ဒုက္ခဝေဒနာ ခံစားရရုံမှုမက ကျွန်တော်၏ရဲဘော်များ
နှင့် အထူးသဖြင့် ဥက္ကဋ္ဌဗြီးမော်ကိုပါ စိုးရိမ်ကြောင့်ကြမှုများ
ခွဲဝေပေးသလို ဖြစ်နေပေမည်။ အနောက်အယုက်ပေးသလိုလည်း

ဖြစ်နေပေမည်။

ဥက္ကဋ္ဌဗြီးကိုယ်တိုင်ပင်လျှင် ပင်ပန်းအားနည်းနေကာ
ဝိန်ချုံသွားသောခန္ဓာကိုယ်မှာ ယခင်ကထက်ပင် အရပ်ပို့မြို့မြို့လာ
သည်ဟု ထင်ရေး။

ဤအချိန်တွင် ဥက္ကဋ္ဌဗြီးမှာ စည်းဝေးပွဲများစွာ တက်နေ
ရသည်။ တစ်ခါတရုံ ညျှော်နက်သန်းခေါင်အထိ အစည်းအဝေး
ထိုင်ပြီး တဆက်တည်းမှာပင် အခြားခေါင်းဆောင်များနှင့် မီးစင်
စင်လင်းသည်အထိ ပြဿနာကို လေ့လာအေားအွေးရသေးသည်။
ဤမျှအလုပ်များနေသည့်တိုင် ကျွန်တော်ထဲ မကြာခဏ ရောက်
ရောက်လာတတ်သည်။

ကျွန်တော် ပျော်ရှိစီတော်ကျေနေသည်ကို တွေ့ရလျှင်
ဘာကြောင့် မြက်ရှိုင်းမြေကိုဖြတ်ကျော်ရမည့်အကြောင်းနှင့်
သူသီထားသော အခြားပုံပြင်များကို ပြောပြီး အားပေးလေသည်။

ဤအခါမြို့တွင် ကျေးဇူးရှင် ဖောင်ရှင်းတစ်ယောက်အပေါ်
ထားရှိအပ်သော မေတ္တာမြို့ပြင့် ခုစွဲခင်မိုး။ လှိုက်လှိုက်လွှဲလွှဲ
ကျေးဇူးတင်ဝမ်းသာမိသလို ဤသို့သောအချိန်မြို့တွင်မူ အဘယ့်
ကြောင့် ဖျေားနာရသနည်းဟု ကိုယ့်ကိုယ်ကို ခါးခါးသီးသီးအပြစ်
တင်မိပါ၏။

ကျွန်တော်ကြောင့် ရဲဘော်များအား အနောက်အယုက်
ဖြစ်စေရုံမှုမက ဥက္ကဋ္ဌဗြီးကိုပါ အလုပ်အကိုင် နှောင့်နှေးစေသလို
ဖြစ်နေ၏။

မော်လ်ကိုင်တွင် တစ်လခန့်စခန်းချုပ်နား နေခဲ့ပြီးနောက်
၁၆၉၅ ခု၊ သြဂုတ်လလယ်တွင် ယခင် လူသူပေါက်ရောက်ဖူးခြင်း

မရှိခဲ့သည့် မြက်ရှင်းမောက်းဆီသို့ စတင်ချိတက်ကြတော့၏။ လီပေါင်းလေးဆယ်ခုစွဲမျှပင် ချိတက်ခြင်းမပြုရသေးသော သဘာဝတောနက်ကြီးအတွင်းသို့ ရောက်သွား၏။ အခေါက်ထူးသော သစ်ပင်ကြီးများက မြင့်မားလှ၏။ တစ်ညတာရပ်နားချိန်တွင် ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးမေးမှုအတွက် သစ်ပင်နှစ်ပင်တွင် ပုံခက်ကုတင်ဆင်ပေး၏။

သို့သော် ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးမှာ အနားယူချိန် မရှိသလောက်ပင်။ အစည်းအဝေးမတက်ရလျှင် အခြားရဲဘော်များနှင့် သွားရောက်ဆွေးနွေးသည်။ ထိုအခါမြို့ဗြို့တွင် ဆေးတပ်သား ကျံဖူချိန်က ကျွန်တော်အား ဥက္ကဋ္ဌဗြိုး၏ပုံခက်ကုတင်တွင် အနားယူချိန်းသည်။

ညတစ်ညာ။ အမောင်မိုးကြီးကာစအချိန်တွင် ကျွန်တော်သည် ဥက္ကဋ္ဌဗြိုး၏ ပုံခက်ကုတင်ထက်တွင် လဲလောင်းနေ၏။ ရဲဘော်များက မီးပုံကြီးများဖို့ထားကြသည်။

ဤတောနက်ကြီးအတွင်းရှိ ကျေးငှက်တိရစ္စာန်များသည် ယခင့်ယခင်က မီးကုံးတွေ့မြင်ဖူးပုံမပေါ်။ ထိုကြောင့် ထိုတ်လန်းတော်း ဟစ်အောင်ပြီးလွှားနေကြ၏။ ကျွန်တော်ရဲဘော်များက မီးပုံပတ်ပတ်လည်တွင် လဲလောင်းအိပ်စက်ကြသည်။

ကျွန်တော်သည် မော်လုပ်ကိုင်တွင်ရပ်နားစဉ်က ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးပေးထားသော ဝတ်စုံသစ်ဝတ်ထားပြီး ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးစောင်ကိုပင် မြို့ထားရသေး၏။

သို့သော် ရုတ်တရက်ဆိုသလို ကျွန်တော်တစ်ကိုယ်လုံး ထိန်းမနိုင်သိမ်းမရ တုန်တုန်ရင်ရင်ဖြစ်လာတော့၏။ ခိုက်ခိုက်တုန်းမှု ချမ်းနေသော်လည်း အခြားသူများမနီးစေရန် အံကို တင်းတင်း

ကြိုတ်၍ ပါးစပ် ပိုတ်ထားရ၏။ အထူးသဖြင့် ကျံဖူချိန်ကို အနောက် အယူက် မဖြစ်စေခဲ့၏။

ကျွန်တော် ငှက်ဖျားရောဂါထနဗုဒ်း သူသိသွားလျှင် ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးအား ချက်ချင်းပင် သွားပြောပေလိမ့်မည်။ ထိုအခါတွင် ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးက သူခိုပ်ရာကိုပင် အသုံးပြုတော့မည်မဟုတ်ပေ။ ထိုကြောင့် ဒုးနှင့်မေးစွဲ ထိအောင်ကွေးပြီး ပြီးပြုသံမတုက်စေရန် ကြိုးစားသည်။ ရုတ်တရက် ကျွန်တော်ရှေ့တွင် မြင့်မားသော အရိပ်သဏ္ဌာန်တစ်ခုကို သတိပြုလိုက်မိသည်။

ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးမေး ပြန်ရောက်လာပြီ။ ကျွန်တော်က ခြေထောက်များကို အားတင်းပြီး ဆန့်ထုတ်သည်။ မရ။ ကွေးပြီတိုင်းကွေးနေ၏။ ကျွန်တော်၏လှုပ်ရှားမှုကို ခိုင်းစေချုပ်မရနိုင်တော့ပါ။ သွားများသည်လည်း အထက်အောက် တဆတ်ဆတ်ရှိက်နေကုန်ပြီ။ ကျွန်တော်၏တစ်ကိုယ်လုံး ထိန်းမနိုင်သိမ်းမရ ပြင်းထုနွှာ တုန်နေ၏။ ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးက ပုံခက်ကုတင်နားသို့ ကပ်လာပြီး နှုံးကြည့်သည်။

‘ဘာဖြစ်နေတာလဲ ချင်ချိန်ဖုန်’

ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးက ကျွန်တော်ကိုယ်ကို စမ်းမိသောအော် ‘ကျံဖူချိန်း ချင်ချိန်ဖုန် ဖျားနေပြန်ပြီ’ ဟုအောင်ပြောလိုက်၏။

ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးမှာ စကားပင်ကျယ်ကျယ်မပြောတတ်သော လည်း မီးပုံပတ်ပတ်လည်တွင် အိပ်နေကြသောရဲဘော်များ နှီးလာပြီး ကျွန်တော်ဆီသို့ စိုင်းအံလာတွေ၏။ ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးက ကျွန်တော်နှုံးပြင်ကို စမ်းရင်း... .

‘မင်း ငါကို ဘာလို စေစေကတည်းက မပြောတာလဲ’ ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးမှာ ကျွန်တော်နေမကောင်းကြောင်း အစောက

တည်းက မသိရ၊ မကူညီနိုင်သည်ကို စိတ်မကောင်းဖြစ်နေမှန်း ကျွန်တော်သိပါသည်။

ကျွန်တော့ကို စိုင်းအုံကြည့်နေကြသော ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးမော်နှင့် အခြားရဲသော်များကို တွေ့ရသောအခါတွင် ခန္ဓာကိုယ်တွင်းသို့ အားအင်များ ပြန်လည်ဝင်ရောက်လာသည့်အလား လျှော့နေရာမှ ထထိုင်နိုင်သည် အထိပင် ဖြစ်သည်။

‘လျှော့နေပါ’

ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးမော်က ည်ငသာဖွယ် အမိန့်ပေးပြီး ကျွန်တော့ ပုံးနှစ်ဖက်ကို လက်နှင့်အသာဖို့ပြီး ပြန်လှော့နေစေသည်။ ထထိုင်ရန် ရှုန်းကန်သေးသည်။ သို့သော် သုံ့မှာသောလက်အစုံက ကျွန်တော့ ကို ပြန်လှော့နေစေ၏။

ကျွန်တော့မှာ ခုခံနိုင်သောစွမ်းအား မရှိတော့ပါ။

ကျွန်တော် ပြိုမြဲပြိုမြဲကလေးလျှော့နေသည်ကို တွေ့သောအခါ ကျိုးချုပ်အား ဆေးတိုက်ရန်ပြောသည်။

ထိုနောက် ဆက်လက်အနားယူရန် အခြားရဲသော်များ နှင့်အတူ မီးပုံများဆီသို့ ထွက်ခွာသွားသည်။

နောက်တစ်နေ့မနက အိပ်ရာကနီးနီးချင်း ကုတင်ပွဲခက် ပေါ်မှ ခုန်ဆင်းလိုက်သည်။ တစ်ညွှေးနှစ်နှစ်ခြိုက်ခြိုက် အိပ်ပျော် သွားသည်ကား ဥက္ကဋ္ဌဗြိုး၏ ဖခင်သဖွယ် ကြောက်ယူယူမှုကို ခံခဲ့ရ ၍၍ လားမသို့။ အားအင်များ ပြန်လည်ပြည့်ဖြီးလာသည်။

ကျွန်တော်ပထမဆုံး ပြုလုပ်မိသည့်အလုပ်က ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးဆီ ဆီသို့ အပြေးကလေး သွားရောက်တွေ့ဆုံးလိုက်ခြင်းပင်။

‘မင်းသက်သာရဲ့လား’

ကျွန်တော့ပုံးကို လက်နှစ်ဖက်နှင့်ဆုပ်ကိုင်ရင်း မေးလာသည်။

ကျွန်တော်သည် စကားတစ်လုံးတစ်လေမျာ်ပင် ပြောမထွက်နိုင်ပါ။ မျက်ရည်များသာ ယဉ်စီးကျလာသည်။

ကျွန်တော်တို့ ဆက်လက်ချိတက်ကြပြန်သည်။ တော်ကို အိုကြီးကို ဖြတ်ကျော့ခြုံပြီးနောက် မြေကိုရှင်းမြေအတွင်းသို့ စတင်ချုပ်းနင်းဝင် ရောက်သည်။ ကျယ်ဝန်းလှသော စိမ့်မြေတော်ကြီးက ကျွန်တော်တို့ကို ယဉ်ပြု့ဗုံးတွေ့နေသည်။

လူသူဟူ၍ တစ်ယောက်တစ်လေမျာ်ပင်မရှိ။ အိမ်ခြေယာခြေ မရှိ။ ရေလေအတွင်း မြေကိုရှင်းပင်ကြီးများသာ ပေါက်ရောက်မင်းမူးမှုနေကြသည်။

ကျွန်တော်တို့ ခြေတစ်လှမ်းနင်းလိုက်သံ ကျိုကျိုဟူသော အသံသာ တစ်ချက်ချင်း မှန်မှန်ထွက်ပေါ်လာသည်။ ခြေတစ်လှမ်းမှားသည်နှင့် နက်ရှိရှင်းလှသော ရွှေ့တိုက်အတွင်း ကြောက်မက်ဖွယ်သေခြင်းတရားနှင့် ရင်ဆိုင်ရသည်။

ခြေတစ်လှမ်းကျွေးသွားလျှင် ရဲသော်များ၏ အကူအညီမယူဘဲနှင့် ရွှေ့တိုက်ထဲမှ ပြန်ရှုန်းမထွက်နိုင်။

ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးမော်သည် သူ၏သန်းမှာလှသော လက်အစုံနှင့် ကျွန်တော်တို့ကို ကူညီခဲ့ရသောအတိုင်းများမှာ မနည်းလှပါ။

ရာသီဥတုက အေးပြီး အပြောင်းအလဲမြန်သည်။ အခုံးရွားလိုက်၊ အခုန်းကျုလိုက်နှင့် တစ်ခါတရံ မီးသီးများပင် ကြောက်သေးသည်။ ခြေလှမ်းတိုင်းခြေလှမ်းတိုင်း အားစိုက်ရှုန်းကန်ရသည်။

ဥက္ကဋ္ဌကြီးမောင်က ကျွန်တော်တို့ရှေ့မှ ချိတက်နေသည်။ မကြာ ခက္ခလာ သို့ နောက်သို့လှည့်လှည့်ပြီး ကျွန်တော်တို့၏ နာမည်များကို တစ်ယောက်ပြီးတစ်ယောက်ခေါ်သည်။

လူစောက်စွဲ ပြန်ထဲးသံကြားရမှ ဆက်လက် ချိတက်ပြန်သည်။ တစ်ခါတစ်ရုံ ကျွန်တော်တို့ အော့အန်စွဲမ်းနယ်နေသည်ကို မြင်လျှင် ပုံပြင်များ၊ ရယ်စရာဟာသများပြော၍ ကျွန်တော်တို့ကို ခြင်လန်းစေသည်။

ထိုအခါမျိုးတွင် ကျွန်တော်တို့လည်း ပင်ပမ်းနွဲမ်းနယ်မှု များကို မေ့ပျောက်ကုန်၏။

မည်သူမျှ မကျေမန်ပ် ဒြီးဒြားခြင်းမရှိကြ။ ကျွန်ဝော်တို့သည် မြက်ရှင်းမြေကြီးကိုဖြတ်ကော်ရန် သံခိုင်ာန်ချုပြုးသား၊ အောင်မြင်စွာ ဖြတ်ကော်နှင့်လိမ့်မည်ဟုလည်း မိမိတို့ကိုယ်မိမိတို့ယုံကြည်ထားပြီး သား။

ဥက္ကဋ္ဌကြီးမောင်နှင့်အတူ ချိတက်ရမည်ဆိုလျှင် ကျွန်တော်တို့အပို့ အမြှေတမ်း အောင်မြှင့်မှုရရှိနေမည်သာ။

တပ်စုအတော်များများ မြက်ရှင်းအတွင်းသို့ ချုပ်းနင်းဝင်ရောက်ခဲ့ကြပြီ။

သူတို့သည် ယူနိုင်သော်လည်းကောင်း၊ ဝတ်ထားကြသည်။ အချို့က မီးချို့ရောင်စစ်ဝတ်စုံ၊ အချို့က သားရေအမျိုးမျိုးဖြင့် ချုပ်ထားသော ကုတ်အကျိုးရှည်ကြီးများ၊ အချို့က ကိုယ်တွင် စောင်ကိုလွှမ်း ခြေထားချုပ်စွာ အချို့က ဝါးပြင်ရက်သည့် ဦးထဲပြီးများနှင့်၊ အချို့က ထိုးကြီးများနှင့်။ သို့ပေမယ့် ကျွန်လူစုလူဝေးကြီးက မိမ့်မြေခေါင်ခေါင်ကြီးကို သက်ဝင် လှုပ်ရှားလာစေ၏။

သူတို့အားလုံး တစ်ယောက်လက် တစ်ယောက်တွဲကာ ဖော်ဖော် နှင့်မှုန်မှုန်ကြီး ချိတက်နေကြသည်။

တစ်နောက် ကျွန်တော်တို့သည် မြက်ရှင်းမြေ၏ ပိုးကုပ်စက်ရိုင်းအတွင်း အမဲစက်ကလေးတစ်စက် ပေါ်လာသည်ကို ရှုတ်တရက် တွေ့လိုက်ကြရ၏။ ရွှေ့သို့ ဆက်လက်ချိတက်လေ လေ.. ထိုအမဲစက်ကလေးမှာ တဖြည်းဖြည်းကြီးလာလေလေ။

ကျွန်တော်တို့၏ စိတ်လှုပ်ရှားမှုကလည်း တဖြည်းဖြည်းပြင်းထန်လာလေလေ။ ကျွန်တော်တို့ကိုလုံးသားအတွင်းမှ မျှော်လင့်ချက်များ ယိုစိမ့်ထွက်လာသည်။

ထိုအမဲစက်ကလေးက ‘ပန်ယူ’ ဆိုသည့်နေရာပင်။ ကျွန်တော်တို့၏ ဝမ်းသာပျော်ရွှေ့မှုကို ဖော်မပြုတတ်တော့ပါ။ ပန်ယူသို့ရောက်လျှင် တိပက်မိသားစုံပိုင် နေလှမ်းနွားချေးခြောက်များ လျောင်ထားသော အိမ်တစ်အိမ်တွင် ဥက္ကဋ္ဌကြီးမောင်နှင့် ကျွန်တော်တို့ စခန်းခြကြသည်။

နွားချေးခြောက်များကိုမီးနှီးပြီး အဝတ်စိမ့်များနှင့် မြို့တက်နေသည့်အဝတ်များကို မီးကင်ကြသည်။

မကြာခင်မှာပင် ကျွန်တော်တို့ ပါစီသို့ဆိုကြရောက်ပြန်သည်။ ဉ်းနေရာတွင် ထူးဆန်းသောမြှင့်ကွင်းကို ချက်ချင်းစိုင့်မြင်တွေ့လိုက်ရသည်။ အမှတ်(၄)ရွှေ့တန်းတပ်မတော်မှ ရဲဘော်အချို့သည် လေးလံဖုန်းနော် ခြေလှမ်းများဖြင့် ကျွန်တော်တို့ ဦးတည်ရာနှင့် ဆန်းကျင်းသက်အရပ် မြက်ရှင်းမြေဆီသို့ ချိတက်နေကြသည်။

ကျွန်တော်တို့မှာ ဉ်းအဖြစ်ကို နားမလည်နိုင်သဖြင့်

သန်းရှစ်ရာ၏ ဥက္ကဋ္ဌဌေး၏

နိုးငါး (မြန် ၁၂ မြန်)

ဥက္ကဋ္ဌဌေးမော်အား မေးကြည့်မိသည်။ ဥက္ကဋ္ဌဌေးက ချက်ချင်း
ပြန်မဖော်။ သို့သော သူမျက်နှာရိပ်မျက်နှာကဲကိုကြည့်ခြင်းဖြင့်
အစိတ်ထဲတွင် အလွန်လှပ်ရှား နေကြောင်း ခန့်မှန်းမိပါသည်။

ဤသည်မှာ ပါတီကို အစိတ်အစိတ်အမွှာမှာ ဖြစ်စေရန်
အတွက် 'ကျော်ကိုထောင်'၏ သီးရှာက်ကြံးစည်မှုမှ ဖြစ်ပေါ်လာသော
ရလဒ်ဖြစ်ကြောင်း ဥက္ကဋ္ဌဌေးက ပြောပြသည်။ တကယ်တော့
ကျော်ကိုထောင်သည် ကျွန်းများကို မောင်းနှင်သကဲ့သို့ အပြစ်မဲ့
ရဲဘော်များအား ပျက်စီးရာလမ်းကြောင်းပေါ်သို့ အတင်းအမွှာ
လျောက်ခိုင်းနေခြင်းပင်။

ခေတ္တမှုအကြာတွင် ဥက္ကဋ္ဌဌေးမော်က ကျွန်းတော်တို့ကို
မေးခွန်းထဲတုတ်လာသည်။

'မင်းတို့ကော နောက်ကြောင်းပြန်လည့်ပြီး ဟိုမြက်ရှင်း
မောက်ပြီးတို့ ဆက်ဖြတ်ချင်ကြသလား'

'ကျွန်းတော်တို့ သေမင်းနဲ့သာ ရင်ဆိုင်မယ်၊ ဘယ်တော့မှ
နောက်ပြန်မဆုတ်ဘူး' ဟု သံပြိုင်ဖြေလိုက်ကြသည်။

ဥက္ကဋ္ဌဌေးက ထိုင်ရာမှုတလိုက်ပြီး သူလျောက်လှမ်းခဲ့သော
ခရီးလမ်းအတိုင်း ပြန်လည်ချိတ်ကိုသွားနေကြသည့် လှပ်လီလှပ်လဲ
ရဲဘော်များကို လှမ်းကြည့်လိုက်သည်။ ထို့နောက် တိုးလွန်း
သော်လည်း ယဉ်ကြည်ချက်ပြည့်ဝသောအသံနှင့် ပြောလာသည်။

'သူတို့ပြန်လာကြမှာဘဲ၊ သူတို့ပြန်လာနိုင်အောင် ငါတို့က
ရှေ့ကနေပြီး လမ်းဖွင့်ပေးသွားကြရမယ်။'

သန်းရှစ်ရာ၏ ဥက္ကဋ္ဌဌေး၏

နိုးငါး (မြန် ၁၃ မြန်)

ကျွန်းတော်တို့ ဆက်လက်ချိတ်ကဲ့ကြသည်။ ၁၉၃၆၊
စက်တင်ဘာလလယ်လောက်တွင် ကျွန်းတော်တို့၏ သေနှစ်ပျော်
အရ ကန်းစုပြည်နယ်တွင်းသို့ ဝင်ရောက်နိုင်ခဲ့ကြသည်။

စက်တင်ဘာလကုန်လောက်တွင် ဝိဇ္ဇာမြေစိုးရန်သူအတား
အသီးကိုထိုးဖောက်ပြီး လျှို့ယန်တော်ကို ဖြတ်ကျော်ချိတ်ကော်
ကန်းစုပြည်နယ်အတွင်းရှိ ဟွေ့လူမျိုးများနေထိုင်ရာ ဒေသအတွင်း
သို့ ချင်းနှင်းဝင်ရောက်ခဲ့ကြသည်။

ရှိနှုံးပြည်နယ်မြောက်ပိုင်းနှင့် နီးသည်ထက် နီးလာလေ
လေ လှပ်ရှားလေလေဖြစ်ရကား၊ မောပမ်းနှစ်းနယ်မှုများနှင့်

နာဖျားမကျန်းခြင်းစသည်တို့ကိုပင် မေ့ပေါ်ကုန်၏။ ကျွန်တော်တို့မှာ အိမ်ကို ရောက်လိုစိတ်များ ပြင်းပြန်၏။

တစ်နေ့ကန်းစုံပြည်နယ် ကွမ်းချိုင်မှ ခရီးစတင်ထွက်ခဲ့ပြီး မကြာမိပင် တောင်တစ်တောင်၌ ကျွေ့ပတ်တည်ရှိနေသော လူသွားလမ်းကလေးတစ်ခုပေါ်သို့ ရောက်သွား၏။

ရှုတ်တရက် ကျွန်တော်တို့တည်ရှိရာသို့ ဦးတည်ဒုန်းစိုင်းလာနေသော မြင်းငါးစီးကို တွေ့ရသည်။ ရန်သူများမဟုတ်။ မိတ်ဆွေများပင်။ တောင်ခြေသိရောက်သောအခါ မြင်းပေါ်မှုဆင်းပြီး ကျွန်တော်တို့ရှိရာသို့ လျောက်လာကြသည်။

‘ဥက္ကဋ္ဌကြီးမေး ဘယ်မှာလ’ ဟု အသံကျယ်ကျယ်နှင့် မေးလာသည်။

ကျွန်တော်တို့က သူတို့ကိုသွားတွေ့ပြီး လာရောက်ရသည့်ကိစ္စကို မေးမြန်းလိုက်သည်။

သူတို့မှာ မြင်းကို ဒုန်းစိုင်းစီးလာကြရသဖြင့် မောပန်းစွမ်းနယ်ကာ မျက်နှာပြင်တွင်လည်း ခွေးများဖြင့် ချွဲခြွဲနေ၏။ သူတို့ထဲမှ အသက်ကြီးပုံရသော လူတစ်ယောက်က အသက်ကို လေးလေးနှင့် မှန်မှန်ရှုရင်းက ပြောလာသည်။

‘ကျွန်တော်တို့ ရဲဘော်ကြီးလျှောက် ဥက္ကဋ္ဌကြီးမေးဆီး စာပို့ခိုင်းလိုက်လိုပါ၊ ဥက္ကဋ္ဌကြီး ဘယ်မှာလ’

ရဲဘော်ကြီးလျှောက် ဆီသည်မှာ လျှောက်လည်သန်းကို ဆိုလိုသည် မဟုတ်လော်။ ကျွန်တော်မှာ စဉ်းစားနေရန် အချင်းမရပါ။ ထိုလူများယူလာသည့်စာကို ယူလိုက်ပြီး ဥက္ကဋ္ဌကြီးဆီ ကမန်းကတန်းပြီးရတော့၏။ သူတို့ယူလာသောစာကို ဖတ်ပြီးသောအခါ

ဥက္ကဋ္ဌကြီးက ပြီးသည်။

‘ရဲဘော်တို့ဟာ အလုပ်ကို တော်တော်ကြီးစားကြတာဘဲ’ ထိုအခါကျေမှုပင် ရှိနှီးမြောက်ပိုင်းတွင် ပြည်သူလူထက်နှစ် ပရီဇ္ဈားကြောမြင်တွာကပင် မျှော်လင့်တောင့်တနေသော ဥက္ကဋ္ဌကြီးမေးဆီသူမှာ ဤပုဂ္ဂိုလ်ကြီးပါတကားဟု မြင်တွေ့သွားကြတော်၏။ သူတို့အားလုံး ဥက္ကဋ္ဌကြီးမေးကို ဝိုင်းအံ့ဩံ့ပြီး လက်ဆွဲနဲ့တိုက်ဆက်ကြသည်။

ဥက္ကဋ္ဌကြီးက ရဲဘော်များ စခန်းချုပ်နားနေရာ အလယ်ခေါင်သို့ လျောက်သွားပြီး အသံကျယ်ကျယ်ဖြင့် စကားပြောသည်။

‘ရဲဘော်တို့ ခုခွဲရင် ကျူပ်တို့ဟာ ရှိနှီးမြောက်ပိုင်းဆိုပိုက် နယ်မြေကို ရောက်တော့မယ်၊ ကျူပ်တို့ရဲ့ အမှတ်(၂၂)နဲ့ (၂၆)တပ်မတော်ကြီးဟာ ရန်သူရဲ့ ဒုတိယအကြိမ် ဝိုင်းဝန်းပိတ်ဆိုမှုကို အောင်မြှင့်တွာတွန်းလှန်ပြီး ကျူပ်တို့ကို လူလွှာတို့ဆိုခိုင်းလိုက်ပါပြီ’

ကြော်ချက်ပြီးဆုံးသောအခါ ဝမ်းသာအားရ အော်ဟစ်ကြွေးကြွော်သံများ ဆူညံစွာ ထွေက်ပေါ်လာသည်။

ရဲဘော်များသည် ရယ်ကြဟောကြ၊ အော်ဟစ်ကြ၊ ဆူကြနှင့် တစ်ယောက်ကိုတစ်ယောက် ပွေ့ဖက်ရှုပ်မြေးနေကြသည်။ အချို့မှာ ဝမ်းသာလွန်း၍ မျက်ရည်များပင် လည်နေကြရှာသည်။

ဤမှာ စိတ်တက်ကြဖွယ်ရာ မြင်ကွင်းမျိုး ကျွန်တော်ဘဝတွင် တစ်ကြိမ်တစ်ခါမှ မတွေ့ဖူးခဲ့ပါ။

အကြိုယောက်လာသောရဲဘော်ငါးယောက် ကျွန်တော်တို့အား စန်းခေါ့မြို့ကလေးဆီသို့ လမ်းပြုအဖြစ် ဦးဆောင်ခေါ်

သွားကြ၏။ ထို့ဟန်မှာပင် ဥက္ကဋ္ဌကြီးက သူတို့နှင့် အချိန်အတန် ကြောအောင် စကားထိုင်ပြောပြီး စာတစ်စောင်ရေးပေးလိုက်၏။ ဥက္ကဋ္ဌကြီးမှာ ထမင်းစားဖို့ပင် အချိန်မရလိုက်ပါ။

နောက်တစ်နေ့တွင် အမည်မသိသော ရွာင်လေးတစ်ရွာ မြို့ စခန်းချုပ်နားကြပြန်သည်။ ထိုရွာကလေးတွင် ဝယ်စားစရာ ဆန်မရှိ။ ရွှေရောင်ဝင်းနေသည့် လူးဆပ်ကိုသာ စားကြရသည်။

ကျွန်ုတ်တို့ တောင်ပိုင်းသားများမှာ လူးဆပ်ကို ချက် တတ်ဖို့ဝေးစွာ မြင်ပင်မဖြင့်ဖူးကြချေ။ ကျွန်ုတ်တို့ ဘာလုပ်ရမည် နည်း၊ ထို့စဉ်က ဆိတ်ပေါ်များသောကြောင့် ဆိတ်ကြီးတကောင် ဝယ်ကာ ဉာဏ်အတွက် ပြင်ဆင်ချက်ပြုတ်ရသည်။

‘ဉာဏ် အသားချည်းသက်သက်ပဲလား’

ဉာဏ်အတွက် ဥက္ကဋ္ဌကြီးထံ ဆိတ်ပေါင်တစ်ပေါင် သွားပို့ သောအခါ သိလိုအောင်နှင့် မေးလာခြင်းဖြစ်သည်။

‘ဒီရွာမှာ ဆန်ကောဂျာကော ဝယ်လို့မရဘူး ဥက္ကဋ္ဌီးက ကျင်စင်ကျိုးက လျင်မြန်စွာ အဖြေားလိုက်သည်။

‘လူးဆပ်တစ်မျိုးပဲရှိတယ်၊ ဒါပေမယ့် လူးဆပ်ကိုဘယ်လို ချက်ရမှန်း ကျွန်ုတ်တို့မသိပါဘူး’

‘ဒါက မခဲ့ယ်းပါဘူးကွာ၊ ချက်တတ်အောင်သင်ပေါ့၊ နေရာသစ်တစ်ခုကို ရောက်လာတဲ့အခါမှာ အဲဒီဒေသရဲ့ နေထိုင်စား သောက်ပံ့ စရိက်တွေကို တတ်အောင်လေ့လာဖို့လိုတယ်၊ ဒါမှ မဟုတ်ရင် တို့တတွေ တော်ပြီးသေကုန်ကြမှာပေါ့’

ကျွန်ုတ်တို့သည် ချက်ချင်းပင် လူးဆပ်များကို ချက်ပြုတ် ရန် ပြင်ဆင်ကြ၏။

ထိုအခါ ဥက္ကဋ္ဌကြီးက ‘ဆိပ်လည်းအလျင်စလို လုပ်စရာ မလိုပါဘူး၊ ဒီတစ်နှစ်စာအတွက်တော့ ဆိတ်သားဉာဏ်ကိုပဲ စားလိုက်ကြတာပေါ့ဟု ပြောသဖြင့် ကျွန်ုတ်တို့လည်း ဆိတ်သားနှင့်ပင် စားလိုက်ကြပါသည်။

ကန်းစုပြည်နယ် ရွှေနှီးပြည်နယ်စပ်နှင့် ချိုက်ပြည်နယ်တို့ကြား လီပေါင်းရှုစ်ဖက်သို့ ခရီးဆက်ခဲ့သည် အချိန်အတွင်း ကျွန်ုတ်တို့သည် ကူမင်တန်စစ်ပိုလ် မာဟုန်နွောက်မြင်းတပ်နှင့် ဆယ့်ရွှေစုပြိုမျှ တို့ကိုခိုက်ခဲ့ရ၏။ မာဟုန်နွောက်မြင်းတပ်မှာ ကျွန်ုတ်တို့တို့ကိုလိုက်ရုံနှင့် ဖရိုဖရဲ့ ထွက်ပြေးဆွဲတွေ့ကြ၏။

သူတို့သည် ကျွေကြီးပြည်နယ် ဝမ်းကြားလျက် လက်အောက်မှ ပဲပေါ့ဖတ်တပ်လောက်ပင် ခံနိုင်စွမ်းမရှိကြဟု ကျွန်ုတ်တို့က လျောင်ပြောင်ရယ်မေးကြပါသည်။

သူတို့တပ်စုများနှင့်ပတ်သက်၍ ဥက္ကဋ္ဌကြီး၏ ထင်မြင် ချက်ကလည်း ကျွန်ုတ်တို့၏စိတ်နှလုံးကို ရှုံးမြှုပ်မြှုံးပေါ်၏။

‘တရာတိပြည်သူ အလုပ်သမားလယ်သမားတပ်နီတော်ဆိုတာကို သူတို့သိတာနဲ့ မတိုက်ခဲ့ကြတော့ဘူးလေ၊ သူတို့က အပြေးသက်မှာတော့ အထူးစံတင်လောက်တယ်’

တောင်တန်းထိပ်တွင် ကန်းစုပြိုနှင့် ရွှေနှီးပြည်နယ်ကို ပိုင်းထားသော နယ်ခြားမှတ်တိုင်တစ်တိုင် စိုက်ထူထားသည်။ မှတ်တိုင်တွင် နယ်ခြားကျောက်တိုင်ဟု စာလုံးမဲ့ကြီးများဖြင့် ကမ္မည်းထိုးထားသည်။ ကျွန်ုတ်တို့သည် ကျောက်တိုင်အနီးရှိ သစ်ချုပ်ကြီးအောက်တွင် အနားယူကြသည်။

ဥက္ကဋ္ဌကြီးမေးက ကျောက်တိုင်နောက်ကျောမှ စာလုံးကို

ဖတ်ပြီး ဝမ်းသာအားရနှင့် ပြောလာသည်။

‘တိတိ ပြည်နယ်ဆယ်ခုကို ဖြတ်ကျော့လာခဲ့ပြီး၊ အခု
ဒီတောင်ကဆင်းရင် ဆယ့်တစ်ခုမြောက်ပြည်နယ်ဖြစ်တဲ့ ရှုနိရှိုးကို
ရောက်မယ် ရှုနိရှိုးဟာ ငါတို့ရဲ့ အမြဲ့အမြှေ့ကိုဒေသပဲ ငါတို့ရဲ့ အိမ်ပဲ’
နယ်ခြားဒေသမှု တစ်နေ့ခွဲ ချိတ်က်လာပြီးသည့်နောက်
ကျွန်တော်တို့သည် ဂုဏ်ပြုကလေးဆီသို့ ရောက်သွားသည်။ တောင်
စောင်းများကို ဖောက်လုပ်ထားသော ဂူအခန်းကလေးများတွင်
စခန်းခု ပုဂ္ဂနားကြသည်။ တစ်သက်နှင့်တစ်ကိုယ် များပြားလွန်းလှ
သော ကျွန်စွင်ဂူများကို ယခုမှပင် ပထမဆုံးအကြံပဲ စတင်မြင်ဖူးခြင်း
ဖြစ်၏။ ကျွန်တော်တို့သည် ဆိုပါယက်နယ်မြေအတွင်းသို့ ရောက်နေ
ပြီဖြစ်သည်။

မာဟန်နွေ့ကြီးတပ်ကု သုတသယပုဂ္ဂ၊
ညက္ခာကြိုးမှာ မာဟန်နွေ့ကြီးတပ်ကု သုတသယပုဂ္ဂ၊
ခိုက်ရန် ပိန်ကိုကွေး၊ လင်းပြောင်၊ ချင်တန်ဆိုသူနှင့် ဆွေးနွေး
အလပ်များ လုက်ရှိသည်။

କୁଣ୍ଡଳେଖାରୀଙ୍କ ପାଦମୁଖ ପାଦମୁଖ ପାଦମୁଖ ପାଦମୁଖ
ପାଦମୁଖ ପାଦମୁଖ ପାଦମୁଖ ପାଦମୁଖ ପାଦମୁଖ ପାଦମୁଖ ପାଦମୁଖ

၄၃ တပြုနောက် ပွဲ့ကျော်
နောက်ပြီး ကျေရောက်လာပြီ။ ကျွန်တော်တို့သည်
ဥက္ကဋ္ဌဗြိုင်းအတူ တောင်ကတုံးတစ်ခုအပေါ်တွင် ရပ်နေကြသည်။
စစ်ပွဲစလျင်စချင်း ကျွန်တော်တို့ဘက်မှ စက်သေနတ်သံ
များ၊ ဆူညံ့စွာ ထွက်ပေါ်လာသည်။ မြင်းများမှာ ကြောက်အားလန်း

အားနှင့် ကျဉ်ဆန်းမီး ရွာသွန်းနေသည့်နေရာမှ လွတ်မြောက်ရန်
တစ်ဖက်သို့ ထွက်ပြုကြ၏။

သူတိကိုယ်ပေါ်မှ အရှင်သခင်များကိုပင်ခါချကာ တောင်
ကြောများအတိုင်း ပြီးဆင်းသွားကြတော့၏။

စစ်ပွဲကို အထူးတန်းမှုကြည့်နေရသော ကျွန်တော်တို့အဖြစ်
အားရဖွယ်ပင်။

’ මැදුංගියා සූන් තෙවාත්මා මේතුරු ගොංදා යෙතුතායි වූ තිශ්ච
මාග මේලා ගොංදා තෙවා ඩිතෙවා මූ වූ තිශ්ච දෝග ප්‍රේ: ගු
රාතායි ’

ဥက္ကဋ္ဌဗြို့ကလည်း ကျွန်တော်တို့နှင့်အတူ ရောန္တရယ်
မောလိုက်ပါသည်။

ကျွန်တော်တို့တပ်စုများ ဝူချီတွင် စခန်းချုပ်နားေနစဉ်
အတွင်း ကျွန်တော်တို့သည် ဥက္ကဋ္ဌကြီးမော်နှင့်အတူ ရှုန်ရှိုးကန်း၊ ဓာ
ပြည်နယ်ပါတီကော်မတီနှင့် ဆုံးပိုက်နယ်မြေးစိုက်ရာ ရွာစစ်ဝင်း
သို့ သွားကြသည်။

ကျွန်တော်တို့ စထွက်သည့်အချိန်တွင် နှင်းပွင့်တြီးများ
ကျေနေသည်။ သို့တိုင် ကျွန်တော်တို့ကိုယ်ပေါ်တွင် အနေးထည်များ
ဝတ်မထားပါ။

ကျွန်တော်တိုဖြတ်ကျော်ခဲ့ရသည့် တောင်ပါးခုံးကြမ်း
ကြီးလောက်လည်း ရာသီဉာဏ် မပြင်းထန်ပါ။ ရှာစစ်ဝမ်းသို့
ရောက်သောအခါ မောင်ရိပိုးနေပေပြီ။ ဆိုင်းသံဃုံသံနှင့် လူသံများ
ကို ကျွန်တော်တို့ ကြားလိုက်ကြရသည်။

ଶ୍ରୀଆଂଦିନୀଟୁଳ ଲ୍ୟାଟାକୋଣେଗ୍ରିଃଶ୍ରୀଫେବ୍ରୁଅର୍ଯ୍ୟଙ୍କି ଏବଂଲ୍ୟାଟି

လှမ်းမှပင် မြင်နေရသည်။

ထိုသူများသည် ဥက္ကဋ္ဌကြီးမော်ကိုကြိုဆိုရန် စောင့်ဆိုင်း
နောက်ခြင်းပင်။ ဥက္ကဋ္ဌကြီးကို မြင်သည်နှင့် ဝမ်းသာအားရ အော်
ဟန်ကြိုဆိုကြသည်။ ဆိုင်းသံလုံသံများဖြင့် အော်ဟန်ဆူညံ့နေသည်
ကြေားမှ အနီရောင်နှင့် အစိမ်းရောင် တံခွန်အလုံငယ်များကို ဝေါ်ရမ်း
ကြသေးသည်။

ထိုအလုံငယ်လေးများပေါ်တွင် ရေးထိုးထားသည်က

တော့ . . .

‘ဥက္ကဋ္ဌကြီးမော်ကို ကြိုဆိုပါသည်’

‘ဗဟိုတပ်နိတော်ကို ကြိုဆိုပါသည်’

‘ရွှေနှီး-ကန်းစု-ရင်ရှု ဆိုပါယက်နယ်မြေကို တိုးခဲ့ကြ’

‘ရန်သူ၏ တတိယအကြော်မိုင် ပိုင်းဝန်းပိတ်ဆိုခြင်းကို ချေမှုန်း

ပစ်’

‘တရှုတ်ပြည်ကွန်မြှုန်ပါတီ အဓိန်ရှည်ပါစေ’

ရွှေနှီးပြည်နယ်မှယူလာသည့် သားရေကုတ်အကြိုရည်ကြီး
ဝတ်ထားပြီး ဦးထုပ်အိုကြီးဆောင်းထားသော ဥက္ကဋ္ဌကြီးက လူထူ
များဆီသို့ အကြိမ်ကြိမ်အဖန်ဖန် လက်ထွေရမ်းပြနေ၏။

ထိုနောက် ခေါင်းဆောင်ရဲဘော်များ ဥက္ကဋ္ဌကြီးနှင့် လက်
ဆွဲနှုတ်ဆက်နိုင်ရန် လူထူကြီးက လမ်းရှင်းပေးလိုက်သည်။ ခေါင်း
ဆောင်ရဲဘော်များမှာ လျှော်ည်သန်း၊ ချုံအင်လိုင်း၊ လျှော်ည်သန်း
၏ညီမ မာမင်ဖုန်း၊ (ရွှေနှီးမြောက်ပိုင်း ဆိုပါယက်နယ်မြေ၏
ဥက္ကဋ္ဌကြီး) ရှိပိုင်တုန်း၊ (အမှတ် ၂၂ တပ်နိတ်မှူး) လင်ပိုဂ္ဂ။
စသူတို့ ဖြစ်၏။

သူတို့လည်း အချင်းချင်းလက်ဆွဲနှုတ်ဆက်ကြပြီး တစ်
ယောက်ကိုတစ်ယောက် မိတ်ဆက်စကားဆိုကြသည်။

‘ဥက္ကဋ္ဌကြီးမော်ကို ကြိုဆိုပါသည်’

လူထူကြီး၏ အော်ဟန် ကြွေးကြော်သံး။ ကမ္မာမြေကြီးကိုပင်
သိမ့်သိမ့်တုန်သွားစေသည်။

ကျွန်တော်နှင့် ကျင်စင်ကျိုကလည်း ‘ငါတို့အောင်ပြီ၊ ငါတို့
အောင်ပြီ’ဟု ဝင်ရောက်ကြွေးကြော်လိုက်မိပါတော့သည်။

သဘောတရားမပါသော လက်တွေ့လုပ်ရပ်သည်
အကန်းနှင့် တူပြီး

လက်တွေ့လုပ်ရပ်မပါသော သဘောတရားသည်
အကျိုးနှင့် တူသည်။

တွေဝေးမောဓရတွေကို အသာယားပြီး
ဦးနာက်ကို အလုပ်ပေးထားပါ။

ထက်မြှက်ဒေါ် ဆည်းဖူး
ပြောင်မြှောက်ဒေါ် လေ့ကျင့်ပြီး
ပြည်သူကို အလုပ်အကျေးပြီ။

ဥက္ကဋ္ဌေးမောင်

အခန်း (၉)

ကျွန်တော်တို့ပညာရေးကို ဂရမိက်သော ဥက္ကဋ္ဌေးမောင်

ရန်ရှိုးပြည်နယ် မြောက်လိုင်းသို့ ဆိုက်ရောက်ပြီးနောက်
မကြာခင်မှာပင် ကျွန်တော်တို့သည် အခြေအနေ အတည်တကျ
ဖြစ်လာသည်။

၁၉၁၆ ခု ဆောင်းနှောင်းရာသိ နေ့တစ်နေ့တွင် တပ်နီ
တက္ကသိုလ်မှ နိုင်ငံရေးဌာနညွှန်ကြားရေးမှူးရဲဘော်မို့ဝန်ဟွာက
ဥက္ကဋ္ဌေးနှင့် လာရောက်တွေ့ဆုံသည်။

တပ်နီတက္ကသိုလ်အတွက် ကျောင်းသားသစ်များစုံဆောင်း
ရန်အတွက် လာရောက်တိုင်ပင်ခြင်းဖြစ်သည်။ သူတို့ နှစ်ယောက်
ဆွေးနွေးနေစဉ်အတွင်း ဥက္ကဋ္ဌေးက ကျွန်တော်ကို တည်ဖြစ်စွာ

စိုက်ကြည့်ရင်းပြောလိုက်သည်။

‘ဒီကြာနချုပ်တွေမှာတော့ တပ်သားကောင်းတွေရှိတယ်၊ သူတို့ဟာ ခရီးရှည်ချိတက်ပွဲကြီးအတွက် စမ်းသပ်အောင်မြင်ထားတဲ့ ရဲဘော်တွေဘဲ၊ မင်းတို့ဆိုကိုပို့ပြီး လေ့ကျင့်သင်ကြားပေးရင် မကောင်းဘူးလား’

ရဲဘော်မြိုဝင်နွှာက ခေါင်းပြီ့ပြသည်။

‘ကောင်းပါတယ်၊ ကောင်းပါတယ်၊ သူတို့ကို လိုက်လိုက် လျှော့ကြိုးပါတယ်’

ထိုသို့ဆွေးနွေးပြီး ရက်အနည်းငယ်အကြာ တစ်ခုသော နံနက်ခင်းတွင် ဥက္ကဋ္ဌဗြို့ော် မျက်နှာသစ်ရေလာပို့ပြီး ပြန် ထွက်မည်အပြု ဥက္ကဋ္ဌဗြို့ော် မေးခွန်းတစ်ခု ထုတ်လာသည်။

‘ချင်ချွန်ဖုန်၊ မင်းကို တပ်နိတ္ထားသို့လိုပြီး ပညာသင်ခိုင်း မလို ဘယ်လိုသဘောရလဲ’

ကျွန်တော်ရှုတ်ဟရက် ပြန်မဖြေနိုင်ပါ။ နှုလုံးခုနှစ်နှစ်းက လည်း မြန်ဆန်လွန်းနေသည်။ ကျွန်တော်စိတ်ထဲတွင် စဉ်းစားတွေး တော့ရာများ စုံပြုနေသည်။

မည်သည့်အခါကဗု ကျောင်းမနေဖူးဘဲ မြေပိုင်ရှင်များ၏ နွားများကိုသာ ထိန်းကျောင်းပေးခဲ့ဖူးသော ကျွန်တော်အား ကျောင်းသို့ပို့မည်ဆိုတော့။ . . .

ဝမ်းသာခြင်းတော့ ဖြစ်မိသည်။

သို့သော် ခြောက်နှစ်လုံးလုံး ဥက္ကဋ္ဌဗြို့ော်နှင့်အတူ နေခဲ့သည် မှာ တို့တောင်းသည့် အချိန်ကာလကလေးမဟုတ်။ ဆင်းရဲပောင်းခံ ခဲ့ရသည့် အချိန်ကာလတလျောက် ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးသည် မည်မှာအလုံ

များနေစေကာမူ ကျွန်တော့ကို လျှစ်လျှော်စွဲ။ အရာရာကို သင်ကြား ပေး၏။

ကျွန်တော်၏ နိုင်ငံရေး၊ အထွေထွေပညာရေးနှင့် နေ့စဉ် ကြံ့တွေ့ရသော အသေးအွဲကိစ္စလေးများကိုပင် ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးက သူနှင့် မသက်ဆိုင်ဟု သဘောမထားဘဲ ကျွန်တော်အား တိုက်ပွဲနှင့် အခြားအကြောင်းအရာများ၏ အနှစ်တရားများကို တဖြည့်ဖြည့်းနားလည်းသဘောပေါက် တတ်မြောက်လာအောင် ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးကပင် ဖော်သဖွယ် ကြပ်မတ်လေ့ကျင့် သင်ကြားပေးခဲ့သည်မဟုတ်လော်။

တွေ့ဝေနေသော ကျွန်တော်ကိုကြည့်ပြီး ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးက မေးလာ ပြန်သည်။

‘မင်းဆုံးဖြတ်ပြီးပြီလား’

‘ကျွန်တော်... ကျွန်တော် ကျောင်းသွားဖို့ လိုမယ် မထင်ပါဘူး၊ ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးဆိုက လေ့လာတတ်မြောက်ထားတာ လောက်နဲ့ကော မပြည့်စုံဘူးလား’

ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးက ကျွန်တော်ဆိုသို့ လျောက်လာပြီး ကျွန်တော် ပုံခုံးကိုလက်တင်ကာ အထိုင်ခိုင်းသည်။ သူကိုယ်တိုင်လည်း ကျွန်တော်ဘေးတွင် ဝင်ထိုင်ကာ ပျော့ပျောင်းသောလေသံနှင့် ရှင်းပြသည်။

‘ချင်ချွန်ဖုန်၊ ဂါတို့၊ တော်လှန်ရေးအခြေစိုက်စခန်းဟာ တစ်နေ့တစ်ခြား ကျယ်ပြန်လာနေတယ်ဆိုတာ မင်းသိတယ် မဟုတ် လား၊ လုပ်ငန်းတိုင်းအတွက် ကေဒါတွေလို့နေတယ်၊ ပါတီအပေါ်မှာ သစ္ာရှိရှိတဲ့ ပြည်သူတွေအပေါ်မှာ သစ္ာရှိမယ့် ကေဒါကောင်းတွေ အများကြီးလိုတယ်။ မင်းနဲ့ အတူနေလာတဲ့ ခြောက်နှစ်တာ

ကာလမှာ လေ့လာဖို့အခွင့်ရေး ကောင်းကောင်းမရခဲ့ဘူး။ အခုံမင်း စနစ်တကျ လေ့လာနှင့်အောင် ကျောင်းကိုသွားရမယ်။ မင်းကျောင်းက ပြန်ဆင်းလာလို့ ပါတီအတွက် ကောင်းကောင်း အလုပ်လုပ်ပေးမယ်ဆိုရင် ငါလည်း ဂုဏ်ယူဝမ်းသာမိမှာဘဲ။ . . .

‘ကဲ... မင်းဘာပြောချင်သေးလဲ’

စကားပြောနေစဉ်အတွင်း ဥက္ကဋ္ဌဗြို့သည် ကျွန်တော့ကို ချုပ်ခင်ကြင်နာစွာ စိုက်ကြည့်နေ၏။

‘ကျွန်တော်မရှိရင် ဥက္ကဋ္ဌဗြို့ကို ဘယ်သူပြုစုစုမှာလဲ’

ကလေးဆန်လွန်းသော မေးခွန်းတွေဖြစ်သွားကြောင်း ကျွန်တော်ကိုယ်တိုင် သိလိုက်သည်။

‘ဒီအတွက်တော့ မင်းဘာမှုစိုးရိမ်ပူပန်မနေနဲ့ မင်းမရှိရင် တစ်ယောက်ယောက်က မင်းနေရာဝင်ယူမှာပေါ့။ ရဲဘော် လျှောက်ချိန့်ကိုယ်ရုံတော်လည်း ကျောင်းတက်မယ်ဆိုတာ မင်းသိပြီး ပြီလား’

ကျွန်တော်သည် မတတပ်ထရပ်လိုက်သည်။ စိတ်ထဲတွင် လှုပ်ရှားနေသဖြင့် ဘာလုပ်ရမှန်းမသိ။

မျက်နှာသစ်ရေထည့်ထားသော ကြွေလဲ့ကြီးကို အပြင် သို့ ပြန်သယ်ယူသွားလိုက်မိသည်။ ကြည်လင်နေသော ရေထဲသို့ ကျွန်တော့ မျက်ရည်စက်များကျကွန်တော့မှ ဥက္ကဋ္ဌဗြိုး မျက်နှာ မသစ်ရသေးကြောင်း သတိရတော့သည်။

ဤသိနှင့် ကျွန်တော်ကျောင်းသွားဖို့ကိစ္စ အတည်တကျ ဖြစ်သွားလေပြီ။

ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးနှင့် ခွဲခွာရတော့မည် နောက်ဆုံးညုံ ကျွန်တော်

လုံးဝအပိုမပျော်။ ကြံ့တွေ့ရမည့် ကျောင်းသားဘဝ၊ အနာဂတ်ကာလနှင့် ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးအကြောင်း စဉ်းစားတွေးတော့နေမိသည်။

‘ကျွန်တော့နေရာတွင် ဘယ်သူဝင်ယူမလဲ တာဝန်ယူမယ့် အဲဒီရဲဘော်သစ်ကကာ ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးရဲ့ အနေအထိုင်စလေ့ စရိတ်ကို နားလည်ပါမလား၊ တို့ရဲ့ခေါင်းဆောင်ဗြိုးကို ကောင်းကောင်း မွန်မွန် ပြုစုနိုင်ပါမလား’

သည်အတွေးများက ကျွန်တော့စိတ်ကို အနှောက်အယှက် ဖြစ်စေပြန်သည်။ ကုတင်ပေါ်မှုဆင်းပြီး အခန်းအပြင်သို့ လျောက်သွားလိုက်သည်။

ညျဉ်နက်မီးချုပ်နေသည့်တိုင် ဥက္ကဋ္ဌဗြိုး၏ အခန်းတွင် မီးရောင်ရှိနေဆဲ။ ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးအား ဝင်ရောက်တွေ့ဆုံးပြီး ကျောင်းသို့ မပို့ရန် နောက်ဆုံးအနေနှင့် တောင်းပန်မည့်ဟု ဆုံးဖြတ်လိုက်သည်။ သို့သော် ပြုတင်းပေါက်နားရောက်၍ ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးစာရေးနေသည်ကို တွေ့ရသောအခါတွင် ပြောမည်ဟုအားခဲ့လာသော ကျွန်တော့သို့ များ လွှင့်ပောက်ကုန်တော့၏။

အထဲသို့ဝင်သွားလျှင် ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးက ကျွန်တော့ကို လက်ခံထားမည်မှာတော့ သေချာ၏။

သို့ပေမယ့် ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးအလုပ်လုပ်နေသည်ကို ဝင်ပြီး အနှောက်အယှက်မပေးသင့်ဟု နှစ်ပေါင်းများစွာက ကြံ့ခဲ့ရသော အတွေ့အကြံ့က ပြောနေသလိုပဲ။

တစ်နိုင်ငံလုံးအတွက် ပါတီတစ်ရပ်လုံးအတွက် တာဝန်ထမ်းဆောင်နေရသော ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးကို ကျွန်တော်က ပြသေနာ အသေးအမွှားလေးနှင့် အနှောက်အယှက်ပေးသင့်ပါသလော့။

ကျွန်တော်လည်း ကျွန်တော့အခန်းရှိရာသို့ ခြေဖျားထောက်ပြီး အသာလှည့်ပြန်ခဲ့ပါသည်။

နောက်တစ်နေ့မနက်တွင် အိပ်ရာမှုအစောကြီးထားလည်း ထုံးစံအတိုင်း ဥက္ကဋ္ဌဗြို့ော်၏ရုံးခန်းကို ရှင်းလင်းသုတေသန ပစ္စည်းပစ္စယ များကို နေရာတကျ ပြန်ထားပေး ဤသည်က ကျွန်တော်ကျမ်းကျင်ပြီး သားအလုပ်။ ယခုတော့ သည်ပစ္စည်းများနှင့် ခွဲခွာရတော့မည်။

‘ဥက္ကဋ္ဌဗြို့ော် လက်ထဲတွင် စာအုပ်နှင့်ခဲတံများကို ကိုင်ထားရင်း ကျွန်တော့ဆီသို့ လျှောက်လာသည်။

‘မင်းမကြားခင် သွားရတော့မှာဘဲ အခန်းကို လဲကျွဲ့မနေပါနဲ့တော့၊ အနားယူပါ။’

ကျွန်တော့ကို စာအုပ်နှင့်ခဲတံများ လှမ်းပေးရင်း . . .

‘ဒီပစ္စည်းတွေဟာ မင်းကောင်းမှာ အသုံးပြုဖို့အတွက်ဘဲ ကော်ငါးက သင်ကြားပိုချချက်တွေကို ဂရာတစိုက်လေ့လာပါ။ ခွင့်ရက်ရတဲ့အခါ ငါ့ဆီအလှည်လာပါ’

ကျွန်တော်က ဥက္ကဋ္ဌဗြို့ော်၏ လက်ဆောင်ပစ္စည်းများကို လှမ်းယူလိုက်သည်။ ဥက္ကဋ္ဌဗြို့ော်၏ရင်းလည်ချောင်းထဲ ဆိုနိုင်နိုင်ကြီး ဖြစ်လာသည်။

မျက်လုံးထဲတွင် မျက်ရည်များဖြင့် ပြည့်လုံးလာသည်။ ကျွန်တော်သည် ဥက္ကဋ္ဌဗြို့ော်၏ နှုတ်ဆက်စကားလေးတစ်ခွန်းပင် မဆိုနိုင်ပါတကား။

ကျွန်တော် တပ်နိတ္ထာလိုလိုရောက်ပြီး မကြာခင်မှာပင် ဥက္ကဋ္ဌဗြို့ော်၏ ရွှေ့တန်းထွက်သွားသည်။

တက္ကလာသို့လိုတွင် စုစုပေါင်းရက်လေးဆယ် လေ့ကျင့်သင်ကြားပြီး အနောက်မြောက်ပိုင်း လုံခြုံရေးဦးရှိသို့ လုံခြုံရေး တပ်ခွဲ ညွှန်ကြားရေးမှူးအဖြစ် သွားရောက်အမှုထမ်းရသည်။

ထိနှစ် ဤဂုဏ်လမှာပင် ဥက္ကဋ္ဌဗြို့ော်သည် ဝန်ရှိရေး တန်းစစ်မျက်နှာမှ ပြန်လာ၍ ကျွန်တော်သွားရောက်တွေ ဆုံးသည်။ အခန်းတွင်းသို့ ဝင်လိုက်သည်နှင့် ဥက္ကဋ္ဌဗြို့ော်၏ စတင်မေးသည်က တော့ ကျွန်တော်၏ လေ့လာသင်ကြားရေးနှင့်ပတ်သက်၍ပင် . . .

‘ကျွန်တော် အခုကောင်းမှာမဟုတ်တော့ဘူး၊ အလုပ် လုပ်နေပြီ’ ဟု ပြန်ပြောလိုက်သည်။

‘ဘယ်လိုအလုပ်မျိုးလဲကွဲ့ ဥက္ကဋ္ဌဗြို့ော်၏ စီကာရက်မီးညီရင်း စိတ်ဝင်စားစွာဖြင့် မေးလာသည်။ ကျွန်တော်က အကြောင်းစုံ ရှင်းပြလိုက်သည်။’

‘ကောင်းတယ် . . . ကောင်းတယ် မင်း တပ်သားဘယ်နှစ် ယောက်ကို အုပ်ချုပ်နေရသလဲ’

‘နှစ်ရာကော်လောက်ပါ’
ကျွန်တော့စကားကို ကြားသောအခါ ဥက္ကဋ္ဌဗြို့ော်၏ ခပ်ချိုင် ရှင်ကလေး စိုက်ကြည့်ရင်း နောက်ပြောင်ပြောဆိုလာသည်။

‘လူပေါင်းနှစ်ရာကော် ဟုတ်လား . . . ဒါဆိုရင် မင်း တပ်ရင်းမှူးကလေးဖြစ်နေမှာဘဲ’ (ထိုအခါန်က ကျွန်တော်တို့၏ တပ်ခွဲတော်တော်များမှာ လူ (၇၀)မှ (၈၀)ခန့် အထိသာရှိ၏။)

ဥက္ကဋ္ဌဗြို့ော်၏စကားကြောင့် ကျွန်တော် အနေရကြပ်သွား

သည်။

‘မင်းအလုပ်ကို ကျမ်းကျမ်းကျင်ကျင် လုပ်နိုင်ရဲ့လား၊ ညွှန်တော်မျှားဆိုတော့ သတိသက်သာအနေအထားတွေကိုရော လုပ်တတ်ပြီပေါ့’

ဥက္ကဋ္ဌကြီးနှင့်အတူ အလုပ်လုပ်နေစဉ်က ကျွန်တော် သတိသက်သာအနေအထားများကို ကောင်းစွာမလုပ်တတ်ကြောင်း သတိရနေမိသည်။ ကျွန်တော်ကို ဥက္ကဋ္ဌကြီးက ယခုတိုင် မေ့သေးပုံမပေါ်။ ထို့ကြောင့် ကျွန်တော်ပြုးလိုက်မိသည်။

‘ဟူတ်ကဲ တတ်ပါပြီး ဒါပေမဲ့ ခုထိ မိန့်ခွန်းမပြောတတ် သေးဘူး၊ အထူးသဖြင့် ညနေပိုင်း စာအုပ်စာရင်းခေါ်တဲ့ အခါမှာ...’

ဥက္ကဋ္ဌကြီးက ပြုးသည်။

‘မင်းစကားပြောတဲ့ အခါ တပ်သာတွေက ခြေထောက်ဆောင့်ပြီး ခြင်ကိုက်တယ်လို့ ညည်းကြသလား’

ထိုစဉ်က ညနေပိုင်း စာအုပ်စာရင်းခေါ်နေကြခါန် မိန့်ခွန်းရှည်ရှည်ပြောလျှင် အချို့နောက်ပြောင်တတ်သော စစ်သားများက ခြေထောက်ဆောင့်တတ်၏။ မေးလျှင် ခြင်ကိုက်လိုဟု အကြောင်းပြတတ်ကြသည်။ ဥက္ကဋ္ဌမော်သည် စစ်တပ်တွင်းမှ ဤသို့သောရယ်စရာလေးများကိုလည်း သိထားပုံရသည်။

သို့သော် ဥက္ကဋ္ဌကြီးက အလေးအနက်ထား၍ ပြောလာပြန်သည်။

‘ခုခွို့ရင် မင်းဟာ ကေဒါတစ်ယောက်ဖြစ်နေပြီ၊ ကေဒါဆိုတာ တက်တက်ကြွား၊ ဖုတ်ဖျက်လတ်လတ်ရှုရတယ်၊ စကားပြောတဲ့

အခါမှာလည်း တို့တို့နဲ့ရင်းပြော၊ စကားကြောမရည်နဲ့။ ကြီးကြီးကျယ်ကျယ်လည်း မပြောနဲ့၊ ဟိတ်ဟန်လည်း မများနဲ့၊ မင်းလူတွေကော ရေးတတ်ဖတ်တတ်ကြရဲ့လား’

‘ဟူတ်ကဲ...’

‘သူတို့ကို ဘယ်သူစာသင်ပေးသလဲ’

‘ကျွန်တော် သင်ပေးပါတယ်’

‘ဒါဆို မင်းက ဆရာပေါ့’

ဥက္ကဋ္ဌကြီးသည် အေားသင့်သွားပုံရသည်။

‘မင်းကိုယ်တိုင်က စာလေးနဲ့နဲ့ပါးပါးတတ်တာ၊ သူများကိုဘယ်လိုလုပ်ပြီး သင်ကြားပေးနိုင်သလဲ’

‘ကျွန်တော် တစ်ဖက်ကလေ့လာရင်း တစ်ဖက်က စာပြပေးပါတယ်၊ ကျွန်တော်မသိတဲ့စာလုံးတွေပါလာရင် ကျောင်းသုံး အဘိဓာန်စာအုပ်ထဲမှာ ကြည့်ပါတယ်’

ကျွန်တော်စကားကို ကြားရသောအခါ ဥက္ကဋ္ဌကြီးက အားပေးပါသည်။

‘ကောင်းတာပေါ့၊ အလုပ်ကိုကြီးစားလုပ်ရင် အခက်အခဲမှန်သမျှ ကျော်လွှားနိုင်တာဘဲ၊ မင်းမှုတ်မိမှာပေါ့၊ တို့ရှုနှုန်းမှာတုန်းက ရဲဘော်ခွဲမဲ့တို့တသို့က မင်းတို့ကို စာတတ်အောင် ဘယ်လိုသင်ပေးခဲ့ကြသလဲဆိုတာ’

ဤအဖြစ်ကို အဘယ်သို့လျှင် မေ့နိုင်ပါမည်နည်း။ ကျွန်တော်က ခေါင်းညိုတ်ပြလိုက်သည်။ ရှန်ရှိုးတွင် ကျွန်တော်တို့စေန်းချုပ်နေရာထိုင်ခင်း အတည်တကျရှုပြုခို့သည်နှင့် ခေါင်းဆောင်ကေဒါများက ကျွန်တော်တို့ကို ဉာဏ်ပေးပြီး ရေးတတ်ဖတ်

တတ်အောင် သင်ကြားပေးပါသည်။

ရဲသော်ကြီးရဲက ကျွန်တော်တို့ စာပေလေ့လာရေးကို အထူးဖိတ်ဝင်စားသည်။ ဥက္ကဋ္ဌဗြို့က မည်မျှပေါ်အလုပ်များနေရာကာမူ ရသမျှအချိန်ကလေးတွင် ကျွန်တော်တို့၏ လေ့လာရေးကို တတ်နိုင်သလောက် အကူအညီပေးပါသည်။ ထိုစဉ်က တပ်နိတော်သည် ရောက်လေရာအရပ်တွင် ကြွေးကြော်သံများ ရေးခြားကပ်လေ့ရှိသည်။

ဥက္ကဋ္ဌဗြို့က ကျွန်တော်တို့ကို ထိုပိုစတာများ၏ စာလုံးများကို ဖတ်တတ်အောင် သင်ကြားပေးသည်။ နောက်တစ်နာရာက်လျှင် ဖတ်တတ်မဖတ်တတ် ပြန်စစ်သည်။

ကျွန်တော်လက်ကိုကိုင်ပြီး ကျွန်တော်အမည် ရေးတတ်အောင် ကိုယ်ဖိရင်စီ သင်ကြားပေးသူမှုလည်း ဥက္ကဋ္ဌဗြို့မေးပိုင်။ ထိုမျှမက ဗဟိုသုတေသနပြုလုပ်သော ဖုန်းပြည်နယ် လုံခြုံရမည့် စခန်းချွဲစဉ် မြေအောက်တွင် ကျောက်မီးသွေးထွက်သော ဖုန်းပြည်နယ် လုံရမ်းတွင် ကျွန်တော်လည်း သင်ကြားပေးပါသည်။

ကျောက်မီးသွေးထွက်သော ဖုန်းပြည်နယ် လုံရမ်းတွင် စခန်းချွဲစဉ် မြေအောက်တွင် ကျောက်မီးသွေး မည်သို့တည်ရှိနေပုံ ကို ရှုံးပြုခဲ့သည်။

ရေပူစမ်းသို့ ရောက်သောအခါတွင်လည်း ရေပူထွက်ရခြင်း အကြောင်းကို ခိုင်လုံးစွာ ရှင်းပြပြန်သည်။ လျှပ်စီးလက်ခြင်းနှင့် မိုးခြိမ်းရသည့်အကြောင်းများလည်း မကျွန်ချေး။

ခွဲကျော်မှုတုန်းက ဥက္ကဋ္ဌဗြို့၏ လစဉ်အသီးအနှံးသို့မှာ ကျွန်တော်တို့နှင့်အတူတူပင်ဖြစ်၏။ သူမှာ ထမင်းချက်မရှိပါ။

ဦးကြော်ချိန်းနှင့် ကျွန်တော်က ဥက္ကဋ္ဌဗြို့အတွက် တစ်လှည့်စီ တာဝန်ယူပြီး ချက်ပေးသည်။

ကျွန်တော်က စွေးတွင်သွားဝယ်သော အသီးအနှံးများကို မှတ်စုစာအုပ်ထဲတွင် ရေးမှတ်ထားလေ့ရှိသည်။ တစ်နောက် ဥက္ကဋ္ဌဗြို့ သည် ကျွန်တော်မှတ်စုစာအုပ်စဉ်ကို တွေ့သွားသည်။

‘ဒါ မင်းမှတ်ထားတဲ့ စာရင်းတွေလား’

‘မဟုတ်ပါဘူး၊ ကျွန်တော်ကျက်ရတဲ့ စာလုံးတွေပါ’

‘ဟုတ်လား ဒီလိုကျက်မှတ်တာဟာ ကောင်းတဲ့နည်းလမ်းဘဲ ရှုံးကြက်ချိန်းကော် ဒီလိုပဲ ကျက်မှတ်ထားသလား’

‘မမှတ်ပါဘူး’

‘အဲဒါ ဆိုတာဘဲ၊ သူ့ကို ဒီလာဖို့ပြောလိုက်’

ကျွန်တော်လည်း ရှုံးကြက်ချိန်းကို သွားရှုံးခေါ်ပေးရသည်။

ဥက္ကဋ္ဌဗြို့က ရှုံးကြက်ချိန်းကို ဆုံးမသည်။

‘ခုချိန်စာစပြီး မင်း အသီးအနှံးတွေသွားဝယ်တိုင်း စားရင်းရေးမှတ်ပြီး ငါဆိုပို့ရမယ်’

ဤသို့ပြုလုပ်ခြင်းက ရှုံးကြက်ချိန်းကိုလည်း စာရေးစာဖတ်စိတ်ဝင်စားလာစေသည်။

ဤသည်က ဥက္ကဋ္ဌဗြို့မေးသည် ကျွန်တော်တို့၏ ပညာရေးကို နက်ရှိခိုင်းစွာ စိတ်ဝင်စားမှုရှိသည်ဟု ပြသခြင်းပင်မဟုတ်လော်။

သန်းရှစ်ရာ၏ ဥက္ကဋ္ဌဗြို့မောင်

နိုင်ငံ့ (မြန်မာပြည့်)

မြန်မာပြည့်
တော်လွှဲမြို့အားပါ၊ ပါကြော်ပေါ်မှုချို့ပါ။
ဖြန့်သွေးပေါ်မှုချို့ပါ၊ တော်လွှဲမြို့အားပေါ်ခေါ်။
ကော်လွှဲမြို့အားပါ၊ တော်လွှဲမြို့အားပေါ်။
ဘယ့်မြှောင်းမြှောင်း၊ မေးမေးမြှောင်း
ဘယ့်မြှောင်းမြှောင်း၊ မေးမေးမြှောင်း။

အဆုံး (၁၀)

ဥက္ကဋ္ဌဗြို့မောင်အား တွေ့ဆုံးတိသက်ခြင်း

မေလ ၁၉၄၆ ခု၊ ယင်အန်း ပြည်သူ့လုံခြုံရေးဌာန၏
တုန်းကွယ်ရုံးခွဲ၏ ဌာနမှူးအဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်နေစဉ် ပါတီ
ပဟိုစည်းရုံးရေးဌာနမှူးအကြောင်းကြား၍ ကျွန်တော်သွားရောက်ရ^ပ
ပါသည်။ ကျွန်တော် အလုပ်သစ်နှင့်ပတ်သက်၍ ဆွေးနွေးရန်
ဆင့်ခေါ်ခြင်းဖြစ်၏။

ကျွန်တော်ရောက်သွားသောအခါ ရဲဘောဝမ်ဟိုရှာက
ကျွန်တော်အား ပါတီရွှေ့တန်းလွှုတ်ရန် စဉ်းစားထားကြောင်း၊
ကျွန်တော်အနေနှင့် ပါတီက မည်သည့်နေရာထိမဆို စေလွှုတ်လျင်
သွားရန်အသင့်။ ထိုနောက် ပါတီကပင်ဆုံးဖြတ်ပေးရန် ပြန်ကြား

တွေ့ဆုံးတိသက်ခြင်း ၄၃၅

လိုက်၏။

ပါတီက စန်းတုန်းသို့သွားရန် ဆုံးဖြတ်သည်။ ဤဆုံးဖြတ် ချက်ပေါ်လာသော ညာနေခင်းမှာပင် ကျွန်တော့ခေါင်းယဲသို့ ပထမ ဆုံးဝင်ရောက်လာသော အကြောင်းအရာမှာ ဥက္ကဋ္ဌကြီးမော်ကို သွားရောက် နှုတ်ဆက်ရန်ပင်။ သည်တစ်ကြိမ် သွားရမည့်နေရာမှာ ယင်အန်းမှ ဝေးကွာလွန်းသည်မို့ ဥက္ကဋ္ဌကြီးနှင့်တွေ့ဆုံးရန် လွယ်ကူ တော့မည် မဟုတ်ပေ။

ထိုကြောင့် ဥက္ကဋ္ဌကြီးထံ ဖုန်းဆက်ကြည့်ရာ နက်ဖြန်မနက် တွင် တွေ့နိုင်မည်ဖြစ်ကြောင်း အကြောင်းပြန်၏။

နောက်တစ်နေ့ မနက်စာစားပြီးပြီးချင်း ကျွန်တော့အနီးနှင့် အခါလည်သားကိုခေါ်ကာ ဥက္ကဋ္ဌကြီးဆီသို့ ထွက်ခဲ့၏။

သူနေရာထိုင်ရာ ပို့ဝမ်းချိန်းသို့ ရောက်သောအခါ သူ ကိုယ်ရုံတော် ဟိုချင့်ဟွာက ခရီးစီးကြိုပြုသည်။

‘မနက်အစောကြီးကတည်းက ဥက္ကဋ္ဌကြီး ခင်ဗျားတို့ကို စောင့်နေပါတယ်’

ကျွန်တော်တို့လည်း သူဦးဆောင်ခေါ်သွားရာ ခြုံဝင်း အတွင်းသို့ လိုက်သွားကြသည်။ ဥက္ကဋ္ဌကြီးမော်၏အနီး ရဲဘော် ချုန်ချင်းက ကျွန်တော်တို့ကို ထွေကိုပြီးကြိုဆိုသည်။

ကျွန်တော်တို့နှင့် လက်ဆွဲနှုတ်ဆက်ပြီးကလေးကို ပွဲချီ သည်။ မကြောခင်မှာပင် ဥက္ကဋ္ဌကြီးရောက်လာသည်။

ယူနိုင်းပွဲကြီးဝတ်ထားသော ဥက္ကဋ္ဌကြီးမှာ ယခင်က ထက် အနည်းငယ်ပိုဝင်လာပုံရ၏။

ကျွန်တော်က ယခင်အတိုင်း သူ့ကိုအလေးပြုလိုက်သည်။

ဥက္ကဋ္ဌကြီးက သူ့ရုံးခန်းအတွင်းသို့ ခေါ်ဆောင်သွား၏။ ၁၉၆၇ခုနှစ်

ရုံးခန်းအတွင်း၌ နေရာထိုင်ခင်းယူပြီးသောအခါ ဥက္ကဋ္ဌကြီးက ‘မင်းဘယ်ကိုသွားရမှာလဲ’ဟု မေးလာသည်။

ကျွန်တော်က စန်းတုန်းသို့ သွားရမည့်အကြောင်း ပြောပြ လိုက်သည်။

‘ဒါဆိုမင်း မြောက်ပိုင်းရှုန်ရှီးကို ခွဲရတော့မှာပေါ့၊ ဘာ အခက်အခဲတွေ ရှိသလဲ’

‘မရှိပါဘူး’

ထိုနောက် ဥက္ကဋ္ဌကြီးက ကျွန်တော်နှင့်အတူ အနီးနှင့် ကလေးကော် လိုက်မလိုက် လမ်းတွင်အခက်အခဲရှိမရှိ စသည်တို့ကို မေးမြန်းသည်။ ကျွန်တော် ပြန်လည်ဖောက်လိုက်သောအခါ ဥက္ကဋ္ဌကြီးက အနီးနှင့်ကလေးကို ဂရုစိုက်ရန်ပြော၏။

ထိုနောက် ကျွန်တော့အနီးနှင့်စကားပြောသည်။ ကျွန်တော် တို့ အိမ်ထောင်သာသာယာရှိသည့်အတွက် ဥက္ကဋ္ဌကြီးက ဝမ်းသာသည်။

ကလေးကိုဆော့မြှုံးကစားရင်း ကလေးအကြောင်း မေးမြန်း သည်။ ထိုနောက် ကျွန်တော် စန်းတုန်းသို့အလုပ်ပြောင်းရမည့် ကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ စကားပြောသည်။

ဒေသသစ်တုဥ္ဓိသို့ သွားရောက်အလုပ်လုပ်လျှင် အခက်အခဲမှားနှင့် မလွှဲမသွေ့ကြံ့ရမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ အခက်အခဲမှားကို ကျော်လွှားနိုင်ရန် ကျွန်တော်အပေါ်တွင် မူတည်ကြောင်း၊ လူထုနှင့် မကင်းကွာရန် စသည်တို့ကို မှာကြားသည်။

ထိုသို့စကားပြောနေစဉ် ရဲဘော်ဟိုချင့်ဟွာအား ဘီစက္ကတ်

မှန်နှစ်ထဲပ်နှင့် အမဲသားခြောက်များယူခိုင်းကာ ကျွန်တော့ကို
လှမ်းပေးရင်း ဆက်ပြောပြန်သည်။

‘အခု မင်းတို့ သွားရတော့မယ်၊ ငါမှာ မင်းတို့ဖို့ ပေးလိုက်
စရာ ဘာမှ ကောင်းကောင်းမွန်မွန်မရှိဘူး၊ ဒါပေမဲ့ ဒီကလေး လမ်း
ခနီးမှာ စားဖို့တော့ ယူသွားပါ’

ကျွန်တော်က မှတ်စုစာအုပ်ကလေးထဲတို့ဗြိုး ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးကို
လှမ်းပေးလိုက်သည်။

‘ကျွန်တော် ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးနဲ့ ခွဲခွာရတော့မှာမို့ ကျွန်တော်
မှတ်စုစာအုပ်ထဲမှာ အမှတ်တရအနေနဲ့ တစ်ခုခုရေးပေးပါ’

‘ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးက ချက်ချင်းပင် အောက်ပါအကြောင်း အရာ
လေးကို ရေးပေးသည်။

သို့

ရဲဘော်ချင်ချွန်ဖုန်
အလုပ်ကို ကြိုးစားပါ၊ ပါတီအပေါ်သစ္ဓာရှိပါ။
ပြည်သူအပေါ်သစ္ဓာရှိပါ၊ အရာရာအောင်မြင်ပါစေ။

မော်စီတုန်း

၁၉၄၇ခုနှစ်၊ မေလ ၁၃ ရက်။

သူမှာတ်ပုံတစ်ပုံလည်း လက်ဆောင်အဖြစ် ပေးလိုက်ပါ
သေးသည်။

ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးမော် စည်းဝေးပွဲသွားရန်ရှိသည်ဟု ဟိုချင့်ဟွာ
ထံမှ သိတားသောကြောင့် ကျွန်တော်တို့မိသားစု ပြန်ရန်ဟန်ပြင်
သည်။

ထိုအခါ ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးက

‘အေးအေးဆေးဆေးမှ ပြန်ကြပါလေ၊ ငါအစည်းအဝေး
သွားနေတုန်း မင်းတို့ဖို့မှာ နေ့လည်စာစားပြီးမှ ပြန်ကြာ’

ရဲဘော်ဟိုချင့်ဟွာကိုလည်း ကျွန်တော်ကြိုက်ရာ ဟင်းမေး
ပြီး နေ့လည်စာပြင်ပေးရန် မှာကြား၏။

ကျွန်တော်က ခရီးထွက်ရန်ရှိသေးသည်မို့ နေ့လည်စာ
မစားနိုင်ကြောင်း ပြန်ပြောသည်။

ထိုအခါ ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးမော်ဂိုလ်တိုင် ကျွန်တော်တို့ကို တံခါးဝါ
အထိ လိုက်ပို့ပြီး အလုပ်ကြိုးစားရန်နှင့် ကျွန်းမာရေးကိုဂရိုကရှိကိုရန်
အကြိမ်ကြိမ်အဖွဲ့ဖုန်ဖန် မှာကြားနေ၏။

ဥက္ကဋ္ဌဗြိုး ကမ်းပေးလာသောလက်ကို ကျွန်တော်က တင်း
တင်းကြပ်ကြပ် ဆုပ်ကိုင်နှုတ်ဆက်လိုက်သည်။ ပါးစပ်ကတော့
စကားတစ်ခွန်းပင် ပြောမထွက်နိုင်။

၁၉၄၆ ခုနှစ်၊ မေလ (၁၈)ရက်နေ့တွင် ကျွန်တော်
ယင်အန်းမှ ထွက်ခွာသည်။ ထိုသို့ထွက်ခွာခဲ့ပြီးနောက် ရွှေတန်း
တိုက်ပွဲများတွင်ပင် ဖြစ်စေ ပြီးချမ်းရေးကားလ တည်ဆောက်ရေး
အလုပ်လုပ်ရာတွင် ဖြစ်စေ ကျွန်တော်သည် ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးမော်နှင့်အတူ
ရှိနေသည်ဟုပင် စိတ်ထဲမှ ခံစားမိသည်။

ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးကို သတိရမိတိုင်း ကျွန်တော် အားအင်တွေ
ပြည်ဖြီးလာသည်။ ယုံကြည်ချက်တွေ တို့ပွားလာသည်။ ယနေ့အထိ
ဥက္ကဋ္ဌဗြိုး၏မာတ်ပုံနှင့် ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးရေးပေးထားသော စာတမ်း
ကလေးယခုတိုင် ကျွန်တော်ထံမှ ရှိနေဆဲ။

ဥက္ကဋ္ဌဗြိုး၏ သွေ့နှစ်ဆုံးမချက်ကို အမြဲတမ်းလိုက်နာပါ

သန်းရှစ်ရာ၏ ဥက္ကဋ္ဌဗြို့မော်

နိုင်ငံချုပ် (မြန်မာပြည်)

မည်ဟု သံစိတ္တာန်ချမိုသည်။

အလုပ်ကိုကြီးစားပါမည်။ ပါတီနှင့် ပြည်သူ့အပေါ် သစ္စာရှိ
ပါမည်။

သန်းရှစ်ရာ၏ ဥက္ကဋ္ဌဗြို့မော်

နိုင်ငံချုပ် (မြန်မာပြည်)

နောက်ဆက်တွဲ (က)

ပျော်ပျော်ရွှေငြှင့် အောက်မူးဖွံ့ဖြိုးစွာ

ယင်အန်းတွင် ဥက္ကဋ္ဌဗြို့မော်နှင့် ခွဲခွာရသည်မှာ ဆယ့်နှစ်
နှစ်ပင် ရှို့သွားပြီ။ စန်းတူန်းသို့ မထွက်ခွာမီ ဥက္ကဋ္ဌဗြို့ကို သွား
ရောက်နှုတ်ဆက်သည့်နေ့မှာ ၁၉၄၆ ခုနှစ်၊ မေလ (၁၃)ရက်
နေ့ဖြစ်ကြောင်း ကျွန်တော်သတိရနေသည်။ ထိုစဉ် ဥက္ကဋ္ဌဗြို့နှင့်
စကားပြောခဲ့ရသည်။

‘ယခု မင်း စန်းတူန်းကို သွားရတော့မယ်ပဲ့၊ စန်းတူန်းဟာ
နေရာကောင်းတစ်ခုပဲ၊ အဲဒီမှာ ငါတို့ရဲ့တော်လှန်ရေး အကြေခံစခန်း
ကြီးလည်းရှိတယ်၊ ပြီးတော့ လွတ်မြောက်ရေးနယ်မြေသစ်တွေလည်း
များလာတော့မှာမူ့ ကေဒါကောင်းတွေ သိပ်လို့နေတယ်။’

မင်း ဟိုကိုရောက်သွားရင် ဒေသဆိုင်ရာ ခေါင်းဆောင်တွေကို လေးလေးစားစား ဆက်ဆံရမယ်၊ နယ်ခံကောဒါတွေနဲ့ စဉ်းလုံးရမယ်၊ သူတို့နဲ့ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရမယ်’

ထိုသို့ ထပ်တလဲလဲမှာကြားသည်ကို ဝရှုတစိုက်နားထောင်ပြီး ကျွန်ုတ်က အမှတ်တရစာတမ်းလေး ရေးပေးရန် မှတ်စုံစာအုပ်ကလေး ပေးလိုက်သည်။ ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးက မှတ်သားလိုက်နာဖွယ်စာတို့ ကလေးရေးပေးပြီး ဓမ္မတုပ္ပါတွင်လည်း လက်မှတ်ရေးထိုးပေးသည်။ ကျွန်ုတ်သည် ထိုအရာများကို အမြဲတစေ တရာ့တသေး သိမ်းဆည်းထား၏။

ကျွန်ုတ်သည် ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးအတွက် ဝေယျာဝစ္စလုပ် ပေးခဲ့ရပုံ၊ ဥက္ကဋ္ဌဗြိုး၏ ကိုယ်ရုံတော်အဖြစ် အမှုထမ်းခဲ့ရပုံ၊ ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးနှင့်အတူ ခရီးရှည်ချိတ်ကဲခဲ့ရပုံတိုကို အမြဲတမ်း သတိရနေမိသည်။

ထိုစဉ်က ကျွန်ုတ်အသက်မှာ (၁၅)နှစ်သာရှိ သေးသည်။ အမှန်တွင် ကျွန်ုတ်က ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးကို ပြုစုစောင့်ရောက်ရမည့်အစား ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးကသာ ကျွန်ုတ်ကို ပြုစုစောင့်ရောက်ခဲ့ရခြင်း ဖြစ်၏။

ကျွန်ုတ်ကို တော်လှန်ရေးဆင်ခြင်တုံးတရားများနှင့်စာရေးစာဖတ်တို့ကို သင်ပေးရုံသာမက အီမိက္ခာသတိရတိုင်း ကျွန်ုတ်အတွက် အလွှမ်းပြေစာများ ရေးပေးခဲ့သည်မဟုတ်လော့။ မိုးသည်းသောည့် ချိတ်ကဲပွဲတွင် ကျွန်ုတ် ချော်လဲမကျစေရန်မီးအိမ်ကလေးဖြင့် ရွှေမှ လမ်းပြပေးသူကလည်း ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးမောပင်။ လျှို့ဖန်တောင်ကိုအကော် ကျွန်ုတ် ငှက်ဖျားဝင်ပြီး မေ့မျောနေချိန်တွင် ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးသည် သူ၏ သားရောကုတ်အကို

ရှည်ကြီးကို ကျွန်ုတ်အပေါ်တွင် လွမ်းခြားပေးကာ သူကိုယ်တိုင်ကမှ အဝတ်ပါးလေးပြင့် အအေးအကျိုးကို ကြံ့ကြံ့ခဲ့သည် မဟုတ်လော့။

ကျွန်ုတ်၏ ရှုပ်ပိုင်းဆိုင်ရာ သက်သာပြေပြစ်ရေးထက်ကျွန်ုတ်၏ နိုင်ငံရေးပညာရပ်ကို ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးက ပိုဂရစိုက်သည်။

၁၉၃၆ ခုနှစ်၊ စစ်တပ်တက္ကသိုလ်သို့ ကျွန်ုတ်မသွားခင် ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးမှာကြားသည့် ညျိဝါဒကိုလည်း ယခုတိုင် ကြားယောင်နေမိသေးသည်။

ယင်အန်း ပြည်သူလုပ်ခြံးဌာနတွင် အလုပ်လုပ်နေစဉ် ကျွန်ုတ်စိတ်ဓမ္မတ်အပြုအမူမှာ ကလေးကယ်တစ်ယောက်ကဲ့သို့ပင် ရှိပါသေးသည်။ အခွင့်သာသည့်အခါတိုင်း ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးဆီသို့သွားပြီး စိတ်လဲရှိတာတွေ ပြောပြတတ်ပါသည်။

ထိုစဉ်က ကျွန်ုတ် ရာထူးလိုချင်စိတ်၊ အရာရှိဖြစ်ချင်စိတ်ကလေးများရှိနေသဖြင့် ညွှန်ကြားရေးများအဖြစ် လေးနှစ်တာဝန်ထမ်း ဆောင်ခဲ့ရသည်ကို လုံလောက်ပြီဟု ယူဆကာ... .

‘ဥက္ကဋ္ဌဗြိုး၊ ကျွန်ုတ် ညွှန်ကြားရေးများအဖြစ်နဲ့ ဆက်လက် ဘယ်လောက်ကြာကြာဆက်နေရုံးမှာလဲ’ဟု မေးမိ၏။

လေ့လာသင်ကြားတယ်ဆိုတာ ရာထူးရဖို့ အရာရှိဖြစ်ဖို့ မဟုတ်ဘူး၊ ပြည်သူတွေကို အလုပ်အကျွေးပြဖို့သာဖြစ်တယ်၊ လေ့လာ သင်ကြားရာမှာ အခက်အခဲတွေနဲ့ ရင်ဆိုင်ရမှာဘဲ။

ဒါပေမဲ့ ပြည်သူလူထူးကို အလုပ်အကျွေးပြဖို့ဆိုတာကို စိတ်ထဲမှာ ချမှတ်ထားသမျှ ကာလပတ်လုံး ဘယ်လိုအခက်အခဲမျိုးကို မဆို မင်း ကျော်လွှားနိုင်မှာဘဲ’

‘ညွှန်ကြားရေးများအလုပ်ဟာလည်း တော်လှန်ရေးလုပ်ငန်း

တစ်ခုဘဲ၊ မင်းကိုယ်မင်း အရာရှိဖြစ်သင့်တယ်လို့ မင်းထင်သလား၊ မှတ်ထား၊ ကွွန်ဖြူနှစ်ပါတီဟာ ကိုယ်ကျိုးရှာ အရာရှိလုပ်လိုသူတွေ အတွက် နေရာကြီးမဟုတ်ဘူး။ ငါဝါဘားလုံးဟာ တပြေးတည်းညီလူတန်းစားတွေဘဲ၊ ရာထူးရသည်ဖြစ်စေ၊ ငါတို့ဟာ ပြည်သူတွေ အတွက် အလုပ်လုပ် ပေးနေတယ်၊ ရာထူးတိုးချင်တဲ့လူ ကြီးပွားချမ်းသာချင်တဲ့လူ ဆိုရင်တော့ တို့ဆိုမှာ နေရာမရှိဘူး။'

ထိုစကားမှာ အလွန်ပင် တန်ဖိုးရှိကြောင်း ကျွန်တော် သိလာပါသည်။ ယင်အန်းမှ ခဲ့ခွာခဲ့ပြီး စန်းတုန်းတွင်နေထိုင်ခဲ့ရ သည့် ကာလတဲ့လျောက် မည်သည့်ရာထူး မည်သည့်နေရာသို့ ပြောင်းရွှေ့လုပ်ကိုင်ရ သည်ဖြစ်စေ ကိုယ်ကျိုးမကြည့်၊ ဥက္ကဋ္ဌကြီး၏ ဆုံးမစကား ဉာဏ်ဒစ်ကားများကိုသာ ရင်ဝယ်ပိုက်ရင်း တာဝန် ကျော်နှစ် ထမ်းဆောင်ခဲ့ပါသည်။

ခဲ့ခွာနေခဲ့သည့် ဆယ့်နှစ်နှစ်ကာလအတွင်း ကျွန်တော် သည် မကြာခကာဆိုသလို ဥက္ကဋ္ဌကြီးကို မြင်လိုတွေ့လိုစိတ်များ ဖြစ်ပေါ်မိသည်။ စစ်အတွင်း လွှတ်လပ်သောနယ်မြေများကို ရန်သူက အဆက်အသွယ် ဖြတ်တောက်ထားသဖြင့် ဥက္ကဋ္ဌကြီးဆိုသို့ စာသာရေးပို့နှင့်ခဲ့၏။ တဖန် အောင်ပွဲရပြီးနောက် ဥက္ကဋ္ဌကြီးရှိရာ ပိုက်းသို့ သွားရောက်တွေ့ဆုံးလိုသော်လည်း တာဝန်နှင့်ဝတ္ထားများကြောင့် မသွားဖြစ်ခဲ့ပါ။

၁၉၅၃ ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလ နှေ့တစ်နှေ့တွင် ခေါင်းဆောင် ခဲ့သော်ကြီးတစ်ဦးကို လိုက်ပို့ရန်အတွက် သင်တန်းသားများ နှင့်အတူ စုစုံရှုံးရမည့်အချိန် ရောက်ရှိလာပါသည်။

ထိုစဉ်က ကျွန်တော်သည် နှစ်ကင်း၏ လေ့ကျင့်ရေး

သင်တန်း တက်နေချိန်။

ခေါင်းဆောင်ခဲ့သော်ကြီးတစ်ဦးဆိုသူမှာ ဥက္ကဋ္ဌကြီးမောင်ဖြစ်ကြောင်းသိရသောအခါ အလွန်အမင်း စိတ်လှပ်ရှားလာရသည်။ ကျွန်တော်တို့ရှေ့မှ ဥက္ကဋ္ဌကြီး ဖြတ်လျောက်သွားပြီး စစ်သော်ပေါ်တက်ကာ လက်ထွေရမ်းနှုတ်ဆက်ပြသောအချိန်တွင် ကျွန်တော်သည် ဥက္ကဋ္ဌကြီးဆိုကို ပြေးထွေက်သွားပြီး စကားပြောချင်စိတ်ပင်ပေါက်မိ၏။

သို့ပေမယ့် သည်သို့လုပ်ရုံ မဖြစ်နိုင်ပါ။ စစ်သော်ကကမ်းက တဖြည်းဖြည်းခွာပြီး ကျွန်တော်တို့မြင်ကွင်းမှ ပျောက်သွားသည်အထိ ငေးစိုက်ကြည့်နေရုံမှုအပ် ဘာမှုမတတ်နိုင်ပါ။

များမကြာမိ၊ စစ်အရာရှိများအား အနားယူခွင့်ရက်ပေးသည့်စနစ်ကို အတည်ပြုလိုက်သောအခါတွင် ကျွန်တော် ထိုခွင့်ရက်ကို ဥက္ကဋ္ဌကြီးမော်ရှိရာ ပိုက်းသို့ သွားရောက်လည်ပတ်ခြင်းဖြင့် တန်ဖိုးရှိစွာ အသုံးချမည်ဟု စိတ်ကူးပြီး ကြိုတင်ပြင်ဆင်မှုများ ဖြေလှုပ်ထားပါသည်။

သို့သော် မမျှော်လင့်ဘဲ အုံဉာဏ်များမှုပြင်မြတ်စွာ ဖြစ်မိရသည်။ ၁၉၅၈ ခုနှစ်၊ ဉာဏ်ပို့တော်လ (၉)ရက်နောက်နေ့တွေ့နေ့မြတ်ကြီးပါပေ။ ကျွန်တော်သည် စန်းတုန်းပြည်နယ် ကျိုနှစ်တွင် တပ်မတော်ပါတီအစည်းအဝေးသို့ ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် တက်ရောက်နေရချိန် ဖြစ်သည်။

ဥက္ကဋ္ဌကြီးက ကိုယ်စားလှယ်များကို တွေ့ဆုံးနှုန်းတော်ဆက်ရန် ရောက်လာသည်။ ကားပေါ်မှဆင်းလာသော ဥက္ကဋ္ဌကြီးကို တွေ့လိုက်ရသောအခါတွင် အလွန်အမင်း ဝမ်းသာသွား၏။ သည်

တစ်ကြိမ်တွင်တော့ ဥက္ကဋ္ဌဗြို့နှင့်စကားပြောနိုင်တော့မည်။

ဥက္ကဋ္ဌဗြို့ ကျွန်တော်တိနှင့်အတူတွဲ၍ စာတ်ပုံအရှိက်ခံနေစဉ် ကျွန်တော်သည် စပြောရမည့်စကားလုံးများကို ရှာဖွေရင်းစိတ်လှပ်ရှားနေမိ၏။

ထိုစဉ် အုပ်စုထွင် ကျွန်တော်ရှိကြောင်း မည်သူက သွားပြောသည်မသိ။ အခေါ်လွှာတိခိုင်းလိုက်၏။ ကျွန်တော်လည်း ဥက္ကဋ္ဌဗြို့ဆီသိ ဝမ်းသာအားရပြေးသွားပြီး အလေးပြလိုက်စဉ်မှာပင် စိတ်ထွင် စီစဉ်ထားသော စကားလုံးများ ကွယ်ပျောက်ကုန်တော့၏။

စိတ်လှပ်ရှားလွန်းသဖြင့် ကျွန်တော်ပါးစပ်မှာ အစေးထည့်ထားသကဲ့သို့ ဖြစ်နေ၏။

စကားစတင် ပြောကြားသူကတော့ ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးပင်။

‘ချင်ချုန်ဖုန် မဟုတ်လား’

‘ဟုတ်ပါတယ်ခင်ဗျာ’

ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးက လက်ဆန့်ကမ်းပေးလာသဖြင့် တင်းတင်းကြပ်ကြပ် ဆုပ်ကိုင်လိုက်တော့သည်။ စိတ်လှပ်ရှားလွန်းသဖြင့် ဥက္ကဋ္ဌဗြိုး၏ကျိုးမာရေးကိုပင် မမေးမိ။

ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးကပင် စကားစလာပြန်သည်။

‘တိုက္ခာကွာသွားကြတာ ဆယ်နှစ်ကျော်သွားပြီနော်... ၁၆ကောင်းပါရဲ့လား...’

‘၁၂ နှစ် ရှိသွားပါပြီ၊ ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးကော့ နေကောင်းပါရဲ့လား...’

‘မင်း အခုဘယ်မှာလုပ်နေသလဲ’

‘စစ်ဌာနခွဲ အုနယ်တစ်ခုမှာ လုပ်နေပါတယ်’

ကျွန်တော်ဘေးတွင် ရပ်နေကြသော နိုင်ငံရေးဌာန ဦးနှင့်ကြားရေးမှူးလိုက် တွဲဘက်ဆုန်ကြေားရေးမှူးကျွန်တော်မှာ စစ်ဌာနခွဲအုနယ်မှ ဒုံးစီးဖြစ်ကြောင်း ပြောပြသည်။

ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးက ပြုးပြုးဆွင်ဆွင်ပင် ‘စစ်ဦးစီးတောင် ဖြစ်နေမှကိုး မင်းအတိကိုရော ပြန်ရောက်သေးလား’

‘ဘေးရ ခုတုန်းက တစ်ခေါက်ရောက်ပါတယ်’

‘နိမ်တူးကို ပြန်တာမဟုတ်လား’

ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးမှာ မှတ်ညာကြတောင်းလွန်းလှ၏။ နှစ်ပေါင်းများစွာ ကြားလောင်းသည်တိုင် ကျွန်တော်ဘေးကိုမှာ နိမ်တူးဖြစ်ကြောင်း မမေးသေး။ ကျွန်တော်က ဟုတ်မှန်ကြောင်း ပြန်ပြေလိုက်၏။

‘မင်းအိမ်သားတွေကော့ နေထိုင်ကောင်းကြရဲ့လား၊ ကလေးကော့ ဘယ်နှစ်ယောက်ရပြီလဲ’

‘လေးယောက်ရပါပြီ’

‘ကောင်းတယ်၊ ကောင်းတယ်၊ မင်းကော့ အသက်ဘယ်နှစ်နှစ် ရှိသွားပြီလဲ’

‘လေးဆယ်ကျော်ပါပြီ’

‘ဘယ်လောက်ကျော်တာလဲ’

‘လေးဆယ့်သုံးနှစ်ပါ’

ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးက သဘောကျွား ရယ်မောရင်း...

‘မင်းလဲ မင်းတော့ပါလားဟု ဆိုပြီး ကျွန်တော်လက်နှစ်ဖက်ကို တင်းတင်းကြပ်ကြပ် ဆုပ်ကိုင်ထားလိုက်သည်။’

‘ကောင်းပြီ၊ တို့နောက်တစ်ကြီးမဲ့ ထပ်တွေ့သေးတာပေါ့’
ကျွန်တော့လက်ကို ဆုပ်ကိုင်ထားသော ဥက္ကဋ္ဌဗြို့၏
လက်က သန်စွမ်းလှသဖြင့် ယခင်ကထက် ကျွန်းမာရေးအခြေ
အနေ ကောင်းမွန်ကြောင်း ခန့်မှန်းမိ၏။

အဖြူရောင်ရှင်အကြံ့၊ မီးခုံးရောင်ဘာင်းဘီနှင့် သားရေ
ရှူးဖိနပ်ဟောင်းကြီးတို့ကိုသာ ရှိုးသားစွာဝတ်ဆင်ထားသော
ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးမှာ လူတိုင်းနှင့် ရင်းရင်းနှီးနှီးရှုလှ၏။

ကျွန်တော်သည် အသင့်စောင့်နေသော ကားရှိရာသို့
သန်မာသောခြေလှများဖြင့် လျှောက်သွားနေသော ဥက္ကဋ္ဌဗြိုးကို
ဝေးကြည့်နေမိပါသည်။

အံ့သွေ့မြေးသာမှု့ကြောင့် ကျွန်တော်သည် ထိုညက တစ်ည
လုံးအိပ်မပျော်ပါ။ နှီးနေလျက်နှင့်ပင် ကျွန်တော်၏မှတ်ညာက်များ
က ကျွန်တော့အား အတိတ်ရက်ဟောင်းများတုန်းကလို ဥက္ကဋ္ဌဗြိုး
၏နံဘေးသို့ ပြန်ဆွဲခေါ်သွားကြလေသည်။

စိုးသွေး(မြန်မာပြန်)

